

ВЕЛИКИ ТИПИК

(УСТАВ ЦРКВЕНИ)

САСТАВИО
ПРОТОЈЕРЕЈ ВАСИЛИЈЕ НИКОЛАЈЕВИЋ

ЧЕТВРТО, ИСПРАВЉЕНО И ДОПУЊЕНО
ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД

1984.

Књига умножена у Заводу за умножавање
при Светом архијерејском синоду
1984. године у 2.000 примерака

С А Д Р Ж А Ј

Страна

Правила општа:

Кад, и како се звони? глава прва — — — — —	1
„ се пале и гасе свеће, и које? глава друга — — — — —	2
„ се, и како облачи свештеник, и у које одјејаније? глава трећа.	3
„ се свлачи и навлачи завеса? глава четврта — — — — —	5
„ се отварају и затварају царске двери? глава пета — — — — —	5
„ се, и како кади? глава шеста — — — — —	7
„ се скида камилавка и ћелепуш? глава седма — — — — —	11

А. Вечерња и повечерија:

Мало вечерње — — — — —	12
Свакидашње вечерње — — — — —	12
Вечерње кад се поје <i>Алилуја</i> — — — — —	13
Вечерње недељно — — — — —	14
Мало повечерије — — — — —	15
Велико повечерије — — — — —	16
Свеноћно бденије уочи недеље — — — — —	17
Бденије празнично ван недеље — — — — —	21

Јутрења:

Полуноћница свакидашња — — — — —	23
„ суботна — — — — —	23
„ недељна — — — — —	23
Јутрење свакидашње — — — — —	24
„ свакидашње, кад се поје <i>Алилуја</i> — — — — —	26
„ недељно — — — — —	26

Часови:

Први час — — — — —	28
Трећи час — — — — —	28
Шести час — — — — —	29
Изобразитељна — — — — —	29
Девети час — — — — —	30

Света Литургија:

Литургија св. Јована Златоустог — — — — —	30
„ св. Василија Великог — — — — —	42
„ пребеосвећених дарова — — — — —	42
Како служе литургију два или више свештаника с Ваконом — — — — —	47
„ „ „ два или три свештеника без Вакона — — — — —	48

Правила кад свети падне у недељу и суботу

Кад падне у суботу свети који има полијелеј — — — — —	49
„ се у суботу поје <i>Бог Господ</i> — — — — —	50
„ се у суботу поје <i>Алилуја</i> — — — — —	51
„ свети, који има бденије, падне у недељу — — — — —	53
„ свети, који има полијелеј, падне у недељу — — — — —	54
„ свети, који има стихире на 6, падне у недељу — — — — —	54

Непокретни празници

Нова година (Начало Индикта), кад падне у недељу — — —	57
Служба предпразн. Мале Госпојине — — — — —	58
„ Малој Госпојини (8. септ.) — — — — —	58
„ Малој Госпојини, кад падне у недељу — — — — —	60
„ попразн. Мале Госпојине, кад падне у недељу — — — — —	61
„ Оданију Мале Госпојине, кад падне у недељу — — — — —	62
„ предпразн. Крстовадне — — — — —	63
„ на Крстовдан (14. септ.) — — — — —	64
„ попразн. Крстовадне — — — — —	67
„ Оданију Крстовадне — — — — —	68
„ Покрову Богородице (1. окт.) — — — — —	69
„ св. Оцима седмога сабора — — — — —	70
„ преподобн. Параскеви (14. окт.) — — — — —	71
„ св. Димитрију (26. окт.) — — — — —	72
„ св. Димитрију, кад падне у недељу — — — — —	73
„ св. аранђелу Михаилу (8. нов.) — — — — —	74
„ предпразн. Ваведенија — — — — —	75
„ Ваведенију Богородице (21. нов.) — — — — —	75
„ Ваведенију, кад падне у недељу — — — — —	76
„ попразн. и Оданију Ваведенија — — — — —	76
„ св. оцу Николи (6. дец.) — — — — —	77
„ у недељу св. Праотаца — — — — —	78
„ у недељу св. Праотаца и Данилу пророку — — — — —	79
„ у недељу св. Отаца пред Божић — — — — —	79
„ св. Отаца у предпразн. Божића — — — — —	80
„ св. Отаца на Бадњидан — — — — —	81
Часови уочи Божића — — — — —	82
Божић — Рождество Христово (25. дец.) — — — — —	84
Служба сабору Богородице (26. дец.) — — — — —	86
„ у недељу св. Богоотаца — — — — —	87
„ у попразн. Божића — — — — —	88
„ св. Архиђакону Стефану (27. дец.) — — — — —	89
„ Оданију Божића — — — — —	91
„ Обрезању Госп. и св. Василију Великом (1. јан.) — — — — —	92
„ Обрезању и св. Василију, кад падне у недељу — — — — —	93
„ Предпразн. Богојављења и Царски Часови — — — — —	94
Св. Богојављење (6. јан.) — — — — —	97
Служба св. Јовану Крститељу (7. јан.) — — — — —	99
„ попразн. Богојављења — — — — —	100
„ Оданију Богојављења — — — — —	101
„ св. Сави (14. јан.) — — — — —	102
„ св. Сави, кад падне у недељу Митара и Фарисеја — — — — —	103
„ св. Великим Јерарсима (30. јан.) — — — — —	104

Служба предпразн. Сретенија	— — — — — — — — — —	107
„ Сретенију Господњем (2. фебр.)	— — — — — — — — — —	111
„ попразн. Сретенија	— — — — — — — — — —	114
„ Оданију Сретенија	— — — — — — — — — —	118
„ I и II обретењу главе св. Јована крститеља (24 фебр. и Младенцима	— — — — — — — — — —	120
„ претпразнству Благовести	— — — — — — — — — —	123
„ Благовестима (25. марта)	— — — — — — — — — —	125
„ Оданију Благовести	— — — — — — — — — —	138
„ св. Великомученику Георгију (23. апр.)	— — — — — — — — — —	141
„ Пренесенију моштију св. Николе (9. маја)	— — — — — — — — — —	145
„ св. Константину и Јелени (21. маја)	— — — — — — — — — —	150
„ Рођењу св. Јована Претече (24. јуна)	— — — — — — — — — —	152
„ св. апост. Петру и Павлу (29. јуна)	— — — — — — — — — —	153
„ св. Оцима весељенских шест сабора (16. јула)	— — — — — — — — — —	154
„ св. пророку Илији (20. јула)	— — — — — — — — — —	154
„ претпразн. Происхођења ч. Крста (31. јула)	— — — — — — — — — —	155
„ Происхођењу ч. Крста (1. август)	— — — — — — — — — —	155
„ претпразнству Преображења Христова (5. августа)	— — — — — — — — — —	157
„ Преображења Христова (6. августа)	— — — — — — — — — —	157
„ попразн. и Оданију Преображења Христова	— — — — — — — — — —	158
„ претпразн. Велике Госпојине (14. августа)	— — — — — — — — — —	159
„ Великој Госпојини (15. августа)	— — — — — — — — — —	159
„ Усековању главе св. Јована Крститеља (29 августа)	— — — — — — — — — —	160

Триод посни:

Недеља Митара и Фарисеја	— — — — — — — — — —	161
„ Блудног Сина	— — — — — — — — — —	162
Субота Месопусна	— — — — — — — — — —	162
Недеља Месопусна	— — — — — — — — — —	163
Недеља Сиропусна	— — — — — — — — — —	166
Почетак св. и Великог Поста	— — — — — — — — — —	168
Среда 1. седмице Поста	— — — — — — — — — —	173
Петак 1. седмице Поста	— — — — — — — — — —	175
Недеља 1. Поста	— — — — — — — — — —	176
„ 2. Поста	— — — — — — — — — —	177
„ 3. Поста	— — — — — — — — — —	178
„ 4. Поста	— — — — — — — — — —	179
Четвртак 5. седмице Поста	— — — — — — — — — —	180
Субота 5. седмице Поста	— — — — — — — — — —	180
Недеља 5. Поста	— — — — — — — — — —	181
Субота св. и праведног Лазара	— — — — — — — — — —	182
Цвети	— — — — — — — — — —	182
Велики Понедељник	— — — — — — — — — —	184
„ Вторник	— — — — — — — — — —	186
Велика Среда	— — — — — — — — — —	187
Велики Четвртак	— — — — — — — — — —	188
„ Петак	— — — — — — — — — —	190
Велика Субота	— — — — — — — — — —	193

Триод Цветни — Пентикостар:

Укрс — Васкрсеније	— — — — — — — — — —	195
Понедељник Светле Седмице	— — — — — — — — — —	199
Вторник Светле Седмице	— — — — — — — — — —	199

Недеља Антипасхе — Томина	— — — — —	200
Недеља 3. — Мироносица	— — — — —	205
Недеља 4. — Раслабљеног	— — — — —	206
Преполовљење Педесетнице	— — — — —	206
Недеља 5. — о Самарјанци	— — — — —	207
Недеља 6. — о Слепом	— — — — —	208
Спасовдан — Вознесеније Христово	— — — — —	208
Недеља 7. — св. Отаца	— — — — —	210
Недеља 8. — Духови — Тројице	— — — — —	211
Понедељник св. Духа	— — — — —	213
Недеља Свих Светих	— — — — —	213

Како иду Тропарии и Кондаци на литургији у недељу	—	214
„ се поју отпуститељни тропари?	— — — —	217
„ „ читају катизме преко године?	— — — —	221
Кад се поје и које Входноје?	— — — —	224
„ „ „ која Катавасија?	— — — —	224
„ „ „ Честјешују: а кад не?	— — — —	225
Какав се кад отпуст говори?	— — — —	226
Величанија општа и особита	— — — —	230
Службе опште	— — — —	235
О читању св. Евиђеља и Апостола	— — — —	237
О храму цркве	— — — —	245
Како се дочекује Архијереј	— — — —	260
Какво је свештеничко опело Светле Седмице	— — — —	261
Како се свршава парастос — панихида	— — — —	262
Служење св. литургије са архијерејем	— — — —	264
Пасхална таблица	— — — —	267

Покојни прота **Василије Николајевић**, писац ове књиге, у предговорима својим уз прво и друго издање, наводи ове књиге и листове, којима се служио при саставу свог Великог Типика:

Пособіе къ изученію устава богослуженія правосл. церкви Константина Никольскаго, протоіереа. Издање четврто. С. Петербургъ. 1888. — Практическое руководство для священно-служителей при совершеніи святыхъ таинъ. А. О. Хойнацкаго. Москва. 1883. — Новая скрижаль, Веніамина, АЕ. Нижегородскаго. Изд. 15. С. Петербургъ. 1891. — Дни богослуженія правосл. церкви. Г. С. Дебольскаго, Протоіерея. Изд. 8. С. Петербургъ. 1887. — Краткое изображеніе церковнаго устава. Москва. 1866. — Историческое, догматическое и таинственное изясненіе на литургію, Ивана Дмитревскаго. Изд. 3. Москва. 1823. — С. В. Булгаковъ: Практическое руководство къ совершенію богослуженія правосл. церкви. Харьковъ. 1893. — Протоіереј Ал. Мальцев служебник на немачком језику, Берлин. 1901. — Сводъ указаній и замѣтокъ по вопросамъ пастырской практики. Воронежъ. 1887. — Ј. Ј. Бѣлюстинъ, о церковномъ Богослуженіи. Петроград. 1862. — Прот. Ал. Розановъ Руководство во богослуж. уставу Москва. 1902. — Српски Сион, од год. 1895. — Босанско-Херцеговачки и Дабро-Босански Источник, 1889., 1890. и 1892. Сарајево. — Хришћански Весник, Београд и т. д.

На крају додаје »да је Св. Архијерејски Синод благоизволео дозволити својим вис. решењем од 17. окт. 1891. ^{М. 49.} _{Сл. 19.} да се овај Типик као школска књига у Богословију заведе.“

Срем. Карловци, 15. септ. 1929.

Издавач.

Предговор IV издању

Од рата наовамо, како у црквама и манастирима, тако и код појединаца, и богослова, осећа се велика потреба за приручном књигом црквених богослужбених правила — Типиком, јер за више од 40 година таква књига није издавана, а сем тога, у многим крајевима је за време рата уништена. Да би ову потребу задовољио, Св. арх. синод је још пре неколико година Одлучио да се пресликавањем изда Николајевићев Типик, Све до сада су вршени претходни послови око новог издања, и ево, најзад, књига излази из штампе.

Поред правила за светог с полијелејем уз В. пост (I и II Обретење и Младенци), које досадашња издања Николајевићевог Типика нису имала, у овом издању додато је још и упутство свештеницима за служење Св. литургије са архијерејем, као и основни подаци из Пасхалије до 2000 године. Уз то извршене су исправке штампарских и других мањих грешака и неколико нејасних места учињено јаснијим. Упоређењем с претходним издањима видеће се лако колико је тих исправки и од какве су користи.

Обзиром да је ово издање извршено пресликавањем, нису се могле свуда изменити поједине застареле речи и изравнати неки изрази. Тако је на више места остало: вторник уместо: уторак, декембар уместо децембар, свакако без бојазни да их неко неће разумети, а још мање да ће их усвојити. Исто тако остала је реч аринђео: уместо: арханђео, паремије уместо паримије, свршује уместо: врши или завршава итд. Посебно треба нагласити да Николајевић редовно узима грчку реч јектенија за множину, док се она у том облику сада употребљава као једнина. Тако он пише: мала јектенија уместо: малу јектенију, велика јектенија уместо: велику јектенију, јектенија уместо: јектеније итд. Због тога може изгледати кад нпр. на крају јутрења, после тропара стоји: „јектенија и отпусти” (стр. 57, 71, 117 итд.) да је реч о једној јектенији, док се уствари ради о две; и обротно: „После јектенија” (стр. 97) може се помислити да је реч о више њих, а уствари је о једној. Ипак, ово су незнатни недостаци према стварној користи коју ће књига, верујемо, и у овом издању пружити свима заинтересованим.

На крају благодаримо свима који су својим примедбама и учешћем у исправци придонели да ово издање буде пуније и боље.

ГЛАВА ПРВА.

Кад, и како се звони?

Звона се у црквеном уставу и богослужбеним књигама означавају речма: бѣло, клепало, кампан, тјажкаја и звона. Нека су се од тих имена сачувала у богослужбеним књигама још од оног доба, када звона у цркви хришћанској није било (до 9. века на истоку), и верни се позивали на молитву клепалом, т. ј. ударањем маљицом у дрвену или гвоздену плочу. Та се плоча разуме под именом бѣла, клепала, древа или само под именом великоје. Данас су те плоче заменила звона. Звоно означава у типичку често реч: 1. Кампан — од назива римске провинције Кампаније, где су била саливена прва звона из меди. 2. Тјажкаја, — од тешких и силних звукова звона. 3. Звона, — од звучности звона.

При свакој скоро цркви има више звона, која се међу собом разликују својом величином и јакошћу звука. Ретка је црква, која нема обично три звона: мало, средње и велико, а неке имају по 4, 5 и више звона. Звони се пред почетак службе или за време службе. Кад звоне звона у три маха, то се зове трезвон.

Сваки дан звони мало звоно на вечерње, јутрење, (за време јутрења и о деветој песми) и на часове по једанпут; а недељом и празником у три маха, у размаку од једне четврти часа. Звони се на вечерње, после свршеног девог часа; пред јутрењем, после полуноћнице и пред литургијом после 3. и 6. часа.

Недељом и на празнике светих, звони обично велико звоно први пут на вечерње, јутрење и литургију; други пут после четврт часа, звоне два или три звона, а трећи пут, после четврт часа, звоне сва звона. На јутрењу звоне звона кад се поје *Ангелскій совох*: или кад се поју степени гласа; ако има полијелеј, звони се кад се поје *Хвалити има господни*: и о 9. песми, кад се поје *Чистѣишю*: звони опет једно — обично — велико звоно.

На јутрењу на Крстовдан, 14 септ., у трећу недељу великог поста и 1. августа, после отпојаног великог славословија, кад се *вноси Часни Крст* из олтара, при појању *Свѣтѣй Боже*: звоне сва звона; тако исто на Велику Суботу на јутрењу, при обносу плаштанице око цркве и при појању *Свѣтѣй Боже*: звоне сва звона. На Васкрсеније на јутрењу, при обилажењу око цркве и појању *песме: Воскрисни твог Христѣ Спасѣ*: звоне сва звона.

На литургију недељну и на празнике светих, звони као и на јутрење. За време литургије звоне сва звона пред читањем апостола; кад се поје *И молилтиса Боже нашъ*: звони једно звоно — обично велико — са застајањем у трипут, а кад се почне појати *Достойно*: звони исто звоно подуже.

Звона звоне кад се служи благодареније на дан рођења, на имендан владоца, или по одржаној победи; при призиванију св. Духа, приликом отварања св. Синода или Сабора; у почетку школске године и у опште кад нареди надлежни Епископ. — Кад се с литијом обилази око цркве, на дан храма цркве, или кад се носи литија на њиве, винограде и т. д. и о Богојављењу, кад се при великом водоосвећењу запоје *Гласъ господиња*: звоне сва звона.

На празнике господње и богородичине — свих 12 великих празника, — као и на само Васкресеније, у Недељу Антипасхе — Томину — на дан храма цркве; у понедељник св. Духа, на св. Саву, као Народног Просветитеља и при посвећењу Епископа, звоне први, други и трећи пут сва звона, почињући с малим, за тим средњим, великим, већим и највећим. У те дане на литургији на *Достойно*: или и р м о с звоне сва звона.

Звони се на литургију обично у 8, 9 или 9½ часова пре подне.

Звоно оглашује и смрт умрлог хришћанина, и то ако је умрла особа мушког рода у трипут, ако ли је женског, у двапут.

Смрт владоца и архијереја се оглашује највећим звоном и звони се у спомен њихов, по наредби дотичног архијереја, три или више дана по трипут на дан, у 8, 12 и 16 сати.

К л е п а се на Велики Четвртак после подне на вечерње и на бденије уочи Великог Петка; на Велики Петак пре подне, на вечерње и на Велику Суботу на јутрење.

Ако би који од православних хришћана умро на Велики Четвртак после подне, или на Велики Петак, огласиће се смрт његова к л е п а л о м, којим ће се и до гроба испратити.

ГЛАВА ДРУГА.

Кад се пале и гасе свеће, и које?

При сваком богослужењу пале се у цркви свеће, које треба да су од воска. На престолу (трапези) и жртвенику (проскомидији) пале се свеће свагда, а особито на литургији. Пред престоним и другим иконама на иконостасу, гори уље (зејтин) у кандилима.

На вечерњу свакидашњем упали се у почетку свећа пред иконом Христа Спаситеља, Пресвете Богородице и пред иконом храма; кад се почне појати *Господи возвахъ*: упали се и свећа

пред налоњем, пред иконом Спаситеља, и у олтару на престолу; а на вечерњу уочи недеље и празника светих пале се те свеће, кад се поје Блажине мѣжж. На малом вечерњу уочи празника Христових, Богородичиних и светих с бденијем, пали се, осим побројаних свећа, и она свећа пред налоњем, на коју се обично поставља икона празника или светог. На великом вечерњу, на споменуте празнике, пре но што ће свештеник кадити, пале се свеће у почетку пред иконом Спаситеља, Богородице, храма на налоњу, а после првог антифона прве катизме¹ и кад се поје Господи воззвах: пале се остале свеће. На литији горе три свеће на петохљебници. После отпуста на вечерњу погасе се свеће. На повечерју, полуноћници и часовима гори свећа само пред иконама Спаситеља и Богородице.

На јутрењу, у почетку, пале се свеће као и на вечерњу, т. ј. пред иконама Спаситеља, Богородице и храма, а на Бог господь: пред иконама на налоњу и на табли.¹ Ако се поје полијелеј, то се у почетку појања: Хвалите имя господне: упале све свеће у цркви, горе до треће песме и онда се погасе. Ако има више полијелеја, то се обично, на велике празнике, пале свеће у свима, иначе само у једном или како свештеник нареди. На осмој песми пале се опет и горе тако до свршетка великог славословија.

На литургији, пре почетка, упали се свећа прво на жртвенику, затим, кад се свештеник облачи, запале се свеће на престолу, а по том остале у цркви, као што је напред речено. Пред читањем св. еванђеља пале се свеће и горе до заамвоне молитве, потом се погасе све, осим оне на жртвенику, која се гаси после употребе светих дарова. Свеће пале и гасе црквењаци, (служитељи црквени). Они чисте и у реду држе сав храм и олтар, осим престола и жртвеника, које држе у реду само ипођакон, ђакон или свештеник.

Свеће се пале и при крштењу, обично три, у знак св. Тројице, у име чије и бива крштење. — Запаљене свеће дају се при обручењу младожењи и невести, као знаци чистоте њихова живота, који треба да светли светлошћу врлина. — При јелеосвећењу (свештању масла) запали се седам свећа, које представљају седам дарова Духа Светог. — Пале се свеће и при погребу, на опелу, као и на парастосу. Светлост је ова предзнак будуће не вечерње светлости. Свеће још горе и при великом и малом водоосвећењу, и при молбану.

ГЛАВА ТРЕЋА

Кад се, и како облачи свештеник, и у које одјејаније?

Свештеник кад дође у храм стане пред икону храма, која је на налоњу на уобичајеном месту, поклони јој се и прекрсти,

¹ Под таблом разуме се онај део иконостаса, што је над царским дверима.

очита у себи: **отчи нашѣ**: целива ју, уђе на јужне двери у олтар и поклонивши се целива часну трапезу и св. еванђеље. (Овако чини ма којим поводом дошао у храм).

Како се облачи свештеник и ђакон у одјејаније црквено, о том се говори при литургији Златоустовој. Овде ћемо само напоменути, да свештеник, пре но што ће метнути на се Епитрахиљ, благослови га и целива на врху му налазећи се крст. У самом Епитрахиљу свршава свештеник у цркви: мало и свакидашње вечерње, повечерије, полуноћницу, свакидашњу јутрењу, часове (ако се на њима не чита св. еванђеље), а на дому: мало освећење воде, знаменује новорођенче и др. Без Епитрахиља не може свршити никакво свештенодејство, сем у крајњој нужди.

Свештеник облачи Епитрахиљ и Фелон:

1. При свршавању тајне крштења и миропомозања, брака и желеосвећења.

2. На великом вечерњу отпочиње у Епитрахиљу, а на Господи **возвзихъ**: облачи Фелон.

3. На јутрењу недељном и празничном облачи Фелон, кад се поје **Ангилскій соворъ**: или **хвалите ѿма господни**.

4. На царским часовима, 24. децем., 5. јануара и на Велики Петак, као и на часовима на Велики Понедељник, Вел. Вторник и Вел. Среду, пред читањем св. еванђеља.

5. На бденију одмах у почетку узима Епитрахиљ и Фелон и кади, а после возгласа **слава сватѣй**: свлачи Фелон и само у Епитрахиљу чита светилничне молитве пред дверима.

6. При сваком погребу, на спроводу и опелу.

7. При молбанима, благодаренију, призиванију и др.

У потпуном одјејанију служе сви свештеници, маколико их било:

1. При служењу св. литургије — увек.

2. На јутрењу први дан Васкресенија.

Ако више свештеника служе, најстарији се облачи у потпуно одјејаније, а остали имају само Епитрахиљ и Фелон, у следеће дане

а) На вечерњу први дан Васкресенија.

б) При износу Крста на Крстовдан, 14. септембра, у 3. недељу великог поста и 1. августа.

в) На Велику Суботу при износу и обносу плаштанице на јутрењу око цркве.

г) при великом водоосвећењу уочи Богојављења, после литургије или вечерња (у суботу и недељу).

При богослужењу облаче се светле одежде; но има дана кад се облаче и црне, а ти су: седмични дани великог поста, осим суботе и недеље, дани страсне или велике седмице, осим литургије на Велики Четвртак. На Велику Суботу свештеници

отпочињу литургију у црном одјејанију, а свлаче црне и облаче светле одежде пред читањем св. еванђеља, кад појци место *аллилуја*: поју *Боскриси Божи сѣди зими*.

У црним одежама служе свештеници, осим споменутих дана, обично на Задушнице (не на литургији, но само на парастосу) при парастосима и при погребима; но Светле Седмице облаче и при погребима светле одежде. Од понедељника Томине Недеље, па све до Спасовадне, обављају се погребни и парастоси у светлим одежама.

ГЛАВА ЧЕТВРТА.

Кад се свлачи и навлачи завеса?

На малом вечерњу, на повечерју и на полуноћници завеса се не свлачи. На вечерњу свакидашњем, недељном, празничном, на бденију и на јутрењу, свлачи се завеса одмах у почетку, а навлачи се после отпуста. На часовима, кад се свршују осим литургије, свлачи се завеса пре но што ће се читати апостол и св. еванђеље и стоји тако до отпуста.

На литургији Златоустовој и Василијевој свлачи се завеса у почетку, пре возгласа: *Благословенно царство*: и стоји тако до великог *Входа*; после свршеног великог *Входа* навлачи се и на речи: *двери, двери*: свлачи се, стоји тако до возгласа *свѣта свѣтѣмъ*, и онда се навуче. После обављеног причешћа у олтару, свлачи се и после отпуста се навлачи.

На пређеосвећеној литургији свлачи се у почетку и стоји тако до великог *Входа*. После *Входа* се навлачи.¹ По свршеном причешћу у олтару, свлачи се и после отпуста се навлачи.

Кад се молбан поје, свлачи се у почетку, а на свршетку се навлачи.

ГЛАВА ПЕТА.

Кад се отварају и затварају царске двери?

Улазак у олтар допуштен је само свештено- и црквено-служитељима. На царске двери могу улазити у олтар једино архијереји, свештеници и ђакони, само за време богослужења.² Царске двери отварају се на богослужењу ради *Входа* свештено-служитеља с кадионицом, св. еванђељем, са св. дарима и т. д.

¹ Типик истина не говори ништа о свлачењу и навлачењу завесе на пређеосвећеној, али се код нас ово практикује: завеса се после великог *Входа* на пређеосвећеној навуче само до половине и тако стоји до: *Бенѣмъ, Прѣдшсѣщенна свѣта свѣтѣмъ*.

² Архијереји улазе кроз њих и осим богослужења, а при архијер. служењу нико не може ући кроз царске двери, осим кад сви иду о малом и великом *Входу* и после *заамвоне молитве* (Чинови. литург. Златоуст.).

На свеноћном бденију отварају се царске двери одмах у почетку, кад свештеник кади, а после возгласа **Глава сватѣй**: се затварају. На вечерњу се отварају ради **Входа**, кад се на **Господи воззвахъ**: запоје слава, а по свршеном Входу, при појању прокимена се затварају; ако се читају паримеји, онда се затварају на последњем им читању. Пре отпуста, кад свештеник рекне **Примѣдростъ** отварају се, а после отпуста се затварају.

На јутрењу се отварају двери пред читањем св. еванђеља при речима **Примѣдростъ, прости оуслышимъ**: а затварају се после возгласа **Милостію ѿ щедротами**: (Ако се поје полијелеј, отварају се двери и при појању ис. 135. код речи: **Раздѣлшмиѣ чермног море**: а затварају се по уласку свештеника у олтар, при појању сједална по полијелеју). Пред отпуст се отварају, а по отпусту се затварају.

На јутрењу на Велику Суботу, отварају се двери пред почетком опела Христовог. те свештеник и ђакон излазе кроз њих са свећом у руди и стану пред Гробом одпочињући опело, те стоје отворене до свршетка опела. За време појања великог славословија, отварају се двери и свештеник излази кроз њих до Гроба, ради обноса плаштанице, после свршеног обноса и читаног св. еванђеља свештеник улази у олтар, а двери се затварају после отпуста. И у суботу пете недеље поста двери се отварају при читању Акатиста.

На часовима се отварају двери пред читањем апостола и св. еванђеља. На царским часовима, 24. децембра и 5. јануара, као и на Велики Петак двери се отварају у почетку, а затварају се после отпуста. На Велики Понедељник, Велики Вторник и Велику Среду двери се отварају ради читања св. еванђеља.

На литургији св. Василија Великог и св. Јована Златоустог отварају се царске двери, кад се поје **Блажиии ести**: или ако је Христов празник, кад се поје трећи антифон, а затварају се после прочитаног св. еванђеља. На литургији Василијевој или Златоустовој, која почиње са вечерњем, отварају се двери о **Глава** на **Господи воззвахъ**: а затварају се после прочитаног св. еванђеља. За време појања херувимске песме двери се отварају ради великог **Входа**, а по свршеном Входу се затварају. После обављеног причешћа у олтару, двери се отварају и стоје отворене све до отпуста. Ако се, по заамвоној молитви, свршава благодарење или призивање или други молбан, двери стоје отворене и тек после отпуста се затварају.

На литургији пређеосвећеној отварају се двери кад се поје **Глава** на **Господи воззвахъ**: а затварају се после отпојаног последњег **Да исправитсѣ**: или, ако се чита св. еванђеље, по прочитању му. О великом входу, кад се поје **Нынѣ сили**: отварају се, а после **Входа** се затварају. По обављеном причешћу у олтару, отварају се и стоје отворене до отпуста.

При архијерејској служби, на литургији Златоустовој или Василијевој, двери се отварају пре почетка литургије, а затварају се пред возгласом **САТАА САТЫМЪ**: после причешћа у олтару, отварају се, а после отпуста се затварају; на пређеосвећеној литургији отварају се у почетку, а при читању пс. 103. се затварају; кад се јектенија говоре отварају се и остају тако до возгласа: **ПРИЖДЕШВАЩИННАА САТАА САТЫМЪ**: По обављеном причешћу у олтару, двери се отварају, а после отпуста се затварају.

На Васкресеније на јутрењу царске се двери отворе кад свештеник полази Гробу по плаштаницу и остану тако отворене целе Светле Седмице. Исто тако остају целе Светле Седмице отворене и северне и јужне двери. Од недеље Томине до Спасовадне на свакој литургији у почетку, кад се трипут поје **ХРИСТОСЪ ВОСКРЕСЪ**: стоје царске двери отворене.

Двери остају отворене и за време великог освећења воде уочи Богојављења и на само Богојављење, као и при обружењу и венчању.

ГЛАВА ШЕСТА.

Кад се, и како кади?

Кађење је скопчано свагда с молитвом, коју свештеник или архијереј тихо говори; ако ђакон служи, доноси кадионицу свештенику на благослов са речима: **Благослови владыко кадило**, а свештеник, благосиљајући кадионицу, говори тихо: **Кадило твое приносима...** Ако нема ђакона, свештеник при примању кадионице од служитеља, благосиља је и, уз исте речи, узме кадионицу у десну руку, махне њом једампут усправно према себи, од доле горе, а други пут попреко с лева на десно и тако начини крст. Тако кади престо са све четири стране, идући надесно, па жртвеник, горње место, олтар и иконе, клањајући се помало, а кад кади појце и народ и њима се помало клања. Кад свештеник с ђаконом кади, клањају се помало обојица; тада ђакон носи свећу. Владаоца и архијереја треба трипут кадити.

А) Сва се црква кади, почињући од трапезе овако: Свештеник или ђакон, стојећи пред св. трапезом, окади је спреда, затим иде на јужну страну трапезе и окади је; даље иде на источну страну и окади исто тако; одатле иде на северну страну и окади је, чинећи свагда крст; онда окади жртвеник и сав олтар и излази на северне двери;¹ дође пред царске двери и пред њима начини кадионицом крст. Потом кади све престоне иконе с десне стране — јужно — почињући од иконе Спаси-

¹ У почетку свеноћног бденија залази свештеник на царске двери.

теља; затим с леве стране — северне — почињући од иконе Богородице, трон Богородице (где га има) и икону на архијерејском столу; затим десну певницу, па леву, спушта се десном страном идући у храм, кади сав народ на десној страни и повратив се натраг до доле, на леву страну, кади све присутне на левој страни, идући од горе доле, одатле иде у паперту (женску цркву), стане на Красна Врата (у прегради која дели храм од паперте) лицем на исток и на њима кадећи начини крст; затим кади с десне стране икону Спаситеља и с леве Богородице (ако их има), па све присутне с десне, а по том с леве стране и повративши се левом страном натраг, стане пред царске двери и ту начини кадионицом крст, окади икону Спаситеља с десне, и Богородице с леве стране, па трон Богородични (ако га има), архијереја или икону на његову столу и икону на налоњу (где овај стоји), улази на јужне двери у олтар, окади спреда трапезу и преда кадионицу.

Овако се кади сав храм почињући из олтара:

1. На вечерњу:

1. У почетку свеноћног бденија.
2. Кад се поје Господи воззвах.

2. На јутрењу:

3. У почетку јутрења.
4. Кад се поју непорочны (17. катизма).
5. Кад се поје Величаније.
6. На 9. песми.
7. Кад се поје: прво Возвраной возводѣ: у суботу 5. седмице великог поста.

3. На литургији:

8. После отпуста проскомидије пред почетком литургије.

На бр. 1. На свеноћном бденију кади у манастирима свештеник само у Епитрахилу, а у парохијалним црквама кади свештеник у Епитрахилу и Фелону. У почетку бденија кади се и онда, кад бденије не почиње с вечерњем, но с великим повечеријем (на Божић, Богојављење и Благовести.)

На бр. 2. На сваком вечерњу кади ђакон кад се поје Господи воззвах: а кад нема ђакона кади свештеник.

На бр. 3. У почетку јутрења, ако се не свршава заједно са вечерњем, као на бденију, но засебно од вечерња, кади сав храм само свештеник, и то за време читања два прва пс. 19. и 20. И чатац и свештеник имају да пазе, да на возглас **Шкв твоје естъ царство**: свештеник буде насред цркве. Мала јектенија

говори свештеник пред св. трапезом стојећи с кадионицом, и чинећи њоме крст завршује возгласом: **Глава свѣтъѣ.**

На бр. 4. **Нѣпорочны** се поју у недељу, кад се не поје полијелеј, а у суботу се поју и кад се после 17. катизме поје полијелеј, али свештеник не кади при појању катизме, но на полијелеју.

На бр. 5. Кади свештеник с ђаконом, који носи свећу; кад нема ђакона кади сам свештеник.

На бр. 6. На 9. песни кади ђакон сав храм, а појци поју **Чистнѣйшѣю**; кад нема ђакона кади свештеник.

На бр. 7. У суботу 5. седмице поста кади ђакон (кад нема њега, свештеник) у почетку јутрења и кад се поје прво: **Бозбранной воиводѣ.**

На бр. 8. По отпусту проскомидије, пред почетак литургије кади ђакон, ако га има, сав храм.

Б) Сав се храм кади — почињући из средине његове — овако:

Најпре се кади унакрст икона или еванђеље на налоњу, или плаштаница, која се постави на сред цркве; затим се иде у олтар и тамо се окади престо и остало. Потом се кади сав храм по горе наведеном реду. Кад се сав храм окади, дође се пред царске двери, окаде се двери, икона Спаситеља и Богородице, и опет икона на налоњу или еванђеље или плаштаница, и то само спреда, и све свештенство, које стоји пред налоњем.

Са средине храма кади се:

а) На празничном јутрењу, кад се поје Величаније, свештеник отпочиње кадити с ђаконом од налоња, на ком је икона празника. б) На јутрењу на Велику Суботу кад се поју **нѣпорочны** почиње кађење од плаштанице. в) На часовима царским на 1. и 9., пред Божићем, Богојављењем и на Вел. Петак; на 3. часу на Велики Понедељник, Велики Вторник и Велику Среду отпочиње кадити свештеник с ђаконом од налоња, на ком стоји св. еванђеље.

В) Само се олтар и иконостас кади овако: Окади се најпре престо унакрст са све 4 стране, затим жртвеник и сав олтар, изађе се пред царске двери, ове се окаде, па иконе Спаситеља и Богородице, певнице, сав народ, и свештенство које служи. Тако се кади:

1. Кад служи архијереј, он, у време малог входа, кад ступи у олтар, узме кадионицу, кади трапезу унакрст, жртвеник и сав олтар и, држећи у левој руци дикирије (двосвећњак), излази пред св. двери, па кади икону Спаситеља и Богородице, појце и с амвона сав народ; уђе у олтар и стојећи пред престолом кади све који служе.

2. Кад се поје **Аллилуја**, пред читањем св. еванђеља или за време читања апостола, кади ђакон, а ако нема ђакона свештеник,

3. За време појања »херувимске песме« кади ђакон, а на пређеосвећеној кади такође ђакон, кад служи, али ушав на северне двери у олтар, кади само св. трапезу, свето предложење и свештеника; при архијерејском служењу, на пређеосвећеној, кади ђакон св. трапезу само спреда трипут и св. предложење.

Г) Само се престо или жртвеник кади на литургији и то свештеник или архијереј:

Таково кађење бива:

1. На проскомидији. Свештеник окадивши звездицу и покрове, кади предложење говорећи **З: Благословихъ Богъ нашъ. Ако ђакон служи он овде узме кадионицу и говори **С) предложинѹхъ чистнѹхъ дарѹхъ**; и после отпуста кади предложење, св. трапезу унакрст, сав олтар и сав храм и повратив се у олтар окади св. трапезу и свештеника.**

2. Пред великим входом свештеник кади **свѣтѣм** говорећи у себи: **Боже ѡчисти мѣ грѣшнаго: З.**

3. После великог входа, свештеник, кад постави на престо св. даре, окади их трипут. При архијерејском служењу, архијереј, пре но што прими дискос, окади га трипут, а пре но што прими путир, окади га једанпут. На пређеосвећеној литургији архијереј, стојећи на царским дверима, кади **свѣтѣм тайны** трипут, а путир не, само га прими и по обичају, оставља на св. трапезу и покривши ваздухом, кади само **свѣтѣм**, поклони се трипут и преда кадионицу не кадећи никога.

4. При изговарању речи: **Израданѹ ѡ присѣтѣнѹ**: јереј или архијереј кади св. даре, а после ђакон кади св. трапезу унакрст.

5. После возгласа **Спаси Боже люди твоѣ**: кади јереј или архијереј **свѣтѣм З**, говорећи у себи **вознесѣм на нивѣса**: и преда кадионицу ђакону.

Д) Кади се само притвор (паперта или женска црква) на литији, на вечерњу или на свеноћном бденију. Свештеник и ђакон излазе на северне двери, иду у паперту и тамо ђакон кади иконе и народ. Пре благослова хљебова у храму, кади ђакон около стола, на ком је петохљебница. Затим настојатеља и свештеника који служи и опет хљебове само спреда. Тако се окади и Врбица на Цвети на јутрењу, само тада не кади ђакон, но свештеник; тако кади ђакон и кољиво, које се доноси у част светих на дан храма или свечарства појединаца, и грожђе о Преображењу.

Кади се и Часни Крст на јутрењу на Крстовдан 14. септ., 1. авг., и у Крстопоклону Недељу. Док се поје велико славословије свештеник кади Часни Крст на св. трапези унакрст. Тако се кади на 1. часу у понедељник и среду и на 9. часу у петак Крстопоклоне седмице, кад се свршује поклоњење Часном Крсту.

Кади се тако и плаштаница на Велики Петак на вечерњу унакрст, и на Велику Суботу на јутрењу, у време великог славословија, пре но што ће се плаштаница обносити.

Св. еванђеље се кади на налоњу унакрст на 3. и 6. часу на царским часовима уочи Божића, Богојављења и на Вел. Петак, а на 6. часу на Вел. Понедељник, Вел. Вторник и Вел. Среду ђакон кади еванђеље, иконе, настојатеља и појце.

На јутрењу на Вел. Петак (на бденију) кади ђакон или свештеник до 7. еванђеља св. трпезу, олтар, појце и народ.

При крштењу свештеник иде до крпџи и кади унаоколо.

При малом и великом водоосвећењу кади свештеник воду унакрст.

При јелеосвећењу (свештању масла) узме први свештеник кадионицу и кади унакрст сто, на ком је уље, и сву цркву или дом и људе.

При обручењу свештеник, водећи младожењу и невесту у храм, кади унакрст.

Кади се на опелу и тело умрлог и сви присутни.

Најпосле ђакон кади, идући пред свештеником, при износу Часног Крста и плаштанице. Ђакони каде и при дочеку архијереја на уласку у храм, кад долази да служи.

ГЛАВА СЕДМА.

Кад се скида камилавка и ћелепуш?

На малом вечерњу, повечерију, полуноћници и часовима (осим ако се на њима чита св. еванђеље), не скидају се никад.

На великом вечерњу скидају се о Входу, и на молитву: *Господи Исусе на литији*

На недељном и празничном јутрењу скидају се при читању св. еванђеља и при целивању св. еванђеља или иконе.

На литургији скидају се на малом входу; за време читања св. еванђеља; на херувимској песми о великом входу; на речи Христове: *Примите адити: и пијте ѿ ња:* и не међу се док се не отпоје Достојно или ирмос; скидају се кад се чита *Отче наш:* и при појави св. тајне на речи: *Го страхомъ војимъ:*

При уласку у олтар и целивању св. трапезе увек се скидају и камилавка и ћелепуш. Кад служи свештеник или јеромонах не међу никад на главу ћелепуш, или камилавку осим на опелу, водоосвећењу и т. д.; јеромонаси међу камилавку на литургији само при речма: *Благословини господне на васъ:* и кад говоре отпуст.

ГЛАВА ОСМА.

ВЕЧЕРЊА. И ПОВЕЧЕРИЈА.

а) Мало вечерње.

Благословенъ Богъ нашъ: чатацъ: Слава твѣ Боже нашъ: Царю небесный: трисвѣтосъ, возглас и 9. час по обичају; чатацъ Прїидите поклонимса: 3, и пс. 103. Благослови душе моя господа: слава и нынѣ: Аллилуїа 3,; господи помилуй 3, слава ѿ нынѣ: и одмах Господи воззвахъ: стиха 4, и поју се стихире васкрсне гласа 3, понављајући прву. Слава и нынѣ: богородичан. Свѣте тихій: Прокимен дана и Сподови господи: Ако је празник Христов или Богородичин стихире на Господи воззвахъ празнику 4, слава ѿ нынѣ: празнику; ако се слави свети, слава, светоме ѿ нынѣ: богородичан. — На стиховъне стихира једна васкрсна, а остале Богородици 3, с припевима. Слава ѿ нынѣ: богородичан њихов. Ако је празник, стихире празника или светога, Слава ѿ нынѣ: богородичан. Нынѣ ѿпѣвши: трисвѣтосъ, возглас, тропар васкрсан, слава ѿ нынѣ: богородичан његов; ако је светоме: тропар светога, слава ѿ нынѣ: богородичан; ако је празник Христов или Богородичин, тропар празника. Мала јектенија: Помилуй насъ Боже: Еше молимса ѿ благовѣрнѣмъ родѣ нашимъ (ѿмарекъ:) Еше молимса ѿ святѣйшимъ Патрїарсѣ нашимъ (ѿмарекъ) или ѿ прїосвѣщеннѣйшимъ Архїерїи нашимъ (ѿмарекъ). Еше молимса за всю братїю ѿ за вса хрїстіаны: Иже милостивъ ѿ человеклоубецъ: Свештеник: Слава твѣ Хрїсте Боже: чатацъ Слава ѿ нынѣ: свештеник: мали отпуст, а појци поју Спаси Хрїсте Боже:

б) Свакидашње вечерње.

Благословенъ Богъ нашъ: чатацъ Прїидите поклонимса: 3, и пс. 103. Свештеник изашавши на северне двери и стојећи пред царским дверима, чита тајно светилничне молитве, после псалма велику јектенију, а после возгласа улази у олтар на јужне двери и чита се катизма, по овој мала јектенија, а затим појци Господи воззвахъ: (свештеник кади сав храм) и стихире из Октоиха 3, и Минеја 3, слава светом, ако има, ако нема слава ѿ нынѣ богородичан. Вход нема.

(Стихире на Господи воззвахъ: узимају се овако: 1. Од Недеље Свих Светих до Недеље Митара и Фарисеја:

Ако сутрашњи дан нема знака празничног, поју се 3 стихире из Октоиха и 3 из Минеја. Тако се поје и у суботу, кад се поје аллилуїа. У седмичне дакле дане, осим суботе, поју се најпре стихире из Октоиха, а затим из Минеја; — Ако се сутрадан слави свети, који има празнични знак, изостављају се стихире из Октоиха, и поју се стихире светоме или празнику из Минеја.

Ако има два света, мада немају знака, али имају сваки стихире у Минеју, изоставља се Октоих и поју се стихире из Минеја једном и другом светом по 3.

Ако у дане седмичне падне пред- или попразнство, онда се стихире из Октоиха не поју, но стихире пред- или попразнства.

2. Док траје посни Триод у седмичне дане се поју стихире на Господи *козвѡхъ*: из Октоиха и из Минеја (Беле — Сирне — седмице), или из Триода и Минеја (у дане седмичне, осим суботе великог поста), или из Октоиха и Триода (у суботу 2. 3. и 4. великог поста), или најпосле из самог Триода (на Лазареву Суботу и целе Велике Недеље).

Ако се десм да у седмичне дане, осим суботе, има два света, који имају своје стихире, то се стихире једног светог поју на вечерњу, а другог на јутрењу — на хвалите.

3. Од Недеље Томине до Недеље Свих Светих, поју се најпре 3 стихире самогласне — или празника из Пентикостара, а затим стихире светоме из Минеја на 3.

Ако има два света, онда се поју стихире само светима на 6, а стихире из Пентикостара, стављене на Господи *козвѡхъ*: поју се на стиховње с припевима празничним.—Ако свети има полијелеј, поју се стихире празника (из Пентикостара) 3, и 5 стихира светоме.—Ако има два света, од којих један има стихире на 6, а други полијелеј, поју се 3 стихире празнику (Пентикостара), редовном светом — 3, и великом светом — 4.

У суботе св. Педесетнице поју се најпре 3 стихире празника — (из Пентикостара), а затим 3 стихире светоме из Минеја.

— Ако има два света, који имају стихире на Господи *козвѡхъ*: поју се стихире (из Пентикостара) и стихире једног светог. Другог светог стихире изостављају се на вечерњу, и поју се на јутрењу на хвалите. Ако у суботу падне свети, који има полијелеј, поју се 4 стихире празника (Пентикостара) и 4 светоме.)

Свѣтъ ти хїй: прокимен дана. За њим чатац *Сподови господи*: и свештеник *Исполнимъ вечернюю*: Стиховње из Октоиха, слава светом, ако има, иначе слава, њ *нынѣ*: богородичан. Ако је среда или петак Крстобогородичан. *Трисвѣтог*: возглас, тропар светога, слава, њ *нынѣ*: богородичан по гласу тропара светога. Ако има два тропара светих, један долази на слава, њ *нынѣ*: богородичан. — Ако свети нема тропара, узима се општи према лику. — Затим јектенија *Помилѡи насъ Боже*: (навлачи завесу). По возгласу *Примѡдростьъ*. *Сѡи* благословенъ: *Оутвѡрди Боже*: *Приселтаа Богородице*: *Чистнѣишню*: *Слава твѣ Хрїсти Боже*: и отпуст.

в) Вечерње кад се поје *ѡлнлѡїа*.

Благословенъ *Богъ нашъ*: Чатац: *Прїидите поклонимса* 3, и свичине 3 поклона, пс. 103. и свештеник, пред дверима, чита светил-

ничне молитве. По псалму слава, ѿнынѣ: ѿллилѿја 3, и 3 поклона. Велика јектенија. Катизма редовна, и по свакој слави ѿллилѿја 3, и поклона 3, мала јектенија, и Господи воззвахъ: на глас Минеја, а свештеник кади олтар и сав храм. На Господи воззвахъ: стихире на 6, Богородици 3, и светоме 3. Глава, светоме, ако има, ако нема Глава, ѿнынѣ: богородичан подобан стихирама Минеја. У среду или петак Крстобогородичан. Свѣте тихій: по овоме у недељу прокимен: Сѣнынѣ благословите: у остале дане, место прокимена дневног, поје се ѿллилѿја гл. 6. са стиховима. У понедељник увече: Господи да не ѿростію: ѿллилѿја, стих: ѿво вѣки вѣковъ: ми ѿллилѿја (Овако се поје свагда, кад се поје ѿллилѿја). У вторник и четвртак увече. Вознесите Господа Бога: У среду увече: Ево всю земљу: Чатац Сподови господи: и метанија 3, Исполнимъ вечернюю: после возгласа на стиховъ е стихире из Октоиха, слава, ѿнынѣ: богородичан, ако је среда или петак Крстобогородичан. Нынѣ ѿпѣшаши: трисвѣтоѣ: По возгласу свештеник навуче завесу. Тропар гл. 4. Богородице дѣво: и поклон 1, Глава, Крститељу Христовъ: поклон 1, ѿнынѣ: Молите за ны: и поклон 1. Подъ твоѣ благоутровіи: без поклона. Господи помилѿй 40 пута тихо, Глава, ѿнынѣ: Чистѣйшю: ѿминѣмъ господнимъ: свештеник: Сѿй благословенъ: Невисный царю: и 3 велика поклона говорећи у себи молитву Господи ѿ владыко: и осталих 12 поклона, говорећи у себи: Боже ѿчисти ма: и мало час наведену молитву и 1 поклон; трисвѣтоѣ: с 3 поклона, и по возгласу Господи помилѿй 12. Ако је у недељу на вечерњу: после молитве: Невисный царю: 3 велика поклона, а осталих 12 не, нити се говори последње трисвѣтоѣ, но свештеник Глава твѣ Христе Боже: и отпуст.

г) Вечерње недељно.

Држи се у суботу после 9. часа (3 сата после подне). Благословенъ Богъ нашъ: Приидите поклонимса, пс. 103. Благослови дѣше моѣ: свештеник светилничне молитве пред дверима. Велика јектенија. После возгласа свештеник улази у олтар на јужне двери и катизма 1. затим мала јектенија и потом кади ѓакон или свештеник (у Фелону) олтар и сав храм. Појци Господи воззвахъ на глас Октоиха, који је на реду, на 10, и поју се стихире васкрсне гл. 3, источне¹ 4, светога из Минеја 3, Глава светога, ако има, ако нема Глава ѿнынѣ богородичан владајућег гласа. Свештеник обуче Фелон. Кад за поју Глава: отвара свештеник двери с ѓаконом. Ѓакон узме кадионицу, ако нема ѓакона, сам свештеник, и обилазећи заједно трапезу и клањајући се на све 4 стране, излазе на северне двери олтара, стану на солији према две-

¹ У број васкрсних рачунају се и тако зване Анатолијеве или Источне, које је саставио Анатолије Патријарх цариградски V. века, а зову се Источне зато, што грчка реч *ἀνατολή* значи: исток.

рима и сагнувши се, свештеник, који се и сам до ђакона сагне, на речи ђаконове **Господѣ помолимса**, говори тајно молитву входа. После изговорене молитве рекне ђакон свештенику, држећи с три прста ораp, којим показује на исток: **Благослови владыко сватый входъ** и свештеник благосиљајући исток говори: **Благословихъ входъ**: ђакон окади архијерејски сто и стане близу пред св. двери.¹ Кад се појање сврши, начини ђакон с кадионицом крст говорећи: **Премъдрость прости. Појци Свѣте тихій**: ђакон уђе у олтар и окади свету трапезу. Свештеник се поклони и сам, и улази кроз двери у олтар. ђакон: **вонмемъ**. Свештеник **Миръ всѣмъ** и опет ђакон **Премъдрость, вонмемъ**. Појци прокимен дана гл. 6. **Господѣ воцариса**: са стиховима. И двери се затварају. ђакон излази на северне двери, стане на амвон и јектенија **Рцимъ вси**: (ако нема ђакона, говори свештеник у олтару). Чатац: **Сподоби господи**: ђакон пред дверима **Исполнимъ вичернюю**. После возгласа: **Бди держава**: ђакон улази на јужне двери у олтар. Стихире васкрсне на стиховње с припевима: **Господѣ воцариса**: 2., **Ибо оутверди**: 3., **Домъ твоимъ**: **Глава, светоме, ако нема слава ѿ нынѣ**: богородичан. **Нынѣ Спшшиши**: **трисвѣтог**, возглас, тропар васкрсан, **слава светога, ѿ нынѣ**: богородичан васкрсан по гласу тропара. Ако нема свети тропара, **Глава, ѿ нынѣ**: богородичан васкрсан владајућег гласа. ђакон изишавши из олтара стане на амвон и рекне: **Премъдрость**: појци: **благослови**. Свештеник, отворивши двери, **Сый благословихъ**: ђакон сишавши с амвона улази на јужне двери у олтар; чатац **оутверди Боже**: свештеник **Присвѣтаа Богородице**: чатац **Чистнѣйшю**: свештеник **Глава твѣк Хрїсте Боже**: чатац **слава ѿ нынѣ, Господи помилви 3, ѿтче благослови**: свештеник, стојећи на дверима лицем према западу говори отпуст по дану **Хрїстос ѿстинный Богъ нашъ**: спомињући онога светитеља коме је посвећен храм и светога, кога се дан слави. Затвори двери и навуче завесу, а појци поју многољетство. т. ј. **Спаси Хрїсте Боже**: а после тога мало повечерије

д) Мало повечерије.

Свештеник пред часном трапезом **Благословихъ Богъ нашъ**: **Глава твѣк Боже**: **Царю небесный**: **трисвѣтог**, возглас, **Господи помилви 12, Глава, ѿ нынѣ**: **прїидите поклонимса**: 3 с поклони и пс. 50. **Помилви ма Боже**: Затим 69. **Боже въ помощь мою**: и 142. **Господи оуслыши молитву мою**: **Глава во вышнихъ Богъ**: **Сподоби Господи въ ношъ сїю**: **Бѣрѣю**: и канон Богородици или предпразнства или канон Светога, (а каткад се изостави и канон Богородице као у недељу Сиропусну, ако је било бденије, и у понедељак св.

¹ Сад се каде престоне иконе, трон Матере Божије, икона на архпјерејском столу и певнице.

Духа.) Не поје се никакав канон: Светле Седмице, у дане Беле и Месопусне недеље, осим беле среде и петка (но ако у те дане падне Сретеније, онда се на повечерију поје трипјеснећ јутрењски тога дана, у који падне Сретеније); и у дане седмичне св. Педесетнице (почињући од вечера понедељника св. Духа до недеље Свих Светих). Затим Достојно: (у предпразнству Божића и Богојављења, уочи Вел. Понедељника, Великог Четвртка, Вел. Петка, Вел. Суботе и понедељка св. Духа поје се место Достојно: армос 9. песме), трисватоу, тропар светог дневног и храма (подробније в. стр. 217.); затим ове: **Боже отицъ нашихъ: Иже во всемъ мірѣ: Слава, Го сватыми; ѿ нынѣ: Молитвами Господи:** ако није празник, ако је празник, само кондак празника. **Господи помилѡй 40. Иже на всякое время: Господи помилѡй 3, Слава, ѿ нынѣ: Честнѣйшю: ѿ именихъ господнихъ: свештеник: Молитвами сватыхъ отицъ нашихъ: чатац: Нескверна: И даждь намъ владыко: и Преславна пренодѣво: Појци: Оупованіе мое отицъ: Свештеник Слава тѣбѣ Христе Боже: чатац: Слава, ѿ нынѣ: господи помилѡй 3, благослови. Свештеник пред дверима: мали отпуст; и окренувши се лицем дверима: јектенија Помолимса: појци поју тихо: Господи помилѡй: на сваки стих. Свештеник заврши речима, Молитвами сватыхъ отицъ нашихъ: појци ѿминь.**

е) Повечерије велико.

Благословенъ Богъ нашъ: чатац: Слава тѣбѣ Боже: Царю небесный: трисватоу: по возгласу: Господи помилѡй 12, Слава, ѿ нынѣ: Приидите поклонимса: 3, и (ако је прва седмица Велике Четрдесетнице: пс. 69. Боже въ помощь мою: и поје се велики канон), ако није прва седмица поста, пс. 4. Егда призвати ми: пс. 6. Господи да не горостию: пс. 12. Доколѣ господи: Слава, ѿ нынѣ: ѿмилѡи 3; господи помилѡй 3, Слава, ѿ нынѣ: пс. 24. Въ тѣбѣ господи: 30. На та господи оуповахъ: и 90. Живыи въ помощи: Слава, и нынѣ: ѿмилѡи 3, господи помилѡй 3, Слава ѿ нынѣ: и појци на десној певници **Съ нами Богъ: они с леве стране то исто, затим десна певница поје један стих, а лева други стих редом, напоследку заврше обе: **Иже съ нами Богъ.** Тропар: **Днь пршедъ: Слава, Днь пршедъ славословлю: ѿ нынѣ: Днь пршедъ пѣснословлю:** а заједно обе певнице поју: **Безплотноу естество: и остало, Бѣрвю: и Пресватамъ владычици: 3, а остало 2. Трисватоу: и тропари ови: (ако је празник, поје се тропар празника) у понедељак и среду увече гл. 2. Просвѣти очи мои: Слава, Застѣпникъ дѣши мой: ѿ нынѣ: богородичан: Иже не ѿмамы дѣрзновеніа: у вторник и четвртак на гл. 8. Невидимыхъ врагъ: и стих, Слава: Слезы ми даждь: ѿ нынѣ: богородичан **Ипостыднѣю Богородице: Господи помилѡй 40, Слава ѿ нынѣ; Честнѣйшю: ѿ именихъ господнихъ: свештеник Молитвами сватыхъ отицъ: и молитва Господи, господи: Приидите поклонимса: 3, и пс. 50.,******

и 101. Господи оуслыши молитву мою: Господи вседержителю: трисвато с 3 поклона, и тропари гл. 6. Помилай насъ господи: Слава, Господи помилай: ѿ нынѣ: Милосердіа двери: (на велике празнике поје се место тих тропара кондак празника) Господи помилай 40, Слава, ѿ нынѣ: Чистѣйшю: именимъ господнимъ: свештеник: Молитвами святыхъ отицъ: и молитва Владыко Боже отче: Прїидите поклонимса: 3, и пс. 69. Боже въ помощь мою: 142. Господи оуслыши молитву: и Слава во вышнихъ Богъ: (На свеноћном бденију о вел. празницима почиње одавде литија) канон редовном светом или Богородици, Достойно: трисвато, и поје се на гл. 6. Господи сила съ нами: са стиховима (осим петака Велике Четрдесетнице) Слава, Господи аще не выхотъ: ѿ нынѣ: Многа множества: Всеслава Богородице: Все оупованіе мое: Господи помилай 40, Иже на всякое время: Господи помилай 3, Слава, ѿ нынѣ: Чистѣйшю: именимъ господнимъ: свештеник Боже оуцедри ны: и поклони с молитвом: Господи и владыко: трисвато с поклона 3, по возгласу Господи помилай 12, и молитва: Нескверна: ѿ даждь намъ: Приславна прїснодѣво: и оупованіе мое отицъ: свештеник, стојећи пред дверима, лицом истоку: Слава твѣ Христе Боже: чатац: Слава, и нынѣ: Господи помилай 3, благослови: и свештеник се окрене лицом народу и чита молитву: Владыко многомилостиве: народ за време читања пада ничице доле. После молитве сви устају, и свештеник, окренув се лицом дверима, говори Помолимса: појци тихо Господи помилай, на сваки стих, и свештеник заврши с Молитвами святыхъ отицъ:

ж. Свеноћно бденије уочи недеље.

Свештеник метне на себе Епитрахиль и Фелон, свуче завесу и отвори царске двери. Узме у леву руку запаљену свећу (ако има ђакон, свећу носи ђакон), а у десну руку кадионицу и кади у олтару (в. Гл. VI. А), те излази кроз двери на солеју и пред дверима кадећи рекне: востаните (ако ђакон служи востаните рекне ђакон), потом кади сав храм (види даље Гл. VI. А) и повратив се левом страном пред двери, начини кадионицом крст говорећи: Господи благослови; окади иконе Спаситеља и Богородице, на трону и архијерејском столу, улази у олтар и, стојећи пред светом трапезом и кадећи 3, говори: Слава святѣй: Чатац: Прїидите поклонимса: 3, и пс. 103. Благослови душе моя Господа: свештеник затвори двери и, изишав на северне двери у Епитрахильу, стане пред двери и чита тихо молитве светилничне. Велика јектенија пред дверима. (Ако ђакон служи, изишав на северне двери, стане на амвон и говори велику јектенију, а свештеник уђе на јужне двери у олтар.) Возглас, катизма прва: Блаженъ мѡжъ: на гл. 8. први антифон, други и трећи поју се на гл. дана. После сваког антифона јектенија мала. Возгласи су: По 1. антифону: **Ико**

твоа держава: по другом: **Икш благъ:** по трећем: **Икш ты вси Богъ нашъ:** после возгласа појци Господи **возвахъ:** стихова 10, почевши од **Извѣди ѿзъ темницы:** свештеник или ѓакон каде тада сав храм, стихире се поју васкрсне 3, владајућег гласа, источне 4, и светоме из Минеја 3, **Глава светог,** ако има; ако нема **Глава,** ѿ **нынѣ** богородичан владајућег гласа. Кад појци запоју **Глава,** свештеник и ѓакон отворе царске двери, ѓакон узме кадионицу и обилазе око трапезе, клањајући се са сваке стране, и пред жртвеником, те излазе на северне двери, најпре ѓакон, за њим свештеник, на доле према дверима, чинећи **входъ.** Свештеник и ѓакон сагну главу, па на тихе речи **ѓаконове господѣ помолимса,** свештеник говори у себи молитву **входа: вчиръ ѿ оутрв.** по молитви се исправе и ѓакон рекне тихо свештенику, држећи с три прста орач и показујући на исток: **Благослови владыко сватый входъ,** а свештеник, благосиљајући исток, тихо: **Благословихъ входъ сватыхъ:** ѓакон окади архијерејски сто и свештеника (овако типик, али се обично каде иконе престоне, на трону Богоматере, архијерејском столу, певнице и остали народ, с места на ком стоји) стане пред царске двери и кад појци сврше појање, кадећи говори **Премѣдрость прости.** Појци **Свѣте тихій:** ѓакон улази у олтар кроз двери и окади унакрст св. трапезу, а свештеник поклонивши се уће такође кроз двери у олтар и стане пред часну трапезу. Ѓакон стојећи на св. дверима рекне: **кончимъ.** Свештеник пак благосиљајући: **Миръ всѣмъ.** Ѓакон **Премѣдрость, кончимъ** (кад нема ѓакона, говори све то свештеник). Појци прокимен дана гл. 6. **Господѣ воцариса:** са стиховима. (Ако се слави дан каквог светитеља, или Отаца 7. васељенског сабора 11. окт. или Отаца шест васељ. сабора 16. јула, или 318 Отаца у Никеји у недељу 7. после Пасхе, читају се паримеји, ѓакон стојећи на дверима рекне **премѣдрость, чатац:** н. пр. **Бытіа чтини,** ѓакон **кончимъ,** и чатац чита. Тако прочита сва три паримеја). Ѓакон изишав на северне двери на амвону говори јектенија **Рцимъ вси:** после возгласа **Сподоби господи:** ѓакон сишав с амвона пред дверима: **Исполнимъ вчирнюю:** свештеник **Икш благъ: Миръ всѣмъ.** Ѓакон **главы наша:** појци **тебѣ господи** (подуже). Свештеник тајно молитву и гласно: **Бѣди держава:** појци поју стихиру храма и светога на литији, **слава светога, ѿ нынѣ:** богородичан. Ѓакон узме кадионицу и са свештеником обиђе часну трапезу и излазе обојица на северне двери, а одатле, праћени свећеносцима, иду право у паперту (женску цркву), свештеник остане тамо, а ѓакон се врати пред царске двери и кади престоне иконе, певнице, сав храм и паперту, а после свршене стихире чита у паперти молитву: **Спаси Боже люди твоа:** појци **Господи помилѡи** 40, тихо, ѓакон: **Еще молимса ѡ благоверимъ:** појци **Господи помилѡи** 30, ѓакон: **Еще молимса ѡ сватѣйшимъ:** појци **Господи помилѡи** 50, ѓакон:

Еще молимса ѿ ежи сохрани тиса: појци Господи помилуй 3, молбано, ђакон: Еще молимса ѿ ѿ ежи оуслышати: појци Господи помилуй 3, молбано. Затим свештеник: Оуслыши ны Боже: после аминь. Свештеник Миря всѣмъ: ђакон Главы наша: појци тивѣ господи, и кад сви главе приклоне,¹ свештеник чита молитву: Владыко многомилостиве: по свршетку молитве стихире васкрсне на стиховъе са стиховима. Глава светог, ѿ нынѣ богородичан; а свештеник и ђакон, праћени свећоносцима, враћају се у храм и стану пред столац, на ком је петохљебница: кад појци запоју Глава, ђакон отвара заклопце од чашица петохљебнице, у којима се налази пшеница, вино и уље. После стихире свештеник: Нынѣ ѿпѣшаши: чатац трисватоу, а по возгласу тропар гл. 4. Богородице дѣво: 3. (ако је свети који има бденије: Богородице дѣво: 2, и светого 1). Ђакон, примивши благослов од свештеника, кади около стола унакрст, 3, затим архијереја и свештеника и спреда сто с петохљебницом (ако нема ђакона, кади сам свештеник). После тропара ђакон Господѣ помолимса: а свештеник молитву: Господи Исусе Христе: (ово говорећи узме један хљеб и знаменује њим остале хљебове), па хљеб потом остави, а кад рекне: Самъ благослови ѿ хлѣбъ сѣа, пшеницѣ, вино и вѣнѣ указује на свако поједино десницом, (т. ј. сложивши прсте иманословно показује на хљеб, пшеницу, вино и јелеј) и оумножи сѣа во святѣй шептели сѣй (у манастиру), градѣ семъ (у вароши), вси сѣй (у селу), всичистнѣмъ домѣ семъ (у архијерејском двору), и во всѣмъ мѣрѣ твоѣмъ: После аминь појци: Бѣди имя господне: 3, и пс. 33., обично само стих Богати ѿвнѣцаша: и остало, ђакон узме петохљебницу и стане до свештеника пред царске двери, лицем окренути западу, а свештеник, благосиљајући десницом народ, Благословниѣ господни: Свештеник улази у олтар на северне, ђакон на јужне двери, а чатац чита шестопсалмије: Глава во вышнихъ Богѣ: 3, Господи оустнѣ мои: 2, и шестопсалмије; после 3 псалма Глава, ѿ нынѣ; аминь 3, Господи помилуй 3. Глава, ѿ нынѣ: Господи Боже спасѣнїа: свештеник у Епитрахильу излази на северне двери, стане пред царске, и чита молитве јутрењске; после шестопсалмија излази ђакон, на северне двери на амвон, и говори велика јектенија, а свештеник улази на јужне двери у олтар, (ако нема ђакона, велика јектенија говори свештеник пред дверима). После возгласа свештеник (или ђакон) рекне Богъ господѣ: и стихове: Исповѣдайтиса господѣви: ѿвышѣши ѿвыдоша ма: Не оумрѣ но живѣ вѣдѣ: Каминъ вгоже не бригоша зиждѣщїи: Појци Богъ господѣ: 4, на владајући глас и тропар васкрсан 2, Глава светого, ѿ нынѣ богородичан по гласу тропара светого, а васкрсан богородичан поје се после првог сједална на слава ѿ

¹ Кад се обавља литија на солеји, пред амвоном, онда чита свештеник ову молитву окренут лицем на Запад.

нынѣ: Ако свети нема тропара, Гласа њ нынѣ богородичан владајућег гласа; затим чатац: Господи помилуй 3, Гласа њ нынѣ: и катизма. После ње свештеник у олтару или ђакон пред дверима мала јектенија, после возгласа сједалан васкрсан, и припев Воскресни Господи: и 2. сједалан, Гласа њ нынѣ: богородичан; потом катизма и мала јектенија, после возгласа сједален други, и припев: Исповѣмся тебе господи: Гласа, њ нынѣ: богородичан његов; и поју се непорочни на гл. 5. и ангелскій соборъ: (Ако свети који се слави има полијелеј, поје се пс. Хвалите њма господне: и други исповѣдајтеса господни: свештеник с ђаконом при појању стиха: Раздѣлшмъ: отвара царске двери и износи, идући кроз двери, икону празничну,— а ђакон носећи свећу,— на средину цркве и ту, на постављену налоњу, остави икону и стану пред њу, држећи свећу у руци. Кад се сврши псалом поје, обично свештеник, величаније празника, затим појци избрани псалом, без Гласа њ нынѣ но одмах ангелскій соборъ; за време појања истих кади свештеник икону на налоњу унакрст, затим сав олтар, храм и паперту, и вративши се натраг, окади двери, икону Спаситељеву и Богородице и икону на налоњу). Мала јектенија, ипакој гласа (или сједалан по полијелеју), степени гласа. После њих ђакон из олтара: Кончимъ, премъдрость, и појци прокимен гласа, 3, ђакон Господъ помолимса. Свештеник Иже святъ еси: појци аминъ и всакое дыханіе: и стих. Ђакон: И ѿ сподобитиса намъ: појци Господи помилуй 3, молбано, ђакон Премъдрость прости оуслышимъ: свештеник Миръ всѣмъ. Појци И двъхови твоимъ, свештеник ѿ (имарекъ) сватаго Евангеліа чтиніе, појци Гласа тебе господи, ђакон кончимъ, и свештеник чита редовно васкрсно еванђеље. После еванђеља појци Гласа тебе господи: затим се чита Воскресніе Христово: и пс. 50.; док се псалом чита свештеник износи св. еванђеље и оставља га на налоњу ради целивања. (Ако је било величаније, ставља еванђеље на налоњу до празничне иконе с десне стране) и целива еванђеље (ако је и икона ту, целива најпре еванђеље, затим икону), најпре сам свештеник и ђакон, затим остали народ, све двоје по двоје. Појци Гласа: Молитвами апостолскихъ: њ нынѣ: Молитвами Богородицы: и Помилуй ма Боже: па стихира васкрсна гл. 6. Воскресъ Исусъ ѿ гроба: ђакон на обичном месту молитву: Спаси Боже люди твоа: појци Господи помилуй 12, свештеник возглас и затвара двери. Појци канон васкрсан са ирмосом на 4, и крстоваскрсан на 3, Богородици на 3, и Минеја на 4; к првом тропару припев Гласа господи сватомъ воскреснію твоимъ, и припеви песама васкрсних писаних у Ирмологији. Катавасија по уставу. По 3. песми мала јектенија, затим кондак и сједалан светога из Минеја. По 6. песми мала јектенија, кондак васкрсан, икос и пролог. После 8. песме ђакон кади св. трапезу и рекне: Богородицъ њ матиръ свѣта въ пѣснѣхъ

возвеличимъ. Појци 9. песму: **Величитъ дѣша мѡа господѡ: и Честнѣйшю Хрѣстѣмъ.** Свештеник или ђакон кади св. олтар и сву Цркву. По 9. песни, вративши се натраг, ђакон преда кадионицу и изишавши на северне двери пред царским дверима говори мала јектенија, по возгласу: **ђакон Свѣтъ господѣ Богъ нашъ:** и појци **Свѣтъ господѣ Богъ нашъ:** на владајући глас 3, са стиховима, 1.) **Ико свѣтъ господѣ Богъ нашъ** 2.) **И надъ всѣми людами Богъ нашъ,** и свјетилан васкрсан, слава, светога, и нынѣ богородичан васкрсан. На хвалите: **Бсаког дѣханіе** на глас дана, на 8, стихире васкрсне, Октоиха 4, Источне 4, са стиховима (или васкрсне 4, и светога 4), **Глава** стихира еванђелска, на реду, и нынѣ: богородичан: **Прѣблагословѣнна ѡмъ;** славословије велико; и тропар васкрсан, према гласу парном или непарном, а ђакон изишавши на северне двери јектенија **Помилий насъ Боже:** на амвону (или свештеник у олтару). После возгласа ђакон силази са амвона, стане пред двери и: **Исполнимъ оутрѣннюю:** до краја. **ђакон Премѣдрость,** свештеник отвара двери, појци **благослови,** свештеник: **Сый благословѣнъ:** ђакон улази на јужне двери у олтар. **Оутврди Боже:** свештеник **Прѣсвѣтаѡ Богородице спаси насъ чатац:** **Честнѣйшю:** **Глава** тѣѣ **Хрѣсте Боже:** чатац **Глава** и нынѣ: **Господи помилий,** 3, **благослови.** Свештеник, стојећи на дверима, окренут лицем народу, отпуст недељни: **воскресый изъ мѣртвѣхъ:** појци многољетство, свештеник поклонивши се, затвори двери и навуче завесу. Затим први час.

На првом часу тропар васкрсан, слава, светога, ако има; ако нема: и нынѣ: богород. часова. После отче нашъ: кондак васкрсан.

На Литургији блаженіи Осмогласника на 8. Ако су светом указана блажена, тад васкрсна на 6 и светог песма 3. на 4. По входу тропар васкрсан и храма и светог дневног, ако има; кондак васкрсан и храма, слава, светога, ако има, и нынѣ: храма Богородице. Ако нема и нынѣ: кондак: **Предстѣлство хрѣстїанъ:** (тропар и кондак Христова храма не поју се у недељу на литургији преко целе године, јер претеже васкрсно). Прокимен, апостол и еванђеље редовно и светог, ако има. Причасно: **Хвалите господѡ съ нѣвѣсъ:** и светога ако има.

3. Бденије празнично, ван недеље.

На овом бденију, у почетку, чини свештеник и ђакон све оно што је наведено о свеноћном бденију уочи недеље.

На вечерњу после велике јектеније **Блажинъ мѣжъ:** **На Господи воззвахъ:** стихире на 8, празника. **Глава,** празника, и нынѣ: богородичан. **Входъ.** **Свѣте тихій:** Прокимен дана, и паримеји празника 3. После јектенија на литији стихире празника, или ако нема празнику, храма, **Глава** светога, и нынѣ: богородичан, (ако је празник Владични или Богородични **Глава** и нынѣ праз-

ника и молитва Спаси Божи люди твоѡ: на стиховъ е стихире светом или празника с припевима, слава светоме, ѿ ѿнынѣ: богородичан (или слава ѿ ѿнынѣ: празника). На благословини хлѣбъ: тропар светоме 2. и Богородици дѣво: 1. (Ако је празник Христов или Богородичин, тропар празника 3.) — На јутрењу на Богъ господь: тропар светога 2, слава ѿ ѿнынѣ богородичан васкрсан по гласу тропара. (Ако је празник Христов или Богородичин тропар празника 3.) Катизме, сједални светога или празника, затим бива све оно, што је на бденију под ж. речено. По возгласу појци сједалан по полијелеју светога или празника, затим степени гл. 4. Прокимен празника, сваког дьханіе гл. 4. и еванђеље празника, и пс. 50. — Глава, Молитвами (ѿмѡркѡ) милостиві: ѿ ѿнынѣ: Молитвами Богородицы: (На Божиѣ, Богојављење и Преображење Есачиска днесь: На Цвети: Днесь Христосъ: а на Ваведеније: Днесь храмъ). Помилий ма Боже: и стихира празника. Молитва Спаси Божи люди твоѡ: после возгласа канони и катавасија по уставу. По 3. песни јектенија, сједалан празника, слава ѿ ѿнынѣ: празн. или богородичан. По 6. песни јектенија и кондак светога или празника и икос. На 9. песни ако ја празник Христов или Богородичин не поје се Чистиѣишю: но припеви празника и ирмос, ако је светоме, ѣакон рекне: Богородицѡ и матеръ свѣта: и појци: Бѡмчитѡ дѡша моѡ: Чистиѣишю: и ѣакон или свештеник кади олтар и сву цркву. После 9. песме мала јектенија, после возгласа: свѣтилан светоме или празника, слава ѿ ѿнынѣ: богородичан. На хвалите стихире на 4. светоме или празника слава, светоме ѿ ѿнынѣ богородичан, или слава ѿ ѿнынѣ: празника. Славословије велико, и тропар светога 1., слава ѿ ѿнынѣ: богородичан васкрсан по гласу тропара; ако је празник Христов или Богородичин тропар празника 1. Јектенија и остало све као што је наведено: под ж.; отпуст празнични или Христосъ истиннии Богъ нашъ:

По 3. песни обично излази свештеник из олтара на сред цркве, стане пред налоњ, на ком стоји икона, поклони се и прекрсти двапут, целива икону и помѡже себе по челу стручком умоченим у уље, што је на бденију благословено, правећи струццем крст на челу, прекрсти се и поклони пред иконом, и стане с десне стране до налоња. Затим долази народ, све двоје и двоје, клањајући се и целивајући икону, а свештеник помазује стручком умоченим у уље свакога по челу правећи мали крст и говорећи: Бѡ ѿма ѡтца, ѿ сына, ѿ свѣтаго Дѡха. уз одговор: ѿминь. Недељом кад стоји и еванђеље поред иконе (десно од иконе), целива се најпре св. еванђеље, затим икона и потом се врши мирсање.

ГЛАВА ДЕВЕТА.

ЈУТРЕЊЕ.

а. Полуноћница свакидашња.

Благословенъ Богъ нашъ: чатац: Слава твѣ Боже: Царю небесный: и трисватоу (с 3 поклона у Вел. Четрдесетницу). По возгласу: Господи помилуй: 12. Слава ѿ нынѣ: прїидите поклонимса: 3, с 3 поклона и пс. 50., потом катизма 17. (у Велики Пост после сваке славе поклона 3); и Кѣрвю: трисватоу: поклона 3, по возгласу: тропар гл. 8. Се жиниухъ градеть: Слава: День ѿны: ѿ нынѣ: богородичан: Твѣ нешворимъю: Господи помилуй 40, Иже на всакоу время: господи помилуй 3. Слава ѿ нынѣ: Честнѣйшю: именемъ господнимъ: Свештеник: Боже оущедри ны: (и ако је ѡмилѡ поклона 3, и молитва Господи ѿ владыко: и поклон; Духъ же цѣломъдрїа: поклон; Ёй господи царю: поклон и 12 малих, говорећи на сваки поклон Боже ѡчисти ма грѣшнаго и опет молитву Господи и владыко: поклон 1, и молитва Владыко Боже ѡтче:) ако није ѡмилѡ оставља се молитва Господи и владыко: и поклони и говори се само: Владыко Боже ѡтче: и ове молитве, које се говоре од 22. септ. до Цвети: Господи вседержителю Боже сила: затим подигне свештеник руке горе говорећи: Та благословимъ: и Прїидите поклонимса трипут с 3 поклона и псалмови: Возведоухъ очи мои: Се нынѣ благословите: слава ѿ нынѣ: трисватоу поклона 3, по возгласу тропари гл. 2. Помани господи: Глѣбиною мѣдрости: Слава: Го сватыми: ѿ нынѣ богородичан Блажимъ тѣ: Господи помилуй 12, Помани господи: Прислагнаа приснодѣво: Оупованїе мое ѡтицъ: слава ѿ нынѣ: Господи помилуй 3, благослови, отпуст Христосъ истинный: свештеник: Помолимса: појци Господи помилуй често. Свештеник Молитвами сватыухъ Отицъ нашихъ: ѡминь.

б. Полуноћница суботна.

Благословенъ Богъ нашъ: Слава твѣ Боже: Царю небесный: трисватоу: Господи помилуй 12, Прїидите поклонимса: 3, и пс. 50., катизма 9. и Кѣрвю; трисватоу, и тропари гл. 2. Нисозданое Ёстество: Слава. Вышнїа сила: ѿ нынѣ: Го ѡдра ѿ сна: Господи помилуй, 40, Иже на всакоу время: Господи помилуй 3, слава ѿ нынѣ: Честнѣйшю: Именемъ господнимъ: Свештеник Боже оущедри ны: Владыко Боже ѡтче: и молитва Величаа величаю тѣ: Прїидите поклонимса: 3, Возведоухъ ѡчи мои: Се нынѣ благословите: слава ѿ нынѣ: трисватоу, и тропари Помани господи: Глѣбиною мѣдрости: Слава. Го сватыми: ѿ нынѣ: Блажимъ тѣ: и остало као код свакидашње полуноћнице.

в. Полуноћница недельна.

Благословенъ Богъ нашъ: Слава твѣ Боже: Царю небесный: трисватоу, возглас, Господи помилуй 12, слава ѿ нынѣ: Прїидите покло-

нимса: 3, пс. 50. и одмах канон троичан владајућег гласа, и по њему: Достојно и остали тропари. Затим трисвѣтог: возглас, ипакој гласа. Господи помилуй. 40. Слава, ѿ нынѣ: Чистѣйшю возглас Боже оубишди ны: и чита пред дверима, окренут лицем народу, ову молитву: Бсѣмогъща, ѿ животвораша: и отпуст мали: Воскрисый из мртвыхъ: и окренувши се лицем дверима говори: Помолимса: појци тихо Господи помилуй, док свештеник не заврши речима Молитвами святыхъ Отца нашихъ.

г. Јутрење свакидашње.

После свршене полуноћнице свештеник уће у олтар, свуче завесу, узме кадионицу у десницу и њом кадећи пред часном трапезом рекне: Благословихъ Богъ нашъ: окади св. трапезу унакрст, сав олтар, и сав храм. Чатац Прїидите поклонимса: 3, и чита пс. 19. Оуслышитъ та господь: и 20: Господи силою твою: Слава ѿ нынѣ: трисвѣтог. Тропари: Спаси господи люди твоа: слава Вознесыйся на крестъ: ѿ нынѣ: Предстательство страшног: Свештеник ушавши у олтар и стојећи пред трапезом говори: Помилуй насъ Боже: Ђще молимса ѿ благовернѣихъ и хрїстолюбивѣихъ: Ђще молимса ѿ святѣйшихъ: Ђще молимса за всю братїю: Иже милостивъ: појци аминь. Иминемъ господнимъ: свештеник стојећи пред св. трапезом и кадећи њу рекне: Слава святѣй: чатац Слава во вышнихъ Богъ: 3, и Господи оустнѣ мои: 2, и шестопсалмије, после три прва псалма, Слава, ѿ нынѣ: аллилуїа 3, и Господи помилуй 3, Слава, ѿ нынѣ: Господи Боже спасенїа моего: и друга 2 псалма. Кад чатац сврши прва 3 псалма свештеник изађе на северне двери у Епиграхиљу и чита пред дверима јутрењске молитве. После шестопсалмија велика јектенија. После возгласа свештеник Богъ Господь: са стиховима Исповѣдайтиса господивн: Свѣшдши свѣдоша ма: Не оумрѣ но живъ вѣдъ: и Камень вгоже: и појци 4 пута: Богъ господь: на глас тропара светога, затим тропар светоме из Минеја 2, слава, ѿ нынѣ: богородичан по гласу тропара. Ако има два света, поје се први тропар светога 2, слава, тропар другог светога, ѿ нынѣ богородичан по гласу тропара другог светога, или Крстобогородичан. (2. септ. Типик).

Ови се богородични поју увек по гласу тропара светога, но не поју се увек једни и исти. Тако кад у седмичне дане, осим суботе, падне свети који нема бденија, или полијелеја или великог славословија, то се поје богородичан — у среду и петак крстобогородичан — од оних, који се називају: „Богородични и крстобогородични Шлѣстителни“. Кад се у седмичне дане поје служба светоме, који има бденије или полијелеј или велико славословије, поје се свагда богородичан васкрсан по гласу тропара светога. У суботу поје се на ѿ нынѣ: увек богородичан васкрсан, и то ако у суботу падне свети, који нема бденија или полијелеја, поје

д. Јутрење свакидашње, кад се поје *Аллилуја*, или у св. Четрдесетницу.

Благословенъ Богъ нашъ: окади трапезу, олтар и сав храм. Чатац: трисклатоѣ, Господи помилуй 12, Слава ѿ нынѣ: Прїидите поклонимса: 3. и пс. 19. и 20. и све остало до Богъ господь као на свакидашњем јутрењу под г., после велике јектеније свештеник: *Аллилуја* са стиховима 1., *Ѧ* ноши оутриникуетъ: 2., *Правдѣ навчитиса:* 3., *Зависть прїимитъ:* 4., *Приложи имъ зла:* а појци *Аллилуја:* 4 пута, и троичне владајућег гласа из Октоиха. (У суботу, кад се поје служба мртвима, поје се *Аллилуја* 3, са стиховима 1. *Блажени ѿже ѿбраах:* 2., *Памать ѿхъ въ родъ:* 3., *Дѣшы ѿхъ въ благихъ:* и тропари покојни глас 2. *Япостоли мѣченицы:* 2, *Слава, Помани господи:* ѿ нынѣ: богородичан *Мати свѣтаа:* а у суботу Месопусну и уочи Духова: *Глѣбинию мѣдрости:*) Потом чатац Господи помилуй 3, слава, ѿ нынѣ: и катизма, остало све као под Б. г. на јутрењу до свјетилна; (у Вел. Четрдесетници после пс. 50. свештеник молитву *Спаси Боже:* и по возгласу поје се *Господи помилуй*) Затим се поју свјетилни троични гласа, и све је остало као што је напред речено до трисклатоѣ. Тропар: *Въ храмѣ стоаще: Господи помилуй* 40, *Слава ѿ нынѣ: Чистѣйшю: ѿменемъ господнимъ: свештеник Сый благословенъ: Невисный царю:* и поклона 3 с молитвом Господи и владыко: и осталих 12, говорећи у себи *Боже ѡчисти ма грѣшнаго,* и опет молитву Господи ѿ владыко: и поклон, прїидите поклонимса 3, и поклона 3, и први час.

е. Јутрење недељно.

Благословенъ Богъ нашъ: чатац прїидите поклонимса: 3, и пс. 19. и 20. Док он то чита, свештеник кади св. трапезу, олтар, и сав храм. Чатац трисклатоѣ без поклона (треба да пазе и свештеник и чатац, да кад свештеник говори возглас: *Икш твоѣ ѡсть царство:* треба свештеник да буде напред храма.) После тропара свештеник улази у олтар на јужне двери и говори мала јектенија: *Помилуй насъ Боже:* стојећи с кадионицом пред св. трапезом. После возгласа: *Аминь, ѿменемъ господнимъ:* и свештеник чинећи с кадионицом крст пред св. трапезом говори: *Слава свѣтѣй:* Чатац: *Слава во вышнихъ Богъ:* 3, *Господи оустнѣ мои:* 2, и шестопсалмије, а свештеник предавши кадионицу излази у Епитрахильу на северне двери пред царске двери и чита молитве јутрењске, и све остало као на свакидашњем јутрењу на Богъ господь: које се поје по тропару владајућег гласа, поју појци тропар васкрсан 2, слава светог, ако има, ако нема, слава, ѿ нынѣ: богородичан владајућег гласа, ако свети има тропар: ѿ нынѣ богородичан по гласу тропара светога, а богородичан владајућег гласа долази на славу, после прве катизме на сједалну. Ако има два света са својим тропарима, поје се тропар

васкрсан 1, тропар првог светог 1, слава, тропар другог светог, њ њнѣ богородичан по гласу тропара другог светог. Катизма и мала јектенија; сједални васкрсни и богородичан њихов; катизма, мала јектенија и сједални васкрсни други и богородичан њихов. Непорочни (кат. 17.) и Англскій соборъ: свештеник кади сав храм, ипакој гласа, и мала јектенија. Степени гласа. Ђакон, ако њега нема, свештеник: **Конмимъ, примѣдростъ, појци прокимен гласа, 3, ѡакон Господъ помолимса.** Свештеник **Икв сватъ ѡси: ѡминъ, всакоѡ дьханіе: ѡакон И ѡ сподокитиса: Примѣдростъ прости:** свештеник **Мнозъ всѣмъ,** пошто је отворио двери **Ѣ** (ѡмаркѣ) сватагѡ **Евангеліа** чтиніе, појци **Слава тивѣ господи:** и свештеник чита св. еванђеље редовно, васкрсно — по том се говори **Воскресніе Хрістово:** и пс. 50. Свештеник износи еванђеље насред цркве и оставља га на налоѡу, сам га целива, а за њим остали народ, и враћа се кроз двери у олтар. Појци **Слава: Молитвами ѡпостолшвѣ милостивіе: ѡ њнѣ: Молитвами Богородицы: ѡ помилѡй ма Боже:** и стихира васкрсна глас 6: **Воскресъ Исусъ ѡ грока:** и молитва **Спаси Боже люди твоѡ:** по возгласу појци канон васкрсан са ирмосом на 4, и крстоваскрсан на 3, и Богородици на 3, и из Минеја на 4; првом тропару додаје се припев: **Слава господи сватомѣ воскреснію твоѡмѣ.** Затим припев песама васкрсних (писаних у Ирмологији). По 3. песми ѡакон мала јектенија, а свештеник у олтару возглас. Кондак и сједалан из Минеја светоме. По 6. песми мала јектенија и возглас, кондак васкрсан, икос и пролог. По 8. песми поје се **Хвалимъ благословимъ:** и ирмос 8. песме. Ђакон: **Богородицѣ ѡ матирѣ свѣта:** а појци 9. песму **Блжчнтъ дѣша маѡ господѡ:** (свештеник или ѡакон кади олтар и сву цркву) и **Чистиѣйшю:** После 9. песме мала јектенија **Сватъ господѣ Богъ нашъ** говори свештеник или ѡакон са стиховима: **Икв сватъ господѣ Богъ нашъ, и 2., Надъ всѣми людами Богъ нашъ,** појци **Сватъ господѣ Богъ нашъ** на владајући глас и свјетилан васкрсан. **Слава** светога, ако има, ѡ њнѣ богородичан васкрсан. На хвалите **Всакоѡ дьханіе** на глас дана, стихова 8, васкрсне 4, и источне 4, с припевима 1., **Воскресни господи Боже мой: 2., Исповѣмса тивѣ господи: Слава,** стихира еванђелска редовна, ѡ њнѣ: богородичан: **Прилагословинна ѡси: Славословије** велико: и тропар васкрсан један од оба 1. гл. или 2. гл. Ђакон или свештеник јектенија **Помилѡй насъ Боже:** и све остало као на свеноћном бденију.

ГЛАВА ДЕСЕТА.

ЧАСОВИ.

Часова има свакидашњих, великопосних и царских. Неки су без псалмова и имају само песме црквене и зову се пасхални.

Великопосни часови се разликују од свакидашњих тиме, што се великопосни часови, 3. 6. и 9. свршавају обично заједно; што се на њима читају катизме; што се на 6. часу чита паримеј; што се поју тропари и кондаци свакога часа, а не свете и што се на њима чине велики поклони.

Царски часови имају ту особеност, што се 1. 3. 6. и 9 час увек свршују заједно (осим кад падну Благовести на Вел. Петак, први час се свршава с јутрењем; што се на сваком часу чита паримеј, апостол и еванђеље, и особита три тропара по двапут на сваком часу, и што се на сваком часу читају нарочити псалми.

Царски часови се врше 24. дец. 5. јануара и на Велики Петак, а пасхални на Васкресеније и целе Светле Недеље.

а. Први час.

Први час се обично везује са јутрењем — осим Великог Петка, навечерија Божића и Богојављења — почињући са Приидите поклонимса:¹ 3, и 3 псалма: Глаголы мой: Господи привѣжиши: и Милость њ сѣдѣ: Слава, њ нынѣ: ѿлиаѣа 3, Господи помилѣй 3, и ако се појало Богъ господѣ: говори се Слава: тропар дана, њ нынѣ: Что та наричимъ: ако ли је било ѿлиаѣа: тропар гл. 6. Завтра оуслыши гласъ мой: са стиховима, Слава, њ нынѣ богородичан: Что та наричимъ: Стѣпы мой направи: и остало, трисѣктог, ако није Четрдесетница кондак светога или празника; ако ли је св. Четрдесетница или кондака нема, у понедељник, у вторник и у четвртак говори се овај богородичан: Приславнѣю вожію матерѣ: у среду и петак: Скоро предвари: у суботу Іѣкѡ начатки: Господи помилѣй 40, Іже на всакогъ врѣмѣ: Господи помилѣй 3, Слава, њ нынѣ: Чистѣйшѣю: ѡименѣмъ господнимъ: возглас: Боже оущѣдри ны: и ако је Вел. Четрдесетница 3 велика поклона с молитвом Господи ѡ владыко: и других 12, малих, и 1 велики свега 16, затим трисѣктог, Господи помилѣй 12, и молитва Христе свѣте истинный: Возвраной воеводѣ: и отпуст без многолетства.

б. Трећи час.

Благословенъ Богъ нашъ: Слава тѣбѣ Боже: Царю небесный: трисѣктог. Господи помилѣй 12, Слава, њ нынѣ: Приидите поклонимса: 3¹, и пс. 16. Оуслыши Господи: 24. Къ тѣбѣ господи: и пс. 50. Слава, њ нынѣ: ѿлиаѣа 3, Господи помилѣй 3, и ако је било Богъ господѣ: говори се Слава, тропар дана, њ нынѣ: Богородице ты еси лоза: ако ли је било ѿлиаѣа, тропар гл. 6: Господи Іже пресѣктаго: са стиховима, 3, и поклонима, Слава ѡ нынѣ: богородичан: Богородице ты еси лоза: Господѣ Богъ благословенъ: трисѣктог, кондак дана светога или празника. Ако ли је пост, тропар гл. 8. Благословенъ ѡси

¹ Од Недеље Томине до Вознесенија: Христосъ воскрес: 3.

Хрїсте Боже нашъ: Глава: Скоро и ѿвѣстно: и нынѣ: Надежда и предстательство: Господи помилуй 40, и Иже на всякое время: Господи помилуй 3, Глава, и нынѣ: Честнѣйшю: ѿменимъ господнимъ: Свештеник: Молитвами святыхъ отцев нашихъ: а ако је Четрдесетница поклони и Владыко Боже отче.

в. Шести час.

Прїидите поклонимсѧ: 3, и пс. 53. Боже во ѿма твоѧ: 54. Книши Боже: и 90. Живыи въ помощи: Глава, и нынѣ: ѧллилуїа, 3, Господи помилуй 3, и ако се појало Богъ господъ: говори се Глава, тропар дана; ако је ѧллилуїа тропар гл. 2. Иже въ шестыи день: са стиховима 1. и 2. Глава и нынѣ: богородичан. Икш не ѿмамы: Скоро да предвратъ: трисвато: кондак светога, дана. Ако је пост тропари гл. 2. Спасенїе содѣлаше вси: Глава: Пречистомѧ ѡбразѧ: и нынѣ: Милосрдїа свци: који се говоре у понедељник, вторник и четвртак; а у среду и петак говори се место Милосрдїа свци: крстобогородичан гл. 2. Прпрославленна вси: Господи помилуй 40, и Иже на всякое время: Господи помилуй, 3, Глава, и нынѣ: Честнѣйшю: ѿменимъ господнимъ: свештеник: Молитвами святыхъ отцев: и ако је пост, поклони и молитва Боже и господи силъ: Ако се појало Богъ господъ: говори се овде изобразительна; ако је било ѧллилуїа: говори се по 9. часу, а 9. час по 6. почиње се са трисвато; Господи помилуй 12, Глава, и нынѣ: Прїидите поклонимсѧ: 3, псалма и остало.

г. Изобразительна.

Благослови дѡше: Глава, и нынѣ: Благослови дѡше: Глава: Хвали дѡше: и нынѣ: Единородныи сыне: У велики пост се не говоре изобразительни псалми, но по молитви 9 часа Владыко господи: појци Помани насъ господи: на гл. 8. и одмах Блаженни нищїи дѡхомъ: После стихова Помани насъ господи: и гласно: Во царствїи твоимъ: и блаженни, а ако је Четрдесетница поје се Помани насъ господи: и поклони на сваки стих, ако није, говори се побрже Глава, и нынѣ: Помани насъ господи: и остало, Глава, Дикъ святыхъ ѧггелъ: и нынѣ: Вѣршю: Ѹслави. ѡстави: и отче нашъ: ако је Христов празник кондак празника; ако се и свети слави, најпре светога, слава и нынѣ: празника; ако се појало ѧллилуїа: или није Христов празник, ни светога, најпре кондак Преображења, затим дана и храма. Ако је храм Христов, најпре храма, затим дана и светог редовног. Глава, Го святыми: и нынѣ: Предстательство хрїстіанъ: или храма Богородице. У понедељник кондак безплотнима гл. 2, Архїстратизи вожїи: у вторник Претечи гл. 2. Пророче вожїи: у среду и петак гл. 4. Вознесыйсѧ на крстъ: у четвртак св. апостолима гл. 2. Твердыи и боговѣщанныи и св. Николају гл. 3. Въ Мурѣхъ свати: у суботу кад се говори Глава: Го сла-

тими: ѿ нынѣ: овај мученичан гл. 8, Икш начатки: Осим суботе сваког дана Прѣдстателство хрїстианъ: кондак Преображења гл. 7. На горѣ: (Ако је Св. Четрдесетница: Господи помилуй 40. Глава, и нынѣ: Честнѣйшю: ѿменемъ господнимъ: свештеник Божі оущедри ны: и 16 поклона с молитвом: Господи и владыко: и почиње се вечерње са Прїидите поклонимса: 3, и пс. 103, Благослови дѣше моа: ако није Четрдесетница после кондака) Господи помилуй, 12, и молитва Всевятаа троице: Ако је литургија: ѿминь. Да ѿполнатса оуста наша: Бѣди ѿма господне: 3, Глава, ѿ нынѣ: Благословлю господа: Достойно: Глава, ѿ нынѣ: и отпуст.

д. Девети час.

Благословимъ Богъ нашъ: Глава текѣ Божі: Царю небесный: трисватоу, Господи помилуй, Глава, ѿ нынѣ: Прїидите поклонимса: 3, (од Недеље Томине до Вознесенија: Хрїстосъ воскрес: 3,) и пс. 83. Коля возлюбленна: 84. Благоволенъ вси: и 85. Приклони господи оухотвое: Глава, ѿ нынѣ: ѿлиліа 3, Господи помилуй 3, и ако се појало Богъ господь: говори тропар дана; ако је било ѿлиліа, тропар гл. 8. Иже въ девятый часъ: са стиховима 1. и 2. Глава, ѿ нынѣ: богородичан, Иже насъ ради: Не предаждь насъ: трисватоу, и ако је празник кондак празн., ако није гл. 8. Бидя разбойникъ: Глава, Посредѣ двою: ѿ нынѣ: ѿгнца ѿ пастыра: Господи помилуй, 40, Иже на всакоу время: Господи помилуй, 3, Глава ѿ нынѣ: Честнѣйшю: ѿменемъ господнимъ: свештеник Божі оущедри ны: и ако је пост Рождества Хр. или Светих Апостола 16 поклона, пошто ће се појати »междочасі.« У Велику Четрдесетницу само 3 поклона велика; ако није, после возгласа молитва Владыко господи: Глава, ѿ нынѣ: Господи помилуй, 3, благослови, и отпуст.

ГЛАВА ЈЕДАНАЕСТА.

СВЕТА ЛИТУРГИЈА.

1. Литургија св. Јована Златоустог.

а. Проскомидија.

Презвитер и ѣакон, кад дођу у храм стану пред царске двери, — ѣакон стоји с десне стране, — поклоне се трипут пред дверима и на речи ѣаконове Благослови владыко! свештеник Благословимъ Богъ нашъ: ѣакон Царю небесный: трисватоу,¹ по возгласу: Помилуй насъ Господи: Глава, Господи помилуй насъ: ѿ нынѣ: Милосрдїа двери: Затим приступе икони Христовој и клањајући се и крстећи се говоре: Пречистомъ ѿбразъ твоимъ: и це-

¹ На Васкресеније и целе Светле Седмице говори се Хрїстосъ воскрес: трипут и одмах Помилуй насъ господи:

ливају. Потом стану пред икону Богородице, говоре тропар **Милосердѣа** свѣци: поклоне се, прекрсте и целивају и њу, и ставши опет пред свете двери сагну главе. и кад ђакон рекне **Господѣ помолимса**: свештеник говори молитву Господи низпосли: окрену се народу и поклоне, и свештеник улази у олтар на северне двери, а ђакон на јужне говорећи: **внидѣ въз домѣ твоѣ**: поклоне се трипут и целивају св. еванђеље и св. трапезу. Затим узме сваки свој стихар, поклоне се трипут истоку и говоре сваки у себи **Боже ѡчисти ма**: ђакон, држећи у десној руци стихар с орарем, приступи свештенику и сагнувши главу рекне **Благослови владыко стѣхарѣ со ѡраремѣ**. Свештеник, благосиљајући: **Благословенѣ Богѣ нашѣ**: Затим ђакон одлази у једну страну олтара, облачи стихар говорећи: **Возрадѣтса дѣша моѣ**: целива орар и ставља га на лево раме. Навлачећи наруквицу на десну руку говори **Дѣсница твоѣ** Господи: а на леву руку говори: **Рѣцѣ твоѣ**: опере руке и одлази до жртвеника да припреми све. Свети дискос ставља на леву страну, путир на десну, а дарке поред њих.

Свештеник се облачи овако: узевши стихар у леву руку поклони се трипут истоку. Благослови га и говори **Благословенѣ Богѣ нашѣ**: целива крст на њему и облачи га уз речи: **Возрадѣтса дѣша моѣ**: узме Епитрахиль, благослови га, целива крст на врху његову и меће га на врат уз речи **Благословенѣ Богѣ изливаѣи**: узме појас, целива га и опаше се њиме говорећи **Благословенѣ Богѣ припомсѣѣи ма**: Навлачећи наруквице целива их и говори оно што и ђакон, као што је напред речено. (Архимандрити, протосинђели и протопрезвитери, препасују набедреник, пошто га благослове и целивају говорећи: **Припомши мѣчѣ твоѣ**). Затим благослови Фелон, целива крст на њему и обуче га уз речи: **Свѣщинницы твоѣ** господи: Потом опере руке говорећи: **Оумыю въз неповинныхѣ**: и оду до жртвеника, трипут се поклоне и говоре сваки у себи **Боже ѡчисти ма**: и **Искѣпиль ны ѡси**: ђакон говори **Благослови владыко!** свештеник **Благословенѣ Богѣ нашѣ**: ђакон **Ѧминѣ**. Свештеник узме у леву руку просфору, а у десну св. копље и знаменујући њим трипут печат говори: **Во воспоминанїи господа**: З, забодѣ копље с десне стране печата и говори режући: **Иѣкѡ ѡвча**: с леве стране: **И ѣкѡ Ѧгницѣ**: с горње стране печата: **Во смиренїи ѡгѡ**: и с доње стране: **Родѣ же ѡгѡ**: ђакон говори, при сваком резању, **Господѣ помолимса**, држећи орар у руци. Потом рекне **Возми владыко**; свештеник забодѣ копље с ребра десне стране просфоре испод печата и вади четвороугаono исечени св. Агнец и говори: **Иѣкѡ възмѣтса ѡ земли**: и положи га обратно на дискос, печатом доле, и кад ђакон рекне **Пожри владыко**, жртвује га т. ј. изреже крст на среди мекане стране пазећи да не прореже кору од печата говорећи: **Жртса Ѧгницѣ кожї**: и окрене га печатом горе, а мекану страну доле; кад

(в. слику.) Потом узме четврту просфору и говори: **Помани** владыко чловеколюбче: вади честицу за освежена лица, за владара, архијереје и свештенике, из дела **ІГ. ХГ.** а за световне из дела **ІІ. КД.** ставља их испод Агнеца (в. слику), говорећи при сваком имену: **Помани господи:** спомињући све редом живе: владара, архијереје, своје по имену и кога још хоће. Најпослед узме пету просфору и говори: **Ѡ** памяти и ѡставленіи грѣхѡвѣхъ: спомиње архијереја, који га је рукоположио (ако је умро) и све уписане у диптиху умрлих и остале, које хоће, умрле по имену; за свако име вади честицу и ставља испод реда живих ниже говорећи при сваком имену: **Помани господи (имарикъ)** завршујући с речима: **И всѣхъ въ надежди:** и извади и за њих честицу. Затим говори: **Помани господи ѡ мое недостойнство:** и извади честицу из четврте просфоре и стави у ред живих, који њоме заврши; пази да нема мрвица, а ако их има скупи их губом. **Ѡ** кадонницу са тамјаном и рекне свештенику: **Благослови** владыко кадило, додавши **Господѣ помолимса.** Свештеник благослови кадонницу с молитвом: **Кадило твое приносимъ: ѡ** кадонницу **Господѣ помолимса,** Свештеник наднесе над њу звездицу и рекне: **Ѡ** пришедши звезда: поставља ју над св. хљебом. **Ѡ** кадонницу **Господѣ помолимса.** Свештеник окади први покривач — дарак — покрива њим св. хљеб на дискосу уз речи: **Господѣ воцариса: ѡ** кадонницу **Господѣ помолимса.** Свештеник окади други покривач, покрива њим св. путир говорећи: **Покрый небеса: ѡ** кадонницу **Господѣ помолимса.** Свештеник окади и трећи покривач, ваздух, и њим покрије дискос и путир говорећи: **Покрый насъ кровомъ крилъ:** Затим узме кадонницу, свештеник, окади предложење говорећи **Ѡ** Благословихъ **Богъ нашъ:** а ѡ кадонницу одговара на свако: **всегда нынѣ ѡ** кадонницу **и** обојица се поклоне побожно. **Ѡ** кадонницу и рекне. **Ѡ** предложенихъ чистныхъ: свештеник молитву предложења: **Боже** воже нашъ: и заврши са **Глагола твое Христе Боже: ѡ** кадонницу **Глагола, ѡ** кадонницу **Господи помилуй Ѡ** кадонницу **Благослови,** свештеник отпуст, ако је недеља: **воскресый ѡ** кадонницу **из мертвыхъ:** ако није недеља: **Христосъ истинный** **Богъ:** ако је празник Христов говори потпун празнични отпуст. После отпуста кади ѡ кадонницу св. предложење, иде и кади св. трапезу унаоколо говорећи: **во гробѣ плотски:** и пс. 50. кадећи олтар и сав храм, и повративши се уђе на јужне двери у олтар, окади опет св. трапезу и свештеника. преда кадонницу, приђе свештенику, стану оба пред св. трапезом, поклоне се трипут, подижу руке своје у вис к небу, молећи се у себи и говорећи: **Царю** **небесный . . .** (осим Пасхе и све до Вознесенија, види Васкресеније) **Глагола во вышнихъ Богъ: 2,** и **Господи оустникъ мой Ѡ** кадонницу **и** целивају свештеник св. еванђеље; а ѡ кадонницу св. трапезу; (кад свештеник служи без ѡ кадонницу, онда он целива св. еванђеље и трапезу) и сагнув своју главу свештенику, ѡ кадонницу држи свој орач

с три прста десне руке и говори: **Брѣмѣ** сотворити: свештеник благосиља му главу говорећи **Благословиѣ** Богъ нашъ: ђакон **По-молиса ѿ мнѣ**: Свештеник: **Да ѿсправитѣ** Господь: ђакон **Помани ма**: свештеник: **Да поманитѣ тѣ**; ђакон: **ѿминь**; поклони се и излази на северне двери напоље, стане на амвон, клања се по-божно 3, и говори у себи: **Господи оустникъ мой**: и гласно: **Благо-слови** владыко, а свештеник свуче завесу, узме св. еванђеље и крстећи њим часну трапезу, односно савијени антиминос говори: **Благословенно царство**: и полагаже опет св. еванђеље на своје место.

Треба знати: да кад свештеник служи без ђакона, на проскомидији и на литургији ђаконске речи он не говори, но само јектенија и чиновно предложeње.

Ако служе више свештеника, проскомидију свршује обично само најмлађи свештеник, остали не учествују у њој.

6. Литургија оглашених.

На речи свештеникове **Благословенно царство**: поју појци: **ѿминь**. Ђакон стојећи на амвону држи уздигнут ораp свој и говори велика јектенија: **Миромъ** господь **помолимса** (ако нема ђакона говори свештеник јектенија, стојећи пред св. трапезом, на левој страни према себи;¹ остало као у служебнику.) После: **Ѿ** **посовити** ѿ **покорити**: до-лази (ако је у вароши) **Ѿ** **градѣ** **сѣмъ**: (ако је у манастиру) **Ѿ** **святѣи** **ѿбитили** **сѣи**: (ако је у селу) **Ѿ** **вси** **сѣи**. Ако има да се говоре каква прошенија, било за болне или путнике, у време безвед-рија или бездождија или друга каква, говоре се ова одмах после: **Ѿ** **плаваюцихъ**: После возгласа поју се Изобразитељна: **Благослови** **дѣши** **моѿ**: или ако је празник Христов поју први антифон.² Свештеник тихо чита молитву антифона, а ђакон се поклони, сиђе с амвона и стане пред икону Спаситељеву, држећи с три прста десне руке ораp. После антифона или **Благослови** **дѣши**: ђакон стане пред царске двери, поклони се и говори мала јектенија. По возгласу други антифон или **Хвали** **дѣши** **моѿ**: ђакон оде пред икону Богородице и ту стоји до свршетка другог антифона, а свештеник тајно молитву другог антифона. После другог антифона, ђакон стане опет пред царске двери и говори мала јекте-нија. По возгласу свештеник тихо молитву трећег антифона; ђакон улази на јужне двери у олтар и стане десно до свеште-ника. Појци трећи антифон или блажена. Док се поје трећи антифон или кад запоју **Блажини** **ѿсти**: свештеник и ђакон отва-рају царске двери, а на **Глава**: стојећи пред св. трапезом, поклоне

¹ Кад два свештеника служе, онда старији стоји с јужне стране ч. трапезе, а млађи са северне.

² Ако се служи служба у дане, кад Типик није прописао, да се поју блажена, онда се поју свакидашњи антифони, који су под именом „свѣдѣнни антифони“ штампани у Ирмологији и апостолау на крају.

се трипут, свештеник узме св. еванђеље даде га ђакону, који га пољуби у руку и обојица обилазе св. трапезу, идући на десно, излазе на северне двери на солеју — напред ђакон, а за њим свештеник — чинећи тако мали Вхѡдѣ; стану према св. дверима, сагну главе и кад ђакон рекне Господѣ помолимса, свештеник тихо говори молитву входа: Владыко господи: После ове ђакон рекне свештенику Благослови владыко святый вхѡдѣ: и свештеник подигнув главу благосиља, десницом према истоку и говори Благословенъ вхѡдѣ святыхъ твоихъ: и целива св. еванђеље. (Ако је присутан архијереј, ђакон подноси еванђеље њему, и архијереј свршив молитву входа, целива св. еванђеље). Вакон оде пред саме царске двери, а свештеник остаје на свом месту и по свршеном појању уздигне мало св. еванђеље и начинивши њиме крст рекне: Премѣдрость прости, улази у олтар кроз двери и оставља еванђеље на своје место; за њим се поклони и свештеник и улази кроз двери у олтар, те стане на своје место, а појци поју Приидите поклонимса: или входноје празника, и тропаре по реду, као што је на свом месту назначено. Кад се последњи кондак отпоје, ђакон приступи свештенику, приклони главу, и држећи у руци десној с три прста ораар рекне: Благослови владыко время трисвѣтлаго: свештеник знаменујући га говори возглас: Иже святъ еси: ђакон се у том окрене западу и, стојећи близу царских двери, показује на икону Христову на иконостасу и говори тајно: Господи спаси: и гласно: И во вѣки вѣковъ, наводећи руку од десна на лево. Појци ђминь и Святый Боже: (или ако је Божић, Богојављење, Васкрсеније и целе Светле Седмице, први дан Духова или Лазарева и Велика Субота поју Ђлицы во Хрїста): Свештеник за време појања чита тајно молитву: Боже Святый: по њој говоре и свештеник и ђакон заједно трисвѣतो: или Ђлицы: клањајући се трипут пред часном трапезом. Затим ђакон рекне свештенику: Повели владыко! и свештеник полазећи благосиља и говори: Благословенъ градый: ђакон: Благослови владыко горній престолъ. Свештеник благосиља исток и говори Благословенъ еси на престолѣ: и одлазе оба до горњег места, где се окрену западу. После Святый Боже или Ђлицы, ђакон дође пред св. двери и рекне: Кончимъ: свештеник Миръ всѣмъ, чатац: И дѣхови твоимъ. Вакон: Премѣдрость, и чатац прокимен, псалам Давидов, ђакон Премѣдрость, и чатац чита натпис апостола: къ Римланшмъ или къ Корїнданшмъ и др. Вакон: кончимъ и чатац чита апостол. По свршетку апостола свештеник: Миръ ти, а чатац: ѿ дѣхови твоимъ, ђакон: Премѣдрость, чатац ђминь. Док појци поју ђминь, ђакон узме кадионицу, коју свештеник благослови, и кади св. трапезу около, сав олтар и свештеника (неки каде за време читања апостола) а свештеник чита молитву пред еванђељем: Возсіай въ сердцахъ: Тада ђакон остави кадионицу, дође свештенику прими од њега св. еванђеље и

савнув главу своју, држи ораp са св. еванђељем и рекне: Благо-
словн владыко благовѣститиѣ: а свештеник благосиљајући га го-
вори: Богъ молитвами: ѣакон: ѿмнѣ: и излази кроз царске двери,
стане на амвон, окренут олтару, метне ораp преко налоња, а на
њега еванђеље и отвори га; свештеник стојећи пред св. трапезом
и окренут на запад говори: Премъдрость прости оуслышимъ: појци
И дѣховн твоимъ: ѣакон: ѿ (Имарекъ) свѣтагѡ Евангеліа чтиніѣ:
појци: Слава тебе господи: свештеник: Кончимъ. Ако су два ѣа-
кона, млађи говори: Премъдрость прости и Кончимъ. Кад се
прочита еванђеље свештеник: Миръ ти благовѣстѣвающимъ. Појци:
Слава тебе господи: ѣакон дошавши до царскихъ двери предаје
еванђеље свештенику, који га целива и поставља на трапезу
на горњу страну, десно више антими́нса, (кад служи све-
штеник без ѣакона, онда он чита еванђеље на дверима, окренут
лицем народу, и после изговореног наслова прекрсти се пред
еванђељем), затвара ч. двери, а ѣакон се врати натраг на амвон
и говори јектенија: Рцимъ вси. (Ако је архијереј присутан, ѣакон
носи отворено еванђеље архијереју да целива.) Ако има каква
прошенија за болне или друго што, та се говоре пред: Еши
молимса: ѿ плодоносцихъ: После возгласа ѣакон силази са амвона
пред царске двери и ако има какав принос за мртве говори јектенија
за мртве. Свештеник чита тихо молитву Божі дѣховъ: и возглас Иже
ты еси воскресниѣ. ¹ ѣакон Помолитса ѿглашннн: свештеник чита тајно
молитву, и по њој развија дотле савијени антими́нс и то најпре
десну, па леву и доњу страну, а пред сам возглас горњи део
и уз речи: Да ѿ тнн: при речима Отца, ѿ Сына, ѿ свѣтагѡ Дѣха:
крсти губом, која се у антими́нсу налази, антими́нс, целива губу
и оставља ју у горњи десни део антими́нса. ѣакон: Елицы ѿгла-
шннн ѿздыте; и опет први Елицы ѿглашннн: и остало.

в. Литургија верних.

Ова литургија почиње речима: Елицы вѣрннн: а појци Го-
споди помилѡй (ако служи један или више свештеника без ѣакона,
појци поју Господи помилѡй велико), а свештеник чита у олтару
молитву тихо. ѣакон Паки ѿ паки: и остала јектенија; појци: Господи
помилѡй. (Кад служи свештеник сам, не говори остала јектенија,
но само Паки ѿ паки: а појци поју Господи помилѡй: велико. За-
стѣпи, спаси; појци обично Господи помилѡй). ѣакон се поклони и
улази на јужне двери у олтар. Појци: Иже Хрѡвнмы: а свеште-
ник тајно молитву: Никтоже достоннъ: После молитве говори
свештеник и ѣакон херувимску песму З, клањајући се при сва-
ком свршетку; свештеник говори обично све до: Иже да царъ
всѣхъ: а одатле говори ѣакон до краја; и отворе царске двери.

На Христове празнике не чини се спомен мртвица.

Ћакон прими кадионицу, и благослов од свештеника и кади ч. трапезу, сав олтар и свештеника говорећи пс. 50. (осим св. Пасхе и целе Светле Седмице) и друге тропаре, које хоће; по том стану обојица пред ч. трапезом, поклоне се, целивају крст и часну трапезу. окрену се оба народу, поклоне се и оду до проскомидије, свештеник непосредно од трапезе до жртвеника, а ѓакон обишав око трапезе, окади скатла, говорећи Боже ѡчисти ма: З. Ћакон рекне свештенику Возми владыко, а свештеник узев ваздух, метне га на лево раме ѓакону уз речи: Возми рѡки ваша: затим узме св. дискос и постави га на главу ѓакону, који га обема рукама држи, а о једном прсту и кадионицу носи; свештеник пак сам узме св. путир у руке, и излазе оба, најпре ѓакон, а за њим свештеник, на северне двери на солеју. Излазећи из олтара ѓакон говори: Благочистивый ѡ Хри-столюбивый родъ: Ктитори ѡ приложники: и улази у олтар, те стане пред престо, с десне стране, очекујући свештеника. Свештеник стане на крају солеје и окренут народу говори: Благовѣрнаго: Затим се окрене архијерејском столу и говори: Святѣйшаго Патрїарха нашего: или прїосвѣщеннѣйшаго Архїереа нашего (имарекъ:) (а ако је архијереј присутан и стоји у свом столу: архїерїство Твое да поманитъ: ако има више епископа: архїерїство Ваше:) Затим окренувши се народу, издигне мало више путир и чинећи њиме крст говори: Всѣхъ васъ православныхъ хрїстіанъ: (Овако говори и свештеник, кад служи сам без ѓакона. Ако служе више свештеника, најстарији носи путир, други крст, остали губу, копље, кашику и икону и први говори: Благовѣрнаго: други Святѣйшаго Патрїарха: трећи Свѣщинническїй ѡ монашескїй чинъ ѡ весь причетъ церковный: четврти Ктиторы ѡ приложники: па опет први: Всѣхъ васъ). Појци настављају херувим. песму, а свештеник улази кроз двери у олтар, где га очекује ѓакон с речима: Да поманитъ господь Богъ свѣщинство твоє: а свештеник њему: Да поманитъ господь Богъ свѣщиннодїаконство твоє: оставља путир на св. трапезу, а св. дискос, узевши с главе ѓаконове, поставља на трапезу до путира лево (према себи) уз речи: Благочерпный Іосифъ: Во гробѣ плотски: Иже живоносецъ: и скинувши покровац са св. дискаса и путира, оставља први с леве стране трапезе, а други на св. еванђеље, узме с рамена ѓаконовог ваздух и њим покрије заједно св. дискос и путир говорећи: Благочерпный Іосифъ: и тако покривене дарове кади З, говорећи: Оублажи господи: до стѣны Іерусалимскїа, а ѓакон настави од: Тогда благоволиши докраја, и преда кадионицу; двери се царске затварају и завеса навлачи. Свештеник затим, приклонив главу говори ѓакону: Помани ма брати: а ѓакон к њему: Да поманитъ господь Богъ: Сад ѓакон приклони главу сам и, држећи ораp с три прста, говори свештенику: Помолися ѡ мнѣ: свештеник

Духъ свѣтлый: Ѥакон: **Тойже Духъ:** и опет **Помани ма:** а свештеник: **Да поманѣтъ:** Ѥакон целива десницу свештеникову, излази на северне двери на солеју, и стојећи пред дверима наставља: **Исполнимъ молитвъ нашъ:** (Ако се литургија свршује после вечерња н. пр. на Вел. Четвртак или Вел. Суботу, онда се додаје: **Исполнимъ вечернюю молитвъ:** и место **дне всгш:** говори се **вечера всгш:**) а свештеник чита тајно молитву: **Господи Боже вседержителю:** После возгласа свештеник **Миръ всѣмъ појци:** **И духови твоимъ,** Ѥакон: **Бозлюбимъ другъ друга:** појци: **Отца ѿ Сына:** а свештеник, док се то поје, клања се 3, говорећи тихо: **Бозлюблю та господи:** 3, и целива **свѣта,** онако како су покривена, најпре над св. дискосом, говорећи **Свѣтый Боже:** затим над св. путиром: **Свѣтый крѣпкій:** и св. трапезу **Свѣтый всмиртный помилѣи насъ.**¹ (Ако служе више свештеника, то сви целивају **свѣта** тако, и онда један другог у рамена. Најстарији ухвати за десницу млађег и говори **Христосъ посредѣ насъ,** а други одговара **И ѿста ѿ вѣдѣтъ.** А Ѥакони, ако их има више, целивају сваки свој ораp, где је крст и један другог у рамена говорећи исто). Ѥакон који пред дверима стоји, клања се и целива свој ораp, а кад свештеник свуче завесу рекне: **Двери, двери:** чатац: **Бѣрѣю:** свештеник подигне ваздух, држи над св. дарима, тресући њиме и говори у себи символ вере, (ако више свештеника служе, држе сви ваздух и тресући њиме говори сваки у себи **Бѣрѣю:** што и сви људи говоре). Затим Ѥакон: **Станемъ добрѣ:** појци: **Милость мира:** свештеник скинувши ваздух, целива га и поставља до другог дарка, с леве стране трапезе: **Благодать господа нашгш:** благосиљајући десницом народ при речма **вѣди со всѣми вами:** Ѥакон се поклони, уђе на јужне двери у олтар и стане до свештеника. Појци: **И со духомъ твоимъ.** Свештеник диже руке своје увис к небу и говори: **Горѣ ѿмѣнимъ сердца:** појци: **Имамы ко господѣ:** свештеник спушта и савија руке скрштене на прси. **Благодаримъ господа,** појци: **Достойно ѿ праведно:** свештеник: **Повѣднѣю пѣснь:** појци: **Свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ:** кад свештеник говори: **Повѣднѣю пѣснь:** Ѥакон узме звездицу са св. дискоса и чинећи њоме над њим крст, целива ју и оставља, обишав око трапезе с десна на лево, међу дарке на левој страни трапезе. Док се поје **Свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ:** говори свештеник тихо молитву: **Съ сими ѿ мы:** затим возглас: **Примитѣ ѿдитѣ:** ово говорећи показује свештеник десном руком, а Ѥакон ораpем, на св. агнец на дискосу; Ѥакон дође сада на десну страну трапезе; свештеник говори тихо: **Подобнѣ ѿ чашѣ:** и гласно: **Пийте ѿ неа вси:** овде свештеник и Ѥакон указују на св. путир; (Ако служи архијереј он сам показује десницом). Свештеник говори тихо молитву **Поминаючи оубш:** Затим гласно: **Твѣа ѿ твоихъ:** док свештеник говори те речи, Ѥакон стојећи пред св. трапезом,

¹ (Осим Васкресенија и Светле Недеље).

прекрсти руке своје тако, да десна дође одозго на леву, узме у десну руку св. дискос, а у леву св. путир и подигне их горе: појци поју: **Тѣбѣ поимъ**: свештеник се моли: **Ѹще приносимъ ти**: потом се свештеник и ѓакон клањају 3, пред св. трапезом, молећи се и говорећи: **Господи њже присвѣтаго**: с подигнутим рукама и очима к небу призива свештеник у три маха св. Духа; ѓакон говори стихове, а свештеник: **Господи њже присвѣтаго**: Затим ѓакон, сагнув главу, показује орарем св. хљеб говорећи тихо: **Благослови владыко свѣтый хлѣбъ**, и свештеник благосиљајући св. хљеб говори: **И сотвори оубо**: ѓакон: **Ѱминь**: појци: **И молимитса Боже нашъ**: ѓакон: **Благослови владыко свѣтѣю чашѣ**, свештеник благосиља свету чашу и говори: **И ѣже въ чаши сей**: ѓакон **Ѱминь**, појци: **И молимитса Боже нашъ**. ѓакон: **Благослови владыко ѡбѡм**; свештеник благосиља обоје и говори: **Приложихъ дѣхѡмъ твоимъ свѣтымъ**, ѓакон **Ѱминь, Ѱминь, Ѱминь**. појци: **И молимитса Боже нашъ** (подуже). Кад служи свештеник без ѓакона, говори свештеник сам: **Ѱминь**. ѓакон сагне главу и говори свештенику: **Помани ма свѣтый владыко**. Свештеник одговара: **Да поманетъ та господь Богъ**: и моли се: **Икоже быти причащающимса**: после молитве и појања, свештеник кади св. трапезу спреда и говори: **Израдиш ѡ присвѣтѣй**: преда кадионицу ѓакону, који окади св. трапезу унакрст и сав олтар, спомињући живе и мртве, које хоће, а појци **Достойно ѣсть**: или ирмос празника; свештеник се моли тихо: **Свѣтагѡ Іоанна пророка**: После молитве и појања ирмоса говори свештеник гласно: **Въ первыхъ помани Господи...**: појци: **И всѣхъ ѡ всѡ**, а свештеник чита тихо молитву: **Помани господи**: Свештеник после молитве **Помани господи**: говори гласно: **И даждь намъ**: појци: **Ѱминь**: свештеник: **И да вѣдѣтъ милости**: појци: **И со дѣхѡмъ твоимъ**. ѓакон, добив благослов од свештеника, излази на северне двери на солеју пред царске двери и говори: **Еса свѣтѡмъ поманѣвшѣ**: свештеник у олтару тихо молитву: **Тѣбѣ предагамъ**: и гласно: **И сподоби насъ**: чатац: **Отче нашъ**: свештеник возглас, па **Миръ всѣмъ**, појци: **И дѣхѡви твоемѣ** ѓакон: **Главы ваша господѣви**: појци: **Тѣбѣ господи**, (подуже). свештеник тихо молитву **Благодаримъ та**: и возглас: **Благодѣтїю**: појци: **Ѱминь**, (подуже), свештеник тихо: **Бонми господи**: а ѓакон се пред дверима опасује орарем унакрст и клањајући се, као и свештеник, говори сваки у себи: **Боже ѡчисти ма**: и кад свештеник навуче завесу и приступи св. трапези, ѓакон рекне: **Бонимъ**, а свештеник, подижући обема рукама св. хљеб, говори: **Свѣтаѡ свѣтымъ**: појци: **Ѹдинь свѣтѣ**: и поју причасно; ѓакон улази у олтар, на јужне двери, стане надесно до свештеника, који држи св. хљеб и рекне му: **Раздроби владыко**: свештеник ломећи Агнец, на четири дела: **Раздроблетса ѡ раздѣлетса**: и раздели га овако: део са словима **ІГ**. стави горе

на св. дискос према истоку; део са ХГ стави доле према западу; део са И. ставља од северне стране, а део са КА. стави од јужне

стране, тако да све изгледа као крст: И. КА. Затим узме горњи

део, на ком је ИГ. и на речи ђаконове: **Исполни владыко**: начини тим делом крст над путиром и уз речи: **Исполненіи дѣха свѣтаго**: ђакон **Ѧминь**, спушта га у путир. Ђакон прими топлоту и говори свештенику: **Благослови владыко**: свештеник **благосиља**: **Благословина теплота**: и ђакон улива, по потреби, унакрст у св. путир говорећи: **Теплота вѣры**: преда остатак топлоте, и стане мало подаље. Свештеник рекне: **Діаконѣ пристѣпи!** Ђакон приступи ближе говорећи: **Гѣ прихѡждѣ**: Свештеник, разломивши честицу ХГ, да ђакону један део, а ђакон целива свештеника у руку, прими св. хљеб и говори: **Приподаждѣ миѣ**: а свештеник: (**Имѣрикѣ**) **свѣщеннодіаконѣ приподаетсѣ**: ђакон оде чело трапезе, сагне главу и моли се као и свештеник **Бѣрѣю** господи: свештеник узев други део од дела ХГ говори: **Чистое и пресвѣтое**: сагне главу и моли се: **Бѣрѣю** господи: те се тако причешћују хљебом, који држе у руци, па онда добро отиру обојица дланове губом. Затим свештеник узме обема рукама с убрусом св. путир и причешћује се у три маха; при том први пут говори: **Бо ѡмѣ ѡтца**: други пут: **И сына**; а трећи пут: **И свѣтаго Дѣха. Ѧминь**, отирући своје усне и путир убрусом, који у руци држи и говори: **Гѣ прикоснѣсѣ**: целива путир и говори трипут: **Глава твѣѣ Божі**. Затим позива ђакона речима: **Діаконѣ пристѣпи!** Ђакон се клања 1, и говори: **Гѣ прихѡждѣ**: и свештеник га причешћује говорећи: **Причащаетсѣ раба божій діаконѣ (Имѣрикѣ)**: кад се причести ђакон, свештеник говори: **Гѣ прикоснѣсѣ ѡустнамѣ твоимѣ**:

Знај! да се део ИГ. ставља у путир; делом ХГ причешћују се свештеници и ђакони; остала два дела И. КА. раздроби на мале честице, колико ће доста бити за причеснике и њима причести народ. С делом Пресвете Богородице или девет чинов св. светих и с другим честицама, које су на дискосу нипошто кога да причестиш. Вина успи још при проскомидисању толико у путир, колико ће ти доста бити за све, јер после не смеш више доливати, осим топлоте, и од ње успи толико, да не изгуби вино свој укус.

Пази! Ако има причесника, свештеник подели два заостала дела св. хљеба И. и КА. на мале честице, како ће свима бити доста, метне их све у путир и њима причешћује народ, а причешћује их све, пошто ђакон рекне: **Гѣ страхомѣ вожимѣ**: и свештеник прочита на дверима гласно молитву: **Бѣрѣю** господи: приступи један по један, поклони се, прекрсти руке на прси и прими св. причешће. Свештеник причешћује верне говорећи: **Причащаетсѣ**

рвѣхъ божій (и мѣрикъ:) ѣакон отире убрусом усне, а сваки причесник целива св. путир, поклони се и одлази.

Затим узме ѣакон св. дискос, наднесе га над св. путир и говорећи васкрсне песме: Воскрисниі Хрїстова: Свѣтисѧ, свѣтисѧ: и ѿ пасха вѣліа: ставља све остало с дискоса у путир, и добро отирући губом св. дискос говори: ѿмый господи грѣхѧ: покрива св. путир с покровцем, а на св. дискос метне звездицу и покровце. Свештеник говори тихо молитву: Благодаримъ тѧ владыко: свлачи завесу и отвара двери с ѣаконом, који се по том поклони 1, прими од свештеника св. путир, стане на двери и уздигнув св. путир рекне: Го страхомъ Божимъ: појци: Благословенъ градъ: свештеник, благосиљајући народ: Спаси Боже люди твоѧ: појци: Видѣхомъ свѣтъ истинный: свештеник и ѣакон, који је оставио путир на св. трапези, окрену се св. трапези, и свештеник га кади 3, са речима: Вознесѧ на небеса: Затим свештеник узме св. дискос с дарцима и звездицом, поставља га на главу ѣаконоу, ѣакон га прими побожно и гледајући према дверима и ништа не говорећи одлази, обишав око трапезе, до проскомидије и оставља га тамо. Свештеник се поклони, узме св. путир (ако нема ѣакона, у десну руку, а дискос с дарцима у леву) и обратив се дверима, гледајући на људе говори тихо: Благословенъ Богъ нашъ: и гласно: Всегда, нынѣ ѿ приснѡ: Да исполнатсѧ оуста наша: свештеник однесе св. путир и остави га на жртвенику. Уакон раскрести орар свој и стави га опет на лево раме, као и у почетку службе, изиђе на северне двери на амвон и говори: Прости примши: кад појци отпоју: Тѣбѣ господи: свештеник (дотле савије антиминос) узме св. еванђеље, држи га над њим управо и уз возглас: Иже ты ѣси ѡсвѣщеніи: уздигне еванђеље, начини њим крст над савијеним антимином при речима: Отцѣ, ѿ Сына, ѿ свѣтомѣ Духѣ: и положи га на антиминос: Затим излазећи кроз двери до иза амвона рекне: Сѧ миромъ ѡздравѧ! појци: ѿ ѡимни господни: ѣакон, који је дотле сишао са амвона и стао пред икону Спаситељеу, рекне: Господѣ помолимсѧ, а свештеник гласно молитву: Благословлѧмъ: појци Буди ѡма Господни: 3, свештеник уђе кроз двери у олтар, оде до жртвеника и говори молитву: Исполненіи законѧ: а ѣакон стане најпре пред св. двери, крсти се и клања 3, улази на северне двери у олтар и употреби свѣтѧ, пазећи да ниједна мрвица не остане и покупи губом сву влагу, сложи све посуде заједно на путиру, повеже их и остави на своје место, говорећи: Нынѣ ѡпѣчимъ: и остало што и свештеник. После: Буди ѡма: свештеник, стојећи на дверима, благосиља десницом народ уз речи: Благословеніи господни: Затим се окрене лицем истоку и говори: Слава тѣбѣ Хрїсте Боже: чатац: Слава: ѿ нынѣ: Господи помилѡй 3, Благослови, а свештеник, окренув се лицем народу, говори отпуст, ако је недеља: Воскрисый ѡзъ мртвыхъ: ако је седмични дан:

Христосъ истинный: или ако је празник Христов, отпуст празнични, затвори двери, навуче завесу и, изашав на северне двери на солеју, раздаје антидор (нафору), а појци поју: **Гласи Хрїсти Божї:** чатац чита пс. 33. Кад свештеник разда нафору, уђе у олтар, и, ако нема ђакона, употреби свѣтаа и чини све оно што је за ђакона речено; свлачи св. одјејаније говорећи: **нынѣ ѿпѣшаши: трисвѣтоѣ: и отпуститељни тропар гл. 8. Оустѣ твоихъ: Слава: кондак гл. 6. ѿ нивсѣ прїама ѣси: ѿ нынѣ: богородичан: Предстѣтельство хрїстіанъ: и тропар дана. Господи помилѣй 12. Чистнѣйшю: Слава: ѿ нынѣ: и пошто обојица умију руке, чине отпуст, целивају св. еванђеље и часну трапезу, излазе из олтара, поклоне се пред иконом на налоњу, целивају је, и одлазе.**

2. Литургија св. Василија Великог.

Знај! Литургија се Василијева служи у све недеље Велике Четрдесетнице, (осим Цвети), на Велики Четвртак и Велику Суботу, уочи Божића и Богојављења, ако ови празници не падну у недељу или понедељник и на празник св. Василија Великог (1. јануара).

Литургија се ова служи као и Златоустова, само што се на проскомидији, при полагању девете честице код чинова она вади с речима: **Иже во свѣтыхъ ѡтца нашего Васіліа Великаго, архієпископа Кісарїи каппадокїйска.**

После изговорене молитве, која се чита кад се поје херувимска песма, на Велики Четвртак говоре свештеник и ђакон место ње: **Вчери твоа тайна:** а на Велику Суботу: **Да молчитѣ:** остало све као и на литургији Златоустовој. После **Свѣтѣ, свѣтѣ, свѣтѣ** (велико) и молитве: **Сѣ сими блаженними:** говори свештеник гласно: **Даде свѣтымъ своимъ оученикомъ ѿ апостолѣмъ рекѣ: и Даде свѣтымъ своимъ оученикомъ:** а остало као што је изложено у служебнику. После **Изради ѿ пресвѣтѣй:** појци место **Достойно: ѿ тѣбѣ радовѣтсѣ:** на Велики Четвртак ирмос: **Странствїа владычна:** а на Велику Суботу ирмос: **Не рыдай ми мати:** После возгласа: **Бѣ первыхъ помани:** свештеник чита: **Помани господи всакоѣ епископство:** појци после: **И всѣхъ ѿ всѣ:** поју: **Възвѣщеннаго Хрїстова таинника:** Остало све као на литургији Златоустовој. После свршене св. литургије спомиње свештеник на отпусту св. Василија Великог, и обојица говоре, при свлачењу свом, тропар и кондак св. Василија Великог.

3. Литургија пређеосвећених дарова.

Литургија се ова служи само у седмичне дане Великог Поста, осим суботе, недеље и Благовести, Великог Четвртка и Великог Петка. Редовно се служи у среду и петак, 1. 2. 3. 4.

5. и 6. седмице поста, у четвртак 5. седмице и на Вел. Понедељник, Вел. Вторник и Вел. Среду; а у понедељник, вторник и четвртак, 2. 3. 4. 5. и 6. седмице поста служи се, кад падне свети који има полијелеј или храмовни свети.

Почев од Недеље Сиропусне, па у сваку недељу Свете Чetrдесетнице спрема свештеник Агнеце за пређеосвећену литургију овако: Осим обичних пет просфора, донесу се још две или три, по потреби, и кад свештеник извади из прве просфоре Агнец, жртвује га, прободе и остави на дискос; затим реже Агнец нов из других просфора говорећи над сваким од њих: **Во воспоминаніи: Іѣкѡ ѡбча:** и остало. Затим лије вино и воду у путир говорећи што треба, продужи проскомидисање и напо-слетку покрије све св. дарцима, окади и изговори молитву предложења. Св. литургију служи по обичају. — После призиванија св. Духа, кад благосиља хљебове — Агнеце — говори: **І сотвори оубѡ хлѣвѡ сій: а не хлѣвѡ сіа:** Кад говори: **Свѣтѡмъ свѣтымъ:** подиже не један Агнец, но све заједно, а ломи само један, ставља честицу **ІГ.** у св. путир, улива топлоту по обичају, метне у леву руку на длан (на губу) св. хљеб — Агнец — спремљени за пређеосвећену, а десном кашику, те узме њом св. крви из путира, додирне њом св. хљеб, што га у левици над путиром држи, квасећи унакрст св. крвљу мекану страну, где је на проскомидији копљем исечен крст и полаже у кивот одређени за **свѣтѡмъ.** Узме и друге Агнеце и чини то исто на сваком и оставља их све у кивот, затвори га, остави на своје место и продужи св. литургију.

Пред литургијом пређеосвећених дарова свршују се великопосни часови 3. 6. и 9. са изобразитељном и вечерњем. На крају часова, обично после молитве **Господи ѡ владыко:** и поклона, свештеник говори пред дверима молитве, што их говори свагда пред служењем св. литургије и пред облачењем, осим молитве **Господи низпосли рѣкѡ твою:** и одлази у олтар говорећи: **Вниде въ домѡ твой:** целина престо, крст и св. еванђеље и облачи се у потпуно свештеничко одјејаније. Облачећи благослови и целива сваки комад и говори над сваким само: **Господѡ помолимсѡ.** Кад се обуче, опере руке, и после часова говори отпуст. Пред почетак св. литургије клањају се обојица пред св. трапезом, целивају св. еванђеље и трапезу не говорећи **царю невидимый: ѡ слава во вышнихъ:** и ђакон, примивши благослов, изиђе на северне двери на амвон и рекне: **Благослови владыко:** свештеник свуче завесу, узме еванђеље, подигне га мало и прави њим крст над савијеним антимином говорећи: **Благословинно царство: чатац, Прїидите поклонимсѡ:** 3, и 103. пс.; свештеник пред трапезом чита вечерње молитве, почињући од четврте, јер се три прве читају после јектенија. Кад се сврши псалом, говори ђакон велика јектенија.

Катизма: Ко господъ вьгда: која се прекида у три маха с поклонима и малом јектенијом од ђакона, и возглас од свештеника: после 1. јектенија: **Икѡ твоѡ держава:** по 2. **Икѡ влагъ:** по 3. **Икѡ ты ѡси Богъ нашъ:** за време то чита свештеник тихо прве 3 вечерње молитве. После последњег возгласа, појци: **Господи воззвахъ:** на глас самогласни дана, на 10 стихова, понављајући самогласан, затим мученичан и 3 подобне Триода и 3 из Минеја. После „**Да исправитсѡ:**“ поју се стихови антифонским гласом: **Положи Господи:** све до „**Изведи ѡзъ тмницы:**“ а одатле на глас дана. **Глава, ѡ нынѣ:** богородичан. Кад се почну читати катизме, свештеник донесе са жртвеника св. дискос на развијени антиминос, који по преносу опет савије, узме из кивота св. Агнец, метне га на дискос, окади св. хљеб, метанише пред њим и кад се почне појати „**Положи Господи**“ стави св. дискос себи на главу и лагано ходећи око трапезе, пренесе га на жртвеник. У тај мах звони звонце у олтару и сав народ пада ницице на земљу, а појци тихо поју стихове. Свештеник остави св. дискос, улије у св. чашу вино и воду, окади звездицу и дарке и покрива све, не говорећи ништа, но кад метне над њих ваздух говори само: **Молитвами сватыхъ ѡтица нашихъ:** јер је ова жртва пређеосвећена и свршена; окади жртвеник, св. трапезу и сав олтар.

Кад се запоје: **Глава:** отварају се царске двери и ђакон са свештеником чине крѡдѡ. Ако има да се чита еванђеље носи се и оно. Молитва входа. Потом **Премѡдрость прости.** Чатац: **Свѣтъ тихій:** ђакон и свештеник улазе кроз двери у олтар, ђакон оставља кадионицу на свећњак, на ком гори свећа, који му служитељ донесе и остави на сред отворених двери. Ђакон: **Конмѡмѡ:** Свештеник: **Мирѡ всѣмѡ:** ђакон: **Премѡдрость.** Чатац: прокимен; ђакон: **Премѡдрость:** Чатац: **Бытіѡ чтѡніѡ,** ђакон: **Конмѡмѡ.** Чатац 1. паримеј, а кад сврши читање поје други прокимен, и кад овај отпоје, на ђаконов узглас: **Поклѡтити:** и он и сав народ пада доле на земљу. Свештеник узме свећњак са запаљеном свећом и кадионицом, обема рукама, стане пред св. трапезу, гледајући на исток, начини њиме крст уз речи: **Премѡдрость прости.** Затим се окрене на запад к народу и говори: **Свѣтъ Христовѡ:** чатац и сав народ устаје, чатац: **Притчѡ чтѡніѡ.** Ђакон: **Конмѡмѡ** и чатац чита паримеј. (Ако се сутра слави свети који има бденије или полијелеј, читају се и паримеји празнику или светоме). После 2. паримеја свештеник **Мирѡ ти,** ђакон: **Премѡдрость.** Чатац стојећи поје: **Да исправитсѡ:** а народ с једне и друге стране клекне на колена, свештеник пак кади пред св. трапезом. Кад чатац отпоје прво: **Да исправитсѡ:** клекне и он, а десна страна устаје и поје: **Да исправитсѡ:** кад десна отпоје, клекне опет, те сада устаје чатац и поје

стих 1. Господи воззвахъ: и кад то отпоје, устаје лева и поје: Да исправитса: на 2. стих устаје десна и поје, а на 3. устаје лева и поје. Која страна поје, она стоји, а друга клечи; чатац кад поје стих стоји. Кад се на све стихове отпоје: Да исправитса: народ сав клекне: свештеник преда кадионицу, клекне с ђаконом пред св. трапезу, и сам поје последње: Да исправитса молитва моа ѿкв кадио предъ тобою: сад устају сви и поју: **Воздѣланіе рѣкѣ мою жертва вѣчирнаа**, метанишући 3. Ако има да се чита еванђеље (Велике или Страсне Седмице) или апостол и еванђеље, то се мала јектенија не говоре, но одмах прокимен апостола и чита се апостол; после тога се поје: **Аллилуја** и кади; после прочитаног св. еванђеља свештеник: **Миръ ти благовѣствѣющимъ**: појци: **Глава твѣ господи**: свештеник прими од ђакона св. еванђеље, целива га и остави на трапези на горњој страни, десно, више антиминоса, и затвара двери.

Затим ђакон, на амвону **Рцемъ вси**: а свештеник, стојећи пред трапезом чита тихо молитву. (Ако се чини спомен мртвима, говоре се и јектенија за усопше). По возгласу: **Помолитса ѿглашинни**: и даље као на обичној литургији. (Од четврте среде — Средопосне — говоре се јектенија: **Єлицы ѿглашинни . . . Єлицы ко просвѣщенію**;) после возгласа: **По дарѣ Хрїста твогво**: појци: **Аминь**: и место херувимске песме: **Нынѣ силы**: Ђакон улази на северне двери у олтар, и отварају се царске двери. Ђакон кади св. трапезу наоколо; св. предложење на жртвенику и свештеника и говори пс. 50. Сад стану обојица пред св. трапезу и говоре **Нынѣ силы**: 3, клањајући се 3, целивају крст и престо, окрену се народу, поклоне, оду жртвенику и окаде часне даре. Свештеник узме ваздух и метне га ђакону на раме, а сам узме св. дискос и стави га себи на главу, држећи га десном руком; у леву узме св. путир с вином и носи га пред ирсима.¹ Ђакон излази први на северне двери, кадећи често пред свештеником, који лагано иде за њим; идући ништа не говоре и улазе кроз царске двери у олтар. За време великог входа лагано звони мало звонце у олтару, појци поју врло тихо: **Сѣ жертва тайнаа совершена доруноситса**, а народ и појци падају ничице на земљу и кад звонце престане, сви устају, а појци запоју гласније: **Вѣрою ѿ любовію**: Свештеник ушав у олтар, поставља св. даре на св. трапезу, скида покровце с дискоса и путира, окади их, не говорећи ништа, затим покрије дискос и путир ваздухом, окади све, не говорећи ништа, и при појању **Аллилуја**, метанишу обојица 3, пред престолом уз тиху молитву: **Господи и владыко**: а тако и сав народ, затворе царске двери, навуку завесу до половине. Ђакон узев благослов, излази на северне двери на солеју и пред дверима говори: **Исполнимъ**

¹ Ово бива зато, да се не да повода простим људима, да се клањају обичном неосвећеном вину.

вечернюю: и Застѣпи спаси: возглас: **И сподоби насъ: Отче нашъ:** На велико ѿминь, ѱакон се опасује орарем као и на служби Златоустовој. После молитве: **Конми Господи:** клањају се свештеник пред св. трапезом, а ѱакон пред дверима говорећи у себи: **Боже ѿчисти ма:** ѱакон приклонив главу рекне: **Конмиъ.** Свештеник навуче и другу половину завесе и пружив руку испод ваздуха, којим су св. дари покривени, дотакне се руком освећеног хљеба — (овај не подиже) — и гласно: **Преждѣ ѿсвѣщеннаа свѣтаа свѣтмиъ.** Док свештеник то говори, дотле сав народ пада ничице и кад појци запоју **Їдинъ свѣтъ:** устају сви, а ѱакон улази на јужне двери. Свештеник, изговорив те речи, скине ваздух с дискаса и путира, затим и звездицу, раздроби св. хљеб на ѱаконове речи: **Раздроблѣтса!** ломи као обично, на четири дела говорећи: **Раздроблѣтса:** метне део **ИГ.** у путир, ништа не говорећи, ѱакон улије топлоту, ништа не говорећи. Свештеник: **Діакони пристѣпи!** Ђакон приђе, поклони се говорећи: **Ѓи прихѡждѣ:** Свештеник подели део **ХГ.** на двоје, даде једну половину ѱакону уз речи: **(Имаркѣ) свѣщеннодіаконѣ:** ѱакон целива десницу свештенику, одлази чело трапезе и сагнув главу, моли се као и свештеник, који узме другу половину дела **ХГ.** на длан говорећи: **Чистноі ѿ прѣсѣтѡі тѣло ѿ кровъ:** и сагнув главу моли се говорећи: **Бѣрѣю господи: Вечери твоѣа: Да не вѣ сѣдѣ:** и тако се причести светим тајнама; потом свештеник узме губу, отре руке пажљиво, говорећи: **Слава тѣбѣ Боже: З,** целива губу и остави на место; узме св. путир с убрусом, обема рукама, и пије из њега, ништа не говорећи; узме комѡд нафоре, опере руке и усне, стане мало на страну и чита молитву: **Благодаримъ тѣ:** ѱакон не пије сада из чаше, но тек после заамвоне молитве и после употребе осталих честица. Ако има причесника поступа се као пре. Овде се не могу причестити мала деца (одојчад).

(Ако служи свештеник без ѱакона, и он не пије из св. путира одмах по причешћу, но после свршене св. литургије, кад употреби св. тајну). Ђакон узме св. дискос, наднесе га над св. путир, и губом спусти с њега у путир све, ништа не говорећи, целива и остави св. дискос и звездицу на савијени ваздух и покров, савије антиминос, и на њега метне св. путир, који покрије његовим покровом. За време причешћа поју појци **Бѣсѣти ѿ видѣти:** (Ако се светом или храму читао апостол и еванђеље, поје се и друго причесно, које је прописано). После св. причешћа чита свештеник тајно молитву: **Благодаримъ тѣ:** затим свлаче завесу, отварају св. двери и ѱакон узев св. путир, окренут лицем народу, стојећи у дверима говори: **Ѓо страхомъ вѡжѣнимъ појци поју: Благословлю господа:** свештеник: **Ѓпаси Боже люди твоѣа:** а појци **Удѣвъ нѣвѣснѣй:** свештеник окади свѣтаа З, преда ѱакону кадионицу, узме св. дискос с дарцима и метне га ѱакону

на главу, а ђакон држећи обема рукама, гледа ван двери и ништа не говорећи, однесе га на жртвеник и тамо остави; а свештеник се поклони пред св. путиром, узме га у десну руку, окрене се народу, покаже га, рекне тихо: **Благословенъ Богъ нашъ:** и гласно: **Всегда, нынѣ ѿ присно:** појци: **Да исполнатса оуста наша:** сад свештеник остави путир на жртвеник, ђакон разкрштава ораар, и на северне двери изиђе на амвон где говори: **Прости прїимши:** свештеник узме еванђеље и, чинећи њиме крст над савијеним антимином, **Иже ты еси ѡсвѣщенїе:** положи еванђеље на антиминос, узме служебник и, излазећи с њим из олтара, кроз двери на солеју, иза амвона, говори: **Съ миромъ ѡзыдемъ:** појци: **Ѹ ѿмени господни.** Ђакон стојећи пред иконом Спаситеља рекне: **Господѣ помолимса:** појци: **Господи помилѡй:** свештеник чита гласно молитву: **Владыко вседержителю: Буди ѡмѡ господне: 3, Слава, ѿ нынѣ:** Благословлю господа: и пс. 33. Свештеник стојећи на дверима благосиља народ са: **Благословенїе господне:** окрене се тада лицем св. трапези и рекне: **Слава твѣ Хрїсте Боже: чатац: Слава, ѿ нынѣ:** **Господи помилѡй 3, Благослови,** и свештеник, стојећи на дверима, окренут народу, говори отпуст: **Хрїтосъ ѡстинный Богъ нашъ:** и остало по дану, спомињући и онога, кога је дан, и **Иже во сватыхъ, ѡтца нашего Григорїа, Двоислова: ѿ ксѣхъ сватыхъ:** до Страсне Седмице; а на Велики Понедељник, Велики Вторник и Велику Среду говори отпуст: **Градый Господѣ на кольнѡю страсть:** појци: **ѡминь.** Свештеник затвара двери, навлачи завесу, излази на солеју и раздаје нафору, потом се врати у олтар (ако нема ђакона) употреби сватѡ, говори молитве благодарствене: **Нынѣ ѡпѡраши: трисвато, и по Отче нашъ:** тропар св. Григорија Двојеслова. **Слава, ѿ нынѣ: Предстательство: Господи помилѡй 12, Честнѣйшю: Слава ѿ нынѣ:** и отпуст.

Дани, у које се не служи никаква литургија, јесу ови:

1.) среда и петак Сирне (Беле) недеље, сем ако у те дане падне Сретеније или храмовни празник, тад се служи литургија Златоустова.

2.) понедељник, вторник и четвртак прве седмице великог поста, сем ако у понед. ове седмице падне Сретеније.

3.) Велики Петак, осим ако Благовести падну на тај дан, кад се служи литургија Златоустова.

4.) петак пред Божић и Богојављење, ако ти празници падну у недељу и понедељник.

ГЛАВА ДВАНАЕСТА.

а. Како служе литургију два или више свештеника с ђаконом?

Кад више свештеника служе литургију с ђаконом, најстарији свештеник по чину или по рукоположењу рекне возглас: **Иже**

подобаетъ тивѣ: возглас: **І**кѡ твоа держава: говори млађи свештеник; а најмлађи: **І**кѡ влагъ. Ако служе само два свештеника, говори млађи оба последња возгласа. — При развијању антиминоса учествују сви свештеници.

Најстарији свештеник говори возглас: **І**кѡ милостивъ: млађи: **Д**а њ тѣи съ нами: а најстарији крсти губом антиминос; трећи говори возглас: **І**кѡ подобаетъ: а возглас: **І**кѡ да подъ державою: говори најстарији. Кад два свештеника служе старији говори 1. и 4. возглас, а млађи 2. и 3. Шта говори који о великом входу речено је раније. — Кад најстарији свештеник пренесе с престола путир на проскомидију, млађи савија антиминос.

6. Како служе литургију два или три свештеника без ђакона?

Кад служе литургију два или три свештеника без ђакона, најмлађи проскомидише, велика и сугуба јектенија с возгласом говори најстарији свештеник, остала јектенија и возгласе говоре остали свештеници редом. На малом входу најстарији носи еванђеље и говори: **прѣмѣдростъ прости**, и возглас: **і**кѡ сватъ еси: после трисветога говори други: **вондѣмъ**, први: **Миръ всѣмъ**, а трећи **прѣмѣдростъ**, најстарији кади пред читањем еванђеља и чита еванђеље; на великом входу носи најстарији дискос и путир, други: крст, трећи: копље, губу и кашику, и т. д. После возгласа: **Милостию њ щедротами**: најстарији свештеник говори: **Миръ всѣмъ**: и све остало до: **И да вѣдѣтъ: Го страхомъ божимъ**: и **всѣгда. нынѣ**: и отпуст.

Знај! Кад служи више свештеника, све молитве на литургији које се читају тајно морају да читају сви они. Зато кад нема ђакона мора се певати велико Господи помилуј, Тебје Господи и Амин где им је место.

Знај! Ако има на литургији да се освети свечарско кољиво, после заамвоне молитве поју се: тропар, **слава: њ нынѣ**: и кондак светога, дотле ђакон кади унакрст кољиво, које се постави на стоцу на солеји, обично на амвону. Потом ђакон: **Господѣ помолимса**: Свештеник чита над кољивом молитву: **Еса совершивый словомъ твоимъ господи**: (служебник) појци: **ѡминь. Бѣди ѡма господне**: 3 и остало при крају литургије.

Пази! Ако има да се сврши спомен мртвима на литургији над кољивом, после заамвоне молитве: **трисвето**, а свештеник или ђакон кади кољиво унакрст. После возгласа тропари: **Го духи праведныхъ: Къ поконци твоимъ: Слава: Ты еси Богъ: њ нынѣ: Єдина чиста**: затим ђакон или свештеник јектенија: **Помилуј насъ Боже: Ђше молимса ѡ оупоконїи**: и остало спомњући умрле, као што је назначено у служебнику на литургији Златоустовој. Молитва: **Боже духовъ: Ікѡ ты еси воскресїи**: појци: **ѡминь, Бѣди ѡма господне**: 3, и остало на завршетку литургије.

ГЛАВА ТРИНАЕСТА.

ПРАВИЛА КАД СВЕТИ ПАДНЕ У СУБОТУ ИЛИ НЕДЕЉУ.

а. Кад падне у суботу свети, који има полијелеј.

У петак на вечерњу се поје: **Блаженъ мъжъ**: 1. антифон. На **Господи воззвахъ**: стихире светога на 6. **Глава**, самогласан **и њнѣ**: богородичан први владајућег гласа.

Пази! Ако свети има бденије:

На малом вечерњу стихире светога на 4, подобне, **Глава** самогласан светога, **и њнѣ**: богородичан обични по гласу светога. На стиховње: стихире светога, **Глава**: светога, ако има, ако нема: **Глава**, **и њнѣ**; богородичан. По **Трисвѣтомъ**: тропар светога, **Глава** **и њнѣ**: богородичан по гласу. Јектенија мала, као на васкрсном вечерњу, и отпуст мали.

На великом вечерњу после 103. псалма **Блаженъ мъжъ**: 1. антифон. На **Господи воззвахъ**: стихире светога на 8. **Глава** светог, **и њнѣ**: богородичан први владајућег гласа. Ако је пред- или попразноство: На **Господи воззвахъ** стихире празника 3, и светога 5, **Глава** светога, **и њнѣ**: богородичан владајућег гласа; **Входъ**. Прокимен дана и паримеји светога 3; на литији стихира храма и светога, **Глава**, светога, **и њнѣ**, богородичан по гласу светога, или празника. На стиховње стихире светога, **Глава** светога, **и њнѣ**: богородичан на глас светога или празника. На **благословеніи хлѣбѣхъ**: тропар светога 2, и Богородице **дѣво**: 1, **Бѣди њма господни**: 3, и пс. 33.

На јутрењу на **Богъ господъ**: тропар светога, 2, **Глава** **и њнѣ**: богородичан први владајућег гласа. Ако ли је пред- или попразноство: тропар празника 2, **Глава**: светога, **и њнѣ**: празника. Катизма 16., јектенија мала, сједалан светога 2, **Глава** **и њнѣ**: богородичан, и катизма 17., непорочни, а свештеник не кади сад, но на полијелеју. Сједалан светога, 2, **Глава**, **и њнѣ**: богородичан и полијелеј светога, величаније и сједалан 2, **Глава**, **и њнѣ**: богородичан. Степени 4. гл., први антифон. Прокимен светога; **Есаковъ дѣханіе**: Еванђеље светога, пс. 50. и стихира светога; **Спаси Боже люди**: Канон Богородице с јутрење прошле недеље на 6, ирмос по 2, тропари на 4. (Ако је храм Христов или Богородице, или ако је пред- попразноство, поје се њихов канон са ирмосом на 6,) и светога на 8, катавасија по уставу. По 3. песми кондак предпразностива или празника. Сједалан светога 2, **Глава**, **и њнѣ**: богородичан или празника. По 6. песми кондак светога и икос, и пролог. По 9. песми свјетилан светога 2, **Глава**, **и њнѣ**: богородичан или празника. На хвалите: стихире светога на 4; ако ли је у попразностиву, на 6; празника 3, што су на стиховњи тога дана, и светога 3; **Глава**, светога самогласан. **и њнѣ**: богородичан по гласу светога, или празника. Славо-

словије велико Тропар светога. слава, ѿ њинѣ богородичан васкрсан владајућег гласа, или празника. Јектенија и отпуст, и час 1 На 1 часу тропар светога, ако је пред- или попразньство, тропар празника Слава, светога, ѿ њинѣ богородичан часова. После Отче нашъ кондак светога, у пред- или попразньству: кондак празника и светога наизменце, и отпуст.

На литургији блаженн светога, песма 3 и 6. Ако ли је у попразньству песма празника редовна, и светога песма 6. После Входа: тропар храма Христова и Богородице, и светога дневног, Слава, кондак светога ѿ њинѣ: храма Богородице, а где није храм Богородичин, ѿ њинѣ Предстателство Христіанъ а у пред- или попразньству кога празника: ѿ њинѣ: кондак његов. Ако ли је пред- или попразньство Христовог празника, а храм је Христов, тропар и кондак храма се не поје, но тропар и кондак предпразньства или празника. Тропар и кондак храма Богородице не поју се у пред или попразньству Христових празника. Прокимен светога, апостол и еванђеље, и причасно светога, коме се држи бденије Ако ли је свети с полијелејем, додаје се прокимен, апостол, еванђеље и причасно дана.

6. Кад се поје у суботу Богъ господь:

У петак на вечерњу по обичној катизми на Господи возвахъ: стихире подобне светога из Минеја на 6 Слава самогласан светога, ако има, ако нема: Слава ѿ њинѣ богородичан 1. владајућег гласа. На стиховње стихире из Октоиха мученичне 3, гласа, Слава, светог ако има, ако нема Слава ѿ њинѣ богородичан: по трисвѣтомъ: Тропар светога, Слава ѿ њинѣ: богородичан владајућег гласа Јектенија и отпуст

Пази! Ако свети нема тропара, не поје се Богъ господь но *Аллилуја*.

На јутрењу на Богъ господь тропар светога 2, Слава, ѿ њинѣ богородичан 1 по гласу тропара светога. Катизма 16., јектенија и сједални из Октоиха мученичка 2. 1. и 2. Слава, ѿ њинѣ богородичан 1. владајућег гласа, затим непорочни, (17. катизма), на којима свештеник кади. После непорочних сједални мученични два 3. и 4. и покојан. Слава, ѿ њинѣ: богородичан, пс. 50. и канона 3.: светога из Минеја са ирмосом на 6, храма светога на 4, и из Октоиха мученичан на 4, (покојни поје се у петак на повечерију). Канонима се припева песма: Поимъ Господьки: По 3. песни сједалан светога из Минеја, слава, ѿ њинѣ: богородичан. По 6. песни кондак и икос светога, ако има, и пролог. По 9. песни свјетилан најпре светога, ако има, онда Слава: Октоиха, ѿ њинѣ: богородичан. Ако нема: свјетилан Октоиха: Иже мртвыми: Слава, ѿ њинѣ: Мы ѿ тѣбѣ: На хвалите: не поју се стихире из Октоиха, но се поју на стиховње.

Пави! Ако свети нема стихира на хвалите, онда долази одмах: **Гл҃ва слава подвѣстѣ.**

Ако ли се поју стихире светоме на хвалите: онда се не говори: **Гл҃ва слава подвѣстѣ**: но после стихира говори се: **Гл҃ва гл҃ва показавшѣмъ**: јектенија **Исполнимъ оутриннюю**: Затим на стиховѣ поју се стихире Октоиха хвалитне, мученичне 3.1.2. и 3.с припевима обичним: **Исполнихомъ**: и **И вѣди**: **Гл҃ва**: светога самогласан, ако има; ако нема: **Гл҃ва, ѿ нынѣ**: богородичан њихов. (Стиховѣ суботна изостаје, поје се само на јутрењу 2. 3. и 4. суботе поста; или ако се поје **ѿлимаѣа**, поје се стиховѣ са покојнима и њиховим припевима). Затим **Благо ѡстѣ**: трисвѣтог. тропар светога, **Гл҃ва, ѿ нынѣ**: богородичан владајућег гласа од мањих, онда јектенија, први час и отпуст с многољетством.

На литургији: блажени Октоиха на 6, ако ли свети има на литургији песму: 3. песма светога на 4, и Октоиха гласа на 4; после **входа** иду тропари овако: а) Ако је храм Христов или Богородице: тропар храма, и дана: **ѿпостоли мѣчници** и светог редовног и кондак његов. Ако има још један свети, који има тропар и кондак, говори и њих. Ако свети у суботу нема ни једног тропара и кондака, онда се говори после дневног тропара, за упокој: **Помѡни господи ѿкѡ благѣ**: **Гл҃ва**, кондак: **Го свѣтѣми**: **ѿ нынѣ**: **ѿкѡ начатки**: (Кад је мали свети у суботу изоставља се кондак храма Христова и Богородице).— Ако падне свети с вел. славословљем, полијелејем и бденијем узима се овако: тропар храма Христова или Богородице, светог који се празнује (дневни **ѿпостоли** изоставља се) **Гл҃ва** кондак светог који се празнује **ѿ нынѣ** храма Христова или Богород.— б) Ако је храм светог говори се најпре тропар: **ѿпостоли мѣчници**: Затим тропар и кондак светога редовног. Ако ли нема: **Помѡни господи**: **Гл҃ва**: **Го свѣтѣми**: **ѿ нынѣ**: **ѿкѡ начатки**: (Тропар храма светог не поје се, јер су сви свети побројани у тропару дана). Ако је свети с вел. славосл. и полијелејем поје се: тропар храма светог и светог који се празнује, кондак храма, **слава**, светог **ѿ нынѣ**: **Предстателство**. Ако је свети с бденијем: тропар и кондак храма светог не поје се. Прокимен, апостол еванђеље и причасно светога, затим дана, јер свагда предњачи апостол и еванђеље редовног светог, осим Христових празника.— Овако се поје служба у суботу свагда, кад се поје **Богъ господь**: а ако падне у суботу Христов празник. поје се служба сва празника.

в. Кад се поје у суботу **ѿлимаѣа**.

У петак на вечерњ у катизма 18. На Господи **возвахъ**: стихире светога из Минеја 3, и Октоиха мученичне 3, — 2. 3. и 4. а 1. се оставља. **Гл҃ва, ѿ нынѣ**: богородичан владајућег гласа, **Свѣти тихій**: Прокимен. **Сподови господи**: На стиховѣ: муче-

ничан 1, и мртвима 2, Слава, и нынѣ: богородичан, трискатос. По отче нашъ: Тропар гл. 2. Апостоли, мѹченицы: Слава: Помани господи: и нынѣ: богородичан. Мати свѣтаа: Јектенија и отпуст.

На јутрењу после обичног почетка и шестопсалмија, место Богъ господь: поје се ѿлалаѿа на гл.2. трипут, стих 1. Блажени ѿже ѿзрлах: стих 2. Памать ѿхъ въ родъ: и 3. Дѣшы ѿхъ во влагихъ: тропар гл. 2. Апостоли мѹченицы и пророцы: 2. Слава, Помани господи: и нынѣ: богородичан: Мати свѣтаа: катизма 16., јектенија мала обична; сједални Октоиха, мученична 3: други и трећи, а први се оставља, затим стих: Дивинъ Богъ: и мученичан четврти; богородичан први се оставља. Затим стих: Блажени ѿже ѿзрлах: и сједалан покојни гласа, Слава и нынѣ: богородичан други, и поје се 17. катизма с припевима: Благословенъ ѿси господи: на гл. 2. поделивши на двоје; после прве статије не говори се Слава и нынѣ, но поје се на крају: Иже аще бы не законъ: 3, и јектенија за умрле: Паки и паки: Еци молимса ѿ ѿпокоини дѣшъ ѿсопшихъ рабѣхъ божиихъ (и мѹрехъ:) Иже да господь Богъ: појци: на свако: Господи помилѿи, 1, Милости божиа: појци: Подѿй господи. Тако: Господь помолимса: појци: Господи помилѿи; свештеник: Боже дѣхѣхъ: појци: Господи помилѿи 40, и Иже ты ѿси воскресни: појци: аминь: затим поје се 2. статија: Твой ѿсмь азъ: припев: Спаси спаси ма, на крају: Жива вѣдетъ: 3, и Благословенъ ѿси господи: и тропари за мртве: Свѣтыхъ ликъ ѿверѣти: и остали, после тога јектенија за умрле, и помиње мртве, појци говоре: Господи помилѿи: 40, док свештеник сврши молитву: Боже дѣхѣхъ: после возгласа: сједалан гл. 5. Покој спаси нашъ: Слава, и нынѣ: богородичан: О дѣвы возсѣави: пс. 50. и канон прво из Минеја са ирмосом на 6, и храма на 4, и Октоиха на 4. први. По 3. песни јектенија мала, кондак и сједалан из Минеја. По 6. песни јектенија за умрле, кондак гл. 8. Го свѣтыми: икос и пролог. По 9. песни свѣтилан Октоиха. На хвалите стихире мученичне 4, Слава, покојан и нынѣ: богородичан. На стиховне стихире подобне покојне, Слава и нынѣ: богородичан. Благо ѿсть: трискатос и по Отче нашъ: тропар гл. 2. Апостоли мѹченицы: Слава: Помани господи: и нынѣ: богород. Мати свѣтаа, и јектенија, затим Сми благословенъ Христосъ Богъ: Оутврди Боже: и час 1. и отпуст. — На часовима тропари: Апостоли мѹченицы: Слава: Помани господи: и нынѣ: богород. часова. По Отче нашъ: кондак: Го свѣтыми: и отпуст.

На литургији блажени: Октоиха на 6; по входѣ тропар: Апостоли мѹченицы: и Помани господи: Слава, кондак: Го свѣтыми: и нынѣ: богородичан: Тебѣ и стѣнѣ: Прокимен гл. 8. Веселитса ѿ господѣ: и за мртве прокимен: Дѣшы ѿхъ во влагихъ: Апостол суботе, што је на реду и други за мртве. Еванђеље суботе редовно, и друго мртвима. Причасно: Радѿитса правѣднѣ: други мртвима: Блажени ѿже ѿзрлах:

г. Кад свети, који има бденије, падне у недељу.

У суботу на малом вечерњу на Господи возвахъ: стихире васкрсне 4, Глава, светога: ѿ ѿнынѣ: богородичан гласа малог вечерња. На стиховње један стих васкрсан и светога стиховње великог вечерња с припевима његовим. Глава светога: ѿ ѿнынѣ: богородичан истог гласа. По Отчи нашъ: тропар васкрсан, Глава, светога: ѿ ѿнынѣ: богородичан први по гласу тропара светога.

На великом вечерњу предначинателный ѱаломъ: с припевима својим и катизма. На Господи возвахъ: стихова 10, стихире васкрсне гласа 3, источна 1, и светога 6, Глава, светога: ѿ ѿнынѣ: богородичан први гласа, Вхѡдъ: Прокимен дана и паримеји светога 3; На литији стихира храма и светога, Глава светога: ѿ ѿнынѣ: богородичан по гласу Главы, са стиховњих васкрсних. На стиховње стихире васкрсне, Глава, светога: ѿ ѿнынѣ: богородичан истога гласа. На владгословини хлѣбшвз: тропар Богородици дѣво: 2, и светога 1.

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2, Глава, светога: ѿ ѿнынѣ: богородичан први по гласу тропара светога, а богород-први владгм поје се по првом сједалну. на Гл. ѿ ѿнынѣ. По катизми сједални васкрсни влад. гласа с припевима и богородњиховим. Полијелеј, величаније и псалам избрани без Глава ѿ ѿнынѣ: но одмах тропари: ѿ ѿнынѣ: ипакој гласа и оба сједална светога. Глава полијелејни сједалан; ѿ ѿнынѣ: богородичан његов. Степени гласа, прокимен, Бсакѡг дѡханіе: и еванђеље васкрсно, Воскрснїи Хрїстоѡ: пс. 50. Глава: Молитвами апостолшвз: ѿ ѿнынѣ: Молитвами Богородицы: и стихира васкрсна, и остало. Канон васкрсан са ирмосом на 4, и Богородице на 2, и светога на 8; Катавасија по уставу. По 3. песми кондак и икос светога и сједалан његов 2, Глава, ѿ ѿнынѣ: богородичан. По 6. песми кондак васкрсан и икос и пролог. На 9. песми поје се Чистнѣйшю: свјетилан васкрсан. Глава, светога, ѿ ѿнынѣ: богород. васкрсан. На хвалите: стихире васкрсне 4, и светога са славном 4, с припевима стиховњих вечерње. Глава, стихира еванђелска, ѿ ѿнынѣ: Провладгословинна ѣси: Славословије велико, тропар само васкрсан, јектенија и отпуст недељни: Воскрснїи ѿ мртвѡх Хрїстоѡ истиннїи: и час 1. На часовима тропар васкрсан, Глава, светога, ѿ ѿнынѣ: богородичан часова. По Отчи нашъ: кондак светога; на осталима се говоре кондак светог и васкрсан наизменце.

На литургији блажени гласа на 6, и светога песма 3. на 4; после вхѡд, тропар васкрсан, и храма Богородице, (где је њен храм), и светога; кондак васкрсан, Глава светога: ѿ ѿнынѣ: храма Богородице; ако није њен храм: ѿ ѿнынѣ: Предстателство хрїстіанъ: (тропари и кондаци храма светог у те дане не поју се, као и тропари и кондаци храма Христовог). Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре васкрсно, затим светога.

д. Кад свети, који има полијелеј, падне у недељу.

У суботу на малом вечерњу поје се све онако, као што је изложено за светог који има бденије. (види Е. г.)

На великом вечерњу, по катизми, на Господи **воззвахъ**: стихире васкрсне 3, источна 1, и светога 6, **Глава**, светога, **и њинѣ**: богород. први гласа. **Входъ**: Прокимен дана, и паримеји светога 3; На литији стихира храма и светога ако има, **Глава**, светога: **и њинѣ**: богород. први по гласу **Глава**. На стиховње стихире васкрсне гласа, **Глава**, светога, **и њинѣ**: богород. по гласу **Глава**. На влагословини **хлѣбшвхъ**: тропар Богородице **дѣво**: 3.

На јутрењу на **Богъ господъ**: тропар васкрсан 2, **Глава**, светога, **и њинѣ**: богородичан васкрсан по гласу тропара светога, а васкрсан богородичан поје се после првог сједална на **Глава**, **и њинѣ**: Катизме и сједални васкрсни с богородичнима њиховим Полијелеј и величаније светога, и **аггелскій соворъ**, инакој и сједални светога по једанпут, **Глава**, сједалан светога полијелејни, **и њинѣ**: богородичан. Степени гласа, и Прокимен. Еванђеље васкрсно, **Воскресниѣ Христово**: ис. 50. и стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4. крстоваскрсан на 2, Богородице на 2, и светога на 6; ако свети има два канона, оба канона на 8, а крстоваскрсан се оставља. По 3. песни кондак и икос и сједални светога 2. **Глава** и **њинѣ**: богородичан његов. По 6. песни кондак васкрсан и икос, и пролог. На 9. песни поје се **Чистнѣишю**; свјетилан васкрсан, **Глава**, светога, **и њинѣ**: богородичан васкрсан гласа. На хвалите стихире васкрсне гласа на 4. и светога на 4, са славом и с њеним припевима вечерњима. **Глава**, стихира еванђелска. **и њинѣ**: **Превлагословенна ѣси**: Славословије велико, и тропар само васкрсан, јектенија и отпуст: **Воскреснй ѡз мртвхъ**: и час 1. На 1. часу тропар васкрсан, **слава**, светога, **и њинѣ**: богородичан часова. По **Отче нашъ**: кондак светога. На осталим часовима кондак васкрсан и светога наизменце.

На литургији блажени гласа на 6, и светога песма 3. на 4; после **Входа** тропар и кондак, као што је назначено под Е. г., само што се овде додају тропар и кондак храма светога.

ѣ. Кад свети, који има стихире на 6, падне у недељу.

У суботу на великом вечерњу катизма, на Господи **воззвахъ**: стихире васкрсне 3, источне 3, и светога 4. **Глава**, светога, **и њинѣ**: богородичан први гласа. **Входъ**. Прокимен дана, и јектенија **Рцимъ вси**: На литији стихира храма, **Глава**, светога, ако има; ако нема: **Глава** **и њинѣ**: богородичан. (Ако свети има велико славословије, поје се стиховња његова на литији). На стиховње стихире васкрсне, **Глава** светога, **и њинѣ**: богород. васкрсан по гласу светога, и остало бденија по обичају.

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан, 2, Слава, светога, ѿ ѿнынѣ: богород. први по гласу тропара светога; а васкрсан богородичан поје се после првог сједална на Слава, ѿ ѿнынѣ: ако има два света с тропарима својим, поје се на Богъ господь: тропар васкрсан 1, тропар првог светога 1. Слава: тропар другог светога, ѿ ѿнынѣ: богородичан васкрсан по гласу тропара другог светога, и остало, до канона, васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, крстоваскрсан на 2, Богородице на 2, и светога на 6, Катавасија по уставу. По 3. песми кондак, икос и сједалан светога 2, и богород. његов. По 6. песми кондак васкрсан, икос и пролог. На 9. песми поје се Чистиѣишю: свјетилан васкрсан, Слава, светога, ѿ ѿнынѣ: богород. васкрсан гласа. На хвалите стихире васкрсне 4, и светога са славом 4. (Ако свети нема стихира на хвалите, поју се стихире васкрсне по обичају.) Слава, стихира еванђелска, ѿ ѿнынѣ: Предлагословина ѿси: Славословије велико, и тропар само васкрсан, јектелија и отпуст: Воскрисый ѿвъ мртвыхъ: и час 1. На 1. часу тропар васкрсан, Слава, светога, ѿ ѿнынѣ: богородичан часова. По трисвѣтомъ: кондак васкрсан и остало. (Ако свети има славословије, по трисвѣтомъ: кондак светога; на осталим часовима кондак васкрсан и светога наизменце.)

На литургији блажени гласа на 6, и светога песма 3. на 4. После Входа тропар васкрсан и храма Богородице (где је њен храм), и храма светога (где је храм) и светога редовног, затим кондак васкрсан и храма (светога) Слава, кондак редовног светога, ѿ ѿнынѣ: храма Богородице. (Ако није њен храм): ѿ ѿнынѣ: Предстателство христіанъ: Ако има два света с тропарима и кондацима својим, поју се после Входа тропари овако: тропар васкрсан и храма Богородице (где је њен храм), и храма светога (где је храм) и светога редовног првог и светога редовног другог; кондак васкрсан и храма светога (где је храм), кондак првог редовног светога, Слава, кондак другог редовног светога, ѿ ѿнынѣ: храма Богородице (где је њен храм), иначе где је храм светога: ѿ ѿнынѣ: Предстателство христіанъ: Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре васкрсно, затим светога.

ГЛАВА ЧЕТРНАЕСТА.

ПОДЕЛА ПРАЗНИКА.

Празници, који се светкују сваке године у једне и исте дане у месецу, зову се непокретни празници, као: Божић, који се слави увек 25. децем., Богојављење 6. јан., Преображење 6. авг. и т. д.; празници, који мењају сваке године дане месеца, зову се покретни празници, као: Ускрс, Цвети, Спасовдан и Духови (св. Тројице).

Црквени устав дели непокретне празнике на велике, средње, две врсте и на мале, опет две врсте.

Велики празници имају у уставу црквеном овај знак , крст у кругу; средњи, прве врсте означени су овим знаком , крст у полукругу; а средњи, друге врсте имају само крст мали, прве врсте имају овај знак црвеном бојом, а мали, друге врсте исти знак црном бојом.

За велике празнике, који имају овај знак вели Типик, да им се служи бденије и сва служба празника по уставу; ти су празници Христови, Богородичини, два Предтечева 24. јуна и 29. авг. и Првоврховних Апостола 29. јуна.

Великих празника има 12, и то: 9 непокретних као: 1. Божић, 2. Богојављење, 3. Сретеније, 4. Благовести, 5. Преображење, 6. Велика Госпојина, 7. Мала Госпојина, 8. Крстовдан (14. септ.) и 9. Ваведеније; и 3 покретна као: 10. Цвети, 11. Спасовдан и 12. Духови. — Ускрс (Пасха) се не броји међу ове велике празнике, јер је Ускрс »празник над празницима«.

Сви побројани празници одликују се од средњих празника, за које се вели да имају бденије, тиме, што се код њих поје све празника, а код средњих додаје се на јутрењу и канон богородичан.

Мада празник Обрезања Господњег (1. јан.) не спада у број великих 12 празника, нити има пред- и попразнства, опет се у Типику означава знаком великог празника стога, што се тог дана на јутрењу поју канони само празника. Осим овог празника сви непокретни велики празници имају пред- и попразнство. Колико дана траје пред- и попразнство, и кад је оданије, наведено је код сваког појединог празника.

Средњи празници са знаком имају бденије, и на јутрењу се додаје канон богородичан. Средњим празницима са знаком се не свршује бденије. На вечерњу се поје Блажених мџж: први антифон; на Господи воззвах: стихире на 6, или произвољно на 8, паримеја 3, и на стиховње. На јутрењу полијелеј и еванђеље, канон на 8, славословије велико и остало по уставу.

Мали празници с црвеним знаком имају на вечерњу катизму обичну: на Господи воззвах: стихире на 6, на јутрењу канон на 6, славословије велико и остала служба по уставу. — Оним малим празницима, који имају црни знак

 стављене су само на Господи воззвах: стихире на 6, на јутрењу канон на 6, на литургији по уставу.

Они празници, који немају никаквог знака, имају стихире на 3, а канон на јутрењу на 4.

ГЛАВА ПЕТНАЕСТА. НЕПОКРЕТНИ ПРАЗНИЦИ.

Непокретни празници почињу од 1. септ. кад св. правосл. црква слави Начало индикта т. ј. Нову Годину, која се завршује са 31. августом.

1. Нова година (Начало Индикта).

(1. септ.) Кад падне у недељу.

На малом вечерњу стихире васкрсне и Богородице по обичају. Тропар васкрсан, Глава њ њнѣ: богородичан.

На великом вечерњу: поје се Блаженъ мѡжъ: катизма сва. На Господи воззвахъ: стихире васкрсне 3, и источна 1, индикта 3, и св. Симеона 3, Глава, индикта, њ њнѣ: богородичан гласа. Бходъ, прокимен дана, и паримеја 2 индикта, и светога 1. На литији стихира храма и индикта стиховње, Глава, светога, њ њнѣ: индикта, писана на хвалите. На стиховње стихире васкрсне с припевима. Глава, светога, њ њнѣ: индикта. На благословеніи хлѣбехъ: Богородице дѣво: 2, и индикта 1, гл. 2. *Всѣ твари создателю:*

На јутрењу на Богъ господь тропар васкрсан 2, Глава, светога, њ њнѣ: индикта. После катизме сједални васкрсни с њиховим богородичнима. После непорочних: тропари ангелскій соборъ и ипакој. Степени и прокимен гласа: *Всѣкоу дѣланіе,* еванђеље васкрсно, *Воскресніе Христоу:* пс. 50. стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, индикта на 4, и светога на 4. Катавасија: *Крестъ начертанъ:* По 3. песни кондак индикта и светог, и сједалан светога 2, Глава њ њнѣ: индикта: По 6. песни кондак васкрсан, и икос, и пролог; на 9. песни поје се *Честнѣйшю:* свјетилан васкрсан, Глава, светога, њ њнѣ: индикта. На хвалите стихире васкрсне 4, и индикта 3, гл. 3. с припевом индикта, затим самогласан светога гл. 2 с припевом *Честна предъ господемъ:* *Ѧ корени влагагѡ:* Глава, стихира еванђелска, њ њнѣ: *Прѣблагословинна еси:* Славословије велико, и тропар само васкрсан, јектеније и отпуст, *Воскресый ѡнъ мртвѡхъ:* и час 1. На часовима тропар васкрсан, Глава индикта, њ њнѣ: богородичан часова. По *ѡтче нашъ:* кондак индикта; на 3. часу тропар васкрсан, Глава: светога, њ њнѣ: богородичан часова. По *ѡтче нашъ:* кондак светога; тако и на осталим часовима. Кондак васкрсан и индикта и светога неизменце.

На литургији блажени гласа на 4, и од канона индикта песма 3. на 4, и светога песма 6. на 4; после Бхода тро-

пар васкрсан, индикта и светога, кондак васкрсан, **Глава**: светога, **И њинѣ**: индикта, прокимен, апостол и еванђеље најпре индикта, и васкрсно »под зачало«, затим светога. Причасно индикта и светога.

2. Служба претпразнству Мале Госпојине (Рождства Богородицы) (7. септ.) Еад падне у недељу.

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне и Богородици по обичају. Тропар васкрсан, **Глава** и **њинѣ**: богородичан његов.

На великом вечерњу после катизме на Господи козввахъ: стихире васкрсне 3, и источна 1, претпразнства 3, и мученика 3. **Глава** претпразнства, **И њинѣ**: богородичан гласа. На литији стихира храма и стихире стиховње вечерње претпразнства; **Глава**, **И њинѣ**: претпразнства писана на јутрењу на стиховње. На стиховње стихире васкрсне, **Глава**, **И њинѣ**: претпразнства. На влагословини **хлѣвехъ**: тропар Богородици **дѣво**: 2, и претпразнства 1. (Ако нема бденија, после возгласа тропар васкрсан, **Глава**, мученика, **И њинѣ**: претпразнства.)

На јутрењу на Бога господь: тропар васкрсан 2, **Глава** мученика, **И њинѣ**: претпразнства. После катизме сједални васкрсни с богородичнима њиховима, **Ангилскій соборъ**: **степени** и прокимен гласа; еванђеље васкрсно. **Воскрисниі Хрїстово**: канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, претпразнства на 4, и мученика на 4. **Катавасија**: **Крїстѣ начертавъ**: по 3. песми кондак и икос претпразнства и мученика; **Глава**, сједалан мученика **И њинѣ**: претпразнства; по 6. песми кондак и икос васкрсан; На 9. песми поје се **Чистнѣишю**: свјетилан васкрсан, **Глава** мученика, **И њинѣ**: претпразнства. На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1, претпразнства подобне 3, од стиховње с прицевима; **Глава** стихира еванђелска, **И њинѣ**: **Привлагословинна ѿси**: **Славословије велико**: тропар васкрсан, јектенија и недељни отпуст.

На литургији блажени Октоиха на 6, и претпразнства песма 3. на 4; после **Ехода** тропар васкрсан и претпразнства; храма светог и мученика; кондак васкрсан и храма светог; **Глава** мученика, **И њинѣ**: претпразнства. Прокимен недеље пред Крстовдан гл. 6. **Спаси господи**: апостол и еванђеље најпре недеље пред Крстовданом, — апостол ка **Галатимъ** зач. 215., а еванђеље по Јовану зач. 9, — затим редовно недељно еванђеље и светога, причасно: **Хвалите господа**: и мученика: **Ед памать вѣчншю**.

3. Служба Малој Госпојини (Рождство Богородицы) (8. септ.)

На малом вечерњу на Господи козввахъ стихире на 4, гл. 1. **Глава**, **И њинѣ**: гл. 4. На стиховње стихире гл. 2. подобан

с припевима. Глава, њ нынѣ: гл. исти. Тропар празника, јектенија и отпуст: Христосъ истинный Богъ нашъ, молитвами причистыа своа матери и всѣхъ сватыхъ:

На великом вечеръу после пс. 103. Блаженъ мѣжъ:

На Господи возвахъ: стихире на 8, гл. 6. Днсь њже на развнныхъ: Глава њ нынѣ: исто. Входъ. Прокимен дана и паримеја 3. Јектенија Рцемъ вси: и Сподоби господи: Исполнимъ вечерню: На литији стихире самогласне гл. 1. Начало нашихъ спасеніа: Глава њ нынѣ: гл. 8. Въ благознамнитый день: На стиховнѣ стихире самогласне гл. 4. Всмірнаа радость: Глава њ нынѣ: гл. 8. Прїидити вси вѣрніи: На благословеніи хлѣбехъ: Тропар празника 3, гл. 4. Рождество твоє Богородице дѣво: (Ако не би било бденија после нынѣ ѡпшашаши: тропар празника 1. и отпуст). Бѣди има господне, 3, и пс. 33.

На јутрењу на Богъ господь: тропар празника 3, по 1. катизми сједалан празника гл. 4. Глава њ нынѣ: исти. По 2. катизми сједалан гл. 4. Полијелеј: Величаније празника: Величамъ та присвѣтаа дѣво, њ чтимъ сватыхъ твоихъ родителіи њ все славноє славимъ рождество твоє. Избрани псалам: Помани господи Давїда: сједалан гл. 8. Да радѣтса нѣво: Глава њ нынѣ: гл. 8. Степени гл. 4. Ѡ юности моеа: Прокимен гл. 4. Помани њма твоє въ всякомъ родѣ њ родѣ: Всякое дыханіе: еванђеље по Луци зач. 4. Ко дни ѡны, воставши Марїамъ: и пс. 50. Глава, Молитвами Богородицы, њ нынѣ: исто. Помилѡи ма Боже: и стихира празника гл. 6. Ѡи день господень: Канона 2, гл. 2. и 8. ирмос оба канона по 2, а тропари на 12. Катавасија: Крстѣ начертанъ: По 3. песни сједалан празника гл. 4. Глава, њ нынѣ: исти. По 6. песни кондак празника гл. 4. Івакімъ њ Анна и икос. На 9. песни не поје се Чистнѣйшю: но припеви празника Величай дѡше моа: и ирмос Чѡжде матеремъ: напоследку катавасија: Таинъ ѡси Богородице рай: Јектенија мала. Свјетилан празника 2, Глава њ нынѣ: Ідаме ѡновиса. На хвалите стихире на 4, гл. 1. Ѡ дивнаго чѡдеса: Глава њ нынѣ: гл. 6. Ѡи день: Славословије велико, тропар празника 1, јектенија Помилѡи насъ Боже: и отпуст.

На литургији блажени од канона гл. 2. песма 3. и 8. гл. песма 6. После Входа тропар празника. Глава њ нынѣ: кондак. Прокимен гл. 3. Величитъ дѡша моа: апостол к Філіппїемъ зач. 240. Ѡи да мѡдрствѣтса: еванђеље по Луци зач. 54. Бныде Исусъ во весь: Место Достојно поје се ирмос Чѡжде матеремъ: с припевом празника до Оданија. (Овако се поје на све Христове и Богородичине празнике.) Причасно: Чашѡ спасеніа.

Ако овај празник падне у суботу пред Крстовдан, чита се апостол и еванђеље суботе пред Крстовданом у 13. дан о. м., а прокимен и причасно поје се Обновљења.

На вечерњу се не говори катизма. Овако бива увек кад год је било бденије.

Празник се овај светкује 5 дана. (Оданије 12. септ.)

4. Служба Малој Госпојини.

Кад падне у недељу.

У суботу на малом вечерњу на Господи возвахъ: стихире васкрсне гласа на 4, Слава ѿ ѿмѣ празника. На стиховије стихира васкрсна 1, и празника стиховија с великог вечера с припевима празн. Слава, ѿ ѿмѣ: празника. Тропар васкрсан, Слава, ѿ ѿмѣ празника: јектенија и отпуе.

На великом вечерњу, после катизме на Господи возвахъ: стихире васкрсне 3, источна 1, и празника 6; Слава, ѿ ѿмѣ: празника. Крѡдъ. Прокимен и 3 паремеја празн. На литији стихире и Слава, ѿ ѿмѣ: празн. На стиховије стихире васкрсне, Слава ѿ ѿмѣ: празн. На благословнии хлѣбѡвъ: тропар празника 3.

На јутрењу на Богъ господъ: тропар васкрсан 2, Слава, ѿ ѿмѣ празника. Катизме и сједални васкрсни с богородичнима ѿ ѿмѣ. По лијелеј, Величаније, ѿ ѿмѣ соборъ: и ипакој гласа. Сједални празника оба. Слава сједалан по лијелеју, ѿ ѿмѣ: други: Степени гласа; прокимен и еванђеље празника. Воскрсний Христово: пс. 50. Слава, Молитвами Богородицы: ѿ ѿмѣ исто, стихира празника. Канон васкрсан са прмосом на 4, и Богородице на 2, и празника оба канона на 8. Катавасија Крѡдъ изчртѡвъ: По 3. песми кондак и икос васкрсан и сједалан празника 2. По 6. песми кондак и икос празника, и пролог. На 9. песми не поју се припеви празника, но Чистѡйшѡю: Свјетилан васкрсан, Слава, ѿ ѿмѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне 4, и празника 4, с припевима празн. Слава празника, ѿ ѿмѣ: Прѡблагословенна ѡси: Славословије велико и тропар васкрсан. јектенија и отпуе: Воскрсний ѡвъ мѡртвѡвъ.

На 1. часу тропар васкрсан, слава празника ѿ ѿмѣ: богород. часова. После Отчи нашъ: кондак васкрсан. Исто то и на осталим часовима. Тропар васкрсан, слава празника, ѿ ѿмѣ богород. часова. Кондак празника и васкрсан говоре се наизменце.

На литургији блажени васкрсни гласа на 6, и празника песма 3. на 4; после Крѡда тропар васкрсан и празника, Слава, кондак васкрсан, ѿ ѿмѣ празника. Прокимен, апостол и еванђеље најпре недеље пред Крстовданом, затим редовно и Богородице. Прокимен гласа се оставља. Место Достојно ирмос Чѡжде матерѡвъ: Причасно Хвалите господа: и празника: Чашѡ спасенїа.

5. Служба по празнству Мале Госпојине,

кад 9. 10. и 11. септ. падне у недељу.

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне и Богородице по обичају. На великом вечерњу на Господи воззвахъ: стихире васкрснѣ 3, источна 1, и празника, што су тога дана на реду 3, и светоме из Минеја 3. Ако се светоме поје на 6, или ако има полијелеј: поју се стихире васкрсне 3, празн. 3, и светога 4, **Глава**, светога: а ако нема: **Глава**: празника, ѿ њинѣ: богородичан први гласа. **Входъ** Прокимен дана и сугуба јектенија. На литији стихире празника од вечерња стиховиѣ тога дана и светога, ако је полијелеј. **Глава** светога ако има, иначе **Глава**, ѿ њинѣ: празника. На стиховиѣ стихире васкрсне. **Глава**: светога, ако нема **Глава** ѿ њинѣ: празника. На благословнии **хлѣбъ**: Тропар Богородице **Дѣво**: 2. и празника 1. (Ако нема бденија, по **трисѣтомъ**: тропар васкрсан, **Глава**: светога, ако нема: **Глава**, ѿ њинѣ: празника.)

На јутрењу тропар васкрсан 2, **Глава**: светога, ако нема **Глава**, ѿ њинѣ: празника. Катизма, сједални васкрсни с богородичнима њиховим. (Полијелеј, ако га има свети) и **Ангелскій соборъ**: ипакој гласа, Степени и Прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. **Васкрснїи Хрїстово**: пс. 50. и остало васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, празника на 4, и светога на 4. (Ако је полијелеј, канон васкрсан са ирмосом на 4, и празника на 4, и светога на 6.) Катавасија **Крѣстъ начертавъ**: По 3. песми кондак празника и икос, и светога, ако га има, и сједалан његов, **Глава**, ѿ њинѣ: празника. По 6. песми кондак и икос васкрсан. На 9. песми поје се **Чистїишю**: Свѣтїлан васкрсан, **Глава** светога, ако нема, **Глава**, ѿ њинѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне 4, и празника 4, од стиховиѣ тога дана са славом, с припевима празн. Ако има свети стихире на хвалите: стихире васкрсне 4, и светога са славом 4, с припевима: **Глава** стихира еванђелска, ѿ њинѣ: **Прѣблагословенна ѣси**: С л а в о с л о в и је в е л и к о, тропар васкрсан, јектенија и отпуст: **Васкрснїи изъ мѣртвѣхъ**: На 1. часу тропар васкрсан, **Глава**, празника, ѿ њинѣ: богород. часова. По **Отче нашъ**: кондак празника. На 3. часу тропар васкрсан, **Глава** светога, ако нема, **Глава** ѿ њинѣ: празн. По **трисѣтомъ**: кондак празн. и васкрсан наизменце, ако је полијелеј, и светога.

На литургији блажени гласа на 6, и празника песма редовна на 4; ако и свети има песму: васкрсни на 4, празника на 4, и светога песма 6. на 4; после **Входа**: тропар васкрсан и празн. и храма светог или свете, и светог редовног ако има; кондак васкрсан и храма светог или свете, **Глава** светог, ако има, ако нема **Глава** храма светог, ѿ њинѣ: празника. Прокимен, апостол и еванђеље најпре недеље пред Крстовданом,

затим редовно и светога. Ирмос: Чѣжди матиримъ: Причасно Хвалити господа: и светог ако има; ако нема, празника.

Пави! У суботу пред Крстовданом на литургији прокимен гл. 3. Пойти Богъ нашемъ: апостол: къ Коринданомъ зач. 126. Еванђеље по Матеју зач. 39. затим апостол и еванђеље редовно у суботу и светог ако има. Причасно дана.

Ако падне Оданије Мале Госпојине у суботу пред Крстовданом, прокимен и причасно празника. Апостол и еванђеље најпре суботе пред Крстовданом, затим празника.

У недељу пред Крстовданом на литургији прокимен гл. 6. Спаси господи люди твоја: апостол къ Галатимъ зач. 215. Еванђеље по Јовану зач. 9. Затим редовно недељно. Причасно дана.

6. Служба Оданију Мале Госпојине

(12. Септ.) кад падне у недељу.

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне по обичају. На стиховње стихира васкрсна 1, и празника стиховња с припевима својим великог вечерња **Слава љ нынѣ:** празника. Тропар васкрсан, **Слава љ нынѣ:** празника: На великом вечерњу после катизме на Господи воззвахъ: стихире васкрсне 3, и источна 1, и празника 6, што се поју на сам празник. **Слава,** празника **љ нынѣ:** богород. први гласа. **Бѣходъ.** На литији стихире и **Слава љ нынѣ:** празника. На стиховње стихире васкрсне, **Слава,** љ **нынѣ:** празника. На благословеніи **хлѣбѣхъ:** тропар **Богородици дѣво:** 2, и празника 1. (ако нема литије: тропар васкрсан, **слава:** љ **нынѣ:** празника).

На јутрењу на **Богъ господъ:** тропар васкрсан 2, **Слава љ нынѣ:** празника. После катизме сједални васкрсни с њиховим богородичнима; **Ангилскій соборъ:** ипакој гласа. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно, **Воскресниѣ Христово:** пс. 50. и стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, и празника оба канона на 8. **Катавасија:** **Крстѣ начертавъ:** По 3. песми кондак и икос празника и сједалан празника 2. По 6. песми кондак и икос васкрсан и пролог. На 9. песми поје се **Чистнѣишю:** Свјетилан васкрсан, **Слава љ нынѣ:** празника. На хвалите стихире васкрсне на 4, и празника са славом на 4, с припеви празн. **Слава** стихира еванђелска, **љ нынѣ:** **Проблагословенна ѿси:** Славословије велико. Тропар васкрсан, јектенија и отпуст: **Воскресый ѿвъ мртвѣхъ:** На часовима тропар васкрсан, **Слава** празника **љ нынѣ:** богородичан часова. После **Отчи нашъ:** кондак празника и васкрсан наизменце.

На литургији блажени гласа на 6, и празника песма 9. на 4, после **Бѣода:** тропар васкрсан и празника, **Слава,** кондак васкрсан, **љ нынѣ:** празника. Прокимен, апостол и еванђеље недеље пред Крстовданом, редовно недељно и Богородице. Место

Достојно ирмос празника: Чѹжде матеремѹ: Причасно Хвалите господа съ невисѹ: и празника: Чашѹ спасенїѹ.

7. Служба претпразнству Крстовадне и Обновљења Храма

(13. сент.) кад падне у недељу.

Знај! Ако Обновљење (13. дан) падне у недељу, оставља се служба св. Корнилија и поје се кад настојатељ одреди, а служба васкрсна са Обновљењем и с претпразнством Часног Крста поје се овако:

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне и Богородице по обичају. Тропар васкрсан, **Глава ѿ нынѣ**: богород. На великом вечерњу **Нлажних мѹжж**: катизма сва; на Господи воззакхѹ: стихире васкрсне 3, источна 1, Обновљења 3. и Крста 3, гл. 5. писана на стиховње. **Глава Обновљења ѿ нынѣ**: богород. први гласа. **Входѹ**, и 3 паримеја Обновљења. На литији стихира храма и Обновљења писане на хвалите. **Глава** гл. 5. **Иже въз недрѹхѹ**: ѿ нынѣ: гл. 6. **Днсь древо**: На стиховње стихире васкрсне гласа, **Глава** гл. 2. **Обнокленїе совершающе**: ѿ нынѣ: Крста гл. 2.: **Божественное сокровище**: На благословенїи **хлѣбских**: тропар Богородице **Дѣво**: 2, и Обновљења 1.

На јутрењу на **Богѹ** господѹ: тропар васкрсан 2, **Глава Обновљења ѿ нынѣ**: Крста. Катизме, сједални васкрсни. **Глава ѿ нынѣ**: Обновљења. **Ангелскїй соборѹ**: инакој, Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно, **Воскрсенїе Хрїстово**: ис. 50. и стихира васкрсна. Канон васкрсан, Богородице, Обновљења и Крста. **Катавасїѹ**: **Крстѹ начертавѹ**: По 3. песми кондак и икос Обновљења и сједалан. **Глава ѿ нынѣ**: Крста. По 6. песми кондак васкрсан и икос и пролог. На 9. песми поје се: **Чистиѹшю**: Свѣтилан васкрсан, **Глава Обновљења, ѿ нынѣ**: Крста. На хвалите стихире васкрсне 4, Обновљења 4, с припевима, **Глава**: стихира еванђељска, ѿ нынѣ: **Прѣблагословенїа ѿси**: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст: **Воскресый ѿ въз мртвыхѹ**: На часовима тропар васкрсан, **Глава, Обновљења, ѿ нынѣ**: богород. часова. После **Отче нашѹ**: кондак васкрсан и Обновљења наизменце.

На литургији блажени васкрсни гласа на 6, и Обновљења песма 3. на 4. после **Входа** тропар васкрсан, Обновљења и Крста, кондак васкрсан, **Глава, ѿ нынѣ**: Обновљења. Прокимен, апостол и еванђеље недеље пред Крстовданом, редовно „**подѹ зачало**“ и Обновљења. Причасно **Хвалите господа**: и Обновљења.

Пази! Ако падне Крстовдан у недељу, у суботу пред Крстовданом на литургији прокимен само Обновљења, а суботе пред Крстовданом, оставља се. Апостол и еванђеље Обновљења и суботе пред Крстовданом. Причасно Обновљења. Редовни апостол и еванђеље прочитају се напред, а недеље пред Крстовданом апостол и еванђеље читају се у прошлу недељу.

8. Крстовдан (Бездвиженіе ч. Крста.)

(14. септ.)

Пази! Ако овај празник падне у недељу, не поје се ништа васкрсно, само на јутрењу, после еванђеља, се говори **Боскрснїи Хрїстова**: остало све празника.

Пре почетка малога вечерња свештеник оде у сасудохранилницу и полагаје Часни Крст, окићен босиљком, на дискос¹ и поставља на жртвеник.

На малом вечерњу на Господи **воззвахъ**: стихире празника на 4, гл. 1. **Слава**, њ **нынѣ**: гл. 6. **Свѣте тихій**: Прокимен дана, и **Сподоби господи**: На стиховње стихире гл. 2. с припевима, **Слава**, њ **нынѣ**: гл. 6. **Трисвѣтоѣ**: Тропар празника, јектенија мала и отпуст.

После отпуста малог вечерња обуку се свештеник (Епитрахиљ и Фелон) и ђакон и оду до жртвеника. Ђакон покадив Часни Крст рекне: **Благослови владыко**: Свештеник: **Благословенъ Богъ нашъ**: **трисвѣтоѣ** и **по ѡтче нашъ**: тропар: **Спаси господи люди**: **Слава њ нынѣ**: **Бознесмыса на крестъ**: Свештеник стави Крст с дискосом себи на главу, носи га на престо и оставља на часној трпези на еванђелском месту, на отвореном ваздуху, а еванђеље поставља мало више антиминосa с десне стране, и упали се свећа или кандило које гори целу ноћ.

На великом вечерњу, ако је у суботу, поје се: **Блаженъ мѡжъ**: сва катизма; ако је у недељу само: **Блаженъ мѡжъ**: први антифон; у друге дане не говори се катизма. На Господи **воззвахъ**: стихире празника гл. 6. подобан, на 8. **Слава**, њ **нынѣ**: гл. 2. **Прїидите вси ѡзыцы**: **Бходъ**: Прокимен дана. (Ако је празник у суботу, у петак се оставља прокимен дана, и поје се велики прокимен гл. 7. **Богъ нашъ на небеси**: јер се у суботу на вечерњу поје: **Господъ воцариса**.) 3 паримеја, и сугуба јектенија. **Сподоби господи**: и **Исполнимъ вечернюю**: На литији стихире самогласне гл. 1. **Слава**, њ **нынѣ**: гл. 4. **Чстнагѡ крста**, и обичне молитве бденија. На стиховње стихире празника гл. 5. **Радѡйсѡ**: с припевима. **Слава**, њ **нынѣ**: гл. 8. **Сгоже древле Мшусей**: На благословенїи **хлѣвбъ**: тропар празника 3. **Бѡди ѡма господне**: 3. и пс. 33. и отпуст.

На јутрењу на **Богъ господъ**: тропар празника 3, катизме, и сједални празника. Полијелеј: **Хвалите ѡма господне**: **Величаније**: **Величанимъ та живодавче Хрїсте**, и **чтемъ Крестъ твой свѣтый**, ѡмже насъ спасѡ ѡси, ѡ работы кражіѡ, и пс. избрани: **Сѡди господи ѡкидашымъ ма**: сједалан празника. Степени први антифон гл. 4. **Сѡ ѡности моеѡ**: Прокимен гл. 4. **Видѣша вси концы земли**, спасенїе **Бога нашегѡ**. Еванђеље по Јовану зач. 42. од поле:

¹ Типик трећа недеља поста: дискос с Крстом се ставља на раскрыти ваздух, који свештеник при износу крста огрне и, скинув исти с плећа, ставља га на налоњу, и на њега положи крст. Ово је и лепше и свечаније. (Весн. срп. цркве. 1902.)

Рече господь ѓтче прослави ѿмѧ твоѧ: Воскресеніе Хрїстово: и пс. 50. Глава: Молитвами апостолѡвѡ: ѿ нынѣ: Молитвами Богородицы: и стихира гл. 6. Крестѣ Хрїстовѡ: и молитва: Спаси Боже люди твоѧ: Канон гл. 8. припев канона: Глава господи крестѣ твоѡмѣ честномѣ. Катавасија: Крестѣ начертавѣ: По 3. песни сједалан Крста гл. 4. Глава, ѿ нынѣ: исти. По 6. песни кондак Крста гл. 4. Вознесійсѧ на крестѣ: и икос, и пролог. На 9. песни не поје се Чистїѣишю:, но припев празн. Величай дѡше моѧ: и ирмос првог канона: Тинѣ вси Богородице рай: и други припев с ирмосом: Снѣдїю древа: По 9. песни свјетилан праздника: Крестѣ хранитель: 2, Глава, ѿ нынѣ: Крестѣ воздвизаетсѧ: На хвалите: стихире на 4, глас 8. Ѣ преславнагѡ чѡдесе: Глава, ѿ нынѣ: гл. 6. Днесь происходитѣ крестѣ: Славословије велико. Док се велико славословије поје, облачи се свештеник у потпуно одјејаније, узме кадионицу и кади Крст на часној трапези унакрст и кад појци почну појати велико Свѣтый Боже: свештеник огрне ваздух и стави себи на главу дискос с Крстом и босиљком, иде око св. трапезе (ѡкон иде пред њим и кади ч. Крст), излази на северне двери и одатле, праћен свећеносцима, дође пред царске двери и ту стане окренут лицем к истоку чекајући, да појци сврше појање Свѣтый Боже: и показујући крстообразно движење рукама, говори гласно: Премѡдрость прости. Појци тропар: Спаси господи люди твоѧ: 3, а свештеник, носећи на глави Крст иде до налоња, што је на сред цркве постављен, скида са себе ваздух и поставља га на исти и полагае на њега часни Крст и окади га унакрст. (Док се поје велико Свѣтый Боже: у олтару звони мало звонце, а на кули сва звона.) Кад свештеник окади крст унакрст, поклони се 3, до земље, узме Крст с босиљком, стане пред налоњ, окренут лицем на исток и ѡкон, а ако њега нема, сам свештеник говори: Помилѡй насѣ Боже по велицѣи милости твоѣи, молимсѧ твоѣ оуслыши насѣ господи ѿ помилѡй, рцѣмѣ вси, и почиње се прва »сѣтница«, поје се тихо 50 Господи помилѡй. Свештеник благосиља Крстом трипут исток, и с Крстом заједно (држи на глави) сагиба се полако доле тако, да кад главом од земље само за један педаљ буде одстојао, отпочне се опет полако подизати, при чему појци поју других 50 Господи помилѡй, и прекрстив опет трипут Крстом исток окрене се западу и говори: Ђще молимсѧ ѡ благочѣрномѣ ѿ хрїстолюбивкомѣ, православномѣ... ѡ державѣ, ѿ сѣпостата, рцѣмѣ вси и почиње се друга »сѣтница« Господи помилѡй, а свештеник чини друго »воздвижење«, као, што је и прво. За тим се окрене јужној страни и говори: Ђще молимсѧ ѡ ѡставленїи грѣхѡвѡ свѣтѣишагѡ Патријарха нашегѡ (ѿмѡрекѡ) (или прѡсвѣщеннѣишагѡ ѡрхїереѡ нашегѡ (ѿмѡрекѡ) ѿ всѣгѡ ѡ Хрїстѣ вратства нашегѡ, ѡ здравїи ѿ спасенїи, рцѣмѣ вси: и свршује се трећа »сѣтница«, Господи помилѡй, а свештеник прави треће возд-

вижење«. После се окрене свештеник северној страни и говори: **Еще молимса ѿ всакой души христїанствїи, скорбящїи же ѿ ѿзловленїиѣи, здравїа, спасенїа ѿ ѿставленїа грѣхѡвъ трїбвующїи, рцемъ вси: и бива четврто »воздвижење«. Напоследку окрене се свештеник опет истоку и говори: **Еще молимса ѿ всѣхъ слѣжащихъ ѿ послѣжившихъ во сватѣмъ храмѣ семъ ѡтецъ ѿ вратїи нашихъ, ѿ здравїи ѿ ѿ спасенїи ѿ ѿставленїи грѣхѡвъ ѿхъ, рцемъ вси: и почиє иста »сатница«, а после ње поје се **Глава, ѿ нынѣ: кондак Вознесїйсѧ: Док се ово поје свештеник положи опет Крст на налоѣу, и за тим поје сам свештеник тропар гл. 2. Крестъ твоємъ поклонимса владыко, ѿ сѧтого воскресенїи твоемъ славимъ 3, метанишуки 3, и појци поју исти тропар 3, а за време целивања Крста поју стихире гл. 2. самогласне: Прїидите кѣрїи: Док се ово поје први се свештеник прекрсти и метанише 2, пред ч. Крстом, целива Крст и опет 1, метанише. Затим чине исто и остали све два и два приступајуки и целивајуки. После **Глава, ѿ нынѣ: гл. 8. Днїсь неприкосновенный: сугуба јектенија и отпуст: Христосъ истинный Богъ: силою честнаго ѿ животворящаго крста: и остало.********

Налоѣ с часним Крстом оставља се с десне стране царских двери, пред престоним иконама, где стоји до Оданија празника.

»Воздвижење« ово по типикѣ бива само у саборним храмовима, а у осталима само поклоњење Крсту. као што је назначено у 3. недељу св. поста, но данас се оно у свима нашим црквама врши.

На 1. часу тропар празника, после ѡтче нашъ: кондак празн.

На литургији антифон први гл. 2. пс. 21. **Боже, Боже мой вонми ми: и Молитвами Богородицы: са стиховима. И други антифон гл. 2. пс. 73. Ескѡю Боже ѡринѡхъ ѡси ны: и Спаси ны сыне вожїи плотїю распныйсѧ, поющыя ти ѡлишїа и остали стихови. За тим 3. антифон гл. 1. пс. 98. Господь воцарисѧ и тропар Спаси господи люди твоѡ: сав и остали стихови. **Е х о д н о е. Вознесите господа Бога нашего ѿ поклоняйтесѧ подножїю ногѡ ѡго, ѿкѡ сѧто ѡсть. И тропар Спаси господи: **Глава, ѿ нынѣ: кондак: Вознесїйсѧ на крестъ: место трисвѧтаго поје се: Крестъ твоємъ поклонимса владыко, ѿ сѧтого воскресенїи твоемъ славимъ, 3, слава: ѿ нынѣ: ѿ сѧтого воскресенїи твоемъ славимъ. Затим још једанпут: Крестъ твоємъ. Прокимен гл. 7. Вознесите господа Бога: апостол къ Корїнданомъ зач. 125. Слово крестное: крај: Хрїста вожїю силѡ ѿ вожїю премѡдрость: Еванђеље по Јовану зач. 60., место Достојно ирмос: Величай душе моя пречистый крестъ господень. Таниъ ѡси Богородице рай: (овај се ирмос поје све до Оданија). Причасно: Знаменасѧ на насъ свѣтъ лица твоѡго господи.******

Тога дана вечерње.

На вечерњу се не говори катизма. На Господи воззвахъ стихире празника 3, гл. 5. подобан: **Радїйсѧ живоносный крестъ:**

и светога 3, гл. 1. Глава светога гл. 6. Свѣтильника мѣчениковъ тѣ: ѿ нынѣ: празника гл. 6. Пророковъ гласи: Вхѡдъ. Прокимен гл. 7. Богъ нашъ на небеси ѿ на земли, всѣ ѡлика восхотѣ сотвори. Јектенија: Рцемъ вси: Сподоби господи: и Исполнимъ вечернюю молитву нашъ: (овако треба појати на све велике празнике, који имају Вхѡдъ и велики прокимен). На стиховъе стихире празника гл. 6. подобан: Крестъ воздвизамъ: с припевима ѿиховим. Глава, светога гл. 8. Побѣды тѣзоимнитъ: ѿ нынѣ: Крста гл. 8. Гласъ пророка твоиго: тропар светога, гл. 4. Мѣченикъ твой господи Никита: или овај на гл. 4. Крестъ Христовъ ѿакѡ нѣког ѡрѡжїе ѡусердїю воспрїимъ: Глава, ѿ нынѣ: празника.

Сутрадан (15. септ.) на јутрењу на Богъ господь: тропар празника, 2. Глава, светога, ѿ нынѣ: празника. Обичне катизме, и сједални празника; канон празника и светога гл. 4. По 3. песни кондак и икос празника и сједалан светога 2, Глава ѿ нынѣ: празника. По 6. песни кондак светога гл. 2. Прѣлести постѣкхъ државъ: и икос. По 9. песни свѣтилан светога 2. (Овако се говори сваком светом, који има на 6, у попразнству.) Глава, ѿ нынѣ: празника. На стиховъе стихире празн гл. 2. с припевима. Глава, гл. 6. Днѣсь вселеннаѣ: ѿ нынѣ: гл. 6. Днѣсь садъ: По трисвѣтомъ: тропар светога, Глава, ѿ нынѣ: празника, и јектенија. На часовима тропар празника, Глава светога. После: ѡтче нашъ: Кондак празника на свима часовима, и отпуст.

На литургији блажени празника песма 1. на 4, и светога песма 6. на 4; после Вхѡда: Спаси ны сыне кожїй, плотию распнїйсѣ, поющыѣ ти ѡмнїѣѣ. (Ово се поје све до Оданија самог празника). Тропар празника, храма Богородице, или светога или свете; кондак празника и храма, Глава кондак светога, ѿ нынѣ: храма Богородице; а где није храм Богородице, ѿ нынѣ: празника; а где је храм Христов, ту се у попразнству Христових празника до Оданија не поје тропар и кондак храма; ако ли свети нема кондака, онда Глава, храма ѿ нынѣ празника. (По овом се правилу поју увек тропари и кондаци у попразнству до Оданија.) Прокимен празника и светога. Апостол зач. 292. и еванђеље светога по Матеју зач. 36. Причасно празника (и до Оданија) и светога.

9. Служба попразнству Крстовадне

кад 15., 16., 17., 18., 19. и 20. септембар падне у недељу.

У суботу на вел. вечерњу стихире васкрсне 3, и источна 1, празника 3, тога дана, и светога из Минеја 3, (ако је свети који има полијелеј, онда стихире васкрсне 3, празника 3, и светога 4.) Глава, светога, ѿ нынѣ богородичан први гласа. На литургији стихире празника, тога дана редовне стиховъе, Глава ѿ нынѣ: празника, тога дана редовне стиховъе. Ако свети има

славу, онда **Глава** светога, **и нынѣ**: празника. На стиховње стихире васкрсне, **Глава** светога, ако има, **и нынѣ** празника; ако нема **Глава**, **и нынѣ** празника. На благословини **хлѣбшвѣ**: Богородици **дѣво**: 2, и празника 1, (ако нема бденија, онда тропар васкрсан, **Глава** светога, **и нынѣ** празника, ако свети нема тропара онда, **Глава** **и нынѣ** празника).

На јутрењу на **Богъ** господь: тропар васкрсан 2, **Глава** светога, ако има, **и нынѣ** празника, ако нема, **Глава** **и нынѣ**: празника, сједални васкрсни. с богородичнима. Ако има свети полијелеј, онда се поје полијелеј и величаније светога и **аггелскій** соборъ, иначе само последње; сједални светога сви. Степени и Прокимен гласа. Еванђеље васкрсно, и све остало васкрсно. Катавасија: **Крстѣ** начертавъ: канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, празника на 4, и светога на 4; (ако свети има полијелеј или еванђеље, поје се канон васкрсан са ирмосом на 4, празн. на 4, и светога на 6). По 3. песни, кондак и икос празника, и светога, ако има сједалан светог, **Глава** **и нынѣ**: празника. По 6. песни кондак и икос васкрсан. На 9. песни поје се: **Чистиѣишю**: свјетилан васкрсан, **Глава** светога ако има, ако нема, **Глава**, **и нынѣ** празника. На хвалите стихире васкрсне 4, и светога ако има 3, ако нема, онда празника 4, тога дана стиховње на јутрењу: **Глава** стихира еванђелска, **и нынѣ**: **Привлагословинна ѿси**: Славословије велико и тропар само васкрсан.

На литургији блажени гласа и празника песма редовна. Ако свети има песму онда, блажени васкрсни, празника и светога песма 6. После **Входа**, тропар васкрсан и празника, и храма и светога ако има. **Глава** кондак светога **и нынѣ** празника. Ако свети нема тропара и кондака, онда кондак васкрсан, **Глава** храма, **и нынѣ** празника. Прокимен празника. Апостол къ **Галатимъ** зач. 203. **Оувѣдѣвши, ѿкъ не ѿправдятся человекъ**: Еванђеље по Марку зач. 37. **Иже хошѣтъ по мнѣ ѿти**: затим светога, ако има, ако нема, недељно редовно; место **Достойно** ирмос: **Тинъ ѿси**: Причасно дана и празника.

10. Оданије Крстовадне

(21. септембра) кад падне у недељу.

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне. На стиховње стихира васкрсна и празника, стиховиња с пришевима својим великог вечерња. **Глава** **и нынѣ**: празника. Тропар васкрсан, **Глава**, **и нынѣ**: празника. На великом вечерњу стихире васкрсне 3, и источна 1, и празника 6, што се на сами празник поју. **Глава** празника, **и нынѣ** богородичан први гласа. На литији све празника. На стиховње стихире васкрсне, **Глава** **и нынѣ** празника. На благословини **хлѣбшвѣ**: тропар: **Богоро-**

дици дѣво: 2, и празника 1. (Ако нема бденија: тропар васкрсан, Глава, ѿ нынѣ празника).

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2, Глава, ѿ нынѣ: празника, катизме: сједални васкрсни с богородичнима њиховим и а҃ггилскій соворъ: Степени и прокимен гласа, еванђеље васкрсно, Воскрисниѣ Хрїстово: пс. 50. и све друго васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, и Богородице на 2, и празника на 8. Катавасија: Крїстѣ начертавъ: По 3. песни кондак и икос празника и сједалан. По 6. песни кондак и икос васкрсан. На 9. песни: Чистнѣишю: свјетилан васкрсан, Глава ѿ нынѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне и празника с припевима празника, Глава, стихира еванђелска, ѿ нынѣ: Прївлагословїна ѣси: Славословије велико и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа и празника песма 9. После Входа тропар васкрсан и празника, Глава кондак васкрсан, ѿ нынѣ: празника. Прокимен дана и празника. Апостол къ Галатомъ зач. 203. и еванђеље по Марку зач. 37. недеље после Крстовадне и дана. Причасно празника и дана.

После отпуста литургије излази свештеник с кадионицом у руци и кади часни Крст, затим огрне ваздух и стави га с дискосом на главу и однесе у олтар кроз царске двери, и кад га постави на трапезу, онда га још једном унакрст окади, а појци поју: Спаси Хрїсте Боже.

11. Служба Покрову Пресвете Богородице

(1. окт.) кад падне у недељу.

У суботу на малом вечерњу на Господи воззвахъ: стихире васкрсне гласа на 4. Глава ѿ нынѣ: Покрова. На стиховње стихира васкрсна 1. и Покрова стиховња великог вечерња с припевима. Глава, ѿ нынѣ: Покрова малог вечерња. Трисвѣтот: тропар васкрсан, Глава, ѿ нынѣ: Покрова, јектенија и отпуст.

На великом вечерњу на Господи воззвахъ: стихире васкрсне 3, источна 1, Покрова 3, апостола Ананије 3, Глава Покрова, ѿ нынѣ: богородичан гласа, паримеја 3 Покрова. На литији стихире Покрова, Глава апостола ѿ нынѣ Покрова. На стиховње стихире васкрсне, Глава апостола, ѿ нынѣ: Покрова. На вѣлагословїни хлѣбшвѣ: тропар Покрова 3. (Ако нема бденија, тропар васкрсан, Глава апостола, ѿ нынѣ: Покрова).

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2, Глава апостола, ѿ нынѣ: Покрова. Катизма; сједални васкрсни с њиховим богородичнима. Полијелеј, величаније: Величаниѣ та прїсвѣта дѣво, ѿ чїмъ покровъ твой чїстнѣи: та бо видѣ на воздѣсѣ свѣтѣи Андрей, за ны Хрїстѣ молащюся; псалом избрани: Помани Господи Давїда: без Глава ѿ нынѣ: а҃ллилїа, но одмах а҃ггилскій соворъ: ипакој гласа и сједални сви Покрова. Степени и

прокимен гласа; еванђеље васкрсно и остало; канон васкрсан са ирмосом на 4, Покрова на 4, и апостола на 4; Катавасија: **Свръзъ оуста моѧ**: По трећој песми кондак Покрова и апостола и сједалан апостола, **Слава ѿ нынѣ**: Покрова. По 6. песми кондак васкрсан. На 9. песми поје се **Чистиѣишю**: светилан васкрсан, **Слава** апостола, **ѿ нынѣ**: Покрова. На хвалите стихире васкрсне 4, и Покрова 4, са славом с припевима вечерњим. **Слава** стихира еванђелска, **ѿ нынѣ**: **Привлагословинна ѿси**: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На 1. часу тропар васкрсан, **Слава** Покрова, **ѿ нынѣ**: богородичан часова. После **Отче нашъ**: кондак Покрова. На 3. часу тропар васкрсан, **Слава** апостола, **ѿ нынѣ**: богородичан часова. После **Отче нашъ**: кондак васкрсан. Тако исто и на осталим часовима говори се кондак васкрсан и Покрова наизменце.

На литургији блажени гласа на 4, и Покрова песма 1. на 4, апостола песма 6. на 4; после **Входъ**: тропар васкрсан, Покрова и апостола, кондак васкрсан, **Слава** апостола, **ѿ нынѣ**: Покрова. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре васкрсно, затим Богородице.

Пази! Преподобног Романа служба поје се на повечерију.

12. Служба Светим Оцима седмога Сабора.

(11. октобра).

Ако 11. октобар падне у недељу, онда се тај дан свршује служба Оцима; ако се догоди 11. у понедељник, вторник и остале дане, поје се служба Оцима у идућу недељу.¹ (Служба редовном светом поје се, кад настојатељ нареди).

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне и богородичне по обичају.

На великом вечерњу на Господи **воззвахъ**: стихире васкрсне 3, и источна 1, и Светих Отаца 6, гл. 6. подобан. **Чистиѣиша соборы**: **Слава** гл. 6. **Таинствинна днесь**: **ѿ нынѣ**: богородичан гласа. **Входъ**. Прокимен дана, и паримеја 3. На литији стихира храма, **Слава**, Отаца гл. 3. **Апостолскихъ преданій**: **ѿ нынѣ**: богородичан. На стиховње стихире васкрсне гласа, **Слава** Отаца, гл. 4. **Моленю памѧть**: **ѿ нынѣ**: **Призри на моленіѧ**: На влагословини **хлѣбъвъ** тропар Богородице **дѣво**: 2, и Отаца гл. 8. једанпут (ако нема бденија: тропар васкрсан, **Слава**, Отаца, **ѿ нынѣ**: богородичан истог гласа).

На јутрењу на **Богъ господь**: тропар васкрсан 2, **Слава**, гл. 8. Отаца, **ѿ нынѣ**: богородичан васкрсан гл. 8.; катизме; сједални васкрсни, полијелеј и **аггелскій соборъ**: ипакој гласа.

¹ Тако типик, а по правилу у Минеју свршује се и ових Отаца служба као и ових у јулу месецу. (Ово је правилније).

Степени и прокимен гласа, еванђеље васкрсно, Воскрисни Хрїстоко: и остало све васкрсно. Канон васкрсан на 4, крстоваскрсан на 2, и Отаца на 6. Катавасија: **Ѧвръз оуста моа**: По 3. песни кондак и икос васкрсан и сједалан Отаца; по 6. песни кондак Отаца гл. 6. **Иже ѡвѣ ѡтца**: и икос; По 9. песни свјетилан васкрсан, **Глава**, Отаца **и нынѣ**: богород. ѡнихов. На хвалите стихире васкрсне 4, и Отаца 3, на 4, понављајући прву, **Глава**, Отаца, гл. 8. **Свѣтѣх ѡтцевъ ликъ**: **и нынѣ**: Приблагословинна еси: Славословије велико и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа и Отаца песма 3. После **Бѡда** тропар васкрсан, и Отаца. Кондак васкрсан, слава кондак Отаца **и нынѣ**: храма Богородице, ако је њен храм; ако није њен храм, по светога или свете, **и нынѣ**: Предстателство хрїстіанъ: Прокимен гласа и Отаца гл. 4. **Благословенъ ѡси господи Божѣ ѡтець нашихъ**, **и хвало и прославлено ѡма твоѣ во вѣки**. Апостол ко **Євръмъ** зач. 334. **Поминайте настѣвники наша**: еванђеље дана и Отаца Јованово зач. 56. **Во врѣмѣ оно, возведе Исѣсъ ѡчи свои на небо**: Причасно дана и Отаца.

13. Служба Преподобној Матери Параскеви.

(14. октобра.)

На великом вечерњу на Господи **воззвахъ** стихире гл. 6. подобан: **Возсіла ѡси Параскѣво**: **Глава** гл. 1. **и нынѣ** богородичан **Бѡда**, прокимен дана и паримеја 3, писаних под 1. окт. Сави Вишерском. На литији стихире храма. На стиховъ е стихире гл. 4. **Глава**, **и нынѣ** гл. 2. На **благословеніи хлѣбѡвѣ** тропар свете гл. 4. **Пустынноѣ и безмоленѡе житіѣ**: 2, и Богородици **дѣво**: 1.

На јутрењу на **Богъ** господь: тропар свете 2, **Глава** **и нынѣ** богородичан: **Ѧже ѡ вѣка ѡутѣнноѣ**: катизме: сједални свете, **Полијелеј** и величаније. **Оѡвлажамъ тѣ, преподобнаѣ мати Параскѣво**, **и чтѣмъ свѣтѣю памѣть твою**. ты во молиши за насъ, **Хрїста** Бога нашего. Псалом избрани: **Тѣрѣ потѣрѣхъ** господа: после полијелеја сједалан гл. 8. **Прѣдизбраннаѣ**: и Степени 4. гласа. Прокимен гл. 4. **Днѣвнъ Богъ во свѣтѣхъ своихъ** Богъ Израилѣвъ 3. Еванђеље по Луци зач. 33. (да се двапут не чита једно исто еванђеље) или по Матеју зач. 104. После еванђеља **Глава**: **Молитвами преподобныхъ матѣри нашихъ Параскѣвы, милостивѣ**: **и нынѣ**: **Молитвами Богородицы**: **Помилѡи ма Божѣ**: и стихира гл. 8. **Есакъ ѡвѣкъ да подвижитса**: канон свете: Катавасија: **Ѧвръз оуста моа**: По 6. песни кондак свете гл. 6. **Свѣтѣю вси застѣпницѣ**: на 9. песни поје се **Чистѣйшѣю**: свјетилан свете. На хвалите стихире свете гл. 8. **Глава** свете, **и нынѣ**: богород. гл. 8. Славословије велико, тропар свете и богород., јектенија и отпуст.

На литургији блажени од канона песма 3. и 6. После

Входа, (ако је храм Христов): тропар храма и свете, **Глава** кондак свете, **и њинѣ** храма: — (ако је храм Богородичин): тропар храма и свете, **Глава** кондак свете, **и њинѣ**: кондак храма; — (ако је храм светого) тропар свете, **Глава** кондак свете, **и њинѣ**: **Предстателство христіанъ**. Прокимен свете: **Дивинъ Богъ**: Апостол къ **Галатомъ** зач. 208. **Прежде** пришествіа **вѣры**: Еванђеље по Матеју зач. 104. **Оуподовиса** царствіи **нѣбеснои**: Причасно: **Бъ** **память** **вѣчною**:

Пави! Ако падне празник свете **Параскеве** у недељу:

На великом вечерњу на **Господи** **воззвахъ**: стихире васкрсне 3, св. **Параскеве** 3, и **Отаца** 4, **Глава** **Отаца**, **и њинѣ**: богородичан васкрсан гласа. После **Входа** паримеји **Отаца** и свете. На литији стихире храма и преподобне хвалитне, **Глава** **Отаца**, **и њинѣ** богородичан. На стиховъе стихире васкрсне, **Глава** **Отаца**, **и њинѣ** богородичан. На **благословіи** **хлѣбѣвъ**: тропар: **Богородице** **дѣво**: 2, **Отаца** 1. (или свете једанпут).

На јутрењу на **Богъ** **господъ**: тропар васкрсан и **Отаца**, **Глава** св. **Параскеве**, **и њинѣ** богородичан: **Ѣжи ѿ** **вѣка**: катизме: сједални васкрсни, полијелеј и сједални св. **Параскеве**; **Степени** и **прокимен** гласа; еванђеље васкрсно **Воскресніи** **Христово**: и све остало васкрсно. **Канон** васкрсан, свете и **Отаца**. **Катавасија**: **Ѣвразъ**, **оуста** **моѧ**: По 3. песми кондак и икос свете, и сједалан **Отаца**. По 6. песми кондак **Отаца** и икос. **Свјетилан** васкрсан и **Отаца**, **Глава** свете **и њинѣ**: богородичан. На хвалите стихире васкрсне 3, **Отаца** 2, и свете 3. **Глава** **Отаца** **и њинѣ**: **Привлагословіна** **ѣси**: **Славословије** велико, и тропар васкрсан.

На литургији **блажени** гласа, **Отаца** и свете. После **Входа** тропар васкрсан, **Отаца** и свете; кондак **Отаца**, **Глава** кондак свете, **и њинѣ**: **Предстателство христіанъ**: **Прокимен**, апостол, еванђеље редовно под зачалом, и причасно **Отаца** и св. **Параскеве**.

14. Служба св. великомученику Димитрију и Трису.

(26. октобра.)

На малом вечерњу: стихире на 4, гл. 1. **Глава** гл. 6. **Днись** **вспиннаѧ**: **и њинѣ**: богород. гл. 6. **Богородице** **ты ѣси**: На стиховъе гл. 2. с припевима: **Глава** **и њинѣ**: богородичан: **Дѣло** **воголѣпно**: Тропар светого, **Глава** **и њинѣ**: **Труса**. **Јектенија** мала и отпуст.

На великом вечерњу **Блажинъ** **мужъ**: на **Господи** **воззвахъ**: стихире гл. 2. и 8. **Глава** гл. 6. **Днись** **созываетъ** **насъ**: **и њинѣ** богородичан, **Входъ**. Прокимен дана и паримеја 3. На литији стихира храма и светого гл. 1. **Вспиннаѧ ѿ** **господѣ**: **Глава** гл. 5. **Стѣцѧса** **вѣрою**: **и њинѣ**: **Вострѣвимъ** **трѣвою**: На стиховъе

стихира Труса гл. 2. Глава гл. 8. **Имѣтъ ѡубо вожественнѣйшаа :** ѿ нынѣ: **Безневѣстнаа дѣво На благословини хлѣбехъ:** тропар мученика 2, и Богородице дѣво: 1.

На јутрењу на Бога господь: тропар Труса 2, Глава светого, ѿ нынѣ Труса; катизме; сједални мученика, Полијелеј мученика и Величаније ово: **Блнчнмъ тл, страсотерпче сватый ѿ великомъчениче Димитрїе, ѿ чтемъ честнаа страданїа твоа їже за Хрїста претерпѣлъ єси.** Псалом: **Богъ намъ прнвѣжище ѿ сила:** после сједалан гл. 8. двапут, Глава, ѿ нынѣ: богород. Степени 4. гласа, Прокимен гл. 4. **Днннъ Богъ во сватыхъ своихъ, Богъ їсраилевъ.** Еванђеље по Матеју зач. 36. **Гдъ азъ посылаю васъ:** пс. 50. Глава: **Молитвами сватагѡ ѿ славнагѡ великомъченика Димитрїа милостива:** ѿ нынѣ: **Молитвами Богородицы:** и стихири гл. 6. **Днсь созываетъ насъ:** — канон Труса гл. 6. са ирмосом на 6, и мученика 2, гл. 4. и 8. Катавасија **Ѧвръзъ ѡуста моа:** По 3. песни кондак Труса гл. 6. и сједалан мученика гл. 4. двапут, Глава ѿ нынѣ: Труса. По 6. песни кондак мученика гл. 2. **Кровїи твоихъ:** и икос. По 9. песни после **Чистнѣйшю:** свјетилан мученика 2, Глава ѿ нынѣ Труса. **На хвалите стихири мученика гл. 4. подобан, и гл. 5. подобан.** Глава гл. 4. **Копїамн наследовашагѡ:** ѿ нынѣ: богородичан: **Извави ны Ѧ нвждъ:** Славословије велико; тропар мученика, Глава, ѿ нынѣ: Труса, јектенија и отпуст.

На литургији блажени од канона Труса песма 3. и светого песма 6. После **Бхѡда** тропар Труса и светого, Глава, кондак светого, ѿ нынѣ: Труса. Прокимен гл. 6. **Спаси господи люди твша, ѿ благослови достоанїе твоє,** и светого гл. 7. **Козвєслитса праведникъ ѡ господѣ:** апостол Труса къ **Євремъ** зач. 331, од поле **Єгоже любнть господь:** и мученика к' **Тїмодю** зач. 292. Еванђеље Труса по Матеју зач. 27. и светого по Јовану зач. 52. Причасно: **Хвалте:** и въ память вѣчншю:

15. Служба великомученику Димитрију.

Кад падне у недељу.

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне и Богородице.

На великом вечерњу: Катизма; на Господи козввахъ: стихире васкрсне 3, Труса писане на вел. вечерњу на стиховне 3. и Димитрија 4. Глава Димитрија, ѿ нынѣ: богородичан први гласа. **Бхѡдъ:** Прокимен дана. Паримеја 3. **На литији** стихири храма и светого. Глава светого, ѿ нынѣ: богородичан. **На стиховне** стихире васкрсне. Глава Димитрија, ѿ нынѣ: богородичан по гласу светого. На **Благословини хлѣбехъ,** тропар: **Богородице дѣво:** 2, и Димитрија 1. (Ако нема бденија, тропар васкрсан, Глава светого, ѿ нынѣ: Труса).

На јутрењу на Бога господь: тропар васкрсан 2, Глава Димитрија, њ њнѣ: Труса. Катизме, сједални васкрсни с богородичнима. Полијелеј и Величаније светога, и Ангелскій соборъ: ипакој гласа, сједални светога без богородична: Глава, сједалан по полијелеју, њ њнѣ: богородичан његов. Степени. Прокимен гласа, еванђеље васкрсно. Васкрснїи Хрїстова: и све друго васкрсно. Канон васкрсан на 4. Труса на 4, и Димитрија на 6. Катавасија: **Съвръзъ оуста моа:** по 3. песни кондак и икос Димитрија, и сједалан. По 6. песни кондак и икос васкрсан. Свјетилан васкрсан, Глава светога, њ њнѣ: Труса. На хвалите стихире васкрсне 4, и Димитрија са славом 4, с припевима. Глава стихира еванђелска, њ њнѣ: **Привлагословенна ѡси:** Славословије велико, и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа на 4, Труса песма 3. на 4., и Димитрија песма 6. на 4. После **Входа:** Тропар васкрсан и Труса и храма Богородице (ако је њен храм) и Димитрија, кондак васкрсан и Труса, Глава: Димитрија, њ њнѣ: храма Богородице, (ако није храм Богородице: њ њнѣ: Труса). Прокимен Труса, и светога. Апостол Труса и Димитрија. Еванђеље Труса и Димитрија. Редовни апостол и еванђеље читају се **подъ Зачало**. Причасно: **Хвалите господь: и Бъ памать вѣчною:**

16. Служба сабору св. Архангела Михаила.

(8. новембра).

На малом вечерњу стихире на 4, гл. 1. Глава, гл. 4. њ њнѣ: богород. На стиховње стихире гл. 6. Глава њ њнѣ: богород. Тропар гл. 4. Глава њ њнѣ: богород.

На великом вечерњу: Блаженъ мѡжъ: на Господи воззвахъ: стихире на 8. гл. 4. подоб. Глава: гл. 6. **Срадытеса,** њ њнѣ: богородичан. **Входъ:** Прокимен дана, паримеја 3. На литији стихире гл. 1. Глава: гл. 4. **Огненными оустными:** њ њнѣ: гл. 4. **Днесь воговѣстывый храмъ:** На стиховње: стихире гл. 1. **Ангелски въ мѡрѣ:** Глава, њ њнѣ: гл. 8. **Ико чиноначалникъ:** На **Благословенїи хлѣбшвъ,** тропар, гл. 4. **Нѡвисныхъ воинствъ архїстратизи:** 2, и Богородице **дѣво:** 1.

На јутрењу на Бога господь: тропар гл. 4. **Нѡвисныхъ воинствъ:** 2, Глава, њ њнѣ: богородичан: **Съже ѿ вѣка:** Катизме. Сједални и Полијелеј. Величаније: **Величавъ васъ, архангели њ ангели њ вса воинства, хубавими њ срафїми, славацыа господь.** Псалом избрани: **Исповѣмса тѣбѣ господи:** Сједалан. Степени гл. 4. Прокимен гл. 4. **Твори ай ангелы свша дѡхи, њ слѡги свша пламень ѡгненный.** Еванђеље по Матеју зач. 52. пс. 50. Глава: **Молитвами архангелшкы милостиве:** њ њнѣ: **Молитвами Богородицы:** и стихира гл. 6. **Ангели твои Хрїсте.** Канон Богородице гл. 8. са ирмосом на 6, и анђела два канона на 8, гл. 8. Катавасија: **Съвръзъ оуста моа:** По

3. песни сједалан гл. 8. двапут, **Глава**, њ **нынѣ**: богор. По 6. песни кондак гл. 2. **Архистратизи војни**: и икос. После 9. песме свјетилан: **Огненныхъ архистратизи**: **Глава**, **Нивирствинныхъ**: њ **нынѣ**: богородичан. На хвалите стихире на 4, гл. 1. **Глава**, гл. 5. **Идѣже Фсѣнастѣ**: њ **нынѣ**: богородичан: **Блажимъ тѣ**: **Славословије** велико и тропар. **Глава**, њ **нынѣ**: **Ѣже Ѡ вѣка**:

На литургији блажени првог и другог канона песма 3. По **Бходѣ**: види тропаре и кондаке св. Параскеве. Прокимен гл. 4. **Творай англы свѣла дѣхи**: Апостол к' **Євремъ** зач. 305. **Ици глаголаннои**: Еванђеље по Луци зач. 51. **Глѣшай вѣсѣ**: Причасно: **Творай англы**:

17. Служба претпразнству Ваведенија Богородице.

(20. новембра.) Кад падне у недељу.

Ова се служба свршује онако исто, као претпразнству Мале Госпојине кад падне у недељу. Катавасија: **Ѡвирѣз ѡуста моѣ**: На литургији после **Бходѣ**: Тропар васкрсан, претпразнства, храма, светог а и Григорија: Кондак васкрсан и храма светог, **Глава**: Григорија њ **нынѣ**: претпразнства. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре васкрсно, затим светоме.

18. Служба Ваведенију Богородице (Бходѣ Богородицы.)

(21. новембра.)

На малом вечерњу: стихире на 4, гл. 1. **Глава**, њ **нынѣ**: гл. 8. На стиховѣе стихире гл. 2. с припевима: **Глава**, њ **нынѣ**: гл. 2. Тропар празника. Јектенија мала и отпуст.

На великом вечерњу: **Блажимъ мѣже**: на Господи возвахъ: стихире на 8, гл. 1. **Днись вѣрнѣи ликовствимъ**: и гл. 4. подоб. **Во свѣтыхъ свѣтам**: **Глава**, њ **нынѣ**: По рождествѣ твоимъ: **Бходѣ**. Прокимен дана, и паримеја 3. На литији стихире гл. 1. **Да радѣтсѣ днись ниво свѣшѣ**: **Глава**, њ **нынѣ**: **Возсѣа днѣ радостенъ**: На стихонѣе стихире гл. 5. **Радѣтсѣ ниво њ землѣ**: **Глава**, њ **нынѣ**: гл. 6. **Днись соборн вѣрныхъ**: На влагословенѣи **хлѣбшѣхъ**: Тропар гл. 4. **Днись благоволенѣа Божѣа**: 3. (Ако нема бденија по трисвѣтомъ: тропар празника 1, и отпуст).

На јутрењу на Богъ господь: Тропар празника 3, обичне катизме; и сједални празника. Полијелеј и Величаније: **Блнчимъ тѣ**, **присвѣтам дѣво**, **вогонзераннаѣ ѡтроковице**, њ **чтемъ ѣже въ храмѣ господень вхожденѣи твоѣ**, и **псалам избрани**: **Блѣй господь њ хвалнхъ зѣлаш**: и сједалан гл. 8. **Глава**, њ **нынѣ**: исто. Степени 4. гл. 1. антифон. Прокимен гл. 4. **Слыши дщи и виждь**, њ **приклони ѡухѣ твоѣ**. Еванђеље по Луци зач. 4. **Воставши Марѣимъ**: после 50. пс. место: **Молитвами Богородицы**: **Глава** гл. 2. **Днись храмъ шдѣшвенный**: њ **нынѣ**: исто. **Целмаѣи ма Божѣ**: и **стихира**

гл. 4. Днесь вогниѣтимый храмъ: Канона два; 4. и 1. гл.; Ирмоси оба канона по двапут, тропари на 12, тако да са ирмосима износе 16; Катавасија: Христосъ раждаетса славити: (од данас до 1. јануара поје се ова катавасија). По 3. песни сједалан гл. 4. Слава ѿ нынѣ: богород. По 6. песни кондак гл. 4. Причистый храмъ спасовъ: и икос. На 9. песни не поје се Чистѣйшю: но припеви празника: Ангели вхожденіи, причистымъ зрѣши ѿдвѣшишася: и Ирмос: Иѿкъ ѿдѣшвенномъ Божію кѣветъ: и другог канона: Величай дѣша мѡя: и Ирмос: Свѣтоносный ѡблакъ: напослетку катавасија: Таинство стѡнног: свѣтилан празника 3. На хвалите стихире на 4, гл. 1. Свѣщницѣ дѣвы: Слава, ѿ нынѣ гл. 2. Днесь въ храмъ приводитса: Славословије велико, и тропар празника.

На литургији блажени од канона песма 3. гл. 4., и песма 6. гл. 1. После Входа: Тропар празника, Слава ѿ нынѣ: кондак. Прокимен гл. 3. Величитъ дѣша мѡя господа, ѿ возрадовася дѣхъ мой ѡ Бозѣ спасѣ моемъ. Апостол къ Евреемъ зач. 320. Имѣвши первая скинїа: Еванђеље по Луци зач. 54. Биде Исусъ въ весь: место Достояно: Ирмос: Иѿкъ ѿдѣшвенномъ: све до Оданија. Причасно: Чашѣ спасенїа прїимъ:

19. Служба Ваведенију Богородице.

Кад падне у недељу.

Служба се свршује као и Малој Госпојини, кад падне у недељу, само овде на јутрењу после еванђеља се поје место: Молитвами Богородицы: Слава празника гл. 2. Днесь храмъ ѿдѣшвенный: ѿ нынѣ: исто, и стихира празника. Катавасија: Христосъ раждаетса:

20. Служба попразнству Ваведенија Богородице

кад 22., 23. и 24. новембра падне у недељу.

Бива онако исто као и попразнству Мале Госпојине.

На литургији после входа: тропар васкрсан, празника, храма светога и светог редовног, ако има. Кондак васкрсан: слава светога, ѿ нынѣ: празника.

21. Служба Оданију Ваведенија Богородице.

(25. новембра).

Свршује са онако исто, као и Оданију Мале Госпојине, само што на Благословини хлѣбѡвъ: тропар Богородице дѣво: 3.

На литургији после входа: тропар васкрсан, празника и светога, кондак васкрсан, слава светога, ѿ нынѣ: празника Еванђеље васкрсно и празника.

22. Служба св. оцу Николи.

(6. децембра).

На малом вечерњу на Господи воззвахъ: Стихире на 4, глас 4. Глава, гл. 6. ѿ нынѣ: Богород. Никтоже притекаай: На стиховне стихире гл. 6, Глава ѿ нынѣ: Возрѣковавъ: Тропар светога Глава, ѿ нынѣ: Богор. Ёже ѿ вѣка: Јектенија мала и отпуст.

На великом вечерњу Блаженъ мѣжъ: На Господи воззвахъ: Стихире гл. 2. Бъ Мврѣхъ поживъ чвственнш: и друге. Кинни похвалными вѣнцы: Глава гл. 6. Свѣтителѣ оудобрени: и нынѣ: Предпразнства: Бертени благокрасиса: Бходъ. паримеја 3. Прокимен дана. На литији стихира храма и светога гл. 2. Правило вѣри ѿ овразъ кротости: Глава гл. 6. Благій рабѣ, вѣрный дѣлатилю: ѿ нынѣ: гл. исти: Ёшнѣ торжествѣй: На стиховне стихире гл. 5. Радѣиса свѣщеннаа главо: Глава, гл. 6. Человѣче Божій: ѿ нынѣ: Безневѣстнаа дѣво. На благословении хлѣбшвхъ: Тропар гл. 4. Правило вѣры: 2, и Богородице дѣво: 1.

На јутрењу на Богъ господъ: Тропар светога 2, Глава ѿ нынѣ: Ёже ѿ вѣка: Катизме. Сједалан гл. 1. Бъ Мврѣхъ живый: и други гл. 4. Вѣрными предстателствешн: Полијелеј и величаније: Величаниа та, свѣтителю ѡтче Николае, ѿ чтемъ свѣтѣю память твою, ты бо молиши за насъ, Христа Бога нашего. Псалам избрани: Оуслышите сѣа вси ѣзыцы: и сједалан гл. 5. Премудраго ирарха восхвалимъ: Степени 1. Антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. Честна предъ господемъ смерть преподовныхъ ѣгш. Еванђеље по Јовану зач. 36. Язъ всмъ дверь: по 50. пс. Глава: Молитвами свѣтагш ѡтца нашегш Николаа, милостиве: ѿ нынѣ: Молитвами Богородицы: и стихира гл. 6. Наслѣднице Божій: Канон Богородице и светога два канона: другог и првог гласа. Катавасија: Христосъ раждаетса: По 3. песни сједалан гл. 8. Глава, други, ѿ нынѣ: Богород. По 6. песни кондак гл. 3. Бъ Мврѣхъ свѣте свѣщеннодѣйствитель: и икос; на 9. песни поје се: Честнѣйшю: свѣтилан Великаго архіпаствра: На хвалите: стихире гл. 1. Возрѣвхъ несклоннш: Слава гл. 5. Кострѣвимъ трѣвою: ѿ нынѣ: богородичан гл. 5. Кострѣвимъ трѣвою: Славословије велико; тропар светога, Глава, ѿ нынѣ: Ёже ѿ вѣка оутаенног:

На литургији блажени од првог канона песма 3. и другог песма 6. После Бхода, (ако је храм Христов); тропар храма и светога, Глава кондак светога ѿ нынѣ: храма. — (Ако је храм Богородичин): тропар храма и светога, Глава, кондак светога, ѿ нынѣ: Богородице. — (Ако је храм светога или свете) тропар св. Николе, Глава, кондак светога гл. 3. Бъ Мврѣхъ свѣте: ѿ нынѣ: Предстателство христіанъ: Прокимен гл. 7. Возвисантса праведникъ ѿ господѣ ѿ оуповѣтѣ на него. Апостол къ Евреемъ зач. 335. Повинѣйтса наставникшмъ: Еванђеље по Луци зач. 24. Ста Исусъ: Причасно Бъ память вѣчншю:

Недеља Светих Праотаца.

Ова недеља почиње од 11. и иде до 17. децембра и то:

Ако је Божић у недељу	онда је недеља Праотаца 11. а Отаца 18.
» » » » понедељник	» » » » 17. » » 24.
» » » » вторник	» » » » 16. » » 23.
» » » » среду	» » » » 15. » » 22.
» » » » четвртак	» » » » 14. » » 21.
» » » » петак	» » » » 13. » » 20.
» » » » суботу	» » » » 12. » » 19.

Од 11. дакле децембра пази кад ће пасти Недеља св. Праотаца, и ма кад да падне, пре или после 28. недеље, читај еванђеље по Луци зач. 76. и то само то једно, а у недељу 28. читај редовно друге недеље.

23. Служба у Недељу Светих Праотаца.

На малом вечерњу поје се као обично.

На великом вечерњу на Господи козввахъ: стихире васкрсне 3, и источне 3, и Праотаца 4, глас 8. подобап. **Иже въ Сѣмѣ: Слава, Праотаца гл. 6: Уки прѣдѣ закона: ѿ нынѣ богородичан владајућег гласа. Вхѣдъ. Прокимен дана. На литији стихира храма, Слава, Праотаца. ѿ нынѣ богородичан: Сѣ ѿполнисѣ: На стихонѣе, стихире васкрсне, Слава, Праотаца гл. 3. Праотцевъ соборъ: ѿ нынѣ богородичан. Бѣзъ сѣмни: На благословини хлѣбевъ: тропар Богородици дѣво: 2, и Праотаца 1. гл. 2. Кѣроу протцы: (ако нема бденија, тропар васкрсан, Слава, ѿ нынѣ: Праотаца).**

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2, Слава, ѿ нынѣ Праотаца. Катизме; сједални васкрсни Полијелеј и Ангелскій соборъ: ипакој гласа и сједалан Праотаца. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. Воскресни Христово: пс. 50. стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4, гл. 8. и Праотаца на 6, гл. 1.; Катавасија: Христосъ раждатсѣ: По 3. песни ипакој Праотаца гл. 2.; По 6. кондак Праотаца гл. 6. Рѣкописаннаго ѡбраза: и икос; после 9. песме свјетилан васкрсан, Слава, Праотаца, ѿ нынѣ богородичан. Солнце великое: На хвалите: стихире васкрсне 4, и Праотаца 4, гл. 2. Слава Праотаца, ѿ нынѣ: Приблагословинна ѿси: Славословије велико, и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа на 6, и Праотаца песма 3. на 4. После Вхѣда тропар васкрсан и Праотаца, Слава, ѿ нынѣ кондак Праотаца. Прокимен Праотаца гл. 4. Благословинъ ѿси Господи Боже ѡтицъ нашихъ, ѿ хвално, ѿ прославленно ѿма твоѣ во вѣки. Апостол къ Колосеамъ зач. 257. Сѣгда Христосъ ѿвѣтсѣ: Еванђеље по Луци зач. 76. Человѣкъ ичкій сотвори вечерю велию: а редовно недељно се оставља.¹ Причасно Хвалите господа: и друго: Радѣйтсѣ.

¹ У Недељу Праотаца чита се увек еванђелије по Луци зач. 76. о великој вечери, а у недељу 28. редовно друге недеље. (Види главу 21.)

24. Служба св. Данилу Пророку и Трима Отроцима.

(17. децембра). Кад падне у Недељу Праотаца.

На малом вечерњу стихире васкрсне и богородичне по обичају.

На великом вечерњу на Господи воззвахъ: Стихире васкрсне 3, Праотаца 3, и Пророка 2, гл. 4, подобан, и Отрока 2. Глава Праотаца, ѿ нынѣ богород. први гласа. Ехѹдъ, прокимен дана. На литији стихиря храма и Пророка гл. 4. На престоу сѣдѹщаго: писана на Господи воззвахъ: и Отрока. Глава Праотаца гл. 1. Дѹчми ѿблнстѹвшисѹ: ѿ нынѣ богородичан: Гѣ ѿполнисѹ: На стиховнѣ, стихире васкрсне, Глава Праотаца, Праотецѹ соворѹ: ѿ нынѣ пророка гл. 6. Данилѹ мѹжѹ жлланїй: На благословїнїи хлѣвѹвѹхъ: тропар Богородице дѣво: 2, и праотаца 1. (Ако нема бденија: тропар васкрсан, Глава Отрока, ѿ нынѣ: Праотаца).

На јутрењу на Богѹ господѹ: Тропар васкрсан 2, Глава Отрока, ѿ нынѣ Праотаца; катизме. Сједални васкрсни с богородичнима ѹиховим, полијелеј и ѹгилскїй соворѹ: и ипакој: сједалан Праотаца. Степеѹи и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно и све друго васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Пророка и Отрока оба канона на 6, поју се на свакој песми Пророка 3 тропара без богородична, а Отрока прва два стиха као један; затим један тропар и богородичан, и Праотаца на 4, и држимо стихова 12, осим Глава ѿ нынѣ: Свега дакле на 14. Катавасија: Хрїстосѹ рѹдѹитсѹ: По 3. песми кондак и икос Пророка и сједалан. По 6. песми кондак и икос Праотаца. По 9. песми свјетилан васкрсан и Праотаца, Глава, Пророка: ѿ нынѣ: Солнце велико: На хвалите: Стихире васкрсне и Праотаца. Глава Праотаца. ѿ нынѣ: Прѹблагословїнна ѿси: Славословије велико, и тропар само васкрсан.

На литургији блажени гласа на 4. Праотаца песма 3. на 4, и Пророка песма 6. на 4; После Ехѹда тропар васкрсан и Праотаца; Глава кондак Пророка, ѿ нынѣ Праотаца. Прокимен Отаца и Светих; апостол и еванђеље Недеље Праотаца и Светих по Луци зач. 62., редовно недељно се оставља. Причасно Хвалите господа и Рѹдѹитсѹ.

Пази! Овако се свршује служба и великоме светоме кад падне у ову недељу, само што после полијелеја долази ѿ нынѣ: сједалан Праотаца, и на литургији прокимен Праотаца и светога.

25. Служба Светих Отаца у недељу пред Божић.

Кад ова недеља падне 18. или 19. децем. поје се овако:

На малом вечерњу стихире васкрсне и богородичне по обичају.

На великом вечерњу на Господи воззвахъ: Стихире васкрсне 3, и источне 3, и Отаца 4, гл. 6., Глава Отаца гл. 6. Данилѹ мѹжѹ: ѿ нынѣ: Богородичан први, гласа. Ехѹдъ и паримеја 3. На

литији стихира храма и Отаца гл. 1. **Двчами облистакнѣса**: **Глава**, гл. 3. **Протцѣвѣ соборѣ**: ѿ **нынкѣ**: богородичан. На стиховнѣе стихире васкрсе, **Глава**, светих гл. 2, **Радѣйтѣса** пророцы: ѿ **нынкѣ**: **Ѹ** чѣдѣсе новагѣ: На благословеннѣи **хѣккѣвѣ**: Тропар Богородице **дѣво**: 2, и Отаца 1. гл. 2. **Кѣліѣ вѣрѣ**: (Ако нема бденија: Тропар васкрсан, **Глава**, Отаца, ѿ **нынкѣ**: Богородичан: **Иса** паче смысла.)

На јутрењу на **Богѣ** господѣ: Тропар васкрсан 2, **Глава** Отаца, ѿ **нынкѣ**: **Иса** паче смысла: Катизме; сједални васкрсени с богородичнима њиховим полијелеј и **аггелскѣи** соборѣ: Сједалан отаца гл. 8. степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. **Поскрсеніе** Хрїстово: Пс. 50. стихира васкрсна. Канон васкрсан са **ирмосом** на 4, и крѣтоваскрсан на 2, Богородице на 2, и Отаца на 6, гласа 6. **Катавасија**: Хрїстосѣ раждаѣтѣса: По 3. песми инакој гласа. По 6. **кондак** гл. 6. **Рѣкописаннагѣ ѡ**кразѣ: По 9. песми свјетилан васкрсан, **Глава** Отаца, ѿ **нынкѣ**: богородичан. На хвалите: стихире васкрсе, 3, источна 1, и четири Отаца гл. 5. **Глава** Отаца, гл. 8. ѿ **нынкѣ**: **Превлагословенна ѣси**: **Славословије** велико и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа на 6 и Отаца песма 3. на 4. После **Кѣода** тропар васкрсан и Отаца, **Глава** ѿ **нынкѣ** **кондак** Отаца гл. 6. **Рѣкописаннагѣ ѡ**кразѣ: **Прокимен** гл. 4. **Благословеннѣи ѣси** господи **Кѣже ѡтецѣ** нашихѣ, ѿ **хвало** ѿ **прославиши** ѿ **ма** твоѣ **во вѣки**. Апостол **ко Ѣврисѣмѣ** **зач.** 328. **Икрою** прїидѣ: Еванђеље по Матеју **зач.** 1. **Книга** родства **Иисѣса**: Редовно недељно оставља се. **Причасно**: **Хвалите** господѣ: и **Радѣйтѣса**:

26. Недеља Светих Отаца у претпразнству Божића.

т. ј. кад падне на 20. 21. 22. и 23. децембар.

На малом вечерњу као обично.

На великом вечерњу на Господи **козвѣхѣ**: Стихире васкрсе 3, источна 1, предпразнства 3, гл. 6. **Подобан**, и 3 Отаца глас 6. **Глава**, гл. 6. **Данїлах мѣжѣ**: ѿ **нынкѣ**: предпразнства гл. 6: **Биртѣи** **благѡ**красисѣ: **Кѣодѣ**: **Прокимен** дана, и **паримеја** 3, Отаца. На литији стихире предпразнства онога дана **стиховнѣа** и Отаца гл. 1. **Двчами ѡ**блѣстакнѣса: **Глава** гл. 3. **Протцѣвѣ соборѣ**: ѿ **нынкѣ** предпразнства гл. 3. **Благѡ**красисѣ **Кидѣимѣ**: На стиховнѣе стихире васкрсе, **Глава**, гл. 2. **Радѣйтѣса** пророцы: ѿ **нынкѣ**: предпразнства гл. 2: **Сѣ** **кромѣ** **приближисѣ**: На благословеннѣи **хѣккѣвѣ**: Тропар Богородице **дѣво**: 2, и Отаца: **Кѣліѣ вѣрѣ**: 1. (ако нема бденија тропар васкрсан, **Глава** Отаца, ѿ **нынкѣ**: предпразнства).

На јутрењу на **Богѣ** господѣ: Тропар васкрсан 2, **Глава** Отаца, ѿ **нынкѣ**: предпразнства гл. 4. **Гѡтовисѣ** **Кидѣимѣ**: Катизме; сједални васкрсени с богородичнима њиховим, и **аггелскѣи** соборѣ: и инакој. Степени и прокимен гласа: еванђеље васкрсно. **Поскрсеніе** Хрїстово: и све друго васкрсно. Канон васкрсан са **ир-**

мосом на 4, предпразнства на 4, и Отаца на 6. Катавасија: Христосъ раждаетсѧ: По 3. песни ипакој Отаца. По 6. песни: кондак гл. 1. Биселисѧ Бидлими: и икос. По 9. песни: Гватъ господь Богъ нашъ: свѣтилан васкрсан, Глава Отаца, ѿ нынѣ: предпразнства. На хвалите стихире васкрсне и Отаца гл. 5. Глава Отаца гл. 8. Законныхъ ѡучиній: ѿ нынѣ: Превлагословинна ѿси: Славословије велико и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа на 4, Отаца песма 3. на 4, и предпразнства песма 6. на 4. После Входа: тропар васкрсан, Отаца, и предпразнства. Глава: кондак Отаца, ѿ нынѣ: предпразнства. Прокимен Отаца: Благословенъ ѿси господи Боже ѡтецъ нашихъ: Апостол къ Евреемъ зач. 328. Вѣрою прииде Авраамъ: Еванђеље по Матеју зач. 1. Книга родства Исуса Христа: Недељно редовно се оставља. Причасно: Хвалите господа: и Радѡйтесѧ.

27. Претпразнство Божића и Недеља светих Отаца.

кад падне на Бадъидан. (24. декем.)

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне 4. Глава ѿ нынѣ: предпразн. На стиховње стихира васкрсна и Богородице. Глава ѿ нынѣ: богородичан: Трисвѣтои: Тропар васкрсан, Глава ѿ нынѣ: предпразнства.

На великом вечерњу: Блаженъ мѡжъ: на Господи возвахъ: стихире Отаца 6, и предпразнства 4, гл. 6. подобан. Глава Отаца: Даниилъ мѡжъ: ѿ нынѣ: предпразнства гл. 6. Крстепе благоокрасисѧ: Входа. Прокимен дана, и паримеја 3 Отаца. На литији стихире предпразнства гл. 5., писане тога дана на Господи возвахъ: Глава гл. 3. Праотцевъ соборъ, ѿ нынѣ: гл. 3. Благоокрасисѧ Бидлими: На стиховње стихире предпразнства гл. 2. самоподобан Домѣ Евфродокъ: Глава гл. исти: Радѡйтесѧ пророцы: ѿ нынѣ: предпразнства глас исти: Се время приближисѧ: На благословини хлѣбехъ: тропар Отаца гл. 2. Велик вѣры: 2, и предпразнства гл. 4. Написовашисѧ иногда: 1.

На јутрењу на Богъ господь: Тропар васкрсан 2, Глава Отаца, ѿ нынѣ: предпразнства: Написовашисѧ иногда: По 1. катизми сједални Отаца; по 2. катизми сједални предпразнства: Ангелскій соборъ: и сједалан Отаца. Степени и прокимен гласа, еванђеље васкрсно. Воскрисниѣ Христово: и све остало васкрсно. Канон Отаца гл. 6. са ирмосом на 8. Ирмос Колною морскою: по двапут, тропари на 6; (у овом су канону по два стиха васкрсна, стога се не поје канон васкрсан) и предпразнства на 6, гл. 2. Катавасија: Христосъ раждаетсѧ: по 3. песни ипакој Отаца. По 6. песни кондак Отаца гл. 1. Биселисѧ Бидлими: и икос. На 9. песни поје се Чистѡишю: свѣтилан Отаца: ѿ сѣмени вводитсѧ: Глава: Патриарховъ ѡбранѡи: ѿ нынѣ предпразнства: Биселисѧ Бидлими: На хвалите: Стихире Отаца 3, гл. 5. и предпразнства 3, Глава

Отаца гл. 8. Законныхъ оученій: ѿ нынѣ: Приблагословенна еси: Славословіе велико, и тропаръ васкрсан.

На литургији блаженн од канона Отаца песме 3. и предпразнства песма 6. После Вѣода тропаръ васкрсан. Отаца и предпразнства. Глава, кондакъ Отаца, ѿ нынѣ: предпразнства. Прокименъ Отаца: Благословенъ еси господи Боже отецъ нашихъ: Апостолъ къ Евреямъ: зач. 328. Вѣрою прїиде: Еванђеље по Матеју зач. 1. Книга родства Іисуса: Причасно: Хвалите Господа: и Радѣйтиса: Литургија Златоустова.

28. Часови уочи Божића, названи Царски Часови.

Пази! Ако Божић падне у недељу или понедељник онда се ови часови врше у претходни петак, иначе свагда пре подне на Бадњидан.

На часове звони у 8 сати пре подне. Служе се у Епитрахиљу и Фелону. Налонъ се поставља насред цркве, ближе солеји, и до ње свећњак са запаљеном свећом. Свештеник отворив двери излази кроз њих с еванђељем у храм и постави га на налоњу, узме кадионицу и кадећи отпочне часове са: Благословенъ Богъ нашъ: Глава твѣ Боже нашъ слава твѣ: Царю небесный: и трисвѣтое. Кади еванђеље на налоњу унакрст, иде у олтар и окади га, затим кади престоне иконе и сав храм. После возгласа чита се пс. 5. Глаголы мои въшши: 44. Орыгну сердце мое: и 45. Богъ нашъ прикѣжници: Глава: тропаръ предпразнства: Написахъ есмь ѿногда: ѿ нынѣ: Что та наричема: Затим тропаре Софронїеве (поју се самогласно) гл. 8. Видели е оуготовиса: друга страна поје исти тропаръ без припева; затим прва страна припев: Богъ ѿ юга прїидетъ: и тропаръ гл. 3. Нынѣ пророческое: и друга страна припев: Господи оуслышахъ слухъ твой: и исти тропаръ. Прва страна: Глава гл. 8. Сѣм глаголетъ Іосифъ: ѿ нынѣ: исти тропаръ. Прокименъ гл. 4. Господь рече ко мнѣ: сынъ мой еси ты. азъ днесь родихъ та. Паримеј, Пророчества Мїхїина: Сѣм глаголетъ Господь: Апостолъ къ Евреямъ зач. 303. Многочестнѣ: Еванђеље по Матеју зач. 2. Іисусъ Христово рождество: затим Стшпы мои изправи: трисвѣтое и кондакъ: Дѣва днесь: Господи помилуй 40. и Иже на всакое время: Честнѣйшю, свештеник: Боже оуцедри ны: и Христе свѣте: Затим одмах почиње трећи час. Прїидите поклонимса: 3. и пс. 66. Боже оуцедри ны: пс. 86. Основанїа егво: и пс. 50. Помилуй ма Боже: Глава, ѿ нынѣ: Аллилуїа 3. Господи помилуй 3, Глава, тропаръ Написахъ есмь ѿногда: ѿ нынѣ: Богородице ты еси лоза: Затим тропаръ гл. 6. без припева: Сѣм Богъ нашъ: друга страна то исто; без припева. И прва страна опет припев Богъ ѿ юга: и тропаръ гл. 8. Пржде рождества: и друга страна припев: Господи оуслышахъ: и исти тропаръ. Глава гл. 3. Іосифе оцы нашъ: ѿ нынѣ: исто. Прокименъ гл. 4. Отроча родиса намъ сынъ и дядиса намъ: Паримеј: Пророчества Іеремїина:

Сий Богъ нашъ: Апостолъ къ Галатомъ зач. 208. Прежде пришествіа: Еванђеље по Луци зач. 5. Изыде повелѣніе: затимъ: Господь Богъ благословихъ: трисватоѣ, кондакъ: Дѣва днесь: Господи помилуй 40. Иже на всакоѣ: Честнѣйшю: Свештеникъ: Молитвами сватыхъ ѡтець нашихъ: и молитва: Владыко Боже ѡтче: и час шести.

Пази! На трећем и шестом часу не кади се сав храм, но еванђеље, престоне иконе и певнице.

После: Владыко Боже ѡтче: прїидите поклонимса: 3, пс. 71. Боже судъ твой: пс. 131. Помани Господи: и пс. 90. Живыи въ помощи: Слава ѡ нынѣ: ѡллилаѡ 3, Господи помилуй 3. Глава тропаръ: Написовашесѡ иногда: ѡ нынѣ: Иже не ѡмамы: и тропаръ гл. 1. без припева. Прїидите въкрїи: друга страна исто; и опет прва страна припев: Богъ ѡ юга: и тропаръ гл. 4. Слыши небо: и друга страна припев: Оуслышахъ господи: и тропаръ исти. Глава гл. 5. Прїидите хрїстеносїи: ѡ нынѣ: исто. Прокимен гл. 4. Изъ чрева прежде денницы: Наримеј, Пророчества Исаїина: Приложи господь: Апостолъ къ Евреемъ зач. 304. Къ началѣ ты господи: и еванђеље по Матеју зач. 3. Исѡс рождшесѡ: Скорѡ да предвараѡхъ: трисватоѣ. Кондакъ Дѣва днесь: Господи помилуй 40. Иже на всакоѣ: Честнѣйшю: Свештеникъ: Молитвами сватыхъ ѡтець: и молитва: Боже ѡ господи сила: и час девети. Прїидите поклонимса 3, пс. 109. Рече господь гогодеви: пс. 110. Испокѣмса твѣ: и пс. 85. Приклони господи оухо: Слава, ѡ нынѣ: ѡллилаѡ 3, Господи помилуй 3, и Глава, тропаръ: Написовашесѡ иногда: ѡ нынѣ. Иже насъ ради: и тропаръ без припева гл. 7. Оудивлешесѡ Иродъ: друга страна исто. И прва страна припев Богъ ѡ юга: и тропаръ гл. 2. Егда Исифъ дѣво: страна друга припев: Господи оуслышахъ: и исти тропаръ. Затим стихира: Днесь раждаетса: Глава ѡ нынѣ исто. Прокимен гл. 4. Мати Сїонъ: и наримеј: Пророчества Исаїина: Отроча родисѡ намъ: Апостолъ ко Евреемъ зач. 306. Свѣтай и ѡсвѣщамїи: Еванђеље по Матеју зач. 4. Ѣшедшымъ волхвумъ: затимъ Не предаждь насъ: трисватоѣ. Кондакъ: Дѣва днесь: Господи помилуй 40. и Иже на всакоѣ время: Честнѣйшю: Свештеникъ: Молитвами сватыхъ ѡтець: и молитва Владыко господи Исѡсе Хрїсте:

Пази! На 9. часу кади се сав храм, као и на првом часу. После молитве: Благослови дѡше моѡ: Глава: Хвали дѡше моѡ: ѡ нынѣ: Единородный сыне: Ко царствїи твоимъ помани насъ: и друго; Глава ѡ нынѣ: Помани насъ господи: Ѣслави ѡстави: Ѣтче нашъ: и кондакъ Дѣва днесь: Господи помилуй 40, и молитва: Бсвѣтла троице: Достояно: и отпуст. — Вечерње бива с литургијомъ Василија Великогъ у своје време.

Пази! На Бадњи дан бива литургија Василијева (почиње вечерњемъ), а на Божићъ Златоустава. Но ако Бадњи данъ падне у суботу и недељу литургија Василијева бива на Божићъ, а на Бадњи данъ Зла-

тоустова, с обичним почетком, не вечерњем, — (Кад Бадњи дан падне у суботу: Блажени од канона предпр. песма 3 и 6; по входу тропар предпр. с. л. и н. кондак предпр. Прок. дана, ап. суботе пред Божићем зач. 205, еванђ. Матеј. зач. 53. Причасно: Радѣйтесь праведнии. — Кад Бадњи дан падне у недељу види литургију у прав. 27, стр. 82.) — а вечерње бива по подне у своје време, по овом правилу:

У суботу се поје прва катизма сва, а у недељу само 1. антифон: Блаженъ мѣжъ: на Господи воззвахъ: стихире празника на 8, гл. 2. самогласан: Прїидите возрадемса: Слава ѿ нынѣ глас исти: Ѧвгѣствѣ ѣдиноначалствѣющѣ: Бѣходъ са еванђелем. Прокимен дана, и паримеји; после тога не поје се трискатое: но одмах мала јектенија, и по возгласу, прокимен гл. 1. Господь рече ко мнѣ сынъ мой ѣси ты, азъ днесь родихъ тѣ. Апостолъ къ Галатомъ зач. 207. По чловѣкъ глаголю: Еванђеле по Луци зач. 5. Ѧзыде повелѣнїи: Јектенија: Рцемъ вси: Сподоби господи: и Исполнимъ вечернюю молитву: и возглас, премѣдрость и отпуст. Затим се постави свећњак са упаљеном свећом и налоњ насред цркве, свештеник изнесе икону празничну, постави на налоњу и стане пред њу и свештеник поје тропар празника. Слава, ѿ нынѣ: кондак, потом унесе икону у олтар, да не би ко, пре времена целивао.

29. Божић (Рождество Христово)

(25. декем.)

На Бадњи дан у 1 сат после подне звоне сва звона, а свештеник се облачи у потпуно одјејаније и отпочиње литургију с. Благословинно царство: Ако служи ђакон, рекне ђакон најпре: Благослови владыко: и чатац Царю нѣвисный: трискатое, господи помилѣи 12 пута: Слава ѿ нынѣ: прїидите поклонимса: 3. и пс. 103. велика јектенија, иза које, ако је субота, чита се сва прва катизма, ако је недеља, само прзи антифон Блаженъ мѣжъ: иначе нема катизме, но одмах Господи воззвахъ: гл. 2. Свештеник свршује проскомидију, и ђакон кади сав храм. Појци поју стихире празника на 8 гл. 2. самогласан Прїидите возрадемса: Слава ѿ нынѣ глас исти: Ѧвгѣствѣ ѣдиноначалствѣющѣ: Бѣходъ са еванђелем. Свештеник говори молитву входа. Свѣте тихїи: Прокимен дана. Ако је петак онда велики прокимен: Кто Богъ велиїи: и паримеји; усред читања поје се тропар са стиховима гл. 6. Тайно родилса ѣси во вертепѣ, но небо тѣ всѣмъ проповѣда, ѣкоже оуста свѣзда предлагал спасе, — ѿ волхвы ти приведе вѣрою покланяющыася тебѣ, съ ними же, помилѣи насъ: и други: Возсіалъ ѣси Христе ѿ дѣвы, развмнои солнце правды, и свѣзда тѣ показа во вертепѣ вмѣщающася неимѣстимаго — волхвы наставилъ ѣси на поклоненїе твою, съ ними же тѣ величавъ: жизнедавче слава тебѣ. Затим мала јектенија и: Ѧко святъ ѣси Боже нашъ: и Трискатое: Прокимен гл. 1. Господь рече ко мнѣ: сынъ мой ѣси ты, азъ днесь родихъ тѣ. Апостолъ:

ко Євримъ: зач. 308. Многочастнѣ ѿ многошврзнѣ: Еванђеље по Луци зач. 5. Изъде повелѣнїи: и даље литургија Василија Великог. Место: Достойно: ѿ тѣбѣ радовѣтса. Причасно: Хвалите господа: После отпуста се постави свећњак са запаљеном свећом и налоѣ на сред цркве, свештеник изнесе икону празничну, метне је на налоѣу и стојећи пред њом поје тропар празника, Слава ѿ нынѣ: кондак, и унесе опет икону у олтар.

Пази! Ако Божић падне у недељу, не поје се ништа васкрсно; и ма у који дан да падне, поје се ујутру на јутрењу велико повечерије овако:

У 4 сата ујутру звоне сва звона на јутрење. Јереј и ђакон, пошто се обуку, (свештеник у Епитрахилъ и Фелон) окаде цркву онако, као што је изложено о бденију и са Слава свѣтѣй отпочиње се велико повечерије. Слава тѣбѣ Боже нашъ слава тѣбѣ. Царю небсннй: трисвѣтос: и остало читање. Затим се поје Ѣз нами Богъ: место обичних тропара, долази тропар празника; место: Помилий насъ господи: кондак празника. После Слава во вышнихъ: бива литија. Свештеник и ђакон с кадионицом, излазе на царске двери, и праћени свећоносцима одлазе у паперту с појцима, који поју стихире на литији гл. 1. самогласан: Нико ѿ земаля: Слава, гл. 5. Болсви перѣдстїи: ѿ нынѣ: гл. 6. Диквютъ аггели: За то време ђакон кади св. храм. Затим чита молитву Спаси Боже люди твоа: После овога излазе из паперте у храм, при појању стиховъ их стихира гл. 2. Келїи ѿ преславное чѣдо: Слава, гл. 4. самогл. Вселїса Іерусалиме: ѿ нынѣ: глас исти Ко вртїпъ вселїса ѣси: На благословенїи хлѣбшвх: тропар празника гл. 4. Рождество твоє: 3. Пѣди ѿ ма господне, 3. Свештеник стојећи пред дверима, окренут лицем западу с ђаконом, који држи петохлѣбницу, благосїля народ говорећи: Благословенїе господне на васъ: улазе кроз царске двери у олтар, а појци: ѿминь. Богатїи ѿбнїраша: За овим одмах шестосалмије са: Слава во вышнихъ Богъ; На Богъ господъ: тропар празника 3, обичне катизме, и сједалан празника гл. 1: Ко ѿслѣхъ: и други гл. 3. Прѣвѣчнаго: Полијелеј и Величаније: Величанїа тѣ, живодавче Хрїсте, насъ ради нынѣ плотїю рождшагосѣ, ѿ вїзневѣстннм ѿ пречистым дѣвм Марїи: Псалм избрани: Воскликните господевн всѣ земаля: и сједалан гл. 4. Прїидите вїдїмїх вѣрїи: Степени 1. антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. Изъ чрека прежде деннцы родїхъ тѣ: Еванђеље по Матеју зач. 2. Инсѣх Хрїстове рождество: и пс. 50. Место Молитвами: Слава гл. 2. Ксаческаѣ днєсь радости ѿполнѣютса, Хрїстосъ родїса ѿ дѣвм: ѿ нынѣ: Ксаческаѣ днєсь радости ѿполнѣютса, Хрїстосъ родїса во вїдїлемѣ: Помилий ма Боже: и стихира гл. 6. Слава во вышнихъ Богъ: Канона два, гл. 1., оба са ирмосом на 8, напоследку ирмоси оба канона, свака страна свој ирмос. По 3. песми ипакој гл. 8. Начатокъ ѿзыкъ: По 6. песми кондак гл. 3. Дѣва днєсь: и икос. На 9. песми се не

поје: Чистиѣишю: по припеви празника: Величай душе моя: и ирмос: Таинство странно: друга страна поје такође припев и ирмос и остали припеви тропарима 1. канона. Затим прва страна поје припев 2. канона и ирмоса: Любити оубо намъ: и друга страна исти припев и ирмос, а остали припеви тропарима другога канона, нанослетку се поје први припев и ирмос, и други припев и ирмос, ђакон кади сав храм. Свјетилан празника: Посѣтилъ ны ѣсть: 3. На хвалите: стихире гл. 4. самогл. Василитеса правдин: Слава гл. 6. Ђгда время: ѡ нынѣ гл. 2. Днесь Христосъ во Видлимѣ: Славословије велико, и тропар празника 1, јектенија и отпуст овај: Иже во вѣрѣиѣ родивыйся, ѡ въз ѡслѣхъ возлюбѣи нашѣго ради спасенїа, Христосъ истинный Богъ нашъ молитвами причистыа своа матере: и т. д.

На литургију звоне сва звона и поју се Антифони: Исповѣмся тебе господи: и Молитвами богородицы, спаси спаси насъ, и други: Блаженъ мужъ волющаго господи: и Спаси ны сыне вождїи, рождѣйся ѡ дѣвы поющїа ти ѡблаба; и трећи: Рече господь господеви моимъ: и тропар: Рождество твоє: Входна: Изъ чрева прежде днницы родихъ тѣ, клатся господь ѡ не расклется, ты ирво во вѣкх по чинѣ Мелхиседековѣ. Тропар: Рождество твоє: Слава, ѡ нынѣ: кондак: Дѣва днесь: место: Трисвѣтаго: Ђлицы во Христа креститиса: Прокимен гл. 8. Еса земля да поклонитса тебе, ѡ поств тебе, да поств же ѡмни твоимъ вышнїи. Апостол къ Галатимъ зач. 209. Ђгда прїиди: Евангелїе по Матеју зач. 3. Исусъ рождшѣся: Место Достояно: ирмос: Величай душе моя, чистиѣишю ѡ славнѣишю горнихъ, конствъ, дѣв причиствю богородицѣ. Таинство странно: до Оданија. Причасно: Изъ каваїиѣ посла господь людемъ своимъ. Отпуст као на јутрењу, само се спомине и светитель, чија се литургија служи, Златоусти или Василије Велики.

30. Служба Сабору Богородице.

(други дан Божића 26. декем.)

На вечерњу катизме нема. На Господи воззвахъ: стихире празника гл. 2. Прїидите возрадовася: Слава ѡ нынѣ гл. 6. Слава во вышнихъ Богъ: Входъ с кадионицом, прокимен велики гл. 7. Кто Богъ влїи, ѡкво Богъ нашъ; ты ѣси Богъ, творай чѣдса. (Ако је субота, поје се Господь воцариса) јектенија, и стиховнѣ стихире празника гл. 8. самогл. Приславно таинство: с припевима. Слава, ѡ нынѣ: гл. исти. Во Видлимѣ стикшася: нынѣ ѡбшашин: Тропар празника: Рождество твоє: и отпуст: Иже во вѣрѣиѣ родивыйся:

На јутрењу на Богъ Господь: Тропар празника: Рождество твоє: 3. Катизме обичне; и сједални празника, ца се поје или чита ис. 50. Канони, оба празника као на сами празник, ирмоси оба канона по двапут, тропари на 12. Катавасија, ирмоси оба канона. По 3. несми кондак и икос и ипакој празника. По

6. песни кондак гл. 6. **Иже** прижде диницы: и икос; на 9. песни се не поје **Чистнѣйшю**: но припеви празника, као и на сам празник. Свјетилан празника 3. На хвалите: стихире празника гл. 4. **Беслантеса праведни**: **Глава** гл. 6. **Днесь** невидимог: **и нынѣ** гл. 2. **Днесь Христосъ**: **Славословије** велико, тропар празника, и отпуст празнични.

На литургији блажени од канона празника песма 3. и 6. **По входѣ**: **Прїидите поклонимса ѿ припадимъ** ко Христѹ, спаси ны сыне вождїи, **рождїиса ѿ дѣвы**, поюшша ти **ѡллилїа**. (Овако се поје све до Оданија празника). Тропар празника, **Глава**, **и нынѣ** кондак **Иже** прижде диницы: **трисвато**. **Прокимен** гл. 3. **Вличите дѡша** моя **господа**, **и возрадовася дѡухъ мой ѿ Божѣ** **спасѣ** **моимъ**. **Апостолъ** къ **Евреимъ** **зач. 306**. **Свѣтлай ѿ ѡсвѣщанїи**, **еванђеље** по **Матеју** **зач. 4**. **Ѣшдшымъ** **волхвшмъ**: **Причасно**: **Извѣстїи** **посла**: **Отпуст** празнични.

Пази! Ако Сабор Св. Богород. падне у недељу види на стр. 88 прво „Пази“, а ако у понедељак види правило у недељу Св. Богоотаца.

Недеља св. Богоотаца.

У недељу по Божићу чини се спомен светих и праведних Јосифа Заручника, Давида Цара и Јакова Брата Божија.

Ако падне Божић у недељу, не свршује се спомен светих Богоотаца у идућу недељу, јер наступа јануар месец, и прође Оданије празника, по се свршује та недеља 26. децембра, на појутарје празника, т. ј. у понедељник, и то по овом правилу:

У недељу (на сам Божић) на вечерњу на Господи **воззвахъ**: стихире празника гл. 2. **Прїидите** **возрадѡимса**: 3, и **Светих** 3, гл. 1. **Богоотца** **вси**: **Глава** **Светих** гл. 6. **Памать** **совершамъ**: **и нынѣ** празника гл. 6. **Слава** **во** **вышнихъ**: **Входъ**. **Прокимен** **велики**: **Кто** **Богъ** **всѣи**: На стиховиѣ стихире празника с припевима. **Глава** гл. 6. **Свѣршннихъ** **памать**: **и нынѣ**: празника. Тропар **Светих** гл. 2. **Благорѣствїи** **Јосифи**: **Глава**, **и нынѣ** празника.

На јутрењу на **Богъ** **господъ**: тропар празника 2, **Глава** **Светих**, **и нынѣ** празника, катизме; сједални сви празника. Пс. 50. канон празника; први са ирмосом на 6, ирмос по дванут, тропари на 4, и други канон празн. на 4, и **Светих** на 4, **Катавасїја** ирмоси оба канона. По 3. песни кондак **Богородице** гл. 6. **Иже** прижде диницы: икос његов, и сједалан **Светих**, **Глава**, **и нынѣ** празника. По 6. песни кондак **Светих** гл. 3. **Кисѣла** **днесь**: и икос: На 9. песни не поје се **Чистнѣйшю**, но припеви празника. Свјетилан **Светих** 2. **Глава**, **и нынѣ** празника. На хвалите стихире празника гл. 4. **Глава** **Светих**, гл. 8. **Кровъ** **и** **огнь**: **и нынѣ**: празника гл. 2. **Днесь Христосъ** **въ** **Евдлимѣ**: **Славословије** велико, тропар **Светих**, **Глава** **и нынѣ**: празника, отпуст празнични.

На литургији блажени од канона празника песма 3. и **Светих** 6. **По входѣ**: **Спаси** **ны** **сыне** **вождїи** **рождїиса ѿ дѣвы**: тропар празника и **Светих**, **Глава** кондак **Светих**, **и нынѣ** **Богородице**:

Иже преже дѣнницы: Прокимен гл. 3. Величитъ дѣша мѡѡ: Апостолъ къ Галатѡмъ зач. 306. Свѣтай ѿ Свѣщѣннѣи: и други Светих: къ Галатѡмъ зач. 200. Сказѡю вамъ: Еванѣље Богородице, и Светих по Матеју зач. 4. Ѣшедшымъ волхвумъ: место Достояно, ирмос: Таинство странно: Причасно: Изъявленіе посла: и друго Радѡйтѣса.

Пази! Ако та недеља падне по Божићу 26. 27. 28. 29 и 30. дец. онда се служба свршује по овом правилу:

У суботу на великом вечерњу, после катизме на Господи возвахъ: стихире васкрсне 3, празника 4, и Светих 3, гл. 1. Богоотца вси восхваляемъ: Глава гл. 6. Память совершамъ: ѿ нынѣ: богородичан гласа. Вхѡдъ, прокимен дана. На литији стихире празника, што се поје на сами празник, са славомъ заједно. На стиховнѣ стихире Октоиха. Глава гл. 6. Свѣщѣннѣихъ память: ѿ нынѣ празника. На благословѣннѣи хлѣбехъ: Тропар празника Рождество твоѡ: 2, и Светих гл. 2. Благословѣствѡи Ісѡсѡви: 1. (Где нема бденија: тропар васкрсан, Глава Светих, ѿ нынѣ празника), отпуст: Иже во вѣртепѣ.

У недељу на јутрењу на Богъ Господь: тропар васкрсан 2, Глава, Светих, ѿ нынѣ празника. Катизме: сједални васкрсни с богородичнима ѿиховим ѿггелскѡи соворъ: ипакој гласа. Степени и прокимен гласа. Еванѣље васкрсно, Воскресеніе Хрѡстово: и све остало васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, и Богородице на 2, празника на 4 и Богоотца на 4. (Ако је 26. дец. Канон васкрсан са ирмосом на 4 и празника оба канона на 6, и Богоотца на 4.) Катавасија: Хрѡсѡсъ раждаетса: По 3. песни кондак и икос празника, и сједалан Светих. По 6. песни кондак Светих гл. 3. Веселѡ днѣсь Давѡдъ: и икос. На 9. песни поје се: Чистѡтѡишѡю: Свѣтилан васкрсан, Глава, Светих, ѿ нынѣ празника. На хвалите: стихире васкрсне и празника. Глава, Светих гл. 8. Кровь ѿ ѡгнь: ѿ нынѣ: Прѣблагословѣннѣи ѡси: Славословије велико, тропар васкрсан, отпуст: Воскресѡи ѿз мертвѡхъ.

На литургији блажени гласа на 4. празника песма редовна на 4, и Светих песма 6, на 4. По вхѡдѣ: Прѣидите поклонитса: воскресѡи ѿз мертвѡхъ. Тропар васкрсан, празника и Светих: Глава, кондак Светих ѿ нынѣ празника. Прокимен гласа и Светих: Дивнѡ Богъ во свѣтѡхъ спѡнѡхъ Богъ ісраилѡвѡхъ. Апостолъ къ Галатѡмъ зач. 200. Сказѡю вамъ: Еванѣље по Матеју зач. 4. Ѣшедшымъ волхвумъ: и редовно недељно. Причасно Хвалите господа: и Радѡйтѣса: отпуст: Воскресѡи ѿз мертвѡхъ.

Указ о Апостолима и Еванѣљима

у суботу и недељу после Божића.

Пази! Ако Божић падне у недељу, онда између Божића и Богојављења има једна субота и једна недеља, те се свршује правило недеље по Божићу други дан Божића. На литургији

апостол и еванђеље Недеље по Божићу. У суботу, на Оданије празника, чита се апостол и еванђеље најпре суботе по Божићу, а затим суботе пред Богојављењем. Прокимен и причасно празн. А 1. јан. прокимен, апостол и еванђеље чита се недеље пред Богојављењем најпре, затим Обрезања и св.Василија

Пази! Ако је Божић у понедељник, и онда има међу Божићем и Богојављењем једна субота и недеља и субота пада 30. дец. На литургији прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре суботе по Божићу, затим суботе пред Богојављењем. А недеље по Божићу чита се апостол и еванђеље на Оданије празника. Недеље пак пред Богојављењем апостол и еванђеље чита се 1. јан., као што ће се видети ниже кад 1. јан. падне у недељу.

Пази! Ако је Божић у уторник, онда између Божића и Богојављења има две суботе, а једна недеља. Субота по Божићу пада 29. дец. На литургији апостол и еванђеље и причасно најпре суботе по Божићу, потом Младенаца. Недеље по Божићу поје се служба 30. дец. Недеље пак пред Богојављењем апостол и еванђеље чита се на литургији 1. јануара, испред апостола и еванђеља Обрезања и Светога Василија Великога.

Пази! Ако је Божић у среду, четвртак или петак онда међу Божићем и Богојављењем има две суботе и две недеље. И у прву суботу и недељу чита се апостол и еванђеље суботе и недеље по Божићу, а у другу суботу и недељу чита се апостол и еванђеље суботе и недеље пред Богојављењем.

Пази! Ако је Божић у суботу, онда међу Божићем и Богојављењем има две недеље, а једна субота; и недеље по Божићу свршује се служба други дан Божића, а на Оданије празника, које пада у петак чита се апостол и еванђеље суботе по Божићу; у суботу пред Богојављењем на литургији чита се апостол и еванђеље 1. јануара: најпре Обрезања, затим суботе; у недељу пак пред Богојављењем на јутрењи се чита најпре недеље пред Богојављењем, затим редовно недељно¹ а на литургији прокимен апостол и еванђеље најпре недеље пред Богојављењем, затим светога, и редовно, ако не буде одступке.

31. Служба Св. Архиђакону Стефану.

(27. децембра.)

(Где је храм цркве или где се светкује.)

На великом вечерњу **Клѣжѣ мѣжѣ**: први антифон; на Господи **возвахъ**: стихире празника 3, глас 1. писане на стиховњи тога дана: **Иже ѡзѣ Отца**: и светога 5. гл. 4. подоб. **Дѣха благодатію**: прве две понављајући. **Слава**, гл. 2. **Царю и владыцѣ**: **Ѧ ѡмнѣ**:

¹ Овако Типик: по ово не може стајати, јер Недеља пред Богојављењем нема свог засебног јутрењског еванђеља, стога треба читати редовно недељно васкрсно.

гл. 2. **Кѣліе ѿ приславное чѣдо:** Входъ: Прокимен дана, и паримеји; први из Дѣланій сватыхъ апостолъ: зач. 16. гл. 6. ст. 1. до 9., други из Гокорнагъ посланіа Іваннова первагъ, зач. 73. гл. 3. ст. 21—24. и гл. 4. ст. 1. — 7., и треки из Гокорнагъ посланіа Іваннова первагъ, зач. 11. гл. 4. ст. 11. — 17. На литији стихире гл. 2. самогл.: **Первомѣчника ѿ долаго Хрїстова оугодника, Стефана перво-діакона достойна почтимъ; той ко столъ посреди везаконникъ, ѿдѣсною ѡтца сына видѣ.** И друга стихира глас исти:

Ревности божественна исполнѣх, апостоли первомѣчници Стефане досточѣдни, ревнѣа поревновалѣ ѡси Богъ вседержителю, ѿже ѿ божественныхъ та чѣдѣхъ исполнена показа: страннѣ во ревность ѿмѣа, дѣйствиѣмъ нравъ стажалѣ ѡси. Тѣмже въ вышнихъ сый съ вышними лики вселѣмъ молиса вогоридче Словъ Хрїстъ Богъ нашѣмъ, даровати намъ велію милость. Глава гл. 6. **Первый въ мѣченицѣхъ: писана на стиховнѣи вечерѣа, ѿ нынѣ: гл. 6. празн. **Диквютъ аггели вси: На стиховнѣе стихире гл. 1. Стефане всеблажене, ѣдемъ мысленный потикаѣ ѡси, ѿкъ рѣка наводнаѣма божественными водами, ѿ землю напоеніи тайными наполни ѡси, ѿ сію плодоноснѣ показалѣ ѡси: Тѣмже молиса, даровати дѣшамъ нашимъ, миръ и велію милость. Глава, гл. 8. **Радѣиса ѡ господѣ рѣкциносче Стефане, подобникъ кладыки: занеже ѿ первомѣчникъ былѣ ѡси Хрїста царѣ нашѣгъ: ѿ мѣсть везаконныхъ Іудей оупраздниа ѡси, молиса ѡ насъ ко Господѣ. ѿ нынѣ: празн. гл. 8.: Какъ ѿзрѣкъ великов: писане на стиховнѣи јутренској. На благословеніи хлѣквѣхъ: тропар св. Стефана гл. 4. **Подвигомъ до-врымъ: 2, и празника: 1, отпустъ празнични: ѿже во вертепѣ:********

На јутреню на Богъ Господь: тропаръ празника 2, Глава, светога ѿ нынѣ: празника. По првој катизми сједалан светога гл. 1. **Апостоли Хрїстовъ: писан по 3. песми и после икоса Глава ѿ нынѣ: празника **Бисѣмнное зачатіе:** По другој катизми сједалан светога гл. 4. **Наста празднолюбцы свѣтлое торжество память богомѣдрагъ ѿ первомѣчника Стефана, вселѣщи концы земли, сіюючи зарями чѣдѣхъ въ мѣрѣ, носѣщи челоуѣкѣмъ нѣшкѣднѣю благодать; молиса во господѣи спасти дѣшы наша. Глава ѿ нынѣ: празника гл. 8. **Нѣвѣстимый вѣдѣ: Полијелеј и Величаније:** Величѣмъ та апостоли хрїстовъ первомѣчници и архидіаконѣ Стефанѣ, и чтѣмъ волѣзни и трѣди твоѣ, имиже трѣдилса ѡси во благовѣстїи Хрїстовѣ. **Псаломъ избрани: Нѣвѣса покѣдаютъ:** После полијелеја сједалан гл. 8. **Молніами твоихъ словесъ божественныхъ, попалнаѣ ѡси премѣсть лѣкѣвѣю, вѣрными просвѣтилѣ ѡси, воспѣвати ѡже во плоти пришѣствіе, первомѣчници блаженне, всеми владычествѣющагъ, и тогъ страсти божественнѣй поревновалѣ ѡси. Ѣноюдѣже сошедшиса свѣтѣю твою память совершѣмъ вселѣрѣса, ѿ согласнѣхъ вопѣмъ ти: Стефанѣ Апостоли, моли Хрїста Бога согрѣшнѣй ѡставленіе даровати, чтѣщымъ любовію свѣтѣю память твою. — Степени први антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. **Ко всю землю ѿзыде вѣціаніи ѿхъ: Еванѣлье по Луци зач. 51. или********

Мат. зач. 96. пс. 50. Слава: Молитвами свѣтаго Апостола, првомѣчника и архидіакона Стефана: ѿ нынѣ: Молитвами Богородицы: Помилий ма Боже: и стихира гл. 6. Первыи въ мѣчницѣхъ: писана на стиховнии вечерня. Канон празника са ирмосом на 6, гл. 1. и светога на 8, гл. 5. Катавасија: Христосъ раждаетса: По 3. песни кондак празн. и икос, Слава, сједалан светога, ѿ нынѣ: богородичан: Рождество възсѣмное: По 6. песни кондак св. Стевана гл. 3. Кладька вчера: и икос. На 9. песни поје се Чистѣйшю: Свѣтилан светога, Слава ѿ нынѣ празника. На хвалите: стихире самогласне гл. 1. Страдалческѣй вѣщя: Слава. гл. 5. Првомѣчниче апостоле: ѿ нынѣ: празника гл. 5.: Непостижимое совершаемое: Славословье вел. Тропар светог Слава ѿ нынѣ празн. отпуст празн.

На литургији на блажени празника песма прва, и светога песма 3. По входѣ: прїидите поклонимса: Рождїйсѣ ѿ дѣвы: Тропар празника и светога. Слава кондак светога ѿ нынѣ: празника. Прокимен празника, и апостола гл. 8. Во всю землю ѡзыде вѣщанїе ѡхъ: Апостол: Дѣланїи зач. 17. Стефанъ ѡполни вѣрѣ: Еванђеље по Матеју зач. 87. Человѣкъ инокїи: Ирмос Таинство странное: Причасно празника и Апостола: Во всю землю: отпуст празника.

Пази! Ако св. Стефан падне у недељу види правило у гл. 18 стр. 249. Но на јутрењу је еванђеље и по еванђељу васкрсно.

32. Оданије Божића

(31. децембра) кад падне у недељу.

На великом вечерњу Блажнѣх мѣжж: на Господи возвахъ: Стихире васкрсне 3, празника 4, гл. 2. Прїидите возрадемса: и Богоотана 3, гл. 1. Слава светих гл. 6. Память совершамъ: ѿ нынѣ празника гл. 2. ѿгвѣств ѣдиноначелствюиѣ: Входъ: Прокимен дана. На литији стихире празника. Слава гл. 5. Колски перїдстїи: ѿ нынѣ: гл. 6. Диквютъ аггели: На стиховње стихире васкрсне, Слава светих гл. 6. Свѣршенихъ память: ѿ нынѣ: празника. На благословенїи хлѣквхъ: Богородице дѣво: 2, и Светих гл. 2. Благовѣствїи Іосифе: 1. (Ако нема бденија, тропар васкрсан, Слава Светих ѿ нынѣ: празника). Отпуст празнични.

На јутрењу на Богъ господь: Тропар васкрсан 2, Слава Светих ѿ нынѣ празника. Катизме; сједални васкрсни с богородичнима. ѿггелскїи соборъ: инакој гласа. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. Воскрснїи Христово: пс. 50. и стихира васкрсна. Канон васкрсан, са ирмосом на 4, Светих на 4, и празника оба канона на 6. Катавасија Христосъ раждаетса: По 3. песни кондак и икос Светих и сједални ѡихови. Слава, ѿ нынѣ: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни: Чистѣйшю: Свѣтилан васкрсан. Слава Светих, ѿ нынѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне и празника, Слава Светих гл. 8. Кровь ѿ ѡгнь: ѿ нынѣ: Прѣблагословїнна ѣси:

Славословије велико. Тропар васкрсан и отпуст: **Боскрисый ѡзъ мѣртвыхъ**: и Часови.

На литургији блажени гласа на 4, празника првог канона песма 9. на 4, и Светих песма 6. на 4, по входу: тропар васкрсан, празника и светих, **Слава кондак Светих, ѡ нынѣ**: празника. Прокимен празника и Светих гл. 4. **Дивенъ Богъ во святыхъ**... Апостол къ **Галатомъ** зач. 200. **Сквозю вамъ**: Еванђеље по Матеју зач. 4. **Ошедшымъ волхвумъ**: место **Достойно** ирмос: **Таинство странное**. Причасно **Хвалите господа**: и празника, отпуст: **Боскрисый ѡзъ мѣртвыхъ**:

Пази! Ако по празнство или Оданије божииѣ падне у суботу, у петак на Господи **возвахъ**: поје се **Слава ѡ нынѣ**: празника, а не богород. владајућег гласа.

33. Служба Обрезању Господњем и св. Василију Великом.

(1. Јануара.)

На малом вечерњу стихире светога 4, гл. 3. **Слава** гл. 2. **ѡ нынѣ** празн. На стиховње стихире празн. гл. 2. По ѓтче нашъ: Тропар светога, **Слава, ѡ нынѣ**: празника.

На великом вечерњу влажинъ мѣжъ: на Господи **возвахъ**: стихире празника 4, гл. 8. **Сходай спасъ**: и св. Василија 4, гл. 4. подобан. **Иже тезоименитѣ**: **Слава** светога гл. 8. **Премѣдрости рачитель**: **ѡ нынѣ**: празника гл. 8.: **Сходай спасъ**: **Бходъ** с кадионицом. Прокимен дана и паримеја 3. На литији стихира храма и св. Василија гл. 3. **Слава** гл. 6. **Изліася благодать, ѡ нынѣ**: гл. 8. **Сходай спасъ**: На стиховње стихире светога гл. 1. **О** **воже ственна**: **Слава** гл. 6. **Благодать чѣдскъ**: **ѡ нынѣ** празника гл. 8. **Не оустыдѣся вселгагій Богъ**: На благословеніи **хлѣбшъ**: тропар св. Василија гл. 1. **Во всю землю ѡзвѣ**: 2, и празника гл. 1. **На престолѣ ѓгнѣрачнѣмъ**: 1.

На јутрењу на **Богъ** господъ: тропар празника 2, **Слава** светога, **ѡ нынѣ** празника. Катизме; сједални светога. Полијелеј и Величаније: **Величамъ тѣ, святителю ѓтче Васіліе, ѡ чѣмъ святѣю памать твою, ты во молиши за насъ Хрїста Бога нашего**: пс. избрани: **Оуслышите сіа**: и сједалан гл. 8. **Силою словесъ**: Степени 1. антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. **Оуста моя возглаголютъ премѣдрость, ѡ побѣдѣи сердца моего разѣмъ**. Еванђеље по Јовану зач. 36. **ѡзъ ѣсмъ двѣрь**: пс. 50. **Слава**: **Молитвами свѣтагѣ ѓтца нашего Васіліа Великагѣ милостиве**: **ѡ нынѣ**: **Молитвами Богородицы**: и стихира светога гл. 6. **Изліася благодать**: Канон празника са ирмосом на 6, ирмос по двапут, гл. 2. и светога на 8. гл. 2. Катавасија: **Главны ѡткрылъ ѣсть**: друга страна: **Шестѣвѣтъ морскѣю**: По 3. песни кондак празника гл. 3. **Ксѣхъ** господъ: и сједалан св. Василија гл. 8. **Слава ѡ нынѣ**: празника. По 6. песни кондак св. Василија гл. 4. **Иже всел ѣси ѡснованіи**: и икос. На 9. песни не поје се **Чистѣишю**: но припеви празника, св. Василија и Бо-

городици. Свјетилан св. Василија, **Гласа ѿ нынѣ**: празника. На Хвалите: Стихире гл. 5. **Гласа**: светога гл. 6. **Изліася** благодать: ѿ нынѣ: празника гл. 8. **Бжодай** спасъ: Славословије велико. Тропар св. Василија, **Гласа ѿ нынѣ**: празника, јектеније и отпуст: **Иже въ ђсмый днь плотию шверзатиса ѿволивый, наших ради спасенїа, Христосъ истинный Богъ нашъ**:

На литургији блажени од канона празника песма 3. и светога песма 6. После **Бжода** тропар празника и светога, **Гласа** кондак светога, ѿ нынѣ: празника. Прокимен гл. 6. **Спаси** господи люди твоа ѿ благослови достоанїи твои: и други светога гл. 1. **Оуста** моя возглаголютъ премдрость: апостол къ Колосаемъ зач. 254. **Блю**дитиса да никтоже: и светога ко Евреемъ зач. 318. **Тако**въ намъ подоваше: Еванђеље по Луци зач. 6. **Возврати**сася настырїи: и светога по Луци зач. 24. **Ста** Исуса: Литургија се служи Василија Великог, место **Достојно**: **Ѣ** тивѣ радветсѣ: после ѿ всѣхъ ѿ вса: поје се тропар гл. 4. **Нево**лвиннаго Хрїстова таника, владычна свѣтильника прискѣтла, **иже ѿ** Кесарїи Кападокїйска страны, **Басїліа** Великаго, вси да восхвалимъ. Причасно празника: **Хвалите** господа съ небесъ, **хвалите** его во вышнихъ: и светога: **Бъ** память вѣчнью бѣдетъ праведникъ: отпуст као и на јутрењу.

34. Служба Обрезању Господњем и св. Василију Великом кад падне у недељу.

На малом вечерњу стихире васкрсне. На стиховїе стихира васкрсна гласа, једна, и стиховње стихире св. Василија великог вечерња с припевима. **Гласа**: гл. 6. **Изліася**: ѿ нынѣ: празн. По трисвѣтомъ: тропар васкрсан, **Гласа** светога, ѿ нынѣ: празн.

На великом вечерњу на Господи **воззвахъ**: стихире васкрсне 3, празника 3, и светога 4, **Гласа** светога: **Премдрости** рачитиль: ѿ нынѣ: богородичан први, гласа. **Бжодъ**, прокимен дана, и паримеја 3. На литији стихира храма и св. Василија, **Гласа** светога, ѿ нынѣ: празника. На стиховње стихире васкрсне, **Гласа** светога, ѿ нынѣ: празника. На **Благословинїи** **хлѣбехъ**: тропар светога 2, и **Богородици** **Дѣво**: 1, отпуст празника.

На јутрењу на **Богъ** господь: тропар васкрсан 2, **Гласа** светога, ѿ нынѣ: празника. Катизма; сједални васкрсни с богородичнима. Полијелеј и Величаније светога, и **Аггилскїи** **говоръ**: ипакој гласа, **Гласа**, сједалан по полијелеју, ѿ нынѣ: празника. Сједални светога. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно: **Воскресенїи** **Хрїсто**во: и пс. 50. и све друго васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, празника на 4, и светога на 6. Катавасија: **Главны** **шкрылз** **ѣсть**: По 3. песни кондак празника и сједалан светога: **Гласа** ѿ нынѣ: празн. По 6. песни, кондак и икос светога. На 9. песни поје се **Чистнѣйшю**: Свјетилан васкрсан, **Гласа** светога, ѿ нынѣ: празника. На хвалите стихире

васкрсне и светога. **Глава**, стихира еванђелска, ѿ **нынѣ**: Прокименна ѿси: Славословије велико, и тропар само васкрсан. Отпуст недељни.

На литургији блажени гласа 4, празника песма 3. на 4, и светога песма 6. на 4. После **Кхода**: Тропар васкрсан, празника и светога. **Глава** кондак светога, ѿ **нынѣ**: празника. Прокимен недеље пред Богојављењем гл. 6. **Спаси господи люди твоја, ѿ благослови достоини твои**; апостол недеље пред Богојављењем кѣ **Тимодию** зач. 298 и други кѣ **Колосаемъ**: зач. 254. Еванђеље недеље пред Богојављењем: по Марку зач. 1. и Обрезања по Луци зач. 6. **Возвратишася пастыри**: и даље литургија св. Василија Великог. Место **Достойно**: **Ѡ** **тебѣ** **родится**: и после тропар: **Некогдавнинаго**: Причасно: **Хвалите господа съ небеса**: и друго: **Бъ** **память** **вѣчнью**: Отпуст: **Воскрисый ѿ** **мертвыхъ**:

Пази! Овај празник нема пред- ни поипразнства.

У суботу пред Богојављењем апостол кѣ **Тимодию** зач. 284. а еванђеље по Матеју зач. 5.

У недељу пред Богојављењем апостол кѣ **Тимодию**: зач. 298. а еванђеље по Марку зач. 1.

35. Претпразнство Богојављења.

Пази! Кад 2., 3. и 4. јануар падне у недељу, служба се свршује као кад предпразнство Крстовадне падне у недељу.

Часови очи Богојављења, названи Царски Часови.

У 8 сати ујутру звони на часове. Свештеник облачи Епитрахиль и Фелон, а ђакон стихар. Свештеник свуче завесу, отвори царске двери, узме еванђеље, а ђакон кадионицу, изађу обојица кроз царске двери и иду у храм, где на постављеном — на сред цркве или на солеји — налоњу свештеник остави еванђеље и стојећи пред њим говори: **Благословихъ Богъ нашъ: чатацъ** **Глава** **тебѣ** **Боже нашъ: Царю** **небесный**: и остало. После возгласа свештеник (ако нема ђакона), узме кадионицу и кади св. еванђеље на налоњу унакрст, престоне иконе и сав храм, чатацъ чита ис. 5. **Глаголы мои** **внѣши**: и 22. **Господь посетъ** **моя**: и 26. **Господь просвѣщеній**: **Глава** ѿ **нынѣ**: **аллилуја**, 3, **Господи** **помилий** 3, **Глава**, тропар предпразнства: **Возвратишася** **иногда**: ѿ **нынѣ**: **Что** **та** **наречемъ**: Затим се ови тропари поју по двапут: гл. 8. **Днесь** **вояхъ**: И друга страна поје исти тропар без припева, и опет 1. страна припев: **Сиги** **ради**: и тропар: **Иже** **человѣкъ**: и 2. страна 2. припев **Видѣша** **та** **вѣды**: и поје исти тропар: и опет 1. страна **Глава**: **Когласъ** **вопѣющаго**: ѿ **нынѣ**: исто. Затим прокимен гл. 4. **И** **возгремѣ** **съ** **небеса**: стих: **Возлюблю** **та**, **господи**: **Пророчества** **Исаиина**: **Такъ** **глаголетъ** **господь**: Затим **Дѣланій** **святыхъ** **апостолъ**: зач. 33.; Еванђеље по Матеју зач. 5. **Принде** **Иваннъ** **Крститель**: затим **Стѣпы** **мои**:

трисвѣтоѣ, по Отче нашъ: кондакъ Бо стръвахъ днесь: Господи помилуй 40. и Иже на всякое время: Честнѣйшю: свещеникъ Божѣ оуцѣдри ны: Молитва Хрїсти свѣтѣ истинный: и час трећи, на комъ ѣако или, ако ѣега нема, свещеникъ кади само еванѣлье, престоне иконе, настојателя и појце. Чатацъ: Прїидите поклонимса: 3, и пс. 28. Принесите господски: пс. 41. Иже ѡбразомъ: и пс. 50. Слава ѣ нынѣ: ѡллилїа, 3, Господи помилуй 3, Слава, тропаръ гл. 4. Возвращашса ѣногда: ѣ нынѣ: Богородичанъ Богородице ты еси: Затим се поју тропари гл. 8. Предтечи и Крестителя: 2. Стихъ гл. 4. Сего ради: Троица Божѣ нашѣ: Стихъ: Видѣша тѣ: и опет исти тропаръ Слава, гл. 5. Грѣдѣи съ плотїю: ѣ нынѣ: исто. Прокименъ гл. 6. Видѣша тѣ вѣды: и стихъ: Гласомъ моимъ: Пророчества Исїина чтенїи: Такъ глаголетъ господъ: Затимъ апостолъ Дѣанїи свѣтѣхъ апостѣлъ: зач. 42. Бо дни оны, вѣсть вѣгда: Еванѣлье по Марку зач. 1. Зачало еванѣлїа: Потомъ: Господъ Божѣ благословїнь: трисвѣтоѣ, и возгласъ Иже твоѣ естъ: и кондакъ гл. 4. Бо стръвахъ днесь: Господи помилуй 40. Иже на всякое время: Господи помилуй 3, Слава ѣ нынѣ: Честнѣйшю: Именемъ господнимъ: Свещеникъ: Молитвами свѣтѣхъ ѡтецъ: молитва: Владыко Божѣ ѡтче: и час шести, на комъ ѣако или, ако ѣега нема, свещеникъ кади као и на трећемъ часу:

Чатацъ: Прїидите поклонимса: 3, и пс. 73. Ксѣвю Божѣ: пс. 76. Гласомъ моимъ: и пс. 90. Живѣи въ помощїи: Слава, ѣ нынѣ: ѡллилїа 3. Господи помилуй 3, Слава, тропаръ гл. 4. Возвращашса ѣногда: ѣ нынѣ: богород. Иже не ѣмамы: Стихира гл. 8. Такъ глаголетъ: 2, и стихъ гл. 6. Сего ради: Днесь ѡломское: Стихъ Видѣша тѣ: и опет исто. Слава гл. 5. Что возвращашши: ѣ нынѣ: исто. Затимъ прокименъ гл. 4. Къ мори пѣгїе: Стихъ: Гласъ грома: и паримеј Пророчества Исїина глава 12. Такъ глаголетъ господъ: Почерпите водѣ: и апостолъ къ Римляномъ зач. 91. Братїе, вѣлицы во Хрїста Исѣса: Еванѣлье по Марку зач. 2. Бо время ѡно, прїиде Исѣсъ ѡ Назарета: Затимъ Скорѣ да предваритъ: трисвѣтоѣ, свещеникъ: Иже твоѣ естъ царство: и кондакъ гл. 4. Бо стръвахъ днесь: Господи помилуй 40, Иже на всякое время: Господи помилуй 3, Слава, ѣ нынѣ: Честнѣйшю: Именемъ господнимъ: Свещеникъ: Молитвами свѣтѣхъ ѡтецъ: и молитва: Божѣ ѣ господи силѣ: и час девети.

На 9. часу кади свещеникъ или ѣако савъ храмъ, као и на првомъ часу. Чатацъ: Прїидите поклонимса: 3, и пс. 92. Господъ въцариса: пс. 113. Бо вѣходѣ: и пс. 85. Приклони господи: Слава, ѣ нынѣ: ѡллилїа, 3, Господи помилуй 3. Слава: тропаръ гл. 4. Возвращашса: ѣ нынѣ: богород. Иже насъ ради: Затимъ тропаръ гл. 7. Оужасъ вѣ видѣти: 2, и стихъ гл. 2. Сего ради: и Сгда къ свѣтѣ: стихъ: Видѣша тѣ: и опет исти тропаръ, и чатацъ чита стихиру гл. 5. Рѣкъ твою: с 3 поклона, а обе стране заједно поју исту стихиру гл. 5. Слава, ѣ нынѣ: Рѣкъ твою: Прокименъ гл. 3. Господъ

просвѣщеніе мое: стих: Господь защититель: и паримеј Пророчества Исаїина глава 49. Тако глаголетъ господь: Ко время: Апостол къ Титу зач. 302. Чудо Тите: ѡвиса благодать кожим: Еванђеље по Матеју зач. 6. Ко время оно, приде Исусъ: Потом: Не предаждь: трисвѣтог, кондак гл. 4. Ко стрѣлахъ: Господи помилуй 40. Иже на всякое время: Господи помилуй 3, Честнѣйшю: Именемъ господнимъ: Святеник Ноже оцциди ны; и молитва Благдыко господи Исусе: затим псалом Благослови душе моя господа: Слава, Хвали душе моя господа: ѿ нынѣ: Единородный сыне: Блажене без поянѣа. Ко царствіи твоима: и остало: Слава, ѿ нынѣ: Помани насъ господи: Слава, Ликъ святыхъ ангелъ: ѿ нынѣ: Крвию: (ако је литургија не говори се овде символ вере, но после ѿ нынѣ: долази Ѣслави ѡстави:) и молитва Ѣслави ѡстави: и Отче нашъ: Кондак гл. 4. Ко стрѣлахъ: Господи помилуй 40. и молитва Всекатаа тронце: (Ако је литургија, говори се овде Достойно: и отпуст, ако не) Пуди ѿма господни: 3, Слава ѿ нынѣ: пс. 33. Благословлю господа: Достойно: и отпуст.

Вечерње с литургијом св. Василија и вел. водоосвећењем служи се у своје време.

Навечерије Богојављења.

(5. јануар) кад падне у суботу или недељу.

Пази! Царски часови се врше у петак пред Богојављење (као пред Божић), уочи Богојављења је литургија Златоустова у своје време, а на Богојављење Василијева. — Ако је навечерје у суботу, на литургији Блажене: песма 3 и 6 предпразн. По входу: троп. предпр. и храма светог, сл. кондак хр. светог, И шње: предпр. Прок. и причастен дѣла, ан. и еванѣ. суботе пред Богојављ. и редовно. По Изрјадно поје се Достойно. — Ако је навечерје у недељу: Блажени васкреси и предпр. песма 3. По входу: троп. васкрс. и предпр. сл. конд. васкрсан И шње: предпр.

Пази! Кад навечерије падне у суботу или недељу, онда вечерње бива у своје време овако: (звоне сва звона); после 103. псалма и велике јектеније, ако је субота, поје се Блаженъ мѣжъ: катиама сва; ако је у недељу само први антифон.

На Господи возвахъ: стихире празника на 8, гл. 2. Просвѣтитица нашего: Слава ѿ нынѣ: гл. 2. Приклонилъ ѿси главо предтечи: Бходъ са еванђељем. Свѣти тихій: Прокимен дана, (само на вечерњу у петак, поје се велики: Богъ нашъ на небеси ѿ на земли, вса ѣлика восхотѣ сотвори,) и паримеји са тронарима. Трисвѣтог се не поје, јер се не служи литургија. Затим мала јектенија и после возгласа одмах прокимен гл. 3. Господь просвѣщеніе мое: Апостол къ Коринѣаншма зач. 113. од поле: Не хоцѣ васъ: Еванђеље по Луци зач. 9. Въ пѣтонадесати лѣто: јектенија: Рцимъ вси: Сподови господи: и Исполнимъ вечернюю: и возглас: Иакъ благъ ѿ чело-

вѣколювецъ: Миръ всѣмъ: Главы наша господи приклонимъ: и возглас: Бѣди держава: Затим појци поју: Гласъ господи на водахъ: и свршује се велико водоосвећење изложено под бр. 36. После отпуста постави се свећњак са упаљеном свећом, изнесе се икона као и о Божићу, и отпоје се тропар Глава ѿ нинѣ: кондак празника.

36. Св. Богојављење.

(6. Јануара.)

Уочи самог празника у 11 сати пре подне звоне сва звона. Свештеник се обуче у потпуно одејаније и отпочиње службу са: Благословинно царство: чатац чита пс. Благослови души моя господа: Затим велика јектенија. Ако је субота чита се сва катизма прва, а ако је недеља само Блажине мѣж: у друге дане катизме нема. Док се поје Господи возвахъ: свештеник свршује проскомидију и после ђакон кади сву цркву. На Господи возвахъ: стихире гл. 2. самогласне: Просвѣтитиѣ нашаго: Глава ѿ нинѣ: глас исти: Приклонилъ ѣси гласъ: Вѣдохъ: са еванђељем (види Божић.) Свѣте тихій: Прокимен дана. (Ако ли је петак – прокимен велики: Богъ нашъ на нивси:) и паримеји, међу којима се поју ови тропари: гл. 5. Явилса ѣси въ мѣрѣ, ѿже мѣрѣ сотвориши: — Да просвѣтиши во тмѣ сѣдацима, чловѣколюбче слава твѣ, и други гл. 6. Грѣшникомъ ѿ мытаремъ за мнѣжество милости твоея явилса ѣси спасе наше, — Гдѣ во имѣлѣхъ въ свѣтѣ твой возсѣати, токмо на сѣдацима во тмѣ, слава твѣ. Затим мала јектенија и: Ико сватѣ ѣси: и поје се Свѣтый Боже: прокимен гл. 3. Господъ просвѣщени мой, ѿ спасителя мой, когѣ ѡбъюса; Апостол къ Коринданомъ: зач. 143. Словодимъ смъ ѿ всѣхъ: (ако је субота или недеља онда од половине: Не хощѣ васъ не вѣдѣти:) Еванђеље по Луци зач. 9. Въ патонадсати лѣто: и даље свршује се литургија Василијева. Место Достойно: ѿ твѣ радѣтса: Причасно: Хвалите господа: — После заавоне молитве звоне сва звона и излази свештеник с ђаконом кроз царске двери носећи крст, еванђеље, свећу и кадионицу напред цркве и ту на постављеном стоцу положи еванђеље и крст, и док се тропари поју, кади унаоколо столац, иконе и сав народ. Појци поју на гл. 8. Гласъ господи на водахъ: 3, Днесь вода освѣштитса: 2, Ико чловѣкъ на рѣкъ: 2, Глава, ѿ нинѣ: Ко гласъ вопиющаго: Ђакон: Премѣдрость и читају се 3 паримеја. Прокимен гл. 3. Господъ просвѣщени мой: апостол къ Коринданомъ зач. 143. од поле: Не хощѣ васъ не вѣдѣти: Еванђеље по Марку зач. 2. Прѣиде Исусъ ѿ Назарета: и ђакон велика јектенија, појци Господи помилѣй, обично; Твѣ господи (подуже). После јектенија и молитве: Господи Исусе Христе: коју свештеник тајно чита, и заврши са Яминъ: гонори свештеник велегласно: Кѣлий ѣси Господи, ѿ чѣдна дѣла твоѣ, ѿ ны ѣдино же слово доволно вѣдѣтѣ къ пѣнѣю чѣдсѣ твоихъ, 3. Појци: Яминъ: и чита даље гласно молитву: Ты во хотѣнїемъ ѿ неспѣхъ:

после молитве говори велегласно: Ты оубв чловѣколювче царю, прїиди ѿ нынѣ нантїемъ сватагѡ ткои҃гѡ дѡха, ѿ ѡсвати водѡ сїю, 3, а појци: **Аминь**; ово говорећи благосиља руком трипут воду. Затим молитву: **И даждь ѡй благодать ѿзакленїа**: после молитве говори и благосиља руком воду трипут: **Самъ ѿ нынѣ владыко, ѡсвати водѡ сїю дѡхомъ ткоимъ сватымъ**: појци: **Аминь**; а свештеник чита остале молитве. После возгласа свештеник благосиљајући крстом крстовидно воду, и погружавајући крст. доле и горе, дижући с обема рукама, поје тропар празника, гл. 1. **Во Іорданѣ крщающься твѣкъ господи**: 3, и трипут крсти воду крстом. Затим поју појци исти тропар 3, и свештеник узима у леву руку крст, а у десну босиљак, који замочи у воду, и гледајући на исток кропи народ и говори: **Спаси Боже люди твѡа ѿ благослови достойнїи твоє**, појци: **Аминь**. Затим се окрене западу и кропи народ говорећи исто. После се окрене југу и кропећи народ говори исто или ово: **Спаси Боже сватый храмъ сїй**, или ако се свршује сутрадан на пољу у вароши самој или селу: **Спаси Боже градъ сїй (вскъ сїю) ѿ посѣкти милостїю твоєю живирыа въ немъ (въ нїй)**. Најпоследо се окрене лицем к северу и кропећи народ говори: **Ксгда нынѣ ѿпрїснѡ, ѿ во вѣки вѣковъ**: и на свако појци поју **Аминь**. После тога сам свештеник целива крст и себе покрони босиљком, затим целива народ крст, а он свакога редом кропи. Међутим појци поју тропар празника и заврше са **Глава ѿ нынѣ**: гл. 6. **Косноимъ вѣрнїи**: Затим: **Бѡди ѿма господни**: и отпуст: **Иже во Іорданѣ крститиса ѿзвольный ѡ Іованна нашгѡ ради спасенїа, Хрїстосъ истинный Богъ нашъ, молитвами прчистыа своа матере... ѿ всѣхъ сватыхъ помилѡйтъ ѿ спаситъ насъ ѿкѡ благъ ѿ чловѣколювця**. Износи се икона празнична, и после овога се поставља свећњак са свећом горећом, поје се тропар, **Глава, ѿ нынѣ**: кондак празника, као о Божићу.

Ујутру у 4 сата звоне сва звона на јутрење, и свештеник дошав у цркву чини све оно, што је на Божић на јутрењу чинио, и поје се велико повечерије. После **Глава** во вышнихъ: излази у наперту и поју се стихире празника на литији гл. 4. самогласне: **Ѧдѣкажиса свѣтомъ**: **Слава** гл. 8. **Господи исполни хотѡ ѿ нынѣ**: гл. 8. **Днскъ тварь**: и молитве литијине. При повратку у храм поје се стиховња гл. 2. **На Іорданстѣй рѣцѣ**: **Глава ѿ нынѣ**: гл. 6. **Ѧже ѡ дѣкы солнце**: На благословенїи хлѣбшвъ: тропар гл. 1. **Во Іорданѣ крщающься**: 3, **Бѡди ѿма господни**: **Богатїи ѡбнираша**: и шестопсалмије.

На **Богъ господь**: Тропар празника 3, катизме; сједалан гл. 3. **Ивливьса твѣкъ**: **Глава, ѿ нынѣ**: гл. 4. **Стрѡи ѡсватилъ ѡси**: и сједалан гл. 5. **Іорданскими стрѡами**: **Глава ѿ нынѣ**: гл. 4. **Іорданѣ рѣко**: **Полијелеј и Величаније**: **Кличамъ тѡ, живодавче Хрїсте, насъ ради нынѣ плотїю кртившагоса ѡ Іованна, во водахъ Іорданскихъ**. **Псалом избрани**: **Боже оубидри ны, ѿ благослови ны**: Сједалан после

полијелеја гл. 4. Приидите оувидимъ вѣрніи: Степени, 1. Антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. Море видѣ ѿ повѣжи, Іорданъ возвратиса всиатъ. Еванђеље по Марку зач. 2. Прииде Исусъ: Пс. 50. Слава, Есачискаа днсь: ѿ нынѣ исто. Помилуй мѧ Божи: и стихира гл. 6. Богъ слово ѿвиса. Канона два празника, ирмоси оба канона, по дванут, тропари на 12, наослетку ирмоси оба канона, свака страна свој ирмос. Катавасија Главныи ѿкрылъ вѣсть: и другог канона. По 3. песни ипакој гл. 5. Егда ѿвлинѣмъ твоимъ: По 6. песни кондак празника гл. 4. пвилса вѣи днсь: На 9. песни не поје се Чистиѣишю: но припени празника. Свјетилан празника: пвиса спасъ благодать: 3. На хвалите: стихире гл. 1. Свѣтъ ѿ свѣта возсѧ: Слава гл. 6. Кодами іорданскими: ѿ нынѣ: гл. 2. Днсь Христосъ: Славословије велико. Тропар празника и отпуст као и на вечерњу.

На литургију звоне сна звона. Поју се антифони: Ко ѿходѣ іеранлѣкѣ ѿ єгипта, домъ ѿквѣла ѿзъ людѣи варваръ. Молитвами Богородицы: Късть Івда: и т. д. пс. 113. После мале јектеније пс. 114. Козлювиуъ, ѿкш оуслышитѣ господь гласъ молѣнѧ могш. Спасени ны сыни вожи, во Іорданѣ крестивыйса: пкш приклони оухо своѣ миѣ: и т. д. Слава ѿ нынѣ: Единородный сыни: јектенија мала, и ис. 117. Исповѣдайтѣса господѣи ѿкш влагъ, ѿкш во вѣкѣ милость вгш: тропар: Ко Іорданѣ: и остали стихови. Бѣходно: Благословѣнъ градъи во ѧма господни, благословѣномъ въ ѧз домъ господнѧ, Богъ господь ѿ ѿвиса намъ. Затим тропар: Ко Іорданѣ: Слава ѿ нынѣ: кондак гл. 4. пвилса вѣи днсь: место Свѣтый Божи: Єлицы: Прокимен гл. 4. Благословѣнъ градъи во ѧма господни, Богъ господь ѿ ѿвиса намъ. Апостол къ Тѣтѣ зач. 302. Чудо Тѣтѣ, ѿвиса благодать: еванђеље по Матеју зач. 6. Прииде Исусъ ѿ Галили: Место Достойно ирмос: Недоумѣитѣ всакъ ѧзыкъ: Причасно: пвиса благодать вожиѧ спасителнаѧ всѣмъ чловѣкшмъ, ѧлнлѣѧ. После заамвоне молитве иалази се с крстом, еванђељем, иконом празника, рипидама и барјацима на изворе, чесме или реке и ту се свршује велико подоосвећење, као што је изложено на вечерњу.

37. Служба св. Јовану Крститељу.

(7. јануара.)

На вечерњу катизме нема осим у суботу. На Господи возвахъ: Стихире празника 3, и Претечи 3, гл. 1. Видѣвъ тѧ градъца: Слава, гл. 6. Ко плоти свѣтианиче: ѿ нынѣ: празника гл. исти: Богъ слово ѿвиса: Пѣходъ Прокимен велики гл. 7. Богъ нашъ на небеси ѿ на земли, всѧ вѣлика кохотѣк сотвори. (Ако је у суботу вечерње, Господь коцариса.) На стиховиѣе стихире 4. Слава, Претечи гл. 4. пкш двѣа рачитѣль: ѿ нынѣ: празника гл. 4.: Приидите подражаимъ: После нынѣ ѿвѣраши: тропар Претечи гл. 2. Память праведнагш: Слава ѿ нынѣ: празника, и отпуст празника.

На јутрењу на Богъ господь: тропар празника 2, Слава

Претечи, ѿ ѿмѣ: празника. Катизме. Сједални празника гл. 1. и 4. И поје се или чита пс. 50. *Помилий мѧ Божі*. Затим канон празнични први са ирмосом на 6, други са ирмосом на 4, и Претече на 4, глас исти, па ирмоси оба канона. Катавасија: *Главыни ѿкрылѧ*: По 3. песни кондак празника и икос и сједалан гл. 8. *Иорданѧ стрѣлами*: По 6. песни кондак Претече гл. 6. *Плотскаго твоего пришествіа*: и икос. На 9. песни не поје се *Чистѣишю*: но припеви празника и Претечи. Свјетилан Претече, *Глаго*, ѿ ѿмѣ: празника. На хвалите: стихире празника на 4, гл. 1. *Глаго*, Претече гл. 6. *Ягилѧ ѡвѧ неплодныхѧ*: ѿ ѿмѣ: празника гл. 2. *Днѧ Христосѧ на Иорданѧ*: Славословије велико, тропар Претече, и *Глаго*, ѿ ѿмѣ: празника; отпуст празнични.

На литургији блажени од канона празника песма 3. и Претече песма 6. *Входноі: Прїидите поклонисѧ . . . спаси ны сыне вождїи, во Иорданѣ крѣстивыйсѧ*: (овако се поје све до Оданија празника). После *Входа*: тропар празника и Претече. *Глаго*, кондак Претече, ѿ ѿмѣ: празника. Прокимен гл. 7. *Возвисилитсѧ праведникѧ ѿ господѣ, ѿ оуповѣтѧ на него*. Апостол: *Дѣланїи* зач. 42. *Бысть внигда быти*: Еванђеље по Јовану зач. 3. *Кидѣ Иованнѧ Исуса*: Место *Достойно*: ирмос: *Издѡмѣтѧ*: Причасно празника, и *Вѧ памать вѣчнѣю*: отпуст празника.

Пази! Ако сабор Јована Претече падне у недељу у служба бива по правилу, што је изложено напред, кад други дан Божића падне у недељу, у коју се и спомен светих Богоотаца чини.

Пази! Кад попразнство Богојављења падне у недељу, служба бива као и попразнству Крстовадне; Апостол къ *Ефисемѧ* зач. 224. од поле: *Братїи, Единомѣ комѣждо*: Еванђеље по Матеју зач. 8. *Слышавѧ Исуса*: Причасно празника, и *Хвалите господа*:

Пази! Кад оданије Богојављења падне у недељу пре Митара и Фарисеја, онда се свршује служба као и Оданију Крстовадне кад падне у недељу.

Пази! (По правилу црквеном треба да се Оданије Богојављења чини 14. јануара, но ово се сада премешта на 13. јануар, због празника Првог Српског Просветитеља и Архиепископа св. Саве, коме се, по правилу у Србљаку изложеном, засебно служба служи без Оданија празника).

38. Попразнство Богојављења.

(кад 11. и 12. јан. падне у недељу Митара и Фарисеја.)

У суботу на великом вечерњу катизма; на Господи *возвзвѧхѧ*: стихире васкрсне 3, источна 1, празника тога дана 3, и Триода 2. *Глаго*, Триода, ѿ ѿмѣ: богородичан гл. 3. На стиховње стихире васкрсне, *Глаго*, празника, ѿ ѿмѣ: Триода. На *благословїнии хлѣвехѧ*: Тропар: *Богородице дѣво*: 2, и празника 1.

(Ако нема бденија: тропар васкрсан, **Глава** и **нынѣ**: празника), отпуст празнични.

На јутрењу на **Богъ** господь: Тропар васкрсан 2, **Глава** и **нынѣ**: празника; катизме. Сједални васкрсни с богородичницама: **Аггелскій соборъ**: ипакој гласа, Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. **Воскресниѣ Христово**: псалом 50. **Глава**, глас 8. **Покаяніа ѿврати ми**: и **нынѣ**: **На спасеніа стези**: **Помилуй мя Боже**: и **Множества содѣанныхъ мною лютыхъ**: Канон васкрсан са прмосом на 4. празника на 4, и Триода на 6. Катавасија: **Гласъ вины ѿкрихъ**: По 3. песни кондак и икос празника и сједалан **Глава**, и **нынѣ**: Триода. По 6. песни кондак и икос Триода. На 9. песни: **Чистиѣишю**: Свјетилан васкрсан, **Глава** празника. и **нынѣ**: Триода. На хвалите: стихире васкрсне 3, и празника 3. и Триода гл. 3. с припевима 2. **Глава**, Триода гл. 8. **Ѹдѣла похваленими**: и **нынѣ**: **Прѣблагословенна ѣси**: Славословије велико, и тропар само васкрсан, отпуст недељни.

На литургији блажени гласа на 4, и од канона празника редовна песма на 4, и Триода песма 6. на 4; После **Входа**: тропар васкрсан и празника. **Глава**, кондак празника, и **нынѣ**: Триода. Прокимен недеље после **Просвѣщеніа** (Богојављења) гл. 1. **Буди господи милость твоа на насъ, ѣкоже оуповахомъ на теа**, и празника. Апостол најпре недеље **По просвѣщеніи**, къ **Ѹфесемъ** зач. 224. од поле: **Братіе Единомуъ комуждо**: и недеље **Митара** и **Фарисеја**: къ **Тимодію** зач. 296. **Ты послѣдовалъ ѣси**: Еванђеље најпре недеље **По просвѣщеніи**: **Матеј** зач. 8. **Слышавъ Исусъ**: затим недеље **Митара** и **Фарисеја**: **Причасно**: **Хвалите господа**: и друго празника. отпуст недеље.

39. Оданије Богојављења.

(13. јануара.) Кад падне у недељу **Митара** и **Фарисеја**.

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне на 4. **Глава**, и **нынѣ**: богород. гласа малог вечерња. На стиховњестихира 1, васкрсна и празн. стиховња вел. вечерња са стиховима, **Глава** и **нынѣ**: празн. писана на хвалите. **Трисвѣтои**: тропар васкрсан, **Глава** и **нынѣ**: празника.

На великом вечерњу 1. катизма сва; на **Господи воззвахъ**: стихире васкрсне гласа 3, и Триода 3, са славом. и празника 4. што се поју на сам празник. **Глава**, празника. и **нынѣ**: богородичан први гласа. **Входъ**: прокимен дана, На литији стихире празника и Триода самогл.: **Фариса величанныи гласъ**: **Глава**: Триода, и **нынѣ**: празника. На стиховњестихире васкрсне, **Глава**, Триода, и **нынѣ**: празника. На благословини **члѣбавъ**: тропар: **Богородице Дѣво**: 2. и празника 1. (Ако нема бденија: тропар васкрсан, **Глава**, и **нынѣ**: празника), отпуст празнични.

На јутрењу на **Богъ** господь: тропар васкрсан 2, **Глава**,

і нынѣ: празника, катизме. Сједални васкрсни с богородичнима: Ангелскій соборъ: ипакој гласа. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. Воскресеніе Хрістово: пс. 50. Глава, Покаяніа Швирзи ми: і нынѣ: На спасніа стизи: Помилуй ма. Коже и Множества содѣланных мною лютыхъ: Канон васкрсан са ирмосом на 4, Триода на 4, и празника оба канона на 6; Катавасія: Глабини Шкрылз: По 3. песни, кондак, икос и сједалан Триода, Глава, і нынѣ: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни: Чистиѣшю: Свјетилан васкрсан, Глава Триода, і нынѣ: празника. На хвалите: стихире васкрсне 4, и празника 4, Глава, Триода, і нынѣ: Приблагословенна еси: Славословіе велико, и тропар само васкрсан, отпуст недељни.

На литургији блаженіи гласа на 4, и од канона Триода песма 3. на 4. и празника песма 9. на 4; После Входа: тропар васкрсан, и празника. Глава, кондак Триода, і нынѣ: празника. Прокимен гласа, и празника. Апостол и Еванђеље недеље Митара и Фарисеја. Место Достояно: ирмос: Недоумѣтз всакъ ѡзыкз: Причасно: Хвалите господа: и друго празника: Ісуса благодать: литургија Златоустова, отпуст недељни.

40. Служба светом Сави.

(14. јануара)

На вечерњу Катизма; на Господи воззвахъ: стихире гл. 4. подобан: Отца сѣцаго: и 6. гл. подоб. Есь ѡсващенз: Глава гл. 2. Главы оу всѣхъ царз: і нынѣ: богородичан. Входа: Прокимен дана и паримеја 3.: Притчій: Память праведнагъ: Премѣдрости соломоуни: Оуста праведнагъ каплютз: и Похваллемъ праведникъ: (Србљак.) На литији стихире самогласне гл. 2. Оумз преподобенз: Глава гл. 5. Апостолшвз средина: і нынѣ: богородичан гл. 5. Радѣса дворе вожа. На стиховне стихире гл. 2. Кини іакъ вѣнцы: Глава гл. 4. Божественнагъ дѣха: і нынѣ: богородичан. На благословеніи члѣкшвз: Тропар гл. 3. Шти введцагъ: 2, и Богородице дѣво: 1.

На јутрењу на Богъ господь: тропар гл. 8. Православіа наставниче: 2, Глава, други тропар гл. 3. Шти введцагъ: і нынѣ богородичан. Та ходатайствовавшю: Катизме; сједалан гл. 8. Дисть міра: Глава, і нынѣ: богород., сједалан гл. 3. Добродѣтели жила нѣмз: и други Столпз і оутвержденіе церкви: Глава, і нынѣ: богородичан. Полијелеј и Величаније: Величамъ та, свѣтителю отци Савво, і чтемъ свѣтлю память твою, ты бо молиши за насъ Хріста Бога нашего, и избрани псалам: Оуслышнте сіа: сједалан по полијелеју гл. 8. Воздержаніемз житіе: Глава і нынѣ: богородичан: Іакъ всенпороциа: Степени, 1. антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. Свѣщенницы твои ѡблѣкѣтса въ правдъ, і преподобни твои возрадѣютса: Еванђеље по Матеју зач. 11. Вы есте свѣтз міра: пс. 50. Глава, Молитвами свѣтагъ отца нашего Саввы, милостиве: і нынѣ:

Молитвами Богородицы: и стихира гл. 6. Дѹха свѣтаго благодать: Канон Богородице гл. 6. и светога 2, гл. 2. и 8. Катавасија: Сѹшъ глѣбородителнѹю: По 3. песни сједалан гл. 8. Павлово насажденіе: Глава ѿ нынѣ: Сѹ тебѣ радѹетсѹ: По 6. песни кондак гл. 8. Иѹкѹ первосвѣтителѹ великаго: и икос. На 9. песни: Чистнѣйшѹю: Свѣтилан гл. 2. Сѣктиликѹ тѹ: и други: Сѹ востока мисленѹю: Глава: ѿ нынѣ: богородичан: Премѹдрость ѹпостаснѹю: На хвалите: стихире гл. 8. Отче свѣцине Гавво: Глава, гл. 6. Козіа солнцѣобразнѹю: ѿ нынѣ: богородичан. Славословије велико, тропар светога. Глава ѿ нынѣ: богородичан.

На литургији блаженн од канона другога гласа, песма 3. и осмог гласа песма 6. После вѹхода: тропар храма Христова или Богородичина (како је где храм) и светом Сави први и други тропар, Глава, кондак светога, ѿ нынѣ: кондак храма, а где је храм светога или свете тропар св. Саве први и други. Глава, кондак ѹегов, ѿ нынѣ, Предстѣтелство хрїстіанѹ: Прокимен гл. 7. Чистна предѹ господемѹ смѣртѹ преподобнѹх ѹгѹ. Апостол къ Свѣремѹ зач. 318. Таковѹ намѹ подобаше: Еванѣље по Јовану зач. 36. Язъ есмь дверь: Причасно: Въ памѣть вѣчнѹю вѣдетѹ праведникѹ.

Пази! Ако празник св. Саве падне у недељу пре Митара и Фарисеја, служи се служба по правилу на стр. 53. изложеном.

41. Свети Сава

кад падне у недељу Митара и Фарисеја.

На великом вечернѹ катизма; на Господи воззвахъ: стихире васкрсне 3, и Триода 3, и св. Саве 4, Глава, Триода, ѿ нынѣ: богородичан гласа. Вѹходъ и паримеји. На литији стихире св. Саве: Глава, светога, ѿ нынѣ: Триода. На стиховнѣ стихире васкрсне, Глава, светога, ѿ нынѣ: Триода. На благословини хлѣбѹевѹ: Богородице дѣво 2, и светога: Пѹти ввѹдѹщѹгѹ: 1.

На јутренѹ на Богѹ господѹ: тропар васкрсан 1. светога: Православїа наставникѹ: 1. Глава, Пѹти ввѹдѹщѹгѹ: ѿ нынѣ: богородичан: Тѹ ходѹтайствовавшѹю: катизме; сједални васкрсни с богородичнима ѹиховим. Полијелеј и Величаније светога, и Ангелскїй соборѹ: После полијелеја сједалан светога и ипакој гласа: Степени и прокимен гласа. Еванѣље васкрсно. Воскресенїе Хрїстово: Икозніа Шѣрзи ми: Канон васкрсан, са ирмосом на 4, Триода на 4, и светога на 6. Катавасија: Сѹшъ глѣбородителнѹю: По 3. песни кондак и икос, и сједалан Триода, Глава, ѿ нынѣ: светога. По 6. песни кондак и икос светога. На 9. песни: Чистнѣйшѹю: Свѣтилан васкрсан. Глава, светога, ѿ нынѣ: Триода. На хвалите: стихире васкрсне 4, и светога 4, Глава, светога, ѿ нынѣ: Привлго-словинна ѹси: Славословије велико, и тропар само васкрсан.

На литургији блаженн гласа, на 4., Триода песма 3.

на 4, и светога песма 6. на 4. После вѣхода тропар васкрсан и светога оба, кондак васкрсан, Глава, светога ѿ нынѣ: Троида. Прокимен гласа, и светога. Апостол къ Тимодію зач. 296. Чудо Тимодіи, ты послѣдовалъ: и светога къ Евреямъ зач. 318. Таковъ намъ подобаше: Еванђеље најпре недеље Митара и Фарисеја по Луци зач. 89. Человѣка два видоста: и светога по Јовану зач. 36. Изъ ѣсмь дверь: Причасно: Хвалите господа: и светога: Бъ память вѣчнью: литургија Златоустава.

42. Служба св. Великим Јерарсима, Василију Вел., Григорију Богослову и Јовану Златоустом.

(30. јануара.)

На малом вечерњу стихире на 4, гл. 4. Глава, гл. 6. ѿ нынѣ: Богородице ты ѣси: На стиховнѣ стихире гл. 6. Глава, гл. 6. ѿ нынѣ: Никтоже: тропар гл. 4. Глава, ѿ нынѣ: богородичан.

На великом вечерњу на Господи воззвахъ: стихире гл. 4. подоб. Благодати органы: и друге гл. 2. Глава, гл. 6. Тайныя днсь: ѿ нынѣ: богородичан: Кто тебе не оублажитъ: Вхѡдъ: прокимен дана. и паримеја 3. На литији стихире гл. 2. Приидите троицы: Глава, гл. 6. Святители Христовы: ѿ нынѣ: гл. 6. Дѣвственнью добротѣ. На стиховнѣ стихире гл. 1. Глава: гл. 2. Днсь дѣшъ: ѿ нынѣ: Днсь Христосъ: На благословеніи члѣковъ: тропар гл. 4. Ико апостолъвъ: 2, и Богородице дѣво: 1.

На јутрењу на Богъ господь: тропар Светих 2, Глава ѿ нынѣ: богородичан: Еже ѿ вѣка: Катизме: сједални Светих свп. Полијелеј и Величаније: Величанъ васъ, святіи тріе велицыи іерарси, ѿ чтемъ святю память вашѣ, вы бо молитѣ за насъ, Христа Бога нашего, и пс. избрани; Оуслышите сіа вси ꙗзыцы: После полијелеја сједалан гл. 4. Премудрїи оучители: Глава, Празднеть днсь: ѿ нынѣ: богородичан. Степени 1. антифон 4. гласа. Прокимен гл. 4. Свацинницы твои ѡблѣкѣтса въ правдѣ, ѿ приподобенїи твои возрадѣютса. Еванђеље по Јовану зач. 36. Изъ ѣсмь дверь: пс. 50. Глава, Молитвами святыхъ тріихъ великихъ іерарховъ милостиве: ѿ нынѣ: Молитвами богородицы: и стихира гл. 6. Изліася благодать: Канон Богородице са прмосом на 6, гл. 2. и Светих 2 на 8, један гл. 2. а други гл. 8. Катавасија: Сѡшъ глѣбородителнью: По 3. песни сједални гл. 8. По 6. песни кондак гл. 2. Свацинныа ѿ боговѣщанныа: и пкос. На 9. песни: не поје се Чистѣйшью: но припеви Богородице и Святителя. Свѣтилан Светих. Глава, други ѿ нынѣ: богородичан. На хвалите стихире гл. 5. Глава, гл. 6. ѿ нынѣ: богородичан. Славословије велико, тропар Светих, Глава и нынѣ: богородичан.

На литургији блажени од канона првог песма 3. и другог 6. После Вхѡда тропари као и о св. Сави, прокимен гл. 8. Во всю землю ѡзвѣдѣ вѣщанїе ѿхъ, ѿ въ концы вселенныа глаголы

ѣхъ: Апостолъ къ Евреемъ зач. 334. Поминайте наставники: Еванђеље по Матеју зач. 11. Къ ѣсти свѣтъ: Причасно: Радѣйтесь праведнии ѿ господѣ:

Пави! Ако празник Три Јерарха падне у недељу пре Митара и Фарисеја, служба се свршује по правилу на страни 53. изложеној.

Пави! Ако празник Три Јерарха падне у недељу Митара и Фарисеја, или Блудног Сина, или Месопусну, (у Сиропусну не може доспети), свршује се служба овако:

На малом вечерњу стихире васкрсне 4, Глава, Светих, ѿ ѣмѣ: Богород. гласа малог вечерња. На стиховиѣ стихира васкрсна 1, и Светих стиховиѣ вел. вечерња са стиховима. Глава, ѿ ѣмѣ: богород. истог гласа, тропар васкрсан, Глава, Светих ѿ ѣмѣ: богород.

На великом вечерњу катизма: на Господи възвахъ: Стихире васкрсне 3, Триода 3, и Светих 4. (Ако је Месопусна недеља: васкрсне 3, Триода 4, и Светих 3.) Глава, Триода, ѿ ѣмѣ: Богородичан 1. гласа, паримеја 3. На литији стихира храма, и из Триода хвалите, Глава, Светих, ѿ ѣмѣ: Триода. На стиховне стихире васкрсне Глава, Светих ѿ ѣмѣ: Триода. На вѣгословнии хѣвѣхъ: Богородице дѣво: 2, и Светих 1.

На јутрењу на Ногъ господѣ: тропар васкрсан 2, Глава, Светих, ѿ ѣмѣ: Богородичан: Ёже ѿ вѣка: Катизме; сједални васкрсни с богородичнима и Полијелеј. Величаније Светих (Ако је недеља Блуднога Сина или Месопусна: Хвалите ѿмѣ господне: Исповѣдайтесь господѣви: и трећи псалом На рѣкахъ вавлонскихъ: и Величаније.) и Ангелскій соборъ. Сједални Светих сви, без богородичних, Глава, полијелејна, ѿ ѣмѣ: богород. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. Воскрсении Христово: Глава: Покаяніа: ѿ ѣмѣ: На спасеніа стези: и Множество содѣланихъ: Канони: васкрсан, са ирмосом на 4, Богородице на 2, Триода на 4. и Светих на 4. Катавасија: Ёшѣ глѣбородителнѣю: (Ако је недеља Месопусна: Канон васкрсан, Триода и Светих: Катавасија Триода гл. 6. Помощникъ ѿ покровитель.) По 3. песни кондак Светих и икос, и сједални. По 6. песни кондак и икос Триода. На 9. песни: Чистнѣйшѣю: Свѣтилаи васкрсан, Глава, Светих, ѿ ѣмѣ: Триода. На хвалите: стихире васкрсне 4, и Светих 4. с припевима, Глава, Триода ѿ ѣмѣ: Привѣгословинна ѣси: Славословије велико, и тропар само васкрсан.

На литургији блажени гласа на 4, и Триода песма 3. на 4, и Светих песма 6. на 4, по Вхѣдѣ тропар васкрсан, и Светих, кондак васкрсан, Глава, Светих, ѿ ѣмѣ: Триода. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре недеље, затим Светитеља.

Пази! Ако празник Три Јерарха падне у суботу Месопусну (Задушну), свршује се служба њихова у петак.¹

Пази! Ако овај празник падне у понедељник, вторник или четвртак Сирне (Беле) седмице: У недељу на вечерњу Блажних мужа: 1. антифон, у остале дане Беле седмице нема Катизме; на Господи возваху: стихире Светих на 6, Глава, Светих, ѿ њихъ: богородичан по гласу самогласна Светих. Входу, прокимен дана, и паримеји. На стиховње Триода, самогласан дана, и муч. с припевима Глава, Светих, ѿ њихъ: богородичан васкрсан. Њихъ Ѡпшашин: тропар Светих, Глава, ѿ њихъ: богородичан.

Пази! (Ако је у четвртак, онда у среду на часовима после: Ѓслави Ѡстави: и поклона: Придите поклонимса: 3, и пс. 103 и све остало као горе. После Входа прокимен паримеја дана и паримеј Триода, и паримеји Светих. Словени господи: На стиховње Триода самогласан дана, Глава Светих, ѿ њихъ: богородичан. После Њихъ Ѡпшашин: тропар Светих и јектенија, 3 велика поклона: онда: Еквсатал тронци: Буди ѿма господне: пс. 33. Достојно и отпуст).

На јутрењу на Богъ господь: тропар Светих 2, Глава, ѿ њихъ: Ѓжи Ѡ вѣка: Катизме; сједалан Триода писан после друге катизме Глава, ѿ њихъ: богородичан. По другој катизми сједални Светих, Глава ѿ њихъ: богородичан другог сједална. Полијелеј и Величаније Снетитеља и сједалан њихов. Степени 1 антифон 4. гл. Прокимен, еванђеље и стихира Светих. Канон Богородице са ирмосом на 6, ирмоси по двапут, и Светих 2 канона Катавасија Ѓшъ глвородитилю: (где је трипксницъ, поју се канони Светих са ирмосом на 6, и трипксницъ на 8. Катавасија Триода) По 3. песми сједални Светих с богородичнима. По 6. песми кондак и икос Светих и пролог На 9 песми поју се припеви Светих Свјетилан Светих, и богородичан. На хвалите стихире Светих на 4, и Глава ѿ њихъ: и чита се: Тивѣ слава подобитя: Глава во кшнихъ Богъ: јектенија: Исполнимъ оутриную: и стиховња Триода, Глава, Светих, ѿ њихъ: богородичан: Дѣствинилю доворотъ: писане на литији. Затим Благо ѡстъ исповѣдатиса: трисвато: тропар Светих, Глава, ѿ њихъ: Ѓжи Ѡ вѣка: јектенија Помилй насъ Боже: и возглас: Премдрость: јереј: Ѓшъ благословихъ: ѿминь, Оутверди Боже: и час 1.

На литургији блажени од канона првог, песма 3, и другог песма 6. После Входа тропар храма Христова и Богородице (како је где храм) и Светих, Глава, кондак Светих, ѿ њихъ: кондак храма Христова или Богородице или (ако је храм светога) Предстателство Христѿанъ: Прокимен, апостол, еванђеље и причасно дана и Светих.

Пази! Ако празник Три Јерарха падне у среду

¹ Овако Типик; но данас се држи служба мртвима у суботу у очи недеље Блудног Сина, а сватитељска на свом месту.

Сирне (Беле) седмице служи се служба њихова у вторник исте седмице, осим ако је храм цркве.

Пази! Ако празник Три Јерарха падне у петак Сирне (Беле) седмице, служба празника свршује се у четвртак исте седмице, осим храмовне славе.

43. Претпразнство Сретенија Господњег.

(1. фебр.) кад падне у недељу пре Митара и Фарисеја.

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне и Богородице по обичају. Тропар васкрсан **Глава ѿ њмѣ**: богород. његов.

На великом вечерњу на Господи козвѣхъ: стихире васкрсне 3, источна 1, предпразнства 3, и св. Трифона 3, **Глава**, светога, **ѿ њмѣ**: богородичан владајућег гласа. На литији стихира храма и стиховње предпразнства вечерња. **Глава**, предпразнства писана на Господи козвѣхъ: **ѿ њмѣ**: писана на јутрењу на стиховње. На стиховње стихире васкрсне, **Глава**, **ѿ њмѣ**: предпразнства. На влагословнии **хѣвѣхъ**: тропар: Богородице **дѣво**: 2, и предпразнства 1. (Ако нема бденија. тропар васкрсан, **Глава** светога гл. 4. **Мѣчникъ твој господи Трѣфѣнъ**: **ѿ њмѣ**: предпразнства гл. 1. **Нѣвисный ликъ**.)

На јутрењу на **Богъ господь**: тропар васкрсан 2, **Глава**, светога, **ѿ њмѣ**: предпразнства. Катизме, сједални васкрсни с богородичнима: **Ангилскій соборъ**: ипакој. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно: **Воскрсѣніе Христово**: пс. 50. и стихира васкрсна. Канон васкрсан, са ирмосом на 4, Богородице на 2, предпразнства на 4. и мученика на 4. Катавасија: **Сѣшѣ глѣбородитилю**: По 3. песни кондак и икос предпразнства и сједалан светога, **Глава**, и **ѡ ѡмѣ**: предпразнства. По 6. песни кондак и икос васкрсан. На 9. песни: **Чистѣйшѣю**: Свјетилан васкрсан, **Глава** светога, **ѿ ѡмѣ**: предпразнства. На хвалите: стихире васкрсне 4, источна 1, и предпразнства 3, што су на јутрењу стиховње, с припевима, **Глава**, **ѿ ѡмѣ**: **Прѣлагословинна ѡси**: Славословије велико и тропар васкрсан. На 1. часу тропар васкрсан, **Глава**, предпразн. **ѿ ѡмѣ**: богород. часова. По **ѡтчи нашѣ**: кондак предпразн. На 3. часу тропар васкрсан, **Глава**, мученика, **ѿ ѡмѣ**: богород. часова. По **ѡтчи нашѣ**: кондак васкрсан. Тако и на осталим часовима наизменце.

На литургији блажени гласа 4, предпразнства песма 3. на 4. и светога песма 6. на 4. После **Входа**: тропар васкрсан, и предпразнства, и храма светога и Трифона: кондак васкрсан и храма светога; **Глава** Трифона, **ѿ ѡмѣ**: предпразнства. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре недеље, затим светога.

Претпразниство Сретенија Господњег,

кад падне у недељу Митара и Фарисеја, Блуднога Сина или Месопусну.

Пави! Служба св. Трифона се изоставља¹, и поје се служба васкрсна с Триодом и предпразниства.

На великом вечерњу на Господи **возвахъ**: стихире васкрсне 3, источна 1, Триода 3, и предпразниства 3. (Ако је недеља Месопусна васкрсне 3, Триода 4, и предпразниства 3.) **Глава** из Триода, **и њинѣ**: богородичан први гласа. На литији стихира храма и предпразниства вечерње стиховње. **Глава** Триода, **и њинѣ**: предпразниства стиховње јутрења. На стиховње стихире васкрсне, **Глава**, Триода, **и њинѣ**: предпразниства. На **влагословини** **хѣввахъ**: тропар Богородице **дѣво**: 2, и предпразниства 1. (А где нема бденија, тропар васкрсан, **Глава**, **и њинѣ**: предпразниства).

На јутрењу на **Богъ господь**: тропар васкрсан 2, **Глава**, **и њинѣ**: предпразниства; остало све васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, предпразниства на 4, и Триода на 4. Катавасија: **Свиѣ глѣбородителнѣю**: (ако је недеља Месопусна, канон васкрсан на 4, предпразниства на 4, и Триода на 6. Катавасија Триода: **Помощникъ и покровитель**). По 3. песми кондак и икос предпразниства. По 6. песми кондак и икос Триода. На 9. песми: **Чистнѣишѣю**: Свјетилан васкрсан, **Глава**, Триода, **и њинѣ**: предпразниства. На хвалите стихире васкрсне 4, и источна 1, и Триода 3, с припевима. (Ако је недеља Месопусна, стихире васкрсне 4, и Триода с припевима 4,) **Глава**, Триода, **и њинѣ**: **Превлагословинна ѣси**: Славословије велико, и тропар васкрсан. На часовима тропар васкрсан, **Глава**, предпразн. **и њинѣ**: богород. часова. По **трисвѣтомъ** кондак предпразн. и Триода наизменце.

На литургији блажени гласа 4, Триода песма 3. на 4, и предпразниства песма 6. на 4. После **Входа**: тропар васкрсан и предпразниства. **Глава**, кондак Триода, **и њинѣ**: предпразниства. Прокимен гласа, апостол, еванђеље и причасно дана. (Ако је недеља Месопусна, прокимен Триода. Причасно дана и Триода.)

Пави! Ако предпразниство Сретенија падне у суботу Месопусну (Задушну) онда се свршује служба предпразниства у петак те седмице са св. Киrom, Јованом и Трифоном заједно. На вечерњу стихире предпразн. 3, и Безсребрен. 3, **Глава**: Безсребрен. **и њинѣ**: предпразн. На стиховње предпразн. **Глава**, Безсребрен. **и њинѣ**: предпразниства.

На јутрењу по катизмама сједални предпразн. Канон предпразн. са ирмосом на 6, и Светих на 8, и Трифона на 4, и Безсребрен. на 4. На хвалите стихире Трифона на 4, **Глава**, истога, **и њинѣ**: предпразн. На стиховње предпразниства, а у суботу свршује се служба мртвима.

¹ Ако има да се служи служба св. Трифона, свечара ради, то се иста обавља по правилу изложеном под бр. 43.

Претпразнство Сретенија.

Кад падне у понедељник, вторник и четвртак Беле Седмице.

На Господи **возвахъ**: стихире предпразнства 3, и светога 3, **Глава**: светога, **и њинѣ**: предпразн. На стиховње самогласан Триода дана 2, и мученичан, **Глава**, **и њинѣ**: предпразн. По **трисвѣтомъ**: тропар светога, **Глава**, **и њинѣ**: предпразн.

На јутрењу на **Богъ господь**: тропар предпразн. 2, **Глава** светога, **и њинѣ**: предпразн. После 1. катизме јектенија и сједалан предпразн. По 2. катизми сједалан Триода без јектенија. Канон предпразнства са ирмосом на 8, и светога на 4. (Где је трипјеснец поје се канон предпразн. са ирмосом на 4, и светога 3 стиха на 2, и Триода на 8). Катавасија Триода. По 3. песми кондак и икос и сједалан светога, **Глава** **и њинѣ**: предпразнства. По 6. песми кондак и икос предпразн. По 9. песми свјетилан светога, **Глава** **и њинѣ**: предпразн. На стиховње Триода самогласан 2, и мученичан. **Глава** **и њинѣ**: предпразн. После **Благоѣсть**: и по **трисвѣтомъ**: тропар светога, **Глава** **и њинѣ**: предпразн. На часовима тропар предпразн. **Глава**: светога, **и њинѣ**: богород. часова. По **трисвѣтомъ**: кондак предпразн.

На литургији блажени од канона предпразн. песма 3. и светога песма 6. После **Входа**: тропар предпразн. храма светога, **Глава**, мученика **и њинѣ**: предпразн. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно дана и светога.

Претпразнство Сретенија.

Кад падне у среду или петак Беле Седмице.

У вторник: На вечерњу стихире предпразн. 3, и светога 3, **Глава**, светога, **и њинѣ**: предпразн. На стиховње Триода самогласан дана 2, и мученичан с припевима обичним. **Глава** **и њинѣ**: предпразн. По **трисвѣтомъ**: тропар светога, **Глава**, **и њинѣ**: предпразн., јектенија, поклона 3 велика и отпуст.

Повечерије поје се велико; од **Внегда** призвати ми: и поје се трипјеснец јутрењски Триода 1. По **трисвѣтомъ**: кондак предпразн., 3 велика поклона, молитва и отпуст.

На јутрењу: на **Богъ господь**: тропар предпразн. 2, **Глава**, светога, **и њинѣ**: предпразн. По 1. катизми сједалан предпразн. По 2. катизми сједалан Триода, 2, **Глава** **и њинѣ**: крстобогородичан без јектенија. Канон предпразн. са ирмосом на 6, светога на 4, и Триода на 4. (Кад дође до трипјеснеца, поје се канон предпразн. са ирмосом на 4, светога 3 стиха на 2, и Триода на 8; идућег канона редовна песма на 4, и другог трипјеснеца на 4, јер се трипјеснец први појао на повечерију.) По 3. песми кондак светога и сједалан његов, **Глава**, **и њинѣ**: предпразн. По 6. песми кондак и икос предпразнства. После 9. песме свјетилан светога, **Глава** **и њинѣ**: предпразнства.

На стиховиње самогласан Триода дванут и мученичан, *Гласка њ њиѣк*: предпразн. јектенија, 3 велика поклона и час 1. На 1. часу тронар предпразн. *Гласка*, светога, *ѡ ѡиѣк*: богород. часова. По трисвѣтомъ: кондак предпразн. После Чистиѣишю: поклона 3 велика и отпуст. Тако исто и на осталим часовима тронар предпразн. и светога. На 6. часу обични тронар и читање. По трисвѣтомъ: кондак предпразн. и после сваког часа по 3 поклона велика.

Вечерње празнику бива у своје време.

Пази! Овако се поје служба предпразниству кад падне у петак на вечерњу и јутрењу без промене. На повечерију трипјеснец јутрењски први гласа 6, ирмос: *Кожимъ свѣтомъ*.

Претпразниство Сретенија.

Кад падне у суботу Беле Седнице.

На вечерњу обична катизма. На Господи козѡкахъ: стихире на 6: предпразн. на 3, и Отаца Триода 3. *Гласка*: Отаца, *ѡ ѡиѣк*: богородичан први гласа. *Кходъ*: Прокимен дана и читање из Триода, и прокимен: *Да оуповѣстъ Исраиљ*: На стиховиње Триода самогласан дванут, и мученичан, *Гласка*, Отаца, *ѡ ѡиѣк*: предпразн. По трисвѣтомъ: тронар Отаца, *Гласка*, *ѡ ѡиѣк*: предпразн. јектенија и отпуст. На повечерију по трисвѣтомъ: кондак Отаца, *Гласка ѡ ѡиѣк*: предпразн.

На јутрењу на *Ногъ господь*: тронар предпразн. дванут, *Гласка*, Отаца, *ѡ ѡиѣк*: предпразн., катизме, сједална оба Отаца, *ѡ ѡиѣк*: предпразн.; Канон предпразн. са ирмосом на 6, ирмос по дванут и Отаца на 8; Катавасија ирмос Триода: *Иѣсиѡ козсѡимъ*: а друге песме ирмос Триода поје се једанпут, напоследку завршује истим ирмосом. По 3. песми кондак и икос предпразн. и сједалан Отаца, *Гласка ѡ ѡиѣк*: предпразн. По 6. песми кондак и икос Отаца. Свјетилан Отаца, *Гласка ѡ ѡиѣк*: предпразн. На хвалите стихире Отаца на 4, *Гласка*: Отаца, *ѡ ѡиѣк*: предпразниства. Славословије велико, и остало.

На часовима тронар предпразн. *Гласка*, Отаца, *ѡ ѡиѣк*: богородичан часова. Кондаци Отаца и предпразн. говоре се наизменце.

На литургији блажени предпразн. песма 3. на 4, и Отаца 7. на 4; После *Кхода*: тронар предпразн. и Отаца, *Гласка* кондак Отаца, *ѡ ѡиѣк*: предпразн. и остала служба дана и Отаца. Св. мученика Трифона се служба поје на повечерију или кад настојатељ нареди.

44. Сретеније Господње.¹

(2. фебр.)

На малом вечерњу стихире празн. на 4, гл. 1. Слава њ њиѣ: Днесъ свѣщеннаѣ мати: На стиховнѣе стихире гл. 2. с припевима. Слава, њ њиѣ: гл. 2. тропар гл. 1, једаншут.

На великом вечерњу Блаженъ мъжъ: на Господи возвахъ: стихире на 8, гл. 1. Глаголи Бумѣши: Слава, њ њиѣ: гл. 6. Да ѡкрьзетса дверь: Крѡдъ: Прокимен дана, и паримеја 3. На литији стихире самогласне гл. 1. Кетхїи днми: Слава, гл. 5. Испытайте писанїѡ: њ њиѣ: гл. 5. Кетхїи днми: На стиховнѣе гл. 7. Оѡкраси твоѡ чертогъ: Слава, њ њиѣ: гл. 8. Иже на хрѣсвїмкхъ: На благословїи хлѣбѡвъ: тропар празника гл. 1. Радѡйсѡ благодатнаѡ: 3. (Ако нема бденија тропар празника 1).

На јутрењу на Богъ господъ: тропар празника 3. Катизме; сједални празника. Полијелеј и Величаније: Величаниѡ тѡ, жикодавче Хрїсте, ѡ чтиѡмъ причестїю матеръ твою, еуже по законѡ њиѣ принесла ѡси ко храмъ господнѡ: Псалм избрани. Ѣрмїѡ сердце мое слоко благо: и сједалан гл. 4. Слава, њ њиѣ: исто. Степени први антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. Поманїѡ ѡмѡ твоѡ, ко всакоѡмъ родѡ ѡ родѡ. Еванѡе по Луци зач. 8. Кѡ человекъ: ис. 50. Слава: Молитвами Богородицы милостивѡ: ѡ њиѣ: исто, и стихира гл. 6. Да ѡкрьзетса дверь: Канон празника гл. 3. ирмоси по дванут. тропари на 12, Катавасїѡ: Ѣмѡ глѡгородителнїю: По 3. песни сједалан празника гл. 4. Слава ѡ њиѣ: исто. По 6. песни кондак гл. 1. Оѡтробѡ дѡвнїѡ ѡсвѡтнїѡ: и икос. По 9. песни не поје се: Чистїиѡмъ: по припеви празника и ирмос: Кѡ законѡ сѡни: Свѣтїлан празника 3. На хвалите: стихире празника гл. 4. подобан. Слава, ѡ њиѣ: гл. 6. На рѡкахъ старчїнѡхъ: Славословїе велико и тропар празника, јектенија и отпуст: Иже во ѡбѡтїнѡхъ праведнѡгѡ Бумѡна носитисѡ ѡзвѡлнїѡ. нашѡгѡ ради спасїѡ, Хрїстѡсѡ ѡтнїнїѡ Богъ нашъ:

На литургији блаженїи од канона песма 3. и 6. Крѡдноѡ: Ѣказа господъ спасїѡе своѡ, предъ ѡзѡмїи ѡкры правдѡ свою. Тропар празника, Слава ѡ њиѣ: кондак празника. Прокимен гл. 3. Величитѡ дѡша мѡѡ господа, ѡ козрадѡваса дѡхъ мой ѡ Богѡ спасѡ моѡмъ. Апостолъ къ Еврѡемъ зач. 316. Безъ всакагѡ: Еванѡе по Луци зач. 7. Кознесѡста родитѡлѡ: место Достѡйно: ирмос: Кѡ законѡ сѡни: и до Оданија празника. Причасно: Члнѡ спасїѡ прїимѡ: отпуст празника: Иже во ѡбѡтїнѡхъ праведнѡгѡ Бумѡна:

Сретеније Господње

кад падне у недељу пре Митара и Фарисеја.

Служба се свршује по правилу изложеном на стр. 60.

¹ Празник Сретенија Господњег спада у број 12 великих празника, али не међу Христове, по међу Богородичине, јер му се служба, кад падне у недељу свршује са васкрсом заједно, дочим се на Христове празнике, кад падну у недељу, не поје ништа васкрсно. Сретеније се назива и празник Сретенија пресвете Богородице.

Сретеније Господње

кад падне у недељу Митара и Фарисеја, Блуднога Сина, Месопусну или Сиропусну

На великом вечерњу Блажних мѣжъ: на Господи воззвахъ: стихире васкрсне 3, Триода 3, и празника 4.

(Ако је недеља Месопусна) васкрсне 3, Триода 4, и празника 3. Глава, Триода, ѿ њынѣ празника. Бходъ и паримеји празника. На литији стихире празника, гл. 1. Кетхїи денми; и Триода хвалите 2 стиха.

(Ако је недеља Фарисејева гл. 3. Фарисеа влехвалный: и гл. 8. ѿ дѣлъ похвалени.)

(Ако је недеља Блуднога Сина после стихира празничних, Триода гл. 2. Блуднагш гласъ: гл. 8. Изжихъ влѣднш: и гл. 6. Отчи влгїи: писане на хвалите на јутрењу).

(Ако је недеља Месопусна, после празничних стихира хвалитне стихире Триода гл. 6. Помышляю днѣ: и ѿ како-вѣи часъ:)

(Ако је недеља Сиропусна: на литији стихире хвалитне Триода гл. 5. Оубы мнѣ: и Поприще добродѣтели) Глава, у све те недеље из Триода, писана на литији; ѿ њынѣ: празника. На стиховне стихире васкрсне, Глава Триода, ѿ њынѣ: празника. На влгословенїи хлѣбшъ: тропар празника 3, (ако нема бденија тропар васкрсан, Глава ѿ њынѣ: празника); отпуст празнични.

На јутрењу на Богъ господъ: тропар васкрсан 2, Глава ѿ њынѣ: празника, катизма; сједални васкрсни с богородичнима; полијелеј и величаније празника и ѿггелскїи соборъ:

(Ако је недеља Блуднога Сина, Месопусна или Сиропусна после Хвалите ѿма господне: и Исповѣдайтеся господни: додаје се и трећи псалом: На рѣкахъ вавилонскихъ: онда Величаније:) и сједалан празника. Степени гласа. Прокимен празника гл. 4. Поманѣ ѿма твоѣ: Еванђеље празника: Воскресенїе Христова: пс. 50. Глава, Молитвами Богородицы: ѿ њынѣ: то исто, и стихира празника. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Триода на 4, и празника на 6. Катавасија: ѿвѣ глѣбородителнѣю: (Ако је недеља Месопусна: канон васкрсан на 4, Триода на 6, и празн. на 4). По 3. песни кондак, икос и сједалан Триода, Глава, ѿ њынѣ: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни: Чистнѣишѣю: Свѣтилан васкрсан, Глава, Триода, ѿ њынѣ: празника. На хвалите: стихире васкрсне 4, и празника 4, Глава, Триода, ѿ њынѣ: Прѣвлгословенна ѣси:

(Ако је недеља Месопусна: На хвалите: стихире васкрсне 4, и празника са славом с припевима празника и стихирама празничним, затим ст. Воскресни Господи Боже мой: и стихира самогласна Триода гл. 8. Данїилъ пророкъ: Глава, гл. 1. Прѣдшчистимъ себѣ: ѿ њынѣ: Прѣвлгословенна ѣси:)

Ако је недеља Сиропусна: На хвалите: као и у недељу Месопусну, (само се додаје стих: Воскрисни господи: са стихиром гл. 6. самоглас. *Идемъ њзъ раѡ: Глаго, гл. исти. Приспѣ време: ѡ њнѣ: Прѣблагословинна ѡси:*) Славословије велико, тропар васкрсан, и отпуст недељни. На часовима тропар васкрсан, *Глаго, ѡ њнѣ:* богород. часова. После *Отче нашъ:* кондак празн. и Триода наизменце.

На литургији блажени гласа, Триода песма 3. и празника песма 6. *Входноѣ* празника. Тропар васкрсан и празника, *Глаго,* кондак Триода, *ѡ њнѣ:* празника. Прокимен гласа и празника. (Ако је недеља Месопусна прокимен Триода и празника). Апостол, еванђеље и причасно најпре недеље, затим празника, отпуст недељни.

Пази! Кад Сретеније падне у суботу Месопусну (Задушну), служба мртвима (Задушнице), свршује се у прошлу суботу или четвртак Месопусне седмице, а у суботу Месопусну служи се служба сва празника Сретенија Господњег.

Пази! Кад Сретеније падне у понедељак, вторник, или четвртак Сиропусне (Беле) седмице, свршује се служба празника сва.

Пази! Ако Сретеније падне у среду или петак Сиропусне (Беле) седмице, свршује се служба сва празника: после вечерња и јутрења, и после сваког часа по 3 велика поклона. Литургија Златоустава свршује се у своје време, а вечерње се поје опет у своје време; после обичног псалма катизма (ако је било бденије, катизме нема) на Господи *воззвахъ:* стихире празн. 3, и светог Симеона 3, *Глаго* светог, *ѡ њнѣ:* празника. Прокимен дана, и паримеј и прокимен: *Да оуповѣтѣ:* На стиховње Триода самогласан дана двапут и мученичан, *Глаго, ѡ њнѣ:* празн. Тропар празника и отпуст.

Пази! Ако Сретеније падне у суботу Сирну (Белу.)

На великом вечерњу *Блажнѣ мѡжѣ:* на Господи *воззвахъ:* стихире на 10, празника 6, и Отаца 4, *Глаго,* Отаца, *ѡ њнѣ:* празника, *Входъ:* Прокимен дана и паримеји празника. На литији све празника. На стиховње стихире празника, *Глаго,* Отаца, *ѡ њнѣ:* празника. На благословини *хлѣбшѣ:* тропар празника 2, и Отаца 1.

На јутрењу на *Богъ господь:* тропар празника 2, *Глаго,* Отаца, гл. 4. *Боже ѡтецѣ нашихъ:* *ѡ њнѣ:* празника. Катизме. Сједалан празника. Полијелеј и Величаније празника. Сједалан празника. Степени први антифон 4. гл. Прокимен еванђеље и све друго празника. Канон празника и Отаца. Катавасија *Гѡшѣ глѣбородитѣлнѣю:* По 3. песми кондак и икос Отаца и сједалан, *Глаго, ѡ њнѣ:* празника. По 6. песми кондак и икос празника. На 9. песми: *Чистнѣйшѣю:* Свјетилан празника, *Глаго,*

Отаца, ѿ ѿнѣ: празника. На хвалите стихире празника 3, и Отаца 3; Слава, Отаца, ѿ ѿнѣ: празника. Славословије велико, и тропар Отаца, Слава, ѿ ѿнѣ: празника, отпуст празнични.

На литургији блажени од канона празника песма 3. и Отаца песма 6. Входног празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре празника, затим Отаца.

Пази! Ако Сретеније Господње падне у понедељник прве седмице поста, онда се свршује служба сва празника у недељу Сиропусну. (в. стр. 112.)

45. Попразнство Сретенија.

Пази! Ако попразнство Сретенија падне у недељу пре Митара и Фарисеја: У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне и Богородице по обичају, тропар васкрсан, Слава, ѿ ѿнѣ: богород: његов.

На великом вечерњу после катизме на Господи возвахъ: стихире васкрсне 3, источна 1, празника тога дана 3, и из Минеја светога 3. (Ако се поје светоме на 6, или који има полијелеј: стихире васкрсне 3, празн. 3, и светога 4, Слава, светога, ако нема) Слава, празника, ѿ ѿнѣ: богородичан првог гласа. На литији стихире празника тога дана редовне стиховње и светога, ако има полијелеј, Слава, светога, ѿ ѿнѣ: празн. Ако нема Слава, ѿ ѿнѣ: празн. На стиховње стихире васкрсне. Слава, светога, ако има, ако нема Слава, ѿ ѿнѣ: празн. На благословеніи хлѣбшвъ: тропар Богородице двѣ: 2, и празн. 1. (Ако не би било бденија тропар васкрсан, Слава, светога, ако нема, Слава, ѿ ѿнѣ: празн.

На јутрењу на Богъ господъ: Тропар васкрсан 2, Слава, светога, ако има, ако нема Слава, ѿ ѿнѣ: празника. Катизме. Сједални васкрсни и богородични њихови. Затим непорочни и ипакој. (Ако свети има полијелеј по катизмама поје се полијелеј светога и Ангилскій соборъ: и после јектеније сједални светога по 1. Слава, сједалан по полијелеју ѿ ѿнѣ: богород. његов.) Степени и прокимен гласа, еванђеље васкрсно. Воскрсеніи Христово: Канон васкрсан са ирмосом на 4. Богородице на 2, празн. на 4, и светога на 4. (Ако је полијелеј и славословије велико: Канон васкрсан са ирмосом на 4, празн. на 4, и светога на 6.) Катавасија празника. По 3. песми кондак и икос празн. и светога ако има, и сједалан његов, Слава, ѿ ѿнѣ: празн. По 6. песми кондак и икос васкрсан. На 9. песми поје се Чистнѣишвю: Свјетилан васкрсан, Слава, светога, ако има, ѿ ѿнѣ: празн. На хвалите стихире васкрсне 4, и светога, ако има, подобне 3, и самогласан, који се поје на Слава, поје се с припевима његовим. Ако свети нема хвалитних стихира, поју се васкрсне 4, и празн. 4, тога дана стиховње јутрењске с њиховим припевима. Слава, стихира

еванђелска, ѿ њѣнѣ: Прѣблагословѣнна ѣси: Славословије велико. тропар васкрсан.

На 1. часу тропар васкрсан, Глава, празн.; тропар светога и кондак, ако их има, говоре се наизменце, ѿ њѣнѣ: богород. часова. По Отче нашѣ: кондак празн. Тако се и на осталим часовима говори најпре васкрсан тропар, а празника и светога наизменце. Кондак васкрсан и празн., говоре се такође наизменце; ако свети има полијелеј онда и његов.

На литургији блажени из Октоиха на 6, с троичним и празн. песма на 4, (Ако свети има песму: на блажени васкрсне на 4, празн. песма 4. и светога песма 6. на 4) после Входа, тропар васкрсан и празника, затим храма и светога ако има; кондак васкрсан и храма, Глава, светога ако има, ѿ њѣнѣ: празн. Прокимен, апостол и еванђеље најпре редовно недељно, затим светога, ако има. Причасно Хвалити: и светога, ако нема, празника.

Пави! Ако падне по празнство Сретенија у суботу Месопосну (Задушну), онда се служба по празнства изоставља и свршује се служба само мртвима.

Пави! Ако по празнство Сретенија падне у понедељник, вторник или четвртак Беле (Сирне) седмице.

На Господи воззвах: стихире празн. 3, и светога 3, Глава, светога, ако има, ѿ њѣнѣ: празн., ако нема, Глава, ѿ њѣнѣ: празн. На стиховње Триода самогласан дана 2, и мученичан, Глава, светога, ако има, ѿ њѣнѣ: празн., ако нема, Глава, ѿ њѣнѣ: празн. Тропар светога, ако има, Глава, ѿ њѣнѣ: празн., јектенија и отпуст празнични.

На јутрењу на Богъ господь: тропар празн. 2, Глава, светога, ако има, ѿ њѣнѣ: празн. Катизме; сједални празн. Канон празн. са ирмосом на 8, и из Минеја на 4, (где је трипјеснец: канон празн. са ирмосом на 4, и Минеја 3 стиха на два, и Триода на 8.) Ако свети има кондак и икос, говори се по 3. песми; затим сједалан Триода писан после 2. катизме. Глава, светога, ѿ њѣнѣ: празн. По 6. песми кондак и икос празн. По 9. песми свјетилан празн., ако нема Глава, ѿ њѣнѣ: празн. На хвалите стихире празн. на 4, стиховње тога дана, Глава, ѿ њѣнѣ; празн. На стиховње Триода самогласан дана 2, и мученичан. Глава, светог ако има, ѿ њѣнѣ: празн. ако нема Глава, ѿ њѣнѣ: празн. После Отче нашѣ: тропар светога, Глава, ѿ њѣнѣ: празн. ако свети нема тропара, само празника 1. јектенија и час 1. На часовима тропар празн. Глава, ѿ њѣнѣ: богородичан часова. По трисвѣтомъ кондак празника.

Пави! Ако по празнство Сретенија падне у среду или петак Беле (Сирне) седмице поклона нема, осим на крају свакога часа по 3 велика поклона. На Господи воззвах: стихире празн. 3, и из Минеја светога 3, Глава, светога, ако има,

ако нема **Глава**, њ **нынѣ**: празн. На стиховње Триода самогласан дана 2 и мученичан, **Глава**, светога, ако има, њ **нынѣ**: празн., ако нема, **Глава**, њ **нынѣ**: празн. Тропар светога, ако има, **Глава**, њ **нынѣ**: празн., ако нема, само празника, јектенија, 3 велика поклона и отпуст празн.

Повечерје поје се велико, од псалма **Бнигда** призвати ми: на ком се поје трипјеснец јутрењски Триода 1. По **Достойно** и по **трисвѣтомъ** кондак празн. После **Чистнѣишю**: 3 велика поклона и на отпусту. Исто тако и на полуноћници на **Чистнѣишю**: 3 вел. поклона.

На јутрењу на **Богъ** господъ: тропар празн. 2, **Глава**, светога, ако има, њ **нынѣ**: празн., ако нема, **Глава**, њ **нынѣ**: празн., По катизмама сједални празн.; Канон празн. са ирмосом на 6, и **Минеја** на 4, и Триода на 4; кад дође трипјеснец поје се канон празн. са ирмосом на 4, и **Минеја** на 2, прва 2 стиха као један и Триода на 8, настојећег канона редовна песма на 4, а другог трипјеснец отпојан је већ на повечерју. По 3. песни кондак светога, затим сједалан Триода, **Глава**, светога, њ **нынѣ**: празн. По 6. песни кондак и икос празн. По 9. песни свјетилан светога, ако има, **Глава**, њ **нынѣ**: празн. ако нема, празн. 2. На хвалите стихире празн. подобне на 4, стиховње тога дана, **Глава**, њ **нынѣ**: празн. На стиховње Триода самогласан дана 2, и мученичан, **Глава**, светога, ако нема, **Глава**, њ **нынѣ**: празн. По **трисвѣтомъ**: тропар светога, **Глава**, њ **нынѣ**: празн. ако нема, само празника, јектенија и поклона 3 велика и час 1. На 1. часу тропар празн. **Глава**, светога, њ **нынѣ**: богород. часова. По **трисвѣтомъ**: кондак празн. По **Чистнѣишю**: 3 велика поклона и остало, и 3 поклона. На осталим часовима тропар празника, и по **трисвѣтомъ**: кондак празника; по **Чистнѣишю**: по 3 поклона. На 6. часу тропар, паримеји и читање, и прокимен. После 9. часа читају се блажени побрже, и остало.

У среду на вечерњу стихире празн. 3, и **Минеја** светога 3, **Глава**, њ **нынѣ**: празн. Прокимен и паримеј дана. На стиховње Триода самогласан дана 2 и мученичан, **Глава**, њ **нынѣ**: празн. јектенија, поклона 3, велика, и молитва **Бисвѣтам** троици: **Бѣди** има господни: 3, псалам 33. и отпуст празн. с 3 поклона.

Пази! Ако по празнство Сретенија падне у суботу Сиропусну (Белу).

У петак после отпуста часова почиње одмах вечерње и после обичне катизме, стихире празн. 3, и Отаца 3, **Глава**, Отаца, њ **нынѣ**: празн. Прокимен и паримеј дана; **Блодови** господи: на стиховње, самогласан Триода двапут и мученичан, **Глава**, Отаца, њ **нынѣ**: празн. тропар Отаца, **Глава** њ **нынѣ**: празника.

На јутрењу на **Богъ** господъ: тропар празн. 2, **Глава**, Отаца, њ **нынѣ**: празн. По катизмама, сједалан Отаца по двапут, **Глава**,

И њинѣ: празн. Канон празника са ирмосом на 6, и Отаца на 8, Катавасија празника. По 3. песни кондак и икос празн. и сједалан Отаца двапут, **Глава,** **И њинѣ:** празн. По 6. песни кондак и икос Отаца, **Глава,** **И њинѣ:** празн. На хвалите стихире празн. 3, на стиховњи тога дана и Отаца 3, **Глава,** Отаца, **И њинѣ:** празника. Славословије велико. Тропар Отаца, **Глава,** **И њинѣ:** празника, јектенија и отпуст празн. и час 1.

На часовима тропар празн. и Отаца. Кондак празника и Отаца говоре се наизменце.

На литургији блажени празн. песма редовна на 4, и Отаца на 6, после **Входа** тропар празника, Отаца и храма светога; затим кондак храма светога. **Глава,** Отаца, **И њинѣ:** празника. Прокимен, апостол и еванђеље дана и Отаца. Причасно празника.

Пази! Ако попразнство Сретенија падне у недељу Фарисејеву, Блуднога Сина, или Месопусну: На великом вечерњу на Господи **возвахъ:** стихире васкрсне 4, Триода 3, и празника 3. (Ако је недеља Месопусна: васкрсне 3. Триода 4, и празника 3.) **Глава,** Триода, **И њинѣ:** богородичан гласа. На литији стихире празника редовне тога дана стиховње, и Триода тога дана хвалитне; **Глава,** Триода **И њинѣ:** празника. На стиховње стихире васкрсне, **Глава,** Триода, **И њинѣ:** празника. На благословни **хлѣбехъ:** тропар **Богородице дѣво:** 2, и празника 1. (Ако нема бденија: тропар васкрсан, **Глава,** **И њинѣ:** празника), отпуст празнични.

На јутрењу на **Богъ господъ:** тропар васкрсан 2, **Глава,** **И њинѣ:** празника; катизме; сједални васкрсни с богородичнима и (ако је недеља Фарисеја само **Ангилскій соборъ:**) (ако је недеља Блуднога Сина или Месопусна: полијелеј и **На рѣкахъ вавилонскихъ:**) Степени и прокимен гласа; еванђеље васкрсно, и све друго васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, Триода на 4, и празника на 4. Катавасија: **Свишъ гласбородителнѣю:** (Ако је недеља Месопусна канон васкрсан на 4. Триода на 6, и празника на 4. Катавасија Триода: **Помоциникъ:**) По 3. песни кондак и икос празника. **Глава,** сједалан Триода, **И њинѣ:** празника. По 6. песни кондак и икос Триода. На 9. песни: **Чистнѣишѣю:** Свјетилан васкрсан. **Глава** Триода, **И њинѣ:** празника. На хвалите стихире васкрсне 4, и празника 4, с припевима; (ако је недеља Месопусна, додаје се стих и стихира Триода гл. 8. **Данилѣ пророкъ:** **Глава,** Триода гл. 1. **Предчистимъ себѣ:** **И њинѣ:** **Привлагословинна ѿси:**) Ако ли је недеља Фарисејева или Блуднога Сина, не говори се триодски стих, но после празничних стихира **Глава,** Триода, **И њинѣ:** **Привлагословинна ѿси:**) Славословије велико, и тропар васкрсан, јектенија и отпуст недељни.

На часовима тропар васкрсан, **Глава**, њ **нынѣ**: богород. часова. По **Отче нашъ**: кондак Триода и празн. наизменце.

На литургији блажени гласа и Триода песма 6. и празника редовна песма. После **Входа**: тропар васкрсан и празника, **Глава**, кондак Триода, њ **нынѣ**: празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно недеље.

46. О Оданију празника Сретенија.

Пази! Ако Сретеније падне у недељу Блудног Сина, или у понедељник, или у вторник Месопусне седмице, онда се одаје празник у петак исте седмице.

Ако падне у среду, четвртак, петак или суботу Месопусне седмице, онда се одаје у вторник Сирне седмице.

Ако падне у недељу Месопусну, или у понедељник Сирне седмице, одаје се у четвртак исте седмице.

Ако падне у вторник или среду Сирне седмице, одаје се у суботу исте седмице.

Ако падне у четвртак, петак или у суботу Сирне седмице, одаје се у недељу Сиропусну.

Ако Сретеније падне у недељу Сиропусну, онда се празнује само један дан, и Оданија нема.

Пази! Оданије Сретенија, кад падне у недељу Фарисејеву, Блуднога Сина или Сиропусну:

На великом вечерњу на Господи козвѣхъ: стихире васкрсне 3, Триода 3, и празника 4, **Глава**, Триода, њ **нынѣ**: богородичан гласа. (Ако је храм Сретенија, њ **нынѣ**: празника). На литији стихире празника, и Триода хвалитне. **Глава**, Триода њ **нынѣ**: празника. На Благословини хлѣбѡвѣ: тропар: Богородице Дѣво: 2, и празника 1.

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2, **Глава**, њ **нынѣ**: празника; Катизме. Сједални васкрсни с богородичнима (полијелеј се не поје у недељу Фарисејеву, но само њггилскій соборъ: иначе у друге дане полијелеј и додаје се **На рѣкахъ вавилонскихъ**), и све друго васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Триода на 4, и празника на 6. Катавасија празн. По 3. песни кондак и сједалан Триода, **Глава**, њ **нынѣ**: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни: Чистнѣишю: Свјетилан васкрсан, **Глава**, Триода њ **нынѣ**: празника. На хвалите: стихире васкрсне 4, и празника са славом 4, **Глава**, Триода, њ **нынѣ**: Прокименна ѿси: (Ако је недеља Сирна, после стихира празн. припеви и стихира Триода). Славословије велико, и тропар васкрсан. На часовима тропар васкрсан. **Глава**, празн. њ **нынѣ**: богород. часова. По **Отче нашъ**: Кондак празн. и Триода, наизменце.

На литургији блажени гласа на 4, Триода песма 3.

на 4, и празника песма 9. на 4. После **Бѹда**: тропар васкрсан и празника, **Глава**, кондак Триода, **и њнѣ**: празника. Прокимен дана и празника. Апостол и еванђеље недељно; причасно недељно и празника.

Пази! У суботу Месопусну и недељу Месопусну не држи се Оданије празника, — тако исто у среду и петак Сирне седмице нема Оданија празника.

Пази! Ако Оданије Сретенија падне у вторник или четвртак Беле (Сирне) седмице:

На вечерњу на Господи **возвахъ**: стихире празника на 6. **Глава**, **и њнѣ**: празн. На стиховње Триода самогласан дана, 2, и мученичан с обичним припевима, **Глава**, **и њнѣ**: празника, тропар празника. — Редовног светог поје се служба на повчерију или кад настојатељ нареди.

На јутрењу на **Богъ господь**: тропар празн. 3. По катизмама сједални празн. Канон празн. са ирмосом на 4, а где је трипјеснец празн. са ирмосом на 6, и Триода на 8. По 3. песни сједалан Триода, писан после друге катизме, **Глава**, **и њнѣ**: празн. По 6. песни кондак и икос празн. На 9. песни: **Чистиѣишю**: Свјетилан празн. 2, На хвалите стихире празн. на 4, **Глава**, **и њнѣ**: празн. На стиховње Триода самогласан дана 2, и мученичан, **Глава**, **и њнѣ**: празн. Тропар празн. јектенија и отпуст празника.

На литургији блажени празн. песма 9. на 6. После **Бѹда**: тропар празн. **Глава**, **и њнѣ**: Кондак празн. Прокимен и причасно празн. Апостол и еванђеље дана.

Пази! Ако Оданије Сретенија падне у суботу Сиропусну — Белу — у петак на вечерњу на Господи **возвахъ**: стихире, празн. 3, и Отаца 3, **Глава**, Отаца, **и њнѣ**: празн. Прокимен и паримеј дана, и прокимен **Да оуповитъ**: На стиховње Триода самогласан дана 2, и мученичан, **Глава**, Отаца, **и њнѣ**: празн. тропар Отаца, **Глава**, **и њнѣ**: празн. отпуст празн.

На јутрењу на **Богъ господь**: тропар празн. 2, **Глава**, Отаца, **и њнѣ**: празн. По катизмама сједални празн. Канон празн. са ирмосом на 8, и Отаца на 6; Катавасија празн. По 3. песни кондак и икос Отаца и сједалан њихов 2, **Глава**, **и њнѣ**: празн. По 6. песни кондак и икос празн. на 9. песни **Чистиѣишю**: свјетилан празн. **Глава**, Отаца, **и њнѣ**: празн. На хвалите стихире празн. 3, и Отаца 3, **Глава**, Отаца, **и њнѣ**: празн. Славословије велико. Тропар Отаца, **Глава**, **и њнѣ**: празн. отпуст празн. и час 1.

На литургији блажени празн. песма 9. на 4, Отаца песма 6. на 4. После **Бѹда**: тропар празн. и Отаца, **Глава**, кондак Отаца, **и њнѣ**: празн. Прокимен и причасно празн. и Отаца. апостол и еванђеље дана и Отаца.

**46а. Служба I и II обретенју главе св. Јована Крститеља (24. фебр.)
и мученицима у Севастији (Младенци)
(9. марта)**

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у суботу месопусну служба му се врши у петак месопусни.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у понедељак или уторак сирне седмице: У недељу на вечерњи Блажинъ мѣжъ, у остале дане редовна катизма. На гди воззвахъ стихире Претече на 6, сл. Претече, и ниње богород. васкрсан по гласу славе. Прокимен дана, паримије Претече. На стиховње: Триода, сл. Претече, и н. богород. Тропар Претече, сл. и н. богород. васкрсан.

На јутрењи: Тропар Претече 2 пут, сл. и ниње богородичан. По првој катизми сједалан триода, по другој оба сједална Претече, Полијелеј и величаније. Степена: први антифон 4 гл. Прокимен, еванђеље, стихира по еванђ. Претече. Канон Богород. на 6 и Претече на 8 Катавасија: *Ѧвѣрѣв ѡутѣ моѡ.* За које песме има трипеснац: Претече 6 и Триода 8. По 3 и 6 п. Претече. Свјетилан и хвалитне Претече, па мало славословје. Стиховње Триода, сл. Претече, и ниње: богород. Тропар Претече, сл. и ниње богород.

На литургији: Блажена Претече песма 3 и 6. Прок., апостол, еванђеље и причастен: дана и Претече.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у сирну среду и петак: служба Претече служи се дан раније.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у четвртак сирни: На вечерњи на Гди воззвахъ као у понедељак сирни, прок. и паримија триода, па паримије Претече. Одмах *Слодови Гди...* Стиховње и тропар као у понедељак. По оугубој јект. 3 вел. поклона, молитва *Беседа Троице. Буди ѡна Гди, Псалам 33, Достојно* и отпуст.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у суботу сирну: У петак увече: *Блажинъ мѣжъ.* На Г. воззвахъ стихире Претече 3 и Отаца 3, сл. Претече, и ниње: богород. први гласа. Вход, прок. и паримија Триода, па Претече, *Слодови Гди.* На стиховње триода, затим припев: *Бозвѣсѣнтѣ правѣдникѣ...* и самогласна Претече: *Ѧже прѣче...* сл. Отаца, и ниње богород. истог гласа. Тропар Претече, сл. Отаца, и ниње *Ѧже ѡ вѣка.* По оугубој јект. 3 поклона вел. и завршетак као у четвртак сирни.

На јутрењи: Троп. Претече 2 пут, сл. Отаца, и ниње *Ѧже ѡ вѣка.* По катизмама седални Отаца, Полијелеј и седални Претече. Степена: први антифон 4 гл. Прок. еванђеље и стихира Претече. Канон Претече на 6 и Отаца на 8. Катавасија Триода. По 3 п. конд., икос и седалан Претече., сл. Отаца, и ниње: Богород. По 6 п. конд. и икос Отаца. Свјетилан Претече, сл. Отаца, и ниње: богород. Хвалитне Претече 3 и Отаца 3, сл. Отаца, и ниње: богород. Славосл. велико, тропар Претече, сл. Отаца, и н. богород.

На литургији: Блажена Претече песма 3 на 4 и Отаца песма 6 на 4. Тропар храма, Претече и Отаца, конд. храма и Претече, сл. Отаца, и ниње: храма богород. или *Предстательство.* Прокимен, апостол и еванђеље Претече и Отаца, а редовни апостол и еванђеље читају се као подзачало.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у понедељак прве седмице поста служба му се врши у недељу сирну; ако ли у који други дан те седмице — онда у недељу сирну, или на Теодорову суботу.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у суботу I недеље поста: у петак увече катизма редовна. На Гди *воззвахъ* стихире Триода 3, Претече 3 и Теодора 4, сл. Теодора, и ниње: богород. први гласа. Вход. Прокимен и паримија дана и Претече 3 и даље литургија пребеосвећена. — Где не буде пребеосвећене: на Гди *воззвахъ* стихире Претече 3 и Теодора 3, сл. Теодора, и ниње: богород. гласа, без входа. Прок. и паримија дана, затим Претече. На стиховње: самогл. Триода и мученичан, па уз припев: *Возвѣгнѣша праведникъ . . . Теодора гл. 2 Божественыхъ даровъ . . .*, сл. Претече гл. 6: Сокровище . . . и ниње. *Бже ты їси лоза . . .* Тропар Претече, сл. Теодора, и ниње *Еса паче*

На јутрењи: Троп. Претече 2 пут, сл. Теодора, и ниње: *Еса паче . . .* По првој катизми оба сједална Претече, сл. и ниње богород. По другој: сједалан Теодора, сл. и ниње: богород. Полијелеј и величаније Претече. Степена први антифон 4 гласа. Прокимен, еванђеље и стихира Претече. Канон Претече на 6 и Теодора оба канона на 8. Катавасија: *Ѡтверзѡ оустѡ . . .* По 3 п. конд. икос и сједалан Претече, сл. Теодора, и ниње: богород. По 6 п. конд. и икос Теодора. Светилан: Претече, сл. Теодора, и ниње богород. Хвалитне Претече 3, сл. Теодора и ниње *Бже ты їси . . .* Славословље велико, троп. Претече, сл. Теодора, и н. богород.

На литургији: Блажена Претече песма 3 на 4 и Теодора песма 6 на 4. Тропар Претече и Теодора, кондак: Теодора, сл. Претече, и ниње: храма Богородице или *Предстательство . . .* Прокимен Претече и Теодора, апостол и еванђеље: суботе, а Теодора подзачало, затим Претече.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у I недељу поста служба му се врши као у Крстопоклону недељу сем клањања крсту и ових разлика: На литији вечерње: Сл. Претече, писана на Г. *воззвахъ*, и ниње Триода. На стиховње: Сл. Претече, и ниње: Триода. На Богъ Гди: тропар васкрсан 2 пут, сл. Претече, и ниње: *Пречистомъ образъ . . .* Катавасија Триода.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у понедељак II, III или IV недеље поста: у недељу увече: Блаженъ мужъ. На Г. *воззвахъ*: Триода 4, Претече 6, сл. Претече, и ниње: Богород. први гласа. Вход. прокимен велики Триода, Паримије Претече 3, па *Ѡподоби Гди*. На стиховње Триода, сл. Претече, и ниње богород. васкрсан по гл. славе. Тропар Претече, сл. и ниње богород. васкрс. По сугубој јект. 3 поклона велика.

На јутрењи: Тропар Претече 2 пут, сл. и ниње богород. По I и II катизми сједални Триода без јект. По III катиз. мала јект. и оба сједална Претече. Полијелеј . . . Степена I антифон 4 гл. Прокимен, еванђеље и стихира Претече. Канон Претече на 8. Катавасија: *Ѡтверзѡ оустѡ*. За које песме има трипеснец узима се канон Претече на 6 и трипеснец на 8, катавасија Триода. По 3 п. сједалан с богород., по 6 п. кондак с икосом Претече. Светилан с богород. Претече. Хвалитне на 4 и сл. Претече, и ниње богород. Славословље мало, стиховње Триода, сл. Претече и ниње богород. Благо ѣсть . . . 1 пут, тропар Претече, сл. и ниње богород. васкрсан. По сугубој јект. 3 поклона вел. без отпушта и час први. На часовима тропар и конд. Претече. По 9 часу Блажени брже, без певања. На вечерњи на Г. *воззвахъ*: Триода 6 и Претече 4, сл. Претече, и ниње богород. по гл. славе мали (Уочи среде и петка крстобогород.). Вход са еванђељем. По паримијама и Да ис-

правитса . . . без јект. прок. апостол и еванђ. Претече, и даље литургија пребеосвећена.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у који постан дан: Уочи празника на вечерњи обична катизма. На Г. возвах стихире Триода 6 и Претече 4, сл. Претече, и ниње: Кто тебе . . . Вход, прокимен и паримије дана и Претече. Да исправитса . . . и даље литургија пребеосвећена.

Где не буде пребеосвећене: На Г. возвах Триода 3 и Претече 3, сл. Претече, и ниње : Кто тебе . . . Вход, прок. и паримије дана и Претече. Одмах Сподоби Гди . . . Стиховње Триода, сл. Претече, и ниње богород. Тропар Претече, сл. и ниње *бже ѿ вѣка* . . . По јект. 3 вел. поклона, молитва Всесвѣтаѣ Троице, . . . Пс. 33. Достојно и отпуст. Повечерје вел. По првом трисветом троп. Претече, сл. и ниње богород. васкрс. По другом обични тропари, по трећем конд. Претече. На крају 3 поклона вел. Полуноћница по обичају. Јутрење, часови и пребеосвећена као што је у претходном правилу за понедељак II седм. поста.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у суботу II и III нед. поста: Уочи празника на Г. возвах стихире Триода 6 и Претече 4, сл. Претече, и ниње богород. први гласа. Вход. Прокимен и паримије дана и Претече 3. Да исправитса . . . апост. и еванђ. и даље пребеосвећена литургија. — Ако ли не буде пребеосвећене: На Г. возвах стихире само Претече на 6. Остало као напред. По паримијама: Сподоби Господи . . . На стиховње самогласан триода и мученичан октоиха, сл. Претече, и ниње богород. Тропар Претече, сл. и ниње богород. васкрсан влад. гласа. Јектенија и 3 поклона, молитва Всесвѣтаѣ Троице. . . Бѣди има . . . пс. 33, Достојно и отпуст. — Повечерје велико с четверопеснецом суботе.

На јутрењи, часовима и литургији служба само Претече.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у II нед. поста в. правило кад свети с полијелејем падне у недељу (стр. 54), но на јутрењи канон васкрсан, триода и Претече. По 3 п. конд. триода, конд. и икос. Претече и сједалан његов с богород. По 6 п. кондак и икос васкрсан. Служба св. Григорија се поје у суботу II нед. поста.

АКО ОБРЕТЕЊЕ падне у недељу Крстопоклону све је по правилу назначеном у ту недељу (стр. 178) с овим разликама: На Г. возвах: васкроне 3, Крста 4 и Претече 3. На литији стихира храма и Претече са стиховњих и хвалитних, сл. Претече, и ниње Крста. На стиховње . . . сл. Претече, и ниње Крста.

На јутрењи: тропар васкрсан 2 пут, сл. Претече, и ниње Крста. По сједалницама Полијелеј и величаније Претече, *Аггискій говоръ* . . . на сједални Претече . . . Канони: васкрсан на 4, Претече на 4 и Крста на 6. По 3 п. конд., икос и сједалан Претече, сл. и ниње Крста. По 6 п. конд. и икос. Крста. Свјетилни : васкрсан, сл. Претече, и ниње Крста.

На литургији: Блажена гласа, Крста песма 3 и Претече п. 6. Тропар васкрсан, Крста и Претече; кондак васкрсан, сл. Претече, и ниње Крста. Прокимен, апостол и еванђеље Крста и Претече.

ПАЗИ. Служба 40 мученика (Младенци, 9 март) у свему је по правилу изложеном за Обретење.

47. Претпразнство Благовести.

(24. марта.)

Пази! Кад ово претпразнство падне у суботу 3. или 4. седмице поста, у петак на Господи возваѡхъ: стихире на 10, Триода самогласан дана 2, и мученичке 4, гласа и претпразн. на 4. **Слава**, претпразн. ѿ ѡнѡѡ: богор. први владајућег гласа. **Бѡдохъ:** **Свѡѡти тихій:** Прокимен и паримеји дана. **Да исправитса:** и остала служба пређеосвећена. (Ако нема службе пређеосвећене на Господи возваѡхъ: стихире претпразн. на 6, **Слава**, претпразн. ѿ ѡнѡѡ: богород. први гласа **Свѡѡти тихій:** без **Бѡдохъ** Прокимен и читања дана. **Сподови господи:** јектенија **Исполнимъ вѡчирню:** На стиховње самогласан Триода двапут, писан на Господи возваѡхъ. и мученичан по гласу истог из Октоиха: а припеви су обични. **Къ тивѡѡ возвадохъ:** **Слава.** ѿ ѡнѡѡ: претпразн. По **трисвѡтомъ:** Тропар претпразн. јектенија **Помилѡѡ насъ Божі:** и 3 вел. поклона, **Ксисвѡтамъ троице:** **Бѡди има господни:** 3, **Достойно вствъ:** и отпуст).

Пази! Повечерије се поје велико без поклона. По 1. **трисвѡтомъ** место **Просвѡѡти бчи:** говори се тропар претпразн. По 2. **трисвѡтомъ** тропари обични. Канон из Октоиха за мртве. По **Достойно,** кондак претпразн.

На јутрењу: на **Богъ господь:** Тропар претпразн. 3, обичне катизме и сједални Октоиха. Непорочни за мртве се не поју; песму 7. и 8. говори пре, у петак. Канон претпразнства са ирмосом на 6, ирмос 2.

Пази! По 3. песни сједалан предпразн. **Слава,** ѿ ѡнѡѡ: други. Кад доспе четверопјеснец поје се канон претпразн. као што је напред речено и Триода на 8. По 6. песни кондак претпразн. По 9. песни свјетилан претпразн. На стиховње из Октоиха владајућег гласа мученичке хвалитне; припеви обични. **Слава,** ѿ ѡнѡѡ: претпразн. гл. 4. **Изыка вгожи:** — На часовима тропар и кондак претпразнства.

На литургији блажени претпразн. песма 3. и 6. После **Бѡдохъ** тропар храма Христова (ако је храм), тропар претпразн. **Слава,** кондак храма, ѿ ѡнѡѡ: претпразн.

Пази! Кад падне претпразнство Благовести у недељу у Крстопоклону, у суботу на вел. вечерњу на Господи возваѡхъ: стихире васкрсне 3, Крста 4, и претпразн. 3, **Слава,** Крста, ѿ ѡнѡѡ: богородичан први гласа: На литији стихира храма. **Слава,** Крста, ѿ ѡнѡѡ: претпразн. писана на Господи возваѡхъ: На стиховње стихире Октоиха, **Слава,** Крста ѿ ѡнѡѡ: претпразн. писана на јутрењој стиховњи. На благословнии **хлѡвсвѡѡ:** Богородице **дѡво:** 2, и Крста 1. (Ако нема бденија: тропар васкрсан, **Слава,** Крста, ѿ ѡнѡѡ: претпразнства).

На јутрењу на **Богъ господь:** Тропар васкрсан 2, **Слава,**

Крста, ѿ нынѣ: претпразнства. Остало све васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Крста на 6, и претпразн. на 4; Катавасија: Божественнѣйшій прообраз: По 3. песни кондак претпразн. и сједални Крста. Глава, ѿ нынѣ: претпразн. По 6. песни кондак и икос Крста. По 9. песни, свјетилан васкрсан, Глава, Крста, ѿ нынѣ: претпразн., остало као што је прописано у недељу 3. поста.

На литургији блаженни гласа на 4, Крста песма 3. на 4, и претпразн. песма 6. на 4. После Бѹда: тропар васкрсан. Крста и претпразнства. Глава, кондак Крста, ѿ нынѣ: претпразнства. Место трисвѣтаго: Крстѹ твоимѹ: остало све недељи. Литургија Василијева.

Пази! Кад претпразн: Благовести падне у понедељник 4., 5. или 6. седмице поста, у недељу на вечерњу стихире на 10, из Октоиха покајне 4, Триода 3. претпразн. 3. Глава, ѿ нынѣ: претпразн. Бѹда: Прокимен велики. Сподови господи: и поклоне 3. Исполнимъ вечернюю: и стиховња из Триода с обичним припевима. Глава, ѿ нынѣ: претпразн. писана на јутрењу на стиховње гл. 4. Азѹка ѿгоже: По трисвѣтомъ: тропар: Богородице дѣво: с поклонима. Господи помилѹи: 40, Невисный царю: После Честнѣйшѹю: поклони и отпуст.

На јутрењу се поје ѿлилиа: и троични гласа, обичне катизме и остало све као што је на дану под 24. марта назначено.

Пази! Ако претпразн. Благовести падне у среду 4. седмице поста, у вторник на вечерњу катизма редовна. На Господи воззвахъ: стихире Триода 3. и претпразн. 3. Глава, Крста ѿ нынѣ: претпразн. Прокимен и читање дана. На стиховње стихире Триода, Глава Крста, ѿ нынѣ: претпразн.

На јутрењу у среду канон Триода са ирмосом на 6, и претпразн. на 4, а где је трипјеснец, канон Крста са ирмосом на 4, и претпразн. на 2, по 2 тропара за један и трипјеснец на 8, напослетку ирмос трипјеснеца. По 3. песни кондак претпразн. и сједалан дана. Глава, ѿ нынѣ: претпразн. По 6. песни кондак и икос Крста. По 9. песни свјетилан троичан гласа. На хвалите стихире Крста, писане на Господи воззвахъ: остале. На стиховње из Триода, Глава, Крста, ѿ нынѣ: претпразн. На 1. часу чини се поклоњење Крсту по обичају.

Овако се поје служба претпразн. и Крста и у петак, ако падне те седмице.

Пази! Ако падне претпразн. Благовести у четвртак 4. седмице поста у среду на Господи воззвахъ: стихире на 10, Триода на 6, и претпразн. на 4, Глава Крста, ѿ нынѣ: Бѹда, и остала служба пређеосвећена.

Пази! Ако падне претпразнство Благовести у

среду пете седмице поста поје се служба претпразнства, стихире и канон у понедељник исте седмице.

Пази! Ако падне претпразнство у четвртак пете седмице поста, поје се служба претпразнства напред у среду, ради великог канона.

Пази! Ако падне претпразнство Благовести у четврту или пету недељу поста:

На великом вечерњу на Господи возвахъ: стихире васкрсне 3, источне 3, и претпразн. 4, Глава, претпразн., ѿ ѿнынѣ: богородичан гласа, и друго све као обично. На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2, Глава, ѿ ѿнынѣ: претпразнства. остало све васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, Триода на 4, и претпразн. на 4. Катавасија: **Ѧвѣрзѣ оуста моѧ:** По 3. песни кондак претпразн., сједалан Триода, Глава, ѿ ѿнынѣ: претпразн. По 6. песни кондак и икос васкрсан. По 9. песни свјетилан васкрсан, Глава, ѿ ѿнынѣ: претпразн. На хвалите: стихире васкрсне по обичају, затим стих: **воскресни Господи:** и стихира Триода. Глава, иста стихира, ѿ ѿнынѣ: **Привлаго-словенна ѣси:** Славословије велико, и тропар васкрсан, и све остало обично.

Св. Јована Лествичника и Марије Египћанке служба изостаје у ове недеље и поје се кад настојатељ нареди.

Пази! Ако падне претпразнство у суботу пету Акатиста: у петак на Господи возвахъ: стихире самогласне дана 2, Акатиста на 4, и претпразн. 3; Глава, претпразн., ѿ ѿнынѣ: Акатиста, **Входъ:** Прокимен, и паримеји дана. **Да ѧсправитсѧ молитва:** и литургија пређеосвећена. На јутрењу на Богъ господь: тропар Акатиста 2, Глава, и ѿнынѣ: претпразн. Катизма, и после сви редом кондаци и икоси Акатиста. Канон претпразнства са ирмосом на 6, и Акатиста на 8. Катавасија: **Ѧвѣрзѣ оуста:** По 3. и 6. песни кондаци и икоси. По 9. песни свјетилан Акатиста 2, Глава, ѿ ѿнынѣ: претпразнства. На хвалите: стихире Акатиста Глава, ѿ ѿнынѣ: **Азъка ѣгожи не вѣдѧши:** Славословије велико, и отпуст.

Пази! Ако падне претпразнство Благовести у Лазареву Суботу, поје се служба претпразнства у четвртак исте седмице. Од Цвети до вторника светле седмице нема овај празник претпразнства.

48. Благовести Пресвете Богородице.

(25. марта.)

Почињу од четвртка треће седмице поста и доспевају до среде Светле Седмице.

На Господи возвахъ: стихире Триода дана, и празника, гл. 6, подобан: **Свѣтъ прѣвѣчный:** Глава, и ѿнынѣ: гл. исти: **Посланъ высть:** **Входъ:** **Свѣти тихій:** Прокимен и паримеји дана и 3 праз-

ника; Да исправитса; и наставља се литургија пређеосвећена. (Ако нема пређеосвећене, онда после паримеја: Сподови господи: На стиховње самогласан дана, Глава, њ нынѣ: Днесь радость: после Нынѣ ѿпѣвши: тропар празника, јектенија и отпуст). У 7 сати у вече звоне сва звона и почиње се велико повечерије као и на Божић, поје се Сѣ нами Богъ: Глава во вышнихъ: бива литија по обичају, стихире гл. 1. Въ шестый мѣсѣцъ: (ако је субота или недеља, Глава, гл. 8. Да висилѣтса невиса, њ нынѣ: Благовѣствѣтъ Гавріилъ:) ако је дан постан Глава, њ нынѣ: Благовѣствѣтъ Гавріилъ: На стиховње стихире празника гл. 4. с припевима. Глава њ нынѣ: гл. исти: Днесь радость благовѣщеніѣ: На Благословеніи хлѣбшвъ: тропар празника гл. 4. Днесь спасеніѣ: 3.

На јутрењу на Богъ господь: тропар празника 3. По 1. катизми оба сједална Триода, без јектенија; по 2. кат. јектенија и сједалан празника гл. 1. Великій Ковода: Глава, њ нынѣ: исто. По 3. кат. сједалан празника гл. 3. Днесь всѣ тварь: Глава, њ нынѣ: исто. Полијелеј и величаније: Архангелскій гласъ копѣмъ ти чистѣмъ радѣйсѣ благодатнаѣ, господь съ тобою: и пс. избрани: Боже сѣдъ твой: после полијелеја сједалан гл. 4. Гавріилъ съ невисе: Глава, њ нынѣ: гл. исти: Посланъ высть: Степени 1. антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. Благовѣстити днѣ ѿ днѣ, спасеніѣ Бога нашегѡ. Еванђеље по Луци зач. 4. Коставши Маріамъ: пс. 50. Глава, Молитвами богородицы: њ нынѣ: исто. Стихира гл. 2. Благовѣствѣтъ Гавріилъ: канон празника гл. 4. ирмос по двапут, тропари на 12, Катавасија: Свѣрзѡ оуста: (а где има трипѣсницъ, онда катавасија Триода), По 3. песни сједалан празника гл. 6. Слово божіѣ: Глава, њ нынѣ: Посланъ высть: по 6. песни кондак гл. 8. Козбраной ководѣ: и икос. На 9. песни не поје се: Чистѣишѡю: но припев празника: Благовѣствѣи земли: и ирмос: Икѡ ѡдѡшвенномѡ: тропарима трипѣсница, придаје се припев: Глава твѣ Боже нашъ слава твѣ. Свјетилан празника 2, Глава њ нынѣ: Сѣ ѿ вѣка днесь: На хвалите: стихире гл. 1. Глава њ нынѣ: гл. 2. Сѣ ѿ вѣка: (Ако је субота или недеља, славословије велико, јектенија и отпуст). Ако је дан постан: славословије мало: стиховње Триода, Глава њ нынѣ: празника: Да висилѣтса: Затим: Благо ѣсть: трискатое, и тропар празника 1, јектенија и 3 поклона и одмах 1. час песни, као што је изложено у понедељник прве седмице великог поста са тропаром и кондаком.

Литургија отпочиње вечерњем, осим суботе и недеље. На Господи возвахъ: стихире Триода и празника гл. 4. самогласан: Въ шестый мѣсѣцъ: и Архангела гл. 1. Глава, њ нынѣ: празника: Посланъ высть: Свештеник, док се стихире поју, чини проскомидију. Вхѡдъ са еванђељем. Свѣте тихій: Прокимен дана и паримеји дана и празника 2. После читања мала јектенија: Икѡ свѣтъ ѣси: и Свѣтый Боже: Прокимен гл. 4. Благовѣстити днѣ

ѿ дни, спасеніи Бога нашегѡ. Апостол къ Евреемъ, зач. 306. Свѣтѣи ѿ ѿсѣлашчїи, еванђеље по Луци зач. 3. Во днѣхъ ѡнѣхъ зачатъ: и даље литургија Златоустова. Место Достойно ирмос: *Ико ѿдѣшвлнномъ*: Причасно: *Изера господь Сїона, ѿ ѿзволи ѡгъ въ жилици сѣбѣ.*

Пази! Ако овај празник падне у суботу треће или четврте седмице поста: У петак на вечерњу нема катизме. На Господи козвѡхъ: стихире Троида и празника. *Слава, ѿ нынѣ*: празника, паримеји дана и празника 5, *Да ѿсправнтсѡ*: и даље литургија пређеосвећена.

У 7 сати увече велико повечерије и све остало празника, блажени од канона песма 3. и 6.

Пази! Ако падне овај празник у трећу недељу поста: На вечерњу у суботу катизма. На Господи козвѡхъ: стихире васкрсне 3, и Крста 3, и празника 4, *Слава, Крста гл. 3. Хрїсте Боже нашъ: ѿ нынѣ*: празника гл. 6. *Посланъ выстѣ съ нбїи: Вхѡдъ* и паримеја 5; На литији стихире празника гл. 1. и Крста писане на хвалите: *Слава, празника, ѿ нынѣ*: Крста. На стиховње стихире васкрсне. *Слава, Крста, ѿ нынѣ*: празника. На Благословїи *хлѣбъ свѣтъ*: тропар празника 2, и Крста 1.

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2. *Слава, Крста, ѿ нынѣ*: празника. Катизме. Сједални васкрсни с богородичнима. Полијелеј и Величаније, и сједални сви празника. Степени гласа. Прокимен празника. Еванђеље празника. *Воскрсенїи Хрїстово: пс. 50. Слава: Молитвами Богородицы: ѿ нынѣ*: то исто, и стихира празника. Канон васкрсан на 4, Крста на 4, и празника на 6. Катавасија: *Свѣтъ оуста моѡ*: по 3. песни кондак и икос Крста, сједалан Крста, *Слава, и нынѣ*: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни поје се *Чистїишю*: Свѣтїлан васкрсан, *Слава, Крста, ѿ нынѣ*: празника. На хвалите: стихире васкрсне 4, и празника 4, гл. 1. *Слава, Троида самогласан дана, ѿ нынѣ*: *Прѣблагословенна ѡси*: Славословије велико, в бива износ Крста по правилу, изложеном у Троиду за тај дан.

На литургији блажени гласа на 4, и празника песма 3. на 4, и Крста песма 6. на 4. После *Вхѡда* тропар васкрсан, и Крста, и празника, *Слава, кондак Крста, ѿ нынѣ* празника. Место: *Свѣтїи Боже*: поје се: *Крстѣ твоѡмъ*: Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре празника, затим Крста. Место *Достойно*: поје се ирмос: *Ико ѿдѣшвлнномъ*: Литургија св. Василија Великог.

Пази! Ако овај празник падне у трећу, четврту или пету недељу поста, свршује се литургија Василијева; само ако падне на Цвети, служи се литургија Златоустова.

Пази! Ако овај празник падне у понедељник,

4., 5. или 6. седмице поста: у недељу на вечерњу Блаженъ мѣжъ: на Господи воззвахъ: стихире Триода 3, и празника 7, Глава, ѿ нынѣ: Посланъ вѣсть: Вхѡдъ. Прокимен дана, и 3 паримеја празника: јектенија: Рцѣмъ вси: Сподоби господи: ѿполнимъ вечерню: На литији стихире празника, Глава, ѿ нынѣ празника. На стиховње све празника. На Благословѣнїи хлѣбѡвъ: тропар празника 3. На јутрењу и литургији поје се сва служба празника, као што је назначено под бр. 48. Благовести. У понедељник четврте седмице поста, бива на првом часу поклоњење Крсту по обичају.

Пази! Ако овај празник падне у Среду Крстопоклону, изостају стихире и канон Крста и поју се у понедељник или петак исте седмице, и поје се служба сва празника са средњим трипѣсницѣмъ: а на 1. часу на јутрењу, бива поклоњење Крсту.

Пази! Ако Благовести падну у 4. или 5. недељу поста: У суботу на вечерњу Блаженъ мѣжъ: на Господи воззвахъ: стихире васкрсне 3, источна 1, и празника 6; Глава, ѿ нынѣ: Посланъ вѣсть: Вхѡдъ. Прокимен дана, и 5 паримеја празника. На литији стихире празника. Глава гл. 8. ѿ нынѣ гл. 2. На стиховње стихире васкрсне, Глава ѿ нынѣ празника. На Благословѣнїи хлѣбѡвъ: тропар празника 3.

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2. Глава, ѿ нынѣ: празника. Сједални васкрсни с богородичнима. Полијелеј, Величаније и сједални празника. Степени гласа. Прокимен празника. Еванђеље празника. Воскрсенїе Хрїстово: Пс. 50. Глава: Молитвами Богород. ѿ нынѣ: исто, и стихира празника. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Триода на 4, и празника на 6. Катавасија: ѿвръзъ оуста моа: По 3. песни сједалан празника Глава, ѿ нынѣ: исто. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни поје се Чистѣйшю: Свјетилан васкрсан и празника. На хвалите: стихире васкрсне 4, и празника 4, с припевима и са славним. Припев: Воскрсни Господи: и поје се стихира самогласна дана. Глава: иста стихира, ѿ нынѣ: Превлагословѣнна ѣси: Славословије велико, и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа на 6, и празника песма 3. на 4, по Вхѡдѣ тропар васкрсан и празника, Глава, ѿ нынѣ: кондак празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно недеље и празника. Литургија Василијева, ирмос празника.

Пази! Ако Благовести падну у среду пете седмице поста, поје се служба предпразнства у понедељник исте седмице, јер се велики канон премешта с четвртка у вторник, т. ј. у понедељник увече, а Оданије празника свршује се у четвртак на јутрењу. У среду пак поје се служба на вечерњу.

јутрењу и литургији празника с Триодом, као што је назначено под бројем 48. Благовести.

Пази! Ако исти празник падне у четвртак пете седмице, поста, онда се премешта велики канон у вторник, а трипјеснец апостолски поје се с празником Благовести и најпосле катавасија Триода.

Пази! Ако овај празник падне у петак пете седмице, поје се служба предпразнства са стихирама и канонем у среду по реду, ради великог канона

Пази! Ако Благовести падну у суботу Акатиста: у петак на Господи возвахъ: стихире Триода и празника, Глава, њ њнѣ: празника. Посланъ выстъ: Бходъ, и паримеји дана, и празника 5, Да њсправитса: и даље литургија пређеосвећена,

У петак у 7 сати увече повечерије велико, и литија, На литији стихире празника гл. 1. Глава, њ њнѣ: Благовѣстевѣтъ Гавриилъ: На стихов ње стихире самогласне гл. 4. Глава, њ њнѣ: Днесъ радость: На благословѣнїи хлѣбшвъ: тропар празника 3. На Богъ господь: тропар празника 3. После прве катизме кондак Возвранной вождѣ: и читају се кондаци и икоси по 3, и кондак први. По другој катизми опет 3 кондака и 3 икоса, и најпосле кондак Возвранной вождѣ: После тога полијелеј: Хвалите ѡмъ господне: Вел и ч а н и је и сви сједални празника. Степени први антифон 4. гл. Прокимен празника. Еванђеље празника, пс. 50. и стихира празника. Канон празника са ирмосом на 8. и Акатиста на 6. Катавасија Ѣкврзъ оуста моа: (Четверопјеснец не поје се сада, но у прошли четвртак на повечерју). По 3. песни читају се 3 кондака и 3 икоса, и опет Возвранной вождѣ: и сједалан празника. По 6. песни 3 кондака и 3 икоса, затим кондак: Ѣ вснѣтаа мати: 3, и икос први: Ѣггелъ предстатель: и кондак; Возвранной вождѣ: На 9. песни не поје се Чистнѣишю: но припеви празника, тропарима канона Акатиста припева се: Прсватлаа вогородице спаси насъ: напоследку ирмос: Ѣкш ѡдъшвлнномъ: Свјетилан празника. На хвалите стихире празника 4, гл. 1. Глава, њ њнѣ: Да веселатса небеса: С л а в о с л о в и је велико, и тропар празника.

На литургији блажени празника песма 3. и 6. на 8. После Бхода: тропар празника, Глава, и њнѣ: кондак. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно празника. Литургија Златоустава.

Пази! Ако исти празник падне у Лазареву Суботу, у петак на вечерњу катизме нема. На Господи возвахъ: стихире Триода: Дъшполнншю: 2, и празника 3, Говѣтъ превѣчннй: и св. Лазара 5. Глава, Дъшполнншю совершивши: њ њнѣ празника: Посланъ выстъ: Бходъ. Прокимен и паримеји дана, и празника 5 и даље литургија пређеосвећена.

У петак у 7 сати увече поје се повечерије велико.

На литији стихире празника и Триода. **Глава**, Да вислатса нѣбеса: ѿ нынѣ: **Благовѣстѣвѣтъ Гавріилъ**: На стиховнѣ стихире празника. **Глава**, Предсталъ ѿси гробъ: ѿ нынѣ: **Днесь радость**: На благословеніи хлѣбовъ: тропар празника 3. На **Богъ господь**: тропар празника 2. **Глава**: **Общи воскресніи**: ѿ нынѣ празника. По 1. катизми сједалан Триода гл. 1. **Оуцедриѣвъ Мардины ѿ Маріины слезы**: 2, **Глава**, ѿ нынѣ: празника. По 2. катизми сједалан Триода гл. 5. **Источникъ премудрости**: 2, **Глава**, ѿ нынѣ: празника. По лијелеј, величаније и сједални празника. **Стенени први антифон 4.** гл. **Прокимен и еванђеље** празника. **Воскресніи Хрѣстово**: Пс. 50. и стихира празника. **Канон празника са ирмосом на 6, и св. Лазара оба канона на 8, тако и четверопјеснец.** **Катавасија 2.** канона **Лазарева**: **Бодъ прошедъ**: По 3. песни кондак, икос и сједалан св. Лазара, **Глава**, ѿ нынѣ: празника. По 6. песни кондак празника и икос. На 9. песни не поје се **Чистѣйшю**: но припеви празника, тропарима канона Триода припев: **Глава тѣбѣ Боже нашъ, слава тѣбѣ.** **Катавасија**: **Констиннъ вогородицъ**: и напослетку ирмос: **Икѡ ѡдъшивлиномъ**: **Свѣтъ** господь **Богъ нашъ**; гл. 1. **Свѣтилан** празника 2, **Глава**, ѿ нынѣ: св. Лазара. На хвалите стихире празника 3, и светога 3. **Глава** светога: **Бліи ѿ приславное**: ѿ нынѣ празника: **Еже ѡ вѣка таинство**: **Славословије велико**, тропар празника, **Глава**, ѿ нынѣ: **Общи воскресніи**.

На литургији блажени празника песма 3. на 4. и светога песма 6. на 4. После **Входа**, тропар празника и Лазара: **Глава**, кондак Лазара, ѿ нынѣ: празника. Место: **Свѣтый Боже**: поје се **Слицы**: **Прокимен**, апостол, еванђеље и причасно најпре празника; затим Лазара. Место **Достойно**: поје се ирмос празника, **Икѡ ѡдъшивлиномъ**: литургија Златоустава.

Пази! Ако исти празник падне на **Цвети**: У суботу на малом вечерњу стихире **Цвети** на 4, **Глава** ѿ нынѣ: празн. На стиховнѣ самогласне празн. великог вечерња с припевима њиховим. **Глава**, ѿ нынѣ: **Цвети**. Тропар празн. **Глава**, ѿ нынѣ: **Общи воскресніи**.

На великом вечерњу катизма **Блаженъ мѣжъ**: сва; на **Господи возвахъ**: стихире празника 3, понављајући све и **Цвети** 4. **Глава** **Цвети**: **Днесь благодать**: ѿ нынѣ: празника: **Посланъ вьсть**: **Входъ**. **Прокимен дана**, паримеји празника 5, и **Цвети** 3. На литији стихире празника и **Цвети**, **Глава**, **Цвети**: **Прежде шести дний**: ѿ нынѣ: **Благовѣстѣвѣтъ Гавріилъ**: На стиховнѣ стихире **Цвети** гл. 8. **Глава**, **Цвети**, **Днесь благодать**: ѿ нынѣ: **Еже ѡ вѣка таинство**: На **Благословеніи хлѣбовъ**: тропар празника 2, и **Цвети** 1; отпуст **Цвети**.

На јутрењу на **Богъ господь**: тропар празника 2. **Глава**: ѿ нынѣ: **Общи воскресніи**: по 1. и 2. катизми сједалан **Цвети**, **Глава**, ѿ нынѣ: празника. По лијелеј и **Величаније** благо-

вештенско и сједалан празника. Степени први антифон 4. гл. Прокимен Цвети. Изъ оустъ младѣнцъ: еванђеље Цвети, по Матеју зач. 83. Ћгда приближиса Исусъ: По еванђељу не говори се Воскреснїи Хрїстова: но пс. 50, па свештеник кади врбицу и затим врши освећење врбице. Место: Молитвами вогородицы: поје се Глава гл. 2. Днесъ Хрїстосъ: ѿ нынѣ исто: Помилѡи ма Боже: и стихира гл. 6. Днесъ благодать святаго Духа: канон празника са ирмосом на 8, и Цвети са ирмосом на 8. Катавасије обе, свака страна свој ирмос. По 3. песни кондак и икос Цвети, и сједалан, Глава, ѿ нынѣ: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни не поје се: Чистѣйшю: но припеви празника. Припев Цвети: Глава твѣѣ Боже нашъ, слава твѣѣ. Напоследку ирмос: Икѡ ѡдѡше в ѡбители: затим Цвети: Богъ господь ѿ ѡбители нашъ: Свѣтъ господь Богъ нашъ, гл. 1. и свјетилан празника 2. На хвалите стихире празника 3, и Цвети 3. Глава, празника: Да виселатса небеса: и нынѣ: Цвети: Пржеде шести днїи: Славословије велико, тропар Общи воскреснїи: Глава ѿ нынѣ празника. Отпуст Цвети.

На литургији блажен и празника песма 3. на 4, и Цвети песма 6. на 4. Еходное: Благовѣстити день ѿ дне, спасенїи Бога нашѡго. Тропар празника, и Цвети: Общи воскреснїи: Глава кондак Цвети: На престолѣ на небеси: ѿ нынѣ празника. Возбранной воеводѣ: Прокимен Цвети и празника; апостол, еванђеље и причасно празника и Цвети. За Достояно: поје се ирмос Цвети: Богъ господь ѿ ѡбители нашъ: (где је храм Благовести, поје се ирмос: Икѡ ѡдѡше в ѡбители). Литургија Златоустова. Отпуст Цвети.

Пази! Ако исти празник падне на Велики Понедељник: На малом вечерњу стихире празн. на 4, Глава, ѿ нынѣ: празн. На стиховње празн. великог вечера. Глава, ѿ нынѣ празн. Тропар празника.

На великом вечерњу Блаженъ мѡжъ: на Господи воззвахъ: стихире празника на 6, и Цвети на 4, Глава Цвети гл. 6. Имѣай престолъ: ѿ нынѣ: празника: Посланъ высть: Еходъ: Прокимен дана, и паримеји празника 3. На литији стихире празника, Глава ѿ нынѣ: празника. На стиховње стихире Троида дана, Глава Цвети: ѿ вѣтвий ѿ вай: ѿ нынѣ: празника На благословенїи хлѣбѡвъ: тропар празника 3. Отпуст: Градмїи Господь на волнѡю:

На јутрењу на Богъ господь тропар празника 3. По 1. и 2. катизми сједалан Троида дана, а по 3. јектенија мала, сједални празника. Полијелеј, величаније и сједалан празника. Степени први антифон 4. гласа. Прокимен гл. 4. Благовѣстити день ѿ дне: еванђеље празника, пс. 50. и стихира празника. (Еванђеље дана изоставља се, ма у који дан ове седмице да падну Благовести). Канон празника са ирмосом на

6, и тропарница на 4. Катавасија Триода. (Где нема тропарница, канон и катавасија празника). По 3. песни кондак и икос дана, и сједалан празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни не поје се Чистийшю: по припеви празника, тропарима тропарница припева се: Слава тебе Боже наш, слава тебе и завршује с ирмосом: Ико ѿдшвиленномъ: Свјетилан празника, Слава, дана, и нынѣ празника. На хвалите стихире празника, Слава празника: Еже ѿ века: и нынѣ дана: Исохшиа смоковницы: Затим се чита: Слава тебе показавшимъ: и јектенија исполнимъ оутрению: На стиховње стихире дана гл. 1. Градый господь: с припевима. Слава, гл. 8. Вторю Евъ: и нынѣ: празника: Да вселатса небеса: Благо есть испокдатиса: и трисвато. Тропар празника и јектенија: Помилуй насъ Боже: и после возгласа, 3 поклона и Придите поклонимса: 3, и час 1. на ком се чита тропар и кондак празника; отпуст: Градый господь.

Пре литургије на један сат свршују се часови и чита се Титроуаггліе, као што је прописано за Велику Седмицу.

На литургији, која почиње с вечерњем без катизме на Господи воззвахъ: стихире дана 5, и празника 5, Слава, дана: Исохшиа смоковницы: и нынѣ: празника: Входъ са еванђељем. Свѣте тихій: Прокимен и паримеји дана и празника 2. Затим мала јектенија и трисвато, прокимен и апостол празника. Еванђеље празника и дана, и даље литургија Златоустова. Ирмос: Ико ѿдшвиленномъ: Причасно празника, и отпуст: Градый господь на волюю страсть: (Ако не би било литургије, онда на Господи воззвахъ: стихире дана 3, понављајући две прве и празн. 5. Слава дана, и нынѣ: празн. Входъ: са еванђељем. Свѣте тихій: Прокимен апостол и еванђеље празн. и дана. Сподоби господи: и јектенија Исполнимъ молитвъ: На стиховње дана с припевима. Слава дана, и нынѣ: празн. По трисватомъ: тропар празн., јектенија и отпуст Градый господь:

(Овако би се појало и у остале дане Велике Седмице.)

Пази! Ако овај празник падне на Велики Вторник: у понедељник катизме нема; на Господи воззвахъ: стихире из Триода 5, и празника 5. Слава дана: Вторю Евъ: и нынѣ празника. Входъ са еванђељем. Свѣте тихій: Прокимен и паримеји дана и празника 3, Да исправитса молитва моа: Еванђеље дана по Матеју зач. 98. и даље литургија пређеосвећена, отпуст Градый господь: У 7 сати увече на Вел. Понедељник поје се велико повечерје; на литији све празника. На стиховње исто тако. На Благословини хлѣбовъ: тропар празника 3. На Богъ господь: тропар празника 3. После обе катизме сједални Триода. По 3. катизми јектенија мала, сједални празника. Полијелеј, величаније и сједалан празника. Степени први антифон 4. гл. Прокимен и све остало празника. Канон празника са ир-

мосом на 14. Катавасија празника. (Где је двошкеницъ, поје се канон празника са ирмосом на 6, и двошкеницъ на 8, напо-слетку ирмос Триода обе стране заједно). По 3. песни кондак дана и икос, и сједалан празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни не поје се Честнѣишю: но припеви празника и Триода. Свјетилан празника, Слава дана, ѿ ишнѣ празника. На хвалите стихире празника 4; Слава, Триода: Двшкеною лкностю: ѿ ишнѣ: празника: Ёже ѿ вѣка: На стиховнѣ стихире дана. Слава празника: Да веселѣтса небеса: ѿ ишнѣ: дана. Ёгда прїидиши ко славѣ: тропар празника. јектенија и час 1: Отпуст: Граднѣй господь:

На осталим часовима чита се: тетрораггелїи.

На литургији на Господи воззвахъ: стихире дана 5, и празника 5, Слава дана, ѿ ишнѣ: празника. Ёходъ са еванђељем. Прокимен и паримеји дана и празника 2, јектенија мала и возглас: Икш свѣтъ ёси: трискатоѣ: Прокимен и апостол празника, еванђеље празника и дана, и даље литургија Златоустова. Причасно празника; место Достойно ирмос: Икш ѿдшквлнномѣ: отпуст: Граднѣй господь:

Пази! Ако исти празник падне на Велику Среду: у вторник без катизме, на Господи воззвахъ: стихире дана 5, и празника 5, Слава, дана гл. 7, Се тебѣ талантъ: и ишнѣ празника. Ёходъ са еванђељем. Прокимен и паримеји дана и празника 3, Да ѿсправѣтса: Еванђеље дана по Матеју зач. 102, и даље литургија пређеосвећена. Отпуст Граднѣй господь:

У 7 сати увече поје се велико повечерије. На литији и на стиховнѣ празника све стихире, и све остало свршује се као што је прописано за Велики Понедељник и Вторник.

Пази! Ако овај празник падне на Велики Четвртак: у среду на Господи воззвахъ као и у друге гореозначене дане. У 7 сати увече велико повечерије, на литији и стиховнѣ стихире празника све. На благословнїи хлѣбшквхъ: тропар празника 3. На Богъ господь тропар празника 2, Слава, ѿ ишнѣ: Ёгда славнїи оучиници: затим полијелеј, величаније и све остало као на Велики Понедељник. Отпуст види на литургији. У 2 сата после подне звони на литургију, која почиње с вечерњем. На Господи воззвахъ: стихире дана 5, и празн. 5. Слава, дана, ѿ ишнѣ: празн. Ёходъ с еванђељем. Паримеји дана и празн. 2; апостол и еванђеље дана и празн., и даље литургија Василија Великог. Место Достойно: поје се ирмос: Странствїа владычнѣ: (где је храм Благовести: ирмос Икш ѿдшквлнномѣ:) Место херувимске песме: Вечери твоѣ тайннѣ: 3, то исто и место причаснога. Исто се поје место: Тѣло Хрїстово: док се причешћује народ, и место: Да ѿсполнѣтса оуста наша: отпуст: Иже за превосходѣцїю благость:

Пази! Ако Благовести падну на Велики Петак: На Вел. Четвртак на Господи возвахъ: стихире дана 5, и празника 5, Глва, дана, ѿ нынѣ празника. Бѣходъ са еванђељем, Свѣте тихій: паримеји дана и празника 3; јектенија мала, возглас: **Иже святъ ѿси:** и **Святый Боже:** Прокимен, апостол и еванђеље дана и даље литургија Василијева. Место Достојно ирмос дана: **Странствіа владычнѣ:** Место херувимске песме и причасна поје се: **Вечери твоѣ:** исто се поје и док се народ причешћује место: **Тѣло Христово:** и 1, место: **Да исполнатса:** отпуст дана: **Иже за првосходѣнствѣ:**

На Велики Четвртак увече у 7 сати звоне сва звона на бденије. Почине се са **Благословенъ Богъ нашъ:** ј у т р е њ е. Свештеник кади, и затим шестопсалмије. На **Богъ господь:** тропар празника 2, **Глва ѿ нынѣ:** **Бгда славни оученицы:** Свештеник или ђакон кади цркву, по малој јектенији говори ђакон или свештеник: **И ѿ сподобитса намъ слышанію свѣтагѣ евангеліа:** и свештеник чита (где их има више најстарији) прво страсно еванђеље. После еванђеља: **Глва долготерпѣнію твоѣмъ господи:** и антифони, и тако се читају редом сва еванђеља до 8. Кад се прочита седмо, онда се поју степен и први антифон 4. гл. Прокимен празника и свештеник чита еванђеље празника, и после овога одмах чита осмо страсно еванђеље. После еванђеља пс. 50. **Глва: молитвами вогородицы: ѿ нынѣ:** исто, и стихира празника. Канон празника са ирмосом на 14, **Катавасија празника** (а где је трипѣсницъ, поје се канон празника са ирмосом на 6, и трипѣсницъ на 8. Катавасија Триода). По 3. песми кондак и икос дана, **Глва, ѿ нынѣ:** сједалан празника. По 6. песми кондак и икос празника. На 9. песми **Чистѣйшю:** се не поје, но припеви празника. Светилан празника. **Глва Триода, ѿ нынѣ:** празника; затим се чита девето еванђеље, **На хвалите** стихире Триода, **Глва Триода ѿ нынѣ:** празника, и еванђеље десето. Затим се чита: **Глва во вышнихъ Богъ:** и јектенија: **Исполнимъ оутриную:** возглас и еванђење једанаесто. На стиховње стихире празника, **Глва дана ѿ нынѣ:** празника, и еванђеље дванаесто. Затим: **Благо ѿстъ исповѣдатса:** трисѣтѣ: и тропар гл. 4. **Исполнѣ ны ѿси ѿ клятвы:** **Глва, ѿ нынѣ:** празника. Јектенија: **Помилѣй насъ Боже:** и отпуст дана: **Иже ѿплеваниа ѿ вѣниа:** и час 1. као што је означено на Велики Петак, тропар празн. и дана, и кондак празника.

У петак у 11 часова пре подне клепа, и свршују се Царски Часови 3., 6. и 9. као што је за Велики Петак одређено, само што се додаје на своје место тропар празника и кондак, а символ вере и 33. пс. се не читају при свршетку часова, јер ће доћи после подне на литургији.

После подне у 2 сата звоне сва звона, и почиње се литургија с вечерњем. Свештеник свршује проскомидију. На Го-

споди **воззвахъ**: стихире Триода 6, и празника 4, **Глава** Триода: **Сѡ** какъ законнопрѣстѣпный **соворъ**: и **нынѣ**: празника: **Посланъ** **выстъ** с **ниви**: **Еходъ** са еванђељем. **Свѣти** тихій: Прокимен и паримеји дана и празника 2, мала јектенија и **возглас**: **Ижъ** **свѣтъ** **ѡси** **Боже** **нашъ**: и **Свѣтый** **Боже**: Прокимен, апостол и еванђеље најпре празника, затим Великог Петка, и даље литургија Златоустова; место: **Достойно**: поје се ирмос **Ижъ** **ѡдѣвши** **клинномъ**: Причасно празника. — После Заамвоне молитве поју се стихире **стиховъ** **е**: **Сгда** **ѡ** **дрѣва** **та** **мѣртва**: док се те стихире поју, свештеник и ђакон свлаче свечано одјејаније и облаче црно. И кад се започне појати **Глава**, **Тѣбѣ** **ѡдѣ** **к** **ю** **щ** **а** **г** **о** **с** **а**: износи свештеник плаштаницу из олтара на северне двери, ђакон носи пред њим св. еванђеље и полаже у Гроб Христов, а еванђеље ставља на плаштаницу. Потом: **Нинѣ** **ѡ** **п** **р** **ѣ** **ц** **а** **ш** **и**: **т** **р** **и** **с** **в** **ѣ** **т** **о** **с**: и тропар: **Бла** **г** **о** **б** **р** **а** **з** **н** **ы** **й** **И** **о** **с** **и** **ф** **ъ**: **Глава** и **нынѣ**: **М** **у** **р** **о** **н** **о** **с** **и** **ц** **а** **мъ** **ж** **е** **н** **а** **мъ** **п** **р** **и** **г** **р** **о** **в** **ѣ**: и **одмах** **Б** **ѡ** **д** **и** **и** **м** **а** **г** **о** **с** **п** **о** **д** **н** **е**: као обично, и отпуст литургије: **И** **ж** **е** **н** **а** **с** **ъ** **р** **а** **д** **и** **ч** **л** **о** **в** **ѣ** **к** **о** **в** **ъ**:

Пази! Ако Благовести падну на Велику Суботу: На Велики Петак у 4 сата после подне звоне сва звона на вечерње. На Господи **воззвахъ**: стихире дана на 6, и празника на 4. **Глава**, дана, и **нынѣ**: празника. **Еходъ**: са еванђељем: **Свѣте** тихій: Прокимен и паримеји дана и празника 5; прокимен, апостол и еванђеље дана (Великог Петка); јектенија: **Р** **ц** **и** **мъ** **в** **с** **и**: **И** **с** **п** **о** **л** **н** **и** **мъ** **в** **ѣ** **ч** **ѣ** **р** **н** **о** **ю**: На стиховъ **стихире** Триода, **Глава** празника и **нынѣ** Триода: **Тѣбѣ** **ѡдѣ** **к** **ю** **щ** **а** **г** **о** **с** **а** **с** **в** **ѣ** **т** **о** **мъ**: и износ плаштанице у Гроб Христов: **Нинѣ** **ѡ** **п** **р** **ѣ** **ц** **а** **ш** **и**: **т** **р** **и** **с** **в** **ѣ** **т** **о** **с**. Тропар празника, **Глава**, и **нынѣ**: **Бла** **г** **о** **б** **р** **а** **з** **н** **ы** **й** **И** **о** **с** **и** **ф** **ъ**: и отпуст Великога Петка: **И** **ж** **е** **н** **а** **с** **ъ** **р** **а** **д** **и** **ч** **л** **о** **в** **ѣ** **к** **о** **в** **ъ**:

У 7 сати увече звоне сва звона и почиње се јутрење. На **Богъ** **г** **о** **с** **п** **о** **д** **ѣ**: тропар дана: **Бла** **г** **о** **б** **р** **а** **з** **н** **ы** **й** **И** **о** **с** **и** **ф** **ъ**: 1, и **Сгда** **с** **н** **и** **з** **ш** **л** **а** **ѡ** **с** **и**: 1; **Глава**, **М** **у** **р** **о** **н** **о** **с** **и** **ц** **а** **мъ** **ж** **е** **н** **а** **мъ**: и **нынѣ**: празника: **Д** **н** **е** **с** **ь** **с** **п** **а** **с** **н** **и** **ѡ** **н** **а** **ш** **и** **г** **о**: и **одмах** **о** **т** **п** **о** **ч** **и** **н** **ѣ** **о** **п** **ѣ** **л** **о** **Х** **р** **и** **с** **т** **о** **в** **о**: на почетку сваке статије кади свештеник, као што је назначено на Вел. Суботу. Кад се опело сврши, поје се **а** **н** **г** **л** **с** **к** **и** **й** **с** **о** **в** **о** **ръ** јектенија мала, и сједалан дана глас 1. **П** **л** **а** **ц** **а** **н** **и** **ц** **и** **ю** **ч** **и** **с** **т** **о** **ю**: и **п** **о** **л** **и** **ј** **е** **л** **е** **ј**. **В** **ѣ** **л** **и** **ч** **а** **н** **и** **ј** **е** и сједалан празника. **С** **т** **ѣ** **п** **ѣ** **н** **и** **п** **р** **в** **и** **а** **н** **т** **и** **ф** **о** **н** 4. **г** **л**. Прокимен, еванђеље и стихира празника. Канон празника са ирмосом на 8, и Велике Суботе са ирмосом на 8. **К** **а** **т** **а** **в** **а** **с** **и** **ј** **а** дана, **г** **л**. 6. **К** **о** **л** **н** **о** **ю** **м** **о** **р** **с** **к** **о** **ю**: **П** **о** 3. **п** **ѣ** **с** **м** **и** **к** **о** **н** **д** **а** **к** и **и** **к** **о** **с** дана и сједалан, **Глава**, и **нынѣ**: празника. **П** **о** 6. **к** **о** **н** **д** **а** **к** и **и** **к** **о** **с** празника. **Н** **а** 9. **п** **ѣ** **с** **м** **и** **н** **е** **п** **о** **ј** **е** **с** **Ч** **ѣ** **с** **т** **н** **ѣ** **ш** **ѡ**: но припеви празника и дана. **Н** **а** **п** **о** **с** **л** **ѣ** **т** **к** **у** **и** **р** **м** **о** **с**: **Н** **ѣ** **р** **ы** **д** **а** **й** **м** **и** **н** **ѣ**: и празника: **Ижъ** **ѡдѣвши** **клинномъ**: **Свѣтъ** **г** **о** **с** **п** **о** **д** **ѣ** **Б** **о** **г** **ъ** **н** **а** **ш** **ъ**, на **г** **л**. 2. и свјетилан празника 2. **Н** **а** **х** **в** **а** **л** **и** **т** **ѣ** **с** **т** **и** **х** **и** **р** **ѣ** **д** **а** **н** **а** 3, и празника 3. **Глава** дана, и **нынѣ**: **П** **р** **ѣ** **в** **л** **а** **г** **о** **с** **л** **о** **в** **и** **н** **а** **ѡ** **с** **ѣ**: **С** **л** **а** **в** **о** **с** **л** **о** **в** **и** **ј** **е** **в** **ѣ** **л** **и** **к** **о**.

(Од почетка јутрења обучено је свештенство у црно одејаније до полијелеја, кад се почне појати: Хвалите њма господне: свуче црно и облачи свечано, које има на себи до великог славословија; онда свлачи свечано и облачи опет црно). Кад се почне појати Свѣтый Боже: (велико), онда свештенство носи плаштаницу, обходећи храм трипут¹ појци поју: Свѣтый Боже: и звоне сва звона. Кад се обнос сврши и уђе се у храм, свештеник говори: Премѣдрость прости; а појци тропар: Благообразный Іосифъ: 1. Затим прокимен, паримеј, апостол и еванђеље Велике Суботе, јектенија и отпуст: Иже насъ ради.

У 4 сата после подне звоне сва звона на литургију, која се почиње с вечерњем. На Господи возвахъ: стихире васкрсне 3, гл. 1. Вечерній наша молитвы: и Велике Суботе 3, гл. 8. Днесь ѡдъ стена вопіѣтъ: и празника 4, Глава, дана гл. 6. Дншній день тайнъ и нынѣ: празника: Посланъ выстъ: вхѡдъ са еванђељем. Свѣте тихій: Прокимен се не говори, но одмах свештеник: Премѣдрость, и читају се паримеји редом, на броју 15, међу њима чатац говори: Понимъ господєви: а појци поју на гл. 5. Главнъ во проглаголанъ: на другом месту говори чатац стихове, а појци поју гл. 5. Господа пойте, ѡ превозносите во вса вѣки. После читања долазе мала јектенија и возглас: Икѡ свѣтъ: место трисвѣтагѡ поје се: Слицы: Прокимен, апостол и еванђеље дана и празника. Место херувимске песме поје се: Да молчитъ всакаа плоть: и даље литургија Василија Великог. Место: Достояно: поје се ирмос: Не рыдай мене мати: (а где је храм благовештенски, ирмос Икѡ ѡдъшевленномъ:) Причасно дана и празника. Отпуст обични.

Пази! Празник Благовести кад падне у Свету и Велику Недељу Пасхе зове се: Кіріопасха: На Велику Суботу у 4 сата по подне звоне сва звона, и отпочиње литургија с вечерњем. На Господи возвахъ: поју се стихире васкрсне 3, Велике Суботе 3, и празника 4. (свештеник међутим свршује прескомидију) Глава гл. 6. Дншній день тайнъ: ѡ нынѣ: празника: Посланъ выстъ: вхѡдъ са еванђељем. Свѣте тихій: Прокимен се не говори, но одмах свештеник: Премѣдрость: и чита се паримеј дана први, затим празника 5, а потом сви остали дана. После читања мала јектенија, и возглас: Икѡ свѣтъ, а место трисвѣтагѡ: поје се: Слицы: апостол, прокимен и еванђеље Велике Суботе. Место херувимске песме: Да молчитъ: и наставља се литургија Василија Великог. За Достояно: ирмос: Не рыдай мене мати: Причасно дана; отпуст обични.

У Недељу Пасхе, пошто се Воскресеније сврши, и отпоје: Христосъ воскресъ: са 4 стиха, без Глава ѡ нынѣ: поје сам свештеник Христосъ воскресъ: отвара врата и улази у храм, а појци заврше

¹ Овако пише Типик, но код нас свршује се јутрење са обносом плаштанице на Велику Суботу пораније.

са њ свшымъ во гробѣхъ животъ даровавъ: и поју Слава: тропар гл. 4. Днесь спасенїа нашихъ: ѡ нынѣ: исти тропар, и говоре се велика јектенија: Миромъ господѣ помолнмса: после возгласа поје сам најстарији свештеник: Воскресенїа днѣ: и појци канон пасхе, са ирмосом на 8, ирмоси по двапут, и канон Благовести са ирмосом на 8, ирмоси по двапут, затим ирмоси оба канона, свака страна свој ирмос. Напоследку Воскресенїа днѣ: и Христосъ воскрес: 3, после сваке песме мала јектенија. По 3. песни кондак, икос и ипакој Пасхе. По 6. песни кондак и икос благовештенски и прокимен гл. 4. Благовѣстите днѣ ѿ днѣ: Есакоє дѣханїе: и еванђеље Благовести по Луци зач. 4. Коставши Марїамъ: затим Воскресенїе Христово: 3, и стихира: Воскрисъ Исѣсъ ѿ гроба: 3, и одмах песма 7. и друго. На 9. песни припеви Пасхе и благовештенски. Свјетилан Пасхе 1, и Благовести 2. На хвалите стихире васкрсне 4, и Благовести 4, затим: Да воскреснетъ Богъ: и стихире Пасхе. Слава Благовести гл. 8. Да веселатса небеса: ѡ нынѣ: Пасхе: Воскресенїа днѣ: и Христосъ воскрес: 3, и чита се слово Златоустова: Иже кто благочистивъ: и тропар Златоуста. Целивање Крста, еванђеља, иконе Васкресенија и Благовести бива по правилу прописаном за тај дан. После тропара и јектенија отпуст Пасхе са Крстом. Часови Пасхе, по правилу изложеном у Пентикостару.

На литургији, којој је почетак са Христосъ воскрес: и стиховима, поју се антифони Пасхе. Входноє: Въ црквахъ благословите Бога, господа ѿ иствчникъ ісраилевыхъ. Христосъ воскрес: 3, Слава, тропар: Днесь спасенїа нашихъ: ѡ нынѣ: кондак Пасхе: Иже ѡ во гробъ: место трисвѣтаго: Слицы: прокимен, апостол и еванђеље најпре Пасхе, затим Благовести, и то еванђеље Пасхе чита се на статистије, као што правило налаже, и кад се еванђеље Пасхе сврши, онда се чита еванђеље Благовести као обично, те потом звоно само звони кад се чита еванђеље Пасхе, и даље литургија Златоустова. За Достойно: ирмос Пасхе с припевом Яггїахъ вопїаше благодатнѣй: Причасно Пасхе и Благовести, и отпуст Пасхе с Крстом.

Пази! Ако празник Благовести падне у Понедељак, Вторник или у Среду, Светле Седмице. У недељу на великом вечерњу, пошто свештеник окади часну трапезу, обучен у потпуно одјејаније (у понедељник и вторник на вечерњу облачи само Епитрахиљ и Фелон) отпочиње вечерње са Слава свѣтѣй: и поје сам Христосъ воскрес: 3, а појци поју исто 3, и после стихови сви; јектенија и Господи воззвахъ: стихире васкрсне 3, источна 1, и Благовести 6, Слава, ѡ нынѣ: празника: Посланъ вѣсть: Входъ: Свѣте тихїй: Прокимен гл. 7. Кто Богъ влїй: и паримеји празника 5. (Ако је у недељу на вечерњу, говори јереј: И ѿ сподобитса намъ: и чита еванђеље по Јовану зач. 65. Свѣщъ поздѣ въ днѣ той: крај: не ѡмѣ вѣрш:), јектенија. На литији стихире све Благовести; на сти-

ховње васкрсна 1, и припев: **Да воскреситъ Богъ:** и остале стихире Пасхе. **Глава**, Благовести: **Днись радость, ѿ нынѣ:** Пасхе гл. 5. **Воскресенїа днѣ:** и **З Христосъ воскрес:** На **Благословенїи хлѣбвѣхъ:**¹ тропар празника: **Днись спасенїа нашихъ:** 3, отпуст Пасхе са Крстом.

На јутрењу после **Глава сватѣй:** и после **Христосъ воскрес:** и стихова, поје се **Глава**, тропар празника, ѿ нынѣ: исто; јектенија велика, и полијелеј. Величаније благовештенско и сједалан. Степени први антифон 4. гл. **Прокимен** и еванђеље празника по Луци зач. 4. **Воскресенїи Христово:** 3, пс. 50. се не говори, но одмах **Глава**, **Молиткани когородицы:** ѿ нынѣ исто, и припев гл. 6. **Благочестите днѣ ѿ днѣ**, и стихира самогласна гл. 6. **Посланъ выстѣ:** Канон Пасхе са ирмосом на 6, и празн. са ирмосом на 8, ирмос пасхе и празн. по двапут. Катавасија благовештенска. По 3. песни, кондак и икос Пасхе, и сједалан празника. По 6. песни кондак и икос празника, затим **Воскресъ Исусъ ѿ гроба:** 3. На 9. песни припеви Пасхе и празника. Свјетилан Пасхе 1, и празника 2. На хвалите стихире васкрсне 3, и празника 3. Затим: **Да воскреситъ Богъ:** и стихире Пасхе с припевима, **Глава** празника: **Да веселитса небеса:** ѿ нынѣ: Пасхе гл. 5. **Воскресенїа днѣ:** и **Христосъ воскрес:** 3. **Глава**, ѿ нынѣ: тропар празника. **Миросање**, јектенија и отпуст Пасхе са Крстом. **Часови Пасхе.**

На литургији почетак као на саму Пасху, и исти стихони и **Христосъ воскрес:** антифони Пасхе. **Входно:** **Ез црквахъ благословите:** **Христосъ воскрес:** 3. Тропар празника. **Глава:** кондак Пасхе ѿ нынѣ: празника. Место **трисвѣтагъ:** **Слицы:** Прокимен, апостол и еванђеље, најпре Благовести, затим дана, и даље литургија Златоустава. За **Достойно:** ирмос Пасхе; причасно дана, и празника, отпуст Пасхе са Крстом.

О Оданију Благовести.

Пази! Ако падну Благовести у петак треће и четврте седмице поста, одаје се исти у суботу трећу, односно четврту.

У суботу на **Богъ господъ:** тропар празника 2, **Глава** Аранђела, ѿ нынѣ: празника; сједални сви празника, канон празника са ирмосом на 8, и Аранђела на 6. Катавасија празника. По 3. песни кондак Аранђела и сједалан. **Глава**, ѿ нынѣ: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни поју се припеви празника. Свјетилан празника. **Глава**, Аранђела, ѿ нынѣ: празника. На хвалите; стихире празника 3, и Аранђела 3, **Глава**, ѿ нынѣ: празника. **Славословније** велико, тропар Аранђела, **Глава**, ѿ нынѣ: празника. Јектенија и отпуст.

¹ Нынѣ **Слѣдѣши:** и **трислато:** не говори се, но се одмах поје тропар.

На литургији блажени празника песма 3. и 6. После вхѡда тропар празника, и Аранђела, Глава, кондак Аранђела, ѿ нынѣ: празника. Прокимен празника. Место Дѡстойно: Ирмосъ празника и Причасно празника.

Пази! Ако падне Оданије празника у недељу 3. поста, у суботу на Господи воззвахъ: стихире васкрсне 3, Крста 4, и празника 3, Глава, Крста, ѿ нынѣ празника, (или богород први гласа) вхѡдъ, прокимен дана, и јектенија. На литији стихире празника гл. 1. Глава, Крста ѿ нынѣ: празника. На стиховње стихире васкрсне. Глава, Крста ѿ нынѣ: празника. На благословѣнїи хлѣбшвѣзъ: тропар празника 2, и Крста 1. — На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2. Глава, Крста ѿ нынѣ празника, остало све васкрсно. Канон васкрсан, са ирмосом на 4, празника на 4, и Крста на 6. Катавасија Крста: Божественнѣишій прошеврзи: По 3. песни кондак празника и сједалан Крста. По 6. песни кондак и икос Крста. На 9. песни поје се: Чистнѣишю: Свјетилан васкрсан, Глава, Крста ѿ нынѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне 3, Крста 2, и празника 3, Глава, Триода, ѿ нынѣ: Привлагословѣнна ѣси: Славословије велико, и износ, Крста по пропису изложеном у Триоду, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа 4, Крста песма 3. на 4, и празника песма 9. на 4. По вхѡдѣ тропар васкрсан, Крста и празника. Глава, кондак Крста, ѿ нынѣ: празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре Крста, затим празника Богородице. За Дѡстойно: поје се: Ѡ тивѣ радѣтсѡ: Литургија Василијева.

Пази! Служба Аранђела Гаврила поје се у понедељник.

Пази! Ако Оданије Благовести падне у недељу 4. или 5. поста, у суботу на Господи воззвахъ: стихире васкрсне 3, источна 1, празника 3, и Аранђела 3, Глава, празника, ѿ нынѣ: богородичан гласа. Вхѡдъ: Прокимен дана. На литији стихире празника све. На стиховње стихире васкрсне све, Глава, ѿ нынѣ: празника. На благословѣнїи хлѣбшвѣзъ: тропар: Богородице дѣво: 3. (Ако нема бденија, по трисвѣтомъ: тропар васкрсан, Глава Аранђела, ѿ нынѣ: празника). — На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2, Глава Аранђела ѿ нынѣ: празника. Остало све васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Триода на 4, празника и Аранђела на 6. Катавасија празника: Ѡвръзѡ оуста моѡ: По 3. песни кондак Аранђела и сједалан, Глава, ѿ нынѣ: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни поје се: Чистнѣишю: Свјетилан васкрсан. Глава, Аранђела, ѿ нынѣ празника. На хвалите стихире васкрсне 4, и празника 4, са славним 3, с припевима његовим. Затим припев Воскрисни Господи Боже мой: и самогласна стихира Триода. Глава Триода исто, ѿ

нынѣ: Преподобнословина ѿси: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа, и празника, песма 9. После Входа: тропар васкрсан, празника и Аранђела. Кондак васкрсан, Глава, Аранђела, ѿнынѣ празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно дана и празника. Литургија Великог Василија. Место Достояно: ирмос **Ѧ** твѣ рдѣтса:

Пази! Ако Оданије Благовести падне у среду 4. седмице поста т. ј. у Крстопоклону Среду, у вторник на Господи возвахъ: стихире Триода самогласан дана 2, и мученичан и подобне 3, и празника 4; Глава, Крста, ѿнынѣ: празника, вхѡдъ, прокимен дана, и паримеји дана и празника, и по реду литургија Златоустова. (служба Аранђела поје се у други који дан или на повечерију).

На јутрењу канон празника са ирмосом на 6, и Крста на 4. По 3. песни кондак и икос празника, сједалан Триода, Глава, ѿнынѣ: празника. По 6. песни кондак и икос Крста. На 9. песни поје се Чистиѣишю: свјетилан троичан. На хвалите стихире Крста, писане у вторник на Господи возвахъ: Глава, ѿнынѣ: празника. На стиховње: стихире Триода, Глава, самогласан Триода, ѿнынѣ: исто. На 1. часу бива поклоњење Крсту.

Пази! Ако Оданије Благовести падне у четвртак 6. седмице поста, у среду на вечерњу и у четвртак на јутрењу, поје се сва служба празника с Триодом, као што бива у постан дан, а Оданије се поје у четвртак на јутрењу с трипѣсницима апостолским, јер се велики канон поје у вторник исте седмице.

Пази! Ако Оданије Благовести падне у суботу Акатиста, у петак на Господи возвахъ: стихире дана 2, и празника 8. Глава, Триода, **Ѧ**жѣ Ѧ вѣка: ѿнынѣ: **Погланъ бысть: вхѡдъ** и паримеји дана и празника 2, јектенија мала, трисвѣтоѣ. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно празника, и литургија Златоустова.

На јутрењу у суботу на Богъ господъ: тропар Акатиста 3. По 1. катизми читају се кондака 3, и икоса 3, и кондак 1. опет и читање Акатиста. По 2. катизми кондака 3, и икоса 3, и опет кондак први и читање. Пс. 50. Канон празн. са ирмосом на 6, и Акатиста на 8. Катавасија **Ѧ**вирзѣ оуста моѣ: По 3. песни опет кондака 3, и икоса 3, и опет кондак 1, и сједалан празн. По 6. песни, 3 кондака и 3 икоса, затим кондак: **Ѧ** всѣпѣта мѣти: 3, и најпосле опет први икос и **Возвранной возводѣ**. На 9. песни поју се припеви празника, и ирмос: **И**кѡ ѡдѣшевѣлннѡмъ: Свјетилан празника 2. На хвалите стихире Триода, на 4, Глава, ѿнынѣ: празника. Славословије велико, и тропар празника, јектенија, отпуст и час 1.

На литургији блажени Акатиста песма 3. и 6. После Входа: Тропар празника, Глава, ѿ ѿнынѣ: Кондак. Прокимен: Величїѣ дѣла моѧ господѧ: апостол и еванђеље дана и Богородице. За Достояно: ирмос: И҃ко ѿдѣше велиномѧ: Причасно: Чашѣ спасенїѧ: Литургија Златоустава.

Ако би Оданије Благовести пало у Суботу Лазареву, или на Цвети, или ма у који дан Велике или Светле Седмице, оно се сасвим изоставља. Стихире и канон попразнення и Арханђела, поју се на повечерију прошлих дана 6. седмице.

49. Служба св. Великомученику Георгију.

(23. априла.)

(Овај празник почиње од Вел. Петка и доспева до четвртка 5. седмице после Пасхе. Ако падне на Вел. Петак, Вел. Суботу или на саму Пасху, служи му се служба у понедељник Светле Седмице са дневном службом.)

На малом вечерњу стихире гл. 1. Глава, истога гласа Великаго Царѧ: ѿ ѿнынѣ: празн. На стиховње стихире самогласне гл. 4. с припевима ѿ ѿнынѣ. Глава, глас исти, ѿ ѿнынѣ: празн. Тропар гл. 4. Подвигомъ добрымъ:

На великом вечерњу Блаженъ мѡжъ: на Господи воззвахъ: стихире празника 3, и светога 5, гл. 4. самоподобан: И҃ко добра: Глава, гл. 6. Достояно ѿ ѿнынѣ: празника. Входъ: Прокимен дана, и паримеја 3 светога. На литији стихира храма и светога гл. 1. Глава, гл. 5. Козїѧ всна: ѿ ѿнынѣ: празника. На стиховње стихире светога, гл. 4. Глава гл. 4. Размногахъ ѧдманта: ѿ ѿнынѣ: празника. На благословенїи хлѣбшвхъ: Тропар светога гл. 4. И҃ко плѣннхъ свководитель: 2, и Богородице дѣво: 1.

На јутрењу на Богъ господѧ: Тропар празника 2, Глава светога, ѿ ѿнынѣ: празника. По 1. катизми сједални празника; а по 2. сједални светога, Глава, ѿ ѿнынѣ: празника. Полијелеј и Величаније: Величїѣ тѧ, стрѣстотерпче сватый ѿ великомѡчениче Георгїѧ, ѿ чтемъ честнаѧ страданїѧ твоѧ ѧже за Хрїста претерпѣхъ вси: и ис. избрани: Богъ намъ привѣжище ѿ сила: Сједалан светога: Глава ѿ ѿнынѣ: празника. Степени први антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. Правдникъ ѧко фїнїѣхъ процвѣтетъ, ѧко кедръ ѧже въ Лїванѣ оумножитсѧ. Еванђеље по Луци зач. 63. Ничтеже покровино: Пс. 50. Глава, Молитвами сватаго славнаго великомѡченика Георгїѧ милостивѧ: ѿ ѿнынѣ: Молитвами богородицы: и стихира светога гл. 6. Днесь вселеннаѧ всѧ: Канон празника са ирмосом на 6, и светога два на 8. Катасија: Воскреснїѧ день: по 3. песми кондак и икос празника, сједалан светога, гл. 8. Глава други, ѿ

нынѣ: празника. По 6. песни кондак светого гл. 4. **Воздѣланъ ѿ Бога:** и икос. По 9. песни свјетилан светого, **Глава други ѿ нынѣ:** празника. На хвалите стихире светого гл. 2. на 4, **Глава светого гл. 2. Да помазуютъ праведна:** ѿ нынѣ: празника, Славословије велико, тропар светого, **Глава ѿ нынѣ:** празника, јектенија и отпуст: **Воскресый ѿвъ мертвыхъ, Христосъ истинный:**¹

На литургији блажен и празника песма редовна и светого песма 3. **По входѣ:** Приидите поклонимса . . . спаси ны сыне вождий, воскресый ѿвъ мертвыхъ, поющыя ти: **Аллилуја.** Тропари поју се по правилу изложеном у Пентикостару. Прокимен гл. 7. **Возвѣситса праведникъ ѿ господѣ, ѿ оуповаѣтъ на него.** Апостол дана и светого, **Дѣланій зач. 29. Возложи Иродъ царь рѣцѣ:** Еванђеље дана, и светого, по Јовану зач. 52. **Си заповѣдаю вамъ:** Причасно празника и светого; **Въ память вѣчнью:** За Достояно: поје се ирмос празника.

Пази! Ако св. Георгије падне ма у који дан Светле Седмице: На Господи козввахъ: стихире васкрсне 3, и светого 3. **Глава,** светого гл. 6. **Достояно ѿмини:** ѿ нынѣ: богородичан први гласа. **Кходъ:** **Свѣте тихій:** Прокимен дана, и паримеја 3 светого (ако је на саму Пасху на вечерњу, свештеник говори: **И ѿ сподовитиса намъ** и чита еванђеље Пасхе.) Литије нема. На стиховнѣе стихира васкрсна и стихире Пасхе с припевима. **Глава,** светого гл. 4, **Развѣснаго адаманта:** ѿ нынѣ: Пасхе гл. 5. **Воскреснѣа днѣ:** Христосъ воскрес: 3. **Нынѣ ѿпшани** не говори се, но одмах се поје **Глава,** тропар светого, ѿ нынѣ: богородичан први гласа, и отпуст Пасхе с Крстом.

На јутрењу после **Глава свѣтѣй:** Христосъ воскрес и после 4 стиха, **Глава** тропар светого, ѿ нынѣ: богородичан први гласа; велика јектенија. Полијелеј и Величаније Георгија; сједалан светого. Степени први антифон 4. гл. Прокимен и еванђеље светого. **Воскреснѣа Христово:** 3. **Глава, Молитвами свѣтагъ славногъ великомученика Георгиа:** ѿ нынѣ: **Молитвами Богородицы,** затим припев: **возвѣситса праведникъ ѿ Господѣ, ѿ оуповаѣтъ на него,** и стихира самогласна светого гл. 6. **Днѣсь вселеннаа вса:** Молитва: **Спаси Боже люди:** канон Пасхе са ирмосом, на 8. и светого на 6. **Катавасија** Пасхе. По 3. песни кондак и икос Пасхе. По 6. песни кондак и икос светого. На 9. песни припеви Пасхе. Свјетилан Пасхе. **Глава,** светого, ѿ нынѣ Пасхе. На хвалите стихире васкрсне 3, и светого 3, затим стихире Пасхе с припевима. **Глава,** светого, ѿ нынѣ Пасхе: **Воскреснѣа днѣ** и **Христосъ воскрес:** 3. **Глава,** тропар светого, ѿ нынѣ: богородичан први, јектенија и отпуст Пасхе с Крстом. Часови Пасхе као и обично.

На литургији почетак Пасхе с Христосъ воскрес и при-

¹ Овај отпуст говори се од недеље Антипасхе, т. ј. Томпне и недељом и сваки дан све до Оданија Васкрсења на вечерњу, јутрењу и на литургији, као и на часовима.

певима, антифони Пасхе, Бѹднос: Къ церквахъ благословите: Хрїстосъ воскрес: 3, тропар светога, Слава, кондак светога ѿ нынѣ Пасхе. Место трискагѣгѣ: поје се Ђлицы: Ирмос Пасхе, прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре дана, затим светога; отпуст Пасхе с Крстом.

Пази! Ако св. Георгије падне у Недељу Томину: у суботу на малом вечерњу стихире празн. на 4, Слава, светога, ѿ нынѣ празн. На стиховње стихире светога с припевима његовим великог вечерња, Слава, светог, ѿ нынѣ: празн. Тропар светога, Слава ѿ нынѣ празника.

На великом вечерњу по катизми, на Господи возвахъ: стихире празника 6, и светога 4, Слава, светога, ѿ нынѣ: празника. Бѹдъ: Свѣтъ тихій: и паримеји светога. На литији стихире празника и светога, Слава, светога, ѿ нынѣ: празника. На стиховње празника, Слава, светога, ѿ нынѣ: празника. На благословини хлѣбвахъ: тропар празника гл. 7. Запечатаннѣ гробѣ: 2, и Георгија 1, отпуст: воскреснїй ѿзъ мртвыхъ.

На јутрењу на Богъ господъ: тропар празника 2. Слава, светога, ѿ нынѣ празника. Катизме. Сједални празника. Полиелеј и Величаније празника. Сједалан празника. Степени; први антифон 4. гл. Прокимен и еванђеље празника, по Матеју зач. 116. Воскреснїи Хрїстоко: 3, пс. 50. Слава. Молитвами апостолыхъ: ѿ нынѣ: Молитвами богородицы, стихира: Воскресъ Исусъ ѿ гроба: канон празника са ирмосом на 8, и светога на 3. Катавасија Пасхе. По 3. песни кондак и икос светога и сједалан; Слава, ѿ нынѣ: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни не поје се: Чистиѣишю: но свака страна по ирмос, припев: Слава текѣ Поже нашъ, слава текѣ: напоследку ирмос: Свѣтиса, свѣтиса: потом: Свѣтъ господъ Богъ нашъ: гл. 1. Свѣтилан празника, Слава, светога, ѿ нынѣ празника. На хвалите стихире празника 3, и светога 3, Слава, празника, ѿ нынѣ: Првоблагословинна ѿси: Славословије велико, тропар светога, Слава, ѿ нынѣ празника.

На литургији по Благословно царство: поје служећи свешт. Хрїстосъ воскрес: 3, велика јект. Блажени празника песма 3, и свѣтог 6. После Бѹда: Тропар празника и светога, Слава, кондак светога, ѿ нынѣ празника гл. 8. Любопитною десницю: Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре празника, затим светога.

Пази! Ако св. Георгије падне у Недељу Мирносица, Разслабљенога, или Самарјанке: На малом вечерњу као у напред изложеном правилу; На великом вечерњу, после катизме, на Господи возвахъ: стихире васкрсне 3, и празника 3, и светога, 4. Слава, празн. самогласан Трпота ѿ нынѣ: богородичан први гласа. Бѹдъ. Прокимен дана и паримеји светога. На литији стихира храма и светога, Слава, светога

и њинѣ: празника. На стиховиѣ стихира васкрсна, и Пасхе. **Глава**, светога, и њинѣ: празн. из Триода. На благословини **хѣбшвз**: Богородице **дѣво**: 2, и светога 1.

На јутрењу, на **Богъ господь**: (ако је Недеља Мирносица) тропар васкрсан: **Гда снизшихъ еси**: 1. **Благошвразный Іосифъ**: 1. **Глава**, Георгија, и њинѣ: **Мирносицамъ жинамъ**: (Ако су друге недеље): тропар васкрсан 2, **Глава**, светога, и њинѣ: богородичан први истог гласа. Катизме. Сједални васкрсни с богородичнима, полијелеј и величаније и сједални светога. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. **Воскресниѣ Хрїстово**: 3, пс. 50. стихира васкрсна. Канон Пасхе са ирмосом и њиховим богородичнима на 6, и светога на 4, и Триода на 4. Катавасија Пасхе. По 3. песми кондак и икос светога, и сједалан. **Глава**, и њинѣ: празника. По 6. песми кондак и икос празника. На 9. песми не поје се **Чистнѣишю**: но припеви Пасхе. Свјетилан Пасхе, **Глава**, светога, и њинѣ: празника. На хвалите стихире васкрсне 4, и светога 4, **Глава**, празника, и њинѣ: **Прѣблагословенна ѣси**: Славословије велико, и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа 4, Триода песма 3. на 4, и светога песма 6. на 4. После **Входа**: Тропар васкрсан и светога, **Глава**, кондак светога, и њинѣ: празника. Прокимен, апостол. еванђеље и причасно најпре дана, затим светога.

Пази! Ако св. Георгије падне у среду Преноловљења Педесетнице: У вторник на вечерњу поје се **Блажнихъ мѣжъ**: На **Господи возвахъ**: стихире празника 3, и светога 3, **Глава** светога, и њинѣ: празника. **Входъ**: прокимен дана и наримеја 3 празника и 3 светога. На литији стихире светога све. На стиховиѣ стихире празника, **Глава**, светога, и њинѣ: празника. На **Благословини хѣбшвз**: Тропар светога 2, и празника 1; отпуст: **Воскресый изъ мртвыхъ**:

На јутрењу на **Богъ господь**: Тропар празника 2, **Глава**, светога, и њинѣ: празника; катизме; сједални празника. Полијелеј и Величаније св. Георгија, сједалан светога. Степени и први антифон 4. гл.: Прокимен и еванђеље светога. **Воскресниѣ Хрїстово**: 1. Пс. 50. стихира светога. Канон празника први 4. гл. са ирмосом на 6, и светога на 4, и празн. други канон гл. 8. на 4. Катавасија гл. 8. **Море ѡгвстихъ ѣси**: По 3. песми кондак, икос и сједалан светога. По 6. песми кондак и икос празника. На 9. песми не поје се **Чистнѣишю**: но свака страна свој ирмос, напоследку ирмос: **Чвждѣ матеремъ дѣкство**: Свјетилан празника, **Глава**, светога, и њинѣ: празника. На хвалите стихире празника 3, и светога 3, **Глава**, светога, и њинѣ: празника. Славословије велико, тропар светога, **Глава**, и њинѣ: празника, отпуст као на вечерњу.

На литургији блажени празника песма 3, и светога

песма 6. После Входа: Тропар празника, и светога, Слава, кондак светога, ѿнынѣ: празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре празника, затим светога. За Достојно: место: Свѣтиса, свѣтиса: поје се: Чужде матеремъ дѣвство: отпуст као на вечерњу.

Пази! Ако св. Георгије падне у недељу Самарјанке, оставља се служба Преполовљења и поје се васкрсна, Самарјанке, и св. Георгија.

50. Служба Преносу моштију св. Оца Николе.

(9. маја.)

(Где се овај празник светкује, или где је храм цркве, служи се служба њему—и сваком другом светом, који има бденије, а падне у време св. Шедесетнице—по овом правилу.¹⁾):

На великом вечерњу Блаженъ мъжъ: на Господи возвахъ: стихире празника 3, и светога 5, гл. 8. На неко допродѣтели: Слава гл. 6. Свѣтителю оудобрни: ѿнынѣ: празника. Входа: Прокимен дана, и пармеја 3 светога. На литији стихира храма и свѣтеля гл. 2. Слава гл. 6. Клагій рабъ: ѿнынѣ: празника. На стиховиѣ светога гл. 4. Слава гл. 6. Человѣче вожий: ѿнынѣ: празника. На Благословнии хѣлговъ: Тропар светога гл. 4. Присѣдънь свѣтлаго торжества: 2 и Богородице дѣво: 1.

На јутрењу на Покъ господъ: Тропар празн. 2. Слава, светога, ѿнынѣ: празн. По катизми сједални празн. По лијелеј и Величаније: Величаникъ та, свѣтителю отче Николае, ѿ чгемъ свѣтлю память твою, ты во молиши за насъ, Хрїста Бога нашего: и ис. избрани: Оуслышите сѣа вси ѣзыцы: Сједалан светога. Степени први антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. Честна предъ господемъ смерть преподобныхъ ѣгш. Еванђеље по Јовану зач. 35. од поле: Не входай дврми: пс. 50. Слава, Молитвами свѣтаго отца нашего Николаа: ѿнынѣ: Молитвами богородицы: и стихира гл. 6. Наслѣднице кожій: Канон празника са ирмосом на 6, и светога 2 канона на 8, један гл. 8, а други гл. 4. Катавасија: празника. По 3. песми кондак и икос празника и сједалан светога. Слава, ѿнынѣ: празника. По 6. песми кондак светога гл. 3. Взыде ѣкшъ звѣзда: и икос. По 9. песми, свѣтилан светога 2, Слава, ѿнынѣ: празника. На хвалите стихире 4, самогласне гл. 1. Слава, гл. 5. Вострѣвимъ трѣвою: ѿнынѣ: празника. Славословије велико, тропар светога, Слава ѿнынѣ: празника.

На литургији блажени празника песма редовна и светога песма 3. Тропар празника и светога, Слава, кондак светога, ѿнынѣ: празника. Прокимен гл. 7. Восхвалатса преподобни во славу, ѿ возрадѣютса на ложахъ своихъ. Апостол къ Евреемъ зач. 335.

¹⁾ По правилу св. Јована богослова 8. маја.

Прокименъ наставникъмъ нашимъ: Еванђеље по Луци зач. 24. **Ста Исуса** на мекетк ракик: Причасно: **Ехъ память** вѣчнѣю:

Пази! Ако овај или овоме слични празник падне у Недељу Мирносица, Разслабљенога, Самарјанке или Сленого:

У суботу на малом вечерњу стихире васкрсне 4, **Глава**, светого, **и њиѣ**: богород. На стиховње стихира васкрсна и светого с припевима, **Глава**, светого, **и њиѣ**: празн. Тропар васкрсан, **Глава**, светого, **и њиѣ**: богород.

На великом вечерњу после катизме на Господи козввахъ: стихире васкрсне гласа 3, празника 3, и светого 4. **Глава**, празн. самогласан Трпода, **и њиѣ**: богородичан први гласа **Входъ**: Прокимен дана и паримеји светого. На литији стихира храма и светого, **Глава**, светого, **и њиѣ**: празника. На стиховње стихира васкрсна и Пасхе све. **Глава**, светого, **и њиѣ**: празн. На **Благословнии** **дѣвоу**: Тропар: **Богородице** **дѣво**: 2, и светого 1.

На **Входъ** **господъ**: (У Недељу Разслабљеног, Самарјанке и Сленог) Тропар васкрсан 2, **Глава** светого, **и њиѣ**: богородичан први истога гласа. (Ако је Недеља Мирносица: тропар васкрсан: **Где** **спизнелъ** **еси**: 1, **Благословнии** **Исифъ**: 1, **Глава**, светого, 1, **и њиѣ**: **Мирносицамъ**). По катизмама сједални сви васкрсни с богородичними. По лијелеј и Величаније светого, и сједални. Степени и прокимен гласа, еванђеље васкрсно: **Воскресни** **Христок**: 3, ис. 50., стихира васкрсна. Канон Пасхе са ирмосом и богородични на 6, светого на 4, и Трпода на 4. Катавасија **Воскресни** **день**: (у Недељу Сленого: **Гласителю** **Входъ**) По 3. песми кондак, икос и сједалан светого, **Глава**, **и њиѣ**: празника. По 6. песми кондак и икос празника. На 9. песми не поје се **Чистикнѣю**: по припеви Пасхе. (У Недељу Сленого свака страна ирмос, и нанослетку: **Та** **начи** **оума**). Светилан Пасхе, **Глава** светого, **и њиѣ** празника. На хвалите стихире васкрсне и светого, **Глава**, празника, **и њиѣ**: **Привлагословниа** **еси**: **Славословије** велико, и тропар само васкрсан.

На литургији блажени гласа на 4, Трпода песма 3. на 4, и светого песма 6. на 4. После **Входа**: Тропар васкрсан и светого, **Глава**, кондак светого, **и њиѣ**: празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре дана, затим светого. Ирмос Пасхе: **Вѣтиса**, **Вѣтиса**.

Пази! Ако овај или овоме сличан празник падне у Среду Преполовљења: На малом вечерњу, по напред изложеном правилу. На великом вечерњу после катизме на Господи козввахъ: стихире празника на 4, и светого на 4, **Глава**, светого, **и њиѣ**: празника **Входъ**: Прокимен дана, паримеји празника и светого. На литији стихира храма и светого, **Глава**, светого, **и њиѣ**: празника. На стиховње сти-

хире празника, Глава, светога, ѿ ѿнынѣ: празника. На Благословеніи хлѣвѣхъ: тропар празника 2, и светога 1.

На јутрењу на Богъ господь: Тропар празника 2, Глава светога, ѿ ѿнынѣ: празника. По катизми сједални празника. Полијелеј и Величаније светога, сједалан светога. Степени први антифон 4. гл. Прокимен и еванђеље светога. Воскресніи Хрїстово: Пс. 50. и стихира светога. Канон празн. са ирмосом на 4, и светога на 6, и други канон празн. на 4; Катавасија: Мори ѿгвстиахъ ѿси: По 3. песни кондак и икос и сједален светога, Глава, ѿ ѿнынѣ, празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни не поје се Чистиѣишю: но свака страна по ирмос. Свјетилан празника, Глава светога, ѿ ѿнынѣ: празника. На хвалите стихире празника 3, и светога 3, Глава, светога, ѿ ѿнынѣ: празника. Славословије велико, Тропар светога, Глава, ѿ ѿнынѣ: празн.

На литургији блажени празника од канона 4. гласа песма 3. и светога песма 6. После Входа: Тропар празника и светога Глава, кондак светога, ѿ ѿнынѣ: празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре празника, затим светога. За Достояно: ирмос: Чвждѣ материмъ дѣство:

Пази! Ако овај празник падне у Недељу Самарјанке, оставља се служба Преполовљења и поје се служба васкрсна, Самарјанке и светога, као што је изложено у друге недеље.

Пази! Ако такав празник падне у среду пред Спасовдан т. ј. на Оданије Пасхе:

У вторник на великом вечерњу, пошто свештеник отвори царске двери, с кадионицом и свећом у руци, после Благословинъ Богъ нашъ поје Хрїстосъ воскрес: 3; појди поју исто 3, затим говори свештеник стихове све као на саму Пасху, и после последњег Хрїстосъ воскрес: чита се псалом Благослови души моа Господа: Велика јектенија и катизма. На Господи возвахъ: стихире о Слепом на 6, и светога 4, Глава, светога ѿ ѿнынѣ: дана: Кто возглаголетъ: Входъ: Прокимен дана, и паримеји светога. На литији стихира храма и светога. Глава, светога ѿ ѿнынѣ: Го ѿполниса: На стиховње стихира васкрсна гл. 5. Тво воплощеннаго: и стихире Пасхе с припевима. Глава, светога, ѿ ѿнынѣ: Пасхе: Воскресніа день: и Хрїстосъ воскрес: 1. На Благословеніи хлѣвѣхъ: тропар светога 2, и Богородици Дѣво: 1. Отпуст обични без Крста: Воскресїи ѿвъ мертвыхъ, Хрїстосъ истинный Богъ нашъ: и помиње се свети, који се слави. (Ако нема бденија тропар васкрсан, Глава, светога, ѿ ѿнынѣ: богород. по гласу троп. светог).

На јутрењу после Глава сватѣи: што бива с кадионицом и свећом, при отвореним царским дверима, и после Хрїстосъ воскрес: и стихова као на саму Пасху, чита се Глава во вышнихъ Богъ: и шестопсалмије. На Богъ господь: Тропар васкрсан гл. 5.

Собезначалног слово: 2, **Глава**, светога, **и њынѣ:** богородичан по гласу тропара светога. По 1. катизми сједални васкрсни, по 2. сједалан о Слепом. Полијелеј, Величаније и сједалан светога. Степени први антифон 4. гл. Прокимен и еванђеље светога. **Воскрисніи Хрістова:** Пс. 50. **Глава**, **Молитвами** (светога, који се слави) **и њынѣ:** **Молитвами Богородицы:** **Помилѡи ма Божі:** и стихира светога. Канон Пасхе без богород. са ирмосом на 6, светога на 4, и о Слепом на 4. Катавасија: **Спасителю Богъ:** По 3. песни кондак и икос светога, ипакој Пасхе: **Предварившіа оутро:** **Глава** сједалан светога, **и њынѣ:** Слепога. По 6. песни кондак и икос Пасхе. На 9. песни не поје се: **Чистнѣишю:** но припеви Пасхе, напоследку ирмос: **Та пачи оума:** Свјетилан Пасхе, **Глава**, светога, **и њынѣ:** Слепога. На хвалите стихире светога на 4, затим: **Да воскреснѣтъ Богъ:** и стихире Пасхе са стиховима. **Глава**, светога, **и њынѣ:** Пасхе гл. 5. **Воскрисніа день:** и **Хрістоуъ воскрес:** 1. Славословије велико. Тропар васкрсан, **Глава**, светога, **и њынѣ:** богородичан васкрсан по гласу тропара светога, јектенија и отпуст без Крста, као и на вечерњу.

Литургија (почетак) као и на саму Пасху. Место антифона поју се **изобразителна**. Блажени од канона Пасхе песма 3. и светога песма 6. После **Входа:** **Спаси ны сныи кожій, воскресій ѡиз мртвѡуъ:** Тропар васкрсан и светога, **Глава**, кондак светога, **и њынѣ:** Пасхе. Прокимен Пасхе и светога. Апостол и еванђеље дана и светога. Ирмос Пасхе: **Свѣтисѡ, свѣтисѡ:** Причасно Пасхе и светога. Крај литургије поје се као и на саму Пасху, и отпуст чини свештеник с Крстом, и све друго као на саму Пасху.

Пази! Ако такав празник падне на Спасовдан:

На малом вечерњу стихире празника на 4, **Глава**, светога, **и њынѣ:** празн. На стиховње стихире светога с припевима великог вечерња, **Глава**, светога **и њынѣ:** празн. Тропар светога, **Глава**, **и њынѣ:** празн., јектенија мала и отпуст.

На великом вечерњу: **Блаженъ мѡжъ:** На Господи **воззвауъ:** стихире празника 6, и светога 4. **Глава**, светога, **и њынѣ:** празника. **Входъ:** Прокимен дана, паримеји празника и светога. На литији, стихире празника и светога, **Глава**, светога, **и њынѣ:** празника. На стиховње стихире празника с припевима. **Глава**, светога, **и њынѣ:** празника. На **Благословеніи хѡвѡуъ:** тропар празника 2, и светога 1.

На јутрењу на **Богъ господъ:** Тропар празника 2, **Глава**, светога, **и њынѣ:** празника. Катизме. Сједални празника. Полијелеј и Величаније празника, сједалан празника. Степени први антифон 4. гл. Прокимен и еванђеље празника. **Воскрисніи Хрістова:** пс. 50. и стихира празника. Канони празника оба са ирмосом на 6, и светога на 4. Катавасија: **Божественнымъ покровнѡуъ:** По 3. песни кондак и икос светога, и сједалан 2, **Глава**,

И њынѣ: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни не поје се Чистнѣйшю: но припеви празника; тропарима светога припев: **Святый (имарикъ) моли Бога ѿ насъ;** Свјетилан празника, **Глава,** светога, **и њынѣ:** празника. На хвалите стихире празника 3, и светога 3, **Глава,** светога, **и њынѣ:** празника. Славословије велико. Тропар светог, **Глава,** **и њынѣ:** празника. Отпуст празника.

На литургији **изобразителна.** Блажени од канона празника песма 3. и светога песма 6. **Входно:** **Взыде Богъ въ воскликновѣнїи,** господь во гласѣ тръвнѣ. Тропар празника и светога. **Глава,** кондак светога, **и њынѣ:** празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно најпре празника, затим светога. Место **Достойно:** поје се ирмос: **Та наче оума:** Место: **Видѣхомъ свѣтъ истинный:** поје се тропар празника: **Вознесла ѿси:** Отпуст празника.

Пази! Ако такав празник падне у недељу 7. после Пасхе, светих 318. Отаца, оставља се служба Вознесенија и поје се васкрсна, светога и св. Отаца овако:

На малом вечерњу стихире васкрсне 4, **Глава,** светога. **и њынѣ:** богор. малог вечерња. На стиховње стихира васкрсна 1, и светог великог вечерња с припевима. **Глава,** светога, **и њынѣ:** богор. по гласу. Тропар васкрсан, и Отаца, **Глава,** светога, **и њынѣ:** празника.

На великом вечерњу после катизме, на **Господи възвахъ.** стихире васкрсне 3, Отаца 4, и светога 3, **Глава,** Отаца, **и њынѣ:** богородичан гласа. **Входъ.** Прокимен дана, паримеји Отаца и светога. На литији стихире Отаца и светога, **Глава,** светога, **и њынѣ:** празника. На стиховње стихире васкрсне, **Глава,** Отаца, **и њынѣ:** празника. На **Благословѣнїи хлѣбвѣхъ:** Богородице **дѣво:** 2, и светога 1. — На **Богъ господь:** Тропар васкрсан и Отаца, **Глава,** светога, **и њынѣ:** богородичан. По катизми сједални сви васкрсни с богородичнима. Полијелеј, Величаније и сједални светога. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно, **Воскреснїе Христово:** пс. 50. и стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4, светога на 4, и Отаца на 6. Катавасија: **Божественнымъ покровѣхъ:** По 3. песни кондак и икос светога, сједалан Отаца, **Глава,** светога, **и њынѣ:** богородичан. По 6. песни кондак и икос Отаца. На 9. песни поје се: **Чистнѣйшю:** Свјетилан васкрсан и Отаца; **Глава** светога, **и њынѣ:** богородичан. На хвалите стихире васкрсне 3, Отаца 2, и светога 3, **Глава,** Отаца, **и њынѣ:** **Привлагословѣнна ѿси:** Славословије велико и тропар само васкрсан; отпуст: **Воскресый ѿвъ мртвѣхъ:**

На литургији блажени гласа, Отаца песма 3. и светога песма 6. После **Входа:** Тропар васкрсан Отаца и светога, кондак Отаца, **Глава,** светога, **и њынѣ:** празника: **Сже ѿ насъ исполнѣхъ**

смотрити: прокимен, апостол и еванђеље Отаца и светога. Причасно: Хвалите господа: и светога. Место Достояно: поје се ирмис празника: **Тѣ паче оума: Место: Кидѣхомъ свѣтъ: поје се тропар: Возмиса ѿси: отпуст: Воскресый ѿвъ мртвыхъ:**

Пази! По овом правилу бива служба и св. Кирилу и Методију.

51. Служба св. Константину и Јелени. (21. маја.)

На великом вечерњу: Блаженъ мъжъ: На Господи возвахъ: стихире празника 3, и светих 5, гл. 4. подобан. **Слава**, гл. 2. **Богатыхъ даровъ, ѿ нынѣ:** празника. **Входъ:** Прокимен дана, и паримеји светих. На литији стихира храма, и светих, гл. 1. **Слава**, гл. 5. **Црковь днесь оукрашившася: ѿ нынѣ:** празника. На стиховъе стихире светих гл. 2. **Слава**, гл. 8. **Свѣтъ присвѣтлый: ѿ нынѣ:** празника. На Благословеніи **хлѣбъвъ:** Тропар светих 2, и Богородице **дѣво:** 1.

На јутрењу на Богъ господь: Тропар празника 2, **Слава**, светих гл. 8. **Крста твогѡ шразъ: ѿ нынѣ:** празника. По првој катизми сједалан гл. 3. 2, **Слава**, ѿ нынѣ: празника или богородичан. По 2. катизми сједалан 6. гл. 2, **Слава**, ѿ нынѣ: празн. Полијелеј и Величаније светих: **Величанимъ васъ свѣтѣи благочерни ѿ равноапостолни царѣ, Константѣни ѿ Елино, ѿ чтемъ свѣтѡю памать вашѡ, свѣтымъ крещеніемъ всю вселеннѡю просвѣтывшымъ, и пс. избрани: Нѣбеса повѣдаютъ славу божию: (Види Петровдан.)** Сједалан гл. 4. **Слава**, ѿ нынѣ: празника. Степени први антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. **Вознесохъ избраннаго ѿ людей моухъ: Еванђеље по Јовану зач. 36. пс. 50. и Слава: Молитвами боговѣнчаныхъ царѣ Константѣна ѿ Елины, милостивѣ: ѿ нынѣ: Молитвами богородицы: Помилуй ма Божѣ: и стихира светих гл. 2. Благочестивагѡ Константѣна: писана на литији. Катавасија празника. (Ако је изван св. Педесетнице: **Свразъ оуста моѡ.**) По 3. песни кондак и икос празника, сједалан светих гл. 8. **Слава**, ѿ нынѣ: празника. По 6. песни кондак светих гл. 3. **Константинъ днесь съматрѣю Елиною: и икос.** На 9. песни у обичне дане: **Чистѣишю: а у недељу, ма коју после Пасхе (осим 7. недеље и недеље всѣхъ свѣтыхъ)** поју се припеви празника. Свјетилан светих, **Слава**, други, ѿ нынѣ: празника или богородичан. На хвалите стихире празника 3, и светих 3, гл. 7. **Слава**, светих гл. 8. **Царь царѣ ѿ Богъ: ѿ нынѣ:** празника. Славословије велико, тропар светих, **Слава**, ѿ нынѣ: празника.**

На литургији блажени празника песма редовна и светих песма 6. После **Входа:** ако је овај празник пао у Педесетници до недеље 7. после Пасхе, иду тропари као што је изложено у гл. 15. под бр. 50. о св. Николи, 9. маја; ако падне после 7. недеље важе ниже стављена правила. Изван св. Педесетнице иду тропари као што је назначено у гл. 15. под 13. Прокимен гл. 8.

Во всю землю ѡзвѣстѣваніи ѡхъ, ѡ въ концы вселенныа глаголи ѡхъ. Апостол къ Галатѣмъ зач. 200. (ако је Педесетница Дѣлній: зач. 49.) Еванђеље по Јовану зач. 35. од поле. Причасно; Во всю землю:

Пази! Ако празник Константина и Јелене падне у недељу Слепога, на Оданије Пасхе, Спасовдан, или у недељу 7. Светих Отаца, служба се поје као и св. Николи или другом светом, који има бденије по правилима изложеним у гл. 15. под 50. (Стр. 146 - 150).

Пази! Ако овај празник падне у петак 7. седмице, на Оданије Спасовдане, или у суботу пред недељом Бѣсѣхъ свѣтѣхъ, на Оданије празника Духовског, поје се служба са Оданијем празника:

У петак на вечерњу поје се Блаженихъ мѣжъ: На Господи воззвахъ: стихире празника на 6, и светих на 4, Глагола, светих, ѡ нынѣ: празника. Бѣходъ. Прокимен дана, и паримеји светих. На литији стихире празника и стиховње светих. Глагола, светих, ѡ нынѣ: празника. На стиховње стихире празника, Глагола, светих ѡ нынѣ: празника. На Благословеніи хлѣбшвъ: тропар светих 2, празника 1, и отпуст празника. На јутрењу на Богъ Господъ: тропар празника 2, Глагола, светих, ѡ нынѣ: празн. Катизме, сједални празника. Полијелеј и Величаније и сједалан светих. Глагола, сједалан по полијелеји светих ѡ нынѣ: празн. Степени први антифон 4. гл. Прокимен и еванђеље светих. пс. 50. стихира светих. Канони празника оба са ирмосом на 6, и светих на 4. Катавасија празника. По 3. песни кондак, икос и сједалан светих, Глагола, ѡ нынѣ: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни не поје се Чистѣишѣю: но припеви празника. Свѣтилан празника, Глагола, светих, ѡ нынѣ: празника. На хвалите стихире празника 3, и светих 3, Глагола, светих, ѡ нынѣ: празника. Славословије велико, тропар светих, Глагола, ѡ нынѣ: празника.

На литургији блажени празника песма 9. и светих песма 3. После Бѣода: Тропар празника и светих, Глагола, кондак светих, ѡ нынѣ: празника. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно дана и светих. Ирмос празника и отпуст празнични, на ком се спомиње п свети, који се слави.

Пази! Ако овај празник падне у суботу уочи Духова поје се служба сва празника, а служба мртвима поје се у прошлу суботу или у прошли четвртак.

Пази! Ако падне ма који велики свети, који има бденије или храмовни празник у недељу Педесетнице, т. ј. на Духове, или у понедељник Св. Духа, т. ј. други дан Духова, или ма у који дан духовске седмице, или у недељу Свих Светих, поје се служба по правилима означеним у храмовним главама.

Пази! Ако празник Константина и Јелене падне

изван св. Педесетнице, поје се служба само празника обично, као и сваком другом светом, који има бденије.

52. Служба Рођењу св. Јована Претече.

(24. јунија.)

На малом вечерњу стихире на 4, **Глава**, гл. 8. **и њинѣ**: **Владычице прѣими**: На стиховње стихире гл. 2. с припевима, **Глава**, **и њинѣ**: **Видѣ Ѣлісавѣтъ**: тропар гл. 4. **Пророче и прѣдтече**; **Глава**, **и њинѣ**: **Ѣже ѿ вѣка**:

На великом вечерњу **Блаженъ мѣжъ**: на Господи **возвахъ**: Стихире 8, гл. 4. самогл. **Разрѣшашъ Захарѣино молчаніе**: **Глава**, гл. 6. **Днесь свѣта свѣтилникъ**: **и њинѣ**: гл. исти: **Ѣлісавѣтъ зачатъ прѣдтечѣ**: **Входъ**: Прокимен дана и паримеја 3. На литији стихире самогл. гл. 1. **Искапайте горы сладость**: **Глава**, гл. 5. **Пророкъвъ прѣдѣлъ**: **и њинѣ**: **Храмъ и дверь**: На стиховње стихире гл. 2. самогл.: **Иже ѿ пророка пророка**: с припевима **Глава**, глас 8. **Исай њинѣ пророка гласъ**: **и њинѣ**: гл. исти: **Видѣ Ѣлісавѣтъ**: На **влагословеніи члѣковъ**: тропар гл. 4. **Пророче и прѣдтече пришествіа Хрїстова**: 2, и **Богородице дѣво**: 1.

На јутрењу на **Богъ господъ**: Тропар Претече 2, **Глава**, **и њинѣ**: **Ѣже ѿ вѣка**: после катизме 1. и 2. сједални Претече. **Полијелеј и Величаније**: **Величавъ тѣ**, прѣдтече **спасокъ Іованне и чтемъ ѣже ѿ неплодове, преславное рождѣство твоє**. **Исааи избрани**: **Благословенъ господъ Богъ израилевъ**: Сједалан гл. 8. **Степеніи 1**. **Антифон 4**, гл. **Прокимен гл. 4**. **И ты ђтроча пророкъ вышнѣгѣ нареченіемъ**. **Еванђеље по Луци зач. 3**. **Зачатъ Ѣлісавѣтъ жена Захарѣина**: **крај**: до дне явленія **своегѣ ко израилю**. Ис. 50. **Глава**: **Молитками свѣтарѣгѣ славнѣгѣ пророка и прѣдтечи и крестителя Іованна**: **и њинѣ**: **Молитками богородицы**: и **стихирѣ гл. 2**. **Изъ чрева матерна ѿсвѣщисѣ**: писана на стиховњи. **Канона 2**, Претече 4, гл. **Катавасија**: **Ѣкверъ оуста моѣ**: По 3. **песми сједалан гл. 8**. **Глава**, гл. 4. **и њинѣ**: **богородичан**. По 6. **кондак гл. 3**. **Прежде плоды**: и **икос**. На 9. **песми поје се Честнѣйшю**: **Свѣтилан Претече 2**, **Глава**, **и њинѣ**: **богородичан**. На **хвалите стихире 4**, гл. 8. **Глава**, гл. 6. **Свѣзда свѣзда**: **и њинѣ**: **Богородице ты ѣси лоза**: **Славословије велико**, тропар Претече, **Глава**, **и њинѣ**: **Ѣже ѿ вѣка**:

На литургији **блажени од канона првог**, **песма 3**. и **другог** **песма 6**. По **входѣ** тропар (ако је храм Христов) **храма Хрїстова и Претече**, **Глава**, **кондак Претече и њинѣ**: **храма Хрїстова**; (ако је **Богородичин храм**): тропар **храма Богородице и Претече**, **Глава**, **кондак Претече, и њинѣ**: **храма Богородице**. (Ако је храм **светога или свете**): тропар **Претече**, **Глава**, **кондак Претече, и њинѣ**: **Предстателство Хрїстіанъ**: **Прокимен гл. 7**. **Возвеселитсѣ праведникъ ѿ господѣ**, **и оуноваитъ на него**. **Апостол къ Римляномъ зач. 112**. **Нынѣ ближайши намъ спасеніе**: **Еванђеље по Луци**

зач. 1. **Понеже оубо мнози начаша чинити повѣсть: крај у зач. 4. до дне ѡблеченїа своегѡ ко ісраилю. Причасно: Бѣ память вѣчнѡю вѣдетъ праведникъ.**

Пави! Ако овај празник падне у недељу, поје се служба по правилу изложеном на страни 53.

53. Служба светим апостолима Петру и Павлу.

(29. јунија.)

На малом вечерњу стихире на 4, гл. 4. подоб. **Глава, гл. 8., ѿ нынѣ: Крѡвъ твой: На стиховнѣ стихире гл. 2. подоб. с припевима, Глава, гл. 4., ѿ нынѣ: Избави насъ: тропар гл. 4. Апостолѡвъ первопрестолници: Глава, ѿ нынѣ: Ёже ѡ вѣка:**

На великом вечерњу **Блаженъ мѡжъ: као обично: На Господи возвахъ: стихире на 8. самоподобне гл. 2. Кѡнми похвалными вѣнцы: Глава, гл. 4. Трикратнымъ вопрошенїемъ: ѿ нынѣ: богор. Иже тебе ради: Вхѡдъ. Прокимен дана, и паримеја 3. На литији стихире гл. 2. самогласне. Глава, гл. 5. Премѡдрость божїа: ѿ нынѣ: Блажимъ тѡ: На стиховнѣ стихире гл. 1. самогласне. Глава, гл. 6. Праздникъ радостенъ: ѿ нынѣ: Творицъ ѿ избавитель: На благословенїи хлѣбѡвъ: тропар гл. 4. Апостолѡвъ первопрестолници: 2, и Богородицы дѣво: 1.**

На јутрењу на Богъ господѡ: тропар Апостола 2, **Глава, ѿ нынѣ: Ёже ѡ вѣка: Катизме. Сједални сви Апостола с богородичними. Полијелеј и Величаније: Величаемъ васъ, апостоли Христови Петра и Павла, всѣ мїръ оученими своими просвѣтившымъ, ѿ всѣхъ концы ко Христѡ привидшымъ. Псалом избрани: Некеса повѣдають славу божїю: Сједалан гл. 8. Степени 1. Антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. Во всю землю ѡзыде вѣщанїе ѡхъ, ѿ всѣхъ концы вселеннымъ глаголи ѡхъ. Евангѣље по Јовану зач. 67. Ѣвисѡ Исусъ оученикомъ своимъ: Пс. 50. Глава: Молитвами свѡтыхъ первоверховныхъ апостѡвъ Петра ѿ Павла: ѿ нынѣ: Молитвами Богородицы: Помилѡй ма Боже: и стихира гл. 6. Благочестїа истиннымъ: Канон апостола Петра гл. 4. са ирмосом на 8, и Павла гл. 8. без ирмоса на 6. Катавасїа: **Ѣверзѡ оуста моѡ: По 3. песни ипакој гл. 8. Какъ темница не имѣ тебе ѡзника: По 6. песни кондак гл. 2. Твердыѡ и коговѣщанныѡ проповѣдатель: и икос. На 9. песни поје се Честнѡкѡшѡю: Свѣтилан Апостола 2, Глава, ѿ нынѣ: богородичан. На хвалите стихире гл. 4. подобан. Глава, гл. 6. Исчестный апостолѡвъ: ѿ нынѣ: Богородицы ты ѡси лѡза: Славословце велико; тропар Апостола, Глава, ѿ нынѣ: Ёже ѡ вѣка:****

На литургији блажени од канона апостола Петра 3. и Павла 6. песма. **По вхѡдѣ: (ако је храм Христов) тропар храма Христова и Апостола, Глава, кондак Апостола, ѿ нынѣ: храма Христова. (Ако је храм Богородични) тропар храма Богородице и Апостола, Глава, кондак Апостола, ѿ нынѣ: храма Богородице.**

(Ако је храм светога или свете) тропар Апостола, **Глава**, кондак Апостола, њ **нынѣ**: Предстателство христіанъ: Прокимен гл. 8. **Во** всю землю ѡзвѣдѣ вѣщаніе ѡхъ, ѡ **в**х концы вселенныа глаголи ѡхъ. Апостол къ Коринѳаномъ зач. 193. **С** немже ѡще дерзаетъ кто: Еванђеље по Матеју зач. 67. Пришедеъ Исѣсъ во страны Кесаріи Філіпповы: Причасно: **Во** всю землю ѡзвѣдѣ:

Пази! Ако празник ап. Петра и Павла падне у недељу, поје се служба по правилу изложеном на страни 53.

54. Служба св. Оцима шест васељенских сабора.

(16. јулија.)

Знај! Ако 16. јули падне у недељу, онда се тог дана свршује служба св. Оцима. Ако 16. падне у понедељник, вторник или у среду, поје се служба св. Оцима у прошлу недељу, ако ли падне 16. у четвртак, петак или суботу, поје се служба св. Оцима у идучу недељу.

Пази! Ова служба се поје по правилу изложеном у глави 15. под 12., исто онако, као и Оцима седмог васељенског сабора, под 11. октобра.

55. Служба св. пророку Илији.

(20. јулија.)

На малом вечерњу стихире на 4, гл. 1. **Глава**, гл. 6. ѡ **нынѣ**: богород. На стиховње стихире гл. 2. с припевима, **Глава** глас исти, ѡ **нынѣ**: Владычице: тропар гл. 4. **Глава**, ѡ **нынѣ**: **Еже ѿ вѣка**:

На великом вечерњу **Блаженъ мѡжъ**: на Господи воззвахъ: стихире гл. 1. и 2. **Глава**, гл. 6. **Прїидите православыхъ собори**: ѡ **нынѣ**: богородичан: **Кто** тебе не оублажитъ: **Бѡдъ**: Прокимен дана, и паримеја 3. На литији стихира храма и светога 4, **Глава**, гл. 6. **С** нечистиваго царя: ѡ **нынѣ**: Богородице ты ѡси лоза: На стиховње стихире гл. 8. с припевима. **Глава**, гл. 6. **Пророче проповѣднице**: ѡ **нынѣ**: **Творецъ и ѡзвѣститель**. На Благословініи хлѣбшвъ: тропар светога гл. 4. **Во** плоти ѡггилъ: 2, и Богородице дѣво 1. На јутреню на **Богъ Господь**: тропар светога 2, **Глава**, ѡ **нынѣ**: **Еже ѿ вѣка**, сједални светога. Полијелеј и Величаније: **Величамъ** тѡ, свѡтый славный пророче **Иліе**, ѡ почитамъ еже на небеса, съ плотию ѡгненною восхожденіе твое. **Псалам избрани**: **Блаженъ мѡжъ воииса**: Сједалан гл. 8. Прокимен гл. 4. **Ты** ирїи во вѣкы по чинѣ **Мелхисѣдековѣ**. Еванђеље по Луци зач. 14. **Дивлахъса** народи: пс. 50. **Глава**, **Молитвами скаутаго славнаго пророка Иліи**: ѡ **нынѣ**: **Молитвами богородицы**: **Помни ѡи ма** **Боже**: и стихира гл. 4. На ѡгненнѣи колесницѣ: **Канон Богородице** са ирмосом на 5, и светога 2, гласа 2. и 8. **Катавасија Ѧверзѡ оуста** **моа**: По 3. песни сједалан гл. 8. **Глава**, ѡ **нынѣ**: богородичан. По 6. песни кондак гл. 2. **Пророче ѡ про-**

видчи: и икос. На 9. песни поје се Чистиѣишю: Свјетилан светога. На хвалите стихире гл. 8. и гл. 1. Слава, гл. 8. Пророкѡвъ вѡрѡвники: ѿ нынѣ: Блadyчици прѣими: Славословије велико, тропар светога, Слава, ѿ нынѣ: Ёжи ѿ вѣка.

На литургији блажени првог канона песма 3. и другог 6. Тропар се поју као под 53. Прокимен гл. 4. Ты Ириѣ во вѣкѡ по чинѡ Милѡсидиковѡ. Апостол Соборнагѡ посланѣа Іакѡвѡа: зач. 57. Образъ прѣимити. Еванѣље по Луци зач. 14. Причасно: Бѣ памать вѣчнѡю.

Пави! Ако празник св. Илије падне у недељу, поје се служба по правилу изложеном на страни 53.

56. Претпразнство Происхођења Часног Крста.

(31. јулија.)

Ако овај дан падне у недељу, свршује се служба васкрсна и св. Евдокима с претпразнством заједно по правилу изложеном на стр. 63.

57. Происхођење Часнога Крста

и седам мученика Макавеја. (1. августа.)

На вечерњу после катизме: на Господи воззвахъ: стихире Крста 3, гл. 4. и светих 3, гл. 1. Слава, гл. 8. Свѣтѣи Маккави: ѿ нынѣ: Крста: Ёгоже дрѡвѡ Мѡисей: На стиховъе из Октоиха, Слава, гл. 8. Дѡшы праведныхъ: ѿ нынѣ: Крста: Гласъ пророка твоѡгѡ: По: Нынѣ ѡпѡраши: тропар светих гл. 1. Болѣзными свѣтыхъ: Слава, ѿ нынѣ Крста: Спаси господи люди твоѡа: и постави се Крст на дискосу с босильком, на раширеном ваздуху, онако исто, као и уочи Крстовадне. Види главу 15. под 8.

На јутрењу на Богъ господь: тропар Крста 2, Слава, светих, ѿ нынѣ: Крста, обичне катизме. Сједалан сви Октоиха. Канон Октоиха на 4, Крста на 6, и мученика на 4. Катавасија: Крстѡ начертавъ: По 3. песни кондак светих гл. 2. Прѣмѡдрости вожиѡ столпи: и икос и сједалан светих гл. 8. Слава, ѿ нынѣ Крста гл. 6. По 6. песни кондак Крста гл. 4. Вознесѣса на крстѡ: и икос. На 9. песни поје се Чистиѣишю: Свјетилан Октоиха. Слава, светих: Чѡдныѡ воспѡиѡ: ѿ нынѣ: Крста: Крстѡ хранитѣль: На хвалите стихире Крста 3, гл. 1. и светих 3, гл. исти. Слава, гл. 4. На Маккави совравшѡсѡ рать: ѿ нынѣ: Крста гл. исти: Посокивый господи кроткомѡ Давидѡ: Славословије велико. Свештеник се обуче у потпуно одјејаније, окади часну трапезу и Крст унакрст, огрне ваздух, узме Крст с дискосом и босильком, стави га себи на главу, и обилази тако часну трапезу, излази на северне двери из олтара и стане пред царске двери. Док то чини, дотле звоне сва звона и звонце у олтару, а појци поју: Свѣтѡй Боже: (велико). Кад се ово отпоје, свештеник говори: Прѣмѡдрѡсть прѡсти.

Спаси господи люди твоѡ: 3, и однесе Крст до налоња, што је на сред цркве постављен, ту простре ваздух и положи га на њ и окади унакрст. Затим, где бива мало водоосвећење на јутрењу, поје се одмах после, трећи пут отпојаног, тропара: Спаси господи: припев: Присѡлѡтѡ богородице спаси насѡ: и тропар малог водоосвећења: Ђже радѡйсѡ: и наставља се мало освећење воде, по требнику, над водом у чинији, која је постављена на стоцу до налоња. Кад се отпоју стихире: Источникъ исцѣлений: Призри на моленіѡ: Владычице прѡими: окропи свештеник сву цркву, благосиљајући с Крстом. и кропећи крстообразно на све четири стране, постави опет Крст на дискос, и поје, сам метанишући, тропар: Крестъ твоѡмѡ покланѡемсѡ: 3, затим појци поју исто 3, а при целивању поју се стихире гл. 2. Прѡидите вѣрніи: 1. Глава, ѡ нынѣ: гл. 8. Днѡсь неприкосновинный свѣществомъ: Јектенија: Помилѡй насѡ Боже: и ѡполнимъ ѡутрению: и отпуст. — Где бива мало водоосвећење осим јутрења, онда се после тропара: Спаси господи: чини поклоњење Крсту и поје тропар: Крестъ твоѡмѡ покланѡемсѡ: и остало, као што је изложено на Крстовдан (14. септ.).

На литургији блажени од канона Крста песма 3. и светих песма 6. По Входѣ: тропар Крста и светих. Глава, кондак светих, ѡ нынѣ: Крста. Поје се Сѡлѡтый Боже: а не Крестъ твоѡмѡ: Прокимен гл. 6. Спаси господи люди твоѡ, ѡ благослови достоѡнїи твоѡ. Апостол Крста кѡ Коринѡтанѡмъ зач. 125. Слѡво крестное: и светих: кѡ Еврѡмъ 330, Сѡлѡтїи вси: Еванђеље Крста, по Јовану зач. 60. Сѡвѣтъ сотвориша: и светих по Матеју зач. 38. Ђсѡкъ ѡже ѡповѣсть: Причасно: Знаменѡсѡ на насѡ: и Радѡйтѡсѡ правднїи:

Пази! Ако први дан августа падне у недељу:

На великом вечерњу после катизме на Господи воззвахъ стихире васкрсне 3, источна 1, Крста 3, и светих 3, Глава, Крста ѡ нынѣ: богородичан гласа. На литији стихира храма и мученика хвалитне, Глава, мученика ѡ нынѣ: богородичан. На стиховње стихире васкрсне, Глава, светих. ѡ нынѣ: Крста. На благословини хлѣбшѡвѡ: Богородице дѣво: 2, и Крста 1. (Ако нема бденија, тропар васкрсан, Глава, светих ѡ нынѣ: Крста). — На јутрењу на Богѡ господѡ: тропар васкрсан 2, Глава, светих ѡ нынѣ: Крста. Остало све васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Богородице на 2, Крста на 4, и светих на 4. Катавасија: Крестъ начертѡвѡ: По 3. песми кондак и сједалан светих, Глава, ѡ нынѣ: Крста. По 6. песми кондак и икос Крста. На 9. песми поје се Чистнѡйшѡю: Свѣтилан васкрсан, Глава, светих, ѡ нынѣ: Крста. На хвалите стихире васкрсне 4, и Крста са славом 4, Глава, стихира еванђељска ѡ нынѣ: Црѡвлагословинна ѡси:

¹ Док појци ово поју свештеник метанише двапут пред Крстом, целива га и покропи себе босиљком умоченим у освећену воду, и опет једанпут метанише. За њим долази народ да целива, а он сваког кропи.

Славословије велико, и износ Крста, мало водоосвећење и поклоњење Крсту, и остало као што је изложено под 57.

На литургији блажени васкрсни гласа 4, Крста песма 3. и светих песма 6. После Входа тропар васкрсан, Крста и мученика. Кондак васкрсан, **Глава**, мученика, **и њнѣ**: Крста, трисвато. Прокимен и причасно Крста и светих; апостол и еванђеље недељно, Крста и мученика.

Пази! Истог дана после подне, после отпуста вечерња, свештеник у Епитрахиљу и Фелону окади крст и при појању тропара: **Спаси господи:** и кондака: **Вознесица:** уноси Крст у олтар, и постави на престо.

58. Претпразнство Преображења Христова.

(5. августа.) Кад падне у недељу.

По катизми на Господи возвахъ: стихире васкрсне 3, источна 1, претпразнства 3, и мученика Евсигнија 3, **Глава**, претпразнства, **и њнѣ**: богородичан први гласа. На литији стихира храма и претпразнства стиховње, **Глава**, **и њнѣ**: претпразнства. На стиховње стихире васкрсне, **Глава**, **и њнѣ**: претпразнства. На благословнии **хлѣввахъ**: тропар. Богородице **дѣво**: 3. (Ако нема бденија: тропар васкрсан **Глава**, **и њнѣ**: претпразнства).

На јутрењу на **Ногъ** господи: тропар васкрсан 2, **Глава**, **и њнѣ**: претпразнства. Остало све васкрсно. Канон васкрсан са прмосом на 4, Богородице на 2, претпразнства на 4, и светого на 4. Катавасија: **Крстѣ начртвахъ**: По 3. песни кондак и икос претпразнства, сједалан светого, **Глава**, **и њнѣ**: претпразнства. По 6. песни кондак и икос васкрсан. На 9. песни поје се **Честикѣшю**: Свјетилан васкрсан 2, **Глава**, **и њнѣ**: претпразнства. На хвалите стихире васкрсне 4, и претпразнства 4. **Глава**, стихира еванђелска, **и њнѣ**: **Превлагословина ѿси**: Славословије велико, и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа на 6, и претпразнства песма 3. По **Входѣ**: тропар васкрсан, претпразнства, и храма Богородице или храма светого (како је где храм). Кондак васкрсан, **Глава**, храма светого **и њнѣ**, претпразнства. Прокимен, апостол, еванђеље и причасно недеље.

59. Преображење Христово.

(6. августа.)

На малом вечерњу стихире на 4, гл. 1. **Глава**, **и њнѣ**: гл. 8. На стиховње стихире гл. 2, с припевима. **Глава**, **и њнѣ**: гл. исти, тропар гл. 7. празн.

На великом вечерњу. (Ако је недеља, катизма 1. сва, ако је понедељник само први антифон, иначе нема катизме).

На Господи воззвахъ: стихире на 8, гл. 4. самогл. Прѣжде креста твоегѡ господи: Глава, ѿ нынѣ: Преврѣща воскресеніе твоє: гл. 6. Вхѡдъ. Прокимен дана, и паримеја 3. На литији стихире гл. 2, Иже свѣтомъ твоимъ: Глава, гл. 5. Приидите въздемъ: ѿ нынѣ: гл. исти: Закона ѿ пророкѡвъ: На стиховнѣе стихире гл. 1, Иже древлє: Глава ѿ нынѣ: гл. 6. Петръ, Іакѡвъ ѿ Іоаннъ: На влагословіи хлѣбѡвъ: тропар празника гл. 7. Преврѣзилса ѣси на горѣ: 3.

На јутрењу на Богъ господь тропар празника 3, обичне катизме, и сједални празника. Полијелеј и Величаније: Величамъ та, живодавче Хрїсте, ѿ почитамъ причистымъ плоти твоєа преславноє преврѣженіе: и псалам избрани: Велий господь и хвалєнъ зѣлѡ: и сједалан. Степени 1. антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. Отверъ ѿ Ермѡнъ, ѡ ѿмени твоємъ возрадѡются. Еванђельє по Луци зач. 45. Поатъ Исусъ: пс. 50. Глава, Ксацискаа днєсь: ѿ нынѣ: исто. Помилѡи ма Боже: и стихира гл. 5. Божества твоегѡ: Канона два 4. и 8. гласа. Катавасија Крестъ начертавъ: По 3. песни сједалан гл. 4. Глава, ѿ нынѣ: исто. По 6. песни кондак гл. 7. На горѣ преврѣзилса ѣси: и икос. На 9. песни поју се припєви празника, ма и недеља била. Свѣтилан: Свѣте неизмѣнный: 3. На хвалите стихире гл. 4. подобан. Глава, ѿ нынѣ: гл. 8. Поатъ Хрїстосъ: Славословије велико, и тропар празника; отпуст празника.

На литургији антифони пс. 56. и Молитвами богородицы: Пс. 47. и Спаси ны сини вожій, преврѣзвивыйса на горѣ: пс. 124. и тропар празника. Вхѡдноє: Господи послѡи свѣтѣ твоє, ѿ ѿстинѣ твоє, та ма настависта, ѿ вѣдѡста ма къ горѣ свѣтѣ твоє. Тропар, Глава, ѿ нынѣ: кондак празника. Прокимен гл. 4. Икѡ возвеличаша дѣла твоєа господи, кѡ премѣдрѡстію сотворилъ ѣси. Апостолъ Говорнагѡ посланіа Петрока вторагѡ: Зач. 65. Еванђельє по Матеју зач. 70. место: Достойно: ирмос празника: Рождество твоє нечѣнно ѡвиса: и до Оданија. Причасно: Господи во свѣтѣ лица твоегѡ пойдємъ, ѿ ѡ ѿмени твоємъ возрадѣмса во вѣки. После заамвѡне молитве појци поју тропар и кондак празника, а свештеникъ узєвши кадиѡницу окади унакрєтъ грожѣ, предложєно на стоцу, и послє отпојаногъ кондака чита молитву прописану за благословъ грожѣа, које се покропи богојављєнскомъ водицомъ; затимъ: Бѣди ѿма господнє: и остало, отпуст празника, као на јутрењу.

Пази! Ако празникъ Преображеня Христова падне у недељу, не поје се ништа васкрєсно, но сва служба празника.

60. Попразнство и Оданије Преображеня.

Кадъ падне у недељу.

Пази! Служба се свршује као и попразнству и Оданију Хрїстовадне (14. септ.) Само у попразнству овомъ поје се Катавасија: Лицы ісраїлїстїи: а на Оданије: Крестъ начертавъ:

61. Претпразнство Велике Госпојине.

Кад падне у недељу.

Пази! Служба се поје претпразн. с васкрсном и пророчком, као што је речено код претпразнства Преображења Христова. Само се овде поје: **Катавасија: Превкрашинна.** На литургији после **Входа** тропар васкрсан и претпразн. и храма светог, кондак васкрсан, **Глава, храма светог, њ њнѣ:** претпразн.

62. Велика Госпојина. (Оуспније пресвѣтыѣ Богородицы.)

(15. августа).

На малом вечерњу стихире гл. 1. на 4. **Глава, њ њнѣ:** **Приндите всмірно:** На стиховње стихире гл. 2. с припевима. **Глава, њ њнѣ:** гл. 2. Тропар празн. гл. 1. јектенија мала и отпуст.

На великом вечерњу **Блажних мѣжж:** На Господя **возвахъ:** стихире гл. 1. **Ѡ дневои чѣдо:** на 8. **Глава, њ њнѣ:** **Богоначалнымъ: мановінімъ: Входа.** Прокимен дана и паримеја 3. На литији стихире гл. 1. **Глава, гл. 5. Приндите празнолюбныхъ соборъ: њ њнѣ:** гл. исти: **Вспойте людѣ:** На стиховње стихире самогл. гл. 1. с припевима, **Глава, њ њнѣ:** гл. 4. **Ѡгда ѡшла ѣси:** На благословініи **хлѣбовъ:** тропар празника гл. 1. **Въ рождествѣ дѣвство:** 3. — На јутрењу на **Богъ господь:** тропар празника 3, катизме: сједални сви празника. **Полијелеј и Величаније: Величанствѣ, пренепорочнаѣ мати, Христа Бога нашгѡ, ѡ всеславнои славимъ оуспініи твои.** Псалом избрани: **Воскликните господви кѣмъ зема:** И сједалан гл. 4. **Возопій Давид:** **Глава, њ њнѣ:** исто. Степени 1. антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. **Поманѡ ѡма твои, во всякомъ родѣ ѡ родѣ.** Еванђеље по Луци зач. 4. пс. 50. **Глава, Молитвами богородицы милостиве: ѡ њнѣ:** исто. **Помилѡи ма Боже:** И стихира гл. 6. **Ѡгда преставліні:** Канона два, гл. 1. и 4. **Катавасија,** свака страна свој ирмос. По 3. песни ипакој гл. 8. **Блажимъ тѣ:** По 6. песни кондак гл. 2. **Въ молитвахъ:** и икос. На 9. песни не поје се **Чистѣйшю:** но припеви празника. Свјетилан празника. **Апостоли Ѡ конвцъ:** 3. На хвалите стихире на 4, гл. 4. подобан. **Глава, ѡ њнѣ:** гл. 6. **На възсмертнои твои оуспініи:** Слѡво словије велико, тропар празника 1.

На литургији блажени првог канона песма 3. и другога песма 6. После **Входа:** тропар празника, **Глава, ѡ њнѣ:** кондак. Прокимен гл. 3. **Величитъ дѡша моѡ господѡ, ѡ возрадовасѡ дѡхъ мой ѡ возѣ спасѣ моимъ.** Апостолъ къ **Філіппісѡмъ** зач. 240. **Ѡіе да мудрствѣтѣ въ васъ:** Еванђеље по Луци зач. 54. **Вниде Исхъ:** За: **Достойно:** ирмос: **Шѡвѣждаютѣ вѣстѣтва:** Причасно: **Чашѡ спасініѡ прїимѡ, ѡ ѡма господни прїзовѡ.**

Пази! Ако Велика Госпојина, или попразнство или Оданије истог празника падне у недељу, служба се поје као и празнику Мале Госпојине глава 15. под 4., 5. и 6. Само је **Катавасија: Превкрашинна.**

63. Служба Усековању главе св. Јована Крститеља.
(29. августа.)

На малом вечерњу стихире на 4, гл. 1. **Глава**, гл. 8. **и нынѣ**: **Бладычице прѣими**: На стиховиѣ стихире гл. 2. с припевима, **Глава**, **и нынѣ**. богор. **Єдина христіанъ**: тропар гл. 2. **Памать праведнаго**: **Глава**, **и нынѣ**: **Єса паче смысла**: јектенија мала и отпуст.

На великом вечерњу **Блаженъ мѣжъ**: На Господи **воззвахъ**: стихире на 8, гл. 6. самогл. **Рождество сотворимъ**: **Глава**, иста стихира, **и нынѣ**: богородичан: **Кто тебе не оублажитъ**: **Входъ**. Прокимен дана, паримеја 3. На литији стихире самогл. гл. 1. **Глава**, гл. 5. **Беззаконнаго дѣла**: **и нынѣ**: гл. исти: **Коспойте людѣ**: На стиховиѣ стихире самогл. гл. 2. с припевима. **Глава** гл. 8. **Предтече спасовъ**: **и нынѣ**: **Безнѣкстна дѣво**: На благословини **хлѣбъ**: тропар **Претече** гл. 2. **Памать праведнаго съ похвалами**: 2, и **Богородице дѣво**: 1.

На јутрењу на **Богъ господь**: тропар **Претече** 2, **Глава**, **и нынѣ**: **Єса паче смысла**: По катизмама, сједални **Претече**: **Полијелеј** и **Величаније** **Климакъ** та **крститељу** **спасовъ** **Іоанне**, **и почитаемъ** **вси честныа** **твоа** **главы** **оусѣкновеніе**: **Нсалам** **избрани**: **Блаженъ мѣжъ** **колыса** **господа**: (види службу св. пророку **Илији**) и сједалан гл. 8. **Глава**, **и нынѣ**: богородичан. **Степени** 1. антифон 4. гл. **Прокимен** гл. 4. **Честна** **предъ** **господемъ** **смерть** **прпдобныхъ** **его**. **Еванђеље** по **Матеју** **зач.** 57. **Слава** **и нынѣ**: **Слава**: **Молитвами** **честнаго** **главнаго** **пророка**, **предтечи** и **крститеља** **Іоанна** **милостиве**: **и нынѣ**: **Молитвами** **богородицы**, **милостиве**: **Помилуй** **ма** **Боже**: и стихира гл. 6. **Пасъ** **оученица**: **Канона** **два**, **оба** гл. 8. **Катавасија**: **Крстъ** **начертанъ** **Моисей**: По 3. **песми** **сједалан** гл. 8. **Глава**, **и нынѣ**: богородичан. По 6. **песми** **кондак** гл. 5. **Предтечево** **славное** **оусѣкновеніе**: **И** **икос**. На 9. **песми** **поје** **се** **Честнѣишю**: **Свѣтилан** **Претече**, **Глава**, **и нынѣ**: богородичан. На **хвалите** стихире на 4, гл. 8. **Глава**, гл. 6. **Паки** **Ирвдѣ** **вѣситса**: **и нынѣ**: **Богородице** **ты** **ѣси** **лоза**: **Славословије** **велико**, тропар **Претече**, **Глава**, **и нынѣ**: **Єса паче смысла**: јектенија и отпуст.

На литургији **блажени** **од канона** **првог** **песма** 3. и **другога** **песма** 6. После **входа**, (ако је храм **Христов**) тропар **храма** **Христова**, и **Претече**, **Глава**, **кондак** **Претече**, **и нынѣ**: **храма** **Христова**. (Ако је храм **Богородице**) тропар **храма** и **Претече**, **Глава**, **кондак** **Претече**, **и нынѣ**: **храма** **Богородице**. (Ако је храм **светога**), тропар **Претече**, **Глава**, **кондак** **Претече** **и нынѣ**: **Предстательство** **Христіанъ**: **Прокимен** гл. 7. **Возвеселитса** **праведникъ** **ѡ** **господѣ**, **и оуповѣтъ** **на** **него**. **Апостол** **Дѣланій**. **Зач.** 33. **Во** **дни** **оны**, **ѣкоже** **скончавши**: **Еванђеље** по **Марку** **зач.** 24. **Слыша** **Ирвдѣ** **царь**: **Причасно**: **Въ** **памать** **вѣчнѣю** **вѣдетъ** **праведникъ**.

Пави! Ако празник **Усековања** **главе** **Претечеве** падне у **недељу**, поје се служба као и другом великом светом, који има **бденије**, кад падне у **недељу**; види страну 53.

ГЛАВА ШЕСНАЕСТА. ТРИОД ПОСНИ.

I.

Недеља Митара и Фарисеја.

На великом вечерњу после Блаженъ мъжъ: Катизма 1. сва; на Господи возвахъ: стихире Октоиха васкрсне 3, источне 4, и Триода 2, гл. 1, од којих се прва понавља. Не помолимса Фарісійски: Глава, гл. 8. Ксѣдѣржителю господи: ѿ нынѣ: богородичан гласа. На литији стихира храма. Глава, гл. 3. Митаръ ѿ Фарісеа: ѿ нынѣ: богородичан. На стиховиѣ стихире васкрсне. Глава, гл. 5. Отлаченными ѿчима моима: ѿ нынѣ: богородичан, Храмъ ѿ дверь ѿси: тропар Богородице дѣво: 3. (Ако нема бденија, тропар васкрсан, Глава, ѿ нынѣ: богородичан васкрсан). На повечерију после Достойно: и Отче нашъ: кондак Триода. (Овако се говори и у недељу Блуднога Сина, Месопусну и Сиропусну).

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2, Глава, ѿ нынѣ: богородичан. Катизме, Сједални васкрсни и Ангелскій соборъ: инакој степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. Воскрсеніе Христово: пс. 50. Глава гл. 8. Покаяніа Шверзи ми: ѿ нынѣ: На спасеніа стези: и гл. 6. Помилѿи ма Божі: и стихира: Множество содѣланныхъ: Канон васкрсан Октоиха са ирмосом на 4, крстоваскрсан на 2, Богородице на 2, и Триода на 6, гл. 6. Катавасија: по уставу, в. стр. 225 По 3. песми сједалан гл. 4. Смиреніе вознесе: Глава. Смиреніе древа: ѿ нынѣ богородичан. По 6. песми кондак гл. 3. Воздыханіа принесемя: и икос. На 9. песми поје се: Чистіишю: Свјетилан васкрсан, Глава, Триода: Кысокорѣчіа оубѣжимъ: ѿ нынѣ: богородичан. На хвалите Октоиха 4, и Триода 4, гл. 1. Не помолимса Фарісійски: и гл. 3. с припевима. Глава, гл. 8. О дѣла похвалени: ѿ нынѣ: Превлагословенна ѿси: Славословије велико, и тропар васкрсан. На 1. часу тропар васкрсан, по трисвѣтомъ: кондак Триода.

На литургији блажени гл. на 6, и Триода песма 6. на 4. После Крѣда: тропар васкрсан, и храма Богородице и храма светога, Глава, кондак Триода, ѿ нынѣ: храма Богородице. Ако није храм Богородичин, Глава, кондак храма светога, ѿ нынѣ Триода. (Тропар и кондак Христова храма не поју се.) Прокимен гласа. Апостол къ Тимодию, зач. 296. Чудо Тимоди, ты послѣдовалъ ѿси: Еванђеље по Луци зач. 89. Человѣка два видоста: Причасно: Хвалите господа съ небесъ: Литургија Златоустова.

Пази! Служба светих, који падну како у ову, тако и у идуће недеље, све до недеље Свих Светих, свршује се у петак на повечерју, осим великих светих.

¹ Од данас, па све до недеље Свих Светих, поју се свих 11 еванђелских стихира на литији јутрења (на Глава, ѿ нынѣ): у притвору.

Знај! Да се од данас у све суботе чита апостол и еванђеље најпре суботе, затим светога, све до недеље Свих Светих.

II.

Недеља Блудног Сина.

На великом вечерњу после катизме на Господи козвахъ: стихире васкрсне 3, источне 3. (Октоиха 6.) и Триода 4. **Г**лава, гл. 2. **Ѡ** коликихъ влагъ: ѿ нынѣ: богородичан гласа. На литији стихира храма, **Г**лава, гл. 4. **И**кв блудный сынъ: ѿ нынѣ: богородичан. На стиховъ е Октоиха. **Г**лава, гл. 6. **О**тчискагш дара расточивъ: ѿ нынѣ: богородичан. На влагословнии хлѣбшвхъ: Богородице дѣво: 3.

На јутрењу на **Б**огъ господь тропар васкрсан 2, **Г**лава, ѿ нынѣ: богородичан; Катизме. Сједални васкрсни. Полијелеј обична два псалма, којима се додаје и трећи: **Н**а рѣкахъ вавилонскихъ. затим **А**нгилскій соборъ: ипакој, степени, прокимен гласа, еванђеље васкрсно. и све остало као у прошлу недељу. **К**атавасија **М**шускѣю пѣснь: По 3. песми сједалан гл. 1. **Ѡ**батиа ѡтча: **Г**лава, исто, ѿ нынѣ: богородичан. По 6. песми кондак гл. 3. **О**тчискѣ славы твоѣ: и икос На 9. песми поје се **Ч**истиѣшю: Свјетилан васкрсан и Триода: **Б**огатство ѡже ми: **Г**лава, други: **Р**асточихъ богатство: ѿ нынѣ: богородичан. На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1, и самогласне Триода 3, гл. 2. **Б**луднагш гласъ: с припевима. **Г**лава, гл. 6. **О**тче влагій: ѿ нынѣ: **П**риблагословниа ѡси: **С**лавословије велико, и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа на 6. и Триода песма 6. на 4. После **В**хода тропари као у недељу Митареву. Прокимен гласа. Апостол къ **К**оринѣаншмъ зач. 135. **К**са ми лѣтъ свѣ: Еванђеље по Луци зач. 79. **Ч**ловѣкъ иѣкѣи ѿмѣ два сына: Причасно: **Х**валите господа:

III.

У суботу Месопусну

чини се служба свима мртвима.

У петак на вечерњу по катизми на Господи козвахъ: стихире мученичке Октоиха 3, и Триода 3, гл. 8. **Ѡ** вѣка мртвыхъ: **Г**лава, гл. 8. **П**лачъ ѿ рыдаю: ѿ нынѣ: богородичан гласа. Место прокимена поје се **А**ллилуѣа на гл. 8. На стиховъ е мученичан гласа, и две мртвима. **Г**лава, гл. 6. **Н**ачатокъ ѿ составъ: ѿ нынѣ: **М**олитвами рождшѣа: По **Н**ынѣ **Ѡ**пшцаши: тропар гл. 8. **Г**лавною мѣдрости: **Г**лава, ѿ нынѣ: глас исти: **Т**ѣѣ ѿ стѣнъ: **Ј**ектенија: **П**омилѣи насъ **Б**оже: и отпуст.

На јутрењу место **Б**огъ господь: поје се **А**ллилуѣа, на гл. 8. и тропар: **Г**лавною мѣдрости: 2, **Г**лава, ѿ нынѣ: **Т**ѣѣ ѿ стѣнъ: обичне катизме; сједални Октоиха. Затим катизма 17. на две статије,

између којих се говоре јектенија за мртве. После друге статије тропари гл. 5. с припевом: **Благословенъ ѣси господи: и свѣтѣхъ ликъ ѡбрѣте:** После тога јектенија за мртве: **Паки ѿ паки: Ђши молима ѡ оупокоини дѣшъ оусопшихъ равшез кожнхъ праотецъ, ѡтецъ ѿ вратѣи нашихъ, здѣ лежащихъ ѿ повсюдѣ православныхъ христіанъ ѿ ѡ ѡже проститисѣ ѿмъ: Иѡ да господь Богъ: Милости возімъ: Господѣ помолима: и молитва: Боже дѣхшез: и возглас. Иѡ ты ѣси воскресни: и сједалан гл. 5. **Покой спаси нашъ: Слава, ѿ нынѣ: Ѣ дѣкъ возсіавый:** По пс. 50. говори се: **Господѣви поимъ: Канони светога обительи (храма), са ирмосом на 6, и Триода на 8. Катавасија Пѣснь возсия людѣи: По 3. песни обична јектенија, и сједалан Триода гл. 5. **Нашъ ради претирпѣвый: Слава, исто, ѿ нынѣ: богородичан. По 6. песни јектенија за мртве, као и горе. Кондак Го свѣтими: гл. 8. и икос. На 9. песни поје се Чистнѣишю: и јектенија обична. Свјетилан: Живыми и мртвыми: Слава: Оупокой равъ твоѣ: ѿ нынѣ: Марѣи вогонѣсто: На хвалите стихире Триода на 4, гл. 8. **Придите преждѣ: Слава, гл. 2. Иѡ цвѣтѣи нынѣ: Радѣисѣ Марѣи: м. славословље. и јектенија: Исполнимъ оутриннюю: На стиховнѣе стихире покојне, гласа 6. Октоиха. Слава, гл. 6. Болѣзнь Адамъ высть: ѿ нынѣ: Ты ѣси Богъ нашъ: Благо ѣсть: трисвѣтои: тропар: Глѣвиною мѣдрости: Слава, ѿ нынѣ: Тѣѣ ѿ стѣнѣ: и по обичној јектенији: јереј: Ѣшъ благословенъ: и остало, час 1. и отпуст. На часовима тропар и кондак мртвих.********

На литургији блажени Триода песма 3. и 6. После **Бѣода: тропар: Глѣвиною мѣдрости: Слава, кондак: Го свѣтими оупокой: ѿ нынѣ: Тѣѣ ѿ стѣнѣ, ѿ пристаници: Прокимен гл. 6. Дѣшъ ѿхъ во влагнхъ водворотсѣ. Апостолъ къ Коринданшмъ: зач 146. и къ Солѣншмъ: зач. 270., еванђеље дана по Луци зач. 105. и мртвима по Јовану зач. 16. Причасно: Блажини ѿжи ѿбралъ ѿ прѣлѣ ѣси господи. После литургије чини се парастос свима мртвима. над предложенимъ кољивом.**

Пави! Овако се исто поје служба мртвима у суботу уочи Духова.

IV

Недеља Месопусна.

На великомъ вечернѣу **Блажинъ мѣжъ: Катизма сва. На Господи възвахъ: стихире васкрсне 3, и источне 3, и Триода 4, гл. 6. подобан: Ђгда хѣшиши: Слава, гл. 8. Ђгда поставатсѣ престоли: ѿ нынѣ: богородичан први гласа. Бѣодъ. Прокимен дана. На литији стихира храма, Слава, гл. 7. Господи развѣкѣши запшѣди: ѿ нынѣ: Подъ кровъ твоѣ: На стиховнѣе стихире Октоиха, Слава, гл. 8. Оуѣв миѣ мрачнаѣ дѣши: ѿ нынѣ: Бѣзневѣстнаѣ дѣво: На Благословени хлѣкшез: Богородици дѣво: 3.**

На јутрењѣу на Богъ господѣ: тропаръ васкрсан 2, Слава, ѿ

нынѣ: богородичан први. (т. ј. васкрсан). Обичне катизме. Сједални васкрсни с богородичнима, остало све као у недељу Блуднога Сина. Канон васкрсан са прмосом на 4, Богородице на 2, и Триода гл. 6. на 8. Катавасија Помощникъ ѿ покровителя: гл. 6. По 3. песни сједалан Триода гл. 6. Помышляю день: Слава, Ко юдоли плача: ѿ нынѣ: Оупованіи міра: По 6. песни кондак гл. 1. Ёгда прїидши Боже: и икос. На 9. песни поје се Чистнѣйшю: Свѣтилан васкрсан и Триода Страшный день сѣда: Слава, Се день градятъ: ѿ нынѣ: Часъ ѿпытанїа: На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1, и Триода 4, гл. 6. самогл. с припевима. Слава гл. 1. Предшчистимъ себѣ вратїи: ѿ нынѣ: Преклагослокина ѿси: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа на 6, и Триода песма 6. на 4. После Нхода: тропари као у недељу Митареву. Прокимен гл. 3. Блїи господь нашъ ѿ всїа крѣпость ѿгш ѿ развма ѿгш нѣсть числа. Апостол къ Корїнданѡмъ зач. 140. Брашно насъ не поставитъ предъ Богомъ: Еванђеље по Матеју зач. 106. Рече господь: ёгда прїидетъ: Причасно: Хвалите господа: други Радѣйтиса:

Истог дана на вечерњу на Господи возвахъ: Стихире на 6. Октоиха 3, и светога из Минеја 3, Слава, светога, ако нема, Слава, ѿ нынѣ: богородичан. На стиховње стихире све Триода с припевима. Слава, светога ако има, ако нема, Слава, ѿ нынѣ: богородичан. — Од данас изостаје стиховње вечерња и јутрења из Октоиха, и поје се само из Триода, до суботе 6. седмице поста.

Пази! У вторник Сирни (бели) у почетку вечерња почињу поклони. На вечерњу катизма на Господи возвахъ: стихире Октоиха 3, и из Минеја 3, Слава, светога, ако нема, Слава, ѿ нынѣ: крстобогородичан. Прокимен дана. Сподови господи: И поклон 3: На стиховње стихире Триода. Слава, светога, ако нема, Слава, ѿ нынѣ: крстобогородичан. По: Нынѣ ѿпшциши: Богородице дѣво: 1, и поклон. Слава Крстителю Христовъ: и поклон, ѿ нынѣ: Молите за ны: и поклон. Затим: Подъ твоє благоутробїе: без поклонa. Господи помилѡй 40 пута, Слава, ѿ нынѣ: Чистнѣйшю хрѣвїмъ: ѿмїнїмъ господнимъ благослови ѡтче. Свештеник: Сый благословїи: и молитва. Нїкїный царю: Па молитва св. Јефрема: Господи и владыко: с 3 велика поклонa и малих 12. трисвѣтог, и поклонa 3, Господи помилѡй 12 пута. Свештеник: Слава тѣбѣ Христе Боже, оупованїи наше: и отпуст. Повечерије велико с поклонима (осим ако у те дане падне Сретеније или храмовни празник.) По Достойнѣ тропар дана и храма; Боже отецъ нашихъ: и Иже во всїмъ мїрѣ: Слава, кондак Го сватыми оупокой: ѿ нынѣ: Молитвами господи: Господи помилѡй 40 пута: и Иже на всакоє время: Чистнѣйшю: Поклонa 16. трисвѣтог и Нїскверна, нїблазна: и т. д. и отпуст мали. — Овако бива и уочи сирног петка.

Пази! У среду Сирну на јутрењу место Богъ господь:

Богородичан: Свѣтопервочиста: Нынѣ ѿпѣшаша: трисвѣто: Тропар свѣтога, Глава, ѿ нынѣ: богородичан. Јектенија Помильи насъ Боже: Поклона 3. Всѣсвѣтаа троице: Бѣди ѿма господне: с поклонима и Благословлю господа: Потом Достойно: и отпуст.

Пази! Овако се исто правило свршава и у петак Сирни. У среду, и у петак ове Сирне седмице не служи се никаква литургија, нити пређеосвећена, нити Златоустова, нити Василијева, сем ако у те дане падне празник Сретенија Господња, или храмовни, онда се служи литургија Златоустова.

V.

Недеља Сиропусна.

У суботу на великом вечерњу прва катизма сва. На Господи козвѣхъ: Стихире васкрсне 3, источне 3, и Триода 4, гл. 6. подобан: Воздатель мой господь: Глава, гл. 6. Гдѣ ѿдамъ прамъ раа: ѿ нынѣ: богородичан први гласа. На литији стихира храма, Глава, Голице лѣчи скръ: ѿ нынѣ: Таинственнѣ воспѣваемъ та: На стиховње Октоиха, Глава, гл. 6. Изгнанъ вѣсть ѿдамъ: ѿ нынѣ: Творецъ ѿ ѿзбавитель мой: На Благословеніи хлѣбехъ: Богородице дѣво: 3. (Служба светоме из Минеја поје се на повечерију.)

На јутрењу на Богъ господь: Тропар васкрсан 2, Глава, ѿ нынѣ: богородичан први гласа, и остало све, као што је написано у недељу Фарисејеву и Блуднога Сина. Канон васкрсан са ирмосом на 4, и крстоваскрсан на 2, Богородице на 2, и Триода на 6. Катавасија Триода гл. 6. Иѿкѣ по свѣхъ: По 3. песми сједалан Триода гл. 4. Изгнанъ вѣсть ѿдамъ: Глава, Нынѣ время: ѿ нынѣ: Не оумолчимъ никогда: По 6. песми кондак гл. 6. Прѣмѣдрости наставниче: и икос. На 9. песми поје се Чистнѣйшю: Свѣтилан васкрсан, Глава, Триода: Заповѣдь твою: ѿ нынѣ: Изгнана бывша: На хвалите стихире васкрсне 4. и источна 1, Триода 3, гл. 5. Оубы мнѣ: Глава гл. 6. Приспѣ время: ѿ нынѣ: Прѣблагословинна ѣси: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа на 6, и Триода песма 6. на 4. После Входа: иду тропари као у недељу Митара и Фарисеја. Прокимен гл. 8. Помолитеса ѿ воздадите господеву Богъ нашемъ: Апостол къ Римлянѣмъ: зач. 112. Нынѣ влижайше: Еванђеље по Матеју зач. 17. Яци ѿпѣшасте человекѣмъ: и даље литургија Златоустова. Причасно: Хвалите Господа съ небесъ:

Пази! Треба знати, да од ове недеље до Крстовадне у све недеље, не поје се на јутрењу полијелеј, т. ј. Хвалите ѿма господне: осим само на празнике Христове, Богородичине и великих свѣтих, на недељном бденију.

Исте, Беле Недеље на вечерњу.

Свештеник у светлом Епитрахилу свуче завесу и отпочиње вечерње: На Господи воззвахъ: Стихире Октоиха редовног гласа, покајне 4, две су на вечерњу на стиховњи, а две на јутрењској стиховњи. (Тако се поје и у остале недеље све до 6. недеље св. поста) и Триода 3, гл. 2. **Боздржаніѣмъ тѣло смирити:** и из Минеја 3, **Глава, светога, ако нема, Глава, ѿ нынѣ:** богородичан из Минеја. Свештеник обучен у светлу одежду чини **Бходъ:** с кадионицом. **Свѣти тихій:** и прокимен велики гл. 8. **Не ѡврати лица твоѣго ѿ броча твоѣго, гакъ скорбљу скорѣ оуслыши ма, конми дѣши мой, ѿ избави ю.** — (Ради великих прокимена чини се **Бходъ** сваке недеље уз Велики Пост на вечерњу). После прокимена затворе се двери, и не говоре се јектенија: **Рцимъ вси: негесе одмах чита: Сподоби господи:** и док се то чита, дотле свештеник у олтару свуче Фелон и Епитрахиль, и метнувши на себе црни Епитрахиль излази на северне двери, стане пред царске двери и говори јектенија: **Исполнимъ вѣщюю:** а по свршетку улази на јужне двери у олтар. На стиховње стихире Триода гл. 4. самогл. **Бозіа благодать:** с припевима и мученичан. **Глава, светога, ако нема, Глава, ѿ нынѣ:** богородичан: **Аггалстїи чини: Нынѣ ѡпѣцашн: Богородице дѣво: 1, и 1 метанија. Глава, Крстителю Христовъ:** и метаније, ѿ нынѣ: **Молите за ны:** и метаније. **Подъ твоѣ благобтровїи:** без метанија. **Господи помилѡи 40** пута тишим гласом сви. **Глава, ѿ нынѣ: Чистїѣйшю: ѿнимѣмъ господнимъ:** Јереј: **Сѡй благословенъ:** и навлачи завесу, молитва: **Нѣвисный царю:** и св. Јефрема **Господи ѿ владыко:** и остале, док ове сваки у себи чита, дотле се непрестано крсти и метанише. Затим трисвато (јер се спаја мало повечерије с вечерњем). **Господи помилѡи 12** пута: **Глава, ѿ нынѣ: Прїидите поклонимсѧ:** 3, с поклонима и метанијом, и даље мало повечерје. После **Глава во вышнихъ:** 3 метанија (Ако је било бденије не говори се канон Богородице), **Достойно:** и трисвато: метанија 3, обични тропари, **Господи помилѡи: 40,** **Иже на всякое время:** Јереј: **Боже оупредри ны:** и поклона 3 велика с молитвом **Господи ѿ владыко:** и осталих 12; и молитва: **Нѣсквернаѧ: И даждь намъ: Приславнаѧ приснодѣво:** и појци **Оупованїе мое:** Јереј излази из олтара на северне двери, стане пред икону Богородице, и кад се отпоје **Оупованїе:** оде пред царске двери и говори: **Глава тѣбѣ Хрїсте Боже:** окрене се западу и говори отпуст,¹ и после овога не говори као обично: **Помолимсѧ:** по кад сви на земљу главе приклоне, остајући у виду великог метанија при земљи, чита свештеник, стојећи пред дверима, окренут лицем на запад, из требника у глави 23. прописане, молитве у почетку поста св. Четрдесетнице, рекавши: **Господѣ помолимсѧ:** прву молитву **Надѣ**

¹ Овако се служи вечерње и полечерје сваке недеље уз Вел. Пост.

лнїи всѣмъ: и другу: Благословенъ ѣси: и кад обе прочита, благо-
 силајући присутне десницом, говори Благословенїи господни на васъ:
 затим говори. окренув се дверима, Помолимса: и целива икону
 Спасову или храмовну, коју и остали присутни целивају.¹

VI.

Почетак Светог и Великог Поста.

У понедељник прве седмице светог поста.

Свештеник узме црни Епитрахиль на себе и отпочиње полу-
 ноћницу са Благословенъ Богъ нашъ: не свлачећи завесе. Полу-
 ноћница ова бива без поклона, само после: Чистнѣйшю Хрѣвїмъ:
 3 велика поклона с молитвом: Господи ѣ владыко: Ово бива само
 у овај први дан поста, а у остале дане поје се полуноћница
 сва с поклонима. У почетку Свѣтѣй Боже: поклона 3, на Прї-
 идите поклонимса: поклона 3. На непорочнима, на свакој слави
 поклона 3. После Крѣвю: трисвѣтоѣ: поклона 3. После Иже на
 всакоѣ время: Чистнѣйшю: после возгласа: Боже оупредн ны: 3 по-
 клона велика, на којима се говори молитва: Господи ѣ владыко:
 усеби: потом 12 малих поклона говорећи усеби: Боже ѡчисти
 ма грѣшнаго: и опет молитва горе писана с једним великим по-
 клоном. Затим молитва: Владыко Боже ѡтче: и прїидите поклонимса
 с поклона 3. Козведоух ѡчи мои: Слава, ѣ нынѣ, трисвѣтоѣ: поклона 3.
 После ѡтче нашъ: тропари обични и возглас; молитва: Помани
 Господи: Потом: Приславнома: и Оупоканїе мое: Јереј: Слава текѣ
 Хрїсте Боже: и опроштај обични и по њему свештеник: Помо-
 лимса: а после тога ушавши на јужне двери у олтар, свештеник
 свлачи завесу и кадећи пред часном трапезом отпочиње јутрење
 са Благословенъ Богъ нашъ: Чатац: трисвѣтоѣ: без метанија. После
 возгласа: Икѡ твоѣ ѣсть царство: Господи помилѣй: 12 пута. Прї-
 идите поклонимса: 3, без метанија, и ис. 19. Оуслышитъ тѣ Господь:
 и 20 Господи силою твоєю: Затим трисвѣтоѣ без метанија. После
 возгласа обични тропари: Спаси господи люди твоѣ: и т. д. Док
 се све то чита и говори, дотле свештеник кади олтар, изишав
 на северне двери, и сву цркву и повративши се у олтар, кроз
 јужне двери, говори јектенија: Помилѣй насъ Боже: Возглас: Икѡ
 милостивъ: Лик: Ѧминъ: Иминемъ господнимъ: и јереј, стојећи пред
 часном трапезом, говори: Слава свѣтѣй: Ѧминъ: Шестопсалмије: Слава
 во кышнихъ Богъ: 3, без поклона. Господи оустнѣ мои: 2, и наставља
 се шестопсалмије: Господи что са оумножиша: и остали. Кад се почне
 читати ис. 102. Благослови дѡше моя: излази свештеник на северне,
 пред царске двери и чита молитве јутрењске, а кад се сврши шесто-
 псалмије говори пред дверима велика јектенија: Миромъ Господѣ

¹ У манастирима после вечерња поју братија, с благословом настојатеља, сав капон
 Пасхе: Воскреснїѣ днѣ: и да воскреситъ Богъ: са стихиром Пасха свѣтїна: и осталима, п
 општи опроштај.

помолимса, и возглас. Затим говори ѿлиѿѿѿѿ на глас, који се деси у Октоиху са стиховима: 1.) **Ѡ** ноци оутринутъ: 2.) **Правдѣ навчитиса:** 3.) **Зависть прїимитъ:** 4.) **Приложи имъ:** после сваког стиха поју десна и лева страна: ѿлиѿѿѿѿ 3; (свепитеник улази на јужне двери у олтар). После тога поју се Троичны гласа. На другом **Глава,** а на трећем **ѿ нынѣ:** Потом 3 поклона. Затим катизма једна из псалтира. После катизме не говори се јектенија уз цео Велики Пост, осим суботе и недеље. После прве катизме, долазе сједални гласа с краја Триода и мученичан, и чита се св. Јефрем све до петка Цветне Седмице.

Пази! Како се чита псалтир у време св. Четрдесетнице види главу 18. I. в. под бр. 6. (стр. 222.)

После друге катизме поје се сједалан Триода гл. 2. **Поста** **кожественнымъ:** **Глава,** исто: **ѿ нынѣ:** богородичан: **Милосердіа свїри:** и чита се из св. Јефрема. По трећој катизми сједалан Триода гл. 2. **Бсчїстнос воздержанї:** **Глава,** исто, **ѿ нынѣ:** богородичан: **Ншкоримѿю молитвѣ:** Пс. 50. и свештеник молитву: **Спаси Боже люди:** појци: **Господи помилѿѿ** 12 пута. Возглас: **Милостїю ѿ щедротак:** Затим: **Господѿви поемъ:** на глас канона светога дневног из Минеја, и говоре се стихови песама побрже, свака страна свој стих, докле не стигну до: — **Ѡгвстѣша:** и одатле почињу држати стихове на 14. и поје се Минеј са ирмосом на 6. Поје се овако: прва страна (десна) говори стих: **Ѡгвстѣша:** и поје ирмос. Друга страна (лева) говори други стих: **Рчи врагъ:** и тропар канона. И по реду стихове говоре обе стране све до: **Тогда потрѿшася:** Од стиха пак тога почиње се **трипѣсницъ:** на 4, а код **Господѣ** **же царствѣѿѿ:** поје се други **трипѣсницъ** и поје десна страна тропар, а лева други стих и тропар. Потом обе стране поју **Глава,** тропчан, **ѿ нынѣ:** богородичан. Затим вишим гласом: **Глава тѣвѣ** **Боже нашъ,** **слава тѣвѣ.** И поје се други тропар, јер после пет тропара долази песма, а најпосле Катавасїја, ирмос другог канона. Тако се поју 8. и 9. песма. Трећа се поје овако: прва страна говори стих: **Господѣ** **взыде на нїкїса:** и тропар канона у Минеју. Друга страна стих: **И дастъ** **крѣпость царю:** и други тропар канона у Минеју. Потом **Глава,** **ѿ нынѣ:** с тропарима канона, и поје прва страна ирмос из Минеја 3. песме после канона. Овако се поје и 6. песма. 4. 5. и 7. песма поју се овако: Прво долази ирмос канона из Минеја, затим се припевају последња два стиха, тропарима канона, и **Глава,** **ѿ нынѣ:** Ирмосом се не завршује песма, јер се ирмос говори пре песме; поју се пак ирмоси из Минеја, после канона само по 3. и 6. песми, пошто се те песме не почињу с ирмосом. У друге дане седмице осим понедељника, поје се песма прва онако, као што се рекло о песми 4. и 5.; а које песме имају **трипѣсницъ,** поје се после канона. Катавасїја ирмос **трипѣсница,** као што је горе речено.

(Пази! Осмогласник се не поје уз сву Четрдесетницу, осим недеље, но се поје само из Минеја, и трипѣсницъ, а где нема трипѣсница, поје се само Минеј.) По 3. песни мала јектенија, сједалан светога 1, Слава, ѿ нынѣ: богородичан. По 6. песни мала јектенија, сједалан мученичан, и ако свети има кондак, тај се овде говори, (а мученичан говори се по првој катизми са сједалнима с припевом: Дивнѣ Богъ.) Поје се Честнѣйшю: По 9. песни Достойно: и поклон, и јектенија мала. Свјетилан троичан гласа 3, и чатац чита обична 3 псалма: Хвалите господа: јер се на всакоє дѣхані: не поју стихови.

(Треба знати: Ако се десе, у седмичне дане, осим суботе и недеље, два света у Минеју на реду, поју се једном стихире на вечерњу, а другом на Хвалите на 4, ако има. Канони се поју обама светима на 6; и то првог светога поје се ирмос 1, и по њему говоре се два тропара за један и тропар пред богородичним, а богородичан се оставља. Затим другога светога опет два тропара за један и тропар пред богородичним, и богородичан, потом трипѣсницъ).

Онда говори најстарији: Тѣбѣ слава подобаетъ: и Слава тѣбѣ показавшимъ: метанишући 3. Затим свештеник пред дверима: Исполнимъ оутринню: и возглас. Сад се поје стихов ња самогл. гл. 5. Прїнде постъ: стих: Исполнихомса завтра: и иста стихира, стих: И вѣди свѣтлость: и мученичан: Благословинно воинство: Слава, ѿ нынѣ: богородичан: Тѣ вожію матеръ: Ако свети има славу, онда се говори Слава, светоме, ѿ нынѣ: богородичан. Затим чатац: Благо ѡсть: 2, трисвато: и метанија 3. По Отче нашъ: возглас: Икѡ твоє ѡсть царство: и тропар: Къ храмѣк столци: Господи помилѡй 40 пута тихо, Слава, ѿ нынѣ: Честнѣйшю: Именимъ господнимъ: Јереј. Свѣи благословинъ: и ми: Нѣвисный царю: метанишући говори сваки у себи молитву св. Јефрема: Господи ѿ владыко: и остало. Затим: Прїндите поклонимса: 3, и почиње 1. час, пс. 5. Глаголы моѡ: и остала 2 псалма, аллилуїа 3, и метанија 3.

(Пази! У све понедељнике св. Четрдесетнице не говори се на првом часу катизма, а у остале дане говори се катизма и метанише 3. Тако и петком нема на 1. и 9. часу катизме).

Свештеник стојећи ниже солеје, према икони Богоматере, поје тропар гл. 6. Завтра оуслыши гласъ мой: и обе стране поју исто 3, на завршетку тропара метанише се. Затим се говори ст. 1., Глаголы моѡ: ст. 2., Икѡ къ тѣбѣ: Слава, ѿ нынѣ: богородичан: Что тѣ наречимъ: метаније 3, и поје се: Стѡпы моѡ: друга страна поје исто, Изъави ма: опет исто. Лице твоє просвѣти: опет исто. Да исполнатса оуста наша: 3. трисвато: метанија 3. По возгласу говори се богородичан тропар, и то у понедељник, вторник и четвртак: Приславнѡю кожю: а у среду и петак: Скорѡ предвари: Господи помилѡй 40 пута. Иже на всакоє время: Честнѣйшю: и Боже оущедри ны: и молитва Господи ѿ вла-

дыко: трисвѣтоѣ, метанија 3: по възгласу Господи помилѣй 12 пута. Хрїсте свѣтї истинный: Возбранной возводѣ: Јереј Слава твѣ Хрїсте Боже: и отпуст с многолѣтством. И целивају се иконе. Овако бива јутрење и 1. час уз сву Четрдесетницу.

У 9 сати звони мало звоно на часове. Дошавши свештеник у цркву чини три поклона пред св. дверима говорећи у себи: Боже ѡчисти мѧ грѣшнаго: (ово чини и говори и кад полази из цркве, осим суботе и недеље). Улази у олтар, метне на себе црни Епитрахиль и говори гласно: Благословенъ Богъ нашъ: појци ѡминь. Слава твѣ Боже нашъ: Царю небесный: трисвѣтоѣ и метанија 3. После Отче нашъ: свештеник: Иже твоѣ ѡбѣщанїе царство: чатац Господи помилѣй 12 пута, прїидите поклонимсѧ: 3, и метанија 3 и чита 3. час с 3 псалма и заврши са: Слава, ѡ минѣ: ѡллиѡбїа и метанија 3; катизма редовна и метанише се на сваком антифону. Затим чатац или свештеник, стојећи усред цркве, говори тропар гл. 6. Господи иже пресвѣтаго твоего: појци поју исти тропар, десна страна 2, а лева 1. Чатац или свештеник говори стихове: Ст. 1. Сердце чисто созижди: Ст. 2. Не ѡтвержи мене: и кад он поје, појци метанишу, а кад појци поју, онда он метанише; тако и на остала два стиха. Затим Слава, ѡ минѣ: борородичан: Богородице ты ѡси лоза: и метанија 3; после читања Лествице, Господь Богъ благословенъ: трисвѣтоѣ и метанија 3, после възгласа тропар гл. 8. Благословенъ ѡси Хрїсте Боже нашъ: Слава. Скороѣ ѡ звѣкстїе: ѡ минѣ: Надежда ѡ предстательство: Господи помилѣй 40, и молитва: Иже на всакоѣ время: Господи помилѣй 3, Слава, ѡ минѣ: Чистїкїишю: и поклон, Именемъ господнимъ; свештеник Боже ѡцредри ны: и метанија, свештеник чита молитву: Владыко Боже ѡтче: прїидите поклонимсѧ 3, метанија 3, и час 6. После псалама Слава, ѡ минѣ: ѡллиѡбїа 3, и метанија 3, и редовна катизма; после сваког антифона ѡллиѡбїа 3, и метанија 3; потом чатац поје тропар гл. 2. Иже къ шестый день: и то исто поју и појци као што је напред речено. Чатац говори и стихове; ст. 1. Вишши Боже: ст. 2. Язкъ къ Богѣ възвахъ: Слава ѡ минѣ: богородичан: Иже не ѡмамы: и метанија 3, затим тропар пророчества, као што је речено за среду и петак Сирне седмице. Прокимен паримеја и чита се пророчество Исаиїно: потом други прокимен паримеја; затим Скороѣ да предваратъ: трисвѣтоѣ, и метанија 3, после възгласа тропар гл. 3. Спасенїе содѣлаах ѡси: Слава, Пречистомъ ѡкразъ твоимъ: и поклон; ѡ минѣ: Милосердїа свци: а у среду и петак говори се крстобогородичан: Препрославленна ѡси: Господи помилѣй 40, и молитва Иже на всакоѣ время: Господи помилѣй 3, Слава, ѡ минѣ: Чистїкїишю: ѡ именемъ господнимъ: свештеник: Боже ѡцредри ны: и метанија 3, с молитвом и осталих 12, као што је назначено; и последње трисвѣтоѣ и метанија 3, после възгласа: Господи помилѣй 12, и свештеник: Слава твѣ Хрїсте Боже: ми: Слава, ѡ минѣ: и

отпуст, на ком се спомиње и свети, дана и многољетство; пошто целивамо иконе, излазимо сви. Овако бива 3. и 6. час уз сву велику Четрдесетницу. — Где нема одмора, после молитве Боже њ господи силѣ: чита се одмах Прїидите поклонимсѣ: 3, и 9. час. (А где је одељено 9. час, свештеник отпочиње са Благословенъ Богъ нашъ: чатац трисвѣтог, метанија 3, и после возгласа Господи помилѡй 12, прїидите поклонимсѣ: 3, и метанија 3, и 9. час) с 3 псалма, који се заврше са ѡллилѡїа и метанија 3, и редовна катизма, после сваког антифона метанија 3. Потом чатац поје на средини цркве тропар гл. 8. Иже кѣ девѣтый часъ: појци поју исти 3; чатац говори ст. 1. Да приклинитсѣ молитва: ст. 2. Да киндетсѣ прошней: с поклонима. Слава, ѡ нынѣ: Иже насъ ради: метанија 3, и Ни предаждъ насъ: трисвѣтог. и метанија 3, после свештениковог возгласа говоре се ови тропари гл. 8. Кидѣ разбойныкъ: Слава, Посредѣ двою: ѡ нынѣ: Ягнца и пастыра: Господи помилѡй 40, Иже на всаког времѣ: Господи помилѡй 3, Слава, ѡ нынѣ: Честнѣйшю: ѡименѣ господнимъ: свештеник Боже оуцедри ны: и 3 велика поклона говорећи молитву св. Јефрема. Осталих 12 се изостављају и говори се молитва: Владыко Господи Исусе Христе: и поје одмах десна страна на гл. 8. Ко царствїи твоимъ: и лева страна Блаженн плачущи: и Помани насъ господи: и остала блажена на исти глас гласно и лагано. Слава, Помани насъ господи: ѡ нынѣ: Помани насъ господи: Затим обе стране заједно вишим гласом поју: Помани насъ господи: и метаније; сад опет вишим гласом: Помани насъ владыко: и метаније; и још вишим: Помани насъ свѣтѣй: и метаније; и говори се одмах: Дикъ небесный: и остало, Слава, Дикъ свѣтѣхъ ѡггелѣхъ: ѡ нынѣ: Вѣрѣю: Слави остави: Огче нашъ: кондак дана и храма светог или свете (ако ли је храм Христог, говори се најпре кондак храма Христова, затим дана) и светог редовног, кога је дан, Слава, Го свѣтѣми: ѡ нынѣ: храма Богородице или Предстательство христіанъ: Господи помилѡй 40, Слава, ѡ нынѣ: Честнѣйшю: ѡименѣ господнимъ: и свештеник: Боже оуцедри ны: и 3 велика поклона и осталих 12; чатац Прїидите поклонимсѣ 3, и метанија 3, и пс. обични: Благослови дѡше мой господа: свештеник чита молитве вечерње пред св. дверима. После псалма Слава, ѡ нынѣ: ѡллилѡїа 3, и метанија 3, велика јектенија и катизма 18. после сваког антифона Слава, ѡ нынѣ: ѡллилѡїа 3, и метанија 3, и поје се Господи воззвахъ: на глас подобна из Триода, стихире на 6, Триода 3, и из Минеја светога 3, Слава, светога ако има, ако нема: Слава, ѡ нынѣ: глас и подобан исти; Свѣтѣ тихїй: и говори се прокимен паримеја гл. 6. и читање Бытіѣ. Потом други прокимен паримеја гл. 5. и читање Прича, јер се уз целу Четрдесетницу чита један паримеј из Битија, а други из Прича. Сподови господи: и метанија 3, свештеник: Исполнимъ вечернюю: и по возгласу поје се из Триода самогласан дана 2, гл. 3. Постимсѣ

постомъ: и мученичан на исти глас. **Глава**, светога, ако има, ако нема, **Глава**, ѿ нынѣ: из Триода, **Нынѣ** шибрлани: трисватоу, и метанија 3, после возгласа: поје се тропар гл. 4. Богородице дѣво: и 1 поклон; **Глава**, Крестителю Христовъ: и поклон један; ѿ нынѣ: **Молите** за ны: и поклон. Затим **Подъ** твоу благоутробіу: без поклона. **Господи помилуй** 40, **Глава**, ѿ нынѣ: **Чистѣйшю**: ѿменемъ господнимъ: **Свештеник**: **Сый** благословихъ: и молитва **Невесный** царю: и обичних 16 поклона с молитвом св. Јефрема. **Трисватоу**, и метанија 3, по возгласу **Господи помилуй** 12, и **Биссвтаа** троице: **Буди** ѿма господне: 3, и метанија 3, **Глава**, ѿ нынѣ: **пс.** **Благословаю** господа: потом **Достойно вѣсть**: и поклон, **Глава**, ѿ нынѣ: **Господи помилуй** 3, **Благослови**: и свештеник говори отпуст, појци многолетство.

После подне у 3 сата звони мало звоно и поје се велико повечерије, на ком се поје велики канон, који се у четвртак исте седмице у вече свршава. Припев је **Помилуй ма** **Боже**, **помилуй ма**. После 9. песме поје се ирмос **Биссвминаго** **зачатіа**: и пс. 4. и метанија, даље: **Къ** **тебѣ** **господи** **воздвигохъ**: и остала два псалма, после којих поје се **Съ** **нами** **Богъ**: остало све као што је у часловцу изложено, о великом повечерију. Овај чин бива уз цео Велики Пост све до Велике Среде; а на Велику Среду, Велики Четвртак и Велики Петак свршава се мало повечерије.

Среда прве седмице поста,

кад треба да се служи прва пређеосвећена служба.

За време, док се часови свршавају, свештеник, узевши време пред царским дверима одлази на северне двери у олтар и облачи се у потпуно црно одјејаније и облачећи редом стихар и друго не говори ништа друго, но уза свако само: **Господѣ** **помолимса**, и пошто се сврши изобразитељна с **Господи помилуй** 40, **Глава** ѿ нынѣ: **Чистѣйшю**: ѿменемъ **господнимъ**: **Боже** **оущедри** **ны**: и 16 поклона, **трисватоу**, и **Отче** **нашъ**, **Господи помилуй** 12, и молитва **Биссвтаа** **троице**: **Достойно**: говори свештеник, отворивши двери, отпуст 9. часа, и после отпуста затворивши двери, отпочиње св. литургију.

Свештеник пре но што ће отпочети литургију не говори **Царю** **невесный**: **Глава** **ко** **вышнихъ** **Богъ**: и т. д. но се клања само трипут пред трапезом, целива еванђеље и трапезу, и отпочиње литургију с **Благословинно** **царство**: после **ѿ** **минъ** **чита** **се** **Прїидите** **поклонимса**: 3, и пс. 103. Свештеник чита вечерње молитве почев од четврте, јер се три прве после јектенија говоре; по великој јектенији катизма, и после сваког антифона мала јектенија. Кад се почне појати **Господи** **козввахъ**: свештеник развија антиминос, који, по преносу опет савије, оде до проскомидије, одреши платно којим је путир с дискосом и дарцима обвијен, и постави све у ред, а дискос донесе на трапезу на развијени антиминос; узме из кивота **ѿ** **гницъ** **постави** **га** **на** **дискос** **и** **окади**, и кад појци

почну појати стихове, свештеник узме дискос с Агницем на главу и носи на проскомидију. За време тога хода звони служитељ у мало звонце, а народ пада ничице на земљу. Кад се постави пређеосвећени Агнец на своје место, онда свештеник улива у путир вино и воду, ништа не говорећи но само *Молитвами сватыхъ отцевъ нашихъ господи Исуси Христе Боже нашъ, помилуй насъ. На Господи воззвахъ*: стихире на 10 : самогласан дана 2, и 1 мученичан, и 3 подобне Троида, и 4 Минеја. *Глава, ѿ ѿнынѣ*: богородичан. *Бходъ* с кадионицом, а кад се има да чита еванђеље, онда с еванђељем. *Свѣтъ тихій*: прокимен и паримеји; после првог читања прокимен други и свештеник, који је досад стајао на дверима отвореним, пред свећњаком на ком свећа гори и кадионица виси, узме свећњак, с кадионицом оберучке, окрене се часној трапези, и правећи крст свећњаком говори: *Примѣдрость, прости*, и обратив се на запад народу вели: *Свѣтъ Христовъ просвѣщаетъ всѣхъ*. Чатац *Притчій чтини*; *вонмемъ* и читање даље. После тога: *Јереј*: *Миръ ти, примѣдрость!* Чатац поје стојећи *Да исправитса молитва моя*: а десна и лева страна клечи: кад отпоје, чатац клекне, а десна страна устане и поје исто, паклекне; устаје чатац и поје стих и клекне, а устане лева страна, и тако док се стихови не сврше. Свештеник међутим кади пред часном трапезом, и на последњем стиху преда кадионицу, клекне пред часну трапезу и поје последње: *Да исправитса до кадило предъ тобою*: а сав народ, који је дотле са свештеником клечао, устајући поје и довршује: *Бодѣланіе рѣкъ мою жертва вечерная*, трипут метанишући, и наставља се даље као што је у служабнику назначено. Место херувимске песме, поје се *Нынѣ сила*: кад се света тајна преноси, на глас звонца сав народ пада на земљу тихо појући *Сѣ жертва тайная* и напоследку 3 метаније. Свештеник узевши дарке са дискоса, покрива ваздухом свете даре, и навлачи завесу до половине, а другу половину навлачи после возгласа: *Благодатию ѿ щедротами*: — Кад говори: *Вонмемъ, прѣдѣшващия свята сватыхъ*: тада поклонивши се, пружи руку испод ваздуха и дотакне се Агнеца; скинувши ваздух и звездицу свршује причешће као што је прописано у служабнику, под насловом *Изъясненіе ш ѿнѣкинхъ исправленіахъ въ службѣни прѣдѣшващияхъ литургіи*. Место причасна поје се: *Бкѣсити*: Кад се говори *Вонмемъ, прѣдѣшващия свята сватыхъ* народ пада на земљу, а при појави св. дарова поклон 1. После заамвоне молитве, кад се поје *Бѣди има господни*; метанија 3, и отпуст. — Ако нема пређеосвећене, поју се на вечерњу стихире на 6, подобне из Троида, и из Минеја; *Глава, ѿ ѿнынѣ*: богородичан по гласу Минеја. На стиховње Троида самогласан дана 2, и мученичан, писане на *Господи воззвахъ*: *Глава, ѿ ѿнынѣ*: богородичан истога гласа, и остало.

Петак прве седмице поста.

На Господи воззвахъ: Стихире на 10, Триода самогл. 2, и 4 мученичне из Октоиха гласа, и св. Теодора самогл. 4, гл. 2. Прїидите мѣчениколюбцы: Глава, гл. 6. Госѡда оупотрѣбихъ врагъ: ѿ нынѣ: богородичан гласа. Вхѡдъ с кадионицом. Свѣте тихїй: Прокимен и читаеъ Бытїа и други прокимен и читаеъ Притче и даъе литургија пређеосвећена. После заамвоне молитве изнесе се и на амвон постави треножац с кољивом, које свештеник унакрест окади, док се чита пс. 142. Господи оуслыши молитвѣ: Затим се поје Богъ господь: и тропар гл. 2. Велиа вѣры: Глава, ѿ нынѣ: Еса паче смысла: и пс. 50. Затим се поје канон на 4, без ирмоса. припев: Свѣтїй великомѣчичи Теодоре моли Бога ѡ насъ. по 6. песни кондак гл. 8. Вѣрѡ Хрїстовѡ ѿкѡ щитѡ. По 9. песни ирмос. Тѡ нискъсворачнѡ: трисвѣтои, тропар светога, Глава, кондак, ѿ нынѣ: богородичан: Икоже прѣдстѣлство: Затим свештеник Господѡ помолїсѡ, и чита молитву над кољивом: Еса совершившїй: Бѡди има господне: и отпуст.

Ако нема пређеосвећене, после: Ѧслави встави: и после поклона, трисвѣтои, Господи помилѡи: 12, и молитве Ескавѣтаа тронце: отпочиње се вечерње са Прїидите поклонїсѡ: 3, и пс. 103., кантизма 18. На Господи воззвахъ: Стихире на 6, мученичне 3, из Октоиха гласа, који је на реду, и св. Теодора 3, Глава, Теодора. ѿ нынѣ: богород. гласа редовног. Свѣте тихїй: без Вхѡда, и читаеъ паримеја. На стиховње из Триода самогл. дана 2, и мученичан гл. 5. Глава: Теодора, гл. 2., ѿ нынѣ: Еса оупованїе мое: трисвѣтои, тропар: Велиа вѣры: Глава, ѿ нынѣ: Еса паче смысла: јектенија: Помилѡи насъ Боже: и остало.

У суботу на јутрењу: на Богъ господь: тропар св. Теодора: Велиа вѣры: 2, Глава, ѿ нынѣ: богор. Еса паче смысла: По 1. кат. (16.) сједалан мученичан владајућег гласа с богородичним. По 2. (17.) кат. сједалан св. Теодора гл. 3 Кипѡ вѣры православіемъ: и Божественный даръ тѡ: и богородичан: Невмѣстимаго Бога: Пс. 50., канон храма са ирмосом на 6. и св. Теодора 2, на 8, 4. и 6. гласа. Катавасија Ѧверѡѡ оуста моѡ: По 3. песни сједалан светога гл. 8. Божественное всешрѡжіе: Глава, Млѡдїанекыми ласканими: ѿ нынѣ: Икѡ всенепорочнаѡ: По 6. песни кондак светога гл. 8. Вѣрѡ Хрїстовѡ: и икос. По 9. песни свѣтилан светога и богородичан. На хвалите стихире гл. 1. на 4. Глава, гл. 6. Свѣщенїа даръ: ѿ нынѣ: Богородице ты ѡси лоза: На стиховње стихире светога самогласне с припевима. Глава, гл. 8. Страдалчскимъ мѡжїствомъ: ѿ нынѣ: Владычице прїими: и остало, с 1. часом.

На литургији блажени од канона светога песма 3. и 6. После Вхѡда: тропар светога, Глава, кондак светога гл. 8. ѿ нынѣ: Триода гл. 8. Икоже прѣдстѣлство: Прокимен гл. 7. Воз-

всипитса праведникъ ѿ господѣ и оуповаѣтѣ на него. Апостол дана къ Евреѣмъ зач. 303. Многочастнѣ и многообразнѣ: и светога къ Тимодію: зач. 292. Возмогаѣ ѿ благодати: Еванђеље по Марку зач. 10. и светога по Јовану зач. 52. Причасно Къ памать вѣчнѣю: Литургија Златоустава. (Светима из Минеја, који падну у суботе и недеље св. Четрдесетнице, поје се служба на повечерију.)

Недеља прва поста.

Недеља Православија.

На малом вечерњу стихире на 4, гл. 1. Глава, и нынѣ: богор. На стиховње стихире гл. 2. Глава и нынѣ: Вознсла ѣси: тропар гл. 2. Причистомъ твоѣмъ ѿбразъ: и отпуст.

На великом вечерњу Блажинъ мѣжъ: сва катизма. На Господи возвахъ: Стихире на 10, васкрсне 3, источне 3, и Триода 4, гл. 4. подобан Та непостижимаго: Глава, гл. 2. Благодать возсѣм истинны: и нынѣ: Богородичан први гласа. На литији стихира храма. Глава, гл. 2. Радѣйтса пророцы: и нынѣ: богородичан Ксе оупованіе мое: На стиховње стихире Октоиха. Глава, гл. 2. Изъ нечистіа: и нынѣ. ѿ чѣдсе: по Нынѣ ѿбѣщаши: тропар: Богородице дѣво: 2, и празника гл. 2. Причистомъ твоѣмъ: (Ако нема бденија, тропар васкрсан 1, Глава, Причистомъ твоѣмъ: и нынѣ: Кса паче смысла.

На јутрењу на Богъ господѣ: тропар васкрсан 2, Глава, Причистомъ твоѣмъ: и нынѣ: Кса паче смысла: Катизма и сједални васкрсни, Глава, и нынѣ: богородичан први гласа. По 2. кат. сједални васкрсни, Глава, и нынѣ: богородичан. Непорочни и Ангелскій соворъ: Ипакој гласа, степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно. Воскрсеніе Христово: пс. 50. Глава, гл. 8. Покаяніа ѿвѣсти: и нынѣ: На спасеніа: Помилѣ ма Божі: и Множества содѣланнѣхъ: Канон васкрсан са ирмосом на 4, и крстоваскрсан на 2, Богородице на 2, и Триода на 6. Катавасија гл. 4. Морѣ чермнѣю: По 3. песни сједалан гл. 1. Божественный твой: Глава, Зраками пророкѣхъ: и нынѣ: Любовію чистаа: По 6. песни кондак гл. 2. Неѿписанное слово ѡтче и икос. На 9. песни поје се Чистнѣйшѣю: Свјетилан васкрсан, Глава, Триода: Бзыграйте воспашите: и нынѣ: ѿрѣжѣ нынѣ ѿскѣдѣша: На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1, и Триода 3, гл. 4. подобан: Къ тѣбѣ нынѣ: с припевима, Глава, гл. 6. Мѿсѣй во время: и нынѣ: Прѣлагословенна ѣси: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа на 6, и Триода песма 6, на 4. После Бѣода: тропар васкрсан, и празника. Глава, и нынѣ: кондак. Неѿписанное слово: Прокимен гл. 4. Благословенъ ѣси господи Божі ѡтецъ нашихъ: Апостол къ Евреѣмъ зач. 329. од поле Кѣрою Мѿсѣй: Еванђеље по Јовану зач. 5. Литургија Василијева. Причасно: Хвалите господа: и Радѣйтса:

Истор дана на вечерњу прокимен велики гл. 8. Далъ ѣси

достойніи воцѣмса тѣмъ господи. (Од понедељника друге недеље поју се на повечеријима канони из Минеја оних светих, који падну у дане од Суботе Лазареве до Недеље Томине).

Пази! У суботу II, III и IV нед. поста служба је мртвима по правилу на стр. 51, но на јутрењи по 6 песми оставља се канон храма и узима четворопеснец Триода. — Ако у те суботе падне Обретење, Младенци и Благовести узима се служба празн. а мртвих изоставља.

Недеља друга поста.

На малом вечерњу као обично.

На великом вечерњу Блаженіи мѣжъ: сва катизма. На Господи воззвахъ: Стихире на 10, васкрсне 3, источне 3, и Триода 4, гл. 2. Кинми благопохвалении: Глава, гл. 6. Преподобне превлаженне: ѿ нынѣ: богород. први влад. гл. На литији стихира храма. На стиховне стихире Октоиха. Глава гл. 8. Бодрый ѡзыкъ: ѿ нынѣ: Безневѣстна дѣво: На благословении хлѣбшвъ: тропар Богородици дѣво: 3. (Ако нема бденија, тропар васкрсан, Глава, Православіа свѣтилниче: ѿ нынѣ: Иже насъ ради:)

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан, 2, Глава, Православіа свѣтилниче: на гл. 8. ѿ нынѣ: Иже насъ ради: катизме. Сједални васкрсни с богородичнима; после непорочних Ангилскій соворъ: и све остало као у прву недељу поста. Канон васкрсан, са ирмосом на 4, и светога на 6. Катавасија Ѣвръѡ оуста мол: По 3. песми кондак гл. 4. Нынѣ время: сједалан светога гл. 4. Прелестъ погнама ѡси: Глава, исто, ѿ нынѣ: богородичан; по 6. песми кондак светога гл. 8. Премѡдрости свѣщенній: и икос. На 9. песми Чистнѣишю: Свјетилан васкрсан, Глава, светога Радѣиса ѡтцевъ похвало: ѿ нынѣ: Владычице, всѣхъ владычице: На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1, и остале с припевима и светога гл. 1. Блаженнѣю къ мѣрѣ: с припевима. Глава, гл. 6. Бо тмѣ согрѣшеній: ѿ нынѣ: Преклагословенна ѡси: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа на 6, и светога песма 3. на 4, По входѣ: (где је храм Христов:) тропар васкрсан и светога, Глава, кондак светога, ѿ нынѣ: Триода. (Где је храм Богородичин:) тропар васкрсан, храма Богородице и светога. Кондак Триода, Глава, светога, ѿ нынѣ: Богородице; (где је храм светога:) тропар васкрсан и храма светога и св. Григорија, кондак храма светога, Глава, кондак светога, ѿ нынѣ: Триода. Прокимен гл. 5. Ты господи сохраниши ны, ѿ совлѡдиши ны ѿ рода сегш ѿ во вѣкк. Апостол къ Ѣвръемъ зач. 304. Къ началѣ ты господи: и светога зач. 318. Таковъ намъ подоваши архіерій: Еванђеље по Марку зач. 7. Книди Исуса въ Капернаѡмъ: и друго по Јовану зач. 36. Литургија Василијева. Причасно Хвалите: и въ память вѣчнѣю:

Истог дана на вечерњу прокимен велики: Не сврати лица:

Недеља трећа поста,
(поклоњење Часном Крсту).

На малом вечерњу стихире на 4, гл. 6. **Слава, њ њнѣ:** **Сгда крстѣ:** На стиховње стихире гл. 2. **Слава, њ њнѣ:** **Вознесина:** по трисвѣтомѣ тропар гл. 1. **Спаси господи:** и отпуст. После отпуста оде свештеник до хранилнице, узме Часни Крст, стави га на дискос, огрне ваздух и пренесе га на трапезу и положи на еванђелском месту, а еванђеље поставља мало више с десне стране. Пред њим иду свећеносци и ђакон кадећи, а појци поју тропар: и упали се свећа, која гори целу ноћ, види 14. септ.

На великом вечерњу **Блажених мѣж:** катизма сва на Господи **возвахъ:** стихире на 10, васкрсне 3, и источне 3, и Крста 4, гл. 5. **Возсіи господень крсте:** **Слава,** гл. 3. **Хрѣсти Боже нѣшъ:** њ њнѣ: богородичан гласа. Прокимен дана. На литији стихира храма, **Слава, њ њнѣ:** гл. 5. **Зрѣши тѣ тварь:** На стиховње Октоиха, **Слава, њ њнѣ:** гл. 4. **Пособивый господи:** На благословини **хлѣкшѣ:** Богородице **дѣво:** 2, и **Спаси господи:** 1. (Ако нема бденија; тропар васкрсан, **Слава,** Крсту, њ њнѣ: **Гавріилъ вѣщавшѣ:**).

На јутрењу на **Бога господь:** тропар васкрсан 2, **Слава,** **Спаси Господи:** њ њнѣ: **Гавріилъ вѣщавшѣ:** обичне катизме. Сједални васкрсни с богородичнима; непорочни, **Ангелскій соворъ:** и све остало као у 1. недељу поста. Канон васкрсан са ирмосом на 4. Богородице на 2, и Троида на 8; гл. 1. Катавасија гл. 1. **Божественнѣишій прощврази:** По 3. песни сједалан Крста гл. 6. **Крстѣ твой господи:** и стих **Вознеситѣ господа Бога:** **Днѣсь пророческог:** **Слава, кодрѣзисѣ:** њ њнѣ: **Богородице дѣво:** По 6. песни кондак гл. 7. **Ни котѣ пламинног:** и икос. На 9. песни **Чистнѣишѣю:** **Свѣтилан** васкрсан, **Слава,** Крста **Крстѣ Хрѣстовѣ чистнѣишѣю:** њ њнѣ: **Дрѣвѣ на немже:** На хвалите стихире васкрсне 4, и Крста 3, на 4, гл. 4. **подоб. Во гласѣхъ воскликнѣмъ:** с припевима **Слава,** гл. 8. **Высокомѣдрагѣ разѣма:** њ њнѣ: **Прѣлагословинна ѣси:** Славословије велико. Док се славословије поје, свештеник, обучен у потпуно одјејаније, кади около трапезу и Часни Крст, што је на дискосу у босилку положен, и кад запоју **Свѣтѣи Боже:** (велико), огрне ваздух, узима дискос с Крстом на главу и излази на северне двери, стане пред царске двери, и кад се сврши **Свѣтѣи Боже:** рекне **Прѣмѣдрѣсть прѣсти:** чинећи дискосом крст; појци поју тропар **Спаси господи:** 3, а свештеник поставља на налоѣу ваздух, а на њега Крст и кади га са све 4 стране. Затим поје сам на гл. 6. **Крстѣ твоимѣ поклонѣмѣса:** 3, и метанише и он, и народ. Исто поју појци 3, и док се целива Крст поју се стихире самогл. гл. 2. **Прѣидитѣ еѣрѣи:** гл. 8. **Днѣсь вла-**

дыка: **Глава**, гл. 8. **Днесь неприкесновинный: ѿ нынѣ**: **Днесь пророческог:** **Јектенија и отпуст.**

На литургији блажени гласа, и од канона Крста песма 6. По вхѡдѣ тропар васкрсан и Крста, **Глава**, ѿ нынѣ: кондак Крста. Место **Свѣтый Боже**: поје се **Крстѣ твоимѣ**: **Прокимен** гл. 6. **Спаси господи**: **Апостол** къ **Євреемѣ** зач. 311. **Имѡщи архїєрѣга велика**: **Еванѣље** по **Марку**. **Зач.** 37. **Иже хоцѣтъ по мнѣ ѿти**: **Причасно** **Знамѣнаса на насѣ**: **Литургија** **Василијева.**

Пави! **Крст** изнесен стоји до петка и тог дана после отпуста часова, бива поклоњење **Крсту**, при појању самогласних стихира, као што је назначено на јутрењу, и потом се уноси у олтар.

Недеља четврта поста.

На малом вечерњу као обично.

На великом вечерњу по катизми, на **Господи возваху**: стихире васкрсне 3, и источне 4 и светога 3, гл. 8. **Отче Иоанни** **прпѡдовни**: **Глава**, гл. 5. **Прпѡдовни ѡтче**: ѿ нынѣ: **богородичан** **први гласа**. На литији стихире по обичају. На стиховѣ **Октоиха**. **Глава**, светога гл. 2. **На земли ангела**: ѿ нынѣ: **Съ чѣдесе** **новагѡ**: **На благословини хлѣбѡвѣ**: **Богородице дѣво**: 3. (Ако нема бденија, тропар васкрсан. **Глава**, светога гл. 1. **Пѣстынный житиѣ**: ѿ нынѣ: **Гавриѣлѣ вѣщавшѣ**),

На јутрењу на **Богѣ** **господѣ**: тропар васкрсан, 2, **Глава**, светога ѿ нынѣ: **Гавриѣлѣ вѣщавшѣ**: и све остало као у 1. недељу поста. **Канон** васкрсан с **богородичним** на 6, **Триода** на 4, и светога на 4, гл. 8. **Катавасија** **Євреевѡ** **ѡуста моѡ**: **По 3. песни** **кондак** **светога**, гл. 4. **На высотѣ** **господѣ**: **сједалан** гл. 5. **Причистый** **крстѣ** **тѡкой**: **Глава**, светога гл. 4. **Добрѡдѣтели** **къ небеси**: ѿ нынѣ: **На престолѣ** **хрѡвїмскомѣ**: **По 6. песни** **кондак** **и икос** **васкрсан**. **По 9. песни** **свјетилан** **васкрсан**, **Глава**, светога: **Мїра** **благѡстра** **стїѡ**: ѿ нынѣ: **Господственикѡ** **богородицѣ**: **На хвалите** **стихире** **васкрсне** 4, **источне** 5, и **Триода** 2, с **припевом**. **Глава**, гл. 1. **Прїидите дѣланнѣ**; ѿ нынѣ: **Привлагословинна ѡси**: **Славословије** **велико**, тропар васкрсан и остало.

На литургији блажени гласа и светог. По вхѡдѣ (ако је храм **Христов**): тропар васкрсан и светога, **Глава**, кондак светога, ѿ нынѣ: **кондак** **васкрсан**. (Ако је храм **Богородичин**): тропар васкрсан, и храма, светога; кондак васкрсан, **Глава**, светога, ѿ нынѣ: **храма**. (Ако је храм светога): тропар васкрсан, и храма, и светога, кондак васкрсан, **Глава**, кондак светога, ѿ нынѣ: **Предста** **телство** **хрїстіанѣ**: **Прокимен** **гласа** и **светога** гл. 7. **Кѡсхвалатса** **прпѡдовни** **во славѣ**: **Апостол** къ **Євреемѣ** зач. 314. **Иерѡлимѣ** **свѣтѡвал**: и **светога** къ **Єфесемѣ** зач. 229. **Иже** **чада** **свѣта**: **Еванѣље** по **Марку** зач. 40. **Чловѣкѣ** **нѣкїй**: и **светога** по **Матеју** зач. 10. **По** **Исѡскѣ** **ѿдоша**: **Причасно**: **Хвалите** **господѣ**: и **Еѣ** **памѣть** **вѣчнѣю**: **Литургија** **св. Василија** **Великог.**

Четвртак пете седмице поста.

У среду у 10¹ сати увече свршује се бденије. Свештеник метне на се црни Епитрахилъ и отпочиње обично јутрење с Благословихъ Бога нашъ: трисвѣтогъ, и пс. 19. и 20. Свештеник кади сав храм, јектенија и после шестопсалмија и велике јектеније поје се *Аллилуја* и троични гласа. Катизма 8. и сједалан Октоиха, *Гласа, ѿ нынѣ*: богородичан. Затим пс. 50. и после њега отпочиње се канон велики глас 6. *Помощникъ ѿ покровитель*: по двапут, и тропари с припевом: *Помилуй ма Божі помилуй ма.* (Кад поје десна страна, метанише лева, а кад поје лева, метанише десна.) Преподобној Марији припева се: *Преподобная мати Маріи моли Бога ѿ насъ.* А преподобном Андреју: *Преподобни отци Андри моли Бога ѿ насъ.* По 3. песни сједалан апостола гл. 8. *Гласа, други. ѿ нынѣ*: богородичан; затим *Трипѣсницъ*: и припев: *Святіи славіи и всихваліи апостоли молите Бога ѿ насъ.* По 6. песни кондак гл. 6. *Души моа*: и икос. Затим Блажинни великог канона с метанијем. По 8. песни: *Хвалимъ благословимъ*: и ирмос, затим се поје: *Чистѣйшю*: За време појања *Чистѣйшю*: свештеник обуче Фелон (црни) и кади сав храм; после возгласа износи икону Спаситељеву и целива. Уђе у олтар и скида Фелон са себе; по 9. песни ирмос *Безсѣмннагъ зачатіа*: Свјетилан троичан гласа. На стиховъ ње стихире самогласан дана 2, и мученичан, *Гласа, ѿ нынѣ*: богород. и час 1. без катизме, јер та долази сутрадан на вечерњу место: *Ко господѣ*: На свима часовима по *трисвѣтому*: кондак *Души моа*: — Сутрадан, у четвртак, служи се служба пређеосвѣћена.

Субота пете седмице поста.

У петак у 10¹ часова увече свештеник дошав у цркву меће на се не црни, но обични Епитрахилъ, отпочиње јутрење и кади. На *Бога господѣ*: Тропар гл. 8. *Повелѣнногъ тайно*: 2. *Гласа, ѿ нынѣ*: исто. Кат. 16. и мала јектенија. После возгласа поје се кондак гл. 8. *Возвранной возводѣ*; и ђакон или свештеник у Фелону светлом, кади сву цркву; на осталима само иконостас, икону Богородице на трону (где га има), архијереја или икону на његову месту, настојатеља и певнице; затим свештеник чита гласно, на дверима, окренут лицем народу, икосе и кондаке на броју 6, и кад сврши читање појци поју кондак *Возвранной возводѣ*: затим се чита 17 катизма, мала јектенија и опет *Возвранной возводѣ*: и читају се других 6 икоса и кондака. После ових поје се кондак *Возвранной возводѣ*: и пс. 50. и канони храма светога са ирмосом на 6, до закључно 5. песме, и Богородице на 6, с припевом

¹ Овако Типик прописује, но ми почињемо бденије обично у 7 сати увече.

² Обично у 7 сати увече.

Присватаа Богородице: Катавасија. **Свирзъ оуста моа**: По 3. песни јектенија мала и кондак **Возвранной вождѣ**: и читају се других 6 кондака и икоса, и поје се **Возвранной вождѣ**: Сједалан гл. 1. **Великій воинъ: Слава, ѿ нынѣ**: исто. На 6. песни престаје канон храма светога, и поје се празника Богородице са ирмосом на 6, и Триода. Катавасија Триода. По 6. песни јектенија мала, **Возвранной вождѣ**: и читају се последњих 6 икоса и кондака. Кондак 13. **О всеопштаа мати**: чита се 3, и кад се трећи пут сврши, чита се опет први икос **Аггелъ прѣдстатель**: и завршује се са **Возвранной вождѣ**: На 9. песни поје се **Чистѣишю**: ђакон, ако нема ђакона, кади свештеник сав храм. После возгласа свештеник износи икону благовештенску или Богородице, постави ју на налоњу на солеји и целива сам, а за њим народ. Свјетилан празника Богородице: **Еже ѿ вѣка днесь**: 3. На хвалите стихире на 4, гл. 4. подобан **Сокровенное таинство**: **Слава, ѿ нынѣ**: глас исти **Азъка ѿгвоже не вѣдаше**: Славословије велико, тропар **Повелѣнное таинш**: јектенија и отпуст. с 1. часом.

На литургији блажени од канона Акатиста песме 3. и 6. После **Входа**: тропар **Повелѣнное таинш**: **Слава, ѿ нынѣ**: кондак **Возвранной**: Прокимен гл. 3. **Величитъ душа моа**: Апостол кз **Свиремъ** зач. 322. и 320. Еванђеље дана по Марку зач. 35. и Богородице по Луци зач. 54. Причасно **Чашъ спасеніа**: литургија Златоустава.

Недеља пета поста.

У суботу на великом вечерњу после катизме, на **Господи възвахъ**: стихире осмогласника на 10, васкрсне 3, источне 3, и свете 4, гл. 6. подобан **Тѣбѣ оубо возвранаше**: **Слава**, гл. 4. **Счѣдотвори Христе**: ѿ нынѣ: богородичан први гласа. На литији стихире обичне. На стиховње Октоиха. **Слава**, преподобне гл. 2. **Дѣшвиная ловленіа**: ѿ нынѣ: богородичан **О чѣдесе новаго**: тропари као у прошлу недељу.

На јутрењу на **Богъ господъ**: тропар васкрсан 2, **Слава** свете гл. 8. **Къ тѣбѣ мати**: ѿ нынѣ: **Иже насъ ради**: и све остало као у прошле недеље. Канон васкрсни, с богородичнима на 6. Триода на 4, и преподобне на 4. Катавасија **Свирзъ оуста моа**: По 3. песни кондак преподобне гл. 3. **Бладами первѣ**: сједалан гл. 8. **Бзыграніа вса**: **Слава ѿ нынѣ**: **нивисная врата**: По 6. песни кондак и икос васкрсан. На 9. песни поје се **Чистѣишю**: Свјетилан васкрсан, **Слава**, преподобне: **Свирзъ покаяніа**: ѿ нынѣ: **Гладосте аггелшвхъ**: На хвалите стихире васкрсне 4, источне 4, са стих. **Слава**, гл. 1. **Нѣсть царство воји**: ѿ нынѣ: **Привлагословина ѿси**: Славословије велико, тропар васкрсан и отпуст.

На литургији блажени и прокимен гласа, и преподобне гл. 4. **Дивинъ Богъ во сватыхъ своихъ**: После **Входа** поју се

тропари као у 4. недељу; литургија Василијева. Апостол кѣ Евреѣмъ зач. 321. од поле и Галатомъ зач. 208. Еванђеље по Марку зач. 47. и по Луци зач. 33. Причасно: Хвалити:

Субота св. и праведног Лазара.

На јутрењу на Богъ господь: Тропар гл. 1. Овци воскресни: 3. По 1. кат. сједалан гл. 1. Оуцѣдривъ Мардины: По 2. кат. Ангелскій советъ: јектенија и сједалан гл. 5. Источникъ премудрости: Воскресни Христово: и пс. 50. Канона два до 6. песме, а одатле Четворопѣсницъ. Први канон са ирмосом на 8, други на 6, оба 8. гласа. Катавасија: Бодъ прошедъ: По 3. песни сједалан гл. 4. Бжвпѣ предстатѣ: Глава, ѿ нынѣ: гл. 8. Провѣдъ вселенскъ: Од 6. песме Четворопѣсницъ: Катавасија: Очисти мѧ спаси: По 6. песни кондак гл. 2. Встѣхъ радость: и икос. На 9. песни не поје се Чистнѣишю: (од данас у све дане до Недеље Томине, Антипасхе), но ирмос и напоследку Катавасија: Констанъ Богородицѣ: Затим: Святъ господь Богъ нашъ: 3. Свѣтилан Троида Словомъ твоимъ: 2, Глава, ѿ нынѣ: Лазаремъ та Христосъ: На хвалите стихире на 8, гл. 1. самогласне: Воскресни ѿ жизнь: с припевима. Глава, гл. 2. Блже и прславное чдо: ѿ нынѣ: Привлггеловинна ѣси: Славословије велико, тропар празника, јектенија и отпуст.

На литургији блажени песма 3. и 6. После Входа тропар празника, Глава, ѿ нынѣ: кондак. Место трисвѣтаго поје се Слицы: Прокимен гл. 3. Господь просвѣщеніе мой ѿ спаситель мой когш оубоюса. Апостол кѣ Евреѣмъ зач. 333. од поле. Царствіе непоколѣвимо: Еванђеље по Јовану зач. 39. Бѣ нѣкто: Литургија Златоустава. Причасно: Изъ оустъ младенецъ ѿ свѣцихъ совершилъ ѣси хвалъ: место Достойно: ирмос.

Пази! Ако је храм праведног Лазара, поје се на јутрењу Полијелеј и Величаније светитељско; пс. избрани: Оуслышити сіа: Прокимен гл. 4. Чистна предъ господемъ смерть: Еванђеље по Јовану зач. 36. стихира гл. 6. Господи гласъ твой: Катавасија другог канона.

Служба на Цвети.

На малом вечерњу стихире празника на 4, гл. 6. подоб. С низловнѣхъ: Глава, ѿ нынѣ: исто. На стиховње стихире празника гл. 2. с припевима. Глава, ѿ нынѣ: гл. 2. Пою твои тропар: гл. 1. Овци воскресни: Глава, ѿ нынѣ: Спогрѣвша: јектенија и отпуст.

На великом вечерњу Блажнѣишъ мужъ: Катизма сва; на Господи возвахъ стихире на 10, самогласне на гл. 6. Днесь благодать: Глава, та иста стихира, ѿ нынѣ: опет иста. Входъ. Свѣтити хій: Прокимен: Господь воцрсиа: и паримеја 3. На литији стихире гл. 1. Всевѣтѣи Духъ: Глава, ѿ нынѣ: гл. 3. Пржеде шестин:

На стиховъе стихире гл. 8. Радѣйсѧ ѿ вѣспѣсѧ: с припевима. Слава, гл. 6. Днѣсь влгодѧть: ѿ нынѣ: исто. На благословѣнѣи хлѣбѣвѣвѣ: тропар празника гл. 1. Овци: 2, и гл. 4. Спогрѣвѣсѧ тѣвѣ:

На јутрењу на Богъ господь: тропар Овци воскреснѣи: 2, Слава, ѿ нынѣ: Спогрѣвѣсѧ тѣвѣ: по 1. кат. сједалан гл. 4. Сѣ вѣтѣми оумнѣ: Слава, ѿ нынѣ: гл. исти: Четверодневна Давара: По 2. кат. сједалан гл. 4. Надѣ дрѣгомѣ твоимѣ: Слава, ѿ нынѣ: гл. 1. Восхвалите согласнѣ: Полијелеј и величаније: Величаниѣ та жи-водавче Хрѣсте, ѡсанна во вышнихѣ, ѿ мы тѣвѣ вонѣмѣ, благословѣнѣи гл҃дѣи во ѿмѧ господнѣ. Псалом избрани: Господи господь нашѣ: и сједалан гл. 8. На престолѣ: Степени први антифон, 4. гл. Прокимен гл. 4. Изѣ оустѣ младѣнцѣ, ѿ свѣцихѣ совершилѣ ѣси хвалѣ. Еванѣље по Матеју зач. 83. Егда привлѣжисѧ: Воскреснѣи Хрѣстово: не говори се, но одмах пс. 50. и за то време изнесе свештеник св. еванѣље и стави на налоѣ, десно од иконе, ради целиванѣа и кади унакрст врбицу, затим говори Господѣ помолѣсѧ, и чита молитву ради благослова врбице: Господи Боже нашѣ: После молитве поје се Слава, гл. 2. Днѣсь Хрѣтосѣ вхѣдитѣ: ѿ нынѣ: исто. Семилѣи ма Боже: и стихира гл. 6. Днѣсь влгодѧть: и молитва Спаси Боже люди твоѧ: појци Господи помилѣи 12; после возгласа канон.¹ Канон гл. 4. тропари на 12; Катавасија: Ивѣсѧсѧ ѿсточницы: По 3. песни инакој гл. 6. Сѣ вѣтѣми: По 6. песни кондак гл. 6. На престолѣ: и икос. На 9. песни не поје се Чѣстнѣйшѣю: но ирмос Богъ господь: и канон с припевима. Слава тѣвѣ Боже нашѣ, слава тѣвѣ: Свѣтилан се не поје, но само: Свѣтѣ господь Богъ нашѣ: на гл. 4. трипут: На хвалите стихире на 7, гл. 4. Множѣство народа: Слава, ѿ нынѣ: гл. 6. Прѣдѣ шѣсти днѣи: Славословије велико, Тропар Овци: јектенија и отпуст дана. — Овај отпуст говори се на литургији.

На литургији Антифони 1., Возлюбихѣ, ѿкѣ оуслышитѣ господь: Молитвами Богородицы, спаси спаси насѣ.

Антифон 2. Бѣровахѣ тѣмѣже возглаголахѣ: Спаси ны сыне вожѣи, возсѣдѣи на жребѣ, поющѣи ти ѡмилѣѣа

Антифон 3. Исповѣдайтѣсѧ господѣи ѿкѣ благѣ: и тропар Овци: Вхѣдног: Благословѣнѣи гл҃дѣи во ѿмѧ господнѣ. благословихомѣ вы ѿздомѣ господнѣ, Богъ господь ѿ ѿвѣсѧ намѣ. Тропар Овци: Слава, Спогрѣвѣсѧ тѣвѣ: ѿ нынѣ: кондак На престолѣ: Свѣтѣи Боже: и прокимен гл. 4. Благословѣнѣи гл҃дѣи во ѿмѧ господнѣ, Богъ господь ѿ ѿвѣсѧ намѣ. Апостол къ Фѣлѣппѣсѣмѣ зач. 247. Радѣйтѣсѧ всѣгда: еванѣље по Јовану зач. 41. Прѣдѣ шѣсти: Место Достойно: ирмос Богъ господь ѿ ѿвѣсѧ намѣ: Литургија Златоустова. Причасно Благословѣнѣи гл҃дѣи во ѿмѧ господнѣ, Богъ господь ѿ ѿвѣсѧ намѣ. Отпуст празнични.

¹ Кад народ целива еванѣље и икону целива, онда свештеник при миросаву раздаје оснежену врбицу.

У Недељу Цветоносија (на Цвети).

На вечерњу на Господи возваџ: поју се стихире на 6, самогласне 3, понављајући сваку, гл. 8. Радѣса ѿ вселенса: Глава, иста стихира, ѿ ѿнык: На хрѣвѣмъкъх носимый: Кходѣ: прокимен дана: Се ѿныкъ благословите: Сподоки Господи: и метанија 3, јектенија: Исполнимъ вечернюю: На стиховње стихире самогласне 3, гл. 2. О вѣткѣй ѿ каѣй: и остале с припевима. Глава, гл. 2. О вѣтвѣй: ѿ ѿнык: гл. 3. Страшно ѣже: Њык ѿшраши: трискатос: тропар: Богородице Дѣво: и остали поју се као и у прошле недеље, а Велике Седмице говоре се побрже: отпуст: Градѣй Господѣ:

Пази! Повечерије се поје мало с Трипѣсницемъ: гл. 8. Великог Понедељника; ирмос по дванут, тропари сви колико их има, а напоследку поју обе стране ирмос. Место Достояно: ирмос: Чѣжде матеремъ: По трискатомъ: кондак Триода: Іакѡвѣ рыдаше: остало све као што је изложено у часловцу. Псалтир се чита, као што је назначено у глави 18. под 1. в. 8.

На Велики Понедељник.

На јутрењу после шестопсалмија и вел. јектенија поје се Алмѣла са обичним стиховима на гл. 8., и тропар гл. 8. Се жниѡхъ градѣтъ: 3; затим обична катизма с метанијом, и сједалан Триода гл. 1. Страданіѡ честнаѡ: Глава, ѿ ѿнык: исто. По другој катизми сједалан гл. 1. Невидимый сѣдѣ: Глава, ѿ ѿнык: исто. Свештеник: И ѡ сподобитисѡ намъ: и чита еванђеље по Матеју, зач. 84. Во время оно, возвращсѡ Исѡсѡ: не прекидајући, и свршује у зач. 88. речима: И дастсѡ ѡзыкъ творѡцимѡ плоды ѡгѡ: Пс. 50. и молитва Спаси Боже люди твоѡ: Господи помилѡй 12, и поје се трипѣсницѡ гл. 2. ирмос по 2, тропари на 12; припев: Глава тѡѣѡ Боже нашѡ, слава тѡѣѡ. (Овај се припев поје целе ове Велике Седмице). Напоследку поју ирмос обе стране заједно. После прве песме мала јектенија, и кондак гл. 8. Іакѡвѣ рыдаше: и икос са синаксаром. Затим се поје 8. песма и Хвалимъ, благословимъ: и ирмос 8. песме. Чистѣйшю: се не поје; но 9. песма и напоследку ирмос Возвеличилѡ ѡси: и поклон. Свѣтилан самогласан: Чртогѡ твоѡ: поје се 3, све до Великог Четвртка. На хвалите: стихире самогл. дана на 4, гл. 1. Градѣй Господѣ: Глава, ѿ ѿнык: гл. 4. Господи градѣй: На стиховње стихире гл. 5. Господи къ таинствѡ: с припевима. Глава, ѿ ѿнык: гл. 8. Вторѡю Сѡѡ: Затим: Благо ѡста: и остало по обичају. Отпуст: Градѣй Господѣ: Овај се отпуст говори и у Вторник и у Среду. И час 1. без катизме, само 3 псалма и остало с поклонима; а часови 3. и 6. свршују се с катизмама у своје време. Овако се свршује јутрење све и у Вторник и у Среду.

Око 8 сати отпочиње се 3. час с катизмом и поклонима. Затим тропар: Господи ѡже прѡсѡтаго: са стиховима, и Богородице ты ѡси: Дотле свештеник изнесе кроз двери, обучен у црну одежду,

св. еванђеље, постави га на налоњу на солији, окренутом олтару, и кади га, идући около налоња, унакрст, затим сав олтар и храм, а на 6. часу кади само еванђеље; на 9. еванђеље, певнице и сав храм. Свештеник: **И ѿ сподовитиса:** и остало. Ово говори свагда на почетку сваког еванђелиста, иначе само **Промѣдростъ, прости оуслышимъ:** и чита тетроеванђеље. По еванђељу говори се **Господь Богъ благословинъ: трисвѣтог;** по возгласу кондак Триода: **Іакъвъ рыдаше: Господи помилуй 40 пута, и Иже на всакое время: Чистнѣйшю:** поклона 3 с молитвом: **Господи ѿ владыко:** и отпочиње се 6. час.

Пази! Треба знати: Да се еванђеље по Матеју, Марку и Луци чита цело, а по Јовану до почетка светих Страсти, т. ј. до зач. 46. Читају се еванђеља сва три дана, наиме у Вел. Понедељник, Вторник и Среду, и свршују се у Среду на 9. часу. Еванђеље по Луци чита се у три маха, а остала у два, свега 9 пута.

На часу 6. **Придите поклонимса:** 3, и обична 3 псалма. Катизма редовна. и тропар: **Иже въ шестый день: са стиховима, и богородичан: Іакъ не ѿ мамы: поклона 3, и тропар гл. 6. Дѣшю сокрѣшнню: прокимен пс. 125. гл. 4. и паримеј; иза овог прокимен пс. 126. гл. 4. и стих, после овог чита се еванђеље (тетроеванђеље). Затим: **Скорѣ да предвратъ ны: трисвѣтог, с поклонима,** по возгласу кондак дана **Господи помилуй: 40, Иже на всакое время:** и остало, те се наставља и 9. час без катизме. После 3 псалма тропар: **Иже въ девятый часъ: са стиховима и чита се тетроеванђеље. Не предаждь насъ: трисвѣтог с поклонима, кондак дана Триода. Господи помилуй 40 пута. Иже на всакое время: Чистнѣйшю: с поклона 3, и поју се блажени: **Въ царствѣи твоємъ: и Помани насъ Господи: с поклонима. Дикъ невисный: Глава, Дикъ свѣтыхъ ѿггелъ: ѿ нынѣ: Бѣрѣю: Слѣви ѿстави: ѿче нашъ: кондак Триода, Господи помилуй 40 пута, Чистнѣйшю: с 3 велика поклона: Господи ѿ владыко: трисвѣтог: и метанија 3. По возгласу Господи помилуй 12, Всевѣтаѣ троице: и отпуст Грѣдый господь: Спаја се са вечерњем.******

На вечерњу после 103. псалма и велике јектеније катизма: **Ко Господь внигда: с метанијама.** На Господи воззвахъ: стихова 10, поју се самогласне стихире дана гл. 1. **Грѣдый Господь: Глава ѿ нынѣ: Бторѣю Свѣ: Вхѣдъ: са еванђељем. Свѣти тихій: прокимен; паримеји: Исхода, прокимен, и Іова. Затим: **Да ѿправитсѣ: И свештеник чита еванђеље по Матеју зач. 98. Ко время оно, сѣдѣишъ Исѣсѣ: и наставља се литургија пређеосвећених дарова као обично. Овако се свршује све и у Вел. Вторник и у Среду.****

Пази! Ако се не служи пређеосвећена, поје се на Господи воззвахъ: половина од стихира на 6, гл. 1. **Глава ѿ нынѣ: Господи грѣдый: Вхѣдъ са еванђељем: Свѣти тихій: Прокимен паримеја: и читања дана и еванђеље. После прочитаног еванђеља **Сподови господи: јектенија Исполнимъ вчирню: На стиховъ е стихире гл. 5. Господи совершинѣиша:** и осталу половину писаних стихира**

на Господи возвахъ: Глава ѿ нынѣ: Вторю Сѹ: Нынѣ ѿпшашаши: трисвѣтоѣ, и тропар Богородице Дѣво: и остало све као што је назначено у часловцу с поклонима. Трисвѣтоѣ: Бсвѣтаѣ троице: Бѣди ѿма господне: метанија 3, и пс. 33. и отпуст. Овако треба да буде и у Вел. Вторник и у Среду.

Повечерије поје се велико с поклонима и тропарима обичним, при којима се поје трипѣсницъ гл. 8. ирмос по двапут, а напослетку поју се обе стране ирмос. Место Достояно: поје се ирмос 9. песме. Прокленноѣ на горѣ: и поклон велики. Трисвѣтоѣ, кондак Троида, и одмах Господи сила съ нами бѣди: и остало по обичају и отпуст: Владыко многомилостиве: Овако је и у В. Вторник уочи Среде.

На Велики Вторник.

На јутрењ у после шестопсалмија поје се ѿмилѣ: на гл. 8. и тропар гл. 8. Сѣ женихъ градѣхъ: 3, и катизма, сједалан гл. 4. Женихъ братіе: Глава, ѿ нынѣ: исто. Катизма друга; сједалан гл. 4. Говѣхъ спасе: Глава, ѿ нынѣ: исто: Катизма 3. сједалан гл. 8. ѿда разѣмомъ: Глава, ѿ нынѣ: исто. Јереј И ѿ сподобитса намъ: и чита еванђеље по Матеју зач. 90. Говѣхъ прише: и завршује у зач. 96. Благословихъ градъ во ѿма господне. Пс. 50. и молитва Спаси Боже люди твоѣ: Господи помилѣи 12, и мала јектенија, и кондак гл. 2. Часъ дѣше: икос и синаксар, и поје се двопѣсницъ гл. 2. ирмос по 2, тропари на 12. напослетку обе стране ирмос. На 9. песни не поје се Чистѣишю но поје ирмос свака страна, и завршују обе са ирмосом Невѣстимаго Бога: Свѣтилан Чртогъ твој: 3. На хвалите стихире самогласне гл. 1. Во свѣтлостехъ: на 4. Глава, ѿ нынѣ: гл. 4. Скрывшаго талантъ: На стиховнѣ стихире самогласне гл. 6. Придите вѣрніи: са стиховима: Глава, ѿ нынѣ гл. 7. Сѣ тѣбѣ талантъ: и остало као на Вел. Понедељник, и час 1. без катизме. Час 3. и 6. поју се у своје време с катизмама и с поклонима. Тетроеванђеље. После ових наставља се час 9. без катизме и чита се тетроеванђеље; поју се блажени и све остало као на Вел. Понедељник.

На вечерњ у после пс. 103. и катизме на Господи возвахъ: долази стихова 10, и поју се стихире самогл. гл. 1. Во свѣтлостехъ: Глава, ѿ нынѣ: гл. 7. Сѣ тѣбѣ талантъ: Еходъ: с еванђељем, Свѣте тихій: Прокимен пс. 131. гл. 6. Воскрисни Господи: Исхода чтеніе: Прокимен пс. 132. гл. 4. Сѣ что добро: и Іова чтеніе: и Да ѿсправитса: Затим еванђеље по Матеју зач. 102. Сѣ дни ѿ часѣ: јектенија и наставља се служба преѣосвећена.

Повечерије поје се велико, трипѣсницъ гл. 2. ирмоси по двапут, као што је напред изложено. Напослетку место Достояно: поје се ирмос: Прѣстѣственнѣ плотію: по трисвѣтомъ кондак Троида, Господи сила съ нами бѣди: и остало.

На Велику Среду.

На јутрењу по шестопсалмију *Илиѡѡ* на гл. 8. тропар гл. 8. *Сѣ жиниѡхъ*: 3. По 1. катизми сједалан гл. 3. *Блѡдница пристѡпи*: *Слава, ѡ нынѣ*: исто. По другој катизми сједалан гл. 4. *Иѡда лѣтиѡхъ*: *Слава, ѡ нынѣ*: исто. По 3. катизми сједалан гл. 1. *Блѡдница въ плачѣ*: *Слава, ѡ нынѣ*: исто, и свештеник чита еванђеље по Јовану зач. 41. *Во время ѡно, свидѣтелствоваши*: и завршује у зач. 43. речима: *ѡкѡже рече мнѣ ѡтиѡхъ*, такѡ глаголю. Пс. 50. и молитва *Спаси Божѣ люди твоѡ*: и *трипѣсницѡхъ* гл. 2. ирмос по 2, тропари на 12, напоследку обе стране ирмос. По 3. песни јектенија мала, и кондак гл. 4. *Пачѣ влѡдницы*: икос и синаксар. На 9, песни не поје се *Чистнѣйшѡю*: но ирмос свака страна и завршују са ирмосом: *Дѡшми чистыми*: *Свѣтилан Чртогѡ твой*: *На хвалите стихире самогл.* гл. 1. *Твоѣ дѣвѡмъ сына*: *Слава* гл. 2. *Грѣшнаѡ тѣчѣ*: ѡ нынѣ: гл. 6. *Погрѡженнаѡ грѣхѡмъ*: *На стиховнѣ стихире самогл.* гл. 1. *Днесѣ Хрѣстосѡхъ*: са стиховима, *Слава, ѡ нынѣ*: гл. 8. *Господи ѡже во многѡмъ*: *Благо ѡсть*: *трисвѡтоѡ* с поклонима и час 1. без катизме, *отпуст Грѡдѡй Господѡ*:

На трећем и шестом часу гоноре се катизме, обични тропари и чита се тетроеванђеље, и наставља се одмах и 9. час без катизме, и чита се тетроеванђеље, које се сада завршује. Затим: *Не предаждѣ насѡхъ*: и остало с поклонима. Поју се *блажени* и *Помани насѡхъ Господи*: с поклонима; *Дикѡ небесный*: и остало. *Слава, Дикѡ свѡтѡхъ ѡггилѡхъ*: ѡ нынѣ: *Вѣрѡю*: *Слави ѡстави*: *Отче нашѡхъ*: *Кондак Триода* и храма светога или свете. *Слава, Го свѡтими ѡѡцокой*: ѡ нынѣ: *Храма Богородице*. Ако није храм Богородичин, *Предстѡлство Хрѣстиѡнѡхъ*: *Господи помилѡй*, 40 *Слава, ѡ нынѣ*: *Чистнѣйшѡю*: и 3 велика поклона. *Господи* и *владыко*: *трисвѡтоѡ*, и *метанија* 3, *Господи помилѡй* 12, *Ессѡхѡтѡмъ троице*: затим *Достойно*: *Слава, ѡ нынѣ*: и место отпуста говори свештеник молитву *Владыко многѡмилостивѡ*: до краја, при читању које народ пада на земљу, и опрѡштај.

На вечерњу после пс. 103. и катизме: *Во Господѡхъ внигда*: без поклона и после јектеније: *На Господи возвахѡхъ*: на 10 стихова поју се стихире самогл. на гл. 1. *Твоѣ дѣвѡмъ сына*: *Слава, ѡ нынѣ*: гл. 8. *Господи ѡже во многѡмъ*: *Бѡдохъ*: са еванђељем, *Свѣти тихѡй*: *прокимен паримеји* и читања дана. *Да ѡсправитсѡ*: с поклонима и свештеник чита еванђеље по Матеју зач. 108. *Иисѡсѡхъ вышѡ*: *Рциѡхъ вси*: и даље служба пређеосвѣћена. На *Бѡди ѡмѡ господни*: поклона 3, и потом престају поклони сасвим.

Повечерије говори се мало и поје се *трипѣсницѡхъ Вел.* Четвртка гл. 6. ирмос 2, тропари сви, и напоследку обе стране ирмос. Место *Достойно*: поје се ирмос. *Безѡминнагѡ зачатѡмъ*: и остало све прописано на малом повечерију.

На Велики Четвртак.

Јутрење почиње се као у четвртак 5. седмице поста; после велике јектеније поје се **Илиџа** на гл. 8. и тропар **Бгда славниѣ оучници**: 3. Затим се чита еванђеље по Луци зач. 108. **Привѣщашисѣ праздникъ**: све до у зач. 109.: **Идоша оучници ѿгв.** Пс. 50. Молитва **Спаси Боже люди твоѣ**: не говори се, но одмах канон гл. 6. с ирмосима по двапут, тропари на 6, напоследку обе стране заједно ирмос. По 3. песни сједалан Триода гл. 1. **Сзира ѿ источници**: **Слава**, гл. 3. **Смираласѣ**: **ѿ нынѣ**: гл. 4. **Идыи владыко**: По 6. песни кондак гл. 2. **Хлѣвъ прѣмъ**: **Свјетилан Четогъ твой** 3. На хвалите стихире самогл. гл. 2. **Стекается прочи**: **Слава**, **ѿ нынѣ**: гл. исти **Сгоже проповѣда**: На стиховње стихире на 4, самогл. гл. 8. **Днесь ѿже на Хрїста**: с припевима **Слава**, гл. исти **Нравъ твой**: **ѿ нынѣ**: гл. 5. **Тайноводствѣм**: **Благо ѿстъ**: **трисвѣтоѣ**, и тропар **Бгда славниѣ**: јектенија и час. 1. на ком долази тропар **Бгда славниѣ**: **ѿ нынѣ**: богород часова **Чтѣта**: Тропар пророштва гл. 3. **Завѣщенный за родъ**: **Слава ѿ нынѣ**: исто. Прокимен и паримеј **Пророчества Іеремїина**: Прокимен и **Стопы моѣ**: и остало. По **трисвѣтоѣмъ** кондак Триода и остало.

У 9 часова пре подне поју се часови 3. 6. 9. заједно по обичају; на њима се говори тропар **Бгда славниѣ**: По **трисвѣтоѣмъ**, кондак **Хлѣвъ прѣмъ**: и блажени побрже без појања, и: **помани насъ господи**: **Дикъ нѣвисный**: **Крѣвю**: **Слави ѿстави**: **Отче нашъ**: и кондак **Хлѣвъ прѣмъ**, **Господи помилуй** 40. **Бессвѣтѣмъ** троици и отпуст.

У 2 сата после подне звоне сва звона на литургију, коју свештеник у обичном одјејанију (а не у црном) — служи и која почиње вечерњем, катизме нема. — На **Господи козвахъ**: (За време појања кади свештеник, потом чини проскомидију) стихире на 10, гл. 2. самогл. **Стекается прочи**: **Слава ѿ нынѣ**: гл. 6. **Рождѣніѣ Схїдново**: **Входъ**: с еванђељем. **Свѣти тихій**: Прокимен паримеја и паримеји дана 3, затим јектенија мала **трисвѣтоѣ**. Прокимен апостола глас 7. **Кнази людстїи собрѣшасѣ вкѣпѣ на господа ѿ на Хрїста ѿгв.** Апостол къ **Коринѣаномъ** зач. 149. **Изъ прѣлахъ ѿ господа**: еванђеље по Матеју зач. 107. **Бѣсте ѿакѣ** по двою дню Литургија Василија Великог. Место херувимске песме поје се на гл. 6. **Кичри твоѣ тайны**: 3. Ово се исто поје и место причасна и док се народ причешћује, као и место: **Да ѿсполнитсѣ**: Место **Достойно**: поје се ирмос **Странствїа владычна**: отпуст Вел. Четвртка.

Пази! На Вел. Четвртак спрема свештеник свето причешће — честице — за болне. При проскомидисању вади други Агнец као што чини у недеље св. Вел. Поста за пређеосвећену. За време причасна напоји св. Агнец животворећом крвљу над св. Чашом кашичицом, пазећи добро, да га сувише не накваси, и остави га у кивот.

Сушити ваља напојени Агнец на св. трапези овако:

Развиј најпре антиминос, извади из кивота Агнец и положи га на дискос и окади унакрст. Поклони се и побожно исеци цео Агнец св. копљем на мале честице. Кад си тако исекао, а ти узми цреп и метни га на крај антиминоса десно од тебе; на цреп стави сасуд чист са живим угљевљем, поклони се, узми св. дискос са исеченим честицама пажљиво, и наднеси над сасуд у ком је жеравица, и пази добро, да се из тиха суше честице, преврћући исте св. копљем, да не би прегореле. Кад се добро загреје св. дискос скини га и метни на антиминос или покровац, да не би, кад би се јако угрејао, прегорео св. честице. Кад се мало охлади, а ти га опет стави над ватру, и тако често скидај и често мећи, док се честице не осуше. Тако осушене честице остави опет у св. кивот, добро их покриј и затворивши кивот, остави га на своје место на св. трапези, а антиминос опет савиј.

На Велики Четвртак увече.

У 8 часова клепа на бденије, и свештеник обучен у црно одјејаније (Епитрахилъ и Фелон) почиње обично јутрење; после шестопсалмија и велике јектеније поје се *Илиџа* на гл. 8. и тропар гл. 8. *Бгда славнн: З.* Док се ово поје кади ђакон, или ако њега нема, свештеник олтар и сву цркву¹ и повративши се говори мала јектенија, која се све до 8. еванђеља говори. Возглас *Икв твоа држава;* Затим *И ѿ сподобитиса намз:*² и чита се (на царским дверима) прво еванђеље по Јовану зач. 46 *Имнѣ прослависа;* крај *Конъжи видѣ самъ ѿ оучници ѿгѡ.* Појци: *Слава долготрпѣнню твоемѣ господи.* Антифон гл. 8. и сједалан гл. 7. Мала јектенија, возглас *Икв подвлетъ;* и друго еванђеље по Јовану зач. 58 *Иъде Исѡсъ со оучници;* крај: *но да ѿдатъ факѣ.* Антифон гл. 5. сједалан гл. 7. Мала јектенија, возглас: *Икв благословиса;* и еванђеље треће по Матеју зач. 109. *Конни ѿиши Исѡса;* крај *Иъшѣдъ вонъ плакасѣ горкѡ.* Антифон гл. 8. Мала јектенија, возглас *Икв ты ѿси Богъ нашъ;* и еванђеље четврто, по Јовану зач. 59. *Вѣдоша Исѡса;* крај *предаде ѿго ѿмъ да распитсѣ.* Антифон гл. 6. сједалан гл. 8. Мала јектенија, возглас. *Бѣди држава царствѣа;* и еванђеље пето по Матеју зач. 111. *Видѣвъ Исѡда;* крај *понисти крѣстъ ѿгѡ.* Антифон гл. 6. сједалан гл. 4. Мала јектенија, возглас *Икв благословисѣ вселѡтѡ ѿмѣ твоѡ ѿ прослависѣ царство твоѡ;* и еванђеље шесто по Марку зач. 67. *Конни вѣдоша Исѡса;* крај *да видимъ ѿ вѣрѡ ѿмѣмъ ѡмѣ.* И одмах блажени гл. 4. и прокимен гл. 4. *Раздѣлиша ризы моѣ сѣбѣ. ѿ ѿ ѿдежди моѡй меташѣ жрѣбѣи.* Мала јектенија, возглас. *Икв та*

¹ На осталим сједаланима кади само олтар, иконостас, настојатеља и певнице до 7. еванђеља.

² Ово се говори пред сваким еванђељем.

ХВАЛАТЪ ВСА СИЛА НЕБЕСНА: еванђеље 7. по Матеју зач. 113. Пришешѣ воини: крај воистиннѣ вождѣи сынѣ вѣ сѣи: Пс. 50. Одавде престаје свештеник кадити и јектенија говорити. Еванђеље 8. по Луци зач. 111. Бѣдохѣ со Исѣсомъ: крај ѿ Галілеи зраци сиѣхѣ. Сад се поје трипѣсницѣ: гл. 6. песма 5. и по њој кондак гл. 8. Насѣ ради распятаго: и икос. По 9. песми свјетилан 3, и еванђеље девето, по Јовану зач. 61. Стоахѣ при крестѣ: крај: возвратѣ нанѣ ѣгоже проводоша. И одмах Бсакое дыханіе: гл. 3. Два и лѣканиа: Глава, гл. 6. Говлекоша сѣ мене ризы: ѣ нынѣ: глас исти Плици мол дахѣ: Еванђеље 10. по Марку зач. 69. Прїидѣ Іосифѣ ѿ Арїмадеа: крај зрастѣ гдѣ ѣго полагахѣ. Затим се чита Глава во вышнихѣ Богѣ: јектенија Исполнимѣ оутрїннюю молитвѣ: по возгласу еванђеље 11. по Јовану зач. 92. Моли Пїлата Іосифѣ: крај положиста Исѣса. Стиховне гл. 1. Бсѣ тварѣ ѣзмѣнашисѣ: с приневима. Глава гл. 8. Господи восходащѣ ти: ѣ нынѣ: гл. исти Оуже ѿмакнѣтсѣ тростѣ: и сад се кади сав храм, као и у почетку; и еванђеље 12. по Матеју и зач. 114. Во оутрїи день, ѣже ѣсть по патцѣ: крај знаминавши камень сѣ кѣстодїю: и свештеник изнесе икону распатїа Хрїстова: и целива, а затим народ. Благо ѣсть: трискатое, и тропар гл. 4. Искѣнилѣ ны ѣси: јектенија Помилѣй насѣ Боже: Прїмѣдростѣ и отиуѣ овога бденија. Први час изостаје, јер се спаја сутра са осталим часовима.

На Велики Петак.

(Царски Часови).

У 8 сати ујутру клепа. Свештеник у Егитрахиљу и Фелону (од црне материје) отпочне са Благословихѣ Богѣ нашѣ: часове 1. 3. 6. 9. Отвори царске двери и износи св. еванђеље и поставља га на налоњ на солији, узме кадионицу, окади еванђеље унакрст, олтар, престоне иконе, певнице и сав храм: а на осталим часовима, еванђеље, престоне иконе и певнице. Глава тѣвѣ Боже: царю небесный: трискатое, Отче нашѣ: и возглас. Господи помилѣй 12, Глава, ѣ нынѣ: Прїидите поклонимсѣ: 3, и не читају се обични псалми, но ови: Пс. 5. Глаголы мол: Пс. 2. Бсѣю шаташасѣ: Пс. 21. Боже Боже мой: Глава ѣ нынѣ: ѡналѣѣ 3, Господи помилѣй 3, Глава, тропар гл. 1. Распїншѣсѣ тѣвѣ: ѣ нынѣ: богородичан Чтотѣ: И поју се од 12 три тропара; сваки тропар поју обе стране по 2. Први тропар првог часа гл. 8. Днѣсѣ цїрковнаѣ: 2, без припева. Затим припев: Бсѣю шаташасѣ: и други тропар: Іѣкѣ ѡвѣча: други припев: Предсташѣ царїе: и опет исти тропар Іѣкѣ ѡвѣча: Глава, тропар. Ёмшымѣ: ѣ нынѣ: исто. Прокимен паримеја гл. 4. Сердце егѣ: стих Блаженѣ разѣмѣкѣвалѣ: и паримеј Пророчїстѣ Захарїнна: Такѣ глаголетѣ господѣ прїимѣ жезлѣ: Апостол кѣ Галатѣмѣ зач. 215. од поле Мнѣ да не вѣдѣтѣ: еванђеље¹ по Матеју зач.

¹ Еванђеље се чита пред Хрїстовим гробом; тако и на осталим часовима.

110: Оутрѣ вышѣ крај: И мати сынѣ Зеведивѣ. Стѣпы моѣ: трисвѣтое, кондак гл. 8. Насѣ ради распѣтаго: Господи помилуй 40, Иже на всѣкое: Господи помилуй 3, Слава, ѿ нынѣ: Именимъ господнимъ: свещеникъ Божіи оущедри ны: и Христе свѣте: (Возвраной воеводѣ: не поје се), затимъ

Трѣти час. Прїидите поклонимсѣ: 3, и пс. 34. Суди господи: 108. Божіи хвалы: и пс. 50. Помилуй ма Божіи: Слава, ѿ нынѣ: Аллилуїа 3, Господи помилуй 3, Слава, тропар гл. 6. Господи ѡсѣдиша: ѿ нынѣ: Богородици ты ѣси: 3 тропара гл. 8. Стѣраха ради: двапутъ безъ припева, затимъ припевъ Глаголы моѣ: Пржеде честнаго: припевъ Бонни гласѣ: и опет исто. Слава, гл. 5. Бжекомъ на крестѣ: ѿ нынѣ: исто: Прокимен гл. 4. Иже въз на раны: стихъ Господи да не ѣростію: Пророчества Исаїина: паримей Господь даетъ мнѣ: Апостолъ къ Римляномъ: зач. 88. одъ Христосѣ свѣшымъ намъ: евангеліе по Марку, зач. 67. Бонни ведоша: крајъ Иже въздоша съ нимъ во Іерусалимъ. Господь Божіи благословенъ: трисвѣтое, кондакъ Насѣ ради распѣтаго: Господи помилуй 40, Иже на всѣкое: Господи помилуй: 3, Слава, ѿ нынѣ: Чистѣйшю: свещеникъ Божіи оущедри ны: Блудыко Божіи ѡтче: и отпочиње се:

Шести час: Прїидите поклонимсѣ: 3, и пс. три: 53. Божіи во ѿма твоѣ: 139. Изми ма господи: и 90. Живыи въз помощи: Слава, ѿ нынѣ: Аллилуїа 3, Господи помилуй 3, Слава, тропар гл. 2: Спасеніи содѣлаахъ ѣси: ѿ нынѣ: ѡкъ не ѿмамы: и три тропара гл. 8. Сѣмъ глаголетъ господь: двапутъ безъ припева, затимъ припевъ Даша въз снѣдѣ: тропаръ Законоположницы: припевъ Спаси ма Божіи: и исто. Слава, гл. 5. Прїидите христовоснїи: ѿ нынѣ: исто: Прокимен гл. 4. Господи господь нашъ: стихъ Иже възтѣса: Паримей: Пророчества Исаїина: такъ глаголетъ господь: Сѣ развѣмѣтѣ: Апостолъ къ Евреямъ: зач. 306. Свѣтай ѿ ѡсѣщаемїи: евангеліе по Луци зач. 111. Ведѣхъ со Исѣсомъ: крајъ ѿ Галилеи зраше снѣхъ. Затимъ Скорѣ да предвараѣтѣ: трисвѣтое, кондакъ: Насѣ ради распѣтаго: Господи помилуй 40, Иже на всѣкое время: Господи помилуй 3, Слава, ѿ нынѣ: Чистѣйшю: Свещеникъ Божіи оущедри ны: молитва: Божіи ѿ Господи силъ: и

Девети час: Прїидите поклонимсѣ: 3, и три пс. 68. Спаси ма Божіи: 69. Божіи въз помощь мою: и 85. Приклони господи: Слава, ѿ нынѣ: Аллилуїа, 3, Господи помилуй 3, Слава, тропар гл. 8. Бидѣ разбойникъ: ѿ нынѣ: Иже насѣ ради рождѣсѣ: Тропари гл. 8. Оужасѣ вѣ видѣти: двапутъ безъ припева; затимъ припевъ Раздѣлиша ризы моѣ: тропар гл. 2. Сгда на крестѣ: и припевъ Даша въз снѣдѣ: и опет исто. Слава, гл. 6. Днѣсь виситѣ: ѿ нынѣ: исто. Прокимен гл. 6. Рече възвменъ въз сердцѣ: стихъ: Нѣсть творѣй: и паримей. Пророчества Іеремїина: Господи скажи ми: Апостолъ къ Евреямъ зач. 324. Имѣши дерзновеніи вхѣдити: евангеліе по Јовану зач. 59. Ведоша Исѣса: крајъ: ѡгоже прободоша. Затимъ Не предаждѣ насѣ: трисвѣтое, по възгласу кондакъ Насѣ ради распѣтаго: Господи помилуй 40 пута

Иже на свакоє время: Господи помилуй 3, Слава, ѿ нынѣ: Честнѣйшю: Коже оудедрн ны: и молитва Бладыко господи Исусе Хрїсте: и блаженн побрже. Анкж некесный: Крвю: Слави, ѡстави: Отче наш: кондак Насъ ради распятаго: Господи помилуй: 40 пута. Всевятаа троице: Ксди ѿма господне: Благослокаю господа: Достойно: (чита се) и отнуст са царских двери: Иже насъ ради человекквкв и нашгв ради спаснїа:

Знај! Литургија тога дана се не служи никаква; само кад Благовести надну на Вел. Петак служи се литургија Златоустава.

На Велики Петак на вечерњу.

У 4 сата после подне клена на вечерње. Свештеник у црном Епитрахильу почиње с Благословкнх Когъ нашъ: Яминь. Слава твѣк Коже нашъ: Царю некесный: трискатое: Господи помилуй 12. Слава, ѿ нынѣ: Приидити поклонимса 3, и пс. 103., јектенија велика. На Господи козваухъ: стихире на 6, гл. 1. Кса тварь ѿзъмкншиса: Слава, петн глас. ѡ какв кеззаконное: ѿ нынѣ: Страшноє ѿ преславноє: Крѡдъ са еванђељем. Гвѣте тихїи чита се. Прокимен паримејски гл. 4. Раздѣлаша ризы моа сѣкк: стих Коже Коже мой: и читање Исѡда: Глагола господь: Прокимен, гл. 4. Ксди господи ѡквдѣщиса: стих Приими ѡрѡжїе: и Іова: Благослови господь: и пророчества Исайина: тако глаголетъ господь: Се раздѣлетъ. После читања прокимен гл. 6. Положиша ма вѣ рокк пренесоднѣмъ, вѣ тѣмнѡхъ ѿ сѣни смертнїкї. Апостол къ Корїнданѡмъ, зач. 125. Слово крїстное: крај Ггѡ распята. Еванђеље (чита се на дверима) по Матеју зач. 110. Гвѣктъ соткорина: крај сѣдѣще прѣмѡ грока. Јектенија Рцѣмъ вси: Сподоби господи: Исполнимъ вечернюю: На стиховнѣе стихире гл. 2, самопод. Гда ѡ дрека: с припевима. Слава, ѿ нынѣ: гл. 5. Тѣкѣ ѡдѣкюпароса: (Ову стихиру поје понајвише свештеник сам) и вноси плаштаницу, те ју полагає у гроб на сред цркве. Свештеник узме са часне трапезе плаштаницу и на раширеним рукама обнесє ју око часне трапезе и износи на северне двери, и положи у гроб: ѡкон иде пред њим и носи св. еванђеље, ѡма претходе свеѡносци. Затим Нынѣ ѡпѡраши: трискатое и после возгласа тропар гл. 2. Благословнїкїи Іосифъ: Слава, и нынѣ: Муроносцѣмъ жнѣмъ: Док се поју тропари свештеник или ѡкон кадн гроб 3, унакрет, 2пут метаншну, целивају плаштаницу и опет метаншну 1. Док народ целива поје се мало повечерије. Прѣмѡдростк и отнуст дана (на дверима). Многољетство се не поје.

После вечерња поје се мало повечерије, на ком се поје канон о распатїю Господњем и на плач пресвете Богородице, гл. 6. прмоси по 2. Икв по сѣхъ: тропари на 4, припев Слава твѣк Коже нашъ, слава твѣк. После 9. песме прмос Кѡга челоуекквмъ невозможнѡ: трискатое и кондак Насъ ради распятаго: и остало све с отнустом.

На Велику Суботу.

У 1 сат ноћу клепа на јутрење, које се као обично почиње. После шестопсалмија и велике јектеније, поје се на Бoгъ господь: тропар гл. 2. Благшбразный Іwсифъ: Глава, ѿгда снизшлз ѿси: ѿ нынѣ: Мyроносицамъ жинамъ: (За то се време ставе пред гроб на-лоњи, на које се поставе Троици, из којих, ако има више свештеника поју опело свештеници, (у црно обучени), а најстарији отпочиње сваку статистију; иначе поју појци, а свештеник отпочиње сваку статистију и кади). Свештеник дошав кроз отворене двери, пред гроб, са свећом у руци, поје Благшловинъ ѿси господи: Благшнини ншпорочни: и на гл. 5. Жизнь во гробѣ: и остало с припевима; напослетку се поје опет овај исти тропар. (Свештеник, док се прва статистија поје, кади сву цркву и почиње другу статистију, кадећи само гроб, престоне иконе и певнице. И трећу статистију почиње свештеник, кадећи као и при другој статистији). Затим јектенија мала, и возглас: Іѿkw благшловисѧ: По возгласу почиње се друга статистија Дoстойно ѿстъ величати: јектенија мала, возглас Іѿkw скатъ ѿси Бoжи нашъ, ѿже на престолѣ славы хрѿвѣмстѣмъ почивалъ: По возгласу трећа статистија гл. 3. Роди вси пѣснѣ: и после Глава, ѿ нынѣ: поје се одмах Благшловинъ ѿси господи: и тропари Ангелскій соборъ: и свештеник кади сав храм, стане опет пред Христов гроб и говори: мала јектенија и возглас: Іѿkw ты ѿси царь мѣра Хрѣсте Бoжи нашъ: и улази у олтар на царске двери, које за собом затвори. Затим сједалан гл. 1. Плащаницю чистою: Глава, исто, ѿ нынѣ: Оужасошлсѧ лица: и одмах пс. 50. канон гл. 6. Болною морскою: по дванут, тропари на 12, напослетку обе стране ирмос; по 3. песни сједалан гл. 1. Гробъ твой спаси: Глава, ѿ нынѣ: исто. По 6. песни кондак гл. 6. Безднѣ заключивый: и икос. Место свѣтилна поје се Свѣтѣ господь Бoгъ нашъ, 3, на гл. 2. На хвалите стихире на 4, гл. 2. Днсь содржнтъ гробъ: Глава, гл. 6. Дншнѣй днѣ тайнш: ѿ нынѣ: Прѣблагшловенна ѿси: и Славословије велико. Док се ово поје, дотле се свештеник облачи у потпуно одјејаније, (црно) изађе кроз отворене царске двери, окади гроб унакрст и кад се почне појати Свѣтѣй Бoжи: (велико) узме плаштаницу и обноси ју около цркве, идући на исток и савијајући на запад, трипут, при појању Свѣтѣй Бoжи: (ѡакон, ако је ту, иде пред свештеником и кади плаштаницу) и кад се тај опход сврши, постави опет плаштаницу у гроб. За време обноса звоне сва звона. Дошавши у храм говори свештеник Прѣмудрость, прости: појци тропар Благшбразный Іwсифъ: и тропар гл. 2. Бодѣржай концы: Глава, ѿ нынѣ: исто. Прокимен гл. 4. Бoскрѣсни господи помози намъ, ѿ ѿзбави насъ ѿ мѣни твоѣгw ради. Наримеј, пророчества Іезѣкиила. Бысть на мнѣ: Прокимен апостола гл. 6. Бoскрѣсни господи Бoжи мой: Апостол къ Корѣнданшмъ: зач. 133. Малъ квасъ: Затим чита свештеник на гробу Христову еванђеље по Матеју зач. 114. Бo

оугрїй днѣ: крај сѣ кѣстѡдію. Оставља еванђеље у гробу, иде у олтар кроз двери и говори јектенија Рцѣмѣ вси: Помилѡй насѣ Боже: ѡсполнимѣ оутрению: и отпуст Иже насѣ ради челоѡвѣкѡвѣх: без многолѣтства. Затвара двери навлачи завесу. (Док се јектенија говоре целива народ плаштаницу, коју прво свештенство целива). У 10 сати пре подне поју се часови 3., 6. и 9. у притвору (паперти). Тропар и кондак дана из Триода. Блажени: во царствїи твоимѣ: не поју се. Помани насѣ господи: Дикѣ невисный, Глава, Дикѣ сватѣхъ: ѡ нынѣ: Вѣрѡю: Славни, ѡстави: Отче нашѣ: кондак дана Триода Везднѣ заключивый: Господи помилѡй 12, Всесвѣтаѡ троице: Достоино: и отпуст.

У 4 сата после подне,¹ свештеник и ѓакон облаче се у црно одјејаније; вечерње почиње с Благословино царство: Царю невисный: трисвѣтоѡ: Господи помилѡй 12. Глава, ѡ нынѣ: и чатац чита пс. 103., велика јектенија и Господи воззвахъ: Свештеник и ѓакон свршују проскомидију. После велике јектеније поју се на Господи воззвахъ: стихире васкрсне 4, на гл. 1. Вѣчирнѡ наша молитвѣ: и Триода на 4, на гл. 8. Днѣсь ѡдѣ стѣна: ѓакон међутим кади. Глава, гл. 6. Днѣшний дѣнь тайнѡ: ѡ нынѣ: Всемїрнѡ слаѡ: Вхѡдѣ са еванђељем; стану пред гроб Христов и свештеник говори: Вѣчирѣ ѡ завтра: Свѣте тихїй: прокимен се не говори, но примѣдрѡсть и читају се паримеји на броју 15, пред гробом; затим мала јектенија и възглас: Икѡ свѣтѣ ѡси: Место Свѣтѣй Боже: поје се Слицы: Прокимен гл. 5. Кѣмѣ земля да поклонитѣсѣ: Апостол Римланѡмѣ: зач. 91. Слицы во Хрїста Исѣса крѣстихѡмѣсѣ: ѡллиѡвїа се не поје, но кад свештеник рекне Мирѣ ти: појци поју место ѡллиѡвїа на гл. 7. Воскрѣсни Боже сѣди земли, ѡкѡ ты наслѣдиши во всѣхъ ѡзыцѣхъ. Док се то поје, дотле свештеници и ѓакони у олтару свлаче црно одјејаније и облаче светло, свечано, и у том се одјејанију чита (на Христ. гробу) еванђеље по Матеју зач. 115. Кѣ вечерѣ свѣтѡтнѣй: крај До скончанїа вѣка, ѡминѣ. Појци: Глава тѣвѣ Господи, слава тѣвѣ, ѓакон говори јектенија пред гробом. И даље служба Василијева. Место херувимске песме поје се Да молчитѣ: на гл. 8. Место Свѣтѣ радѣтѣсѣ: поје се ирмос гл. 6. Не рыдай мене: Причасно Коста ѡкѡ спѣ господѣ ѡ воскресѣ спасаѡй насѣ. И обичан отпуст. (После отпуста бива благословенїе хлѣбѡвѣх. Окади се као обично петохлѣбница с просфорама, и говори се обична молитвѣ: Господи Исѣсе Хрїсте Боже нашѣ: и читају се Дѣланїа апостолска од почетка до краја).

Пази! Ако нужде какве ради не би било литургије, поју се на Господи воззвахъ: стихире на 8, васкрсне 3, источна 1, и Триода 3, на 4, Глава, гл. 6. ѡ нынѣ: богород. 1. гласа Всемїрнѡ слаѡ: Вхѡдѣ с кадионицом. Свѣте тихїй: Прокимен Господѣ воцарисѣ и паримеји сви. Јектенија Рцѣмѣ вси: Сподоби господи: На стиховнѣе: стихире васкрсне гл. 1. Стрѣстїю твою: с припе-

¹ Код нас обично у 1 сат.

вима; Слава, ѿ нынѣ: богор. Се исполниса: По трискатомъ тропар
Благообразный: Слава, Егда снизшлхъ вси: ѿ нынѣ Мүроносицамъ
жинамъ: и отпуст.

ГЛАВА СЕДАМНАЕСТА.

ПЕНТИКОСТАР.

ТРИОД ЦВЕТНИ — ПЕДЕСЕТНИЦА.

1. Ускрс — Васкрсеније Христово: (Воскрсеније Христово).

Порано ујутру звоне сва звона на јутрење, свештеник и ђакон облаче се у најсвечаније, потпуно одјејаније. Док се они облаче поје се канон Велике Суботе, а народ целива плаштаницу у Христовом гробу, и кад се сврши канон, свештеник отвори двери, узме кадионицу и окади гроб Христов унакрст, затим дигне плаштаницу из гроба, ћутећи је унесе кроз двери у олтар, (појци поју Егда снизшлхъ вси): и остави на трапези, на којој стоји све до Спасовадне. Међутим се упале свеће све, и свештеник узевши крст, а други св. еванђеље, ако нема другог, онда он сам носи и крст и еванђеље, а ђакон кадионицу и свећу, и сами свештеници отпочну појати стихиру гл. 6. Воскрсеније твоје Христе спаси: још у олтару, и при речима: ѿ насъ на земли: излазе из олтара на царске двери и појући ту песму с народом, обилазе три пут око цркве, а сва звона звоне. Кад се сврши треће обилажење, сав ход стане пред западним вратима, која су затворена и свештеник (ако је сам, остави еванђеље на налоњу) држећи у левој руци крст, кади еванђеље и сав присутан народ, и кад се стихира Воскрсеније твоје: сврши, онда свештеник, окренут лицем на исток, кади затворена врата, држећи крст у левој руци, (а ђакон еванђеље), говори јасно: Слава сватѣмъ ѿ единосвѣтѣмъ: појци ѿ минѣ. Сад поје сам свештеник (или свештеници) тропар гл. 5. Христосъ воскресъ ѿ мртвыхъ: сав, 3, онда поју појци исто 3. Затим свештеник, кадећи говори ст. 1., Да воскреснетъ Богъ и расточатся врази ѿгъ, ѿ да вѣжатъ ѿ лица ѿгъ ненавидѣши ѿго. — 2., Ико изчизаетъ дымъ да изчизнѣтъ, ико таетъ воскъ ѿ лица ѿгна. — 3., Такъ да погнѣнѣтъ грѣшницы ѿ лица Божіа, а правдницы да возвеселѣтсѣ, и 4., Сій день ѿгоже сотвори господь, возрадовѣсѣ ѿ возвеселисѣ конь. — После сваког стиха поју појци тропар Христосъ воскресъ: сав. Свештеник говори кадећи: Слава ѿтцѣ, ѿ сынѣ, ѿ сватомъ дхѣ: појци поју: Христосъ воскресъ. Свештеник: И нынѣ ѿ приснѣ ѿ во вѣки вѣкшвѣхъ: појци Христосъ воскресъ: затим свештеник преда кадионицу, и узев крст у десну руку, стане близу затворених врата и поје вишим гласом. Христосъ воскресъ ѿ мртвыхъ смртію смръть поправъ: и благосиљајући 3, крстом врата, отвара их и улази у храм носећи крст и еванђеље, појци поју ѿ свшымъ во гробѣхъ животъ даровавъ, и ово поју непрестано, догод све-

штеници у олтар не уђу кроз двери, које оставе отворене¹ целе Светле Седмице, као и двери јужне и северне; међутим звоне сва звоња. Затим говори ђакон (ако њега нема свештеник пред ч. трапезом) велика јектенија *Миромъ господѣ помолимса.* После ове сам свештеник у олтару поје канон гл. 1. *Воскресніа днѣ:* то исто поју обе стране и настављају даље уз припев *Христосъ воскресъ ѣзъ мертвыхъ.* Ирмоси на 4, тропари на 12, напоследку опет Катавасија ирмос *Воскресніа днѣ:* и 3, тропар сав *Христосъ воскресъ:* Сваку песму канона отпочиње свештеник, а у почетку канона кади олтар и сву цркву. После сваке песме говоре се мала јектенија. По 1. песми возглас *Икѡ твоа держава:* По 3. песми *Икѡ ты еси Богъ нашъ:* Затим се поје ипакој гл. 4. *Предварившіа оутро ѣже ѿ Маріи:* По 4. песми возглас *Икѡ благъ ѣ человекѡлюбѣцъ:* По 5. *Икѡ свѣтиса ѣ прослависа:* По 6. *Ты ко еси царь міра:* Затим кондак гл. 8. *Яци ѣ во гробѣ:* и икос; сад се говори *Воскресніе Христово:* 3, и поје се стихира гл. 6. *Воскресъ Исѣсъ ѿ гроба:* 3, и продужују се друге песме. По 7. песми возглас: *Буди держава:* По 8. возглас *Икѡ благословиса ѣма твоѣ:* На 9. песми поју се припеви Пасхе, потом мала јектенија и возглас: *Икѡ та хвалатъ: Свѣтилан: Плотію оуснѣвъ:* 3. На хвалите стихире на 4, гл. 1. *васкрсне Поимъ твою Христе:* и стихире Пасхе гл. 5. с припевима: *Да воскреснетъ Богъ: Пасха свѣщеннаа:* и остала 3 стиха. *Глава, ѣ нынѣ:* гл. 5. *Воскресніа днѣ:* и *Христосъ воскресъ:* 3, и више, догод народ целива крст, еванђеље и икону. Док се поју хвалитне стихире, свештеник изнесе еванђеље и икону и остави их на налоњу, на солеји, а крст држи у руци; сам целива најпре крст, онда еванђеље и икону, затим народ, и (ако више свештеника служи, онда најстарији држи крст, остали еванђеље и икону и сваки) поздравља онога, који целива са: *Христосъ воскресъ!* уз отпоздрав *Божественъ воскресъ!* После овога чита свештеник на амвону огласително слово св. Јована Златоустог: *Яци кто благочестивъ:* и отпоје се тропар Златоустога гл. 8. *Оустъ твоихъ:* затим јектенија: *Помилѣи насъ Боже:* и *Исполнимъ оутреннюю молитвѣ:* после возгласа, ђакон: *Примѣдростъ. појци Благослови!* Свештеник: *Сѣй благословенъ. Аминъ. Оутверди Боже:* и место: *Глава твоѣ Христе Боже:* поје свештеник држећи крст *Христосъ воскресъ ѣзъ мертвыхъ, смртію смръть поправъ:* а појци продужују ѣ *сѣшымъ во гробѣхъ, животъ даровавъ.* Затим отпуст празника. Појци: *Аминъ.* Свештеник узвишавајући крст говори: *Христосъ воскресъ!* 3, а народ одговара *Божественъ воскресъ!* 3, и појци поју *Христосъ воскресъ:* сав тропар 3. Затим свештеник, благосиљајући крстом сав народ, говори: *И намъ дарова животъ вѣчный, поклонимса Сѣмъ трідневномъ воскреснію.* а појци: *Спаси Христе Боже:*

¹ Многи скину крила с двери, и оставе у олтару. Ово је боље.

Час први свршује се овако: Христосъ воскресъ: говори се 3, Воскресеніе Христово: 3. Предварившіа оутро: 1, кондак Яще и во гробѣ: 1, и тропар Бо гробѣ плотски: 1. Слава, Икѡ живоноснѣ: и нынѣ: Вышнѣмъ ѡсвѣщенное: Господи помилуй 40. пута, Слава, и нынѣ: Чистѣйшю: Свештеник Молитвами свѣтлѣхъ ѡтецъ нашихъ: Аминѣ, и Христосъ воскресъ: 3. Благослови! и отпуст праздника. (Овако се свршује 3., 6. и 9. час, повечерије и полуноћница целе Светле Седмице).

Пави! Ако не би било литургије, после Благословенѣ Богъ нашъ: место ѡзвразителныхъ, говори се 3, Христосъ воскресъ: сав тропар; Воскресеніе Христово: 1. Затим Предварившіа оутро: Слава, кондак, Яще и во гробѣ: и нынѣ: Единородный сыне: и поју се блажени од канона песма 3. и 6. Свештеник: Премѣдрость чатац натпис апостола и чита апостол дана. Затим се чита еванѣље дана. Потом: Помани насъ господи: Дикъ некиный: Бѣрю: Ѣслави, ѡстави: ѡтче нашихъ: кондак Яще и во гробѣ: Слава, и нынѣ: богородичан Вышнѣмъ ѡсвѣщенное: Господи помилуй 40. Затим Единъ свѣтъ, единъ Господь: Место Бѣди има господи: Христосъ воскресъ: 3. Пс. Благословлю гонима: и отпуст Пасхе. (Овако се служи целе седмице, кад нема литургије).

Пред почетак литургије свештеник не говори Царю невидимый: но место тога Христосъ воскресъ: 3, затим Слава во вышнихъ Богъ: и Господи оустнѣ мои: И ово говори од Ускрса до Спасовадне на свакој литургији.

На литургији после Благословено царство: поје свештеник у олтару, држећи свећу, Христосъ воскресъ: 3, а појци поју исто 3. Затим свештеник, кадећи часну трапезу, говори стихове као и на јутрењу. После велике јектеније поју се антифони. — Воскликните господи вса земля, пойте же ѡмени ѡгъ дадите славу хвалѣ ѡгъ. — Рцыте Богъ, кѡль страшна дѣла твоа; во множествѣ силы твоа, солжѣтъ тебѣ краи твои. — Вса земля да поклонитса тебѣ, и поетъ тебѣ, да поетъ же ѡмени твоимъ вышній. — Слава, и нынѣ: и на сваки стих поје се Молитвами богородицы, спаси спаси насъ; јектенија мала. — Антифон други Боже оушедри ны и благословен ны, просвѣти лице твоо на ны, и помилуй ны. — Да познаемъ на земли путъ твой, ко всѣхъ ѡзыцѣхъ спасеніе твоо. — Да ѡповѣдатса тебѣ людѣ Боже, да ѡповѣдатса тебѣ людѣ вси: и при сваком стиху поје се Спаси ны сыне вожій, воскресый ѡвъ мертвыхъ покшма ти: Аминѣа. Слава, и нынѣ: Единородный Сыне: мала јектенија и Антифон 3. Да воскреснетъ Богъ: види на јутрењу све те стихове, и Христосъ воскресъ: на сваки стих. Бѣднои: Бѣ црквахъ благословите Бога гонима, ѡ источникъ израилевыхъ: и тропар Христосъ воскресъ: ипакој: Предварившіа оутро: Слава, и нынѣ: кондак Яще и во гробѣ: Место: Свѣтый Боже: Слицы: Прокимен гл. 8. Сій день ѡбоже сотвори гонима возрадѣмса и возвеселимса конь. Апостол Дѣланій зач. 1. Первоо оуѡ слово: еванѣље по Јовану зач. 1. Бѣ

началѣ вѣ слово: Ово еванђеље читају сви свештеници и ђакони који служе, а најстарији почиње са Премѣдростъ прости. Најстарији **С** Іоанна: Најстарији **Б**онимъ! Најстарији **К**ъ началѣ вѣ слово: и чита до једне тачке; затим читају сви до исте тачке, и кад последњи сврши читање до исте тачке, звони у олтару мало звонце, а велико звоно на кули; а кад последњи заврши еванђеље, онда напоследку звоне сва звона, и продужује се литургија Златоустова. Место Достойно: и рмос **А**ггилъ вопіаше: и **С**вѣтиса **С**вѣтиса: Причасно **Т**ѣло Хрїстова прїимити, источника безсмертнаго вѣсити. Кад свештеник рекне: **Б**о страхомъ вожимъ: место **Б**лагословинъ **г**рады: поје се **Х**рїстосъ **в**оскресе: 1. Свештеник **С**паси **Б**оже люди твоа: појци **Х**рїстосъ **в**оскресе: 1. Свештеник **Б**сегда нынѣ ѿ **п**риснъ: појци **Х**рїстосъ **в**оскресе: 1. Место **Б**уди ѿма господне: **Х**рїстосъ **в**оскресе: 3. Свештеник **Б**лагословеніе **г**осподне на васъ: појци **А**минь. Свештеник место **С**лава **т**вѣ Хрїсте **Б**оже: поје **Х**рїстосъ **в**оскресе ѿ **з**в мертвыхъ, **с**мртію **с**мртъ **п**оправъ: појци: **И** **с**вщымъ **в**о **г**ровѣхъ **ж**ивотъ **д**аровавъ. Затим свештеник отпуст са крстом, као што је изложено на јутрењу, и даје анафору.

Пази! Двери царске и обе мале, не затварају се по свима црквама целе Светле Седмице, нити се навлачи завеса, па и онда не, кад се причешће обавља. — **Ц**арю **н**ависный: не говори се до Духова.

Вечерње у свету Недељу Пасхе.

У 3 сата после подне звоне сва звона на вечерње. Свештеник се облачи у потпуно одјејаније, и узевши кадионицу кади трапезу говорећи гласно **Б**лагословинъ **Б**огъ **н**ашъ: и поје **Х**рїстосъ **в**оскресе: 3, и све, као и на литургији. (Кадгод свештеник отпочиње вечерње, или јутрење Светле Седмице, увек, пре почетка, окади трапезу и сав олтар. На **Г**осподи **в**оззвахъ: и на јутрењу на почетку канона, кади олтар и сву цркву)¹. — На **Г**осподи **в**оззвахъ: глас 2. стихире **в**аскрсне **П**режде **в**ѣкъ: **С**лава, **С**пасителнѣю **п**ѣснь **п**оюще: ѿ **н**ынѣ: **П**рїиде **с**ѣнь: **Б**ходъ са еванђељем. **С**вѣте **т**ухій: (поје обично свештеник). **П**рокимен велики **г**л. 7. **К**то **Б**огъ **в**елій **ѿ**къ **Б**огъ **н**ашъ, **т**ы **ѿ**си **Б**огъ **т**ворай **ч**вдса. После прокимена, ђакон, или ако њега нема, онда сам свештеник говори: **И** ѿ **с**подобитиса **н**амъ: и чита еванђеље по Јовану зач. 65. **С**вщъ **п**оздѣ: **к**рај **Н**е **ѿ**ма **в**ѣрнъ: **ж**ектенија. На **с**тиховъ **е** **с**тихира **в**аскрсна **г**л. 2. **В**оскрсеніе **т**во **Х**рїсте **с**паси: и стихире **П**асхе **Д**а **в**оскрснетъ **Б**огъ: **П**асха **с**вщнна: с **п**рипевима. **С**лава, ѿ **н**ынѣ: **В**оскрсеніа **д**ень: и **Х**рїстосъ **в**оскресе: 3. (Док се поју стиховъ **е** **с**тихира, целива се еванђеље, крст и икона као и на јутрењу). **П**ремѣдростъ; **С**вщ **б**лагословинъ: **О**утверди **Б**оже: Место **С**лава **т**вѣ **Х**рїсте

¹ Молитве које свештеник обично чита на јутрењу, у време шестопсалмија и на вечерњу, док се чита 103. псалом, не чита свештеник целе Светле Недеље.

Боже: поје свештеник сам: **Хрїстосъ воскрес:** појци њ свшымъ во гробѣхъ: и одмах свештеник отпуст с крстом као и на јутрењу.

2. Понедељник Светле Седмице.

На јутрењу пораније ујутру звоне сва звона, и свештеник дошавши у олтар облачи Епитрахиль и Фелон¹, кади трапезу и олтар, и кадећи говори гласно: **Слава святѣй ѡ ѡдностѣи:** (овај почетак говори се од данас, па све до Оданија Пасхе на сваком јутрењу). — После обичних стихова, као први дан, и **Хрїстосъ воскрес,** и после велике јектеније, поје се канон Пасхе **Воскресніа днѣ,** ирмоси на 2, тропари на 10. **Слава, ѡ нынѣ:** богород. (Теофана и Јосифа, писани у недељу Мироносица.) Припев као и први дан. По 6. песми **Ищи ѡ гробѣхъ:** целивање и све остало као и први дан. На хвалите, стихире васкрсне на 4, гл. 2. **Бсакои дьханіи ѡ вса тварь:** и стихире Пасхе: **Да воскреснетъ Богъ:** ... **Пасха свашиннаа:** јектенија и отпуст, као и први дан на јутрењу.

На литургији почетак као и први дан, а тако исто и антифони. Прокимен апостола гл. 8. **Во всю землю ѡзвѣсташа ѡ нѣхъ, ѡ въ концы вселенныа глаголи ѡ нѣхъ.** Апостол **Дѣланій** зач. 2. **Возвратишася апостоли:** еванђеље по Јовану зач. 2. **Бога никтоже видѣ:** остало све као и први дан.

Пави! После литургије носе се литије, крст, еванђеље, иконе Васкресенија Христова и св. Богородице, ван места, на жита или винограде. Путем се поје стихира гл. 6. **Воскресніе твоје Хрїсте спасе:** и канон Пасхе; остало види: **Чинъ крстнаго хода.**

На вечерње звоне сва звона, и свештеник у Фелону и Епитрахильу² отпочиње вечерње, као и први дан; на Господи **воззвахъ:** стихире на 6 васкрсне, гл. 3. **Твоимъ крстомъ Хрїсте спасе:** васкрсне 3, источне 3, **Слава,** глас 3. **Подстойно стоащи:** ѡ нынѣ: **Какъ не дивимса:** **Кходъ** с кадионицом. **Свѣте тихій:** Прокимен велики гл. 7. **Богъ нашъ на нѣбеси и на земли, вса ѡлика восхотѣ сотвори.** Јектенија. На стиховње стихира васкрсна гл. 3. **Страстію твою Хрїсте:** и стихире Пасхе с припевима и све остало као и први дан.

3. Вторник Светле Седмице.

На јутрење звоне сва звона и бива све оно, што је јуче у понедељник, било. На хвалите стихире васкрсне на 4, гл. 3. **Прїидите вси ѡзвѣщцы:** и стихире Пасхе, с припевима. **Слава, ѡ нынѣ:** **Воскресніа днѣ:** **Хрїстосъ воскрес:** и све остало као први дан.

На литургији почетак и антифони као први дан. Прокимен апостола гл. 3. **Величитъ дѣша моѡ господа, ѡ возрадовася.**

¹ У манастиру само у Епитрахильу.

² У манастиру само у Епитрахильу.

Духъ мой ѿ возѣ спасѣ моимъ. Апостолъ Дѣланій зач. 4. Ставъ Петръ: еванђеље по Луци зач. 113. Петръ воставъ тече: све остало као први дан.

4. Недеља Антипасхе — Томина.

На малом вечерњу после Благословенъ Богъ нашъ: говори се Христосъ воскресъ: 3, и пс. 103. На Господи воззвахъ: Стихире на 4, гл. 1. Слава ѿ нынѣ: гл. 2. Свѣте тихій: Прокимен: Господь воцариса: На стиховнѣ гл. 2. с припевима. Слава, ѿ нынѣ: глас исти. Трисвѣтоз, и тропар гл. 7. Запечатанъ гробъ: Јектенија и отпуст: Воскресый ѿвъ мертвыхъ:

Знај! Ако се у суботу Светле Седмице служи литургија, онда се по свршеном отпусту затварају царске, јужне и северне двери. Ако није било литургије, онда их свештеник затвара у почетку овога вечерња.

На великом вечерњу: после Благословенъ Богъ нашъ: говори се Христосъ воскресъ: 3, и пс. 103. Јектенија. Блаженъ мѣжъ: Господи воззвахъ: стихире на 10, гл. 1. самогл. Дверемъ заключеннымъ: Слава, ѿ нынѣ: гл. 6. Дверемъ заключеннымъ: Входъ: Свѣте тихій: Прокимен дана. На литији стихире гл. 4. Господи, не стѣрпимымъ: Слава, ѿ нынѣ: гл. 8. Дверемъ заключеннымъ: На стиховнѣ стихире самогл. гл. 4. ѿ преславнаго чѣдесе: с припевима. Слава, ѿ нынѣ: гл. 5. Человѣколюбче, велие: Нынѣ штищашеши: На благословини хлѣбовъ: тропар гл. 7. Запечатанъ гробъ: 3, и отпуст Воскресый ѿвъ мертвыхъ, Христосъ истинный Богъ нашъ. Овај отпуст се говори од данас све до Оданија Пасхе сваког дана, и недељом. (Ако нема бденија по трисвѣтомъ: тропар празника 1, и отпуст).

На јутрењу после: Слава свѣтѣй: Христосъ воскресъ: 3, и чита се Слава во вышнихъ Богъ: 3, и Господи оустнѣ мои: 2, и шестопсалмије; на јутрењу овако бива све до Оданија Пасхе, (на часовима, полупоћници и повечеријима стих Царю небесный: не чита се све до Духова). На Богъ господь: Тропар празника гл. 7. Запечатанъ гробъ: 3, Катизме и сједални празника. Полијелеј, и Величаније: Величанимъ та живодавче Христе, насъ ради во ѡдъ шедшаго, ѿ со собою вса воскресившаго. Избрани псалам: Господь воцариса, въ лѣпотѣ ѿблчиса: После полијелеја сједалан гл. 1. Бѣда моя ривра: Слава, ѿ нынѣ: исто. Степени. 1. антифон гл. 4. Прокимен гл. 4. Похвали Иерусалиме господа, хвали Бога твоего Сиони. Еванђеље по Матеју зач. 116. Единнадесятъ оученицы: Воскресеніи Христова: 3; пс. 50. Слава, Молитвами апостолехъ: ѿ нынѣ: Молитвами богородицы: и стихира гл. 6. Воскресъ Исусъ ѿ гроба: Спаси Божі люди твоа: Катавасија Воскресеніа день: Канон празника гл. 1. (Од данас се говори: Поимъ господи: уз целу Педесетницу). По 3. песни ипакој гл. 6. Иакъ посредѣ оученикхъ:

По 6. песни кондак гл. 8. Любопытною дѣсницю: и икос. На 9. песни се не поје Чистѣйшю; но свака страна ирмос и остале тропаре с припевом: *Глава твѣ Боже нашъ, слава твѣ,* и напослетку Катавасија: *Свѣтиса, свѣтиса: Свѣтъ господь Богъ нашъ* гл. 1. Свѣтилан *Моихъ оудвѣхъ: Глава, ѿ нынѣ: Днесь всна благоуханъ:* На хвалите стихире на 4, гл. 1. По ѣже ѿз гроба: *Глава,* гл. 6. По днѣхъ ѡсмыхъ: ѿ нынѣ: Прѣлагословинна ѣси: Славословије велико, тропар празника, јектенија и отпуст.

На литургији после *Благословенно царство:* поје сам свештеник *Христосъ воскресъ: 3,* и одмах говори велику јектенију. По возгласу поју се изобразителна т. ј. *Благослови дѣше: Блажени од канона песма 3. и 6.* После *Входа* тропар *Занчатаѡ гробъ: Глава, ѿ нынѣ:* Кондак гл. 8. Любопытною дѣсницю: Прокимен гл. 3. *Всѣмъ Господь нашъ: Апостол Дѣаній зач. 14. Рѣками апостолскими: еванђеље по Јовану зач. 65. Свѣшъ поздѣ: место Достойно: ирмос: Ангелъ вопіаше: и Свѣтиса, свѣтиса: Причасно: Похвали Иерусалиме Господа: Место Видѣхомъ свѣтъ: поје се Христосъ воскресъ: Кад свештеник рекне: *Глава, твѣ Христе Боже: Чатац одговара Христосъ воскресъ: 3, Глава, ѿ нынѣ: Господи помилуй 3. Благослови! Отпуст: Воскресый ѿз мертвыхъ:**

Знај! Од данас до Оданија Пасхе служи се свака литургија било у недељу, било у седмичне дане овако: После *Благословенно царство:* поје сам свештеник у олтару, стојећи пред часном трапезом и држећи запаљену свећу: *Христосъ воскресъ: 3,* при отвореним царским дверима, затим затвори двери и говори велика јектенија. После возгласа изобразителна и блажени. После *Входа* поје се *Придите поклонимся ѿ припадѣмъ къ Христу: Спаси ны сыне вожій, воскресый ѿз мертвыхъ, поющыи ти, аминъѣа.* — Прокимен, апостол и еванђеље по уставу. Место *Достойно: ирмос Ангелъ вопіаше: и Свѣтиса, свѣтиса:* (на Преполовљење празника и његово Оданије поје се ирмос *Чвжде матеремъ дѣвство.*) Причасно празника. Место *Видѣхомъ свѣтъ: поје се Христосъ воскресъ 1.* Кад свештеник рекне *Глава твѣ Христе Боже оупованіе наше: Чатац говори: Христосъ воскресъ: 3, Глава, ѿ нынѣ: Господи помилуй 3. Благослови!* и свештеник говори отпуст *Воскресый ѿз мертвыхъ Христосъ:*

У Недељу Антипасхе на вечерњу.

Благословенъ Богъ нашъ: Христосъ воскресъ: 3, и пс. 103. *Господи воззвахъ: на гл. 1. стихире на 6. празника 3, гл. 1. и светога из Минеја 3, Глава светога, ако нема, Глава, ѿ нынѣ: празника гл. 1. Дверемъ заключеннымъ: Входохъ. Свѣте тихій: и прокимен велики: Кто Богъ всій: Јектенија. На стиховъе стихире васкрсене осмогласника гл. 1. Вечернійа наша: Глава, ѿ нынѣ: гл. 1. По днѣхъ ѡсмыхъ: Тропар празника. Ако свети има тропар, онда*

најпре тропар светога, **Глава, њ њнѣ**: празника: **Запечатанъ гробъ**: и отпуст: **Воскресый ѡдъ мертвыхъ**, и до Оданија Пасхе. Овако бива вечерње у све недеље св. Педесетнице. — Повечерије се поје одсад мало. Канон Богородице из Октоиха и трипјеснеци Триода дана. Где се поје трипјеснец, изостаје песма канона Богородице. По **Достојно**: кондак празника уз целу Педесетницу.

У понедељник друге седмице Антипасхе на јутрењу: свештеник отпочиње са **Глава сватѣй**: Затим **Христосъ воскрес**: 3, тихим гласом (ово се говори одсад на свима часовима, вечерњима и повечеријима до Оданија Пасхе): По **Христосъ воскрес**: **Глава во вышнихъ Богъ**: И шестопсалмије. На **Богъ господь**: тропар празника: **Запечатанъ гробъ**: 3. (Овај се тропар поје целе ове седмице). Катизме две, а 3. редовна на вечерњу; сједални. **Воскресеніе Христово**: 1, и пс. 50. Ово све до Спасовдане. **Господи помози**: не поје се, но се говори као што је у Ирмологији назначено. Почиње се с ирмосима, који се понављају појући и тропаре на 6, и светога из Минеја на 4. По 3. песни кондак и сједалан светога. **Глава, њ њнѣ**: празника. По 6. песни кондак и икос празника. На 9. песни поје се **Чистиѣишю**: Свјетилан празника. **Глава, светога, ако има, њ њнѣ**: празника други свјетилан. На хвалите стихира васкрсна гл. 1. **Помози твою**: Двапут, једна умилителна и једна мученичка. **Глава, њ њнѣ**: празника гл. 1. **Ѡма глаголемый**: Славословије мало; јектенија **Исполнимъ оутриную**: На стиховње стихире празника, **Глава, светога, ако има, њ њнѣ**: празника. Тропар празника, јектенија: **Ѡи благословихъ**: оутврди Боже: и час 1. и отпуст **Воскресый ѡдъ мертвыхъ**: (Овако бива одсад на јутрењу до Оданија Пасхе).

На литургији блажени Триода, — од канона празника (недеље) песма редовна са ирмосом на 6, и то: у понедељак, 1. у уторак, 4. у среду 5. четвртак 7. у петак 8. у суботу 9. — до краја Педесетнице. После **Входа**: тропар празника: **Запечатанъ гробъ**: и храма Богородице, и храма светога и светог редовног; кондак храма светога, **Глава, светога њ њнѣ** празника: **Любопытною десницею**: Кондаци храма Христова и Богородице не поју се уз целу Педесетницу. Прокимен гл. 3. **Блгий Господь нашъ**: Апостол **Дѣланій** зач. 9., еванђеље по Јовану зач. 6. Причасно: **Похвали Иерусалиме Господа**: (и целе ове седмице). **Глава тѣѣ Христе** **Боже**: **Христосъ воскрес**: 3, **Глава, њ њнѣ**: благослови! Отпуст: **Воскресый ѡдъ мертвыхъ**: И све овако бива до Оданија Пасхе.

Како се поје Триод с Минејом од недеље Томине до недеље Свих Светих сваки дан, осим суботе и недеље.

На Господи **воззвахъ**: стихире Триода 3, и светога из Минеја 3, **Глава, светога, ако нема, Глава, њ њнѣ**: празника. На стиховње

Триода дана, (Ако има два света, на *Гвозваухъ*: стихире светих на 6; *Глава*, светога, ако нема *Глава*, *и њинѣ*: празн., а Триода стихире поју се на стиховње с припевима празн. *Глава*, светих, ако нема, *Глава*, *и њинѣ*: празн., јер се тада не поје стиховње из Триода. Ако свети има полијелеј: на *Господи возваухъ*: стихире празника 3, и светога 5, *Глава*, светога, *и њинѣ*: празника. *Входъ*: Паримеји светога 3. На стиховње: стихире и *Глава*, светога, *и њинѣ*: празн.). Тропарѣ Томине седмице: светог *Глава*, *и њинѣ*: празн. — Седмице Мирносица: тропар: *Благошвразный Іосифъ*: *Глава*, светога, *и њинѣ*: *Мурносицамъ жинамъ*: — Седмице 4., 5. или 6. тропар васкрсан, *Глава*, светога, *и њинѣ*: богородичан први по гласу тропара. — У течају Преполовљења до Оданија му: тропар светога, *Глава*, *и њинѣ*: Преполовљења.

На јутрењу на *Богъ господъ*: Томине седмице: тропар празника 2, *Глава*, светога (ако има) *и њинѣ*: празн. — Треће седмице тропар: *Благошвразный Іосифъ*: 1; *Егда снизшлѣ вси*: 1; *Глава*, светога, *и њинѣ*: *Мурносицамъ жинамъ*: — Четврте, пете или шесте седмице: тропар васкрсан 2, *Глава*, светога, *и њинѣ*: богородичан, по гласу тропара. За време Преполовљења тропар Преполовљења 2, *Глава*, светога, *и њинѣ*: Преполовљења; а у попразнству Спасовадне: тропар празника: *Вознслѣ вси*: 3. — Катизме обичне и сједални Триода. *Воскрсний Христово*: и пс. 50. канон празн. и светога. По 3. песми кондак и икос светога и сједалан његов. *Глава*, *и њинѣ*: празн. По 6. песми кондак и икос празн. — Ако се поје свети на 6, канон празн. са ирмосом на 6, и светога на 6; по 3 песми кондак празн. икос и сједалан светога 2, *Глава*, *и њинѣ*: празн. Триода. По 6. песми кондак и икос светога. Ако у Минеју има два света, канон празн. из Триода са ирмосом на 6, и светих 2 канона на 8. *Чистнѣишю*: Свјетилан светога, 2. *Глава* *и њинѣ*: празн. Ако свети има стихире на хвалите, поју се стихире Триода 3, и светога 3, *Глава* светога, *и њинѣ*: празн. На стиховње Триода, *Глава*, светога *и њинѣ*: празн. — Ако свети има полијелеј: на хвалите стихире Триода 3, са стиховње, и светога 3. *Глава* светога, *и њинѣ*: празн. Славословије велико. Тропар васкрсан, *Глава*, светога, *и њинѣ*: богородичан или празника; јектенија и отпуст: *Воскрсний изъ мртвухъ*: (до Спасовадне).

На литургији блажени песма од канона празника на 6, ако има свети песму: блажени од канона празн. редовна песма на 4, и светога песма трећа на 4. После *Входа*: тропар васкрсан или празника и храма светога или свете, и светог редовног, или два или један, затим кондак храма светога или свете, *Глава*, светог редовног, *и њинѣ*: празника Педесетнице. — У седмици трећој: тропар *Благошвразный Іосифъ*: *Егда снизшлѣ вси*: *Мурносицамъ жинамъ*, и храма светога и светог редовног;

кондак храма светога, **Глава**, светога, **и њинѣ**: **Радоватиса мурно-**
носицама: Прокимен и Причасно празн. Апостол и еванђеље
најпре дана, затим светога, ма и у суботу.

Служба у суботу 2., 3., 4., 5. и 6. седмице.

У петак на вечерњу на Господи **возвах** стихире Триода
т. ј. празника 3, што се поју на вечерњу уочи недеље, и
светога из Минеја 3. **Глава**, Триода, **и њинѣ**: богородичан први
владајућег гласа. Ако свети има Славу, онда долази **Глава**,
светога, **и њинѣ**: богородичан. — Ако падне у суботу свети,
који има полијелеј: на Господи **возвах**: стихире празника 4, и
светога 4, **Глава**, светога, **и њинѣ**: богородичан владајућег гласа.
— На стиховње стихире васкрсне гласа с припевима. **Глава**,
и њинѣ: празника. Ова стиховња гласа васкрсна поје се сваког
петка до Оданија Пасхе. Ако свети има полијелеј, светога сти-
ховња се не поје, него само самогласан његов на **Глава**, **и њинѣ**:
празника. По **трисвѣтомъ**: тропар васкрсан, **Глава**, светога **и њинѣ**:
богородичан први владајућег гласа. У попразнству Преполов-
љења тропар светога, **Глава**, **и њинѣ**: празника **Преполовившѣса**:

На јутрењу у суботу на **Богъ** господь: тропар васкрсан
2, **Глава**, светога, **и њинѣ**: богородичан први, по гласу тро-
пара светога, владајућег пак гласа поје се на **Глава**, првог
сједална. Ако свети нема тропара, **Глава**, **и њинѣ**: владајућег
гласа. — У попразнству Преполовљења: тропар празника 2,
Глава, светога, **и њинѣ**: празника. Овако и у суботу Томине
седмице. Ако пак у ове дане нема свети тропара, онда се поје
тропар празника 3. После прве катизме сједалан васкрсан, **Глава**,
и њинѣ: богородичан први гласа. По другој катизми сједалан
празника, **Глава**, **и њинѣ**: исти. (По полијелеју, ако га свети има, сједал-
ни сви светог, **Глава**, по полијел. сједалан светог, **и њинѣ**: празника).
Воскрсѣніи Хр Канон Триода празника, храма светог и светог у Минеју.
Храма Христова и Богородице канон не поје се у суботе св. Педесетнице,
осим суботе уочи Духова. На 9. песни **Чистѣишѣю**:
Свјетилан светога 2. **Глава**, **и њинѣ**: празника. На хвалите:
стихире васкрсне гласа 3, светога 3. **Глава**, светога, **и њинѣ**: праз-
ника. — Ако је полијелеј: Славословије велико, ако није:
На стиховње, стихире Триода с припевима празничним. **Глава**,
светога, ако има, ако нема: **Глава**, **и њинѣ**: празн.

На литургији блажени од канона празничног песма 9.
на 6. и светога песма 6. на 4. После **Бѣгда** поју се тропари и
кондаци, као што је речено напред стр. 203. Апостол, еван-
ђеље и причасно дана и светога. За **Достоинѣ** поје се ирмос
Агггль **вопіаше**: и **Свѣтиса**, **свѣтиса**: (у суботу после Спасовадне
Ирмос: **Та** **паче** **оума**;) Отпуст **Воскрсѣніи** **изъ** **мертвѣхъ**: до Спа-
совадне), а после Спасовадне: **Иже** **во** **славѣ** **вознесѣйсѣ**.

5. Недеља трећа — Мироносица.

На малом вечерњу стихире васкрсне 3, гл. 2, и источна 1. **Глава**, Почто мурд: њ нынѣ: гл. 2. **Ѹ** привліа: На стиховње стихира васкрсна и Богородице; **Глава**. њ нынѣ: гл. 2. тропар **Благошеварный Іосифъ**: и отпуст.

На великом вечерњу **Христосъ воскресъ**: и пс. 103. катизма прва.

На Господи возвахъ: стихире васкрсне 3, и источне 4, и Мироносица, самогласне 3, гл. 2. **Глава**, гл. 6. **Мироносицы жены**: њ нынѣ: богород. **Прїиде сѣнь законнаа**. Прокимен дана. На литији стихире самогласне гл. 1. **Мироносицы жены**: **Глава**, гл. 6. **Проси Іосифъ**: њ нынѣ: **Творицъ и избавитель мой**: На стиховње стихира васкрсна, и стихире Пасхе с припевима. **Глава**, гл. 5. **Тѣи ѡдѣющагоса**: њ нынѣ: **Воскрсенїа день**: и **Христосъ воскресъ**: 1. **На благословїи хлѣбшвъ**: тропар **Богородице дѣво**: 3. (Ако нема бденија: на Господи возвахъ стихире васкрсне 4, и Мироносица с литије на 6. **Входъ**: Прокимен. На стиховње стихире Пасхе. **Глава**, њ нынѣ: гл. 5. **Тѣи ѡдѣющагоса**: тропар: **Ѹгда снизшелъ еси**: **Глава**, **Благошеварный**: и нынѣ: **Мироносицамъ**:).

На јутрењу на **Богъ господь**: тропар гл. 2. **Ѹгда снизшелъ еси**: 2, **Глава**, **Благошеварный Іосифъ**: њ нынѣ: **Мироносицамъ жинамъ**: катизме. Сједални Триода, **Аггелскїи сокоръ**: Где је храм св. Мироносица: **Полијелеј и Величаније**: **Кличаемъ васъ, сватѣа мироносицы**, њ чтемъ сватѣю памать вашѣ, вы ко молитѣ за насъ **Христа Бога нашго**: ипакој гласа. Степени и прокимен гласа. **Еванђелье по Марку зач. 71**. **Воскресъ Исусъ завтра**: **Воскрсенїи Христоко**: 3, и све остало као обично. Канон Пасхе са ирмосом и богород. на 6, и Мироносица на 8, гл. 2. Катавасија **Воскрсенїа день**: По 3. песни кондак Пасхе **Ици њ во гробъ**: икос и сједалан Триода гл. 2. По 6. песни кондак гл. 2. **Радоватиса мироносицамъ**: и икос. На 9. песни не поје се **Чистнѣишю**: но припеви Пасхе до Оданија Пасхе у све недеље. **Склатъ господь Богъ нашъ**: **Свјетилаи Пасхе**, **Глава**, **Мироносица**, њ нынѣ: исто. На хвалите стихире на 8. васкрсне 4, и источне 4. **Глава**, стихира еванђелска гл. 2. **Ѹмъ муръ**: њ нынѣ: **Привлагословенна еси**: **Славословије велико**, тропар васкрсан и отпуст.

На литургији блажени гласа и од канона дана песма 6. После **Входа**: тропари: **Ѹгда снизшелъ еси**: **Благошеварный Іосифъ**: **Глава**, кондак Триода, њ нынѣ: **Пасхе Ици њ во гробъ**: Прокимен гл. 6. **Ѹпаси господи люди твоа**: Апостол **Дѣанїи** зач. 16. **Оумножившымса оученикомъ**: еванђелье по Марку зач. 69. **Прїиде Іосифъ**: **Причасно Пасхе и Хвалите господа**.

Знај! у недељу Мироносица увече (и других недеља) не бива на вечерњи вход, сем ако је у понедељак велики свети.

6. Недеља 4. после Пасхе — недеља Раслабљенога.

На малом вечерњу на Господи воззвахъ: стихире васкрсне 4, Слава, гл. 5. ѿ нынѣ: богород. На стиховње стихира васкрсна, и Богородице, Слава, ѿ нынѣ: гл. 8. Тропар васкрсан гл. 3. Слава, ѿ нынѣ: Та ходоатайствовавшю:

На великом вечерњу по Христосъ воскреси и по 103. псалму катизма прва. На Господи воззвахъ стихире на 10, васкрсне гласа 3, источне 4, и о Раслабљеном 3; Слава, гл. 5. Бзуде Исусъ: ѿ нынѣ: богород. Какш не дивимса: На литији стихира храма, Слава, гл. 5. При ѡвчей кпѣли: ѿ нынѣ: богород. Храмъ ѿ дврь ѡси: На стиховње стихира васкрсна, и стихире Пасхе с припевима. Слава, гл. 8. Бз притворѣ соломшновѣ: ѿ нынѣ: Воскресниѣ днѣ: и остало као у прошлу недељу.

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан 2, Слава, ѿ нынѣ: богородичан васкрсни; катизме. Сједални васкрсни, Анггилскій говоръ: ипакој. Степени и прокимен гласа, еванђеље по Луци зач. 112. Ко ѡдинъ ѿ свѣштъ: и све друго као у прошле недеље. Канон Пасхе са ирмосом и богород. на 8, и о Раслабљеном на 6. Катавасија Пасхе. По 3. песми кондак и икос Пасхе, сједалан дана гл. 3. Слава, ѿ нынѣ: богород. По 6. песми кондак гл. 3. Дшш мою: и икос. На 9. песми не поје се Чистнѣишю: Сватъ Господь: 3. на гл. 3. Свјетилан Пасхе, Слава, Раслабљеном, ѿ нынѣ: исто. На хвалите стихире васкрсне 4, и источне 4. Слава, гл. 8. Господи раслаблениго: ѿ нынѣ: Привлагословина ѡси: Славословије велико, тропар васкрсан, и отпуст.

На литургији блажени гласа и од канона песма 6. После Бхода: Тропар васкрсан, Слава, кондак Триода, ѿ нынѣ: кондак Пасхе Яще ѿ гробъ: Прокимен, гл. 1. Буди господи милость твоѣ: Апостол Дѣланій зач. 23. Бысть Петръ постѣлюющъ: еванђеље по Јовану зач. 14. Бзуде Исусъ во Иерусалимъ: ирмос Пасхе. Причасно Пасхе и Хвалите господа.

7. Преполовљење Педесетнице.

У вторник 4. седмице после Пасхе на вечерњу после Христосъ воскреси: 103. пс. и јектенија, катизма редовна; на Господи воззвахъ: стихире на 6, гл. 4. Наста преполовленіе: Слава, ѿ нынѣ: гл. 6. Празникъ преполовляющса: Бходъ: Прокимен дана, и паримеја 3. На стиховње гл. 1. Пятдесатницы наста: с припевима. Слава, ѿ нынѣ: гл. 8. Преполовившса: По Нынѣ ѿбщавши: тропар гл. 8. Преполовившса праздникъ: И отпуст. На повечерију поју се стихире и канон редовног светог. Тако и на Оданије Преполовљења.

У среду на јутрењу на Богъ господь: тропар празника 3; катизме; сједални празника. Воскресниѣ Христово: пс. 50. канона два

празника, први 4. на 8, а други 8. гласа на 6. Катавасија ирмос другог канона: *Морѣ ѿгвстиахъ*; По 3. песни сједални празника гл. 8. *Слава, ѿ нынѣ*: *Премѣдрости водѣ*: По 6. песни кондак гл. 4. *Праздникѣ законномѣ*: и икос. На 9. песни не поје се: *Чистнѣйшю*: Но ирмос свака страна, и ирмос: *Чѹжде материмѣ*: Свјетилан празника 3. На хвалите стихире гл. 4. *Премѣдрость ѿ сила*: *Слава, ѿ нынѣ*: гл. исти *Просвѣтившесѧ братіе*: Славословије велико, тропар празника, јектенија и отпуст.

На литургији блажени од канона 4. гл. песма 3. и 8. гл. песма 6. После *Входа* тропар празника: *Слава, ѿ нынѣ*: кондак. *Прокимен* гл. 3. *Белій господь нашъ*: *Апостол* зач. 34. *Дѣланій*: *Павелъ ѿ Карнака*: еванђеље по Јовану зач. 26. *Еѡ преполовленіе патдѣсѧтницы*: *Ирмос Чѹжде материмѣ*: Ово се поје и на Оданије *Преполовљења*, а у остале дане *Свѣтисѧ, свѣтисѧ*: *Причасно*: *Идыи мою плоть, ѿ шѣи мою кровь, во мнѣ привываетъ ѿ азъ къ немѣ, рече господь*.

Празник овај одаје се у среду 5. седмице после Пасхе.

8. Недеља 5. после Пасхе — о Самарјанци.

На малом вечерњу стихире васкрсне 4. *Слава*, гл. 6. ѿ *нынѣ*: богород. На стиховње стихира васкрсна и Богородице, *Слава*, гл. 8. ѿ *нынѣ*: гл. исти. Тропар *Свѣтлаю воскресеніа*: *Слава ѿ нынѣ*: *Преполовившесѧ*:

На великом вечерњу на Господи *воззвахъ*: Стихире васкрсне 3, источна 1, *Преполовљења* 3, и Самарјанке 3. гл. 1. *На источникъ пришелъ*: *Слава*, гл. 6. *При стѣдѣнцѣ*: ѿ *нынѣ*: богород. *Иже тебе ради*: На литији стихира храма *Слава, ѿ нынѣ*: гл. 3. *Да радѣтсѧ днѣсь*: На стиховње стихира васкрсна и стихире Пасхе с припевима. *Слава*, гл. 8. *Егда явилсѧ ѡси*: ѿ *нынѣ*: *Воскресеніа днѣнь*: и остало као у прошле недеље.

На јутрењу на *Богъ господь*: тропар васкрсан 2, *Слава, ѿ нынѣ*: празника *Преполовившесѧ праздникѣ*: Катизме; сједални васкрсни, *Яггелскій соворъ*: Ипакој, Степени и *Прокимен* гласа. Еванђеље по Јовану зач. 63. *Во ѡдинѣ ѿ свѣшотъ*: *Воскресеніе Христова*: 3, и све остало као у прошле недеље. Канони Пасхе са ирмосом и богород. на 6, *Преполовљења* на 4, и Самарјанке на 4. Катавасија Пасхе. По 3. песни кондак *Преполовљења* и икос, и сједалан гл. 4. *Да радѣтсѧ нево*: *Слава, ѿ нынѣ*: гл. исти. По 6. песни кондак гл. 8. *Вѣрою приходши*: и икос. На 9. песни не поје се *Чистнѣйшю*: *Свѣтѣ господь Богъ нашъ* гл. 4. Свјетилан Пасхе, *Слава, Самарјанке, ѿ нынѣ*: *Преполовљења*. На хвалите стихире васкрсне 4, источна 1. Самарјанке 3, гл. 2. *Да радѣтсѧ днѣсь*: *Слава*, гл. 6. *Источникъ живоначаліа*: ѿ *нынѣ*: *Привлагословинна ѡси*: Славословије велико, тропар васкрсан, јектеније и отпуст.

На литургији блажени гласа, и Самарјанке песма 3. и празника песма 6. После вѣхода тропар васкрсан и Преполовљења, **Глава**, кондак Самарјанке, ѿ **нынѣ**: Преполовљења. Прокимен гл. 3. **Пойте Богъ нашѣмъ**: Апостол **Дѣланій**: зач. 28. **Разсѣлвшисѣ Апостоли**: еванђеље по Јовану зач. 12. **Прїидѣ Исѣсъ**: Ирмос **Свѣтисѣ, свѣтисѣ**: Причасно Пасхе, и **Хвалите** господа:

9. Недеља 6. после Пасхе — о Слепом.

На малом вечерњу стихире васкрсне гл. 5. **Глава**, гл. исти, ѿ **нынѣ**: богород. На стиховње стихира васкрсна и Богородице **Глава**, гл. 8. ѿ **нынѣ**: гл. 5. и остало.

На великом вечерњу по **Хрїстѣсъ** воскресѣ: и 103. пс. катизма прва. На **Господи** возвахъ: стихире васкрсне 3, источне 4, Слепога 3, гл. 2. **Слѣпый** родившисѣ: **Глава**, гл. 5. **Господи** мимохода **пѣтемъ**: ѿ **нынѣ**: богород. **Въ** чернѣмъ **мори**: **Входъ**: Прокимен дана. На литији стихира храма. **Глава**, гл. 4. **Все** житїе **слѣпый**: ѿ **нынѣ**: **Призри** на **моленїа**: На стиховње стихира васкрсна гл. 5. и стихире Пасхе с припевима. **Глава**, гл. 8. **Правды** **солнце**: ѿ **нынѣ**: **Воскресенїа** **день**: и остало као у прошле недеље.

На јутрењу на **Богъ** **господь**: тропар васкрсан **Собвзначало** **слово**: 2, **Глава**, ѿ **нынѣ**: богородичан. Све остало као у прошле недеље. Еванђеље по Јовану зач. 64. **Марїа** **стоаше** **оу** **грова**: **Воскресенїе** **Хрїсто** **во**: 3, и све друго као у прошле недеље. Канон Пасхе са ирмосом и богород. на 8, и Слепога на 6, гл. 5. **Ката** **васија**: **Спасителю** **Богъ**: По 3. песми кондак и икос Пасхе и сједалан Слепога. По 6. песми кондак гл. 4. **Дшшвиыма** **бчима**: И икос. На 9. песми не поје се **Чстнїкїшю**: но припеви Пасхе, и 9. песма канона Слепога с припевом: **Глава** **твѣ** **Боже** **нашъ**, **слава** **твѣ**. Напослетку **Ката** **васија**: **Тѣ** **паче** **оума**: **Свѣтъ** **господь**: 3, на гл. 5. Свјетилан Пасхе. **Глава**, Слепога, ѿ **нынѣ**: други. На хвалите стихире гл. 5. васкрсне 4, источне 3, и Слепога 1. гл. 8. **Глава**, гл. 8. **Кто** **возглаголетъ**: ѿ **нынѣ**: **Прївлагословїна** **ѣси**: **Сла** **вослови** **је** **велико**, тропар васкрсан, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа на 4, и од канона Слепог песма 6. По вѣходѣ, тропар васкрсан, **Глава**, кондак Слепога, ѿ **нынѣ**: Пасхе. Прокимен гл. 8. **Помолитисѣ** **и** **воздадите**: Апостол **Дѣланїй** зач. 38., еванђеље по Јовану зач. 34. Ирмос Пасхе. Причасно: **Тѣло** **Хрїсто** **во**: и **Хвалите**:

10. Спасовдан. (Вознесенїе Хрїсто

У среду у 4. сата после подне звони на вечерње. (Свештеник кад дође у олтар савија са трапезе плаштаницу, оставља је у хранилицу,¹ и онда почиње вечерње.) Од данас до Ода-

¹ Ако је тог дана била служба, онда се плаштаница савија после литургије.

нија празника почиње свако богослужење — осим св. литургије — са трисвѣтѣмъ, стих пак Царю невѣстный не говори се до Духова.

На малом вечерњу стихире празн. гл. 6. **Глава, ѿ нынѣ:** гл. исти. Прокимен дана. На стиховнѣ стихире гл. 1. с припевима. **Глава, ѿ нынѣ:** гл. 2. Тропар гл. 4. **Вознесѣ ѿси:**

На великом вечерњу после 103. пс. и велике јектеније катизма се не говори. На Господи возвахъ: стихире на 10, гл. 6. самогл. **Господь вознесѣ:** **Глава, ѿ нынѣ:** гл. исти **Нѣдрѣ ѡтчискихъ:** **Бходъ:** **Свѣтѣ тихій:** Прокимен дана, и паримеја 3. На литији стихире самогл. гл. 1. **Возшеде на невиса:** **Глава, ѿ нынѣ:** гл. 4. Господи, таинство ѣже: На стиховнѣ стихире самогл. гл. 2. **Родилѣ ѿси:** с припевима. **Глава, ѿ нынѣ:** гл. 6. **Бзудѣ Богъ:** На благословини **хлѣбѣмъ:** Тропар празника гл. 4. **Вознесѣ ѿси:** 3, и отпуст.

На јутрењу после **Благословихъ Богъ нашъ:** **Придите поклонимѣ:** 3, и обична два пс. 19. и 20. и шестопсалмије; на **Богъ господь:** тропар празника 3. Катизме; сједални сви празника **Полијелеј,** и **Величаније:** **Келичѣмъ тѣ живодавче Хрїсте,** ѿ почитѣмъ ѣже на невиса, съ пречистою твоєю плотію, божественно вознесѣнїи. **Псалам избрани:** **Кси ѿзыцы:** Сједалан гл. 5. **Гошедый съ невисе:** Степени, 1. антифон 4. гл. Прокимен гл. 4. **Бзудѣ Богъ въ воскликновѣнїи:** Еванђелье по Марку Зач. 71. **Воскресѣ Исѣсъ заутра:** **Воскресѣнїи Хрїстоко:** 1. Пс. 50. **Глава, Молитвами двостолѣмъ:** ѿ нынѣ: **Молитвами вогородицы:** Стихира гл. 6. **Днѣсь на невисѣхъ:** Канони празника два, гл. 5. ирмос по 2, тропари на 6, и гл. 4. са ирмосом на 6, Катавасија: **Божественнымъ покровихъ:** По 3. песни сједалан гл. 8. **Всѣдѣ на облаки:** Ю 6. песни кондак гл. 6. **Ѣже ѡ насъ:** и икос. На 9. песни поју се припеви празника. Катавасија: **Радѣйсѣ царице:** **Свѣтилан Оученикомъ зрѣшымъ:** 3. На хвалите стихире на 4, гл. 1. **Аггелски ѿже въ мїрѣ:** **Глава, ѿ нынѣ:** гл. 2. **Родилѣ ѿси:** Славословије велико. Тропар празника, јектенија и отпуст празника.

На литургији антифони, пс. 46. гл. 2. **Кси ѿзыцы восплачѣте рѣками,** воскликните **Богъ гласомъ радѣванїа.** — **Иакъ господь вышній страшенъ царь велїи по всей земли.** — **Покори люди намъ, ѿ ѿзыки подѣ неги наша.** — **Бзудѣ Богъ во воскликновѣнїи,** господь во гласѣ трѣвенѣ. — **Глава, ѿ нынѣ:** На сваки стих поје се **Молитвами вогородицы:** Антифон 2. пс. 47. **Велїи господь ѿ хваленъ зѣла,** во градѣ Бога нашегѣ въ горѣ свѣтѣй ѣгѣ. — **Горы сіѣмскїа, рѣбра скѣвирова градъ царѣ великагѣ.** — **Богъ въ тѣжестехъ ѣгѣ знаемъ ѣсть,** ѣгда засѣплетѣ ѿ. — **Иакъ се царїи земстїи соврашѣсноидошѣсноидкѣ.** **Глава, ѿ нынѣ:** **Єдинородный сыне:** На сваки од горнїих стихова поје се: **Спаси ны сыне Божїи, вознесѣйсѣ во славу:** Антифон 3. пс. 48. **Оуслышите сїа вси ѿзыцы,** вѣдшїи вси живѣщїи по вселїнїи. **Земнороднїи же ѿ сынове челоѣчестїи,** вѣспѣвѣте богѣмъ ѿ оубогѣ. — **Оуста**

мом возглаголють премудрость и повчєніє сердца моего развѣмъ. — Приклоню въ притчѣ оубо мое, ѿверзѣ во ѿлтири гонаніє мое. На сваки стих поје се тропар гл. 4. Вознесѣса ѣси: Бходное: Бзиде Богъ во коскликновеніи, господь во гласѣ трѣвенѣ. Тропар Вознесѣса ѣси: Глава, и нынѣ: Кондак гл. 6. Еже ѿ насъ: Трисвѣтое. Прокимен гл. 7. Вознесѣса на небеса Боже и по всей земли слава твоа. Апостол Дѣланій зач. 1. Перкое оубо слово: Еванђеље по Луци зач 114. Воскрисъ Исусъ ѿ мертвыхъ: Ирмос Та паче оума: до Оданија. Причасно Бзиде Богъ въ коскликновеніи: Место Бидѣхомъ свѣтъ: тропар Вознесѣса ѣси: све до Оданија праздника; (у суботу пак уочи св. Педесетнице тропар Глубиною мудрости:).

Тога дана на вечерњу прокимен велики гл. 7. Богъ нашъ на небеси и на земли: а на повечерију малом поје се служба редовног светог из Минеја.

11. Недеља 7. после Пасхе, — Св. Отаца.

На малом вечерњу стихире васкрсне 4, гл. 6. Глава, гл. исти, и нынѣ: богород. На стиховіе стихира васкрсна и Богородице, Глава, гл. 4. и нынѣ: празн. гл. исти. Тропар васкрсан, Глава и нынѣ: празн.

На великом вечерњу, катизма прва сва. На Господи воззвахъ: стихире на 10, васкрсне 3, гл. 6. Спасовске 3, и Отаца 4, гл. 6. подобан. Глава, гл. 6. Таинственныа днись: и нынѣ: Кто тке: Бходъ. Прокимен дана, и паримеја 3 Отаца. На литији стихира праздника гл. 1. Возшдъ на небеса: Глава, Отаца гл. 3. Апостолскихъ преданій: и нынѣ: празн. гл. 6. Господи смотреніа: На стиховіе стихире васкрсне. Глава. Отаца гл. 4. Молвию наматъ: и нынѣ: празн. гл. исти: Господи таинство: На благословеніи хлѣковъ тропар Отаца гл. 8. Препрославленъ ѣси: 2, и праздника Вознесѣса ѣси: 1. (Ако нема бденија, тропар васкрсан, Глава, Отаца, и нынѣ: праздника).

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан, 2, Глава, Отаца, и нынѣ: праздника. Катизме. Сједални васкрсни с богородичницама. Ангелскій соборъ: инакој. Степени и прокимен гласа. Еванђеље васкрсно 10. по Јовану зач 66. Воскресеніє Хрїстово: и остало. Канон васкрсан гласа са ирмосом на 4, праздника на 4. и Отаца на 6. Катавасија: Божественнымъ покровенъ. По 3. песни кондак и икос праздника, сједалан Отаца гл. 4. Свѣтила пресвѣтлаа: Глава, други Нікійскій свѣтлыи: и нынѣ: празн. По 6. песни кондак Отаца гл. 8. Апостолъ проповѣданіє: и икос. На 9. песни поје се Чистнѣишю: Свјетилан васкрсан, Глава, Отаца, и нынѣ: празн. На хвалите стихире васкрсне 4, и Отаца 3, на гл. 6. подоб. Все собравше: Глава, гл. 8. Свѣтыхъ ѡтецъ: и нынѣ: Пріблагословенна ѣси: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст Воскрисый ѿвъ мертвыхъ:

На литургији блажени гласа, и празника песма 4, и Отаца песма 6. После Входа тропар васкрсан, спасовски и Отаца, Слава, кондак Отаца. њ нынѣ: спасовски. Прокимен гл. 4. Благо-словенъ ѿси господи Боже ѿтецъ нашихъ: Апостол Дѣланій зач. 44. Свди Павла: Еванђеље по Јовану зач. 56. Возведе Исуса: Ирмос Та паче оума: Место: Кидѣхомъ: тропар: Вознеса ѿси: Причасно Хвалите господа: и други Радуйтеся праведни:

Пази! У петак на вечерњу и у суботу уочи Духова служи се служба мртвима, као у суботу Месопусну.

12. Недеља 8. свете Педесетнице.

Духови. — Тројице. (Гошествиѣ св. Духа).

На малом вечерњу на Господи возвахъ: стихире празн. на 4, гл. 1. Слава, њ нынѣ: гл. 8. На стиховъ е стихире самогл. гл. 2. с припевима. Слава, њ нынѣ: гл. исти. Трисвато: и тропар празника.

На великом вечерњу, катизма прва; на Господи возвахъ: стихире на 10, гл. 1. Пятдесатницъ празннимъ: и стихире гл. 2. Кидѣхомъ свѣтъ: Слава, њ нынѣ: гл. 8. Приидите людие: Входъ: Прокимен дана, и паримеја 3. На литији стихире самогл. гл. 2. Ко пророцѣхъ: Слава, њ нынѣ: гл. 8. Егда духа твоего: На стиховъ е стихире самогл. гл. 6. Неразмѣюци ѡзыцы: Слава, њ нынѣ: гл. 8. Ѻзыцы ѡногда: На благословеніи хлѣбшвхъ: тропар празника гл. 8. Благословенъ ѿси: 3. (Ако не би било бденија, по трисватома тропар празн. 1.

На јутрењу на Богъ господь тропар празника 3. Катизме; сједални празника гл. 4. Полијелеј и Величаније Величаниа та живодавчи Хрїсте, и чтемъ всекатаго Духа твоего, ѿгоже ѿ ѿтца послаа ѿси, кожественнымъ оученикомъ твоимъ; ис. избрани: Небеса повѣдаютъ: Сједалан гл. 8. По востаніи Хрїсте: Степени, 1, антифон 4, гл. Прокимен гл. 4. Духъ твой благій, наставитъ ма на землю правъ. Еванђеље по Јовану зач. 65. Свщъ поздѣ: — крај И ѡмже держите держатса. Воскресеніе Хрїстово: не говори се, но одмах ис. 50. Слава. Молитвами апостолшвхъ: њ нынѣ: Молитвами богородицы: Помилуй ма Боже: и стихира гл. 6. Царю небесный: Канона празника два, гл. 7. и гл. 4. ирмоси оба канона по двапут, тропари на 12, напоследку прва страна први ирмос и друга страна други ирмос. Припев канону: Пресвѣтаа троице, Боже нашъ, слава твѣѣ. По 3. песни сједалан празника. По 6. песни кондак гл. 8. Егда снизшедъ: и икос. На 9. песни не поје се Чистнѣишю: но ирмоси 9. песме с припевима. Слава твѣѣ Боже нашъ, слава твѣѣ. Катавасија Радуйса царице: Свјетилан Всесвѣтый дшв: Слава, њ нынѣ: Свѣтъ ѿтецъ: На хвалите стихире на 6, гл. 4. самогласан Преславнаа днесь: Слава, њ нынѣ: гл. 6. Царю небесный: Славословије велико, тропар празника, јекте-

нија и отпуст празника. Овај отпуст говори се на вечерњу, јутрењу и на литургији све до Оданија, изузимајући данашње вечерње.

На литургији антифони пс. 18. гл. 2. Песма похваљује главо војно, творније же рѣкѣ ѣгѡ возвѣщаетъ твердь — Днѣ днѣ ѡрыгаетъ глагола, ѣ ноць ноци возвѣщаетъ разѡмъ. — Ко всю земаю ѣзде вѣщаніе ѣхъ: — Слава, ѣ нынѣ: На сваки стих поје се: Молитвами богородицы: — Антифон 2. пс. 19. Оуслышитъ тѡ господь въ днѣ печали, зашититъ тѡ ѣма Гога Іакѡвѡ: — Послетъ ти помоць ѡ свѣтагѡ, ѣ ѡ Сіѡна застѣнитъ тѡ, — На сваки стих поје се Спаси ны оутѣшителю благій, поющима: — Антифон 3. пс. 20. Господи силою твою возреселитса царь, ѣ ѡ спасеніи твоємъ возрадѣтса зѣлаѡ. — Желаніе сердца ѣгѡ далъ ѣси ѣмѡ ѣ хотѣніѡ оустнѣ ѣгѡ и кси лишилъ ѣгѡ. — Іѡкѡ предварила ѣси на глакѣ ѣгѡ вѣнецъ ѡ камене честна. На сваки стих поје се тропар празника. Входноє: Вознесена господи силою твою, воспоемъ ѣ поемъ славу твоѡ. Тропар празника, Слава, ѣ нынѣ: кондак празника, место трискатое: Слѡцы: Прокимен гл. 8. Ко всю земаю ѣзде вѣщаніе ѣхъ, ѣ въ концѣ вселенныѡ глаголы ихъ. Апостол Дѣланій, зач. 3. Егда скончашасѡ: Еванѣлье по Јовану зач. 27. Въ послѣдній днѣ: Ирмос Радѡйса царице: и до Оданија. Причасно Дѡхъ твоѣ благій, настакитъ ма на земаю правѣ; отпуст празника, без многолетства.

Кад се отпуст литургије сврши, свештеник отпочине одмах вечерње са Благословенъ Богъ нашъ; Царю небесный; Пс. 103. и велика јектенија, после које ѣакон, или ако ѣега нема, свештеник у Фелону кади олтар и сав храм. На Господи воззвахъ: стихире празника на 6, гл. 4. самогл. Приславнаѡ днѣс: Слава, ѣ нынѣ: гл. 6. Царю небесный: Входъ с кадионицом. Сѡкѣти тихій: Прокимен велики гл. 7. Кто Богъ велиій: Затим Паки ѣ паки приклонше колѣна, господѡ помолимса. Појци поју: Господи помяви 3. Кад сви клекну, клекне и сам свештеник на дверима, окренут лицем народу, и чита гласно молитву Пречисти, нескверне: после прве молитве јектенија: Застѣпи, спаси, помяви возстави и сохрани насъ: Присѣлѡ, пречистѡ: и возглас: Твоѡ во ѣсть ѣже: јектенија Рѣмъ вси: и остало. Возглас Іѡкѡ милостивъ: и одмах Паки ѣ паки приклонше колѣна: као и горе, и кад клекну сви, чита свештеник другу молитву: Господи Исѡсе Хрїсте Боже нашъ: затим јектенија мала као и горе, и возглас Благоволеніемъ ѣ благостію ѣдинороднагѡ сына твогѡ: Сподоби господи: и Паки ѣ паки приклонше колѣна: као и пре, и свештеник чита трећу молитву Приснотѣвѡщій, животный: кад све три прочита, мала јектенија као горе, и возглас: Ты во ѣси оупоконіи дѡшъ ѣ тѣлесѡ нашихъ: Исполнимъ вечернюю: На стиховнѣе стихире празника гл. 3 Нынѣ въ знаменіе: с припевима Слава, ѣ нынѣ: гл. 6. Прїидити людїе: Нынѣ ѡпѡсѡлаши, Трисѣлтоѡ и тропар Благословенъ ѣси: и отпуст велики: Иже ѡ ѡтчихъ: и многолетство. Повечерије мало, место Дѡстойно ирмос 9. песме.

13. Понедељник светога Духа.

На јутрењу на Богъ господь: тропар празника 3; катизме; сједални празника, пс. 50. Канон празника гл. 7. са ирмосом на 8, и други гл. 4. са ирмосом на 6. Катавасија Божественныхъ покровиъ: По 3 песни сједалан празника. По 6. песни кондак и икос празника. Чистнѣишю; се не поје, но 9. песма као и јуче. Свѣтилан празника 2, а други 1. На хвалите стихире само гл. гл. 2. Во пророцѣхъ: Глава, ѿ нынѣ: гл. 8. Изыцы ѿногда размысишася: Славословије велико, тропар празника, јектенија и отпуст празника: Иже во видѣнїи:

На литургији блажени од канона празника песма 3. и 6. Входное: Вознесиша господи силою: тропар празника, Глава, ѿ нынѣ: кондак празника: Трисвятос: Прокимен гл. 6. Спаси господи люди твоа: Апостол къ Ефессемъ зач. 229. Ико чада свѣта: Еванѣље по Матеју зач. 75. Блюдите, да не презрите: ирмос Радѣиса царице: Причасно Дѣхъ твоѣ благїи:

Пази! Светима, који падну у идућу суботу и недељу, поје се служба у петак на повечерију.

14. Недеља Свих Светих.

На малом вечерњу стихире васкрсне гл. 8. на 4, Глава, гл. 6. ѿ нынѣ: богород. гл. 8. На стиховње стихира васкрсна и Богородице: Глава, ѿ нынѣ: богород. Трисвятос. Тропар васкрсан, Глава, ѿ нынѣ: богород.

На великом вечерњу по вел. јект. катизма прва сва. На Господи воззвахъ: стихире на 10, гл. 8. васкрсне 3, источна 3. и Свих Светих 4, гл. 6. подобан Дѣховнїи вѣтїи: Глава, гл. 6. Мвченикѣ божественный ликѣ: ѿ нынѣ: Царь небесный: Входъ: Свѣте тихїи и паримеја 3. На литији стихира храма и Светих гл. 1. Вѣры согласїемъ: Глава, гл. 5. Нынѣшнемъ торжествѣ: ѿ нынѣ: богородичан Храмъ ѿ дверь ѿси: На стиховње стихире васкрсне гл. 8. с припевима. Глава, гл. 6. Придите вѣрнїи: ѿ нынѣ: богород. Творицъ ѿ ѿзвavitель: На благословенїи хлѣбшвхъ: Богородице дѣво: 2, и Свих Светих Иже во всемъ мїрѣ: 1. (Ако нема бденија на Господи воззвахъ: васкрсне 3, источна 1, Свих Светих 6. На стиховње стихире васкрсне гл. 8. с припевима, Глава, гл. 6. ѿ нынѣ: богородичан. По Трисвятосъ: тропар васкрсан, Глава, Свих Светих, ѿ нынѣ: богород).

На јутрењу на Богъ господь: тропар васкрсан гл. 8. Съ высоты снизшелъ: 2, Глава, Светих гл. 4. Иже во всемъ мїрѣ: ѿ нынѣ: Съ ѿ вѣка: катизме, сједални васкрсни с богородичнима; Ангелскїи соборъ: ипакој. Степени и Прокимен гласа. Еванѣље по Матеју зач. 116. Едининадесать оученицы: 1. Воскреснїе Хрїстово: пс. 50. Глава, Молитвами апостолшвхъ милостиве: ѿ нынѣ: Молитвами богородицы: Помилѣи ма Боже: стихира гл. 6. Воскресъ Иисѣсъ ѿ

¹ Од данас се почињу читати васкрсна еванѣља редом.

гроба: Канон Октоиха гл. 8. васкрсан са ирмосом на 4, и крсто-васкрсан на 2, и Богородици на 2, и Свих Светих на 6., гл. исти. Катавасија **Свирѣзъ оуста моѣ**: По 3. песни сједалан гл. 8. **Протецѣ, ѡтецѣ**: По 6. песни кондак гл. 8. **Икоу начатки**: и икос. На 9. песни: **Чистѣишю**: **Свѣтъ** господь **Богъ**: гл. 8. Свјетилан васкрсан. **Глава, Светих, ѿ нынѣ**: богородичан. На хвалите стихири на 8, васкрсне 4, источна 1, и Светих 3, гл. 4. подобан. **Свѣтъ** господь: с припевима. **Глава, стихира еванђелска** гл. 1. **На горѣ ѿдѣшимъ**: ѿ нынѣ: **Прикладословенна ѣси**: Славословије велико, тропар васкрсан, јектенија и отпуст обични.

Пази! Ако је храм Свих Светих, на малом и великом вечерњу, на јутрењу и литургији поје се све као кад падне велики свети који има бденије у недељу. После полијелеја Величаније: **Величаниѣ** васъ **апостоли, мѣченицы, пророцы ѿ вси свѣти, ѿ чтемъ свѣтѣю** памать **вашѣ, въ бо** молитѣ за насъ: **Це, избрани**: **Блаженъ мѣжъ боиша** господа: сједалан Светих писан после 3. песме. Степени гласа. Прокимен и еванђеље Светима. **Воскрсени Хрїстоу**: пс. 50. **Глава, Молитками всѣхъ свѣтѣхъ**: ѿ нынѣ: **Молитками Богородицы**: место **Воскрисъ Исусъ**, поје се стихира Свих Светих коју изабереши. Канон васкрсан са ирмосом на 4, и Богородице на 2, и Светих на 8, и остало.

На литургији блажени васкрсни гласа на 4, и од канона Светих песма 6. на 4; После **Входа**: Тропар васкрсан гласа 8. и Светих. **Глава, ѿ нынѣ**: кондак Светих. Прокимен гл. 8. **Помолитеса ѿ воздадите** господи: и Светих **Дивенъ Богъ во свѣтѣхъ своихъ**: Апостолъ къ **Евреємъ** зач. 330. **Свѣти вси**: Еванђеље по Матеју зач. 38. **Ксаки ѿже ѿспогѣсть**: Причасно **Хвалите господа**: и други **Радѣтеса праведни ѿ господѣ**.

ГЛАВА ОСАМНАЕСТА.

а. Како иду тропари и кондаци на литургији у недељу, кад нема ни пред — ни попразнства Христовог или Богородичиног.

1. Где је храм Христов: тропар васкрсан, светог редовног и другог светога, ако га има, **Глава, кондак светог редовног, ако би и други свети имао кондак, онда тај долази на Глава, а на ѿ нынѣ**: кондак васкрсан. — Христовог храма тропар и кондак не поју се преко целе године.

2. Где је храм Богородичин: тропар васкрсан и храма, и светог редовног и другог светог, ако га има; кондак васкрсан, **Глава, светог редовног, ако други свети има кондак, онда тај долази на Глава, а на ѿ нынѣ**: кондак храма.

3. Где је храм светога, тропар васкрсан, храма, светог

редовног (и другог ако има); кондак васкрсан, и храма, **Глава**, светог редовног (а ако и други свети има кондак, онда овај долази на **Глава**), а на њ **нынѣ**: Предстателство хришћанъ:

б. Како се поју тропари и кондаци на литургији у остале дане, осим недеље.

1. У пред — или поправнству Христовом.

1. Где је храм Христов, тропар пред — или попразнства, светог редовног (и другог светог ако има). **Глава**, кондак светог редовног, (ако други свети има кондак, онда овај долази на **Глава**), њ **нынѣ**: кондак пред — или попразнства. — Храма Христовог тропар и кондак у те дане не поју се.

2. Где је храм Богородичин: тропар пред — или попразнства, и храма Богородичиног и светог редовног, и другог светог, ако га има. Кондаци: храма Богородице, **Глава**, светог редовног, ако други свети има кондак, онда овај долази на **Глава**, а на њ **нынѣ**: кондак пред — или попразнства.

3. Где је храм светог, тропар пред — или попразнства и храма светог, и светог, редовног, и другог светог, ако има. Кондак храма светог, **Глава**, светог редовног, или ако онај други има кондак онда **Глава**, кондак другог светог, њ **нынѣ**: кондак пред — или попразнства.

2. У пред — или попразнству Богородичином.

1. Где је храм Христов: тропар храма и пред — или попразнства и светог редовног, и другог ако има; кондак храма, **Глава**, светог редовног, ако други свети има кондак, онда **Глава**, кондак другог светог. њ **нынѣ**: кондак пред — или попразнства.

2. Где је храм Богородичин: тропар пред — или попразнства, и светог редовног и другог светог, ако има, **Глава**, кондак светог редовног, а ако и други свети има кондак, онда **Глава**, кондак тога, њ **нынѣ**: кондак пред — или попразнства. — Храма Богородичиног тропар и кондак у те дане не поју се.

3. Где је храм светога: тропар пред — или попразнства и храма и светог редовног, и другог светога, ако има; кондак храма, **Глава**, светог редовног, или ако онај други свети има кондак **Глава**, тога, њ **нынѣ**: кондак пред — или попразнства.

а., Ако би у те дане пао светитељ, који има бденије, онда ма који храм био: тропар пред — или попразнства, Христовог или Богородичиног, и светога који се слави; **Глава**, кондак светога, који се слави, њ **нынѣ**: кондак пред — или попразнства Христовог или Богородичиног.

б., Ако би у те дане пало Оданије Христовог или Богородичиног празника, онда ма који храм био: тропар празника Христовог или Богородичиног, **Глава**, њ **нынѣ**: кондак празника Христовог или Богородичиног.

в. Како иду тропари и кондаци на литургији у остале дане, осим недеље, кад нема ни пред — ни попразнства Христовог или Богородичиног.

I. Ако је храм Христов.

1. У понедељник, вторник и четвртак: тропар храма Христовог и дана (у понедељник **Нѣкѣсныхъ воинствъ**: у вторник **Памать праведнаго**: у четвртак **Япостоли сватїи**: и **Правило кѣры**: (св. Николи), тропар светог редовног и другог светог, ако има; кондак дана (у понедељник **Архїстратизи вожіи**, вторник **Пророче вожіи ѿ предтечи**, у четвртак **Твердыя ѿ боговѣщанныя**: и **Екшурѣхъ свате**), кондак светог редовног и другог ако има, **Глава, Го сватыми оупокой: ѿ нынѣ**: кондак храма.

2. У среду и петак, тропар дана **Спаси господи люди**: и светог редовног и другог светог, ако има, кондак светог редовног и другог светог, ако има **Глава, Го сватыми оупокой: ѿ нынѣ**: кондак храма.

3. У суботу, тропар храма и дана **Япостоли мѣчници**: и **Помани господи**: ово се не поје, ако редовни свети има тропар, него тропар светог и другог светог; кондак храма и светог редовног, и другог светог, ако има. **Глава, кондак Го сватыми: ѿ нынѣ**: кондак **Иакw** начатки.

II. Ако је храм Богородичин.

1. У понедељник, вторник и четвртак: тропар храма и дана (види горе) и светог редовног, и другог светог, ако има, кондак дана (као напред), и светог редовног, и другог светог, ако га има. **Глава, Го сватыми: ѿ нынѣ**: кондак храма.

2. У среду и петак, тропар дана **Спаси господи**: и храма, и светог редовног и другог светог, ако га има; кондак дана **Кознѣсѣиса на крѣстѣ**: **Глава, Го сватыми: ѿ нынѣ**: кондак храма.

3. У суботу, тропар храма и дана **Япостоли, мѣчници** и **Помани господи**: има ли свети редовни свој тропар, изоставља се **Помани господи**: и узима се тропар светог редовног, и другог светог, ако има, кондак светог редовног, **Глава, Го сватыми: ѿ нынѣ**: **Иакw** начатки:

III. Ако је храм светога.

1. У понедељник, вторник и четвртак, тропар дана (као напред) и храма, и светога редовног и другог светог, ако га има; кондак дана (као напред) и храма, и светог редовног и другог светог, ако га има. **Глава, Го сватыми оупокой: ѿ нынѣ**: **Предстателство**.

2. У среду и петак, тропар дана **Спаси господи**: и храма, и светог редовног и другог светог, ако га има; кондак дана **Кознѣсѣиса на крѣстѣ**: и храма, и светог редовног и другог светог, ако га има. **Глава, Го сватыми: ѿ нынѣ**: **Предстателство**:

3. У суботу: тропар дана Апостоли, мучници: и Помани господи; а ако свети има свој тропар, онда се Помани господи изоставља, и поје се тропар светога редовнога, и другог светог, ако га има; кондак светог редовног, и другог ако има; **Глава, Го сватими: ѿ нынѣ: Икш начатки.**

Пази! Ако у дане под 1., 2. и 3. означене падне свети, који има бденије, онда ако је храм Христов или Богородичин, поју се тропари и кондаци на литургији овако: Тропар храма Христовог или Богородичиног, како је где, и светог, који се слави. **Глава, кондак светог, који се слави, ѿ нынѣ:** кондак храма Христовог или Богородичиног, где је који храм. — Где је храм светога, поју се тропари овако: тропар светога, који се слави; **Глава, кондак његов, ѿ нынѣ:** кондак Предстателство.

г. **Како се поју отпуститељни тропари и кондаци у седмичне дане, осим пред — поправства и великих светих, на вечерњу, повечерију, на јутрењу, после Богъ господъ: и Благо ѿста: на часовима и на литургији.**

У недељу на вечерњу после **Нынѣ ѿпшани:** тропар светога, **Глава, ѿ нынѣ:** богородичан, од мањих, по гласу тропара. Ако има два света с тропарима, долази најпре тропар првог, затим **Глава, другог, ѿ нынѣ:** богородичан мањи по гласу тропара другог. На повечерију: По **Трисвѣтомъ,** тропар храма Христова или Богородице, и дана: **Нѣвисныхъ воинствъ:** затим храма светога: и **Божи ѿтецъ нашихъ:** и **Ижи во всемъ мѣрѣ:** **Глава, кондак Го сватими: И нынѣ: Молитвами Господи:** Ако није храм Христов и Богородице, најпре тропар дана **Нѣвисныхъ воинствъ:** и храма светог, затим **Божи ѿтецъ нашихъ:** **Ижи во всемъ мѣрѣ:** **Глава, Го сватими: ѿ нынѣ: Молитвами Господи:**

У понедељник на јутрењу на **Богъ господъ:** тропар светог 2, **Глава, ѿ нынѣ:** богородичан, од мањих, по гласу тропара светог. Ако и други свети има тропар, онда првог светог тропар 2, **Глава, другог светог, ѿ нынѣ:** богородичан мањи, по гласу тропара другог светог. После **Благо ѿста:** тропари као на вечерњу. На часовима тропар светога: **ѿ нынѣ:** богородичан часова. По **Трисвѣтомъ** кондак светога. Тако се говоре тропари и кондаци на свима часовима. Ако други свети има тропар, говори се на 1. часу тропар првог светог, **Глава, другог светог, ѿ нынѣ:** богородичан часова. По **ѿтчи нашихъ:** кондак првог светог. На 3. часу исто тако, само што после **ѿтчи нашихъ:** долази кондак другог светог. Тако и на осталим часовима, а кондаци наизменце. Ако други свети нема кондака, говори се после **ѿтчи нашихъ:** кондак једног светог на свима часовима.

На литургији после **Входа:** Тропар храма Христова, или Богородице, и дана: **Нѣвисныхъ воинствъ:** и светог редовног. Ако

има два света с тропарима, говоре се оба тропара. Затим кондак храма Христова и дана *Ирхистратизи*: и светог редовног. Ако има и други свети кондак, говори се и његов кондак. *Глава, Го свѣтими: ѿ нынѣ*: храма Богородице, ако није њен храм: храма Христова.

Ако није храм Христов или Богородице, поје се тропар дана *Нѣвисныхъ воинствъ*: и храма светога, и светог редовног и другог светог, ако има. Затим кондак дана, храма светога и светог редовног; *Глава, Го свѣтими: ѿ нынѣ*: *Предстателство*: Кад нема литургије, на часовима: по *ѡтче нашъ*: кондак храма Христова и дана; светог редовног и другог, ако има; *Глава, Го свѣтими: ѿ нынѣ*: храма Богородице, а где није храм Богородице, кондак дана *Ирхистратизи*: и храма светог, и светог редовног и другог светог; *Глава, Го свѣтими: ѿ нынѣ*: храма Христова, а где није храм Христов и Богородице, *ѿ нынѣ*: *Предстателство*:

У понедељник на вечерњу, по *трисвѣтомъ* тропар светога, *Глава, ѿ нынѣ*: богородичан мањи, по гласу тропара светога. Ако има два тропара светих, онда иде као и у недељу на вечерњу. На повечерију по *трисвѣтомъ*: тропар храма Христова или Богородице, и дана, *Памѣть праведнаго*: тропар храма светога, и остало као у недељу, само што место тропара *Нѣвисныхъ воинствъ*: долази тропар *Памѣть праведнаго*:

У вторник на јутрењу, на *Богъ господь*: тропар светога 2, *Глава, ѿ нынѣ*: богородичан мањи, по гласу тропара светог; по *Благо ѡвѣсть*: и на часовима тропари се и кондаци говоре као у понедељник. (Ако је храм Јована Претече, онда се тропари свих његових празника не говоре, јер се њему већ говори тропар дана).

На литургији иду тропари као и у понедељник, само што овде долази тропар и кондак дана Претечи.

У вторник на вечерњу по *трисвѣтомъ* тропар светога, *Глава, ѿ нынѣ*: крстобогородичан, по гласу тропара светога; на повечерију по *трисвѣтомъ* тропар дана; *Спаси господи*: и храма Богородице, и храма светог; затим *Боже ѡтець нашихъ: Иже во всемъ мѣрѣ*: *Глава, Го свѣтими: ѿ нынѣ*: *Молитвами Господи*:

Пази! Храма Христова тропар и кондак не говоре се никад у вторник и четвртак на повечерију, јер се говори тропар дана *Спаси господи*: и кондак *Вознесѣна на крстѣ*:

У среду на јутрењу на *Богъ господь*: тропар светога 2, *Глава ѿ нынѣ*: крстобогородичан по гласу тропара светога. По *Благо ѡвѣсть*: и на часовима долазе тропари и кондаци, као у понедељник.

На литургији тропар *Спаси господи*: и храма Богородице, и храма светога, и тропар светог редовног. Кондак дана *Вознесѣна*: и храма светога и редовног светог. *Глава, Го свѣтими: ѿ нынѣ*: храма Богородице; а где је храм Христов: после тро-

пара, кондак храма светога и светог редовног, **Глава, Го свѣтѣми ѿ нынѣ**: храма Христова, а где није храм Христов или Богородице, ѿ нынѣ: **Предстателство**:

Пави! Овако иду тропари и кондаци и у петак.

У среду на вечерњу по **Трисвѣтомъ** тропар светога, **Глава, ѿ нынѣ**: богородичан маѣи. На повечерију тропар храма Христова, и Богородице и дана св. Николе, **Правило кѣри**. Ако је храм Арханђела или Претече, говори се тропар храма пре дневног тропара, затим тропар дана, **Апостоли свѣти**: и храма светог осим апостола, јер се тропар храма ма којег апостола уочи четвртка не говори, затим св. Николе и обични тропари **Боже ѡтецъ нашихъ** и остали. Где је храм Христов и Богородице, тропар дана **Апостоли свѣти** и св. Николе, и тропар храма светог или свете, осим храма апостолскога, затим **Боже ѡтецъ нашихъ**: и остали.

У четвртак на јутрењу, и на часовима иду тропари и кондаци као што је назначено напред у понедељник, а на вечерњу као у вторник

На литургији после **Ихода**: Ако је храм Христов тропар храма и дана: **Апостоли свѣти** и св. Николе **Правило кѣри**: и редовног светог, ако има. Затим кондак дана и светог редовног **Глава, Го свѣтѣми ѿ нынѣ**: храма Христова — Ако је храм Богородичин тропар храма и дан, **Апостоли свѣти**: и св. Николе, и редовног светог, ако има два, обадва, кондак дана и редовног светог и другог, ако има, **Глава, Го свѣтѣми: ѿ нынѣ**: храма. — Ако је храм светога: тропар дана и храма светога, осим апостолскога, светог редовног и другог светог, ако има. Кондак дана и светог, редовног, **Глава, Го свѣтѣми: ѿ нынѣ**: **Предстателство**:

У петак на јутрењу, на часовима и на литургији, исти је онај ред тропара и кондака, као и у среду

У петак на вечерњу по **трисвѣтомъ** тропар светога, **Глава ѿ нынѣ**: богородичан васкрсан владајућег гласа. На повечерију по **трисвѣтомъ**, тропар храма Христова, и Богородице, и дана: **Апостоли, мучници**. **Глава, Го свѣтѣми: ѿ нынѣ**: **Иконачатки**: тропар храма светога не говори се преко целе године, јер су у дневном тропару сви свети именовани, а где није храм Христов и Богородице, говоре се у петак на повечерију тропари овако: Најпре тропар дана **Апостоли мучници**: Затим **Помни Господи ѿко влагъ**: **Глава, Го свѣтѣми: ѿ нынѣ**: **Иконачатки**. Ако падне у суботу свети, који има тропар, онда се у петак на повечерију не говори тропар мртвима **Помни Господи**: Не говори се пак ни у суботу на литургији, но се говори онда, кад свети нема тропара и кад се у суботу поје **Аллилуја**.

У суботу на јутрењу на **Богъ господъ**: тропар светог², **Глава,**

и њинѣ: богородичан васкрсан по гласу тропара светога, а не владајућег гласа, јер се овај говори после 1. катизме по првом сједалну. Ако има два тропара светих, то другога долази на **Глава**, а и њинѣ: богородичан васкрсан, по гласу другог тропара. После **Благо ѿста**: тропар светога, **Глава**, и њинѣ: Богородичан мањи, писан у суботу на крају, владајућег гласа.

На литургији, после **Входа**: Тропар храма Христова и Богородице, и дана **Апостоли мѣчници**: и **Помани господи**: Ако свети редовни има тропар, онда долази његов тропар, а **Помани господи** изостаје; кондак светог редовног, **Глава**, **Го сватими**: и њинѣ: **Икѡ начатки**: Где је храм светога: тропар дана **Апостоли мѣчници**: тропар и кондак светога, ако и други свети има тропар и кондак, онда долазе и они; **Глава**, **Го сватими**: и њинѣ: **Икѡ начатки**:

Ако падне у суботу велики свети, који има бденије или полијелеј, у петак на вечерњу и суботу на **Богъ господь**: и после славословија тропар светога, **Глава**, и њинѣ: богородичан васкрсан, владајућег гласа.

Знај! Кад се у понедељник, вторник, среду, четвртак, петак и суботу не поје Октоих, онда се тропар и кондак дана на повечерију и на литургији после **Входа**: не говоре, јер се говоре тропар и кондак ономе, коме се служба служи.

Ако се коме светом поје славословије, долази на литургији после **Входа**: место: **Го сватими**: **Глава**, кондак светог редовног, и њинѣ: кондак храма Христова или Богородице; ако није храм Христов или Богородице: **Предстателство**:

У суботу на вечерњу по **Трисвѣтомъ**: тропар васкрсан гласа, **Глава**, светога, и њинѣ: богородичан васкрсан, по гласу тропара светога; ако свети нема тропара, поје се тропар васкрсан, **Глава**, и њинѣ: богородичан његов; ако има два света с тропарима: тропар васкрсан, **Глава**, светога, и њинѣ: богородичан, по гласу тропара светог; другог светог тропар не поје се, јер се на вечерњу никад не поју четири тропара. На повечерију говори се само кондак васкрсан.

У недељу на јутрењу на **Богъ господь**: тропар васкрсан 2, **Глава**, светога, и њинѣ: богородичан васкрсан по гласу тропара светог, а богородичан владајућег гласа поје се на **Глава**, и њинѣ: по првом сједалну. Ако има два света с тропарима, онда, тропар васкрсан 1, и светог првог 1, **Глава**, светог другог, и њинѣ: богородичан васкрсан, по гласу последњег тропара. (Ако свети нема тропара: тропар васкрсан 2, **Глава** и њинѣ: богородичан његов. По првом сједалну редовни богородичан). На часовима тропар васкрсан, **Глава**, светога, и њинѣ: богородичан часова. По **ѿтче нашъ**: кондак васкрсан.

На литургији после **Входа**: Тропар васкрсан и храма

Богородице, и храма светог, и светог редовног, ако има два, обадва; кондак васкрсан и храма светога, **Глава**, светог редовног **и њинѣ**: Храма Богородице, ако и други свети има кондак, онда другог светог кондак на **Глава**, **и њинѣ**: храма Богородице; ако није храм Богородице, но Христов **и њинѣ**: кондак васкрсан; а где је храм светога или свете, **и њинѣ**: кондак **Предстателство**:

Ако се деси у седмичне дане, осим суботе и недеље, свети, који има **Бѹдѹ** или **Славословије**, **Полијелеј** или **бденије**, онда се говоре на вечерњу, на јутрењу и на часовима тропар, и кондак, као што је пре речено, само се на вечерњу по **три-свѣтомѹ** и на јутрењу после **Богѹ** господѹ: и по **Славословију**, после тропара поје богородичан васкрсан, по гласу тропара светог; а на повечерију по **Достойнѣ**: кондак светога; а мањи богородични и крстобогородични у среду и петак на те празнике не поју се. На литургији после **Бѹда**: долазе тропари као што је већ назначено, само се у те дане не поју тропар и кондак дана и **Го свѣтими**: — (Кад се год слави свети који има бденије, онда се тропар и кондак храма светог не поју).

д. Како се читају катизме преко године.

1. Од недеље Томине до Оданија Крстовадне.

У суботу Светле Седмице на вечерњу говори се прва катизма **Блажинѹ мѹжѹ**: у недељу, на јутрењу катизма 2. и 3., а 17. катизма не говори се у ову недељу, јер се поје полијелеј. У остале васкрсне дане, кад се не поје полијелеј, говори се на јутрењу катизма 17. с тропарима њеним.

Пази! Ако падне у недељу празник Христов или Богородичин или великог светог, после две катизме, поје се **Полијелеј**, и после **Величанија** избрани псалм, и не поје се **Глава**, **и њинѣ**: и **Аллилуја**. но одмах **Ангелскій соборѹ**: и после јектеније сједални празника или светога. Недељом на вечерњу не чита се псалтир преко целе године. Ако се деси какав празник, поје се само први антифон **Блажинѹ мѹжѹ**:

У понедељник	на јутрењу катизма 4. и 5.;	на вечерњу 6.
У вторник	» » » 7. и 8.;	» » 9.
У среду	» » » 10. и 11.;	» » 12.
У четвртак	» » » 13. и 14.;	» » 15.
У петак	» » » 19. и 20.;	» » 18.
У суботу	» » » 16. и 17.	

На полуноћници у понедељник, вторник, среду, четвртак и петак, целе године, говори се катизма 17. **Блажини непорочни**: у суботу на полуноћници говори се свагда катизма 9. **Тѣѣ подобитѹ**:

2. Од 22. септембра до 20. децембра:

У суботу на вечерњу катизма прва Блажине мѣж:

У недељу на јутрењу катизма 2. и 3.; поје се Полијелеј т. ј. пс. 134. Хвалите њма господни: и 135. Исповѣдајтиса господни: и одмах тропари: Ангелскій соворъ: и ипакој гласа. Ако ли је пао у недељу празник Христов, Богородичин или светог, који се слави, онда после: Хвалите њма господни: и Исповѣдајтиса господни: Ангелскій соворъ: и сједални празн. У понедељник после Крстовадне на јутрењу катизма 4., 5. и 6., а на вечерњу целе седмице говори се катизма 18. У вторник на јутрењу катизма 7., 8. и 9. У среду на јутрењу катизма 10., 11. и 12. У четвртак на јутрењу катизма 13., 14. и 15. У петак на јутрењу катизма 19. и 20. У суботу на јутрењу 16. и 17. Ако се догоди у те дане празновање, кад се читају по три катизме на јутрењу, онда се говоре две на јутрењу, а трећа редовна на вечерњу. — Овде се уопште каже, да се од 22. септ. говоре по три катизме на јутрењу, но разуме се, да било да је недеља после Крстовадне пре 20. или после 20. септ. свакако ће се тек од понедељника почети читати по 3 катизме.

3. Од 20. дец. до 14. јануара.

Говоре се катизме као у недељу Томину, по две катизме на јутрењу, а на вечерњу трећа редовна.

4. Од 15. јануара до суботе уочи недеље Блуднога Сина.

На јутрењу се говоре три катизме, а на вечерњу 18. катизма.

5. У недељу Блуднога Сина, Месопусну и Сиропусну.

У две недеље, Месопусну и Сиропусну, говори се на јутрењу по две катизме, а на вечерњу трећа редовна. У недељу Блуднога Сина, Месопусну и Сиропусну, на јутрењу после Хвалите њма господни: и Исповѣдајтиса господни: поје се и пс. 136. На рѣкахъ какулонскихъ: затим тропари: Ангелскій соворъ: и ипакој гласа.

Пави! Треба знати, да се од Сиропусне недеље све до Крстовадне не поје Полијелеј, као и од 20. дец. до 14. јануара, осим на бденију великих светих и празника Христових и Богородичиних; а од Оданија Крстовадне до Сиропусне недеље, поје се полијелеј у васкрсне дане на јутрењу.

6. Како се чита Псалтир уа Велики Пост.

У седмици 1., 2., 3., 4. и 6. У суботу Сиропусну на вечерњу катизма 1. Блажине мѣж: у недељу на јутрењу катизма 2. и 3. у остале недеље говори се катизма 17. У понедељник на јутрењу катизма 4., 5. и 6. На 1. часу нема катизме. На часовима катизма 7., 8. и 9. На вечерњу у све дане, за ових пет

дана, говори се катизма 18. У вторник на јутрењу катизма 10., 11. и 12.; на 1. часу 13. На часовима кат. 14., 15. и 16. У среду на јутрењу кат. 19., 20. и 1. На 1. часу кат. 2. На часовима кат. 3., 4. и 5. У четвртак на јутрењу кат. 6., 7. и 8. На 1. часу 9. На часовима кат. 10., 11. и 12. У петак на јутрењу кат. 13., 14. и 15.; на 1. часу нема катизме; на часовима кат. 19. и 20.; на 9. часу нема катизме. У суботу на јутрењу катизме 16. и 17.

7. Како се чита Псалтир пете седмице Великог Поста.

У суботу на вечерњу катизма 1. У недељу на јутрењу 2., 3. и 17.; на вечерњу нема катизме. У понедељник на јутрењу кат. 4., 5. и 6.; на 1. часу нема катизме; на часовима 7., 8. и 9.; на вечерњу кат. 10. У вторник на јутрењу кат. 11., 12. и 13. На 1. часу 14; на часовима 15., 16. и 18.; на вечерњу 19. У среду на јутрењу кат. 20., 1. и 2.; на 1. часу 3.; на часовима 4., 5. и 6; на вечерњу 7. У четвртак на јутрењу кат. 8.; на 1. часу нема катизме; на часовима кат. 9., 10. и 11.; на вечерњу 12. У петак на јутрењу кат. 13., 14. и 15.; на 1. часу нема катизме. На часовима 19. и 20.; на 9. часу нема катизме. На вечерњу кат. 18. У суботу на јутрењу катизма 16. и 17.

Пази! Ако падну Благовести у четвртак ове седмице, поје се велики канон у вторник исте седмице, а Псалтир се чита овако: у понедељник на јутрењу кат. 4., 5. и 6.; на 1. часу 7.; на часовима 8, 9. и 10.; на вечерњу 11. У вторник на јутрењу кат. 12.; на часовима 13., 14. и 15.; на вечерњу 16. У среду на јутрењу кат. 19., 20. и 1.; на 1. часу кат. 2.; на часовима кат. 3., 4. и 5. У четвртак на јутрењу кат. 6, 7. и 8.; на 1. часу 9.; на часовима 10., 11. и 12. У петак на јутрењу кат. 13., 14. и 15.; на часовима 19. и 20.; на вечерњу кат. 18. У суботу на јутрењу катизма 16. и 17.

8. Како се чита Псалтир Велике Седмице.

У Суботу Лазареву на вечерњу катизма 1. На Цвети на јутрењу кат. 2. и 3. У понедељник на јутрењу кат. 4., 5. и 6.; на првом часу нема катизме; на часовима 7. и 8; на 9. часу нема катизме; на вечерњу 18.; у вторник на јутрењу кат. 9., 10. и 11.; на 1. часу кат. нема; на часовима кат. 12. и 13.; на 9. часу катизме нема; на вечерњу 18. У среду на јутрењу катизма 14., 15. и 16.; на 1. часу нема катизме; на часовима 19. и 20.; на вечерњу катизма 18. без поклона, и престаје читање Псалтира све до Суботе Томине; само се поје на Велику Суботу на јутрењу катизма 17. с припевима на 3 статије, као што је у Триоду на Велику Суботу назначено.

У св Четрдесетници и Педесетници:

У недељу Митара и Фарисеја, ако падне пре св Саве Гласниѣ ѿкрылѣ од св. Саве до 9 фебр. **Съшѣ гласородителнѣю:** а од 10 фебр т ј. кад падне иза Оданија сретенског, као и у 2., 4. и 5. недељу Вел. Поста поје се: **Съвръзѣ оуста моѣ.**

У недељу Блудног Сина, ако падне до 9 фебр. **Съшѣ гласородителнѣю** а од 10 фебр. и доцније поје се **Мѡѡсейскѣю икъснѣ**

У недељу Месопусну (осим Сретенија) **Помощникѣ и покровитель**

У недељу Сиропусну: (осим Сретенија и Оданија његовог) **Ико по съзѣ икъшишествовавѣ.**

У недељу Православља (1. Поста) **Морѣ черннѣю пѣчинѣ**

У недељу Крстопоклону (3. Поста) **Божественѣйшій прошебрани**

У Суботу Лазареву: **Кодѣ прошедѣ ѣкѡ съшѣ:**

У недељу Цветну (6 Поста) **Икишасѣ источницы вѣдны:**

Пази! Ако се слави велики свети у седмичне дане св. Четрдесетнице поје се к а т а в а с и ј а **Съвръзѣ оуста моѣ:**

Пази! Ако недеље Фарисејева, Блудног Сина, Месопусна и Сиропусна буду пре Сретенија, онда се у прве две недеље поје к а т а в с и ј а с р е т е н с к а , а у друге две катавасија Триода, исто тако се поју ове катавасије, ако у те дане падне пред — или по празнство с р е т е н с к о , но ако претпразнство Сретенија падне у суботу Сиропусну, поје се катавасија Триода, падне ли у тај дан попразнство, поје се катавасија с р е т е н с к а , а на Сретеније, ма оно у који дан пало, као и на Оданије његово, поје се увек катавасија празника

Од недеље св Пасхе — Ускрса — до Оданија Пасхе, поје се к а т а в а с и ј а **Боскрениѣ днѣ** А на дан Преполовљења Педесетнице и на Оданије његово: **Морѣ ѡгвстилѣ ѡси:** У недељу 6 после Пасхе и на Оданије Пасхе поје се: **Спасителю Богѣ:** а на Спасовдан, у недељу 7 после Ускрса, на Оданије спасовско, на Духове, у попразнству духовском и на Оданије духовско поје се: **Божественнѣмѣ покровѣнѣ:** у попразнству спасовском. **Спасителю Богѣ:** У суботу уочи Духова к а т а в а с и ј а Триода, а у недељу Свих Светих до 1 августа к а т а в а с и ј а: **Съвръзѣ оуста моѣ**

ж. Кад се поје Чистнѣйшѣю а кад не?

Чистнѣйшѣю т ј. **Величитѣ дѡша моѣ** господа: и **Чистнѣйшѣю хрѣвѣмѣ** поје се у недеље (осим извесних, ниже означених недеља) преко целе године, у пред или попразнству Христових и Богородичиних празника и у седмичне дане, (осим неких), а не поје се:

1. На Малу Госпојину и на Оданије њено
2. На Ваведеније, и на Оданије његово
3. На други дан Божића.

4. На Обрезање Господње и св. Василија Великог.
5. На појутарје богојављенско.
6. На Велика Три Јерарха.
7. На Сретеније Господње и Оданије његово.
8. На Благовести.
9. Од Суботе Лазареве до Томине Недеље.
10. У све недеље од Ускреса до Духова, осим недеље седме.
11. На Преполовљење Педесетнице и на Оданије његово.
12. На Оданије ускршње, уочи Спасовадне.
13. На Спасовдан и на Оданије његово.
14. На Духове и појутарје духовско, т. ј. други дан Духова, и на Оданије духовско.
15. На Велику Гбснојину и на Оданије њено.

Но ако сви ови празници, — изузимајући под бр. 9.—14. падну у недељу, поје се **Чистићкѣшю**:

Даље се не поје **Чистићкѣшю**:

1. На Крстовдан, 2. Божић, 3. Богојављење. 4. Преображење, па ма ови празници пали и у недељу, а на Оданије свих ових празника, кад падне у недељу, поје се **Чистићкѣшю**:

в. Какав се кад отпуст говори?

Отпуста има малих, свакидашњих и празничних.

I. Мали отпуст гласи овако: **Христосъ истинный Богъ нашъ, молитвами причистыа своа матирѣ, принодоуныхъ ѿ богоносныхъ оцацъ нашихъ, сватыхъ, сврвскихъ просвѣтителѣй ѿ оучителѣй Сумешна муроточкаго, сватителѣй: Саввы, Арсеніа ѿ Маѣма ѿ всѣхъ сватыхъ помянутхъ ѿ спасетхъ насъ, ѿкоу благъ и челоуколюбцъ.**

Мали отпуст говори се на малом вечерњу, повечерију, полуноћници и часовима сваки дан, само што се у недељу на полуноћници и часовима ставља на почетку малог отпуста овај додатак: **Божскій изъ мртвыхъ:**

Мали отпуст говори се на полуноћници и часовима и на Христове празнике, а у поправиству њихову. Још на малом вечерњу и повечерију, само што се најпре говори почетак отпуста дотичног празника, и њему се додаје мали отпуст, н. пр. на Божић: **Иже во крстѣ родикыйся ѿ во ѿслахъ возлегий нашихъ ради спасеніа:** и сад се додаје даље: **Христосъ истинный Богъ:** и остало малог отпуста.

II. Свакидашњи отпусти за сву седмицу они су:

I., У суботу на вечерњу:

Христосъ истинный Богъ нашъ, молитвами причистыа своа матирѣ, сватыхъ славныхъ ѿ всехвалныхъ апостолъ, (и светога, кога је храм,

и светога кога је дан), сватыхъ праведныхъ богоотцевъ Іоакіма ѿ Анны, ѿ всѣхъ сватыхъ, помилетъ и остало

2., У недѣљу на јутрењу

Воскресый ѿзъ мртвыхъ, Хрїстосъ истинный Богъ нашъ, молитвами причистылъ своѣмъ матери, сватыхъ славныхъ ѿ всѣхвалныхъ апоствлъ, и всѣхъ сватыхъ и остало

У недѣљу на литургији :

Отпуст као и на јутрењу, само се додаје: **Иже ко сватыхъ ѿца нашего Іоанна Архіепіскопа Константинопольскаго Златовстага: или Иже ко сватыхъ ѿца нашего Васіліа великаго, Архіепіскопа Кесарїи Каппадокійскіа.**

3., У недѣљу на вечерњу и понедељник на јутрењу:

Хрїстосъ истинный Богъ нашъ, молитвами причистылъ своѣмъ матери, предстаствлствы честныхъ небесныхъ силъ кезъплотныхъ, сватыхъ славныхъ ѿ всѣхвалныхъ апоствлъ (светога храма и дана), сватыхъ праведныхъ богоотцевъ Іоакіма ѿ Анны ѿ всѣхъ сватыхъ и остало.

4. У понедељник на вечерњу и у вторник на јутрењу:

Хрїстосъ истинный Богъ нашъ, молитвами причистылъ своѣмъ матери, честнаго славнаго пророка, предтечи ѿ крестителѣмъ Іоанна: сватыхъ славныхъ и всѣхвалныхъ апоствлъ (светога храма и дана) и остало.

5. У вторник на вечерњу и у среду на јутрењу.

Хрїстосъ истинный Богъ нашъ, молитвами причистылъ своѣмъ матери, силою честнаго ѿ животворѣщаго креста, сватыхъ славныхъ и всѣхвалныхъ апоствлъ (светога храма и дана) и остало

6. У среду на вечерњу и у четвртак на јутрењу.

Хрїстосъ истинный Богъ нашъ, молитвами причистылъ своѣмъ матери, сватыхъ славныхъ ѿ всѣхвалныхъ апоствлъ: **Иже во сватыхъ ѿца нашего Нікола, Архіепіскопа Мурлукійскаго чѣдотворца:** (светога храма и дана) и остало

7. У четвртак на вечерњу и у петак на јутрењу

Хрїстосъ истинный Богъ нашъ, молитвами причистылъ своѣмъ матери, силою честнаго ѿ животворѣщаго креста, сватыхъ славныхъ ѿ всѣхвалныхъ апоствлъ (светога храма и дана) и остало

8. У петак на вечерњу и у суботу на јутрењу:

Хрїстосъ истинный Богъ нашъ, молитвами причистылъ своѣмъ матери, сватыхъ славныхъ ѿ всѣхвалныхъ апоствлъ: сватыхъ славныхъ ѿ

доброповѣднихъ мѣченикшъ, преподобныхъ ѿ когно-
сныхъ ѡтець нашихъ, (светога храма и дана), и остало.

У све споменуће дане у целој седмици говори се на св.
литургији онај исти отпуст, који се тога дана говорио на ју-
трењу, само што се додаје име светога, чија се литургија служи.

Ш. Празнични отпусти.

а. На празнике Богородичине:

На Ваведеније, Малу и Велику Госпојину, Благовести и
остале празнике Богородице, говори се на вечерњу и јутрењу:

Христосъ истинный Богъ нашъ, молитвами пречистыа своа ма-
тери,¹ ѿ всѣхъ сватыхъ помилуетъ ѿ спасетъ насъ, ѿкъ благъ ѿ чело-
вѣколюбца.

Ако падне празник Богородичин у недељу, онда се говори:
Воскресый изъ мртвыхъ, Христосъ истинный Богъ нашъ: и остало.

На литургији је исти отпуст, само се спомиње име светога,
чија је литургија, Златоустога или Василија Великог.

б. На празнике светих:

Христосъ истинный Богъ нашъ молитвами пречистыа своа матери
ѿ сватагъ:

а., пророку: славнагъ пророка (ѿмарекъ:)

б., апостолу: славнагъ апостола (ѿмарекъ:)

в., светитељу: место сватагъ: ѿже ко сватыхъ ѡтца нашихъ
(ѿмарекъ) Архїепїскопа или Епїскопа:²

г., мученику: славнагъ мѣчника или великомѣчника (ѿмарекъ:)

д., мученици: сватыа славныа мѣченицы или великомѣченицы
(ѿмарекъ:)

е., преподобнима: преподобнагъ ѡтца нашегъ или преподобныа
матери нашеа (ѿмарекъ:)

ж., ако је служба безсребреницима: сватыхъ славныхъ ѿ чдо-
творцевъ безсребреникшъ (ѿмарекъ:)

ѿ всѣхъ сватыхъ помилуетъ ѿ спасетъ насъ ѿкъ благъ ѿ чело-
вѣколюбца.

На литургији се додаје још име светитеља, кога се
литургија служи.

¹ Овде се као и на другим отпустима има додати: сватыхъ сербскихъ
просвѣтителей и учителей и т. д. што сваки српски свештеник треба да чини.

² Ако има да се спомену два светитеља, н. пр. ако је храм цркве св. Николѣ, а
дневни свети Атанасије (2. маја), онда се неће говорити двапут ѿже ко сватыхъ него
овако: Христосъ истинный Богъ . . . ѿже ко сватыхъ ѡтець нашихъ: Никола, Архїепископа Мир-
лицкїагъ чдотворца ѿ Атанасїа великагъ, Патриарха Пмѣндрийскагъ: Ово исто важи и за от-
пусте осталихъ светихъ; н. пр. ако је храм цркве Безсребреници Кузман и Дамјан, а говори
се отпуст Кяру и Јовану (31. јан.) онда се говори отпуст овако: сватыхъ славныхъ ѿ чдо-
творцевъ Безсребреникшъ Космы ѿ Дамїана, Кира ѿ Іованна.

в. На празнике Христове:

1. На Божих:

На́ јутре́нь у: Иже во вертепѣ родивыйся и во іаслѣхъ возлегій нашегѡ ради спасеніа, Христосъ истинный: На литургији: Иже во вертепѣ родивыйся и во іаслѣхъ возлегій нашегѡ ради спасеніа, Христосъ истинный:

2. На Обрезање:

Иже во ѡсмый день плотію ѡбрѣзатиса ізволивый, нашегѡ ради спасеніа, Христосъ истинный Богъ нашъ: и остало.

3. На Богојављење:

Иже во Іорданѣ креститиса ізволивый ѿ Іоанна, нашегѡ ради спасеніа, Христосъ истинный Богъ нашъ:

4. На Сретеније:

Иже во ѡвѣтїихъ праведнагѡ Сүмїшна носитиса ізволивый нашегѡ ради спасеніа. Христосъ истинный: и остало.

5. На Преображење:

Иже на горѣ Ѡавшрстѣй прѣвразивыйся во славу предъ свѣтлыми своими оученики и апостолы, Христосъ истинный: и остало.

6. На Цвети:

Иже на жрѣати ѡсли сѣсти ізволивый нашегѡ ради спасеніа Христосъ истинный: и остало.

Тога дана на вечерь у:

(И на Вел. Понедельник, Уторник и Среду)

Грѣдый господь на волнѡю страсть нашегѡ ради спасеніа Христосъ истинный:

7. На Велики Четвртак:

Иже за превосходящюю клягость пѣть добрѣйшій смиреніа показавый внигда оумыти ноги оученикѡвѡхъ, даже и до креста и погребеніа снзшедый намъ, Христосъ истинный: и остало.

На свеноћном бденију уочи Вел. Петка:

Иже ѡплваніа и вїніа, и завшніа, и крестъ, и сміръ претерпѣвый, за спасеніе міра, Христосъ истинный: и остало.

8. На Велики Петак:

(И на Вел. Субошу на јушрењу)¹

Иже насъ ради челоуѣкѡвѡхъ, и нашегѡ ради спасеніа страшныа страсти, и животворащій крестъ, и волноу погребеніе плотію ізволивый, Христосъ истинный: и остало. А на лит. обичан отпуст.

¹ Тип. 25. марта, кад падну Благовесте на Вел. Суботу.

9. На Ускрс и целе Светле Седмице:

Хрїстоєх воскресый љыз мертвыхъ, смертїю смєрть поправый, и свцымъ во гробѣхъ животъ даровавый истинный Богъ нашъ: и остало.

10. На Спасовдан:

Иже во славѣ вознесыйся ѿ насъ на небо, и ѿдєсною сѣдый Бога и ѡтца, Хрїстоєх истинный: и остало:

11. На Духове:

Иже во видѣнїи ѿгнїнныхъ ѡзыкъ съ нєвєсе низпославый присла-
таго дѡха, на сватыхъ своихъ ѡученики и апостолы, Хрїстоєх истинный:

На вечерню тога дана:

Иже ѿ ѡтчихъ и вожїстїнныхъ: и т. д. в. служебник.

На повечерију тога дана, сутрадан на јутрењу и на литургији, као и целе те седмице до Оданија духовског, говори се отпуст: Иже во видѣнїи:

Сви ови под Ш. в. назначени отпусти празника Христових говоре се на саме празнике овако, како су изложени, а у по-
празнству говори се празнични отпуст са наставком свакидашњег
отпуста, у ком се спомиње седмични свети (осим среде и петка)
свети храма, свети дана и свети Јоаким и Ана. Само се у
среду и у петак не говори тада: силою чїстнагѡ и животворцагѡ
крїста: На велике покретне празнике (12), на дан храма цркве
и целе Страсне Седмице, не спомиње се на отпусту дневни свети.
На Ускрс и целе Светле Седмице, не спомиње се на отпусту
ни свети храма, ни дана, ни седмични свети.

Ако падне попразнство или Оданије тих праз-
ника у Недељу, не говори се отпуст празнични, но недељни.

Где је храм Спаса Христа: Божић, Богојављење, Спасовдан,
Преображење и т. д. на богослужењу не говори се никад
празнични отпуст, но само се говори на дан празника и до
Оданија, а преко године говори се само: Хрїстоєх истинный Богъ
нашъ: у недељу се додаје: Воскрисый љыз мертвыхъ:

На Крстовдан говори се овај отпуст: Хрїстоєх истинный Богъ
нашъ, молитвами прчїстыхъ своихъ матери, силою чїстнагѡ и животвор-
цагѡ крїста: и остало.

ГЛАВА ДЕВЕТНАЕСТА.

ВЕЛИЧАНИЈА.

І. Општа.

1. Пророку:

Величамъ те пророчи вожїй (име), и чтимъ сватѡю память твою,
ты во молиши за насъ Хрїста Бога нашего. Псалом избрани: Бла-
женъ мѡжъ воайса господа:

2. Апостолу:

Бєлицаемъ тѣ апостоле свѣтѣй, (име) ѿ чтемъ волѣзни ѿ тѣды твоѣ, ѿмиже тѣдѣнаса ѣси во благовѣстїи христовѣ. Псалам избрани: Нєвєса повѣдаютьє слєвѣ божїю:

3. Апостолима:

Бєлицаемъ васъ свѣтїи апостоли, всь мїръ оучении своими просвѣтившыа, ѿ всѣа концы ко Христу привєдшыа. Псалам избрани: Нєвєса повѣдаютьє слєвѣ божїю:

4. Светителю:

Бєлицаемъ тѣ свѣтитєлю ѡтче (име), ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть твою, ты во молити за насъ Христа Бога нашего. Псалам избрани: Оуслышите сїа вси ѿзыци:

5. Светительима:

Бєлицаемъ васъ свѣтитєлєи велиции, ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть вашѣ, вы во молити за насъ Христа Бога нашего. Псалам избрани: Оуслышите сїа вси ѿзыци:

6. Преподобному:

Оублажаемъ тѣ преподобнєи ѡтче (име), ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть твою, наставниче монахѣвъ, ѿ совѣсѣдниче аггєлѣвъ. Псалам избрани: Тєрпа потєрпѣхъ господа:

7. Преподобнима:

Оублажаемъ васъ преподобнїи ѡтцы, ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть вашѣ, наставницы монахѣвъ ѿ совѣсѣдницы аггєлѣвъ. Псалам избрани: Тєрпа потєрпѣхъ господа:

8. Мученику:

Бєлицаемъ тѣ стрѣстотєрпче свѣтѣй (име), ѿ чтемъ честнаѣ страданїѣ твоѣ, ѿже за Христа претєрпѣлє ѣси. Псалам избрани: Богъ намъ прївѣжище ѿ сна:

9. Мученицима:

Бєлицаемъ васъ стрѣстотєрпцы свѣтїи, ѿ чтемъ честнаѣ страданїѣ ваша, ѿже за Христа претєрпѣли ѣсте. Псалам избрани: Богъ намъ прївѣжище ѿ сна:

10. Свештеномученику:

Бєлицаемъ тѣ свѣщїинномѣчениче (име), ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть твою, ты во молити за насъ, Христа Бога нашего. Псалам избрани: Оуслышите сїа вси ѿзыци:

11. Свештеномученицима:

Беличаемъ васъ свѣщенномъченицы христови, ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть вашу, вы бо молите за насъ Христа Бога нашего. Псаломъ избрани: Оуслышите сѣа вси ѿзыцы:

12. Преподобномученику:

Оублажаемъ та преподобне мъчениче (име), ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть твою, наставниче монахъвъ, ѿ совѣсѣдници аггелъвъ. Пс. избрани: Терпа потерпѣхъ господа:

13. Преподобномученицима:

Оублажаемъ васъ преподобни мъченицы, ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть вашу, наставницы монахъвъ, ѿ совѣсѣдницы, аггелъвъ. Пс. избрани: Терпа потерпѣхъ господа:

14. Мученици:

Беличаемъ та страстотерпице христова, (име), ѿ чтемъ честное страданіе твоє, ѡже за Христа претерпѣла еси. Пс. избрани: Богъ намъ привѣжице ѿ сила:

15. Мученицама:

Беличаемъ васъ страстотерпицы свѣтѣа, ѿ чтемъ честнаа страданіа ваша, ѡже за Христа претерпѣли есте. Пс. избрани: Богъ намъ привѣжице ѿ сила:

16. Преподобној жени:

Оублажаемъ та преподобнаа мати, (име), ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть твою, ты бо молиши за насъ Христа Бога нашего. Пс. избрани: Терпа потерпѣхъ господа:

17. Преподобним женама:

Оублажаемъ васъ преподобни матери, ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть вашу, вы бо молите за насъ Христа Бога нашего: Пс. избрани: Терпа потерпѣхъ господа:

18. Преподобномученици:

Беличаемъ та страстотерпице свѣтаа, (име), ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть твою, ты бо молиши за насъ Христа Бога нашего. Пс. избрани: Богъ намъ привѣжице ѿ сила:

19. Свештеноисповеднику:

Беличаемъ та свѣтитѣю ѡтче (име), и остало као свѣтитѣу, тако исто и пс. избрани под бр. 4.

20. Преподобноисповеднику:

Оувлажамъ тѣ преподобне ѡтче, (име), и остало, и пс. избрани, као преподобному под бр. 6.

21. Безсребреницима т. ј. врачевима:

Беличамъ васъ чѡдотворцы слави, (име), ѿ чтемъ честнаѣ страданіѣ ваша, іѡже за Хрїста претерпѣли есте, Пс. избрани: Богъ намъ привѣжище ѿ сила:

22. Христа ради јуродивом:

Оувлажамъ тѣ свѣтѣй правднѣй, (име), ѿ чтемъ свѣтѣю памѣть твою ты во молиши за насъ Хрїста Бога нашго. Пс. избрани: Блаженъ мѡжъ воимъ господѣ:

II. Особита.

23. Претечи:

а., на Вачење: (23. септ.)

Исто оно, које се поје и на Рођење 24. јуна.

б., На Обрѣтеније главе, (24. фебр. и 25. маја).

Беличамъ тѣ, претече спасовѣ Іѡанне, ѿ почитамъ вси честнаѣ твоѣѣ главы ѡбрѣтениѣ: Пс. избрани: Блаженъ мѡжъ:

в., на Сабор: (7. јануара).

Беличамъ тѣ претече спасовѣ Іѡанне, ѿ почитамъ вси всечестнѣй соборѣ твой. Пс. избрани: Благословенъ господѣ Богъ:

24. Арханђелу Михаилу:

(6. септ.)

Беличамъ тѣ свѣтѣй архангелѣ хрїстовѣ Михаиле ѿ чтемъ ѡже въ Хвнѣхъ преславнои чѡдотворниѣ твоѣ. Пс. избрани: Исповѣмса тѣбѣ господи:

25. Покрову Богородице:

(1. окт.)

Беличамъ тѣ пресвѣтѣѣ дѣво, ѿ чтемъ покровѣ твой честнѣй тѣ во видѣ на воздѣсѣ свѣтѣй Андрей за ны Хрїстѣ молашѣюса. Пс. избрани: Помани господи Давїда:

26. Апостолу Јакову, Брату Господњем:

(23. окт.)

Беличамъ тѣ свѣтѣй апостоле брате господень Іаковѣ ѿ чтемъ волѣнии ѿ трѣды твоѣ, и ниже трѣдилса ѡси во благовѣстїи Хрїстовѣ.

27. Зачатију Богородице:

(9. дец.)

Блнчлмз тл прсклтал д'во, љ чтемз свлтхз твоихз родителй, и всславноз слвмз зачатї твоє. Псалам избрани: Помани господи Давїда:

28. Успенїју св. Ане:

(25. јула)

Блнчлмз тл свлтл праведнал Анно, прамати Хрїста Бога нашегв, и всчлстноз слвмз оуспенї твоє. Псалам избрани: Помани господи Давїда:

3. Српским светителыма.

29. Св. кнезу Стевану Штиљановићу:

(4. окт.)

Блнчлмз тл свлтый љ праведный кнлжє српскїй Стїфанє, љ чтемз свлтбю: Псалам избрани: Оуслышнте сїл всл їзгыцы:

30. Св. Стевану Новом Деспоту:

(9. окт.)

Блнчлмз тл свлтый љ праведный деспотє српскїй Стїфанє, љ чтемз свлтбю паматъ твою: и остало све као горе под 29.

31. Св. Стевану Милутину:

(30. окт.)

Блнчлмз тл свлтый љ праведный крллю српскїй Стїфанє, љ чтемз свлтбю: и остало као под 29.

32. Св. Стевану Дечанском:

(11. нов.)

Блнчлмз тл свлтый великомлченнчє, крллю српскїй Стїфанє, љ чтемз честнал страданїл твоє, їже за Хрїста прїтерп'клз ѳси. Псалам избрани: Богз намз прїв'жнрє:

33. Св. Цару Урошу:

(2. дец.)

Блнчлмз тл свлткїй великомлченнчє, царю српскїй Оуроше, љ чтемз свлтбю паматъ и остало као под 32.

34. Св. Јовану Деспоту:

(10. дец.)

Исто као и оно под бр. 30.

35. Св. Симеону Мироточивом:

(13. фебр.)

Оусллжмз тл прїподобен љ равноапостолнє ѳтче нашз Сумїшнє, и

чтѣмъ свѣтѣю памѣть твою, наставниче *Монохшехъ* и совѣдници *Аггелшехъ*
Псаламъ избрани: *Тирпа потирпѣхъ*.

36. Св. Кнезу Лазару:

(15. јуна)

Кличимъ те свѣтѣй и праведный, кнеже сиревскій *Лазаре*, и чтѣмъ
 свѣтѣю памѣть: *Пс.* избрани: *Блажинъ мѣжъ воиша Господа*.

37. Преподобној матери Ангелини:

(30. јула)

Оублажамъ те преподобнама мати *Ангелино*: и чтѣмъ свѣтѣю памѣть
 твою: *Пс.* избрани: *Тирпа потирпѣхъ* господа.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА.

Службе опште

Кад се служи служба коме светоме, било апостолу, муче-
 нику, светитељу, пророку или преподобному једном или њима
 више, и томе светом или тима светима нема прописаног еван-
 ђеља и апостола, онда читај опште еванђеље и апостол овако:

1. Служба Пресветој Богородици.

На јутрењу: *Прокимен* гл. 4. *Поманѣ ѿма твоѣ, во всакомъ*
родѣ и родѣ. — *Еванђеље* по *Луци* зач. 4. На литургији:
Прокимен гл. 3. *Кличитъ дѣша мѣмъ господа*: *Ап.* къ *Філіпписіемъ* зач.
 240. Или: къ *Євремъ* зач. 320. *Еванђ.* *Лука* зач. 54. Причасно:
Чашѣ спасеніа.

2. Служба светимъ анђелима и арханђелима.

На јутрењу: *Прокимен* гл. 4. *Твори ѿ аггелы свѣа дѣхи*:
Еванђ. *Мат.* зач. 52. На литургији: *Прокимен* као на јутрењу.
Ап. къ *Євремъ*: зач. 305. *Еванђ.* *Лук.* зач. 51. или *Мат.* зач. 52.
 Причасно: *Твори ѿ аггелы свѣа*:

3. Служба св. пророку и пророцима.

На јутрењу: *Прокимен* гл. 4. *Ты ири во кѣкз*: *Еванђ.*
Лука зач. 62. На литургији: *Прокимен* гл. 4. као и на јут-
 рењу. *Ап.* къ *Коринђаномъ* зач. 156. или къ *Євремъ* зач. 314 или
Єворагѣ посланіа Іакѣла зач. 57. *Еванђ.* *Мат.* зач. 96. или *Лука*
 зач. 62. Причасно: *Бѣ памѣть кѣчнѣю*:

4. Служба св. апостолу или св. апостолима.

На јутрењу: *Прокимен* гл. 4. *Во всю землю ѿзде кѣщаніѣ*
ѿхъ: — *Еванђ.* као на литургији. На литургији: *Прокимен*

као и на јутрењу, само на гл. 8. Ап. кз Коринџаншмз. Зач. 131. Еванђ. апостола: Мат. зач. 34. Апостолима Лука зач. 50. или 51. Причасно: **Бо всю земљу њыде:**

5. Служба светитељу.

На јутрењу: Прокимен гл. 4. Оуста моа возглаголютъ: Еванђ. Јован. зач. 35. од поле. На литургији: Прокимен као и на јутрењу, Ап. кз Евреемз зач. 318. Еванђ. Јован; зач. 36. Причасно: **Кз памать вѣчнѣю:**

6. Служба светительна.

На јутрењу: Прокимен гл. 4. Свѣщеницы твои: Еванђ. Јов. зач. 36. На литургији: Прокимен гл. 4. Чистна предъ господемз: Ап. кз Евреемз зач. 335. Еванђ. Мат. зач. 11. Причасно: **Кз памать вѣчнѣю:**

7. Служба преподобника.

На јутрењу: Прокимен гл. 4. Чистна предъ господемз: Еванђ. Лука зач. 24. На литургији: Прокимен гл. 4. **Бо всю земљу њыде:** Ап. кз Галатшмз зач. 213. Еванђ. Мат. зач. 43. или Лука зач. 24. Причасно: **Кз памать вѣчнѣю:**

8. Служба мученику.

На јутрењу: Прокимен гл. 4. Праведникъ ѡкв фінїѣх: Еванђ. Лука зач. 63. На литургији: Прокимен гл. 7. **Козвѣститса праведникъ:** Ап. кз Тимодію зач. 292. Еванђ. Лука зач. 63. или Јов. 52. Причасно: **Кз памать вѣчнѣю:**

9. Служба мученицима.

На јутрењу: Прокимен гл. 4. **Коззваша праведнїм:** Еванђ. Мат. зач. 36. На литургији: Прокимен гл. 5. **Ты господи сохраниши ны:** Ап. кз Римланшмз зач. 99. или кз Евреемз зач. 330. Еванђ. Мат. зач. 36. или Лука зач. 106. Причасно: **Радѣйтса праведнїм:**

10. Служба свештеномученику.

На јутрењу: Прокимен гл. 4. Чистна предъ господемз: Еванђ. Лука зач. 67. На литургији: Прокимен гл. 8. **Косхвалатса преподобнїм:** Ап. кз Евреемз зач. 334. Еванђ. Лука зач. 67. Причасно: **Памать вѣчнѣю:**

11. Служба свештеномученицима.

На јутрењу: Прокимен гл. 4. Чистна предъ господемз: Еванђ. Лука зач. 67. На литургији: Прокимен као и на јутрењу. Ап. кз Евреемз зач. 311. од поле: или кз Філіпписїемз зач. 247. Еванђ. Лука зач. 24. или 52. или 77. Причасно: **Радѣйтса праведнїм:**

12. Служба преподобномученицима.

На јутрењу: Прокимен гл. 4. Чистна предя господемъ: Еванђ. Мат. зач. 36. На литургији: Прокимен гл. 8. Восхва-
лтса преподобни: Ап. преподобномученику: кз Тимодиу зач. 291.
преподобномученицима кз Римлишмъ зач. 99. Еванђ. једноме, Мар.
зач. 37. Преподобномученицима Мат. зач. 38. или Лука зач. 64.
Причасно: Радѣйтса:

13. Служба мученицама.

На јутрењу: Прокимен гл. 4. Дивнъ Богъ: Еванђ. Мар.
зач. 21. На литургији: Прокимен као и на јутрењу. Ап. кз
Коринданшмъ зач. 181. и кз Галатшмъ зач. 208. Еванђ. Мат. зач.
62. или Мар. зач. 21. Причасно: Радѣйтса праведни:

14. Служба преподобних женама.

На јутрењу све као и мученицама. На литургији Ап.
кз Галатшмъ зач. 208. Еванђ. Мат. зач. 104. или Лука зач. 33.
Причасно: Памать вѣчнѣю:

15. Служба исповедницима.

На јутрењу као преподобномученицима; на литургији
Ап. кз Ефисѣмъ: зач. 233. и Еванђ. по Луци зач. 64.

16. Служба безмездницима (врачевима).

На јутрењу све као и мученицима.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ПРВА.

О читању св. Еванђеља и Апостола, по руско-словенским Еванђељима.

Св. православна црква поделила је еванђеље и апостол
ради читања на извесне одељке, који се зову »Зачала«. Еван-
ђеље сваког еванђелиста има свој засебни број зачала, а апостол
има један општи број зачала.

Читање зачала апостола и еванђеља тако је распоређено,
како би се у току године прочитала сва четири еванђелиста
и сав апостол. Установљен је двојаки поредак зачала при оп-
штем богослужењу. Прво је назначен поредак, по ком се скоро
сваки дан преко године имају читати зачала, да се најпре
читају из једног еванђеља или посланице, а затим из другог или
друге посланице. Тако читање зачала, једно за другим, зове се
Чтѣніи радовои, т. ј. редовно, или Еванђелии дни, т. ј. еванђеље или
апостол дана. Друго су назначена за извесне дане у години
особита читања из апостола и еванђеља, као: 1.) неке суботе

и недеље на пр. пред Крстовданом, пред Божићем и т. д. 2.) за празнике Христове, Богородичине и великих светих. 3.) Апостоле и еванђеља општа, која се читају у оне дане, кад се светкује свети, за кога није прописан особити апостол и еванђеље.

Редовно читање еванђеља бива; 1.) на јутрењу, у дане недељне и 2.) на литургији у све дане преко године.

На јутрењу у недељу читају се увек васкрсна еванђеља, осим кад падне у недељу празник Христов, Богородичин или храмовни. Васкрсних еванђеља има 11. и отпочињу ред свој у недељу Свих Светих. После прочитаног 11. еванђеља, у идућу недељу, почиње опет прво и тако иде преко целе године, изумимајући Цвети и недеље Педесетнице.

У службеном еванђељу на крају је назначено, како се, и која васкрсна еванђеља читају од св. Пасхе до недеље Свих Светих, и од недеље Свих Светих до 32. недеље; а од 32. до 5. недеље Вел. Поста нису стављена редовна зачала. Ово је учињено стога, што од недеље 32. до недеље Митара и Фарисеја, могу да прођу мање или више недеља. Ако дакле између тих недеља буде која недеља више, наставља се читање васкрсних еванђеља из 5. столпа, и продужује се читање истих све до 5. Недеље Вел. Поста.

На литургији се почињу читати редовни апостоли и еванђеља од Ускрса. За сваку недељу и за сваки дан у години означено је одговарајуће зачало и апостола и еванђеља, а почиње се читати еванђеље по Јовану, па цело по Матеју, а половина по Марку, за овим долази цело еванђеље по Луци, и најпосле остали део еванђеља по Марку.

Еванђеље по Јовану чита се у дане св. Педесетнице, изумимајући 3 дана: 3. дан Ускрса, кад се чита по Луци зач. 113., недеља Мирносица, кад се чита по Марку зач. 69. и Спасовдан, кад се чита по Луци зач. 114.

По Матеју се чита од понедељника св. Духа, до петка по Крстовудне. Речима »до петка по Крстовудне« означује се рок, пре кога се никад не свршује читање суботних и недељних *Зачала* по Матеју, но се може десити, да се *Зачала* еванђ. по Матеју имају читати и после Крстовадне јер су из еванђ. по Матеју означена *Зачала* за 17 субота и недеља. Ако дакле Ускрс падне раније, онда од Духова до Крстовадне неће проћи више од 17 недеља, и тада ће се прочитати до Крстовадне свих 17 *зачала* Матејевих; но ако Ускрс падне доцније, то ће од Духова до Крстовадне бити мање од 17 недеља, и онда ће се из еванђ. Матејевог читати *зачала* за суботе и недеље и после Крстовадне. За седмичне дане, осим суботе, одређена су *зачала* Матејевог еванђ. само за 11 седмица,

јер се 12. седмице и других до 17. седмице, — у које се у суботу и недељу још и даље чита еванђ. Матејево, — у седмичне дане читају редовна зачала по Марку, јер за свих 17 седмица недостаје зачала по Матеју.

Да би се боље разумеле у Сказанију наведене речи: „внѣтрѣ пасха“, и „внѣ пасха“ нужно је да знамо црквену, годину односно читања еванђеља.

Црквена година, у погледу распореда редовних читања еванђеља, почиње од Ускрса и траје до другог Ускрса; а како у разне године пада Ускрс у разне датуме (од 22. марта до 25. априла), то и ова црквена година нема увек један и исти број недеља и седмица, јер од једног Ускрса до другог може да прође више (55 или 54), или мање (51 или 50) недеља и седмица. Некад има мање од 365 дана, (52 недеље); а некад прође, од једног Ускрса до другог Ускрса више од 365 дана, (55 недеља.) У првом случају, у току пасхалне године, или боље рећи у току од 365 дана (52 недеље), које у осталом спадају по броју у две године (385), падају две Пасхе; то означава споменути израз у Сказанију са »внѣтрѣ пасха«, и у тој црквеној (пасхалној) години има мање недеља и седмичних дана, него што је назначено редовних зачала у еванђељу. — У 2. случају, кад од Ускрса до Ускрса прође више од 365 дана, у току пасхалне године (52 недеље) бива само једна Пасха, а то се означава изразом »внѣ пасха«. У тој црквеној (пасхалној) години може бити недеља и седмичних дана више, него колико има редовних зачала, и онда недостаје редовних зачала за неке недеље и седмице, јер је редовних зачала еванђеља и апостола назначено само за 50 недеља, а наиме: од недеље Свих Светих до прве недеље ускршњег Поста има 36 недеља; у Ускршњи Пост има 6 недеља, и од Ускрса до недеље Свих Светих има 8 недеља, свега дакле 50. У оне дакле црквене (пасхалне) године, кад је била »пасха внѣтрѣ«, т. ј. кад је један Ускрс пао доцкан, а други рано, онда између 1. недеље Свих Светих, до недеље Митара и Фарисеја биће мање од 32 недеље, те тада морају нека од назначених апостола и еванђеља остати непрочитана, јер се од недеље Митара и Фарисеја почињу читати она зачала, која су одређена за те недеље. (Ако кадгод буде и сувише недеља, (за које су прописана редовна зачала), остави их и пази на ред о Митару и Фарисеју.)¹ Но у оне године црквене, (пасхалне) у које падне Пасха внѣ, т. ј. кад је један Ускрс био рано, а идући доцкан, и између недеље Свих Светих и

¹ По овоме број 33. што је у службеном еванђељу и апостоли пред недељом Митара и Фарисеја, и 34. пред недељом о Блудном Сину постављен, не значи, да је недеља Митара и Фарисеја увек 33. недеља од недеље Свих Светих, но назначује само број свих васкрсних апостола и еванђеља преко године до почетка Великог Поста.

недеље Митара и Фарисеја прође више од 32 недеље, онда има недеља и седмица, за које недостаје редовних еванђеља.

Редовних зачала недостаје двапут у години: 1.) пред почетком читања редовних еванђеља по Луци, и 2.) по прочитању свих зачала еванђеља по Луци.

1., Може недостати редовних зачала апостола и еванђеља за пет седмичних дана. који иду за недељом 17. по томе, што мада су за дане 17. седмице и означена (у службеном еванђељу) зачала из еванђеља по Луци, ипак се еванђеље по Луци не отпочиње пре, но тек од понедељника по Крстовудне и никад пре. Ако дакле Пасха падне рано, н. пр. 22. марта, то ће те године до суботе и недеље пред Крстовданом проћи 16 седмица и 17 недеља, т. ј. све оне седмице и недеље, за које су означени редовни апостоли и еванђеља (Еванђеље Матеја и Марка). Седамнаеста недеља биће недеља пред Крстовданом. Иза седамнаесте недеље, остаје пет дана до Крстовадне, за које нису означени редовни апостоли и еванђеља.

Истина да по »Сказанію« отпочиње читање св. еванђеља по Луци тек од понедељника по Крстовудне, али кад је пасхално слово **И.**, онда пада 17. недеља 6. септ., а недеља 18. у недељу пред Крстовдан, 13. септ., кад се већ и сама седмична од 17. и недељна од 18. недеље почну читати. Према томе оно је правило у »Сказанію« опште, као што је речено за еванђ. столпове, да II. почиње после св. Илије, III по Крстовудне, а IV. у Божићни пост. Иако је овде граница тачно и јасно одређена, ипак се ње не може строго придржавати. Тако кад је пасхално слово **И.**, онда почиње II. столп 19. јула, дакле пре св. Илије; III. столп 13. септ., дакле пре Крстовадне; а IV. 8. новем., дакле за 7 дана пре Божићњег поста. Овај последњи столп IV., почиње пре Божићњег поста и онда, кад влада пасхално слово **Б., В., Г., Д., Ђ. и Ж.** — Па како је овде, тако је и код одредбе »Сказанія; и овде и онде хоће само да се каже, како бива обично и понајвише, а не како бива у реџим и изцимним случајевима.

2. Може недостати редовних зачала за оне седмице и недеље, које долазе иза недеље 32., па до недеље Митара и Фарисеја, јер се с 32. недељом свршују сва зачала еванђеља по Луци. У неке године од недеље Свих Светих, до недеље Митара и Фарисеја, могу да прођу 34., 35. и више недеља и седмица. Ако ти недостаје редовних апостола и еванђеља за неке дане пред недељом Митара и Фарисеја, поврати се натраг и читај у те дане опет она редовна зачала, која си прочитао пре, и која треба да се читају пред недељом Митара и Фарисеја. Њих толико треба одбројати, колико ће ти довољно бити до недеље Митара и Фарисеја, тј. колико буде више дана преко 32. седмице. Ако

дакле до недеље пред — и по Богојављењу има још непрочитаних редовних недељних еванђеља, онда читај у те две недеље два еванђеља, редовно и особито; а ако су дотле прочитана сва, онда у те две недеље читај само једно, и то особито еванђеље. Таким начином почиње нов ред, који се свршује редовним зачалама 32. седмице. Тај повратак к прочитаним већ редовним апостолима и еванђељима, то одступање натраг, назива се у уставу *Њстџика* т. ј. одступање од правила — изузетак. (Тип. 7. јан. прво Зри!) Вишеречени указ типика о поновном читању једних и истих редовних зачала, односи се само на седмичне дане, а што се тиче недеља, ту нема нужде да се у недељу наново читају већ прочитана еванђеља, јер у години има: I. недеља, у које се по уставу читају особита, (нарочита) зачала, и кад се посве не читају редовна зачала: II. има недеља, у које се редовна зачала тих недеља читају само онда, кад није *Њстџика* у тој години. У прве спада: 1. Недеља Праотаца¹. (Редовна зачала која падну у недељу Праотаца, осим 27., 28. и 29. недеље, могу се читати у *Њстџики*). 2. Недеља пред Божићем². У друге спада: 1. Недеља по Божићу, 2. Недеља пред Богојављењем, 3. по Богојављењу. У те недеље чита се редовно еванђеље, онда кад нема одступке. Ако у тој години има *Њстџика*, то се редовна зачала назначених недеља читају у недеље, које падну иза 32. недеље — до Митара и Фарисеја. Ако се деси велика *Њстџика*, на име — кад један Ускрс падне рано (22. марта) и други доцкан, то и онда не може бити више од једне недеље, за коју не би достало редовних зачала побројаних недеља. У ту недељу одређено је да се чита по Мат. зач. 62., које се онда на свом месту не чита. У недељу 32. чита се зачало 62. еванђ. по Мат. о жени Хананејци, а у 33. чита се обично 32. недеље о Закхеју т. ј. Лука зач. 94. У друге недеље до недеље Митара и Фарисеја читају се редовна зачала горе-означених недеља. Ако нам н. пр. треба еванђеља од недеље по Просвѣщеніи до недеље Митара и Фарисеја за 3 недеље, то ће се читати у прву недељу еванђеље 31. у другу 17., а у трећу 32. недеље; ако ли треба 4. онда читај 30., 31., 17. и 32. недеље.

Еванђеље по Марку чита се између Матејевог и Лукиног, а остало у Вел. Пост у суботу и недељу.

Осим редовног читања еванђ. преко године, устав налаже, да се на часовима у понедељник, вторник и среду Вел. Седмице имају прочитати сва еванђеља по Матеју, Марку и Луци, — а еванђеље по Јовану до 46. зач.

Особита (ванредна или минејска) зачала апостола и еванђеља одређена су: 1.) За неке суботе и недеље, а на име за суботе пред — или по каквом празнику, или које су посве-

¹ На литургији читај еванђеље 28. недеље по Луци зач. 76. и то само то једно.

² Еванђеље по Матеју зач. 1. Радк же идѣан ѡставлаетса.

ћене некој особитој успомени у години; 2.) За дане посвећене успомени светих и празника.

Особити или ванредни апостоли и еванђеља читају се у ове суботе и недеље: 1.) у недељу и суботу пред — и по Крстовудну; у недељу св. Праотаца; у суботу и недељу пред Божићем и по Божићу; у суботу и недељу пред — и по Богојављењу. 2.) у недељу св. Отаца око 16. јула и 11. окт. Сви ти дани спадају у покретне дане богослужења; они падају у оне суботе и недеље, за које је одређено редовно читање апостола и еванђеља. У неке од тих дана, при читању особитих зачала, чита се и редовни апостол и еванђеље, а у неке опет редовно се читање изоставља. У прве спадају субота и недеља пред Крстовданом, те субота и недеља по Крстовудне. Субота (а не недеља) пред Божић. Субота и недеља по Божићу. Субота и недеља пред Богојављењем. Субота и недеља по Богојављењу¹ и недеље јулских и октобарских св. Отаца. У друге спадају недеља Праотаца и недеља пред Божићем.

У све назначене суботе и недеље читају се апостоли и еванђеља и светима (великима), који падну у те дане, изузевши недељу св. Праотаца. Но ако у недељу св. Праотаца падне дан св. прор. Данила и св. три Отрока, чита се апостол и еванђеље и светих. Редовна зачала апостола и еванђеља у споменуте недеље читају се кадгод подз зачало.

Израз подз зачало значи, да се два апостола или два еванђеља читају тако, као да оба чине једно зачало т. ј. међу читањем двају зачала нема већег прекидања. Тако се исто читају апостол и еванђеље и у оне дане, за које је одређено, да се имају читати три апостола, или три еванђеља; та три зачала читају се као два. Некад се у типичку изрично каже, да се три зачала имају читати као два, а некад се то само подразумева. Тако у дане Оданија празника Богородичиних, правило о читању еванђеља такво је, као и у дан самога празника. Наслов се говори само при првом еванђељу. Некад се читање редовног еванђеља пренаша на други дан, и онда се чита подз зачало.

У недељу Праотаца чита се »ипримѣниш еднио« еванђеље о вечери — Лука зач. 76. — дакле само то једно, а редовно се не чита. Еванђеље, које се чита у недељу Праотаца, (Лук. зач. 76.), одређено је да се чита и у недељу 28. Но оно се чита у ту недељу 28. само у оном случају, кад недеља 28. падне у недељу Праотаца. У оне дакле године, кад падне недеља Праотаца у 27., 29., 30. или 31. недељу, не чита се у недељу 28. по Луци зач. 76., но еванђеље 27. или 29., 30. и 31. недеље, т. ј. оне недеље, у коју падне недеља Праотаца. Исто тако, како

¹ Погоне три само онда: 2ци на едета Штеттени.

је један и исти апостол у недељу Праотаца и у недељу 29., то ако падне недеља Праотаца после недеље 29., не треба га читати у обе недеље, но само у недељу Праотаца, а у недељу 29. треба читати онај апостол, који би по реду пао у недељу Праотаца.

При читању особених апостола и еванђеља — празника или светога (великог) — кадгод се не читају редовни апостоли и еванђеља, а наиме: на велике празнике Христове, кад падну у седмичне дане или у недељу, не читају се редовни апостол и еванђеље, но само празнични. Тако исто на велике празнике Богородичине и светих, храмовне празнике светих, и у дане светих с бденијем, — ако падну у седмичне дане, — не читају се редовни апостол и еванђеље; но ако би ти празници пали у недељу, читају се и редовни апостол и еванђеље, и празнични.

На Оданије празника Христових није установљено да се чита апостол и еванђеље, а на Оданије празника Богородичиних, ако оно падне у недељу или у седмичне дане, устав налаже, да се имају читати онај исти апостол и еванђеље, који су читани на сам дан празника. Ако Оданије празника Богородичиног падне на дан кога (великог) светог, који има апостол и еванђеље (25. новем.) а Оданије падне у недељу, то се пренаша и апостол и еванђеље светога, као и сва служба његова на други дан.

У погледу читања апостола и еванђеља на литургији, пре свега морамо приметити, да се више од два апостола и еванђеља на литургији никад не читају. Ако се деси, да се у један дан имају прочитати по три зачала апостола и еванђеља, то се они читају као два апостола и два еванђеља, једно се зачало чита »подъ зачало« с другим. Стога кад се славе два света, који сваки засебно има апостол и еванђеље, онда се не читају редовни апостол и еванђеље тог дана, но се прочитају дан пре. Поредак читања двају апостола и еванђеља овај је:

У седмичне дане, осим суботе, читају се апостол и еванђ. најпре редовно, а затим особени светоме. То исто бива и на Оданије празника Богородичиних; читају се најпре апостол и еванђеље редовно дану, затим Богородици. Исто се тако читају апостол и еванђеље у суботе од недеље Митара и Фарисеја, до недеље Свих Светих. У суботе од недеље Свих Светих до недеље Митара и Фарисеја, читају се најпре апостол и еванђеље светоме, затим редовно дану.

У недељу претеже све васкрсно: чита се најпре апостол и еванђеље недеље, затим светоме. Но у недеље, и у суботе, у које се осим редовних апостола и еванђеља читају још и особита, наиме: у суботу и недељу пред Крстовданом, у суботу и недељу по Крстовудне; у суботу пред Божићем, и у суботу и недељу по Божићу — поредак је читања апостола и еванђеља

овај: најпре се читају апостол и еванђ. особито за те суботе и недеље одређено, и затим редовно, а потом светога или празника Богородице.¹ У недељу св. Отаца у јулу и октобру, читају се најпре апостол и еванђеље редовно (дана), а затим св. Отаца.

в. Еванђелски столпови.

СТОЛП I.

почиње у прву недељу Петрова Поста:

Глас 1. Еванђ. васкрсно	2.	Глас 5. Еванђ. васкрсно	6.
Глас 2. „ „	3.	Глас 6. „ „	7.
Глас 3. „ „	4.	Глас 7. „ „	8.
Глас 4. „ „	5.	Глас 8. „ „	9.

СТОЛП II.

почиње после св. Илије:

Глас 1. Еванђ. васкрсно	10.	Глас 5. Еванђ. васкрсно	3.
Глас 2. „ „	11.	Глас 6. „ „	4.
Глас 3. „ „	1.	Глас 7. „ „	5.
Глас 4. „ „	2.	Глас 8. „ „	6.

СТОЛП III.

почиње после Крстовадне:

Глас 1. Еванђ. васкрсно	7.	Глас 5. Еванђ. васкрсно	11.
Глас 2. „ „	8.	Глас 6. „ „	1.
Глас 3. „ „	9.	Глас 7. „ „	2.
Глас 4. „ „	10.	Глас 8. „ „	3.

СТОЛП IV.

почиње у Пост Божићњи:

Глас 1. Еванђ. васкрсно	4.	Глас 5. Еванђ. васкрсно	8.
Глас 2. „ „	5.	Глас 6. „ „	9.
Глас 3. „ „	6.	Глас 7. „ „	10.
Глас 4. „ „	7.	Глас 8. „ „	11.

СТОЛП V.

почиње после Богојављења:

Глас 1. Еванђ. васкрсно	1.	Глас 5. Еванђ. васкрсно	5.
Глас 2. „ „	2.	Глас 6. „ „	6.
Глас 3. „ „	3.	Глас 7. „ „	7.
Глас 4. „ „	4.	Глас 8. „ „	8.

¹ Изузетак од тога поретка бива, кад субота пред Крстовдан падне 18. септембра у дан Обновљења храма Хр. Онда се читају најпре апостол и еванђеље Обновљењу храма, а затим суботе пред Крстовданом; но ако се недеља деси 18. септ., читају се прво апостол и еванђеље недеље пред Крстовданом, а затим Обновљењу Храма.

СТОЛП VI.

почиње у св. Велики Пост:

Глас 1. Еванђ. васкрсно	9.	Глас 5. Еванђ. васкрсно	2.
Глас 2. » »	10.	Глас 6. » »	3.
Глас 3. » »	11.	Глас 7. » »	4.
Глас 4. » »	1.	Глас 8. » »	5.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ДРУГА.

О храму цркве преко целе године

од 1. септ. до последњег августа.

ГЛАВА 1 Ако је храм цркве св. Симеон Столпник, па је пао тај дан у недељу, поје се служба по овом правилу:

На малом вечерњу васкрсне гласа, **Гласа**, храма, **и њинѣ**: богород. малог вечерња. На стиховње васкрсна 1, и храма светога стиховња с припевима великог вечерња; **Гласа**, храма, **и њинѣ**: индикта. Тропар васкрсан, **Гласа**, храма, **и њинѣ**: индикта.

На великом вечерњу катизма сва. Стихире васкрсне 3, индикта 3. и храма 4. **Гласа**, храма, **и њинѣ**: богород. гласа. **Бѹдѹ**: Прокимен дана, и паримеја 2 индикта, и храма 1. На литији стихире храма и индикта. **Гласа**, храма, **и њинѣ**: индикта. На стиховње васкрсне. **Гласа**, храма, **и њинѣ**: индикта. На Благословенин **ѹдѣшѹѹ**: Тропар Богородици **дѣво**: 2, и храма 1.

На јутрењу: тропар васкрсан 2, **Гласа**, храма, **и њинѣ**: индикта; Катизме. Сједални васкрсни с богородичнима. Полиелеји Величаније и сједалан храма, **Гласа**, храма, **и њинѣ**: индикта. Степени гласа. Прокимен храма и еванђ. храма. **Воскрисни Христово**: пс. 50. **Гласа**, **Молитвами свѣтаго ѿца нашиго Сумишна**: **и њинѣ**: **Молитвами Богородицы**: и стихира храма. Канон васкрсан са ирмосом на 4, индикта на 4. и храма на 6. **Катѡвасија**: **Крестѹ начертѡѹ**: По 3. песми кондак индикта, сједалан храма. **Гласа**, **и њинѣ**: индикта. По 6. песми кондак и икос храма. На 9. песми поје се **Чистнѣишѹ**: Свјетилан васкрсан, **Гласа**, храма, **и њинѣ**: индикта. **Пѡ хвалите** васкрсне 3, индикта 3, и храма 4. **Гласа**, храма, **и њинѣ**: **Прѡблагословинна ѡси**: **Славословије велико**, и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа, индикта песма 3. и храма 6. После **Бѹдѹ**: тропар васкрсан, и индикта и храма. Кондак васкрсан, **Гласа**, храма, **и њинѣ**: индикта. Прокимен индикта и храма. Ап. и еванђ. индикта, недеље и храма. Причасно индикта и храма.

Пави! Тога дана после подне на вечерњу бива Ода није празника за почаст храма. Стихире храма 3, и светога редовнога 3, **Гласа**, храма, **и њинѣ**: богородичан тога гласа. Про-

кимен дана. **Сподоби господи: Исполнимъ вечерню:** На стиховъне храма, **Глава**, храма или светога, **и ѿнынѣ:** богородичан, васкрсан. **По Трисвѣтомъ:** тропар храма, **Глава**, светога (ако има), **и ѿнынѣ:** богородичан васкрсан; јектенија и отпуст.

Пази! Ако ли је на појутарје храмовнога празника недеља, или празник Христов, или Богородице, или велики свети, који има бденије, онда на вечерњу не бива Оданије храма.

ГЛАВА 2. Ако храм св. Симеона падне ма у кој и дан осим недеље: стихире индикта 3, и храма 5. **Глава**, храма. **и ѿнынѣ:** индикта. **Входъ:** Прокимен дана, и паримеји индикта и храма. На литији индикта и храма, **Глава**, храма **и ѿнынѣ:** индикта. На стиховъне храма с припевима, **Глава**, храма, **и ѿнынѣ:** индикта. На **Благословеніи хлѣбшвѣ:** тропар храма 2, и Богородице **дѣво:** 1. (Ако не би било бденија по **Трисвѣтомъ**, тропар индикта; **Глава**, храма, **и ѿнынѣ:** **Радѣйсѧа влгодѣтнаѧа:**) На јутрењу: тропар индикта 2, **Глава**, храма, **и ѿнынѣ:** **Радѣйсѧа влгодѣтнаѧа:** По 1. кѣтизми сједални индикта. По 2. сједалан храма, **Глава**, **и ѿнынѣ:** индикта. Полијелеј и Величаније и сједалан храма. Степени 1. антифон 4. гл. Прокимен и еванђеље храма; пс. 50. и стихира храма. Канон индикта са ирмосом на 6. и храма на 8. **Катавасија:** **Крстѧ начертѧвѧ:** По 3. песни кондак индикта, и сједалан храма, **Глава**, **и ѿнынѣ:** индикта. По 6. песни кондак и икос храма. На 9. песни поје се **Чистѣишю:** Свјетилан храма 2, **Глава**, **и ѿнынѣ:** индикта. На хвалите индикта 4, и храма 4, **Глава**, храма, **и ѿнынѣ:** индикта. **Славо-словѣ** је велико, тропар индикта, **Глава**, храма. **и ѿнынѣ:** индикта. — На литургији блажени индикта песма 3. и храма песма 6. После **Входа:** тропар индикта и храма, **Глава**, кондак храма, **и ѿнынѣ:** индикта. Прокимен, ап., еванѣ. и причасно најпре индикта, затим храма.

ГЛАВА 3. Ако храм светога или свете падне у недељу, служи се служба као и светом који има бденије, ако падне у недељу, само што на јутрењу долази еванђеље храма, затим **Воскресеніи Хрїстово:** Пс. 50. **Глава**, **Молитвами свѣтагѧ (празднѣмагѧ)** **и ѿнынѣ:** Богородици: **Помилѣи ма Божі:** и стихира храма.

ГЛАВА 4. Ако храм светога или свете падне ма у кој и дан осим недеље, свршује се служба као и другом великом светом, који има бденије. Тропари на литургији: тропар храма, **Глава**, кондак храма, **и ѿнынѣ:** **Предстѣлство:**

ГЛАВА 5. Ако падне храм св. свештеномученика **Корнилија** у недељу, поје се служба по правилу у главн првој изложеном; канон претепразнства поје се на повечерију.

ГЛАВА 6. Ако храм **Обновљења** падне у недељу или осим ње, поје се служба **Обновљења** с претепразнством **Крстовадне**, а служба **Корнилија** свршује се на повечерију.

ГЛАВА 7. Ако храм св. Корнилија падне у други који дан осим Недеље, поје се сва служба Обновљења и храма као Симеону столпнику и индикту.

ГЛАВА 8. Ако храм Покрова Богородице, Ваведенија, Велике и Мале Госпојине, или ма који други празник њен падне у недељу, поје се служба по правилу, као кад Мала Госпојина падне у недељу.

ГЛАВА 9. Ако храм Покрова Богородице или други који празник њен као храм, падне у други дан осим недеље, врши се служба по правилу за М. Госпођу.

ГЛАВА 10. Ако ли храм Ананије или Романа падне у недељу, поје се служба њихова с Покровом, по гл. 1.

ГЛАВА 11. Ако ли од тих предпоменутих кога храм падне осим недеље, поје се служба по правилу у глави другој, само што на Благословини хлѣвѣвъ: поје се Богородице дѣво: 2, и храма 1. Сједални храма, Слава, ѿ њинѣ: Богородице. На хвалите стихире Богородице 3, и храма 3.

ГЛАВА 12. Ако храм св. Димитрија падне у недељу, стихире и канон Труса поју се на повечерију.

ГЛАВА 13. Ако храм светога или свете падне у недељу Праотаца: Стихире васкрсне 3, Праотаца 4, и храма 3, Слава, храма, ѿ њинѣ: богородичан гласа. Еходѣ: Прокимен дана, и паримеји храма. На литији стихире и Слава, храма, ѿ њинѣ: Праотаца. На стиховње васкрсне, Слава, храма, ѿ њинѣ. Праотаца. На Благословини хлѣвѣвъ: Богородице дѣво: 1, и храма 1, и Праотаца 1.

На јутрењу: тропар васкрсан 2, Слава, храма, ѿ њинѣ: Праотаца. Сједални васкрсни с богородичнима. Полијелеји и Величаније и сједални храма. Степени гласа. Прокимен и еванђеље храма. Воскрсени Христово: Пс. 50. и стихира храма. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Праотаца 4 и храма на 6. Катавасија: Христосъ рождается: По 3. песни кондак и икос Праотаца, сједалан храма, Слава, ѿ њинѣ: ипакој Праотаца. По 6. песни кондак и икос храма. На 9. песни поје се Честнѣишю: Свјетилан васкрсан, Слава, храма, ѿ њинѣ: Праотаца. На хвалите: васкрсне 3, источна 1, храма 3, и Праотаца самогл., која се поје на Слава, с припевима. Слава, храма, ѿ њинѣ: Прѣблагословенна ѿси: Славословије велико, и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа, Праотаца песма 3. и храма 6. По Еходѣ: тропар васкрсан, Праотаца и храма, кондак васкрсан, Слава, храма, ѿ њинѣ: Праотаца. Прокимен гл. 4. Благословенъ ѿси господи Боже ѿтеця: и храма. Ап. и еванђ. Праотаца редовно и храма. Причасно Хвалите господа: и други: Радѣйтса:

Пази! Тога дана после подне бива Оданње храма, као што је назначено у глави првој.

ГЛАВА 14. Ако храм света три ђтрока падне у Недељу св. Праотаца, поје се служба по правилу у глави првој.

ГЛАВА 15. Ако храм св. Севастијана (18. дец.) или св. Боуифатија (19. дец.) падне у недељу Отаца пред Божић, свршује се служба по правилу у глави 13., само се читају паримеји Отаца и храма.

ГЛАВА 16. Ако храм светого или свете падне у недељу пред Божић, дана 20., 21., 22. и 23. децембра:

На вечерњу: васкрсне 3, Отаца 4, и храма 3, **Глава**, храма, и **и њиѣ**: претпразнства. **Бходж**. Прокимен дана. Паримеји Отаца и храма. На литији стихире претпразнства, и храма и Отаца, **Глава**, Отаца, и **и њиѣ**: претпразнства. На стиховње претпразнства, **Глава**, Отаца, или храма, и **и њиѣ**: претпразнства. На **Благословѣнїи хлѣвѣвѣ**: Богородице **дѣво**: 1, Отаца 1, и храма 1.

На јутрењу: тропар васкрсан 1, и Отаца 1, **Глава**, храма, и **и њиѣ**: претпразнства. Катизме. Сједални васкрсни с богородичнима. Полијелеј и Величаније и сједални храма. Степени гласа. Прокимен и еванђеље храма, **Воскресѣ Христово**: и стихира храма. Канон васкрсан са ирмосом на 4, Отаца на 4, и храма на 6. Катавасија: **Христосъ раждатса**: По 3. песми кондак и икос Отаца, сједалан храма, **Глава**, и **и њиѣ**: инакој Отаца. По 6. песми кондак и икос храма. На 9. песми поје се **Чистиѣишю**: Свјетилан васкрсан, и Отаца. **Глава**, и **и њиѣ**: претпразнства. На хвалите васкрсне 3, источна 1, храма 3, и Отаца с припевом; **Глава**, храма, и **и њиѣ**: **Прѣблагословѣнна ѣси**: **Славословије** велико, јектенија и отпуст.

На литургији блажени гласа, Отаца 3. песма и храма 6. После **Бхода**: тропар васкрсан, и претпразнства, Отаца и храма; кондак васкрсан и Отаца; **Глава**, храма, и **и њиѣ**: претпразнства. Прокимен Отаца и храма. Ап. и еванђеље недеље пред Божић и храма. Причасно исто тако.

ГЛАВА 17. Ако храм свете преподобномученице Евгеније падне у недељу пред Божић Светих Отаца:

На великом вечерњу: стихире Отаца 3, претпразнства 3, и храма 4. **Глава**, и **и њиѣ**: претпразн. **Бходж**. Прокимен дана, паримеји Отаца и храма. На литији претпразн. и храма, **Глава**, храма, и **и њиѣ**: претпразн. На стиховње претпразн. са припевима. **Глава**, храма, и **и њиѣ**: претпразн. На **Благословѣнїи хлѣвѣвѣ**: тропар Отаца 1, претпразн. 1, и храма 1.

На јутрењу: тропар васкрсан 1, Отаца 1, **Глава**, храма, и **и њиѣ**: претпразн. После катизме сједални Отаца, **Глава**, и **и њиѣ**: претпразн. Полијелеј и Величаније и сви сједални храма. Степени гласа. Прокимен и еванђеље храма. **Воскресѣ Христово**:

и стихира храма. Канон Отаца са ирмосом на 6, претпразн. на 4, и храма на 4. Катавасија: Христосъ раждаетсѧ: По 3. песни кондак и икос Отаца, сједалан храма, **Глава**, претпразн. ѿ **нынѣ**: ипакој Отаца. По 6. песни кондак и икос храма. На 9. песни поје се Чистѣйшю: Свјетилан васкрсан и Отаца, **Глава**, ѿ **нынѣ**: претпразн. На хвалите Отаца 3, и храма 2, и претпразн. 3, **Глава**, Отаца, ѿ **нынѣ**: Превлагословенна ѿси: Славословије велико, и тропар васкрсан.

На литургији блажени: од канона Отаца, претпразн. и храма. После **Входа**: тропар васкрсан, Отаца, претпразн. и храма; кондак храма. **Глава**, Отаца, ѿ **нынѣ**: претпразн. Прокимен Отаца и храма. Ап. и причасно Отаца и храма. Еванђ. Мат. зач. 1. и храма.

ГЛАВА 18. Ако храм светога или свете падне у недељу после Божића:

На великом вечерњу: стихире васкрсне 3, Богоотаца 4, и храма 3, **Глава**, храма, ѿ **нынѣ**: богородичан гласа. **Входъ**: Прокимен дана, и паримеји храма. На литији празника и храма. **Глава**, храма, ѿ **нынѣ**: празника. На стиховње васкрсне, **Глава**, храма, ѿ **нынѣ**: празника. На благословеніи **хлѣбъ**: Богородице **дѣво**: 1, и светих 1, и храма 1.

На јутрењу: тропар васкрсан 1, и светих 1, **Глава** храма, ѿ **нынѣ**: празника. и све остало до канона као у глави 16. Канон васкрсан, са ирмосом на 4, и светих на 4, и храма на 6. Катавасија празника. По 3. песни кондак и икос светих, сједалан храма, **Глава**, светих, ѿ **нынѣ**: празника. По 6. песни кондак и икос храма. На 9. песни поје се Чистѣйшю: Свјетилан васкрсан, **Глава**, храма, ѿ **нынѣ**: празника, На хвалите васкрсне 4, и храма с припевима. **Глава**, храма, ѿ **нынѣ**: Превлагословенна ѿси: Славословије велико, и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа на 4, празника редовна песма на 4, и храма песма 6. на 4. По **входѣ**: тропар васкрсан, празника, светих и храма; кондак храма, **Глава**, светих ѿ **нынѣ**: празника. Прокимен гласа и храма. Ап., еванђ. и причасно најпре недеље по Божићу, затим храма. Тога дана на вечерњу свршује се Оданије храма, као у глави 1.

ГЛАВА 19. Ако храм преподобне Меланије падне у недељу, са Оданијем празника, поје се служба храма и празника, као Оданију Ваведенија, кад падне у недељу са св. Климентом, (а св. Богоотаца поје се служба ма у који дан пре тога).

ГЛАВА 20. Ако падне храм св. Василија, или кога другог светог или свете у недељу пред Богојављењем или на Оданије богојављенско, поје се служба храма по правилу у глави 1. изложеном.

ГЛАВА 21. Ако храм сабора Јована Претече падне у недељу, поје се служба по правилу у глави првој, само што

се овде на хвалите поју стихире васкрсне 3, храма 2, и празника 3, *Глава*, храма, њ *нынѣ*: *Привлагословинна ѿси*: и т. д. на литургији служба васкрсна и храма.

ГЛАВА 22. Ако храм светога или свете падне у макоји дан осим недеље у попразнству, поје се служба сва, као и светоме, који има бденије у недељу.

ГЛАВА 23. Ако храм светога или свете у попразнству падне у недељу, поје се служба као великом светом, који има бденије; кад у недељу падне, а служба попразнства оставља се. На јутрењу Полијелеј и сједални храма, еванђеље храма и остало храма. Катавасија празника. Стихира еванђелска, а на литургији служба васкрсна и храма.

ГЛАВА 24. Ако храм светога или свете падне с претпразнством или Оданијем кога празника у недељу, поје се служба по правилу у глави 1.; само се овде поју на хвалите стихире васкрсне 3, храма 2, и празника 3. *Глава*, храма, њ *нынѣ*: *Привлагословинна ѿси*:

ГЛАВА 25. Ако храм светога или свете падне у недељу Митара и Фарисеја, или Блуднога Сина, или Сиропусну: На малом вечењу: васкрсне гласа на 4, *Глава* храма, њ *нынѣ*: богород. На стиховње: васкрсна 1, и храма стиховње вел. вечерња с припевима. *Глава*, храма, њ *нынѣ*: богород. Тропар васкрсан, *Глава*, храма, њ *нынѣ*: богород. На великом вечерњу васкрсне 4, Триода 3, и храма 4. (Ако ли је Месопусна недеља: васкрсне 3, Триода 4, и храма 3.) *Глава*, Триода, њ *нынѣ*: богород. гласа. *Ћходъ*. Прокимен дана и паримеји храма. На литији храма и Триода, и остало све, као кад падне Сретеније у те дане.

ГЛАВА 26. Ако храм светога или свете падне у суботу Месопусну, служба мртвима поје се у прошлу суботу или четвртак, а храма поје се у суботу Месопусну, као и Сретенију.

ГЛАВА 27. Ако храм светога или свете падне у понед., втор. или четвртак Сирне седмице, поје се сва служба храма, а Триод се изоставља, као и Сретенију.

ГЛАВА 28. Ако храм светога падне у среду или петак Сирне седмице, поје се служба храма сва у своје време, а вечерње опет у своје. После вечерња и јутрења и после сваког часа по 3 поклона. Литургија Златоустова.

ГЛАВА 29. Ако храм светога падне у суботу Сирну, поје се служба као и Сретенију, само стихире Отаца 4, и храма 4. У свему претеже служба Отаца.

ГЛАВА 30. Ако храм светога падне у понед. прве седмице Поста (Чисти), поје се сва служба храма у недељу Сирну.

ГЛАВА 31. и 32. Ако храм светoгa падне у вторник среду, четвртак или петак 1. седмице Поста, поје се служба храма у суботу те седмице са службом Теодора Тирона. У петак на вечерњу после катизме, Триода 2, храма 4, и Теодора 4. **Глава**, храма, и **нынѣ**: богород. гласа. **Бходз**. Пари-меји дана и храма и даље литургија пређеосвећена. После заамвоне молитве, канон Теодора над кољивом, по обичају, а после **Бѣди ѿма**: отпуст.

Око поноћи,¹ поје се велико повечерије и бива литија, на којој се поју стихире храма све. На стиховње исто тако. На **благословији** **хлѣвѡвѡ**: тропар храма 2, и Богородице **дѣво**: 1.

На јутрењу тропар храма 2. **Глава**, Теодора, и **нынѣ**: богород. гласа; катизме. Сједални храма. Полијелеј и Величаније храма, и сједални светoгa. **Глава**, и **нынѣ**: богород. Степени, први антифон 4. гл. Прокимен, еванђеље и стихира храма. Канон Теодора са ирмосом на 6, и храма на 8. Катавасија: **Ѧвѣрѡѡ ѡуста**: По 3. песми кондак и икос Теодора, и сједалан. **Глава**, храма, и **нынѣ**: богород. По 6. песми кондак и икос храма. На 9. песми поје се **Чистиѣишю**: Свјетилан Теодора, **Глава** храма, и **нынѣ**: богород. На хвалите: стихире Теодора 4, и храма 4, **Глава**, храма, и **нынѣ**: богород. Славословије велико. Тропар храма. **Глава**, Теодора, и **нынѣ**: богород.

На литургији на блажени песма 3. храма и 6. Теодора. После **Бходз**: тропар храма и Теодора, кондак храма, **Глава** Теодора, и **нынѣ**: **Предстателство**: Прокимен дана и храма; Ап. и еванђ. најпре суботе, затим Теодора и храма. Причасно дана, и храма.

ГЛАВА 33. Ако храм светoгa падне у прву Недељу Вел. Поста. На вечерњу: Катизма; васкрсне 3. Триода 3, и храма 4, **Глава**, Триода, и **нынѣ**: богород. гласа. **Бходз**: и паримеји храма. На литији храма и Триода. **Глава**, храма, и **нынѣ**: Триода. На стиховње васкрсне. **Глава**, храма, и **нынѣ**: Триода. На **Благословији** **хлѣвѡвѡ**: тропар **Прчистомѡ твоимѡ**: 1, и храма 1, и Богородице **дѣво**: 1.

На јутрењу тропар васкрсан 2, **Глава**, храма, и **нынѣ**: **Прчистомѡ твоимѡ**: Катизма. Сједални васкрсни с богород. Полијелеј и Величаније и сједални храма. Степени гласа. Прокимен, еванђ., и стихира васкрсна. Канон васкрсан са ирмосом на 4, и Триода на 4. и храма на 6. Катавасија Триода: **Морѡ чирмишю**: По 3. песми кондак и икос Триода, сједалан храма, **Глава**, и **нынѣ**: Триода. По 6. песми кондак и икос храма. На 9. песми поје се: **Чистиѣишю**: Свјетилан васкрсан, **Глава**, храма, и **нынѣ**: Триода. На хвалите васкрсне 3, Триода 2, и

¹ Овако Тшпик; но код нас се држи бденије увече око 7 сати.

храма 3, Гласа, Триода, ѝ њынѣ: Привлагословинна ѳси: Славословије велико. и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа, и Триода песма 3. и храма песма 6. После Входа, тропар васкрсан, Триода и храма; кондак васкрсан, Гласа, храма, ѝ њынѣ: Триода. Прокимен Триода и храма. Ап. еванђ. и причасно дана и храма.

ГЛАВА 34. Ако светога храм падне у понедељник 2., 3., 4., 5. или 6. седмице Вел. Поста: У недељу на малом вечерњу у храма на 4, Гласа, храма, ѝ њынѣ: богород. На стиховње Триода самогл. дана 2, и мучен. Гласа, храма, ѝ њынѣ: богород. истог гласа. По трисвѣтомъ тропар храма, Гласа, ѝ њынѣ: богород.

На великом вечерњу Блажнѣ мѣжѣ: Триода 3, и храма, 5. Гласа, храма, ѝ њынѣ: богород. Входа. Прокимен велики дана, и паримеји храма. На литији стихире и Гласа, храма, ѝ њынѣ: богород. На стиховње исто тако. На благословини хлѣбѣвѣ: тропар храма 2, и Богородице дѣво: 1. (Ако не би било бденија: На великом вечерњу Блажнѣ мѣжѣ: из Триода самогл. дана 2, без мученична, и подобне из Триода 3, и храма 5. остало све остаје, као што је назначено на вечерњу.) По трисвѣтомъ тропар храма, Гласа, ѝ њынѣ: богород. Повечерије мало с каноном; по трисвѣтомъ кондак храма; по Чистнѣишю: поклона 3, Трисвѣтог: се не говори.

На јутрењу тропар храма 2, Гласа, ѝ њынѣ: богород. по 1. и 2. кат. нема јектеније, по сједални Триода, по 3. кат. мала јектенија и сједална оба — храма, полијелеји све остало храма. Канон храма, песма 1. са ирмосом на 6, и Триода на 8. Катавасија: Триода. Где нема трипѣсница канон храма. Катавасија: Свирѣв ѳуста: По 3. песми сједалан храма. По 6. песми кондак и икос храма. На 9. песми поје се Чистнѣишю: Свјетилан храма 2, Гласа, и њынѣ: богород. На хвалите храма, Гласа, храма, ѝ њынѣ: богород. На стиховње Триода, Гласа, храма, ѝ њынѣ: богород. Благо ѳста: и по ѳтчи нашѣ: тропар храма, Гласа, ѝ њынѣ: богород. Ако је понедељник 4. недеље, на 1. часу чини се поклоњење Крсту.

Пред литургију свршују се часови; после ових почиње вечерње као обично на пређеосвећеној. На Господи воззвах: Триода 5, и храма 5. Гласа, храма, ѝ њынѣ: богород. Входа: са еванђ., паримеји дана и Да ѝсправитса: мала јектенија се не говоре. Прокимен, ап. и еванђ. храма. Литургија пређеосвећена. Причасно храма.

ГЛАВА 35. Ако храм светога падне ма у који дан 2., 3., 4., 5. или 6. седмице Поста, осим суботе и недеље: после кат. стихире Триода 5, и храма 5. Гласа, храма ѝ њынѣ: богород. Входа: и паримеји дана и храма, и даље служба пређе-

освећена. — Ако нема пређеосвећене, после часова поје се вечерње без поклона. На Господи возвахъ: Триода 3, и храма 5. Слава, храма, ѿ њиѣ: богород. Њходъ: Прокимен, и паримеји дана и храма 3. Сподови господи: јектенија Исполнимъ вечернюю: На стиховѣе Триода. Слава, храма, ѿ њиѣ: богород. По њиѣ ѿпѣвши: тропар храма, Слава, ѿ њиѣ: богород. васкрсан, јектенија: Помилѡи насъ Боже: 3 велика поклона. Исскатаѡ троице: Бѡди ѡма: Достойно: и отпуст.

Тога дана увече почиње се велико повечерије. После 1. трискатаѡ тропар храма. Слава, ѿ њиѣ: богород., а по 2. кондак храма. На литији, и на стиховѣе све стихире храма. На благословини хлѣвѡвъ: тропар храма 2, и Богородице дѣво: 1. — На јутрењу: тропар храма 2, Слава, ѿ њиѣ: богород. васкрсан по гласу тропара. По 1. и 2. кат. сједални Триода. По 3. мала јектенија, и сједални храма. Полијелеј и све остало храма. Канон храма, и где је триѡсица канон храма и Триода. Катавасија Триода 2. канона. По 3. песни сједалан храма. Слава, ѿ њиѣ: богород. По 6. песни кондак и икос храма. На 9. песни поје се Чистиѡшю: Свјетилан храма. На хвалите: храма на 4, Слава, храма, ѿ њиѣ: богород. На стиховѣе: Триода, самогл. дана 2, и мученичан, Слава, храма, ѿ њиѣ: богород.; јектенија, и поклони и час 1. с катизмом.

После обичних часова, вечерње с катизмом. Стихире Триода на 6, и храма 4, Слава, храма, ѿ њиѣ: богород. Њходъ са еванђ. паримеји дана и Да исправитса: мала јектенија се не говоре, но одмах прокимен, ап. и еванђ. храма, и продужује се литургија пређеосвећена. Причасно храма.

ГЛАВА 36. Ако храм светога падне у суботу 2., 3. или 4. седмице Поста; у нетак катизма. Стихире Триода 2, и храма 8, Слава, храма, ѿ њиѣ: богород. гласа. Њходъ: Прокимен, паримеји дана и храма, и даље литургија пређеосвећена, — Увече се поје велико повечерије; на литији и стиховѣе све стихире храма. На благословини хлѣвѡвъ: тропар храма 2, и Богородице дѣво: 1. — На јутрењу: тропар храма 2, Слава ѿ њиѣ: богород. гласа, остало све храма. Канон Богородице и храма. Катавасија: Ѣвръѡ оуста: По 3. песни сједалан храма, Слава, ѿ њиѣ: богород. По 6. песни кондак и икос храма. На 9. песни поје се Чистиѡшю: Свјетилан храма 2. Слава, ѿ њиѣ: богород. На хвалите: стихире, и Слава, храма, ѿ њиѣ: богород. Славословије велико, и тропар храма, Слава, ѿ њиѣ: богород., јектенија и отпуст.

На литургији блажени храма песма 3. и 6.; после Њхода: тропар храма, Слава, кондак храма, ѿ њиѣ: Предстателство. Прокимен, ап., еванђ. и причасно храма.

ГЛАВА 37. Ако храм светога падне у 2., 4. или 5.

недељу Поста: у суботу на Гвоззв. стихире васкрсне на 4, храма 6, Глава, храма, ѝ њнѣ: богород. гласа. Вхѡдѣ. Прокимен дана и паримеји храма. На литији све храма. На стиховње васкрсне, Глава, храма, ѝ њнѣ: богород. На Благословини хлѣвѡвѣ: Богородици дѣво: 2, и храма 1. — На јутрењу: тропар васкрсан 2, Глава, храма, ѝ њнѣ: богород. по гласу тропара храма; катизме. Сједални васкрсни. Полијелеј и Величаније и сједални храма. Степени гласа. Прокимен, еванђ. и стихира храма. Канон васкрсан, са ирмосом на 4, Триода на 4, и храма на 6. По 3. песни кондак Триода и сједалан храма. Глава, ѝ њнѣ: богород. По 6. песни кондак и икос храма. На 9. песни Чистнѣйшю: Свјетилан васкрсан, Глава, храма ѝ њнѣ: богород. васкрсан. На хвалите васкрсне 4, и храма на 4, Глава, Триода, ѝ њнѣ: Привлагословинна ѿси: Славословије велико, и тропар васкрсан. — На литургији блажени гласа, и храма песма 3. После Вхѡда: Тропар васкрсан, Триода и храма: кондак васкрсан, Глава, храма, ѝ њнѣ: Триода. Прокимен гласа и храма. Ап., еванђ. и причасно недеље и храма; литургија Василијева.

Пази! Служба св. Григорија поје се у 4. или 5. недељу поста.

ГЛАВА 38. Ако храм светога падне у недељу 3. Поста: поје се служба сва по правилу изложеном у глави 32., само што се овде додаје поклоњење Крсту и целивање, као што Триод прописује.

Пази! Ако храм св. Аранђела Гаврила падне у 3. недељу Поста: На вечерњу: васкрсне 3, Крста 3, празника 2, и Аранђела 2; Глава, Крста, ѝ њнѣ: празника. Вхѡдѣ. Прокимен дана. На литији празника, Глава, ѝ њнѣ: Крста. На стиховње васкрсне, Глава, Крста, ѝ њнѣ: празника. На Благословини хлѣвѡвѣ: тропар празника 2, и Крста 1.

На јутрењу: тропар васкрсан 1, Крста 1. Глава, Аранђела, ѝ њнѣ: празника. Катизме. Сједални васкрсни и све остало васкрсно. Канон васкрсан са ирмосом на 4, празника 3, Аранђела 3, и Крста на 4; Катавасија Крста. По 3. песни кондак празника и Аранђела, сједалан Аранђела, Глава, Крста, ѝ њнѣ: празника. По 6. песни кондак и икос Крста. На 9. песни поје се Чистнѣйшю: Свјетилан васкрсан. Глава, Крста, ѝ њнѣ: празника. На хвалите васкрсне 3, Крста 2, и Аранђела 3, Глава, Триода, ѝ њнѣ: Привлагословинна ѿси: Славословије велико, износ Крста и целивање по обичају.

На литургији блажени гласа, Крста песма 3. и Аранђела 6. После Вхѡда тропар васкрсан, Крста, празника и Аранђела; кондак Крста, Глава, Аранђела, ѝ њнѣ: празника. Прокимен, ап., еванђ. и причасно Крста и Аранђела. Литургија Василијева. Место трисвѣтагш: Крстѣ твоимѣ:

ГЛАВА 39. Ако храм светога падне у среду 4. Поста

т. ј. Крстопоклону, оставља се канон Крста, па се поје у понед. исте седмице. У вторник поје се вечерње без поклона. Катизма се чита. Стихире Триода 2, Крста 3, и храма 5, Глава, храма, њ њнѣ: Крста. Еходъ. Прокимен и паримеји дана и храма. Да њсправитса: и даље литургија пређеосвећена.

Пази! Ако не би било пређеосвећене, на вечерњу: Крста 3, и храма 5. Глава, храма, њ њнѣ: Крста. Прокимен, и паримеји дана и храма. Сподови господи: јектенија. На стиховње Триода. Глава, храма, њ њнѣ: Крста. По њнѣ ѡпѡшаши: тропар храма. Глава, њ њнѣ: богород., јектенија: Помни ѡ насъ: Всевѡта троица: Бѡди ѡма: Достояно: и отпуст.

Увече се поје велико повечерије; на литији и све остало као што је указано у глави 34. само на хвалите стихире Крста 3, заостале, писане на Господи воззвахъ: и храма. Глава, храма, њ њнѣ: Крста. На стиховње Триода самогл. дана 2, и мученичан. Глава, храма, њ њнѣ: Крста. Благо ѡвѣ: тропар храма, Глава, њ њнѣ: богород. остало опет као у глави 34, само на Господи воззвахъ: Глава, њ њнѣ: Крста.

ГЛАВА 40. Ако храм светогâ падне у среду 5. седмице Поста, поје се служба сва као у глави 34., стихире пак великог канона поју се у понедељник на вечерњу, а канон велики поје се у вторник на јутрењу.

ГЛАВА 41. Ако храм светогâ падне у четвртак 5. седмице Поста: поје се велики канон у вторник исте седмице, а храма служба поје се у четвртак, по правилу изложеном у глави 34.

ГЛАВА 42. Ако храм светогâ падне у суботу 5. недеље Поста; у петак после катизме Триода 2, Богородице 4, и храма 4. Глава, храма, њ њнѣ: Акатиста. Еходъ. Прокимен дана, паримеји дана и храма. и Да њсправитса: и наставља се литургија пређеосвећена.

У петак увече¹ почиње бденије, с великим повечеријем. По 1. Трисѡтомъ тропар храма, Глава, њ њнѣ: Богородице: Повѡлѣнноѡ тайнѡ: По 2. трисѡтомъ: кондак храма, Глава, њ њнѣ: Богородице: Возбранной возводѣ: На литији и на стиховње све храма. На вѡгословини ѡлѡшевѡ: тропар храма 2, и Повѡлѣнноѡ тайнѡ: 1. На Богъ господѡ тропар Акатиста 2, Глава, храма, њ њнѣ: Акатиста. По 1. кат. читају се 3 кондака и 3 икоса, и Возбранной возводѣ: по 2. кат. исто тако. Затим Полијелеј и Величаније, и сједалац храма. Степени 1. антифон 4. гл. Прокимен, еванђ. и стихира храма. Канон Акатиста са ирмосом на 8, и храма на 6. Катавасија: Ѣклизѡ оуста: По 3. песни кондаци и икоси Акатиста, затим кондак и икос

¹ Типик вели око поноћи.

храма, и сједалан 2. **Глава**, њ **нынѣ**: богород. По 6. песни кондаци и икоси Акатиста, и напоследку опет икос и кондак први. На 9. песни поје се **Чистиѣишю**: Свјетилан храма и Акатиста. На хвалите Акатиста 3, и храма 3, **Глава**, храма, њ **нынѣ**: Акатиста. Славословије велико. Тропар храма и Акатиста. На литургији блажени Акатиста песма 3. и храма песма 6. После **Входа**: тропар Акатиста и храма, **Глава**, кондак храма, њ **нынѣ**: Акатиста. Прокимен ап. еванѣ. и причасно Акатиста и храма.

ГЛАВА 43. Ако храм светога падне у суботу Лазареву: У петак на вечерњу после кат. на Господи **воззвахъ**: једна из Триода: **Двиполезншю**: малу 2, Лазара 5, и храма 3, **Глава** храма, њ **нынѣ**: **Двиполезншю**: велику. **Входъ**: прокимен дана, и паримеји дана и храма, и продужује се литургија преѣосвѣћена. — Увече почиње бденије са великим повечеријем. По 1. **Трисвѣтомъ**: тропар храма, **Глава**, њ **нынѣ**: Лазара. По 2. **Трисвѣтомъ**: кондак храма; на литији Триода писане на хвалите. и храма. **Глава**, храма, њ **нынѣ**: Триода. На стиховње храма. **Глава**, храма, њ **нынѣ**: Триода. На **Благословеніи хлѣбшкъ**: тропар храма 2, и Лазара 1. — На јутренју. **Овци**: 2, **Глава**, храма, њ **нынѣ**: **Овци**: Сједални дана. Полијелеј и Величаније и сједални храма. Степени 1. антифон 4. гл. Прокимен еванѣ. и стихира храма. **Воскресніе Хрїстово**: пс. 50. Канон св. Лазара са ирмосом на 6, и други на 4, и храма на 4. **Катавасија Входъ прошедъ**: По 3. песни кондак, и икос храма и сједалан 2. **Глава**, њ **нынѣ**: празн. По 6. песни кондак и икос Лазара. На 9. песни не поје се: **Чистиѣишю**: но свака страна по ирмос. **Свѣтъ** господъ: на гл. 1. Свјетилан Лазара, **Глава**, храма њ **нынѣ**: Лазара. На хвалите: Лазара 4, и храма 4, **Глава**, Лазара: њ **нынѣ**: **Превлагословенна ѡси**: Славословије велико, тропар храма, **Глава**, њ **нынѣ**: Лазара.

На литургији блажени Лазара канона песма 3. на 4, и храма песма 6. на 4. После **Входа**: тропар Лазара и храма, **Глава**, кондак храма, њ **нынѣ**: Лазара. Место: **Свѣтый Божі**: **Олицы**: Прокимен ап., еванѣ. и причасно Лазара, и храма. Литургија Златоустава.

ГЛАВА 44. Ако храм светога падне на Цвети: У суботу на малом вечерњу: Цвети на 4, **Глава**, храма њ **нынѣ**: празн. На стиховње Цвети, **Глава**, храма, њ **нынѣ**: празн. или **Глава**, њ **нынѣ**: празн. По **Трисвѣтомъ**: тропар храма, **Глава**, њ **нынѣ**: празн. **Овци**:

На великом вечерњу после кат. празн. 6, и храма 4, **Глава**, храма, њ **нынѣ**: **Днись влагодать**: **Входъ**: Прокимен дана, и паримеји празн. и храма. На литији празн. и храма, **Глава**, храма, њ **нынѣ**: празн. На стиховње празн. **Глава**, храма. њ **нынѣ**: празн. На **благословеніи хлѣбшкъ**: **Овци** воскресніе: 2, и храма 1.

— На јутрењу тропар празника 2. Глава, храма, њ њиѣ: (Гпо-
грѣшисѣ: катизме; сједални сви празн. Полијелеј, Велича-
није, и сједални празн. Степени, прокимен и еванђ: празн.
Пс. 50. Глава, Днѣсь Хрїстоєъ: и стихира празн. и освећење врбице.
Канон празн. са ирмосом на 8, и храма на 6. Катѣвасија
празн. По 3 песни кондак и икос храма и сједалан храма, Глава,
ѡ њиѣ: празн. По 6. песни кондак и икос празн. На 9. песни
не поје се Чистнѣишю: но ирмос Богъ господь: тропарима празн.
припев Глава тѣѣ Боже нашѣ, слава тѣѣ: Тропарима храма при-
пев Свѣтѣи (име) моли Бога ѡ насъ: напослетку ирмос Богъ
господь: Свѣтѣи господь: на гл. 4. Свјетилан храма 2, и богород.
његов. На хвалите празника 4, и храма 4, с припевима,
Глава, храма ѡ њиѣ: празн. Славословије велико; тропар
храма, Глава, ѡ њиѣ: Общи:

На литургији блажени: празн. песма 3. и храма
песма 6. Входно: празн. Тропар празн. и храма. Глава, кондак
храма, ѡ њиѣ: празн. Поје се Свѣтѣи Боже: Ап., еванђ. и при-
часно најпре празн.; затим храма.

ГЛАВА 45. Ако храм светога падне на Вел. По-
недељник, Вторник, Среду или Четвртак, поје се
служба храма на Цвети.

ГЛАВА 46. Ако падне на Вел. Петак, Суботу или
на Пасху, поје се служба храма у понедељник или вторник
Светле Седмице.

ГЛАВА 47. Ако Благовести падну на Вел. По-
недељник, и ако је то храм цркве, или ако је храм
Аранђела Гаврила, поје се служба са Оданијем. У не-
дељу увече и у понедељник поје се по уставу. У Вел. Вторник
на јутрењу тропар Гѣ жиниѣхъ глѣдѣтѣ: 3, и кат. Сједални Триода.
Канон празн. са ирмосом на 8, ирмос по 2, тропари на 6, и
Аранђела на 6. Катавасија: Ѣкѣрѣѣ оуста: а где је трипѣниѣхъ
Триода, поје се канон Богородице са ирмосом на 4, Аранђела
3 стиха на 2, два за један и Триода на 8; Катавасија Триода.
По 3. песни кондак Богородице и сједалан њен. По 6. песни
кондак Триода. Ако је храм Аранђела, по 3. песни кондак Три-
ода, по 6. кондак Аранђела. На 9. песни не поје се Чистнѣи-
шю: Свјетилан дана. Глава, ѡ њиѣ: Богородице. На хвалите
Триода 3, и Аранђела 3, Глава, Триода, ѡ њиѣ: Богородице. На
стиховње стихире и Глава, из Триода; ѡ њиѣ: Богородице.

ГЛАВА 48. Ако храм светога падне од понедељ-
ника Светле Седмице, до 4. недеље после Пасхе,
служба храма поје се као и св. Георгију.

ГЛАВА 49. Ако храм светога падне у дане од 4.
недеље после Пасхе, до суботе уочи Духова,
служба се служи као св. Јовану Богослову.

ГЛАВА 50. Ако храм светога падне у среду уочи Спасовадне, поје се служба као св. Јовану Богослову са Оданијем празника Пасхе заједно.

ГЛАВА 51. Ако храм светога падне на Спасовдан служба се служи по правилу изложеном, као св. Јовану Богослову.

ГЛАВА 52. Ако храм светога падне у недељу 7. после Пасхе св. Отаца: На малом вечерњу васкрсне 4, Гласа, храма, њ њинѣ: празн. На стиховње васкрсна и храма са стиховње вел. вечерња с припевима. Гласа, храма, њ њинѣ: празн. По трисвѣтомъ тропар васкрсан. Гласа, храма, њ њинѣ: празн., јектенија мала и отпуст. На великом вечерњу: стихире васкрсне 3, Отаца 4, и храма 3, Гласа, храма, њ њинѣ: богород. гласа. Вхѡдъ Прокимен дана, паримеји Отаца и храма. На литији храма и Отаца хвалитне, Гласа, Отаца или храма, њ њинѣ: празн. На стиховње васкрсне, Гласа, храма, њ њинѣ: празн. спасовског. На Благословѣнїи хлѣбѡвъ: Богородице дѣво: 1, Отаца 1, и храма 1.

На јутрењу: тропар васкрсан 1, Отаца 1. Гласа, храма; њ њинѣ: Спасовадне. Катизме; и сједални васкрсни с богородичнима. Полијелеј, Величаније и сједални храма. Степени гласа. Прокимен, еванђ. и стихира храма. Воскрѣснїи Хрїстово: Пс. 50. Канон васкрсан, са ирмосом на 4, Отаца на 4, и храма 6. Катавасија: Божественнымъ покровимъ. По 3. песни кондак и икос Отаца, сједалан храма, Гласа, Отаца, њ њинѣ: празн. По 6. песни кондак и икос храма. На 9. песни поје се Чистѣйшю: Свјетилан васкрсан и Отаца, Гласа, храма, њ њинѣ: празн. На хвалите васкрсне 4, и храма 3, с припевом: Гласа, храма, њ њинѣ: Прѣблагословѣнна ѣси: Славословије велико, и тропар васкрсан.

На литургији блажени гласа, Отаца песма 3, и храма 6. После Вхѡда: тропар васкрсан, Отаца и храма; кондак васкрсан и Отаца. Гласа, храма, њ њинѣ: Спасовадне. Прокимен Отаца и храма. Ап. еванђ. и причасно Отаца и храма. Место Видѣхомъ: тропар Вознѣсѣ ѣси: Отпуст обичан:

ГЛАВА 53. Ако храм светога падне на Оданије Спасовадне, или на Оданије св. Педесетнице, поје се служба храма са Оданијем празн. овако;

На малом вечерњу храма на 4. Гласа, храма, њ њинѣ: празн. На стиховње храма великог вечерња, Гласа храма њ њинѣ: празн. По трисвѣтомъ тропар храма, Гласа њ њинѣ: празн.

На великом вечерњу после обичног псал. поје се Блажѣмъ мѡжъ: стихире празника на 5, и храма 5, Гласа, храма њ њинѣ: празн. Вхѡдъ. Прокимен дана, и паримеји храма. На литији стихире и Гласа, храма њ њинѣ: празн. На стиховње

празн. с припевима, **Глава**, храма и **нынѣ**: празн. На благословеніи **хлѣбѣхъ**: тропар храма 2, и празн. 1.

На јутрењу: тропар празн. 2. **Глава**, храма, и **нынѣ**: празн.; катизме. Сједални празн. Полијелеј, Величаније и сједални храма. Степени први антифон 4. гл. Прокимен, еванђ, и стихира храма. Канон празн. са ирмосом на 6, и храма на 4, и други канон празн. на 4. **Катавасија Божественнымъ покровимъ**: По 3. песни кондак и икос празн. **Глава**, сједалан храма, и **нынѣ** празн. По 6. песни кондак и икос храма. На 9. песни не поје се **Чистнѣишю**: по припеви празн. Свјетилан празн. **Глава**, храма, и **нынѣ**: празн. На хвалите: празн. 3, и храма 3, **Глава**, храма и **нынѣ**: празн. Славословије велико, тропар храма, **Глава** и **нынѣ**: празн., јектенија и отпуст празн.

На литургији блажени од канона празн. песма 9. и храма песма 6. После **Ехода** тропар празн. и храма, **Глава**, кондак храма и **нынѣ**: празн. Прокимен и причасно празн. и храма. Ап. и еванђ. дана и храма.

ГЛАВА 54. Ако храм светога падне у суботу уочи **Духова**, поје се служба храма сва по правилу у глави 4., на **Господи возвахъ**: **Глава**, храма, и **нынѣ**: богород. гласа, а служба мртвима врши се у прошлу суботу, или у прошли четвртак.

ГЛАВА 55. Ако храм светога падне на **Духове**, поје се служба храма, као кад би храм пао на Спасовдан.

ГЛАВА 56. Ако храм светога падне други дан **Духова**, служба се поје овако:

На вечерњу празника на 4, и храма на 4, **Глава**, храма и **нынѣ**: празн. Прокимен велики: **Кто Богъ влій**: и паримеји храма. Паки и паки приклонше колѣна: и свештеник клекнувши чита молитве духовске по обичају. Јектенија. На стиховње: св. Духа с припевима. **Глава**, храма, и **нынѣ**: празн. гл. 8. **Придите людѣ**: после **нынѣ** **Ѡпѣщанин**: тропар храма, **Глава** и **нынѣ**: празн. и отпуст велики празн. **Иже Ѡ ѡтчихъ**:

На јутрењу: тропар празн. 2, **Глава**, храма, и **нынѣ**: празн. и катизме. Сједални празн. Полијелеј. Величаније и сједални храма. Степени први антифон 4. гл. Прокимен, еванђ. и стихира храма. Канони празн. први са ирмосом на 6, други на 4, и храма на 6, **Глава**, храма, и **нынѣ**: празн. **Катавасија Божественнымъ покровимъ**: По 3. песни кондак, икос и сједалан храма, **Глава**, и **нынѣ**: празн. По 6. песни кондак и икос празн. На 9. песни не поје се **Чистнѣишю**: Свјетилан празн. **Глава**, храма, и **нынѣ**: празн. На хвалите празн. 3, и храма 3, **Глава**, храма, и **нынѣ**: празн. Славословије велико, тропар храма, **Глава**, и **нынѣ**: празн., јектенија и отпуст празн.: **Иже во видѣнн**:

На литургији блажени празн. песма 3. и храма песма

6. Входу: Вознесенья господи: тропар празн. и храма. Слава, кондак храма, ѿ ѿнѣ; празн. Прокимен ап., еванђ., и причасно празн. и храма.

ГЛАВА 57. Ако храм светога падне у који дан у попразнству св. Педесетнице осим понедељника св. Духа, поје се служба сва храма с празником онако, као што и другим светим великим, који падну у попразнству.

ГЛАВА 58. Ако храм светога падне у недељу Свих Светих, поје се служба храма сва онако, као што је изложено у недељу Светих Отаца, само што се овде на Богъ господь: на Слава, поје тропар храма светога, ѿ ѿнѣ: богород. по гл. тропара светога.

ГЛАВА 59. Ако храм св. Јована Претече, Рођење или Усеконанье, или св. ап. Петра и Павла, или св. Илије, падне у недељу, служи се служба храма као што је изложено у глави трећој (о храму цркве).

ГЛАВА 60. Ако храм Преображења падне у недељу, не поје се ништа васкрсно, но се свршује служба сва празн.

ГЛАВА 61. Ако од недеље Свих Светих до 1. септ. храм кога светога падне у недељу, поје се служба храма по правилу изложеном у глави трећој (храм.).

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ТРЕЋА.

Како се дочекује Архијереј, кад посеђује храмове по градовима и селима.

Пред долазак Архијереја запале се у храму све свеће и кандила, отворе царске двери, развије се св. антиминос, на који се постави кивот са св. дарима и сасуд са св. миром, а еванђеље се постави чело антиминоса. На жртвенику (проскомидији) поређају се сасуди и дарци, и кад се огласи долазак Архијереја, зазвоне сва звона, (у свима црквама), а свештенство обучено у свечани Епитрахиль и Фелон изађе из цркве, са обученим ђацима, под небом (ако га има), до портанских врата. Најстарији свештеник носи ручни крст, а ђакони кадионице, ако ђакона нема, носе их свештеници.

Кад Архијереј дође преда му свештеник ручни крст, ђакони га каде, (ако нема ђакона, каде га најмлађи свештеници), а појци поју тропар храма или празника.

При уласку у храм иду напред свештеници све два и два, најпре млађи, па старији, а најпосле под небом сам Архијереј. Кад сви уђу у храм, свештеници оду у олтар, а Архијереј дође до солеје, помоли се Богу, и кад сврши молитву, благосиља крстом народ на све четир стране, а појци поју Тонъ диспотинъ: Архи-

јереј стане у свој сто, а најстарији свештеник говори гласно **Благословенъ Богъ нашъ: појци ѿминъ.** Ђакон, ако нема њега, свештеник говори скраћену сугубу јектенију, (в. на јутрењу): **Помилѡй насъ Боже: и заврши са Їкѡ милостивъ:** Ђакони говоре многољетство, а Архијереј благосиља. Сад месни свештеник излази пред двери, и поздравља Архијереја.

На поздрав свештеников отпоздравља Архијереј, поучава народ, и завршује свој говор обично са **Благословеніе господне на васъ:** при чему благосиља народ крстом. Затим **Слава тѣвѣ Христе Боже: чатац Слава, ѡ нынѣ: господи помилѡй З, Благдыко свѣтѡй** (ако је Патријарх **свѣтѣйшій**) **благослови!** И мали отпуст. После отпуста појци: **Тонъ диспотинъ.**

Архијереј благосиља народ и иде у олтар, да прегледа олтар, часну трапезу и све остало, а дотле појци поју коју стихиру храма или ирмос празника. Кад Архијереј сврши преглед у олтару, целива часну трапезу, излази из олтара и храма, праћен свештенством и ђацима, благосиљајући народ, уз појање тропара храмовног или празника, и пре но што ће се растати од свештенства и народа појци запоју **Тонъ диспотинъ:** Архијереј благослови све присутне, преда свештенику крст, и уз звоњење свих звона, одлази у свој стан, или наставља свој пут даље.

Ако би Архијереј дошао у храм за време богослужења, литургије, вечерња или јутрења, не прекида се богослужење.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ ЧЕТВРТА.

а. Опело и погреб

АРХИЈЕРЕЈА И СВЕШТЕНИКА

на св. Пасху и целе Светле Седмице.

1. Пре но што се тело Архијереја или јереја изнесе, чини се помен: **Благословенъ Богъ нашъ:** и поје **Христосъ воскрес:** З, са стиховима, као на пасхалном јутрењу. После **Христосъ воскрес:** свештеници: **Со дѡху правдыхъ:** и остало. Јектенија: **Помилѡй насъ Боже: возглас: Їкѡ ты ѡси воскресни:** отпуст Пасхе, и **Вѣчнаа твоа памѣть:** и поје се: **вѣчнаа памѣть, З.**

2. При спроводу тела, које обично свештеници носе из дома у цркву, поје се **Христосъ воскрес:**

3. После свршене св. литургије, отпочиње се опело као и почетак јутрења Пасхалног са **Христосъ воскрес:** (Ђакон кади унаоколо ковчег умрлога) и стиховима, са крстом, свећом и кадионицом. После **Христосъ воскрес:** Ђакон (ако нема Ђакона свештеник) велика јектенија **Широмъ господѡ помолимса:** писану у почетку нарастоса (панихиде); молитва се чита тајно, а возглас јасно: **Їкѡ ты ѡси воскресни:** Сад се поју антифони б. гл. З стиха:

По ниво ђчи мон: затим прокимен гл. 6. Блажинъ иѣтъ: Ап. зач. 270. и еванђ. Јован. зач. 16. Ђакон Господѣ помолимса. Архијереј или, ако њега нема, јереј чита молитву: Владыко господи Боже нашъ: Сједалан Днись разлѣчаюса: и тропар Понеже вси: Прокимен Блажинъ ѡгоже ѡзвралъ: са стихом; Ап. зач. 89. и еванђ. Јован зач. 15. Ђакон Господѣ помолимса: и молитва Благодаримъ та: Сад се поју антифони 6. гл. 3 стиха: Яци не господѣ: тропар Вѣ вѣрѣ: и сједалан Вѣси Боже нашъ: Прокимен Блажинъ ѡгоже ѡзвралъ: Апостол зач. 158. и еванђеље Јован зач. 21. Ђакон Господѣ помолимса: и молитва Господи сила: По молитви антифони 6. гл. 3 стиха, Надѣюииса: тропари Братѣи мон: Прокимен: Дѣша ѡго во благоухъ: Ап. зач. 160. еванђ. Јован зач. 22. Затим Во царствѣи твоѣмъ: и све остало са стихирама. После Слава, ѡ нынѣ: Прокимен Блажинъ ѡгоже: Ап. зач. 113. еванђ. Јован зач. 23. Канон Пасхе: Воскреснѣи днѣ: По 3. песми јектенија Паки и паки: Ђци молимса ѡ ѡупокоеиѣи: После возгласа поју свештеници: Предваркииѣи: и даље канон. По 6. јектенија за мртве и Со сватыми ѡупокоеи: Затим се поје Ђлицы: Ап. даѣа и еванђ. васкрсно 1. После еванђ. ѡакон Господѣ помолимса: и молитва прощанна. Над Архијерејем чита се молитва: Ко ѡма сватыа ѡ живоначалныа троицы: а над свештеником: Господѣ Исѣсѣ Хрѣстосѣ Богѣ нашѣ: са: да простиѣ тебе братѣ нашѣ (име:) После молитве, Воскреснѣи Хрѣстоко: 1, и Воскресѣ Исѣсѣ: 1. и канон. По 9. јектенија за мртве Плотѣю ѡуспѣвѣ: 2, и Благословенъ ѡси господи: Яггелскѣи соборѣ: и стихире Пасхе: у то време се целива.

После стихире јектенија Помилѡи насѣ Боже: Боже дѣхѡвѣ: Якѡ ти ѡси: ѡакон Прѣмѣдрость! и Хрѣстосѣ воскресѣ: 3, отнуст пасхални. Вѣчнаѣ твоѣа памѣть: и појци поју: Вѣчнаѣ памѣть: 3.

До гроба се поје Хрѣстосѣ воскресѣ: На гробу се сврши помен са Со дѣхи праведныхъ: и Вѣчнаѣ памѣть, и тропар: Земле зинѣвши:

Архијереји и световни свештеници опојанају се једним оцелом, такозваним свештеничким.

6. Како се свршава парастос, или панихида?

Парастос се свршава обично у суботу, мада на многим местима бива и у друге дане. Правило 169. Номоканона забрањује држати парастос од Божића до Богојанљења, 1. седмице Вел. Поста, Страсне и Светле Седмице, у недељу и сие Христи храмовне празнике. (Но мали помен може се држати свагда, осим од Великог Четвртка до Томине недеље).

Парастос се свршује овако:

Постави се кољиво на столац, обично на амвону или ниже њега; свештеник у Епитрахилу и Фелону, са кадионицом у руци, стане пред кољивом, начини кадионицом крст и отпочине са Благословенъ Богѣ нашѣ: чатац Аминѣ: и пс. 90. Живѣи въ по-

моци: Окади унакрст коливо, преда кадионицу и после псалма са Глава, ѿ нынѣ: ѿлишѣ 3, ѣакон, ако је ту, ако не, свештеник, држећи у руци запаљену свећу, говори јектенија за мртве: (На парастосу, који се држи умрлој деци изостављају се ова јектенија, но одмах ѿлишѣ 3. и Глубиною мудрости.) Миромъ господѣ помолимса, ѿ свѣшнѣмъ мирѣ: ѿ ѡставленіи согрѣшеній въ блаженнѣй памати преставшихса: ѿ приснопамятныхъ рабѣхъ вождѣхъ покоа, тишинны, блаженныа памати ѿхъ: ѿ простити ѿмъ всякое пригрѣшеніе волное ѿ неволное: ѿ нешѣжденнымъ предстати оу страшнаго престола Господа славы: ѿ плачущихъ ѿ волѣзвѣрущихъ члущихъ Хрїстова оутѣшеніа: ѿ ѡбститиса ѿмъ ѡ всякіа волѣзни, ѿ печали ѿ въздыханіа, ѿ вселити ѿхъ ѿдѣже присѣцаетъ съѣтъ лица вождѣа: ѿ іакѡ да господѣ Богъ нашъ оучинитъ души ѿхъ въ мѣстѣ свѣтлѣ, въ мѣстѣ слачнѣ, въ мѣстѣ покойнѣ, ѿдѣже вси праведніи пребываютъ: ѿ причтиніи ѿхъ въ нѣдрѣхъ Авраама, ѿ Исаака, ѿ Іакова: ѿ ѿзбавитиса намъ: Застѣни, спаси: Милости вождѣа:

Возглас: Іакѡ ты ѡси воскресніе: ѿлишѣ 3, на гл. 8. са стиховима: 1. Блаженнѣ іаже ѿзбралъ: 2. Памать ѿхъ въ родѣ ѿ родѣ. 3. Души ѿхъ въ благихъ водворатса и тропар гл. 8 Глубиною мудрости: Глава, ѿ нынѣ: богород. Тѣе ѿ стѣнѣ: и одмахъ Благословенъ ѡси господи: Свѣтлыхъ лѣкѣ ѡверѣте: и остало. После ѿлишѣ говори јектенија: Паки ѿ паки: Ђце молимса ѡ оупокоеніи души оупошнихъ: Іакѡ да господѣ Богъ оучинитъ: Милости вождѣа, царства небесаго: (На парастосу за младенце говоре се јектенија писана на опелу младеначком с молитвом: Господи Исѣсе Хрїсте Боже нашъ породившимса ѡ воды ѿ Дѣха): Іакѡ ты ѡси воскресніе: и остало као горе. Затимъ сѣдалан гл. 5. Покой спате нашъ: Глава ѿ нынѣ: богород. ѿ дѣвы возсіавый: и чита се пс. 50. Иза њега поје се канон мртвима из Октоиха по гласу на 4, с припевима: Дивенъ Богъ во свѣтлыхъ своихъ: и Оупокой господи души оупошнихъ рабѣхъ твоихъ. По 3. песни ирмос и јектенија за мртве: Паки и паки: Ђце молимса ѡ оупокоеніи: и остало Сѣдалан гл. 6. Констанъ свѣта вса чискаа: Глава, ѿ нынѣ: богород. Всевѣтаа Богородице: По 6. песни ирмос и јектенија паки и паки: и остало за мртве. После возгласа кондак гл. 8. Го свѣтлыми оупокой: и Икос: Самъ ѡдинъ ѡси: По 9. песни свештеникъ Богородицѣ ѿ матеръ свѣта: појци Дѣси ѿ души праведныхъ восхвалятъ тѣа господи, и ирмос 9. песме; затимъ трисвѣтоѣ, по ѡтче нашъ и возгласу: поју се тропари гл. 4. Го дѣхи праведныхъ: и остали. Јектенија Помилѣй насъ Боже: Ђце молимса ѡ оупокоеніи: и остало; молитва Боже дѣхъвъ: и возглас Іакѡ ты ѡси: и спомиње оне, којима се спомен чини; Прѣмѣдрость! Чистѣйшю: Глава тѣвѣ Хрїсте Боже: Глава ѿ нынѣ: господи помилѣй 3, благослови! Отпуст: Воскресый ѿвѣ мѣтвухъ: и остало. Свештеникъ: Го блаженномъ оупошніи: Појци поју: Вѣчнаа памать: 3.

СЛУЖЕЊЕ СВ. ЛИТУРГИЈЕ СА АРХИЈЕРЕЈЕМ

Свештеници одређени за служење, добивши благослов од архијереја, узму време и обуку се. Обично најмлађи проскомидише до доласка архијереја у цркву.

Пред улазак архијереја у цркву (отворе се царске двери), сви они долазе да га дочекају (Старији стају до улазних врата). Кад архијереј обуче мандију најстарији му преда крст, а ђакон (или најмлађи свештеник) кади га, певајући Достојно.., (или ирмос празника) полазе у храм, млађи напред, онда старији, за свима архијереј благосиљајући народ.

Стигавши до солеје свештеници улазе у олтар на јужне и северне двери. Архијереј са ђаконом узима време, а затим узлази на амвон и благосиља народ, при чему се пева: *Тонъ диспотинъ...* и на ђаконов позив: *Свѣщеницы ѿидите!* излазе свештеници носећи митру и одјејање. Пошто се архијереј обуче и опере руке, ђакон са дикиријама и трикиријама узглашава: *Такш да просвѣтитса свѣтъ твой..* Архијереј благосиља а појци поју: *Тонъ диспотинъ ...*

После овога архијереј и свештеници с уздигнутим рукама говоре: *Царю невесенный..., Слава во вышнихъ Богу... и Господи оустникъ мои ѿверзиши... чинећи три поклона. Ђакон Врѣмя сотворити... Помолиса ш насъ ... Помани насъ ...* Најстарији свештеник, узевши благослов, одлази кроз јужне двери у олтар поклонивши се најпре архијереју, узима Св. Еванђеље и на позив, ђаков: *Благослови Владико!* чини њиме крст над антимином уз возглас: *Благословно царство...,* па стаје с десне стране св. престола где говори - ако нема ђакона-јектенију и по њој возглас: *Ижъ подовагтъ...* Тада други свештеник, примивши благослов од архијереја, улази на северне двери и стаје на своје место с леве стране престола, а по другој малој јектенији улазе сви остали свештеници. Возгласе говоре по реду како стоје.

Пред малим входом најстарији свештеник узима св. Еванђеље, даје га ђакону (ако нема ђакона узима га сам најстарији свештеник) и чине вход, при чему млађи иду напред (Чтеци, или најмлађи свештеници носе дикирије и трикирије). Дошавши до архијереја, ђакон, или свештеник са Еванђељем, каже: *Гдѣ помолниса, и-по молитви архијереја - Благослови владико, свѣтый входъ,* па му подноси св. Еванђеље на целивање, а затим одлази пред царске двери где чини са св. Еванђељем крст узглашавајући: *Премудрость прости!* па улази у олтар и оставља св. Еванђеље. Архијереј, узевши дикирије и трикирије, поје *Прѿидите поклониса...,* и улази у олтар подржаван-при силаску с амвона-од два најстарија свештеника, а за њима улазе остали. Архијереј кади олтар и цркву са солеје. Пред последњим кондаком ђакон узглашава: *Гдѣ спаси влагочестивыя! - И оуслиши ны! Многолетствије па архијереј са свештеницима поје: И нынѣ... и последњи кондак.*

Сѣтый Боже... певају појци 2 пут, а затим олтар 1 пут, при чему се даје архијереју дикирија. Онда опет појци 1 пут, па олтар 1 пут, при чему се даје архијереју трикирија. Сад појци: *Слава... ѿ нынѣ..., Сѣтый възсмъртный...,* на олтар *Сѣтый Боже...,* у три дела, при чему архијереј благосиља дикиријама и трикиријама. Најзад појци певају последње *Сѣтый Боже...* при чему архијереј одлази на горње место, а за њим свештеници. По благослову пред апостол скида се велики омофор са архијереја те он седа на горњи престо, а свештеници на сапрестоље.

По завршетку апостола, најстарији свештеник даје ђакону св. Еванђеље па се врати на своје место до архијереја. (Ако немз ђакона, св. Еванђеље чита архијереј). По еванђ. благосиља дикиријама и трикиријама уз: Ис пола ети, диспота! Возглас по сугубој јектенији и Иѡв да подъ державою твою... говори архијереј, а остале свештеници по реду.

Кад се прочита Никтожи достоинъ... архијереј пере руке на царским дверима, прима мали омофор и чита са свештеницима 3 пут херувимску песму, целива антиминс, крст и св. трапезу па одлази проскомидији и вади честице за живе и мртве. Онај свештеник који је проскомидисао, мало пре тога одлази проскомидији и скида покривце са дискоса и путира. Поклонивши се пред св. трпезом и целивавши као и архијереј, свештеници му прилазе говорећи: Помани Господи и мене грѣшнаго ѿ недостойнаго рава твоѣго (име), и целивају архијереју омофор на рамену. Кад заврши кађење ђакон, или најмлађи свештеник, долази с кадионицом те архијереј завршава проскомидију и полагаже воздух на плећа ђакона (или најмлађег свештеника) и даје му дискос, а најстаријем свештенику путир (осталим крстове, копље и ложицу, омофор и др.) при чему они то целивају и руку архијереја, па излазе. Ђакон, или свештеник с дискосом, говори: Благочестивый ѿ христолюбивый православный родъ... (Архијереју се дода кадионица), а потом каже: Архирейство твоѣ да поманетъ Гдѣ Богъ во царствѣи Своѣмъ... предајући дискос архијереју. Пошто архијереј, поменувши народ и патријарха, остави дискос, говори свештеник који носи путир: Архирейство твоѣ... (Архијереј кади путир) и предаје путир. Кад архијереј остави путир, улазе свештеници по чину кроз царске двери. Тад архијереј, покривши и окадивши дарове, говори: Братѣѣ ѿ сослужителѣѣ ... помолитеса ш мнѣ! Свештеници одговарају: Духъ сѣый найдетъ на тѣ ѿ сила вышнихъ бсѣнитъ тѣ, на шта архијереј одговара: Тойже духъ сѣый содѣйствуетъ... Онда се обраћа ђакон : Помолися ѿ насъ... Најзад архијереј благосиља дикиријама и трикиријама народ уз: Ис пола ети...

После возгласа Козлювимъ другъ друга... сви свештеници, на месту где стоје, клањају се равномерно 3 пут уз речи: Козлюблю тѣ Гдѣ..., те по старешинству сваки прилази св. престолу, целива воздух изнад дискоса говорећи: Сѣый Божѣ, изнад путира — сѣый крѣпкий, и св. трапезу — сѣый възсмртный... па долази архијереју, прихвата његову десницу и на његове речи: Христосъ посредѣ насъ! одговора: ѿ истъ, ѿ видѣтъ, целива га у десно раме, па у лево, затим десницу, па се онда свештеници целивају на исти начин између себе, старији говори: Христосъ посредѣ насъ! а млађи одговара: ѿ истъ, ѿ видѣтъ.

На возглас: Двери, двери... подижу сви свештеници воздух и над главом архијереја таласају. Пошто га архијереј целива, свештеници с лева га пуштају, а с десна прихватају, најстарији га савије и оставља с осталим дарцима.

При речима: Принимте гадитѣ... и Шйте ѿ насъ... указују руком сви свештеници на Св. даре. Благосиљање пак дарова врши само архијереј, но сви у себи говоре: ѿ сотвори оубв... и др.

Еъ первыхъ помани Гдѣ... говори архијереј, помињући патријарха, а најстарији свештеник помиње архијереја овако: Помани, Господи, православиинскийнаго архиреа нашего... и целива му десницу.

Причешћује се најпре архијереј, па онда приступају свештеници по старешинству. Учинивши мали поклон пред св. престолом, сваки полагаже десни длан преко левог, савивши мало прсте. Кад прими Св.

Тело, и на речи архијерејеве одговори Амин, обилази св. трпезу један за другим. Прочитавши молитву: *Бже Господи...* причешћују се Св. Телом и над антминсом отиру руке губом, па приступају Св. чаши. Архијереј држи путир, а они једном руком прихватају убрус, другом нагињу путир колико им треба. Пошто убришу уста и крај путира убрусом и путир целивају, одлазе и стају на своја места. Архијереју се приноси на служавнику нафора и вино, а затим вода да опере руке.

Честице с дискоса полаже у путир ђакон, или најмлађи свештеник. Исти примају путир од архијереја и говоре: *Со страхомъ Божиимъ...* Архијереј говори: *Спаси Боже...* па даје путир најстаријем свештенику који говори: *Всегда, нинѣ ѿ присно...* и односи путир на жртвеник, а ђакон дискос с дарцима. Архијереј узглашава: *Съ мифомъ ѿзидемъ!* а свештеник који је проскомидисао излази кроз царске двери и чита заамвону молитву. Ђакон, или најмлађи свештеник, употреби св. даре и спреми сасуде.

Пошто свуку одежде, свештеници при изласку архијереја певају: *Ис пола ети, деспота.*

ПАСХАЛНА ТАБЛИЦА

Дебље штампане године су преступне, а сви датуми су по старом,
Јулијанском календару

Година	Пасхално слово	Недеља о митару и фарисеју	Беле покладе	Васкрс	Спасовдан	Духови	Недеља свих светих
1970	Х	3 фебруар	24 фебруар	13 април	22 мај	1 јуни	8 јуни
1971	Н	25 јануар	15 "	5 "	14 "	24 мај	31 мај
1972	Є	17 "	7 "	27 март	5 "	15 "	22 "
1973	Ц	5 фебруар	26 "	16 април	25 "	4 јуни	11 јуни
1974	Г	21 јануар	11 "	1 "	10 "	20 мај	27 мај
1975	Ь	10 фебруар	3 март	21 "	30 "	9 јуни	16 јуни
1976	Ф	2 "	23 фебруар	12 "	21 "	31 мај	7 јуни
1977	Ж	17 јануар	7 "	28 март	6 "	16 "	23 мај
1978	Ш	6 фебруар	27 "	17 април	26 "	5 јуни	12 јуни
1979	С	29 јануар	19 "	9 "	18 "	28 мај	4 "
1980	В	14 "	4 "	24 март	2 "	12 "	19 мај
1981	Х	2 фебруар	23 "	13 април	22 "	1 јуни	8 јуни
1982	Н	25 јануар	15 "	5 "	14 "	24 мај	31 мај
1983	▲	14 фебруар	7 март	25 "	3 јуни	13 јуни	20 јуни
1984	С	30 јануар	20 фебруар	9 "	18 мај	28 мај	4 "
1985	Г	21 "	11 "	1 "	10 "	20 "	27 мај
1986	Ь	10 фебруар	3 март	21 "	30 "	9 јуни	16 јуни
1987	О	26 јануар	17 фебруар	6 "	15 "	25 мај	1 "
1988	Ж	18 "	8 "	28 март	6 "	16 "	23 мај
1989	Ш	6 фебруар	27 "	17 април	26 "	5 јуни	12 јуни
1990	К	22 јануар	12 "	2 "	11 "	21 мај	28 мај
1991	Г	14 "	4 "	25 март	3 "	13 "	20 "
1992	Х	3 фебруар	24 "	13 април	22 "	1 јуни	8 јуни
1993	Н	25 јануар	15 "	5 "	14 "	24 мај	31 мај
1994	џ	7 фебруар	28 "	18 "	27 "	6 јуни	13 јуни
1995	Т	30 јануар	20 "	10 "	19 "	29 мај	5 "
1996	Г	22 "	12 "	1 "	10 "	20 "	27 мај
1997	ω	3 фебруар	24 "	14 "	23 "	2 јуни	9 јуни
1998	О	26 јануар	17 "	6 "	15 "	25 мај	1 јуни
1999	С	18 "	8 "	29 март	7 "	17 "	24 мај
2000	Ш	7 фебруар	28 "	17 април	26 "	5 јуни	12 јуни